Illustreret Folkebad

Et belærende og underholdende Ugeskrift, udgivet af en Forening.

Udkom 1854-57. 1.-3. Bind + Ny Suite 1.-2. Bind.

Fra april 1856 betegnet Ny Suite, og udgiveren anført som Jacob Erslev.

Mere om tidsskriftet på:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p72807.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

Illustreret Folkeblad,

et belærende og underholdende Ugeskrift.

Redigeret

af

en Forening.

Ny Suite.

1ste Bind.

Kjøbenhavn.

Udgivet af **Jacob Erslev.**

L. Levin's Bogtrykkeri.

1856.

Indhold.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 1.

Barometret og dets Anvendelse som Veirglas.

Naar Luften kommer i hurtigere Bevægelse, saaledes at man kalder den Vind, Storm, Orkan, udviser den ofte en meget betydelig Kraft. **Luften maa altsaa besidde en vis Tyngde,** som man kan noiere bestemme af dens mangehaande Ytringer. Som bekjendt, fyldes en Sprøite med Vand, naar man, idet man holder den underste Ende i Vand, trækker et i den lufttæt passende Stempel tilbage, fordi Vandet trænger ind i det Rum, som ved Tilbagetrækningen er blevet lufttomt. Det Samme finder Sted ved en Sugpompe. Denne Erfaring blev indtil det 17de Aarhundrede ligefrem forklaret ved den Antagelse, som man uden Videre troede, at Naturen besad en Afsky for Tomhed og derfor søgte at fylde med Vand det ved Stemplets Løften ledigblevne Rum. Men da et Pompeværk var blevet forbedret af nogle Gartnere i Florents — paa Galilæi's Tid — og det viste sig, at man, ved at løfte Stemplet i denne Pompe, paa ingen Maade kunde hæve Vandet høiere, end 32 Fod, blev Galilæi spurgt tilraads af Gartnerne. Uagtet han godt vidste, at Luften er tung og desuden selv havde foreslaaet Vandbarometret, som et Middel til at vise Luftens Tryk, saa svarede han dog ironisk, „at Naturen maatte have Afsky for det tomme Rum dog kun indtil en vis Høide af 32 Fod."

Dengang forfærdigede man Vandbarometre af Blikrør sammenskruet med Læder, og som endte i et Glasrør. Et saadant Apparat viste, som bekjendt, Otto v. Guerricke 1554 paa Rigsdagen i Regensburg.

Imidlertid var Vandbarometret et for raat physikalsk Instrument til at kunne, blot nogenlunde, bevise Lufttrykket. Da kom Toricelly, en Discipel af Galilæi, i Aaret 1643, paa den lykkelige Idee at udfylde med Qviksølv et omtrent 3 Fod langt, i den ene Ende tilsmeltet Glasrør, at tillukke den aabne Ende med Fingeren, og bringe denne Ende i et med Qviksølv fyldt Kar, og da trække Fingeren bort. Det i Røret indesluttede Qviksølv sank da indtil en Høide af næsten 28 Tommer og blev fremdeles staaende paa denne Høide. Ovenfor Qviksølvet viste sig nu et tomt Rum, for hvilket Naturen ikke viste ringeste Afsky. Men nu opstod det Spørgsmaal, hvorfor Qviksølvet ikke strømmede heelt ud af Røret. Man fandt snart Svaret: at det maatte holdes ved Modstand udenfra. Men paa Qviksølvoverfladen i Karret, som, ved det i Glasrøret indeholdte Qviksølvs Synken, maatte stige, kunde aabenbart intet Andet end Luften trykke. Toricelly sluttede derfor ganske rigtigt, at Atmosphærens Tryk er istand til at holde en Qviksølvsøile 28 Tommer høit. Den næste Slutning var nu, at det samme Tryk vilde kunne hæve et andet, lettere Fluidum saamange Gange højere, som dette er lettere. Dette bekræftedes ogsaa ved Erfaring. Da nemlig Vandet er omtrent $13^1/_2$ Gang lettere end Qviksølv, saa maa hiint staae $13^1/_2$ Gang høiere i et Rør af samme Gjennemsnit, det vil sige: næsten 32 Fod, altsaa den Høide, til hvilken Florentiner-Gartnerne havde drevet Pompens Vand iveiret.

Fordi nu Luften er et tungt Fluidum,

vil den altsaa, som alle flydende Materier, paa alle Sider trykke et af den omgivet Legeme. Man har ved Beregning fundet, at et Menneske af Middelstørrelse bærer en Vægt af 33000 ℔. Men vi taale denne ualmindelig store Tyngde uden noget Besvær, ja kunne endogsaa ikke føle den, fordi den virker eens fra alle Sider og fordi vort Legeme selv er opfyldt af Luft og draabeflydende Bestanddele, hvis Udvidelseskraft er liig den ydre Lufts. Vi maatte øieblikkelig doe, saasnart Atmosphærens Tryk ophørte, idet den i os værende Luft, som i dette Tilfælde ingen Modstand fandt, ifølge sin Natur vilde udvide sig ubegrændset. Det Nævnte bliver os synligt og føleligt nok beviist ved mangfoldige Yttringer af Luftpompen, ved Skruen, ved Opstigen i betydelige Høider (Bjerge) eller ved Luftballonen.

Toricelly er ved det af ham opstillede, ovenfor beskrevne Forsøg, kommen til Opfindelsen af **Barometret** og fornemmelig Kar-Barometret i dets simpleste Skikkelse. Barometret tjener til, som dets græske Navn viser, at bestemme Lufttrykkets Størrelse.

I Begyndelsen betvivlede man Toricellys Lære; men et Forsøg af den franske Philosoph **Pascal** stadfæstede dens Rigtighed, skjøndt Hensigten af Forsøget havde været at frembringe et Beviis i den modsatte Retning. I 1648 lod nemlig Pascal et Barometer bringe op paa det 3000 Fod høie Bjerg Puy de Dôme, og her befandtes det, at Qviksølvet stod omtrent 3 Tommer lavere, end ved Foden af Bjerget. Dette var en naturlig Følge af, at Atmosphærens Tryk maatte være mindre paa Bjerge, over hvilke der hviler en mindre høi Luftsøile. Herved blev Pascal, der tidligere havde været en ivrig Modstander af den nye Lære, foranlediget til nøiere at studere Læren om den atmosphæriske Lufts Tryk og videnskabelig at udvikle den i et fortræffeligt Værk.

Er Karret af Glas i Form af en aaben Flaske, fastsmeltet til Glasrøret selv, kalder man et saadant Apparat et **Flaske- eller Kapselbarometer**. — See Figur 1. — ADE er et ved E aabent, med Qviksølv fyldt, og paa et smalt Bræt fastgjort Glasrør, i hvilket Qviksølvet staaer til n; Barometerhøiden er Afstanden fra Enden af Qviksølvsøilen B til m, der staaer i lige Linie med n, som angiver Qviksølvhøiden i Karret D.

Naar derimod det med Qviksølv fyldte og hævertformig ombøiede Glasrør bestaaer af en længere oventil lukket, og en kortere aaben Green, saa hedder Instrumentet et **Hævertbarometer**. See Fig. 2. Her angiver Afstanden mellem Qviksølvoverfladerne, D og C, Barometerhøiden, der er lig med DF.

En anden Form af Barometret er **det med to lange Grene**, hvoraf det ene er fyldt med Qviksølv og det andet med Spiritus; det sidste er betydeligt smallere, end det første, og man har herved den Fordeel, at Forandringerne vise sig i en større og mere synlig Maalestok. Der er herved at bemærke, at Spiritussens Bevægelse er modsat Qviksølvets, saa at det altsaa stiger, naar Qviksølvet falder, og omvendt. See Figur 3. Fra A til B er Røret fyldt med Qviksølv og ovenpaa B er hældet Spiritus. Denne Opfindelse skyldes Huyghen.

Den særlige Indretning ved et Barometer, at det staaer i Forbindelse med en **Skive og Viser**, er opfundet af Hook og bestaaer af et Jernlod, som flyder paa Qvægsølvet og fra hvilket der gaaer en over en Tridse løbende Snor, som i den anden Ende bærer et dog mindre Lod. Paa Tridsens Axe er en lang Viser, dar altsaa gjennemløber en lang Vei, naar Tridsen dreier sig. Figur 4 viser, uden nærmere Forklaring, den hele Indretning.

Fig. 1. Fig. 2. Fig. 3.

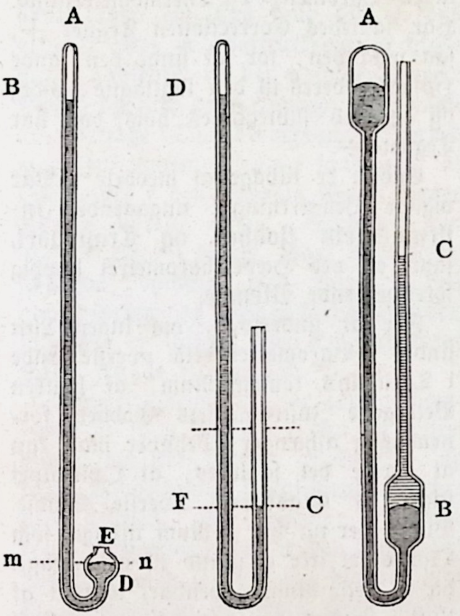
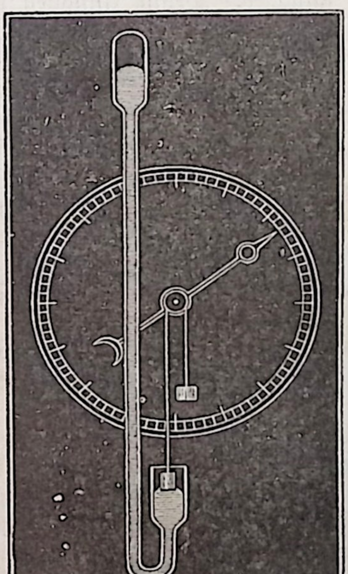

Fig. 4.

Forfærdigelsen af et Barometer, bestemt til videnskabelige Forsøg og Jagttagelser, maa skee meget omhyggeligt og henhører overhovedet til de vanskeligere Opgaver, som en duelig Kunstner har at løse. Qviksølvet maa være ganske reent. Det tydeligste Kjendetegn paa Reenhed er: en klar og reent speilende Overflade, ligesom ogsaa, at Qviksølvet ikke klæber ved Glas eller Papir og ikke efterlader Metalstriber paa dette sidste. Endvidere maa Glasrøret i Regelen ikke være over 3 og ikke under $1^1/_2$ Linie i Omfang, og dets Fyldning maa skee saaledes, at aldeles ingen Luft eller Damp kan samle sig i Rummet over Qviksølvet; det betinges endog, at Rummet er fuldkommen tomt. Man pleier derfor at udkoge det i Barometret indesluttede Qviksølv over en temmelig svag Kulild, hvilket Arbeide er meget vanskeligt og ved oftere Gjentagelser skadeligt for Sundheden.

Hvad Scalaen angaaer, da maa den indeholde en Maalestok, nøie forfærdiget efter et eller andet anerkjendt Længdemaal. Paa Grund af de forskjellige Legemers ulige Udvidelse er det lettest og sikkrest, strax at afsætte Maalestokken paa Glasrøret selv. Men fordi den møisommeligt forarbeidede Maalestok vilde gaae tabt ved en tilfældig Sønderbryden af Barometret, anbringer man Scalaen paa en tynd Messingplade (Papir og Beenscalaer kunne ikke bruges). For at kunne aflæse mindre Dele af Scalaen med Sikkerhed, benyttes en Indretning, en saakaldet Nonius, bestaaende af en mindre Maalestok, der kan skydes. Derefter bliver en Viser, som er anbragt paa Nonius, i Høide med dens Nulpunkt, ligeud for Glasrøret, saaledes stillet, at Jagttagerens Øie, Viseren og det øverste Punkt af den i Regelen opad buede Qviksølvoverflade, komme i samme Retning, efter hvilket Aflæsningen nøiagtig kan finde Sted. Instrumentet maa hænge i et Værelse saaledes, at

det ikke er udsat for en for stærk Varme eller Kulde. Man kan iøvrigt ved Kar- eller Flaske-Barometret uden mærkelig Feil betragte Qviksølvoverfladen n (see Fig. 1) i Karret D som uforanderlig, selv ved meget høi eller lav Barometerstand, saafremt kun Karrets Vidde er idetmindste 3 à 5 Gange større end Glasrørets. Der fordres desuden ved et saadant Instrument kun een Scala. Derimod blive ved Hævertbarometret 2 Scalaer nødvendige til Beregning af begge Qviksølvsøilerne. For at spare 2 Scalaers Aflæsning og den dermed forbundne Beregning af Qviksølvets egentlige Høide, anbringes paa Hævertbarometret en bevægelig Maalestok saaledes, at den kan bevæges ved Hjælp af en Tand, Stang og et Tandhjul, idet man dreier paa en udvendig anbragt, paa Tandhjulets Axe fastsiddende Knap.

Men den aflæste Barometerhøide er endnu ikke Barometrets sande Høide; den trænger til en Rettelse. Dette foranlediges ved **Temperaturen**, der har betydelig Indflydelse paa Qviksølvsøilens Længde. Som tidligere omtalt, udvider Varmen alle Legemer, og paa denne Egenskab beroer, som bekjendt, Qviksølvets Benyttelse til Thermometre (Varmemaalere). Da nu ved Barometret kun Størrelsen af Luftens Tryk skal maales, saa bliver det nødvendigt at beregne den Indvirkning, som Temperaturen udøver paa Qviksølvsøilens Længde i Barometret, og ved den iagttagne Barometerhøide at addere og subtrahere det fundne Resultat, der altsaa bliver den søgte Rettelse. Derfor maa ethvert godt forfærdiget Barometer, som er bestemt til nøiagtige Undersøgelser, være forsynet med et Thermometer, saa nær som muligt befæstet til Barometret. Det vilde imidlertid være for møisommeligt og tidsspildende, om man vilde beregne Rettelsen for hver enkelt Iagttagelse. Derfor har man forfattet Tabeller, hvilket let kan gjøres ved Hjælp af den ofteomtalte mindre Rettelse for enhver iagttagen Barometer- og Thermometerstand. Har saaledes Correctionen Tegnet $+$, saa maa den, for at finde den sande Høide, adderes til den iagttagne Høide; og derimod subtraheres hvis den har Tegnet $\div$.

Endnu er tilbage at meddele et Par vigtige Bemærkninger angaaende **Instrumentets Godhed og Transport**, samt en ved Hævertbarometret hyppig forekommende **Ulempe**.

For at undersøge, om ingen Luft findes i Barometerrørets øverste Ende i Toricelly's tomme Rum, af hvilken Betingelse Instrumentets Godhed fornemmelig afhænger, behøver man kun at hælde det saaledes, at Qviksølvet stiger til Glasrørets øverste Spidse. Bliver der nu her et Rum tilbage, som Qviksølvet ikke er istand til at indtage, da er dette Rum aabenbart udfyldt af Luft. Findes der derimod ingen Luft over Qviksølvet, frembringes en klar Metallyd, idet ved Barometrets pludselige Helden Glasrørets øverste tillukkede Ende anslaaes. Denne Anslaaen maa ikke skee for stærkt, da Qviksølvet ved en uforsigtig, altfor hurtig Vending kan træffe Glasrøret med en saadan Kraft, at det knuses.

Hvad endvidere Barometrets Transport angaaer, da maa dette forsigtig vendes saaledes, at Qviksølvet langtsomt naaer Glasrørets øverste Ende, uden at det tillige strømmer ud af Karret eller den kortere aabne Green. Ved Transporten maa Qviksølvet ikke rystes; man har derfor ved Reisebarometre en Indretning, som forhindrer dette.

I et Hævertbarometers kortere Green dannes med Tiden Qviksølvoxyd, som bliver hængende ved Glasrøret og formindsker dets Gjennemsigtighed. Man kan undertiden neppe skjelne Qviksølvstanden i den kortere Green, hvilket meer og mindre forstyrrer Iagttagelsen

Denne Ulempe, som ved nogle Glasarter er større end ved andre, maa man søge at fjerne paa følgende Maade. Man tager en lang tynd Stok, hvis nederste Ende er overtrukken med blødt Læder saaledes, at det udfylder Rørets Vidde, og med dette Apparat søger man at borttage Qviksølvoxyden. Derved maa Instrumentet heldes saameget, at Qviksølvet i den længere Green naaer Rørets øverste Ende. Stokken, som atter trækkes i Veiret, lader man blive siddende, omviklet med Papir i den aabne Green, og danner derved et Lukke, som ikke er lufttæt, men som forhindrer Støv fra at trænge ind.

Ethvert Barometer bør iøvrigt hænges i et koldt Værelse, paa en lodret Væg, som ikke træffes af Solskin, og kun i Middelhøide, for at Scalaen bedre kan aflæses. At ophænge Barometret, fornemmelig naar det bruges til Veirglas, ved et Vindue, hjælper blot til, at Veirliget hurtigere ruinerer det.

Vi ville nu vise, hvorledes Barometert har kunnet blive benyttet til Forudbestemmelse af Veiret, hvilket har givet det Navn af Veirglas.

Som vi have erfaret, tjener Barometret til, at iagttage de med Lufttrykket foregaaende Forandringer. Qviksølvets frem- og tilbagegaaende Bevægelse kaldes Barometrets Vaklen. Da man tidlig bemærkede, at paafaldende Forandringer i Veiret næsten altid fulgte paa mere eller mindre stærke Bevægelser i Luften og Lufttrykkets Forandring, og man tillige fandt, at denne sidste kunde vises ved Barometret, saa troede man at kunne betragte Barometret som et Instrument, der forud kunde antyde de nærmest forestaaende Veirforandringer. Saaledes blev det anseet som Veirprophet og kaldet Veirglas.

For at lette Publicum dets daglige Anvendelse, som er meget bekjendt, anbringes istedetfor Scalaen, en lille Tavle af Papir eller Messing. Denne indeholder foruden den almindelige Inddeling i Tommer i Linier, følgende Ord i Række: „Storm", „megen Regn", „Regn eller Blæst", „foranderligt", „smukt Veir", „bestandigt", „meget tørt". Den forskjellige Tilstand af Veirliget skal svare til Barometerstanden. Men de fleste af Læsere have vistnok erfaret, at Benyttelsen af en saadan Barometertavle er kun en meer eller mindre sikker Veirprophetі.

Vi ville nu sige Grunden hertil, og i denne Hensigt først anføre nogle almindelige Bemærkninger, Atmosphæren og Barometret vedkommende. Den Atmosphære, som omgiver Jorden, naaer hverken til Maanen eller Solen, men har kun en Høide af omtrent 10 Miil. De øverste Luftlag trykke de nederste, følgelig maae hine vise sig lettere, disse tungere. Det er ganske naturligt, at jo høiere man stiger, desto færre Luftlag vil der hvile paa vort Legeme og paa det medbragte Barometer, og at Luftens Tryk maa paa et Taarn eller Bjerg være svagere, end nede paa Jordens Overflade. Jo mindre Lufttryk der er, jo mindre kraftigt vil Qviksølvet i Barometret drives opad, og desto lavere staaer det altsaa. Derfor staaer Barometret paa meget høie Bjerge lavere end i dybe Dale. Et tydelig Beviis herpaa er, at Barometret kan paa et og samme Sted, ved Foden af et Taarn vise „foranderligt", medens det i Taarnvægterens Kammer staaer paa „smukt Veir", uagtet Veiret dog nede og oppe paa Taarnet er fuldkommen eens. Disse Kjendsgjerninger kunde dog let gjøre mistroisk, idet man ved at ansee det for et saa bedrageriſk Redskab, snart vilde forkaste det. Men man skal ikke forhaste sig. Thi ved Barometret foregaaer der i Virkelighed Forandring paa samme Sted, naar man lader det roligt hænge paa Væggen, og denne sidste Forandring staaer uimodsigeligt i Forbindelse med Veirets Forandringer.

Man maa altsaa først, alt efter sit

Beboelsesteds høiere eller lavere Beliggenhed, lære rigtigt at udtyde Barometerangivelserne. Thi antage vi for Exempel, at der kom en Beboer af Erzbjergene til Leipzig og kjøbte et Barometer, for hjemme at bruge det som Veirglas, saa vil han, da dette Barometer egentlig kun er indrettel paa Leipzigs lave Omegn, sikkert undre sig, naar han iagttager, at det Barometer, han har kjøbt i Leipzig, næsten aldrig stemmer med det Veirlig, der finder Sted i Bjergegnene, saa at hans Veirglas tilmed ved smukt Veir staaer paa „foranderligt", ved foranderligt Veir paa „Storm", altsaa overhovedet for lavt. Og alligevel vil Beboeren af Bjergene meget godt kunne bruge det som et Veirglas. Han behøver kun ved i nogen Tid fortsatte Betragtninger at udfinde, hvormeget hans Veirglas staaer for lavt. Sæt nu, at denne fundne Forskjel skulde være 3 Linier d. v. s. at f. Ex. „foranderligt"-Punktet ligger 3 Linier lavere, end det er angivet paa Veirglasset, saa maa nu den lille Tavle, der indeholder Angivelserne af Veirliget, rykkes 3 Linier lavere ned paa Barometret og der fastgjøres. Sikkrest og lettest skeer dette dog, naar man kjender Barometrets Middelhøide for sit Beboelsessted. Man behøver da kun, at anbringe den lille Tavle, der indeholder Angivelsen af Veirliget, saaledes paa Barometret, at dettes Middelhøide svarer til „foranderligt"-Punktet paa Tavlen.

Endskjøndt nu Veirglasset saaledes ganske er indrettet for det Sted, hvor det skal bruges, saa kommer det ved Forudbestemmelsen af Veiret ved Barometerets Hjælp ikke blot an paa dettes lavere eller høiere Stand for hvergang. Tvertimod, det er endnu langt rigtigere og nødvendigere opmærksomt at iagttage Forandringerne, det vil sige: Barometrets Gang. Med Hensyn hertil have flere Metereologer ved møisommelige Undersøgelser af mangeaarige Jagttagelser, udledt følgende almindelige Regler, der kunne betragtes som Erfaringssætninger.

1. Klart Veir paafølger:
   a) Jo mere Barometeret stiger over sin Middelhøide; sædvanligen falder der, naar Veirglasset staaer meget høit, ingen Regn eller Snee i de første 24 Timer;
   b) efter en langsom og mere eensformig Stigen af Barometret, saasnart dette har holdt sig i lang Tid roligt under sin Middelhøide ved allerede godt Veir;
   c) naar Veirglasset stiger paafaldende høiere ved Vestenvind og Regn, og der ydermere paafølger Nordostvind, som gaaer over i Østenvind;
   d) naar Barometret efterhaaanden stiger ved Regn, og Thermometret, der befinder sig i det Frie, tillige synker;
   e) saasnart det ved Taage om Morgenen bemærkes, at Veirglasset stiger.
2. Vind eller Storm paafølge: efter en meget dyb Falden af Barometret, eller efter en hurtig Synken af samme.
3. Torden kan ventes:
   a) Naar Veirglasset synker betydeligt i varme Sommerdage. Ved tiltagende Varme kommer der i Almindelighed Torden om Eftermiddagen;
   b) saasnart Barometret falder, og Jorden pludselig damper.
4. Regn vil indtræffe:
   a) Jo dybere Veirglasset synker under Middelhøide (under „foranderligt") — hvilket er: om Sommeren indtil 2 og om Vinteren indtil 3 à 5 Linier;
   b) naar Barometret stadigt synker ved Vestenvind og Regn og der i det Samme indtræffer Sydostvind, der tilsidst gaaer over til Syd;

c) naar Barometret ved Regnbyger vedbliver at synke og Thermometret stiger.

5. Ustadigt Veir indtræffer: naar Barometret hyppigt vakler uden regelmæssige Mellemrum.

6. Veirforandring indtræffer i Almindelighed efter Barometrets Vaklen om Aftenen.

7. Ved Foraars- og Efter-Jevndøgn (22de Marts og 22de September) ere Veirligangivelser ved Veirglas meget upaalidelige.

De samlede almindelige Regler, som man stadigt maa tage Hensyn til, kunne gjælde i de fleste Tilfælde, men der gives mange Undtagelser.

Efterat have meddeelt og forklaret Alt, hvad der for dannede Lægfolk er nødvendigt angaaende Barometret og dets Anvendelse som Veirglas, vilde det maaskee ikke være uden Interesse for Læseren at omtale Barometrographen. En Barometrograph er et eiendommeligt construeret Barometer, som Dag og Nat, til enhver Tid, selv optegner Barometerhøiden, og saaledes at man seer, til hvilket Tidspunkt enhver af disse optegnede Høider henhører. Deslige Instrumenter maae følgelig være forbundne med et Uhrværk og en Correction. Heraf fremgaaer, at Barometrographen (ligesom Thermometrographen) er af temmelig sammensat Construction og altsaa meget dyr, hvilket er Grunden til at den som oftest kun træffes paa meteorologiske Observatorier.

Alle Barometres Form og Størrelse, Glasrørene, og Qviksølvets Tilbøielighed til at strømme ud ved visse Bevægelser med Instrumentet, ere Grunde, som foraarsage, at de meget ubeqvemt kunne transporteres Dette afhjælpes ved et **Daase- eller Aneroid-Barometer**, der er opfundet af Vidi og sindrigt construeret efter et nyt Princip. Den kan fuldstændig anbefales i alle Tilfælde, hvor der ikke forlanges større Nøiagtighed i Aflæsningen end til Fjerdedeellinier. Daase-Barometret bestaaer af en Metal-Daase eller Bøsse, som er gjort lufttom. Den er en Qvarttomme dyb, og har et tyndt Laag, hvis Bevægelighed forstørres ved en Spiralfjeder, saa at Laaget indtager en ny Stilling ved enhver Forandring af Lufttrykket. Et Løfteapparat er forbundet med Midtpunktet af den bevægelige Bund, hvorved enhver Bevægelse, 600 à 700 Gange forstørret, overføres paa en Viser, der befinder sig paa Bøssens Yderside. Dette Apparat erstatter aldeles Qviksølv-Barometret, naar det eengang er sammenlignet med dette. Nogle Physikere ere af den Mening, at Varmeforandringerne frembringe mange Uregelmæssigheder ved Arenoids-Barometret, medens andre have en modsat Anskuelse.

Sluttelig ville vi fremhæve et særegent **meteorologisk Apparat**, som fortjener at blive mere bekjendt, end det hidtil har været. Vi mene det Veirglas, som skyldes Amerikaneren Wrigth. Det hører ikke til de egentlige Barometre, men udmærker sig ved sin lette Anvendelighed, og det er saa kunstløst, at man selv kan forfærdige det.

Der gives to Arter.

Til et Veirglas af den første Art opløser man 2 Drachmer reent Salpeter og 1/2 Drachme pulveriseret Salmiak i 2 Unzer Viinaand og hælder denne Opløsning i en langagtig Eau de Cologne-Flaske, hvis Munding er tilbunden med tyndt Læder, hvori man med en fiin Naal har frembragt nogle Huller. Flasken hænges da op i et skyggefuldt Vindue, hvor det let kan modtage Luftens Indvirkninger.

Wrigth siger: „Dersom Delene ligge uopløste paa Bunden af Glasset, og Viinaanden vedbliver at være aldeles klar og gjennemsigtig, da kan man med temmelig Sikkerhed vente klart Veir. Hvis derimod Viinaanden fordunkles, forestaaer Snee eller Regn

Ved en forestaaende Storm hæver det hele Bundfald sig, saa at Viinaanden synes at være i Gjæring." Wrigth paastaaer, at disse Bevægelser i Glasset indtræffe sædvanlig 24 Timer før Stormen, og at Bundfaldet hvergang trækkes hen mod den Luftstrøm, fra hvilken Stormen vil komme, hvorved man altsaa forud kan bestemme dens Retning.

Den anden Art af disse Veirglas forfærdiges: Man opløser $^1/_2$ Lod Kampher, $^1/_2$ Lod Salpeter $^1/_2$ Lod Salmiak, i Viinaand, hælder dette i en lignende Flaske, som tilproppes og forsegles godt. Denne Flaske hænges ved Vinduet og derpaa benyttes følgende Regler: Er Glassets Fluidum klart, da kan man vente godt Veir og derimod Regn, hvis det bliver dunkelt. Jis eller Krystal paa Glassets Bund bebuder tyk Luft, og om Vinteren Frost. Er Glassets Indhold tykt og blandet med smaa Stjerner, da forestaaer et Tordenveir; store Krystalisationer betyde tyk Luft eller Snee. Blæst bebudes ved fine Traade foroven i Glasset, og smaa Punkter betyde Taage og Fugtighed. Dersom der vise sig smaa Fnug, da opstaaer der Vinde i de høiere Regioner, medens smaa Stjerner i klart Vinterveir betyder skarp og haard Snee. Jo høiere Jisformationerne stige i Glasset, desto koldere Veir vil der paafølge.

Vi ville en anden Gang komme tilbage til de mange interessante Phænomener, som frembringes ved Luften, baade med Hensyn til dens Vægt og til de Indretninger, som begrundes paa dens Egenskaber; saaledes Dykkerklokken, Luftpompen, Vindbøssen m. M.

Anvendelsen af Dvergpalmen.

Dvergpalmen er en i Algerien meget udbredt Plante, der en lang Tid blev lige saa foragtet, som frygtet af de franske Indvaanere, da den ved sine dybe og seige Rødder var meget vanskelig at udrydde. Desuagtet synes den at blive meget nyttig. Nogle arabiske Stammer betjene sig af Trævlerne, som Stammen frembringer, til at forarbeide Stoffer, som vævede sammen med Kameelhaar, benyttes til at bedække Teltene; andre flette Kurve af Bladene, og almindelig bruges Tove, som ere sammensnoede af Plantetrævlerne. Nogle Forsøg opvakte den Idee hos de franske Colonister at benytte Dvergpalmen til Papirfabrikation, og det har havt et lykkeligt Udfald. Dvergpalmen er udbredt over hele Algerien, og Prisen paa et Centner vil neppe overstige 2 Frcs.; da Kludene baade i Frankrig og andetsteds Dag for Dag stige i Pris (et Centner koster 30--50 Francs), er der ingen Tvivl om, at Anvendelsen af denne Plante vil frembringe betydelige Resultater. — Allerede nu formaaer man at uddrage af Dvergpalmen en Trævle, der svarer til Hestehaar i Fasthed og Elasticitet; man anvender den til Tapetfabrikation i stor Maalestok, og den har Navn af vegetabilsk Haar. Rebslageren forarbeider ligeledes heraf bedre Tovværk, end af spansk Gyvel, og Frankrig vil for Eftertiden ikke være nødt til at betale den betydelige Skat for denne Plante. Man har ligeledes bemærket, at Trævlerne lade sig dele til en stor Finhed, næsten ligesom Hørret, og ville kunne bruges til Fabrikation af vævede Stoffer. Vi see altsaa, at fire betydelige Industrigrene: Papirfabrikationen, Tapetfabrikationen, Rebslageriet og Væveriet ville kunne drage Nytte af denne Plante, der tidligere blev betragtet som Landets Svøbe.

(Revue de l'Orient.)

Th. Berghs lith. Inst.

Peter den Stores Statue.

Peter den Stores Rytterstatue i St. Petersborg.

(Hermed et Lithographi.)

Peter den Stores kolossale Rytterstatue hæver sig ligeoverfor Indgangen til Isaakskirken ved den østlige Ende af Admiralitetet. Den uhyre Granitblok, som er brugt til Fodstykke og hvis Vægt anslaaes til omtrent 30,000 Centner, blev bragt til sit Bestemmelsessted fra et $1^1/_2$ Mil bortfjernet Morads. Til Transporten anvendtes baade Maskiner og Menneskekraft, og det Hele gled frem paa Kanonkugler, da Valser bleve trykkede itu af den umaadelige Vægt. En paa Klippen staaende Tambour gav Arbeiderne Signaler.

Den oprindelige Længde af Klippen var omtrent 45 Fod, med en Bredde af 20 Fod; men Kunstneren, som frygtede for, at Statuen i en saadan Høide skulde miste sin Virkning, gav Piedestalen en mere passende Størrelse. Paa den ene Side af denne læser man:

Petro primo Catharina secunda
1772.

„Peter den Store helliges dette Monument af Catharina den Anden". Paa den modsatte Side er dette gjentaget i det russiske Sprog. Det hele Monument er omgivet af et smukt Jerngelænder.

Den franske Billedhugger Falconnet, som af Catharina den Anden fik det Hverv at udføre Statuen af denne overordentlige Mand, hvis Magtsprog formaaede at forvandle nogle usle Fiskerhytter til mægtige Paladser, maatte i Keiserens Ansigt lægge Udtrykket af Manden, hvis Geni seirende triumpherer over alle Hindringer. Kunstneren fremstillede ham derfor paa en fyrig Hest, der steilende og uvillig bøier sig under Rytterens kraftfulde Haand, medens han kaster et skabende Blik over Moradset. Sin ene Haand udstrækker han beskyttende over sit Værk. Stillingen og Holdningen er overordentlig dristig. Hestens massive Hale tjener det Hele ligesom til Støtte og hviler paa en Slange, der giver den billedlig-allegoriske Fremstilling sin Fuldendelse.

Man siger, at denne Statue er støbt ved een Gydning; men dog paastaa nogle Russere, at, da en Del af Metallet var indflydt i Formen, havde Statuen havt nogle Feil, som senere bleve rettede af en svensk Klokkestøber.

Keiserens Hoved er udarbeidet efter en Model af Mademoiselle Calot, og den duelige Kunstnerinde har forstaaet at fremstille Keiserens Træk og Charakter fuldkommen lignende.

Statuens Figur er 11 Fod og Hesten 17 Fod høi. Tykkelsen af Metallet er paa de tyndeste Steder $^1/_4$ Tomme og paa de massive Steder en hel Tomme. Vægten af den hele Gruppe anslaaes til 35,000 Pund.

Da Ideen til Fremstillingen var fuldendt i Kunstnerens Tanke, underrettede han — som man fortæller — Keiserinden om, at det vilde være forbundet med stor Vanskelighed at fremstille en Mand til Hest i en saa dristig Stilling, medmindre han havde en levende Model til Forbillede. General Melissino, som var en udmærket Rytter, tilbød derfor at ville daglig ride for Kunstneren og saaledes sætte ham i Stand til at opfatte de Momenter, som kunde være de mest passende til Fremstillingen. Saaledes fuldendte Falconnet den mest dadelfri og maaskee skjønneste Rytterstatue, som findes.

Natlig Fiskefangst.

(Al. Dumas: Impressions d'une voyage).

— Da Natten faldt paa, ankom vi til Bex. Vognen holdt stille udenfor Porten til et af disse smukke Herberger, som man kun finder i Schweiz. Ligeoverfor var en Kirke, hvis Grundlæggelse syntes, paa Grund af sin romanske Stiil, at have været de første Christnes Værk, ligesom de andre religieuse Mindesmærker i Wallis.

Middagsmaden ventede os. Vi fandt Fisken saa fortræffelig, at vi atter forlangte Fisk til Frokost den følgende Dag. Jeg anfører dette Tilfælde, fordi dette Forlangende just var Skyld i, at jeg kom til at bivaane en Fiskefangst, der var mig fuldkommen ukjendt, og som jeg kun har seet i Wallis.

Neppe havde vi yttret dette Ønske, før Konen i Huset kaldte paa en stor Knøs paa 18 til 20 Aar, hvis Forretninger der i Huset syntes at bestaae i, at være Støvlepudser, Medhjælper i Kjøkkenet og Bud. Han kom halvt sovende og modtog Ordren, trods hans meget udtryksfulde Gaben, den eneste Opposition den stakkels Djævel turde vise imod sin Husmoders Befaling, at han skulde gaae hen og fange nogle Fisk til „Herrens" Frokost; hun pegede i det Samme med Fingeren paa mig. Maurice, det var Navnet paa Fiskeren, vendte sig om til mig med et saadant Udtryk af Dovenskab og uudsigelig Bebreidelse, at jeg blev rørt over den Anstrængelse, det kostede ham at adlyde og ikke at lade sig henrive af sin Fortvivlelse.

„Dersom dette Fiskeri imidlertid skulde koste Knøsen alt for megen Uleilighed," sagde jeg (Maurices Ansigt opklaredes alt som Slutningen tog en gunstig Vending for hans Ønsker) „dersom det skulde. . . ." vedblev jeg; men Værtinden afbrød mig:

„Vist ikke!" sagde hun, „det er et Øieblikś Sag, Floden er kun et Par Skridt herfra. Naa, Du Dagdriver tag Din Lygte og Din Havekniv!" tilføiede hun, idet hun henvendte sig til Maurice, der igjen var falden tilbage i denne Sløvhedstilstand, der er egen for de Mennesker, der ere skabte til at adlyde, — „og skynd Dig lidt!"

— Din Lygte og Din Havekniv, for at gaae ud paa Fangst . . . . O! Fra det Øieblik af var Maurice aldeles fortabt, thi der paakom mig en uimodstaaelig Lyst til at see et Fiskeri, der gik for sig som en Sammenknipning af Riisqviste.

Maurice udstødte et Suk; han tænkte nok, at han nu kunde stille sit Haab til Gud; men Gud havde saa ofte seet ham i en lignende Situation, uden at trække ham ud af den, at der slet ikke var nogen Udsigt til, at han vilde gjøre et Mirakel til Fordeel for ham.

Han tog da med en Energi, der reiste sig fra hans Fortvivlelse, en Havekniv — der hang imellem Kjøkkenredskaberne — og en Lygte af en saa særegen Form, at den fortjener en udførlig Beskrivelse.

Det var en Kugle af Horn, rund ligesom de Lamper, vi hænge under Loftet i vore Cabinetter eller Soveværelser, til hvilken der var afpasset et 3 Fod langt Blikrør, af Form og Tykkelse som et Kosteskaft. Da denne Kugle var ganske lufttæt, modtog Vægen, der brændte indeni den, kun Luft igjennem Rørets øverste Ende, og var ikke udsat for at slukkes hverken af Vind eller Regn.

„Kommer De saa," sagde Maurice, efter at have gjort sine Forberedelser, og idet han saae mig gjøre mig færdig til at følge ham.

„Javist," svarede jeg; „Dette Fiskeri forekommer mig at være ganske originalt."

„Ja! Ja!" mumlede han imellem Tænderne, „det er meget originalt at see en stakkels Djævel vade i Vand

ligetil Maven, istedetfor at han paa samme Tid burde sove med Dynen op over Ørene. — Vil De have en Havekniv og en Lygte? De skal vel ogsaa fiske; det vil blive eengang til saa originalt.

Et „er Du endnu ikke afsted, Dagdriver!" som lød fra Værelset ved Siden af, bestemte mig til at svare med en Vægring paa Maurices Tilbud, i hvilket der i det Mindste var ligesaa megen ironisk Bitterhed, som Ønske om, at skaffe mig et behageligt Tidsfordriv. I det samme Øieblik hørte man Gjæstgiverkonens Skridt nærme sig. Hun ledsagede sit Komme med en Knurren, der ikke bebudede den forsinkede Maurice noget Godt. Han følte det saa godt, at han kun tænkte paa at aabne Døren, komme ud og lukke den igjen, uden at vente paa mig; saa travlt fik han med at sætte 2 Tommers Fyrretræ imellem sin Dovenskab og vor gracieuse Gjæstgiverkones Vrede.

„Det er mig," sagde jeg, idet jeg aabnede Døren og fulgte med Øinene Lygten, der flygtede afsted, fyrretyve Skridt foran mig; „det er mig, som har holdt den stakkels Knos tilbage, ved at udspørge ham udførlig om Fiskefangsten; De maa derfor ikke skjende paa ham." Og jeg styrtede afsted af alle Kræfter for at forfølge Lygten, der stod i Begreb med at forsvinde.

Da mine Øine bestandig vare rettede i en horizontal Linie, eftersom jeg frygtede for at tabe min dyrebare Stanglygte af Syne, saa havde jeg neppe gjort ti Skridt, før mine Been grebe fat i Diligencekjæderne, der hang ned fra Vognen, og jeg styrtede med en frygtelig Støi omkuld paa Veien, ved Enden af hvilken min Polar-Stjerne funklede. Dette Fald, der havde gjenlydt ligetil Maurice, syntes, istedetfor at standse ham, tvertimod at give et nyt Stød til hans Fart; thi han følte, at han nu havde To istedetfor Een at frygte. Jeg havde tabt næsten et Minut, baade med at falde og reise mig igjen, og med at føle, om der ikke var gaaet Noget i Stykker. Maurice havde imidlertid vundet Forspring, og jeg begyndte at tabe Haabet om at indhente ham; jeg var ilde tilmode over mit Fald og ganske smertefuld paa Grund af den ublide Berørelse, hvori mine Knæ og mit venstre Kindbeen vare komne med Steenbroen. Jeg følte Nødvendigheden af at gaa mere sindigt, dersom jeg ikke vilde udsætte mig for et nyt Uheld af samme Slags. Disse øieblikkelige Betragtninger, Skammen og Smerten, Blodet, der steg mig til Hovedet, lod mig gaae ud af mit gode Skind. Jeg standsede i Raseri midt paa Veien, stampede med Foden og udstødte med en Stentor Stemme disse frygtelige Ord, der vare min sidste Tilflugt:

„Men for Satan! Maurice, saa vent dog!"

Det lod til, at Fortvivlelsen havde givet dette korte, men energiske Udraab en truende Accent, som gjenlød forfærdende i Maurices Øre; thi han standsede pludseligt, og den bevægelige Lygte blev med Eet ubevægelig, og fik Lighed med en Fixstjerne.

„Men Gud bevares!" sagde jeg, idet jeg, famlende med Hænder og Fødder, sagte nærmede mig til ham, „hvad Du dog er for en besynderlig Fyr! Du hører, jeg falder, et Fald som kunde ryste Brostenene i en heel By, — blot fordi jeg ikke kan see, — og desto hurtigere skynder Du Dig bort med Lygten. Vent, (jeg viste ham mine sønderrevne Beenklæder), bliv lidt, see! (jeg viste ham Rifterne i min Kind). Jeg kan ikke slippe løs fra disse Kjæder. Det er uhørt! man burde dog idetmindste sætte Lamper i dette Mørke; vent, jeg hænger fast —!"

Maurice saae mine Saar, hørte mine Klager, og da jeg havde rystet Støvet af mine Klæder og udraget et Dusin smaa Flintestene, indlagte som Mosaik i det Hule af mine Hænder, sagde han phlegmatisk:

„Det kommer der ud af at gaae paa Fiskeri Klokken halv ti om Aftenen." Derpaa gik han videre.

Der var noget Sandt i dette egoistiske Svar, og endskjøndt det i tre Henseender kunde modsiges, foretrak jeg dog at tie. Vi fortsatte vor Vei omtrent i ti Minuter uden at vexle et Ord, bestandig vandrende frem i den zittrende Lys-Cirkel, som vor bandsatte Lygte kastede. Omsider standsede Maurice.

„Nu ere vi der," sagde han.

I det Samme hørte jeg i en Slags Huulvei Lyden af en brusende Flod, der styrtede frem ved den vestlige Skrænt af Bjerget Cheville, gjennemskjar Veien og under en Bro, som jeg netop kunde skjelne, kastede sig i Rhone-Floden, der kun var to Hundrede Skridt fra os. Medens jeg anstillede mine Betragtninger, gjorde Maurice sine Tilberedelser. Han tog sine Sko, Støvletter og Beenklæder af, foldede Skjorten op og befæstede den med Knappenaale ved sin Trøie. Idet jeg betragtede ham, vendte han sig om til mig.

„Vil De nu være saa god at gjøre ligesaa," sagde han.

„Skal Du da ned i Vandet?"

„Hvorledes vil De faae Fisk til Deres Frokost, naar jeg ikke fanger dem?"

„Men jeg vil ikke selv fiske!"

„De vil dog see mig gjøre det, ikke sandt?"

„Naturligviis!"

„Vil De da tage Deres Beenklæder af? medmindre De hellere vil beholde dem paa; det staaer Dem frit for; Smag og Behag er forskjellig!"

Med disse Ord steg han ned i den steile, stenede Huulvei, hvor Strømmen brummede i Dybet, og hvor det miraculeuse Fiskeri skulde gaae for sig. Jeg fulgte ham vaklende paa Flintestenene, som rullede under mine Fødder, og idet jeg støttede mig til ham, som stod fast og lige som en Støtte. Vi havde endnu omtrent tredive Skridt at gaae paa denne, med løst Sand bedækkede Skraaning. Maurice saae, hvormeget jeg trængte til hans Hjælp.

„Vil De bære Lygten?" sagde han.

Jeg tog den uden at lade mig bede to Gange. Med den Haand, han nu havde fri, greb han min Arm under Axlen med en Kraft, jeg ikke havde tiltroet hans spinkle Bæxt. Han understøttede og førte mig sikkert paa den farlige Vandring; hans gode og trofaste Natur havde, idet han blev min Fører, ganske fortrængt det Nag, han hidtil havde havt til mig, saa at jeg ved hans Hjælp heldigt naaede Bredden af Vandet. Jeg dyppede min Haand deri, det var iiskoldt.

„Skal Du virkelig ned i dette Vand, Maurice?"

„Naturligviis," svarede han, idet han satte den ene Fod ned i Strømmen.

„Men det er jo frosset!" sagde jeg, idet jeg holdt ham tilbage ved Armen.

„Det kommer ud fra Sneen, en halv Miil herfra," svarede han, uden at forstaae den egentlige Mening af mit Udraab.

„Jeg vil ikke tillade Dig at gaae ned i dette Vand, Maurice!"

„Har De da ikke sagt, at De vilde have Fisk imorgen til Frokost?"

Jo, det er sandt, jeg har rigtignok sagt det, men dengang vidste jeg ikke, at et Menneske, — at Du, Maurice, skulde gaae i Vand til Livet, — at Du for at føie mig i dette Indfald, skulde udsætte Dig for at døe om otte Dage af Brystbetændelse."

„Men min Madmoder, hvad vil hun da sige?"

„Lad mig om det; lad os gaae, Maurice, kom!"

„Nei, det kan ikke lade sig gjøre." — og Maurice satte det andet Been i Vandet.

„Hvorledes, det kan ikke lade sig gjøre?"

„Paa ingen Maade! desuden er det ikke Dem alene, der holder af vore

Fisk. Jeg veed ikke hvorfor, men alle Reisende ere eens i denne Henseende, og det er dog en afskyelig Fisk, saa fuld af Been. Men hvad skal man sige, Smag og Behag. —"

„Nuvel, hvad mener Du da?"

„Jeg mener, hvis det ikke skal gjøres for Dem, skal det dog gjøres for Andre, og da jeg nu er kommen her, kan jeg ligesaa gjerne begynde strax."

Imidlertid var Maurice stegen ned i Vandet til Livet og begyndte en Fangst, hvorom jeg ikke havde gjort mig nogen Idee, og som jeg skulde have Ondt ved at troe mulig, dersom jeg ikke havde seet den. Jeg lærte at forstaae, hvortil disse Instrumenter, som jeg havde seet ham væbne sig med, skulde tjene istedetfor Medesnor eller Garn.

Denne Lygte med sit lange Rør skulde nemlig undersøge Flodgrunden, medens Rørets Spids, som stod over Vandet, lod saa megen Luft trænge ind i Kuglen, som der var nødvendig til Lysets Vedligeholdelse. Paa denne Maade blev Flodsengen oplyst af et cirkelformigt Lys, der viste sig svagt og taaget, og som blev mattere i Forhold til dets Afstand fra det klare Centrum. Ligesom Sommerfugle og Flagermuus, der tiltrækkes af Lyset, saae man snart Fiskene nærme sig i Kreds. Maurice hævede sagte den venstre Haand, der holdt Stanglygten; de forunderlige Natsværmere, fængslede af Lyset, fulgte den stigende Bevægelse; saasnart Fisken nærmede sig Vandspeilet, havde Maurice, med den Haand, der holdt Havekniven, truffet den med et voldsomt Slag i Hovedet saa behændigt, at den bedøvet sank tilbunds og viste sig et Øieblik efter død og blodig, for at kastes i den Sæk, Maurice bar om Halsen ligesom en Jagttaske. Jeg stod forstenet. Min aandelige Overlegenhed, hvoraf jeg for fem Minuter siden havde været saa stolt, var nu beseiret; thi det er uimodsigeligt, at hvis jeg den foregaaende Dag havde befundet mig paa en øde Ø, hvis hele Næringsmiddel bestod i Fisk, og til hvis Fangst der kun udfordredes en Lygte og en Havekniv, da vilde min aandelige Overlegenhed sandsynligviis ikke have forhindret mig i at døe af Sult. Maurice anede ikke den Beundring, han indgød mig, og vedblev at forøge min Begeistring ved fornyede Prøver paa sin Færdighed, idet han som en Godseier ved sin Fiskedam, valgte de smukkeste og lod den mindre Yngel ustraffet dreie sig omkring Lygten, da han ikke fandt den værdig til Saucen. Jeg kunde ikke modstaae længere. Jeg kastede Beenklæder, Støvler og Strømper, indrettede min Fiskerdragt efter Maurices Model, og uden at tænke paa, at Vandet næsten stod paa Nul, uden at bemærke Flintestenene, som skar mine Fødder, tog jeg Havekniv og Lygte af min Ledsagers Haand, just da en prægtig Fisk speilede sig. Jeg førte den til Vandets Overflade med samme Forsigtighed, jeg havde bemærket hos min Forgænger, og i det Øieblik, jeg troede beleiligt, bibragte jeg den midt paa Ryggen — af Frygt for at forfeile — et Slag, som kunde splittet en Brændeknude. Det stakkels Dyr blev skaaret over. Maurice tog den, undersøgte den et Øieblik, og kastede den foragteligt i Vandet, med de Ord: „Det er en vanæret Fisk".

Vanæret eller ikke, jeg havde bestemt mig til at spise den og ingen anden; følgelig fangede jeg igjen mine to Fragmenter, som gik hver til sin Side, og kom tilbage til Bredden. Det var paa høie Tid. Jeg skjælvede over hele Legemet, og mine Tænder klapprede i Munden; Maurice fulgte mig, han havde sin Net Fisk; i tre Qvarteer havde han allerede fanget otte. Vi klædte os paa og skyndte os tilbage

Paa Veien kom jeg til at tænke paa en Skammel, som jeg havde

bemærket ved Skorsteensilden, og paa hvilken en Kat af betydelig Omfang mageligt strakte sig i 45 Graders Varme, saa at jeg maatte beundre dens Uforbrændelighed. Jeg sagde til mig selv: „Saasnart jeg kommer der, gaaer jeg lige hen til Skorstenen, jager Katten bort, og lægger mig paa dens Skammel." Oplivet ved denne Idee, som gav mig Mod og Haab, forstærkede jeg mine Skridt og holdt Lygten saaledes, at mine Hænder kunde samle dens sparsomme Varme. Min iilsomme Flugt tog til, og jeg naaede lykkelig og vel til Døren af Gjæstgivergaarden, hvor jeg skulde finde den lyksaliggjørende Skammel, som i dette Øieblik var Gjenstand for alle mine Ønsker. Jeg ringede som et Menneske, der ikke har Tid til at vente, Vertinden aabnede selv. Jeg foer forbi hende som et Luftsyn, jeg flygtede igjennem Spisesalen, som om jeg var forfulgt, og styrtede ud i Kjøkkenet.

— Ilden var slukket! ....

I det Samme hørte jeg Værtinden, der havde fulgt mig saa hurtig, som hun kunde — sige til Maurice:

„Hvad feiler dog Herren?"

„Jeg troer, at han fryser," svarede Maurice.

To Minuter efter laae jeg i en opvarmet Seng og havde lige ved min Haand en Bovle afbrændt Viin. Symptomerne havde nemlig yttret sig saa foruroligende, at jeg fandt det nødvendigt at bekæmpe dem ved slige styrkende og afledende Midler, og jeg kan takke disse energiske Forholdsregler for, at jeg slap for en voldsom Forkjølelse.

Men ikke mindre bør jeg paaskjønne, at jeg er den Første, der har den Ære at bekjendtgjøre og bevidne en vigtig Kjendsgjerning, for hvilken jeg haaber, at Facultetet og den borgerlige Kogekunst ville være mig forbundne:

Den nemlig, at i Wallis fanger man Fisk med en Havekniv og en Lygte.

Ruinen.

(En Novelle.)

En Morgenstund paa en venlig Høstdag i Aaret 1842 saae man en Eenspændervogn, hvori der sad en ung Mand, kjøre gjennem Landsbyen K* i en afsidesliggende Deel af polsk Østpreussen; Polens, Preussens og Lithauens Grændser støde sammen paa dette Sted.

Landsbyen K* er reenligere og bedre bygget, end Landsbyerne i denne Egn pleie at være det; dens brune straatakte Hytter ere omgivne af smaae Haver, indhegnede med røde og hvide Stakitter og fulde af Frugttræer og brogede Blomster.

En lille Bæk løber langs med Landeveien; dens Vande falde ud i en lille Dam og drive bag Landsbyens Bygninger en gammel støvet Mølle, hvis lydelige Klappren i den vindstille af Solen bestraalte Høstmorgen, hørtes langt borte. Ofte traadte nogle Beboere ud af Hytterne, nysgjerrig forfølgende med Øinene det fremmede Kjøretøi.

Børn tumlede sig hist og her, og vogtede brogede Hjorder, saa at det yndige Landskab var oplivet paa mangfoldige Maader.

Gjennem Træerne saaes til begge Sider Landeveien, Kirken og Præsteboligen.

Kirken er stor, med et smukt høit Taarn, graa, bygget af Træ og bedækket med mosgroede Skifersteen. Den staaer paa en Høi, og Pladsen omkring den er benyttet til Kirkegaard, som de smaae mørkeblaae Kors og Mindetavler udvise. Præsteboligen tilvenstre er en lang, en Etage høi Bygning, ligeledes af Træ og dækket med Straa. Døren i Midten med dens glindsende Messingbeslag, den omhyggelig pleiede Have foran Vinduerne, den reenlige, brolagte Gaardsplads, beskygget af et Par store Lindetræer, syntes at love et behageligt Indre af Huset selv.

Den Fremmede i Vognen dreiede nu af fra Landeveien hen til Gaarden, og Vognens uvante Rullen paa Steenbroen bragte et Par brogede Vindspillere frem af Døren, og til flere Gange at gjøe høit.

Indenfor maatte man have forstaaet Signalet; thi Døren aabnedes, og en Olding i den Dragt, som de catholske Geistlige i denne Egn bære, kom til Syne. Han var høi og mager, og hans tætknappede, sorte Overkjole af et gammeldags Snit lod hans Figur synes endnu længere. Et simpelt sort Tørklæde bedækkede hans Hals, og hans Fødder indesluttedes i et Par blanke Støvler, hvis Skafter næsten naaede op til Knæet. Hvor Tonsuren tillod det, var Præstens Isse bedækket med hvide Lokker. Hans blege Ansigt havde endnu regelmæssige smukke og ærværdige Træk; men Tiden og Lidelser havde indgravet dybe Furer i det. Hans Øine vare sorte og alvorlige, medens der om hans Mund spillede et venligt Smiil.

Den unge Mand sprang hurtig ned fra Vognen, da han opdagede Oldingen, hilste paa ham og udtalte hans Navn i det i denne Egn brugte polske Sprog; imidlertid, skjøndt han udtrykte sig temmelig flydende, kunde man dog let kjende Tydskeren i Udtalen af enkelte Ord. Naar Præstens Udseende dannede et Billede paa ærværdig og venlig Rolighed, som det tilkommer Oldingen efter Livets mangfoldige Storme, saa var den ligeoverfor ham staaende Fremmede Repræsentant for Ungdommens muntre fremadstræbende Kraft.

Han kunde vel omtrent være nogle og tyve Aar gammel og af Middelstørrelse. Det sorte Haar, de mørke venlige Øine, det sorte Skjæg, det regelmæssige, aabne Ansigt, med den velformede Næse og de røde Kinder, hans Bevægelsers naturlige Lethed og Anstand maatte indtage Enhver, som traf sammen med ham Præsten saae, at Besøget gjaldt ham, og han indbød derfor venlig den Fremmede til at træde nærmere, kaldte derefter paa en gammel Tjener, hvem han overlod Omsorgen for den Fremmedes Hest og Vogn.

De traadte ind i den rummelige, men hyggelige Dagligstue. Af Væggenes hvide Farve saae man kun lidt, da disse fra øverst til nederst vare behængte med flere Rækker brogede Helgenbilleder, og Meublerne frembøde et forunderligt Billede paa fordums Pragt; efter deres gammeldags Form maatte de rimeligviis have tjent mange Herrer i Løbet af flere Aarhundreder; nu vare de afslidte, og Fløielet snarere lysebrunt end høirødt, dog vare de afpudsede saa omhyggelig, at Form og Farve syntes atter at harmonere.

Karl, thi saaledes kalde vi den Fremmede, oversaae denne simple, men behagelige Indretning med et Blik, og den gjorde rimeligviis et venligt Indtryk paa ham; derpaa vendte han sig til Husets Herre, forestillede sig som Sønnen af en anseet Indvaaner i den nærliggende By, og vedblev, som tilskyndt af en indre Stemme:

„De vil maaskee forundre Dem, Herr Pastor, at jeg tillader mig et saadant Spørgsmaal; men en Døendes Ærinde er mig helligt, og jeg holder ikke af ligeoverfor Dem at søge Udflugter, eller ved at omgaae Spørgsmaalet at faae at vide, hvad jeg skal vide; — har De stedse baaret Deres nuværende Navn?"

Oldingen saae et Øieblik forundret paa Ynglingen, som om han i hans Øine vilde læse Grunden til et, ved to Menneskers første Møde saa forunderligt Spørgsmaal, lagde derpaa Haanden paa sit Bryst, som om han vilde neddysse en pludselig Smerte, og svarede med sagte Stemme, idet han slog Øinene ned:

(Fortsættes.)

Blandinger.

Den falske Brud.

En ung Haandværksvend, som arbeidede i Paris, gjorde en Aften Bekjendtskab med en smuk Pige, som tjente hos en fornem Familie. De syntes begge godt om hinanden og bleve snart Kjærestefolk. Men den unge Haandværksvend kunde kun tale med sin Forlovede i Mørkningen enten i Gadedøren eller paa Gaden, og det kostede ham meget at overtale hende til en Søndag at tage til et Forlystelsessted udenfor Byen. Denne Kjærlighed havde omtrent varet et halvt Aar, da Svenden fik Efterretning fra Hjemmet, at han havde arvet en stor Del Penge, og hvilket fordrede hans Nærværelse. Under mange Kjærtegn skiltes man fra hinanden, og han lovede selv at hente hende hjem som sin Kone. Omstændigheder forhindrede dette og istedetfor at hente hende selv, skrev han til hende, at Alt var istand til Bryllup, og bad hende, at hun endelig snarest maatte komme. I lang Tid udeblev Svaret; men endelig skrev Pigen, at da hun havde forladt Tjenesten, var Brevet kommet saa sildigt i hendes Hænder, og at hun var bleven overordentlig overrasket, men vilde betragte det som et Tegn fra Gud, og derfor vilde hun forsynet med de nødvendige Papirer, snart komme bagefter Brevet. Den unge Mester undrede sig over sin Forlovedes Overraskelse, da han dog havde udtalt sig tydelig nok før Afreisen; men hvor steg hans Forundring, da den Ventede ankom, og han i hende fandt en ret net, men en ham ganske fremmed Pige. Han vilde ikke erkjende hende for den Rette; men Papirerne beviste, at hun virkelig var den Forskrevne. Dog løste hun Gaaden ved at fortælle, at Datteren i Huset, hvor hun havde tjent undertiden havde laant hendes Klæder, for at gjøre Løier; men, som det viste sig, var hun under en Tjenestepiges Maske gaaet paa Eventyr, blandt hvilke Intrigen med den unge Haandværkssvend maa henregnes. I Begyndelsen smertede det ham meget, men snart fik han sin Ro tilbage, og fandt sig i Forbytningen. — Senere skal han ingen Grund have havt til at fortryde sit Bytte.

En Fremmed kjøbte i en lille By i Schweiz paa et Apothek, hvor der foruden Medicin ogsaa blev solgt alleslags Colonialvarer, et Parti Cigarer; han tændte strax en af dem; men neppe havde han begyndt at ryge, førend hans Øine faldt paa en Seddel, som var klistret paa Væggen og hvorpaa der stod: „Her tør ikke ryges." „Nu, det er underligt!" raabte han til Apothekeren, „De sælger Cigarer, og man tør ikke ryge her." „Det er jo slet ikke saa mærkværdigt," sagde Apothekeren, „vi sælge ogsaa Brækvand, men vilde betakke os meget, naar man vilde lade det her komme til Virkning."

En Reisende kom engang til en berømt fransk Maler og forlangte af ham en Hestetegning til et Album. Kunstneren udkastede hurtig Tegningen, og den Reisende spurgte meget tilfreds, hvad det kostede. „Tyve Louisdors", var Svaret. — „Tyve . . . ? Hvad tænker De paa? De brugte jo neppe tyve Minuter dertil. „Ja, men jeg har arbeidet over tyve Aar for at kunne tegne Heste." — Den Reisende betalte.

En lille Pige, som med sin Moder gik over en Kirkegaard og overalt læste om de Afdødes Dyder, spurgte tilsidst: „Men hvor ligge Synderne begravne?"

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 2.

Muhamed og hans Religion.

Arabien, den vældige Halvø, utilgjængelig ved sine brændende hede Sandørkener og steile Bjerge, har ikke før Muhameds Tid spillet nogen fremtrædende Rolle paa det store Verdenstheater. Landets Udstrækning og Natur havde forhindret Beboernes Forening til en eneste Stat. Stadbeboerne dreve for det Meste Handel og befordrede i talrige Karavaner persiske og indiske Varer til Asiens vestlige Provindser, og Beduinerne „Ørkenens Børn", levede et fuldstændigt Nomadeliv; disse ansee sig som ægte Afkom af Ismael, Abrahams Søn ved Hagar. I de uhyre Ørkener er Beduineren alene henvist til sit Mod, sine skarpe Sandser, sin Arms Styrke og fremfor Alt til sin Hests Hurtighed og sine Vaabens Godhed, som de eneste Midler til Frelse i Kampen mod fiendtlige Stammer og Naturen. Heraf følger, at Mændene ere tappre, trofaste og gjæstfri, — men paa den anden Side grusomme og ubøielige i deres Had og Hævn. Naar de vende hjem fra deres Tog, lægge de sig under den klare Stjernehimmel i den kjølige Nat og fortælle og synge om Kjærlighed og Berømmelse, om Ædelmodighed og rasende Hevn. Denne Kjærlighed til Poesien har fremkaldt en Fylde af kraftige Folkesange og yndige Digtninger, udsmykkede med Billeder, som den mest levende Phantasi kan udtænke, og disse Billeder have endog skaffet sig en mægtig Indflydelse paa deres hele Sprog.

Udenfor deres eget Land have Araberne ikke udøvet nogen Indvirkning paa de omboende Folkeslag, førend der imellem dem opstod en Mand, hvem en dristig og dyb Aand, saa vel som ydre gunstige Omstændigheder bestemte til at være hans Folks Reformator.

Muhamed blev født i Aaret 579 i Mekka; hans Moder, en Jødinde, hed Amona og hans Fader, en Araber af den fornemme Stamme Koreisch, Abdallah. Denne døde tidlig og efterlod sig kun fem Kameler og en æthiopisk Slave. I sit 6te Aar mistede Muhamed ogsaa sin Moder, og nu tog hans Onkel Abu Taleb, sig af det forladte Barn.

Abu Taleb førte Opsynet med Kaaba, Arabernes Nationalhelligdom. I dette Tempel blev den sorte Sten opbevaret og æret, som Gud tilsendte Abraham ved Engelen Gabriel, da hint Tempel i Mekka blev bygget; hertil gjorde Araberne Valfarter, ligesom de Christne til den hellige Grav. Syv Gange gik Pillegrimmen med hurtige Skridt om den hellige Kaaba, syv Gange kyssede han Stenen og syv Gange kastede han Smaastene i den hellige Dal Mina, og denne Skik har vedligeholdt sig til vore Dage.

Abu Taleb var er en virksom Kjøbmand, som gjorde store Reiser og medtog Muhamed. I hans Hus opblomstrede Drengen til en smuk Yngling, og man beundrede hans majestætiske Skikkelse, hans gjennemborende Øine, hans behagelige Smil og hans Stemmes Velklang.

I sit trettende Aar kom han paa en Reise til Syrien og lærte der at kjende en christen Munk ved Navn Sergius, hos hvem han nogen Tid opholdt sig. I sit 25de Aar kom han i

Huset hos en rig Kjøbmandsenke, Cadischah, hvis Forretninger han bestyrede med et saadant Held, at hun af Taknemmelighed ægtede ham. Efter denne Tid gjorde han nogle faa Handelsreiser og kom saaledes i Samkvem baade med Christne, Jøder, Magiere og Stjernetilbedere, hvorved hans Blik skjærpedes baade for de forskjellige Nationers Særegenheder og for hans eget Folks Trang. Med ingen af disse Religioner kunde han blive fortrolig; den jødiske Tro var ham for sneverhjertet, og den christne Religions Kjærne formaaede han ei at fatte. Men i disse fandt han Momenter, der tiltalte ham, og i det contemplative og eensomme Liv, hvortil han hengav sig, blev den Beslutning befæstet hos ham at benytte disse Momenter og udsmykke dem med Orientens Aand og Phantasi og saaledes frembringe en Religion, der, med monotheistisk Aand og med et for Araberne hjemligt Klædebon, formaaede at gjennemtrænge hele Verden.

I hans 40de Aar oprandt for ham „Guds Raadslutningers Nat" eller, som han i Koranen kalder den, „den velsignede Nat." Da han nemlig hvilede i Hulen Harra, fremtraadte en Engel for ham og sagde: „Muhamed, Du er Guds Prophet og jeg er Engelen Gabriel!" — Dette fortalte han sin Kone; hun troede, og ligesaa hendes Fader og Abu Talebs niaarige Søn, Ali, ligesom ogsaa kort efter Abu-Bekr, Prophetens tro Vidne og Efterfølger, og Slaven Zeid, som derfor fik sin Frihed.

Tre Aar virkede han i Stilhed og vandt omtrent 14 Personer. I det fjerde Aar besluttede han offentlig at fremtræde som Prophet. Han indbød derfor 40 Personer af sin Stamme til et Gjæstebud og da de havde spist, sagde han: „Ingen kan give Eder noget Bedre, end jeg; thi jeg bringer Eder dette og det tilkommende Livs Goder. Gud vil, at jeg kalder Eder til ham. Hvem vil være min Medhjælper og tage en Del af min Byrde paa sig? Hvem vil være min Broder, min Ven, min trofaste Hjælper?" — Alle undsaa sig ved at svare, kun Ali, Abu Talebs Søn, den yngste af dem Alle, sprang op og raabte: „Jeg, o, Prophet, vil være Din trofaste Hjælper!" Muhamed omarmede ham og bød de Andre at vise ham Lydighed. De Andre lo og sagde spottende til Abu Taleb, at nu vilde han komme til at adlyde sin egen Søn.

Muhamed agtede dog ikke deres Spot, men forfulgte rastløs sin Plan. Han prædikede for sine Stammer og for de Pillegrimme, som strømmede sammen til Mekka, og opfordrede dem til at opgive deres Afgudsdyrkelse og tro hans Lære og Sendelse. Men han fandt kun liden Tiltro; hans Fienders Antal formerede sig, og hans Venner raadede ham at afstaa fra sit Forehavende; men han erklærede med urokkelig Fasthed: „Om de endog lægge Solen i min høire og Maanen i min venstre Haand, vil jeg dog ikke standse!" Den største Modstand fandt han i sin egen Stamme, Koreischiterne, som lode forfatte et Modskrift, der blev ophængt i Kaaba, og de tvang ham og hans Tilhængere til at forlade Staden. Muhamed tabte ikke Modet og erklærede, at Gud vilde sende en Storm, der skulde gjennembore ethvert Ord af dette Skrift, med Undtagelse af Ordet „Gud". Virkelig befandtes Ordene i Skriftet gjennemborede, og Kareischiterne nødtes til at erkjende dette som et Underværk; men videre Fremgang hos dem fik den ny Lære dog ikke. Muhamed henvendte sig derfor hellere til de mange Fremmede, som kom til Mekka, og ved ny Aabenbaringer, som han havde, vidste han at skaffe sig Tiltro. Særdeles mærkværdig er følgende Fortælling, som er udstyret med de prægtige Billeder af en opvakt Phantasi, der altid har fundet Arabernes Bifald:

„Da Muhamed engang sov under aaben Himmel, traadte Engelen Gabriel,

i en af Perler og Guld gjennemvævet Klædning hen til ham og rensede hans Hjerte. Han tog det nemlig ud af Muhameds Liv, trykkede ud af det den sorte Draabe eller Arvesyndens Frøkorn, og fyldte det med Viisdom og Naade. Efterat have sat det paa sit rette Sted igjen, førte han en vidunderlig Graaskimmel frem, kaldet Al Borak, der havde Vindens Hurtighed og den Gave at kunne tale. Propheten vilde bestige den; men Underdyret steilede og blev ikke rolig, før Muhamed havde lovet det at ville tage det med sig til Paradiset. Neppe var dette Løvte givet, før det bar Propheten i et Nu til Bjerget Sinai, derfra til Bethlehem og til Jerusalem. Paa alle disse Steder forrettede Propheten sin Bøn og i Jerusalem i Forening med Abraham, Moses og Jesus. Herfra førte Engelen ham ad en Stige, hvis Trin vare af Guld, Sølv og andre Kostbarheder, ind i de syv Himle. Enhver af disse Himle var saa langt bortfjernet fra den anden, at man maatte bruge 500 Aar for at komme fra den ene til den anden; men Muhamed og hans Ledsager gjorde denne Reise i et Øieblik. Herlighederne, han her saae, lade sig ikke beskrive; Sproget mangler Ord, Phantasien Billeder dertil. Alt var Guld og Ædelstene, fuldt af blændende Lys, og i hver Himmel modtoge ham Engle og Fortidens Propheter. Lige til den syvende Himmel, hvor man allerede hørte Guds Stemme, turde Gabriel gaa; men Muhamed vandrede gjennem denne ligetil Guds Throne. Denne blev baaren af Engelen Asrafel, der var saa stor som Rummet fra Morgen til Aften. Han havde en Million Hoveder, hvert Hoved en Million Munde, hver Mund en Million Tunger, som Dag og Nat uophørlig priste Guds Storhed. Guds Throne, ligesom ogsaa Portene til de syv Himle havde den Indskrift: „Der er ingen Gud uden Gud og Muhamed er hans Prophet!" Muhamed vovede ikke at træde frem; men en Engel raabte: „Træd nærmere til den herlige og almægtige Gud!" Han nærmede sig og talte længe med Gud. En usigelig Sødme og Behagelighed gjennemtrængte hans Indre; han modtog en fuldstændig Underretning om Guds Villie og den Forjættelse, at hans Navn aldrig skulde blive adskilt fra Guds. Da Samtalen var endt, vendte Muhamed tilbage, besteg atter Graaskimlen og naaede samme Nat Mekka."

Denne dristige Digtning var ganske i Stand til at gjøre Indtryk paa et phantasirigt Folks Sandselighed og skjøndt den i Begyndelsen blev bespottet, blev den dog senere troet. Abu Bekr, „det tro Vidne", anbefalede den med den Bemærkning, at Alt, hvad Guds Assending berettede, maatte være sandt.

En ydre Omstændighed, som havde en afgjort Indflydelse paa hans Banes Fremgang, var, at Staden Jatreb (Medina) levede i Fiendskab med Mekka og Koreischiterne. Muhamed sendte Gesandter til Medina, som lovede at understøtte ham og forsvare ham til det Yderste; men han maatte til Gjengjæld give det Løfte aldrig at forlade dem, og Paradiset skulde være deres Løn, som faldt i Kampen for hans Sag. Han vandt saaledes et stort Antal trofaste og tappre Tilhængere og sikkrede sig et Tilflugtssted, naar hans Fødestad udstødte ham. Dette indtraf virkelig kort efter. Koreischiterne sammensvore sig paany og besluttede hans Død. Dette nødte ham til at flygte d. 16de Juni 622, og denne Flugt (Hedschra) har den særegne Mærkelighed, at Muhamedanerne regne deres Tidsregning fra dette Punkt. Med Møie undkom Muhamed sine Forfølgere og naaede Jatreb, som nu fik Navnet Medina al Nabi, Prophetens Stad. Her havde Indvaanerne zittret for hans Liv, og dobbelt stor var den Enthusiasme, hvormed han blev mod-

tagen. Ny Forsikkringer om Troskab og Ærefrygt hilste ham, og just denne Flugt, som syntes ganske at tilintetgjøre ham, førte ham til den mest glimrende Periode i hans Liv.

Han uddannede nu sin Lære i en mere bestemt Form og gav nøiere Forskrifter om Hengivelsen i den guddommelige Villie, om Bønner og Almisser, om den uundgaaelige Skjæbne og Belønninger og Straffe hiinsides Graven. En egentlig systematisk Lærebygning opstillede Muhamed aldrig. Naar han havde havt en guddommelig Aabenbaring, lod han en saadan optegne, og efter hans Død bleve disse enkelte Blade samlede af Abu Bekr under Navn af Al Koran, Skriften.

Før sin Flugt havde Muhamed kun ved Belæring søgt at udbrede sin Lære; hans Forbindelse med Medina satte ham i Stand til at benytte et kraftigere Middel, Sværdet. Af den begeistrede Taler blev en tapper Hærfører og Bekæmpningen af de Vantro blev Troespligt. „Een Draabe Blod," tilraabte han Sine, „udgydt for Guds Sag — een Nat tilbragt i Vaaben er mere værd end to Maaneders Faste og Beden. Hvem der falder i Kampen, hans Synder skulle være ham tilgivne. Paa Dommens Dag skulle hans Saar skinne som Lysorme og lugte som Moschus. Paradisets evigskjønne Haver skulle modtage ham. Der skal han hvile paa de blødeste Puder; Floder af Honning, Vin og Mælk skulle omgive ham; herlige Spiser staa beredte for ham. De underskjønne Houris med sorte Øine som Rubiner og Perler, i evigblomstrende Skjønhed og Ungdom, skulle opvarte ham. — Forfærdelig skal derimod Helvedesstraffen være, som skal komme over dem, der ikke stride for Islam eller ugudeligt forlade den. I en evig Ild skulle de hverken leve eller dø; fængslede med en 30 Alen lang Kjede, skulle de spise stinkende Aadsler og drikke sydende Vand!" Ved saadanne Lærdomme ophidsede Muhamed sine Tilhængeres Mod; med frygtløs Tiltro og overbeviste om, at deres Skjæbne i Slaget forud var bestemt, styrtede de frem mod Fienden og tilkæmpede sig en lykkelig Seir.

I Begyndelsen udsendte Muhamed kun smaa Hobe paa Streiftog imod Koreischiternes Karavaner, og den første større Seir vandt han ved Landsbyen Bedr, et endnu besøgt Valfartssted, hvor han beseirede den tre Gange stærkere Fiende. Kort efter blev han dog selv slaaet og saaret, men han hævede sig snart af denne Ulykke. Koreischiterne angrebe Medina, men bleve slaaede tilbage, og Antallet af hans Tilhængere forøgedes daglig. Ikke tilfreds med at bekrige Koreischiterne, angreb han ogsaa de andre arabiske Stammer, og Lykken fulgte hans Skridt. Sine fangne Fiender lod han nedhugge som hans Troesfiender. Saaledes naaede han efterhaanden til Magt og Rigdom, og allerede i Aaret 627 var den største Del af Arabien i hans Magt.

Hvad der endnu manglede Propheten, var Besiddelsen af Mekka og den hellige Kaaba. En frivillig Overgivelse af Staden kunde han ikke vente, og at indtage den med stormende Haand kunde synes farligt paa Grund af Stedets Hellighed. Han nærmede sig derfor Staden paa en fredelig Maade, sluttede et Forlig med Koreischiterne, hvori den vigtige Betingelse blev ham tilstaaet, at han maatte forrette sin Andagt i Kaaba og forblive der i tre Dage. Under sit Ophold opbyggede han Folket ved sine Taler og vandt for sin Sag flere af de anseteste Koreischiter, blandt Andre Chaled, der havde slaaet ham ved Ohod, men nu i Prophetens Tjeneste fik Tilnavnet „Guds Sværd". — I Aaret 629 rykkede han med en Stridsmagt paa 10,000 Mand mod Mekka; men ikke heller denne Gang vilde han antages for Erobrer af den hellige Stad; han

søgte meget mere at vinde Fremgang ved Underhandlinger; men herved udrettede han Intet. Nu lod han alle Byens Indgange besætte, men forbod dog Blodsudgydelse. Koreischiterne angrebe den tappre Chaled, som ikke alene slog dem tilbage, men endog trængte ind i Staden med Flygtningerne og saaledes erobrede den.

Nu havde Muhamed naaet den mest glimrende Periode i sit Liv. I Triumph drog han ind i Mekka, siddende paa sin bedste Kamel, i prægtige Klæder og Scepteret i sin Haand. Hans Klogskab fornegtede sig ikke ved denne Leilighed, idet han ikke behandlede Staden som den erobrende Hærfører, men meget mere som en høimodig Beskytter. Han tilgav Koreischiterne, hans mest uforsonlige Fiender, og kun ti Personer bleve undtagne fra denne Amnesti, og blandt disse udvalgte han for at straffes kun fire, som desuden vare almindelig forhadte for deres Laster. Under Raabet „Gud er stor!" drog han syv Gange om Kaaba og tilsidst ind i samme for at forrette sin Andagt. Her saae han Afgudsbillederne opstillede, men lod dem nedstyrte og sønderslaa.

Neppe var Mekka falden, før han udsendte sine Tropper mod Nabostammerne og selv drog han 50 Dage omkring for at omvende dem til Troen. Hans Tog vare Seire; Ærefrygt og Skræk fulgte ham, og selv, naar hans Skarer bleve tilbageslaaede, forstod han ved egen Tapperhed og Klogskab at rede sig ud af Vanskelighederne, ligesom ogsaa hans Gavmildhed forskaffede ham ny Tilhængere og bandt de gamle fastere til ham. Dels frivillig, dels tvungen erkjendte hele Arabien ham for sit Overhoved.

Ogsaa mod Syrien gjorde han et Tog med en Krigsmagt paa 30,000 Mand. Men utrolige Gjenvordigheder og utaalelig Hede forhindrede ham fra at trænge frem. Han maatte vende om, men det var ham tilstrækkeligt at have viist Sine Veien til fremtidige Erobringer og have ansporet dem til Kamp mod de Vantroende. „Strider!" raabte han til dem, efter at være vendt tilbage fra dette Felttog, „strider mod dem, som hverken tro paa Gud eller paa Dommens Dag. Kæmper baade mod Christne og Jøder, indtil de nødes til at underkaste sig og betale Tribut!"

Han vendte tilbage til Medina, men kom endnu engang til Mekka paa en storartet Pilgrimsreise, som endnu mere forhøiede Ærefrygten for hans Person. Gjennem hele Arabien nemlig blev denne Valfart bekjendtgjort; flere end 100,000 Troende strømmede til Staden for at ledsage ham; før sin Afreise fra Medina salvede han sig og under Reisen fremsagde han utallige Bønner, og Indtoget i Mekka var ligesaa festligt og pragtfuldt, som forrige Gang, men nu ledsaget af Alles Frydéraab.

Dette var Prophetens sidste Foretagende. Snart efter sin Tilbagekomst blev han syg og, som han selv mente, var Grunden en Forgiftning, hvis Virkninger først efter flere Aars Forløb brøde ud. De frygteligste Smerter plagede ham; men med mageløs Taalmod og Standhaftighed udholdt han dem og opbyggede det forsamlede Folk ved sin Ydmyghed. „Er der Nogen iblandt Eder, som jeg har straffet med Haardhed, lader mig da føle Slagene! har jeg forurettet Nogens Navn, da gjører det Samme ved mit Navn! har jeg uberettiget taget Penge af Nogen, er jeg beredt til at erstatte det!" — Med disse Ord forlod han sin Lærestol og bad. Herefter gjentog han atter sin Opfordring. Da raabte en af de Omstaaende: „Jeg har tre Drachmer at fordre!" — Propheten betalte Fordringen og takkede, fordi hans Anklager heller havde gjort sin Fordring gjældende i dette Liv, end i det tilkommende. Endvidere sagde han, at Gud havde givet ham Valget mellem dette

og det tilkommende Liv, og han havde foretrukket det tilkommende. Med Smerte hørte de Troende denne Ytring og ledsagede den med deres Klager.

Den tredie Dag før sin Død lod han sig bringe i Moscheen og bad der, skjøndt med svag Stemme, flere Bønner. Da hans Dødskamp nærmede sig, raabte han: „Jeg kommer til Dig.“

Hans Hoved hvilede i hans mest elskede Hustru Ayeschas Skjød og saaledes indslumrede han i sit 63de Aar den 17de Juni 632.

Bestyrtelse greb Folket ved Efterretningen om hans Bortgang; strax vilde man ikke tro det. „Han er ikke død; han er, som Moses og Jesus, hensunken i en hellig Henrykkelse, og snart vil han vende tilbage til sit tro Folk!“ Endog Omar truede at ville dræbe Enhver, som sagde, at Propheten var død. Da fremstod den besindige Abu-Bekr, der var bestemt til at være Prophetens Efterfølger, og spurgte Forsamlingen: „Er det Muhamed eller Muhameds Gud, I tilbede?“ — De svarede: „Muhameds Gud.“ — „Denne Gud,“ vedblev Abu-Bekr, „lever evig; men Muhamed selv var Døden underkastet, ligesom vi, og han er nu gaaet bort til den Evige, saaledes som han selv har forudsagt Eder!“

Muhameds Grav, som er opmuret under Ayeschas Bolig, bliver endnu besøgt af alle fromme Pilgrimme.

(Fortsættes).

Ruinen.

(En Novelle.)

(Fortsat).

„Jeg veed endnu ikke, unge Mand, hvad der giver Dem Ret til et sligt Spørgsmaal; men det er ikke min Sag at nægte, hvad der, — jeg hed tidligere anderledes.“

Karl syntes at have ventet sig dette Svar, og sagde spørgende: „Dembrowicz?“

Oldingen nikkede bekræftende med Hovedet og saae paa sin Gjæst i bange Forventning.

Denne trak en lille Pakke ud af sin Lomme, viklede den op og rakte Præsten et fingerlangt Crucifix af Guld, rigt og smagfuldt besat med Ædelstene, idet han sagde:

„Jeg har faaet det Hverv, at overrække Dem dette.“

Da Dembrowicz saae Korset, undslap der ham et Skrig; han greb det, trykkede det med Inderlighed til sine Læber og kyssede det gjentagne Gange; Taarerne styrtede ham ud af Øinene, og med alle Kjendetegn paa den meest levende Smerte raabte han:

„O Gud! O Gud!“

Efter nogle Øieblikkes Forløb syntes han at komme til sig selv, han foldede Hænderne til Bøn, og løftede sine taarefyldte Øine mod Himlen. Da tog han mere beroliget sin Gjæsts Haand, fulgte ham til en Stol, og sagde med usikker Stemme:

„Ak min Herre, De maa ikke forundre Dem over en svag Oldings Smerte; men det hellige Tegn, som De har overrakt mig, gjenkalder Tider i min Erindring, som jeg ikke tænkte paa uden at blive mindet om Mere i dette Liv. Men tillad mig nu at spørge Dem videre: Hvorledes er Korset kommet i Deres Hænder; hvem sender mig det?“

„Jeg har faaet det,“ sagde Karl,

„for nogle Dage siden af en gammel Kone, der paa sit Dødsleie gav mig det Hverv, at overbringe Dem det, Herr Pastor."

„En gammel Kone?" spurgte den Geistlige forundret, „veed De hendes Navn, hvorledes saae hun ud?"

„Hendes egentlige Navn kunde jeg ikke komme til Kundskab om, men hos os i Byen," vedblev Ynglingen tøvende, „hed hun den gale Liska. Jeg var tilstede ved hendes Død i et gammelt Værelse paa et ødelagt Slot, som ligger en Fjerdingvei fra Byen; jeg veed ikke," her henvendte den Fremmede sig spørgende til Husets Herre, „om Stedet er Dem bekjendt?"

Denne sad, efter at have hørt Navnet Liska, som tilintetgjort paa Stolen. hans Øine stode stive i Hovedet, han syntes at drømme. Derpaa svarede han paa Spørgsmaalet; idet han sukkede dybt:

„Ak, jeg kjender det kun altfor godt!"

„Her, som sagt, i et gammelt, endnu vedligeholdt Værelse," vedblev den unge Mand, „døde den gamle Kone for fire Dage siden, forunderligt nok, i Ursulinernonnernes hvide Dragt."

„Ursulinernonne?" afbrød Præsten sin Gjæst, og denne troede at bemærke, at Præstens Ansigt ved dette Ord blev endnu blegere, „Ursulinernonne? Hellige Fader!" og han løftede sine foldede Hænder som til Bøn imod Himlen, „hvad har Du saalænge skjult for mig; og hun er død!" henvendte han sig til Carl.

„Hun hviler nu rolig," sagde denne med sagte Stemme.

„Ak, jeg beder Dem, min Herre," vedblev Oldingen, „fortæl mig Alt, hvad De veed om hende; det berører mig Altsammen meget nær, ja altfor nær," vedblev han blegnende, „jeg havde gjerne givet de faa Dage, jeg endnu har at leve i, for at see hende, inden hun døde, og for at kunne anraabe hende om Tilgivelse."

Karl forsøgte at trøste Dembrowicz ved den Forsikkring, at hendes sidste Ord havde været en Bøn for hans Lykke; at han altsaa for længe siden havde faaet Tilgivelse, hvis hun havde havt Noget at tilgive ham. Derpaa begyndte han sin Fortælling:

„Jeg maa, Herr Pastor, begynde langt tilbage i Tiden, for nogenledes at forklare Dem mit forunderlige Møde med hiin gamle Kone. — De kjender vor Byes Beliggenhed ved Bredden af den romantiske Nestrizsø; ved Byens østlige Side, hvor Strandbredden dreier af mod Nord, begynder en Række gamle, høie Bygninger, som ligge langs med Bredden.

Nestriz har været Sædet for en Domherre af en tydsk Ridderorden, og disse gamle Bygninger med høie Gavle og spidse Takker, næsten forfaldne Porte og gothisk hvælvede Vinduer ere engang opbyggede til Bolig for Domherren; nu residerer Kredsens Forvaltningsembedsmand her; dog staaer den største Deel af Bygningerne ubenyttet.

Omtrent tusind Skridt bagved den gamle Domherrebolig kneiser ved Strandbredden en Kirke.

En underjordisk Gang forbinder Kirken med et gammelt Ursulinerklosters Bygninger, hvis Korsgange og Sale, istedetfor af Nonnernes fromme Sange nu gjenlød af Byens muntre Skoledrenges Larm og Lærdom.

Et Par Bøsseskud længere borte ved Strandbredden, beskyttet af temmelig godt vedligeholdte Volde og Grave, laae paa en Høi, som rager langt op over Omgivelserne, den gamle Ridderborg. Af de stolte Bygninger, som Byens ældste Indvaanere maaskee endnu have seet i god Stand, ere nu kun Ruiner tilbage, omkrandsede af Epheu og vilde Brombærbuske og opfyldte med Gruus. Der staaer endnu en gammel, bred Porthvælving; men af Slottet selv sees kun enkelte forkullede Vægge og et Par høie Piller, som have modstaaet Tidens

ødelæggende Tand. Paa Søsiden staaer endnu et firkantet Taarn, ene, uden Tag; Vinduer og Skydeskaar ere sønderbrudte; af Vindeltrappen træder kun hist og her et Trin frem af Muren. Saaledes kan man neppe gjenkjende Bygningernes Fordeling, og adskille de beboede Sale og Gaardsrummet fra hinanden.

Paa Østsiden skraaner Høien næsten 50 Skridt lodret ned, og, naar man nede i Dalen staaer i tilstrækkelig Afstand, kan man oppe under Ringmuren see Vinduesaabningerne i Borgkjelderen; nogle Vinduer synes endnu godt vedligeholdte, men disse ere — mærkværdig nok — tæt tillukkede med Brædder.

„Omendskjendt den kun ligger en Fjerdingvei fra Byen, bliver den gamle Borg kun sjeldent besøgt. Nysgjerrige Reisende besøge endnu ikke denne Deel af Preussen, og Byens Indvaanere have altfor stor Respect for de tusinde Spøgelsehistorier, som circulerede om det gamle Kloster og Ruinerne, til at kunne vælge dette Sted til Spadseregang."

„De veed," vedblev Karl, „at der gives faa Lande, som ere saa rige paa Sagn, som Preussen, der dengang straalede af Ordensriddernes Pragt, men nu kun har Ruiner tilbage. Sagn, Eventyr og Spøgelser hørte til Dagens Orden, men i vore oplyste Tider er man ikke vant til, at see Spøgelser, og dog skete det ofte for nogle Aar tilbage, at troværdige Folk, som i lyse Maaneskinsnætter vare blevne forsinkede i deres Haver, fortalte, at de efter Solens Nedgang havde seet vanke omkring paa Borgmuren een eller maaskee flere hvidtklædte Nonner. Andre havde seet et Uthydske, som fløi og sprang omkring; endnu Andre forekom det, som om Slottet var oplyst i gammel Storhed og Pragt, og saaledes er der kun faa Mennesker i Byen, som tør forsværge Sandheden af disse Spøgelsehistorier.

„Da jeg var en lille Dreng paa otte Aar, klavrede jeg en Sommereftermiddag i Selskab med fem eller sex Legekammerater opad den gamle Slotsbakke.

Spøgelseshistorierne havde forvirret vore Hoveder, og ved Dag og i større Selskab vilde vi selv undersøge Sandheden af disse romantiske Fortællinger, som havde bragt os til at gyse i Ammestuens Tusmørke.

Nu var det paa denne Dag meget varmt i Veiret, og efterat vi i nogen Tid havde løbet omkring mellem Ruinerne og leget, trak et stærkt Tordenveir op og det begyndte at tordne og lyne

Det forekom os ikke tilstrækkelig uhyggeligt til at drive os hjemad; vi løbe hurtig gjennem Porthvælvingen ned til Graven; jeg var den Sidste — da slog et Lyn ned i det gamle Taarn, og Virkningen deraf var saa heftig, at der flammede mig, endskjøndt næsten hundrede Skridt borte, pludseligt et Ildhav for Øinene, og jeg bedøvet faldt til Jorden.

Mine Kammerater vare altfor forvirrede til at kunne ile mig til Hjælp; de løbe til Byen og fortalte om Lynet, og at de havde seet, hvorledes et Spøgelse var kommet op af Jorden, havde løftet mig op og dernæst var forsvundet med mig. —

Mine Forældre fik først Tildragelsen at vide efter flere Timers Forløb og afsendte flere Tjenere til Ruinen for at lede efter mig. Ved Foden af Bakken traadte jeg dem i god Behold imøde.

Paa deres Spørgsmaal fortalte jeg, at jeg var bleven bedøvet af Tordenslaget, og nu kun vidste, at jeg var kommen til mig selv i en smuk, gammel Sal med røde Tapeter, brogede Skilderier og forgyldte Stole. Jeg vidste, at Salen havde været i Tusmørke, at en Kone med tilhyllet Ansigt og i hvide Klæder, ligesom Nonnerne paa gamle Kirkebilleder, tilligemed en lille

Tiggerpige havde været beskjæftiget med mig.

Konen og Pigen havde talt, men jeg havde ikke engang hørt, i hvilket Sprog; dernæst havde Konen taget mig ved Haanden, havdeført mig gjennem mørke Gange og steile Trapper snart opad, snart nedad; jeg havde ikke kunnet gaae længere af Frygt; men da havde hun løftet mig op i sine Arme, og tilsidst sat mig ned ved Foden af Bakken. Hvor hun var bleven af, kunde jeg ikke sige.

Man loe af min Fortælling og antog den for en Følge af en levende Drøm, dog undrede man sig meget over den Overeensstemmelse i min og mine smaae Ledsageres Angivelse, som ogsaa skulde have seet en hvid Kone som den, jeg havde beskrevet. Det havde regnet stærkt, men mine Klæder vare tørre og havde kun talrige Støvpletter. Man brød ikke længer Hovedet dermed, men forbød mig for Fremtiden at gaae til Slottet, og snart var det Hele glemt.

Jeg selv vilde ikke gjerne tale om mit Eventyr, og blev heller ikke mindet derom, indtil jeg den næste Søndag uventet gjenkjendte hiin lille Pige fra Salen, mellem Tiggerbørnene foran Kirkedøren.

„De veed," vedblev Karl til den opmærksomt lyttende Præst, „De veed, at ved Indgangen til vore Kirker talrige Skarer af gamle og unge, raske og sygelige Tiggere pleie at anraabe Kirkegængernes Medlidenhed, idet de ivrigt mumle Bønner ved deres Rosenkrands, for at nedbede Himlens Velsignelse over de Gavmilde. Men her er ogsaa Pladserne for de med Kirkebod straffede, angrende Syndere.

Langt borte fra denne brogede Hob sad paa Kirkedagene, stedse ivrigt bedende, en gammel Kone i vore Bonderpigers sædvanlige Dragt; hvor gammel hun egentlig var, kunde man vanskelig sige; thi at dømme efter Ansigtstrækkene, der for en stor Deel vare skjulte af Tørklædet om Hovedet og af den hvide puffede Halskrave, antog man hende for meget gammel, da den lille Deel af Ansigtet, man kunde see, var vanziret af dybe Furer. De sorte Øine laae dybt og stirrende i Hovedet, Øienbrynene vare kridhvide; men naar hun reiste sig, da var hun stor og slank, holdt Legemet saa lige og havde saa faste og kraftige Trin, at man godt kunde antage hende for en Bondekone paa tredive eller fyrretyve Aar. —

Den gamle Kone var først kommen til Byen for en sex Aar siden, man vidste ikke, hvorfra. Hun forlod aldrig sin Plads foran Kirkedøren, saalænge Andagten varede, og aldrig traadte hun ind i Kirken selv. Vore fromme Præsters velvillige Opfordringer til at deeltage i den hellige Nadveres Uddeling, mødte hun med en haardnakket Taushed.

Hun boede udenfor Byen hos fattige Folk og fristede Livet ved at indsamle lægende Urter, som hun solgte til Apothekeren, og ofte traf man hende i Færd med dette Arbeide i Nærheden af det gamle Kloster og Slotsbakken. Hun sang fordetmeste fromme Sange, og alle hendes Bevægelser vare saa forunderlig heftige og paafaldende, at man antog hende for gal og kaldte hende den gale Liska.

En lille Pige var stedse sammen med den Gamle, som rigtignok syntes at bryde sig temmeligt lidt om hende. Dette stakkels Væsen var nogle Aar yngre end jeg, og næsten klædt i Pjalter; foran Kirken legede det snart med andre Børn, snart sprang det omkring mellem Tiggerne og de Bodfærdige, drillede, stødte og traadte dem, som det faldt hende ind.

Engang var hun rimeligviis kommen bort fra sin Pleiemoder; thi vi slemme Drenge traf den Lille, bitterlig grædende, paa Torvet; vi drillede og forfulgte hende med Spot og Skjemt; hun

flygtede for os, løb mærkværdig hurtig, og klavrede, da hun ikke kunde opdage noget andet Tilflugtssted, med en Kats Behændighed op ad de ellers glatte Piller, hvorpaa Ild- og Allarmklokkerne hænge. Vi stode forbausede nedenunder og saae endnu, hvorledes hun, høit oppe paa en Tverbjælke, løb lige saa rolig og smidig omkring som paa Jorden, og nu, da hun følte sig sikker for os, forhaanede os med Springen og Dandsen.

Netop dette Barn havde jeg seet hos Nonnen i Slotsruinen.

Jeg havde fortiet denne Hændelse for mine Forældre, som ikke vilde troe paa Sandheden af mit Eventyr, og som vilde have leet endnu mere af mig.

Min ungdommelige Phantasie var ved denne hemmelighedsfulde Begivenhed bleven ophidset i en saa betydelig Grad, at jeg snart blev vant til den Tanke, at have Omgang med Aander og Spøgelser, og dette deslettere, da mine første Prøver ingen ubehagelige Følger havde havt. Jeg henregnede uden Videre hiin lille Tiggerpige, i Særdeleshed da hendes Behændighed i Klavren og Springen passede fortræffelig dertil, til Alferne, og jeg udfandt snart, at den gamle Bodfærdige og min hjælpsomme, spøgende Nonne vare een og samme Person.

Da jeg nu engang ved høi, lys Dag traf disse Spøgelser rolig botaniserende i Nærheden af det gamle Kloster, vor nuværende Skole, forsøgte jeg paa at nærme mig Alfen i Tiggerpigens Skikkelse, lokkede hende hen til mig og blev høiligen forbauset, da jeg saae, at hendes Figur, Lemmer og Hudfarve paa en skuffende Maade lignede mit menneskelige Legeme.

Den gamle Kone iagttog os ikke videre, og jeg begyndte snart en Slags Samtale og efter nogle Dages Forløb en regelmæssig Samqvem med Barnet; dog kunde vi i Begyndelsen kun tale om de letteste og nærmeste Gjenstande, da jeg kun forstod meget lidt af hendes Polske, og hun ligesaa lidt af mit Tydske.

Vi traf næsten daglig sammen bag Klostrets Haver eller ved Søen; jeg gav den lille Pige Noget af mit Smørebrød, hun viste mig Planter, som jeg skulde hjælpe hende med at søge, hentede Fuglereder fra Træ og Busk; vi løb og sprang omkring, og jeg fandt meget Behag i en saa munter og indtagende Legekammerat.

Den Gamle taalte mig rolig i sin Nærhed, og satte endog et venligt Ansigt op, naar jeg rakte hende en Pakke Salvie eller Vedbende. Dog talte hun i den første Tid af vort Bekjendtskab aldrig til mig.

Da det blev Vinter, ophørte vore Møder af sig selv; til min Moder havde jeg fortalt mit nyt sluttede Venskab, og da hun i dette ikke fandt noget Farligt for mig, saa sendte hun efter at have hørt af Apothekeren, at den Gamles Fortjeneste fra Sommeren ikke vilde være tilstrækkelig til Livets Ophold i den strænge Vinter, mig til hende, for at tilbyde hende at væve Linned.

Dette Andragende behagede sikkert den Gamle; thi hun fulgte mig hen til min Moder, takkede hende høflig, men alvorlig, og bortfjernede sig, efter at have faaet det nødvendige Hør, uden at indlade sig paa at svare Tjenestefolkene, som nysgjerrig vilde begynde en Samtale med den gale Liska.

Nu kom jeg ofte i min Legekammerats og hendes Pleiemoders Bolig; snart bragte jeg Hør, snart hentede jeg Garn, snart overbragte jeg Væverlønnen, og stedse forblev jeg der i nogen Tid. Den Gamle blev i Tidens Løb venligere imod mig, tog mig ofte i Haanden, strøg mit Haar bort fra Panden og opmuntrede mig og Anka, saaledes kaldte hun sin lille Pige, ved vore Lege. Jeg lærte snart at tale

Polsk, da Ingen af dem forstod Tydsk. I den paafølgende Sommer gik de atter ud for at indsamle Urter; jeg gik da ofte med dem, og de viste og nævnede mig de vigtigste Planter; jeg fortalte Anka Begivenhederne i Byen, og den Gamle gav os hver Gang en eller anden nyttig Lære af det Fortalte, men stedse kun kort og afbrudt.

Ofte saae jeg Ingen af dem i flere Dage, men kunde ikke faae at vide, hvor de havde været; og da jeg engang spurgte den gamle Kone om hendes Navn, svarede hun mig alvorlig: „Du veed, jeg hedder Liska." Men jeg vidste nok, at Liska kun var et Fornavn.

Efter nogle Aars Forløb blev hun mere meddeelsom; hun fortalte Anka og mig mange Eventyr og Sagn; jeg lærte af hende en næsten udførlig Beskrivelse af de vigtigste Steder i Byens Omegn. Om Klosteret og Slottet fortalte hun derimod Intet.

Senere spurgte jeg hende engang, hvor hun da egentlig var kommen fra og hvad hun havde oplevet før den Tid? Hun begyndte at synge en Vise, uden at svare; dette pleiede hun ofte at gjøre; Ordene i Visen kunde jeg ikke høre, men den havde en saa eiendommelig klagende og derhos henrivende Melodie, at den stedse maatte røre Tilhøreren.

Da taug hun igjen, og efter et dybt Suk begyndte hun at fortælle, at hun havde havt en Søn, der havde været Jæger i en Skov langt borte; denne havde ernæret hende, sin Kone og Anka, sit Barn. Da var der udbrudt Krig mellem Polen og Rusland, og Jægeren havde kysset sin Moder, sin Kone og sit Barn endnu engang og var derpaa gaaet ud, kun tagende sin Bøsse med. Og de havde grædt og bedet til vor Herre i to Somre og to Vintre, da var Jægeren endelig kommen hjem, men uden Bøsse; og havde betragtet dem med en bekymret Mine og sendt sin Jægerdreng efter Præsten med det hellige Sacrament. Men forinden Præsten var kommen, havde han lagt sig paa sin Seng og var død. Hans Bryst var bedækket med dybe Saar, og hans Hjerte var brudt. Og da havde Ankas Moder grædt saa meget, at hun ogsaa var død; men den gamle Liska tør ikke græde, thi dette var Straffen for hendes Ugudelighed."

Oldingen havde med spændt Deeltagelse lyttet til Fortællingen om Familiens Undergang; paa hans Ansigt kæmpede afvexlende Frygt og Forventning.

„Ak," sagde han med bristende Stemme, „De kjender ikke den Byrde, som Himlen har paalagt mig at bære; De vil føle Medlidenhed med en Olding, hvis Svaghed ikke tillader ham, med aandelig Rolighed at bære Skjebnens Tilskikkelser."

Karl var for meget rørt ved Oldingens Smerte, til at kunne gjøre Andet at bevidne ham sin Deeltagelse ved et Haandtryk, og vedblev efter en Pause at fortælle videre:

„Hvor mange Sagn, Eventyr og sandfærdige Historier den gamle Liska end fortalte mig i Aarenes Løb, saa fik jeg dog Intet at vide om hendes og hendes Familie Fortid."

„Glæd Dem," sagde Oldingen sukkende, „at De ikke kjender de skrækkelige Begivenheder, som bragte en af Landets ædleste og største Slægter til Undergang; ak, det er snart et halvt Aarhundrede siden; men Tanken om disse forfærdelige Dage vil ikke vige ud af min Hukommelse."

„Min Forbindelse med den gamle Kone og hendes Sønnedatter," fortsatte Ynglingen sin Beretning, „vedvarede til mit femtende Aar, da jeg maatte forlade mine Forældres Huus, for i en langt bortliggende By at fuldende mine Studier."

(Fortsættes)

Ruslands Befolkning.

(Hermed et Lithographi.)

1. Serbier. 2. Polak.
3. Jode. 4. Georgier.
5. Lirianer. 6. Gammelrusser.
7. Tydsker. 8. Armenier.
9. Araber. 10. Kalmuk.

Ruslands Befolkning anslaaes i Almindelighed til 66 Millioner Indbyggere, af hvilke omtrent 60 Mill. høre til det europæiske Rusland (Polen og Finland iberegnet). Denne Befolkning, som ikke staaer i Forhold til Landets Udstrækning, da der ikke komme flere, end 192 Indvaanere paa Qvadratmilen, frembyder en saa stor Forskjellighed af Typer og Racer, at neppe de mest erfarne Ethnographer kunne gjøre Adskillelse mellem dem. Den bliver dannet af omtrent 30 Nationer, som ere mere eller mindre forskjellige ved Herkomst, Sæder og Sprog.

Paa medfølgende Billede ere de forskjellige Grundtyper fremstillede, og de udtryksfulde Ansigter vise, at Forskjellen mellem dem maa have en dybere Grund, end den, ydre Gjenstande som f. Ex. Klædningen, Hovedbedækningen og Bevæbningen, formaa at frembringe.

Gammelrusseren, Polakken og Serbieren ere af slavisk Æt og udgjøre omtrent de fire Femtedele af den hele Befolkning. Ved den første maa man dog ikke tænke paa de Livegne; disse betragtes mere som Dyr, end som Mennesker, og deres lave Forhold ville ikke forandres, førend Civilisationen engang faaer Magt til løse de hemmende Baand, som forhindre en Udvikling, hvortil Grundlaget neppe er ufrugtbart. Gammelrusseren er efter sit Ydre temmelig kold og rolig, men har dog stærke Lidenskaber og en kraftig Villie, der kun lader sig kue af Keiserens og hans mægtige Redskabers Magt. — Polens Historie med sine mange indvortes Spaltninger og stadige Oprør ligger begrundet i Folkets Charakter; Polakken er vel tapper, men uden Betænksomhed; kraftig, men uden Udholdenhed. — Serbierne ere et Bytte, som Rusland har frarøvet Tyrkiet. — Tydskeren er en mægtig Del af Rusland; thi ikke alene er han adspredt over hele Landet, men Adelen og den høiere Borgerstand i Finland, Estland, Lifland og Kurland have tydsk Udspring, ligesom ogsaa den keiserlige Familie selv. Den største Del baade af politiske og militaire Notabiliter er tydsk af Fødsel, saaledes: Nesselrode, Ruslands nuværende største Diplomat, Brock, Pahlen, Rüdiger, Dannenberg, Wrangel, Ostensacken, — Navne, som alle ere blevne bekjendte ved de nuværende europæiske Forhold. — Lirianeren er et finsk Folk og beboe Gouvernementerne Wologda, Perm og Tobolsk i Nærheden af Ural. — Kalmukerne ere af mongolsk Race; siden deres Udvandring 1771 har deres Antal meget formindsket sig, og det er nu neppe større, end 40,000. De ere et Hyrdefolk og føre et rastløs Nomadeliv. — Georgieren, som tilligemed Mengrelieren, Gourelen og Imeretieren, er en kaukasisk Race, staaer dog langt over de andre. Stor, stærk, en udmærket Rytter og klædt i persisk Krigerdragt, med Bæltet besat af glimrende Vaaben, har Georgieren bevaret sin Skjønhed og den Tapperhed, som han har arvet fra Forfædrene. Men hans Berørelse med Perserne har for en Del fordærvet hans Sæder. — Joderne, omtrent 1½ Million, leve adspredte over hele Rusland, men dog fornemmelig i Polen. Deres Driftighed har for en stor Del skaffet Handelen i deres Hænder; men skjøndt deres Magt i en vis Henseende er stor, er den Agtelse, man viser dem, dog mindre, og hertil bidrager ikke Lidet deres Urenlighed. —

Armenierens gamle Race er vel adspredt, men den største Del af Nationen beboer endnu Persien, Tyrkiet og Rusland. Armenierne er i Kaukasus, hvad Joden er i Polen — Landets Factotum. Driftig, forstandig, let tilegnende sig fremmede Sprog, seer man ham overalt; han forener i sin Person Handelsmanden, Forpagteren, Haandværkeren, Mægleren, Tolken. Livligere og klogere, end Georgieren lykkes Alt for ham, og i sine udstrakte Forretninger og sin erhvervede Rigdom trøster han sig over Tabet af sin Uafhængighed.

Billeder af Naturens Liv.

(Af H. Wagner)

I.

Sneglen.

Aldrig saasnart har Foraarsregnen gjort Jorden fugtig, førend der krybe Snegle frem overalt. Langs med Gjerdet bevæge sig de, omtrent en Finger lange, sorte og gule nøgne Snegle og efterlade sig en hvid Stribe Sliim; opad den blomstrende Hvidtjørn, ad Bøgetræet, der netop har aabnet sine Knopper og strækker sine lysegrønne Blade ud i den lune Mailuft, krybe smaae Snegle med gule Huse med sorte Striber; selv i Dammene svømme mange omkring i graae, mørke Skaller. Men hvoraf kommer det vel, at de første ikke have noget Huus, hvori de ligesom de andre kunne trække sig tilbage, naar de foruroliges? Havde de maaskee tidligere et saadant, men mistede det ved et andet Dyrs List og Rovbegjerlighed, saaledes som Ræven driver Grævlingen ud af dens Hule, og den ene Edderkop overfalder den anden for at tage dens Væv i Besiddelse, efterat den har myrdet og opædt den, der havde spundet det? Nei, de nøgne Snegle have aldrig havt et Huus og kunne heller ikke bygge sig et; men hvorfra de andre Snegle have deres nydelige lille Huus, ville vi nu fortælle.

Den gamle Snegl har lagt mange Æg i det fugtige Græs, Solen rugede Æggene ud, og ud af hvert krøb en ussel lille Snegl med et ligesaa lille Huus. Begyndelsen dertil var allerede gjort af den gamle Snegl, og den unge havde faaet det i Arv fra Moderen; men Sneglen voxede og Huset blev den for lille. Nu strækker den betænksomt sine fire Øine, af hvilke to sidde paa korte, to paa lange Stilke; den seer sig om efter Næring og kryber til det saftige Græs, de brogede Blomster. I sin Mund har den to smaa med Kroge forsynede Tænder, hvormed den bider de smaa Blade af og fortærer dem; i dens Mave forvandles de til en glindsende Sliim, der tjener den til at holde sig fast med, naar den kryber. Netop af denne Sliim bygger den sit Huus, lidt efter lidt, den ene Ring efter den anden, indtil en ny Snoning er færdig. Efterhaanden som den selv voxer, blive Snoningerne større og større. Den ligner en forsynlig Huuseier, der sætter en ny Etage paa sit Huus eller opfører en Sidebygning, naar han ikke har Plads nok. Men naar en Bygmester vil bygge en ny Etage, maa han tage det gamle Huses Tag af for at kunne bygge til ovenpaa. Paa samme Maade bærer Sneglen sig ogsaa ad, idet den om Foraaret, naar den vil bygge videre, gnaver den yderste Rand af sit Huus og saa tilføier en ny Omgang.

Det fortærede Græs bliver til Sliim, Slimet til et Sneglehuus; af Græs og Blomster opfører den en kunstig Bolig; men Ingen kan see paa denne, hvorfra den har sin Oprindelse. Saaledes forvandle ogsaa Brød og Suppe,

som vi nyde, sig til faste Knokler i vort Legeme, der heller ikke bære Spor af, paa hvilken Maade de ere blevne til. Hos Sneglen træder Huset istedetfor Knokler, da det er det eneste Faste i dens Legeme; den er voxet fast til det og kan ikke forlade det. Sneglen kan nu rigtignok ikke komme rask afsted, da den altid har sit Huus med sig; men bliver den et eller andet Sted behandlet haardt, trækker den sig stille tilbage til sin Bolig og befinder sig vel ved den faste Skals Beskyttelse, hvis røde og gule Striber og rødlige Skjær ere en smuk Prydelse. Mange Havsnegles Huus er besat med lange, besynderlige Pigge og prydet med de skjønneste Farver. Nogle skinne som Purpur, andre som Guld; nogle ere eensfarvede, andre stribede, andre igjen plettede som Tigerens Skind; nogle see ud, som om de vare dannede af fiint Sukker, andre, som om de vare formede af Porcellain eller Metal.

Naar Blomsterne falde af og Bladene visne, bliver det ogsaa for koldt for Sneglen, der søger sig en luun Plads bagved en Steen eller i en Græstue eller i et Hul i Jorden, hvor den af samme Sliim laver en Dør til sit Huus. Naar den har lukket omhyggeligt for Alt, sover den ind og drømmer hele Vinteren igjennem. Undertiden komme Fugle, opsøge den sovende Snegl, knuse dens Huus imod en Steen og fortære Eieren deraf. Er den bleven gammel, lukker den sin Dør endnu engang, men kun for ikke mere at aabne den; nu er Huset dens Ligkiste, hvis Laag den selv har gjort. Her gaaer den i Forraadnelse, noget mørkt Vand flyder ud, der siver ned i Jorden; Blomsternes Rødder drikke det eller det fordunster og stiger op i Skyerne for igjen som Regn at falde ned paa den tørstige Grønsvær, og saaledes bliver Sneglen igjen til en Blomst. Det tomme Huus ligger eensomt ved Veien; Biller og Orme søge Tilflugt deri, Børn lede det op og lege dermed, putte Mos derind, hvori de sætte smaae Voxengle, som Christusbarnet har bragt. Endelig bliver ogsaa den tomme Skal skjør og smulrer hen, den blander sig igjen med den Jord, hvoraf Græsset sugede sin Kraft — et bestandigt Kredsløb. Af Blomsterne voxe Sneglene med deres farvede Huse, af de forvandlede Snegle blive igjen Blade og Blomster.

II.

Spetten.

Der gives ogsaa iblandt Fuglene Fattige og Rige, Fornemme og Ringe, Fyrster og Konger og simple Haandværkere. Høgen og Falken drage paa Jagt med krumme Næb og skarpe Kløer, Tranen og Heiren fiske i Dammen, Svalen bygger som Murer en Rede af Jord, og dybt inde i Skoven boer Fuglenes Brændehugger og Tømmermand, den fattige Spette. Der er fire Brødre, som drive det samme Haandværk; den største af dem hedder efter sin sorte Kjole Sortspette, men har dog en ildrød Kappe paa Hovedet; den anden, der har en grøn og rød Klædning, hedder Grønspetten; de to andre ere derimod sorte og hvide, som om deres Dragt var sammensat af Klude og Lapper, hvilket er Tilfældet hos fattige Folk; den ene af dem er større, den anden mindre. Disse Fugles Næring er kummerlig; der kommer hverken Stegt eller Kogt paa deres Bord, ække Orme og Madiker ere deres Føde den ene Dag som den anden, selv Høitidsdagene, og Fuglen æder dem uden Salt og Krydderi, saa raae som de ere. Den er alligevel lystig og veltilmode; saasnart Dagen begynder at grye, iler den til sit Arbeide; den flyver ind i den tætte, mørke Skov, hvor de ældste og største Træer ere, hvilke den med sine kloge Øine beseer, det ene efter

det andet. Den bemærker et, der synes passende for den og iler hen til det; den klamrer sig fast midt paa Stammen; to af dens Tæer ere vendte fortil, to bagtil; Kløerne paa dem ere den til stor Nytte. Dens Hale er temmelig kort og Fjerene i den stive og haarde; Halen er dens Stol, paa hvilken den sidder fast udenpaa Træets Bark. Denne mærkelige Fugls Øxe er dens stærke Næb; dette ligner ganske en Kile, som Brændehuggeren driver ned i den Træstamme, han vil kløve, kun er det fortil mere tilspidset; det sidder paa Hovedets haarde, stærke Knokler, og med det er Fuglen istand til at hugge dybt ind i Træets Bark og Ved. Ofte hakker den kun i Barken og trækker de Larver frem, som findes der. Disse leve ofte i hundredviis i en Stamme og fortære Træets Marv, der ikke kan undgaae disse hemmelige Fjender. Naar disse Ormes Forplantelse ikke indskrænkes, søndergnave de i den Grad Stammen, at Grenene tørres hen, Knopperne visne, Træet skyder hverken Blade eller Blomster og frembyder et sørgeligt Skue af en udgaaet Stub. Gartneren og Forstmanden see ikke disse skjulte Fjender, førend det er for silde, naar de nemlig erfare deres Nærværelse deraf, at Træet gaaer ud. Her kommer Spetten dem til Hjælp, idet dens Øie let opdager de skadelige Dyr, dens kraftige Næb kløver det møre Ved; fingerlange Splinter flyve omkring og Ødelæggerne faae deres velfortjente Straf.

Pludselig holder den flittige Arbeider inde med sin Banken og løber behændig om paa den anden Side af Stammen, hvor den opmærksomt seer ind i hver Revne. Hvorfor det? Vil den see, om dens Hul snart er færdigt, om det snart gaaer heelt gjennem Træet? Nei, Ormene, der hidtil vare undslupne dens Næb, flygtede forskrækkede for deres Forfølger om paa den modsatte Side af Træet, hvor de troede sig sikkre; dog iler denne ogsaa derhen, og de blive dens Bytte.

Alt paa Spetten er beregnet paa dens Levemaade; dens Tunge er lang og tynd, og den kan strække den meget langt ud af Næbbet; den er ikke som andre Tunger kjødfuld og blød, men haard og spids og saa skarp som en Naal; desuden er den som en Piil forsynet med mange fine Hager. Dette mærkelige Vaaben stikker den lynsnart ind i Hullerne, spidder Larverne derpaa og fortærer dem med synligt Velbehag. Om Vinteren mangler den denne Kjødnæring og maa see sig om efter anden Føde; da søger den Bog og Hasselnødder eller holder med Fødderne fast paa Grankoglerne og piller Frøet ud.

Mange af de Huller, Spetten hugger i Træerne, naar den søger Orme, komme andre smaa Fugle ret tilpas, da de benytte dem til at bygge Reder. Saaledes gjøre Stærer og Meiser o. fl.; en vis lille Fugl tilkliner med Leer saa meget af den store Aabning, at der ikke bliver mere Plads, end at den selv kan komme ind. Spetten bliver altsaa Fuglenes Tømmermand, der bygger Huse for dem, uden dog at glemme at sørge for sig selv. Om Foraaret udsøger den i Fællesskab med sin Hun et passende Træ, hvor den paa skraa hugger et Hul, to Spænd langt, derpaa udviver det og afglatter Væggene i dette sikkre Værelse. Den bærer forsigtigt Spaanerne et godt Stykke bort fra Træet, at ikke nogen Dreng deraf skal kunne vide, hvor den har sine Æg og Unger. Paa fine Saugspaaner lægger Hunnen smukke hvide Æg og ruger paa dem. De Gamle sørge ivrigt for Ungerne, indtil disse ere voxne, idet de flyve omkring og ere utrættelige i at bringe Føde til Reden.

Blandinger.

En Mand, som var gift med en slem Kone, besteg engang i hendes Selskab Münstertaarnet i Strasburg. Ved hans Tilbagekomst mødte en Bekjendter ham og spurgte, hvor han havde været: „Jeg har ladet en Drage stige i Veiret," var det lakoniske Svar.

Kongen af — fiskede engang med en af sine Kammerherrer, hvis Søn, som tjente i Garden og bestandig gjorde Gjæld, var flere Gange ved Kongen hjulpen ud af sine pekuniære Forlegenheder. Faderen, som troede at bemærke, at Kongen var i godt Humeur, greb Leiligheden til endnu en Gang at bede ham om en Pengeunderstøttelse, idet han søgte at undskylde Sønnens Opførsel ved at fremhæve de mange Udgifter, som denne havde. Efter en lille Pause trak Kongen Medesnoren tom op af Vandet og sagde tørt: „Min Kjære, det bider ikke idag!"

En Versemager roste sine Vers og bemærkede „Kun Narre finde ikke Behag i mine Vers!" „Det er ilde," svarede hans Ven, „thi Verden er fuld af Narre."

Den berømte svenske Chemiker Berzelius kom fra en Reise i Palestina til Rom og befandt sig i Pengeforlegenhed, da hans Reise havde kostet ham Mere, end han havde beregnet. Han beklagede sig herover til en lærd Cardinal, til hvem han havde en Anbefalingsskrivelse, og bad ham om Understøttelse. Denne raadede ham at sælge i Rom noget af det Straa, paa hvilket Guds Moder med Jesusbarnet havde hvilet i Jerusalem. Da Berzelius gjorde den Indvendning, at han ikke havde medtaget saadant Straa fra Jerusalem, svarede Cardinalen ham smilende: „I Rom er der ingen Mangel paa gammelt Straa!"

I en Provindsby blev under Trommeslag den Forordning bekjendtgjort, at Enhver, som om Natten gik til sit Hjem, under Straf af at blive sat i Fængsel, hverken maatte synge eller gjøre Larm. Strax den første Aften gik en lystig Person med Sang og Latter forbi Hovedvagten; han blev anholdt og spurgt: „Veed De ikke, at man ingen Larm maa gjøre, naar man gaaer hjem?" — „Men jeg gaaer endnu ikke hjem," var hans Svar.

En General vilde lade sig male og beordrede sin Secretair at tilskrive en bekjendt Maler, at han med første Post skulde komme til ham og male hans Portrait. Maleren kom og blev forestillet for Generalen. Denne modtog ham paa en hovmodig Maade og spurgte: „Troer han ogsaa at kunne træffe mig?" „Aa jo!" svarede Maleren, fortrydelig over denne uhøflige Tiltale, „Deres Excellence er meget let at træffe; De er temmelig grov — i Deres Ansigtstræk."

En ung Rimsmed bragte Schiller nogle af sine Aandsfostre, med den Bøn, at han vil sige sin Mening derom. Schiller gjennemsaae dem og gav dem tilbage, idet han omtalte nogle af de vigtigste Feil. Nogle Dage efter kom Versemageren igjen og sagde, at han nu havde rettet de omtalte Steder. Schiller læste dem endnu en Gang igjennem og gav dem tilbage med disse Ord: „Det er vel nu bedre, end før; men af et Æble bliver der aldrig nogen Ananas."

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 3.

Stjerneskud.

(Af Osterfeldt.)

Stjerneskud vise sig som smaa lysende Legemer, hvilke man i klare Nætter seer fare hen over Himlen, og altid med ikke ringe Hastighed, og i større eller mindre Høide forsvinde eller mangen Gang springe istykker efter ganske kort Tid, der sjelden varer længere end nogle Secunder. Desforuden ere de ligesaalidt som Ildkuglerne bundne til noget særegent Jordstrøg; deres Fremtræden afhænger heller ikke af Veirliget. De ligne ogsaa Ildkuglerne deri, at de undertiden trække en lys Hale efter sig, der hos de mindre kun er synlig nogle Secunder, hos de større ofte flere Minuter efter Stjerneskuddenes Ophør.

Endskjøndt Stjerneskud sandsynligviis ere blevne seete, saalænge der have været Jagttagere til, har man dog tidligere næsten slet ikke beskjæftiget sig med dem; man holdt dem nemlig for Dunster, der bleve antændte paa en eller anden Maade, eller vel ogsaa for electriske Gnister, eller for Vandstofgas, der paa Grund af sin store Lethed steg op i de høiere Luftlag og der kom i Brand. Først da Chladni udbredte rigtigere Anskuelser om Ildkuglerne og udtalte den Sætning, at Stjerneskuddene ligesom disse havde deres Oprindelse udenfor vor Dunstkreds, begyndte man at skjænke dem større Opmærksomhed. To Tydskere, Brandes og Benzenberg, have den Fortjeneste først i Aaret 1798 at have givet nøiagtigere Oplysning om deres Høide. At Stjerneskuddene viste sig i meget betydelig Høide, vidste man vel tidligere, da man paa Ætna og Montblanc havde seet dem i samme tilsyneladende Høide, som nede i Dalene; men endnu havde Ingen paataget sig videnskabeligt at bestemme deres Høide, og dog var en saadan Bestemmelse langt lettere at give her end ved Ildkuglerne. Disse sidste sees forholdsviis kun sjeldent, og man kan altsaa ikke forberede sig paa at iagttage dem; man kan derimod vente paa Stjerneskuddenes Ankomst, da der ikke let hengaaer nogen Nat, uden at der vise sig flere af dem. To Jagttagere, der befinde sig ved Enden af en udmaalt Linie, kunne altsaa bestemme den forskjellige Retning, hvori de til samme Tid have seet et Stjerneskud, og derefter beregne dets Afstand; thi de ville sjeldent feile, naar de antage, at de virkelig have iagttaget de samme Stjerneskud, da ikke let to saadanne vise sig samtidig paa samme Sted af Himlen, især naar desforuden begge Jagttagerne overeensstemmende have seet Stjerneskuddenes Størrelse, Høide eller andre Omstændigheder. Saaledes gjorde ogsaa Brandes og Benzenberg; ved Endepunkterne af en Linie, som de i Begyndelsen gjorde 27,000, senere 46,000 Fod lang, iagttog enhver af dem den tilsyneladende Retning af alle de Stjerneskud, han bemærkede paa Himlen, og indførte dette tilligemed Angivelse af Tiden i et Stjernekort. Af 402 Stjerneskud, som havde viist sig for Beskuerne i sex klare Nætter, fandtes 22, som de havde iagttaget ganske paa samme Tid. Beregningen udviste, at af disse havde intet viist sig lavere end $1^1/_2$ Miil over Jordens Overflade; den største Afstand beløb sig til over 30 Miil; ved 6 Stjerne-

skud var Høiden over 20 Miil, ved 9 over 10 Miil, ved de øvrige 7 under 10 Miil. Kun ved 4 af dem lod hele den synlige Bane sig bestemme, hvoraf fremgik, at de havde gjennemløbet $4^1/_2$—6 Miil i et Secund. Dette var det første Grundlag for en videnskabelig Undersøgelse af Stjerneskuddene. Den betydelige Høide og den store Hurtighed berettigede til den Slutning, at Stjerneskuddene ikke dannedes indenfor vor Luftkreds. Begge de ovennævnte Jagttagere fortsatte senere disse Forskninger, dog især Brandes, der navnlig i Aaret 1832 i Forbindelse med Andre anstillede en betydelig Mængde Jagttagelser; ved 100, der samtidig kunde bemærkes paa flere Steder, kunde Høiden beregnes, og man fandt, at den udgjorde:

ved	4	under	3	Miil
„	15	imellem	3—6	„
„	22	„	6—10	„
„	35	„	10—15	„
„	13	„	15—20	„
„	11	over	20	„

Ved 36 Stjerneskud kunde den hele synlige Bane bestemmes, hvoraf fremgik, at deres Hurtighed beløb sig til imellem 4—8 Miil i Secundet. Af sine mangfoldige Erfaringer har Brandes endnu uddraget den Slutning, at i den ringe Høide af 1—2 Miil forekomme kun smaa Stjerneskud; alle store ere derimod over 5 Miil fjernede fra Jorden, og man kunde være tilbøielig til med ham at antage, at ikke alle de Tilsyneladelser, vi kalde Stjerneskud, i Virkeligheden høre til en og samme Klasse. I Almindelighed bruge vi dette Navn om alle stjernelignende Skin, der vise sig paa Himlen. Det kan nu gjerne være, at mange af dem opstaae ved Antænden i vor Luftkreds; men de fleste, der optræde i stor Høide og gjennemløbe flere Mile i Secundet, maa aabenbart have en anden Oprindelse.

Fra Aaret 1831 er man bleven opmærksom paa et mærkværdigt Forhold ved Stjerneskuddene. Medens man nemlig efter tidligere Erfaringer antog, at en enkelt Jagttager, der altsaa i det Høieste kunde oversee den halve Himmel, i Gjennemsnit bemærkede 6—8 Stjerneskud i Timen, gives der dog to Tider om Aaret, til hvilke der i Regelen sees usædvanlig mange, ofte over 100 i en Time, nemlig imellem 9de og 11te August og imellem 12te og 14de November.

Allerede 1799, Natten imellem den 11te og 12te November, bemærkede Alexander Humboldt paa den mexicanske Kyst Tusinder af Stjerneskud fra Kl. 2—6 om Morgenen. De viste sig paa et Rum af Himlen, der strakte sig over 30 Grader ligefra Øst ud til begge Sider; de hævede sig fra Nordost over Synskredsen, gjennemløb mere eller mindre store Buer og sank igjen ned mod Syd; mange naaede en Høide af over 40 Grader, alle over 25—30. Mange havde en meget tydelig Kjerne, omtrent af Størrelse som Jupiter, og næsten alle havde Haler, der vare synlige 7—8 Secunder. Det samme Phænomen saae man paa Brasiliens Grændser, i Nærheden af Æqvator, i det franske Guiana, hvor den nordlige Himmel ligesom syntes at staae i Flammer, i Bahamakanalen, i Labrador og Grønland; ogsaa i Tydskland bemærkede man mange Stjerneskud, navnlig i Karlsruhe, Halle og andre Steder.

Dengang tænkte man ikke paa en regelmæssig Tilbagevenden af saadanne usædvanlige Sværme af Stjerneskud; men i Aaret 1831 saae den franske Skibscapitain Becard ved den spanske Kyst den 13de November fra om Morgenen Kl. 4 i 3 Timer en ualmindelig stor Mængde Stjerneskud, idetmindste to i hvert Minut; ogsaa i Tyrol og det sydlige Tydskland bemærkedes usædvanlig mange. Natten mellem 12te og 13de November 1832 gjentoges denne

Begivenhed paa langt fra hverandre fjernede Steder af Jorden, i England, Frankrig, Belgien, Schweits, Tydskland, fornemlig i Rusland, og der i Petersborg, Riga, Orenborg og Odessa.

Samme Nat 1833 viste dette Syn sig igjen i Nordamerika. Professor Olmsted i Newhawen i Massachusset, som har beskrevet det udførligt, paastaaer, at det overgik Alt, hvad han nogensinde har seet af den Slags. En uafbrudt Række af Stjerneskud udgik som Raketter fra et Rum, der laae nogle Grader Syd for Zenith, i alle Retninger henimod Synskredsen; de fleste havde Haler, sprang istykker, idet de forsvandt, eller opløste sig i Røg, uden at man dog kunde høre et Knald eller nogen anden Larm, hvor opmærksomt man end lyttede. Olmsted iagttog fra Kl. $4^1/_2$ om Morgenen; men Stjerneskuddene havde allerede viist sig Kl. 9 om Aftenen; fra Kl. 2 til 5 var deres Antal størst, og Phænomenet var synligt med aftagende Styrke ligetil Dagens Frembrud. En Iagttager i Boston talte Kl. 6 om Morgenen, altsaa paa en Tid, da Stjerneskuddenes Antal allerede var i Aftagende, paa en Tiendedeel af Himlen i 15 Minuter 650 Stjerneskud, men troer ikke engang at have talt dem alle; beregnet efter dette Forhold, vilde altsaa Antallet paa hele Himlen hele denne Nat have været 200,000.

Det Mærkværdigste herved var, at disse Tusinder af Stjerneskud, som allerede omtalt, alle kom fra et bestemt Sted paa Himlen og det fra et Sted i Nærheden af Stjernen Gamma i Løven, uagtet dette Stjernebillede Natten igjennem paa Grund af den daglige Bevægelse (Jordens Dreining omkring sin Axe) saa betydeligt forandrer sin Stilling til Synskredsen. Heri ligger et uomstødeligt Beviis for, at disse Stjerneskud ikke have nogen Deel i Jordens og dens Dunstkredses Omdreining, men maa være komne fra Verdensrummet. Deres Størrelse var meget forskjellig, idet nogle vare smaae Prikker, andre større og klarere end Jupiter og Venus, eet skal endogsaa have havt Maanens Størrelse. Deres Lys var sædvanlig hvidt, undertiden farvet, med Overvægt af det Blaae; Glandsen var saa stærk, at Sovende bleve vækkede deraf. I Europa saae man den Nat kun meget faa Stjerneskud.

Det følgende Aar 1834 gjentog det samme Phænomen sig i Amerika, men en Dag sildigere. Efter Olmsteds Iagttagelser begyndte det den 14de November om Morgenen Kl. 1 og varede til Dagens Frembrud; ogsaa denne Gang syntes Stjerneskuddene at komme fra et bestemt Rum, der ligesom tidligere laae i Stjernebilledet Løven. I Mähren bemærkedes samme Dag en stor Mængde Stjerneskud fra Kl. $4^1/_2$ om Morgenen til Dagens Frembrud.

De følgende Aar har dette ikke gjentaget sig efter en saa storartet Maalestok; men man har dog et eller andet Sted paa Jorden ved den angivne Tid seet en usædvanlig stor Mængde Stjerneskud, f. Ex. paa Observatoriet i Wien, Natten mellem den 13de og 14de November 1838 fra Kl. $12^1/_2$ til 6 om Morgenen: i den første Time 52, i den anden 52, i den tredie 70, i den fjerde 157, i den femte 381 og i den sjette 310, i Alt c. 1000; den største Deel af dem havde lange Haler og kastede Skygge ligesom Maanen.

Saavel Olbers som Qvitelet, Bestyrer af Observatoriet i Brüssel, gjorde 1836 opmærksom paa, at man havde flere Efterretninger om en overordentlig Mængde Stjerneskud omtrent ved den 10de August, og at man sandsynligviis kunde vente en regelmæssig Tilbagevenden ved den Tid. Allerede næste Aar viste sig det Grundede i denne Formodning; paa forskjellige Steder saae man Natten mellem den 9de og 10de August og den følgende Nat en stor Mængde Stjerneskud f. Ex. i Bres-

lau, hvor den anden Nat flere mod alle Verdenshjørner opstillede Jagttagere i 6 Timer 6 Minuter saae 536; det Samme skete de følgende Aar. Denne Gang kom Stjerneskuddene meest fra Egnen omkring Kassiopeia og bevægede sig i sydvestlig Retning henimod Antinous, overeensstemmende med Novemberphænomenet, hvor de ogsaa udgik fra Nordost.

Ogsaa til andre Tider paa Aaret f. Ex. mellem 6te og 8de December har man flere Gange lagt Mærke til store Sværme af Stjerneskud, uden at der dog har viist sig en regelmæssig Gjentagelse; men utvivlsomt er det, at for Midten af August og November Maaneder vise sig paafaldende flere Stjerneskud, end ellers er Tilfældet, og at disse for det meste have en bestemt Retning og synes at udgaae fra et bestemt Rum, medens ellers de enkelte Stjerneskud fare i de meest forskjellige Retninger. For at adskille dem, har man kaldt de første periodiske (regelmæssigt tilbagevendende), de sidste sporadiske (enkelt forekommende); de ere ikke forskjellige i deres ydre Fremtrædelsesmaade, ligesom de synes at have samme Høide og Hurtighed.

Betragte vi endvidere Stjerneskuddenes Bevægelse, saa kan denne umulig være blot tilsyneladende, da den ikke foregaaer til een og samme Side, men i de forskjelligste Retninger; men en tilsyneladende og en virkelig kunne være blandede sammen. Da Jorden daglig bevæger sig omkring sin egen Axe og aarlig omkring Solen, saa maa disse Bevægelser hos enhver Gjenstand, der ikke tager Deel i dem, frembringe en tilsyneladende Bevægelse i modsat Retning. Den Indflydelse, Jordens Axeomdreining udøver paa Stjerneskuddenes synlige Bevægelse, er imidlertid saa ringe, at der her ikke behøves at tages Hensyn til den; thi Jorden dreier sig i et Secund, selv hvor Hastigheden er størst, nemlig under Ægvator eller Linien, kun omtrent med en Hurtighed af 1/16 Miil, medens et Stjerneskud i samme Tid gjennemløber flere Miil, og ofte ikke er synligt et Minut, mangen Gang kun et Par Secunder. Anderledes forholder det sig med Jordens aarlige Bevægelse, der i Gjennemsnit udgjør mere end 4 Miil i et Secund; da den bevæger sig fra Sydvest til Nordost, maa alle Gjenstande, hvilke den under sit Løb kommer forbi, synes at skride frem i modsat Retning, altsaa fra Nordost til Sydvest; men naar desforuden Gjenstandene endnu have en egen Bevægelse i forskjellige Retninger, saa vil den tilsyneladende blande sig med den virkelige og vil blive til at mærke, men ikke træde saa tydelig frem, som naar alle disse Gjenstande havde en egen Bevægelse i samme Retning. I det sidste Tilfælde maa det derfor see ud, som om de alle kom fra den Egn, henimod hvilken Jorden gaaer, forudsat at de ikke befinde sig i samme Plan som den; men danner Retningen af deres egen og Jordens Bevægelse en Vinkel, saa maa det see ud, som om de komme fra den Retning, der er sammensat af begge Bevægelser. Nu see vi i Virkeligheden de periodiske Stjerneskud fare fra Nordost til Sydvest, og da de idetmindste i November komme fra samme Egn, henimod hvilken Jorden paa den Tid bevæger sig, saa kunne vi med stor Sandsynlighed slutte, at dette tildeels er en Følge af Jordens Bevægelse. I August derimod synes de at udgaae fra et Sted, der er temmelig fjernet fra det, Jorden iler henimod, og vi maa derfor formode, at de sidste have en Bevægelse, hvis Retning er langt mere forskjellig fra Retningen af Jordens Bevægelse, end dette er Tilfældet med de periodiske Stjerneskud i November.

Ifølge dette kunne vi danne os følgende Slutning om Stjerneskuddene: De ere mange Tusinde smaae

Legemer, der ligesom Kometerne bevæge sig i de meest forskjellige Retninger og i eliptiske Baner omkredse Solen. Mange af dem komme fra Tid til anden nær til vor Luftkreds og trænge ogsaa ind i dennes høiere Lag; nu antændes de og blive enten fortærede, eller ogsaa maa de, idet de igjen forlade dette Luftlag og slukkes, fortsætte deres Bane, som dog uden Tvivl er bleven meget forandret, deels ved den Modstand, deres Bevægelse har lidt af Luften, deels ved Jordens Tiltrækning.

Iblandt dem gives der ogsaa Hobe, der indbyrdes danne een eller flere sluttede Kredse, hvilke skjære Jordbanen ligesom den Bielaske Comet; i disse Ringe ere Asteroiderne meget ulige fordeelte, hvorfor saa glimrende Phænomener som i November 1799 og 1833 kun ere sieldne. Denne Rings eller disse Ringes Omløbstid er endnu ubekjendt, men kan dog neppe være under 5—6 Aar, da større Stjerneskudfald kun pleie at gjentage sig efter et saadant Tidsrum. Det kan ogsaa være, at de undertiden nærme sig Jordens ene Halvkugle mere end den anden eller ikke overalt have samme Bredde, og derfra kunde det hidrøre, at f. Ex. Herschel paa det gode Haabs Forbjerg kun talte faa Stjerneskud den 12te November 1836, medens man saae mange i Europa. Da man iøvrigt undertiden seer disse periodiske Stjerneskud to Dage i Rad, i hvilken Tid Jorden tilbagelægger omtrent 700,000 Miil, saa følger deraf, at en saadan Stjerneskudhob eller Stjerneskudring paa dette Sted maa være næsten ligesaa mange Miil bred.

Det er meget vanskeligt at sige, hvorledes Stjerneskuddene og Ildkuglerne komme i Brand, og hvorledes de i saa stor en Høide, hvor Luften er yderst tynd, kunne brænde med livligt Lys eller gløde, da Tilstedeværelsen af en tilstrækkelig Mængde Luft er en nødvendig Betingelse for Forbrænding. Ligesaa paafaldende er det, at Stjerneskuddene altid allerede slukkes i de høiere Luftlag, og at hidtil endnu ikke beviislig en Stjerneskudmasse er bleven funden paa Jorden, ikke engang i de Tilfælde, hvor de have viist sig i uhyre Mængde.

Ruinen.

(En Novelle.)

(Fortsat).

„Mine Reiser i fremmede Lande have afholdt mig fra at besøge Restriz i de to sidste Aar, og i denne Tid har jeg Intet hørt til mine Veninder.

For fire Dage siden ankom jeg til min Fødeby.

Da jeg var kommen i Nærheden deraf, besluttede jeg at stige ned af Vognen, og gaae til Fods ad den nærmeste Vei til Byen.

Solen stod allerede lavt paa Himlen og kastede lange Skygger henad Jorden. Da jeg nu gik nedenfor Slotsbakken og uvilkaarlig tænkte tilbage paa det Eventyr, jeg havde oplevet som Dreng, hørte jeg mig pludselig kalde ved Navn oppe fra Toppen. Forbauset saae jeg i Veiret og opdagede Anka, der heftigt vinkede af mig. Jeg kjendte hende neppe igjen," tilføiede Karl rødmende efter en lille Pause, „i lyse Klæder og overgydt med Solens gyldne Straaler, stod hun der forklaret som Lysets Engel i Modsætning til Baggrundens mørke Skygger.

Jeg løb hurtig op ad Bjerget til Anka; hun saae bleg og bedrøvet ud, og idet hun tog min Haand, sagde hun:

„Karl, Bedstemoder har allerede ventet Dig hele Dagen, kom hurtig hen til hende, hun er meget syg."

Jeg forbausedes og troede at have hørt feil, thi jeg havde ikke underrettet Nogen i Byen om, at jeg vilde komme.

Jeg fulgte hende ind i Ruinerne gjennem den gamle Slotsport, og vi naaede tilsidst en Nische i en gammel Sidevæg, ved Siden af hvilken man saae en Aabning i Gulvet, der tidligere havde været en Trappe.

Anka sprang ned i Hullet, viste mig, at det ikke var dybt, og jeg fulgte nu hurtig efter. Her tog hun et Stykke Fyrrebrænde ud af en Krog, gjorde Ild paa, og sagde, idet hun lyste videre for mig:

„Vi bruge intet Lys, thi vi kjende enhver Steen."

Pigen førte mig igjennem flere mørke Gange, over Steenmasser, igjennem gamle Døre og af en vel vedligeholdt Trappe ned i en bred Hvælving. Der faldt Faklens røde Lys paa en af hine smukke mosaikagtige med broget Træ indlagte Døre, som vi endnu finde i mange gamle Bygninger i Preussen. Anka aabnede Døren, og jeg befandt mig til min store Forundring i det samme Værelse, i hvilket jeg som Dreng var vaagnet af min Afmagt efter Tordenslaget."

„Denne Sal er altsaa ved et eller andet Tilfælde undgaael Slottets næsten totale Ødelæggelse," sagde Præsten sagte til sig selv. „Veed De ikke, min Ven, i hvilken Deel af Slottet hiin Sal ligger?"

„Imod Øst," lød Svaret.

„Jeg tænkte mig det nok," sagde Præsten, „den har før været hendes Værelse; ak, bliv kun ved at fortælle," bad han derpaa sin Gjæst, „jeg vil vide at tvinge mig, for ikke at afbryde Dem tiere, thi jeg frygter for, at Deres Fortælling snart er til Ende."

„Værelset, i hvilket vi traadte ind," begyndte Ynglingen igjen, „var kun sparsomt oplyst, thi Vinduerne ere udenfor tillukkede med Brædder. Naar De endnu tydelig husker det, behøver jeg vel neppe at gjenkalde i Deres Hukommelse, at et lille Huusalter med en Bedeskammel staaer paa den ene Side af Værelset, og ligeoverfor dette en stor gammeldags Seng.

Dens svære brune Silkeforhæng vare slaaede til Side, og i Tusmørket skimtede jeg deri min gamle Veninde Liska.

Hun var klædt i Ursulinernonnernes hvide Dragt med et hvidt Bind om Hovedet. Det hvide Slør var kun udbredt over hendes halve Ansigt, paa hvilket jeg allerede saae den blege Farve, som gaaer forud for den snare Død. Hendes Hænder holdt det Crucifix, som jeg har overrakt Dem, andægtig paa Brystet. Jeg nærmede mig.

„Det er godt, at Du kommer; giv dette Kors til Casimir Dembrowiez, der tidligere har været Officeer, og nu er Præst i K*. — Gid Gud maa være ham naadig," sagde hun efter et lille Ophold og vedblev derpaa at bede for Deres Lykke, Herr Pastor.

Anka var falden paa Knæ ved Siden af Sengen og græd; endnu en Gang reiste den Døende sig op; men vi forstode af det, hun sagde, kun disse Ord: „Begraver mig hos mine Søstre!"

Ankas Smerte var et trofast Barns, og jeg græd med hende." —

Præsten reiste sig, traadte et Par Skridt frem til Madonnabilledet og bad i Taushed for den Dødes Ro.

Efter en passende Pause sluttede Karl sin lange Fortælling med bevæget Stemme:

„Nu har jeg lidt tilbage at fortælle Dem, Hr. Pastor.

Jeg besøgte endnu samme Aften Byens ærværdige Præst, meddeelte ham det Fornødne om den gamle Liskas mærkværdige Liv og Død og talte med ham om min Formodning, at den Afdøde sandsynligviis tidligere, før Klostrets Ophævelse i Aaret 1807, havde været Ursulinernonne; han blev overbeviist af mine Grunde og tillod den

gamle Nonnes Begravelse hos hendes Søstre i den gamle Klosterkirkes Hvælvinger." —

Præstens unge Gjæst var bleven denne saa kjær i Løbet af hans Fortælling, ved den oprigtige Deeltagelse i de Personers Skjebne, der sandsynligviis havde været nær beslægtede med ham, at han kun ugjerne saae Tiden til Tilbagereisen nærme sig; og han indbød ham derfor venlig til at overnatte hos sig; da det overhovedet var blevet for seent, til endnu samme Dag at komme til Nestriz, og da Karl desuden havde det hemmelige Haab, at komme til Kundskab om det Forhold, hvori Oldingen stod til hans Veninder, saa tog han gjerne imod Indbydelsen.

Den øvrige Deel af Dagen undgik Begge at komme tilbage til deres Samtale, og for at underholde sin Gjæst, viste Landsbypræsten ham sin omhyggelig pleiede Have og førte ham til Landsbykirken.

Da de igjen sad sammen i Dagligstuen, spurgte Præsten efter Anka, og Karl fortalte, at hun var bleven tilbage i den Hytte, som hun engang havde beboet med Bedstemoderen; og han begyndte nu paa en lang og livlig Skildring af hendes Godmodighed, Forstand og Skjønhed.

Præsten hørte rolig paa ham, og fortalte, at han den næste Dag vilde kjøre med ham til Nestriz, for at hente Anka.

„De har vel rimeligviis, min unge Ven," vedblev han, „af min Deeltagelse for hendes Bedstemoder, sluttet, at jeg er i Slægt med hende, og ellers har hun jo Ingen, der kan og vil sørge for hende."

Karl taug, men smilte saa lyksalig og taknemmelig til Oldingen, at denne saae, hvor han var glad over at vide Pigen under hans Beskyttelse.

Den følgende Morgen, kort efter Solens Opgang reiste Begge i den Geistliges Vogn til Nestriz, og den unge Mands Kjøretøi blev født bagefter dem af en Bonde.

Endelig henimod Middag saae man Nestriz ligge nedenfor den høie Slotsbakke, og kjørte ind i Byen og holdt stille foran en lav og forfalden Hytte.

Her boede Anka, og de Reisende stege ned af Vognen og traadte ind i en snever Gaard, hvor Karl aabnede en Dør, der førte til Ankas Værelse.

Værelset var meget lavt og saa lille, at en mægtig Leerovn, to Senge, en stor rødmalet Kiste og to gamle Skamler næsten indtoge hele Rummet. Gulvet var feiet, et Par Blomsterpotter stode i den lille Vindueskarm, udenfor hang en Drossel i sit Buur, og store Koste af brogede Markblomster stode i blaa Leerpotter, som Kakkelovnens og Kistens eneste Prydelse.

Anka sad ved Siden af Kakkelovnen paa en Bænk og spandt. Hun var simpelt, men net klædt. Hendes Ansigt var i det Hele regelmæssig smukt og lignede hine beundrede Madonnahoveder fra den italienske Malerskoles meest glimrende Periode.

Saasnart hun opdagede Karl, satte hun Rokken tilside og traadte ham venligt imøde. Nu kunde man ogsaa beundre hendes smukke Væxt, Gangens Lethed og Bevægelsernes Ynde.

Hun rakte ham Haanden og sagde: „Du har været længe borte."

Han beholdt den lille Haand i sin, saae paa hende med et langt Øiekast, som om han for første Gang saae disse smukke Træk, og sagde derpaa, idet han vendte sig om til Oldingen:

„Derfor har jeg ogsaa bragt en Mand med, der vil beskytte Dig i Din Bedstemoders Sted."

Nu faldt hendes Blik paa Præsten, hun opdagede hans Stand og knælede for ham, idet hun bad om hans Velsignelse. Han lagde Haanden paa hendes Hoved, velsignede hende, løftede hende op og kyssede hende paa Panden.

Oldingen slap Anka og sagde til hende, at han tidligere havde kjendt hendes Bedstemoder og været i Slægt med hende; nu skulde hun komme med ham og boe hos ham, saalænge han levede.

Anka svarede glad, at det vilde hun gjerne; hun holdt dog ikke af at være her mere, siden Bedstemoderen var død, og Præsten havde desuden forbudt hende at gaae derhen, hvor hun dog helst vilde være.

Karl, der gjættede, hvilket Sted hun meente, fortalte hende, at han havde meddeelt hendes Frænde, hvad han vidste om hendes Ophold i Slotsruinen. Præsten tog derpaa Ordet og sagde:

„Anka, mit Barn, jeg kjender selv Værelset; men hvis Du vil gjøre mig en Tjeneste, saa tal aldrig derom i min Nærværelse."

„Nu, mit kjære Barn," vedblev han, „vil jeg kjøre ind til Byen, for at besørge nogle Forretninger, men om en Times Tid kommer jeg igjen, vær da reisefærdig."

Mændene forlode nu Hytten, og den Geistlige indbød sin unge Ven til snart at besøge sig i den eensomme Landsby og hver gik til sin Side.

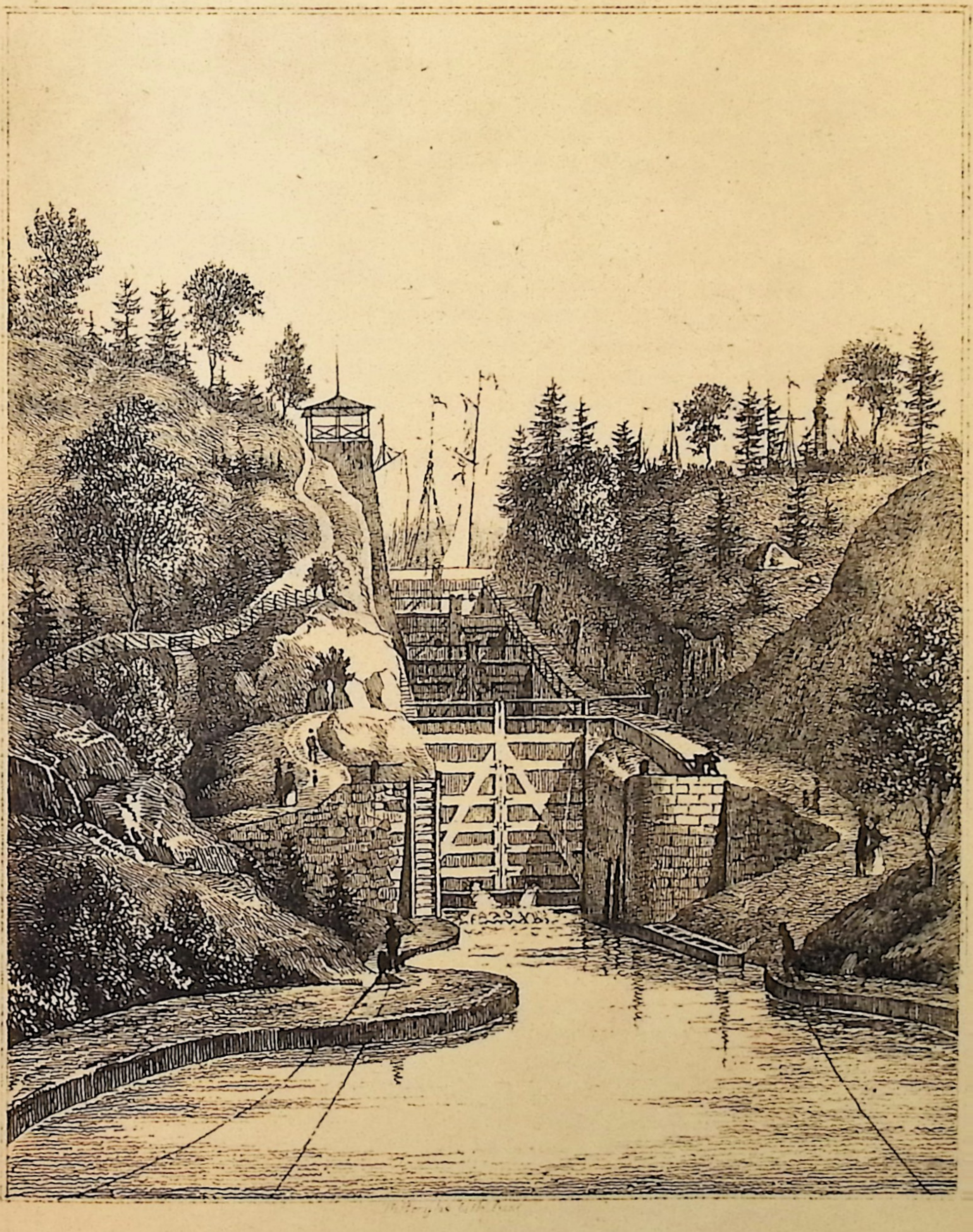
En Timestid efter forlod Anka Byen med sin ny Beskytter. Sørgmodig var hun stegen op i Vognen, dog blev hun snart munter, eftersom de kom videre frem, og hun adspredtes ved Kjørselens nye Tillokkelser.

Karl var imidlertid gaaet hjem. Hans Moder var en høi, mager Kone, gammeldags, men noget broget klædt; hun bar en sort Kappe med røde Baand, en blaa Kjole af indenlandsk Uldtøi og et Forklæde, der var saa bredt, at det sluttede sig sammen bagved. Hans Fader var en meget anseet Mand, og Ingen vilde have vovet at handle imod hans Villie i Communens eller Distriktets Anliggender; men paa den ene Side af Gadedøren gjaldt kun hans Kones Villie.

Denne Byens Fader havde tillige en Urtekramboutik, og den største Deel af Dagen saae man her hans lille tykke Figur med et rødt Ansigt og et evigt Smil om Munden, fordi han følte sig meest i Sikkerhed for sin Kone i mange Folks Nærværelse, og fordi denne tilstod ham i Fremmedes Øine en vis Skinmagt, som han, alene med hende, ikke turde gjøre Brug af. Omendskjøndt Ægtefællerne havde et høist forskjelligt Temperament, hun var heftig og kraftfuld, han letbevæget og ubestemt, saa var deres Ægteskab dog i det Hele taget ikke ulykkeligt.

Allerede i længere Tid forenede Ægteparrets Ønsker sig i een Ting; begge vilde gifte deres Arving bort, og begge stemte overeens i Valget af den Skjønne, som skulde gjøre Karl lykkelig; begge haabede at see ham som Apothekerens Svigersøn. Denne var rig og anseet, og hans Datter Eveline var ung, smuk og elskværdig; for Karl kunde der altsaa ikke ønskes noget bedre Parti. For Apothekeren var den unge Mand ligeledes en velkommen Svigersøn; han havde faaet ham kjær som Barn, og havde allerede for mange Aar siden aftalt denne vigtige Sag med sin Ven, den Deputerede, som, selv velhavende, kun fordrede et middelmaadigt Udstyr; han vidste, at Datteren alligevel blev eneste Arving.

Frøken Eveline havde mere end blot en Anelse om Fædrenes Aftale; men da hun hidtil kun havde kjendt faa Herrer, saa ønskede hun sig ingen bedre end den dygtige og elskværdige Karl. For omtrent et Aar siden havde der vel været en ung Læge i Byen, som havde været en ivrig Tilbeder af hendes Yndigheder; men da hendes Fader mærkede det, havde han berøvet denne ethvert Haab om at hjemføre Pigen, idet han fortalte ham, at han vilde gjøre Eveline arveløs, naar hun giftede sig imod hans Villie, og idet han tillige frabad sig hans Besøg. Pigen

DE GAMLA SLUSARNE

vid Trollhättan

saae uden Sorg en Frier, som ikke havde forstaaet at røre hendes Hjerte, bortfjerne sig. Apothekerens Grunde til at vise den unge Læge bort, vare meget vigtige; for det Første havde denne ingen Formue, for det Andet gik han sjelden paa Jagt (Karl var en ivrig og øvet Jæger), og for det Tredie hadede Distriktslægen, der var Apothekerens bedste Ven, sin unge Medbeiler, idet han ikke med Urette frygtede for, at denne vilde berøve ham al Praxis. Imod Districtslægens Villie vilde Apothekeren ikke handle. „Den Ni og Halvfemsindstyvende," som hans Misundere i Byen spottende kaldte ham, frembød intet synderligt behageligt Skue; han var lille og tynd, og hans glatragede, pergamentagtige Ansigt med lang rød Næse og brede, tykke Læber, beskyggedes af et Par store Briller; han havde kun to Lidenskaber, Gjerrighed og Jagtlyst; den Sidste sandsynligviis, fordi den koster overordentlig lidt i Nestriz.

Siden sidste Foraar gik han rigtignok ikke saa ofte paa Jagt. Efter den sidste store Jagt kjørte han hjem i en Slæde, rigt belæsset med Bytte; idet han kjørte forbi sit Huus, raabte han høit nok, for at Naboerne kunde høre det, til sin Tjenestepige; „Kascha, bær de mange Harer ind Huset, der er sex."

„Ja, Herre, strax," svarede denne, „nu skal jeg kalde paa Lærlingen, at han kan hjælpe mig."

„Ei, bær dem alene," svarede Jægeren.

Pigen udførte hans Befaling, og medens han indlod sig i Samtale med nogle forbigaaende Borgere, hvoriblandt just den unge Læge var, og fortalte dem om Jagtdagens Munterhed og Lykke, kastede Kascha et Par Harer over Skuldrene og tog to i hver Haand.

(Fortsættes.)

Trollhättan.

(Hermed et Lithographi.)

Det under Navnet **Trollhättan** verdensbekjendte, gigantiske Vandfald, som Göthaelven under sit rivende Løb fra Wenern til Kattegat danner en Miil fra Staden Wenersborg, saavelsom de i Nærheden af Samme anlagte Kanaler og Slusebygninger ere af største Vigtighed og høieste Interesse saavel i historisk og topographisk, som statistisk Henseende. Natur og Kunst kappes her med hinanden i de meest storartede Scener. Den Førstes vildtskjønne Majestæt og den Sidstes beseirende Kraft vække i høieste Grad Tilskuernes Beundring. Det er unægteligt, at mange andre Vandfald ere langt høiere, men det er ikke alene Høiden, som udgjør Skjønheden; det er Omgivelsernes maleriske Beliggenhed og fremfor Alt, det Storartede ved de med et tordnende Bulder fremstyrtende Vandmasser. Enten deler Strømmen sig, omsluttende skovbedækte Holme og nøgne Klipper, eller den udvider sig og danner hvirvlende Bugter; eller den vælter sig frem imellem tæt sammentrængte Bjergvægge, medens Solen danner Regnbuer, spillende i alle Farver i de Dampe, der uophørligt opstige. Paa Elvens vestre Side en Kjæde af steile Bjergskraaniger, fra hvis Kløfter Graner og Løvtræer hæve sig; paa den østre en Mængde Vandværk; i Forgrunden Olidahåla, opfyldt af omkringdrivende Tømmer, og i Baggrunden fjerne Bjerge; det er i svage Træk Maleriets Conturer.

Paa hvilken Tid og hvoraf Troldhättafaldet har faaet sit Navn, veed man ikke med Sikkerhed. Nogle forklare det ved den Betydning, Ordet „hätta" har hos den omboende Almue, nemlig Vaade, Farlighed. Stedet eier allerede fra det ældste Hedenskabs Tid sin heelt romantiske Krønike. Den

gamle Hervara-Saga fortæller nemlig, hvorledes den ottearmede Stærkodder Aludreng forlovede sig med en skjøn Pige fra Jotnahem ved Navn Ogu Alofoster, men imod hendes Villie, hvorfor hun en smuk Dag benyttede sig af Stærkodders Fraværelse og giftede sig med en anden Kæmpe, som hed Hergrimer Halvtrold. Denne Dristighed maatte efter Tidens Skik forsones med Blod, hvorfor Stærkodder ved sin Tilbagekomst udfordrede sin lykkeligere Rival til en Holmgang. Da Kæmperne vare lige stærke og tappre, blev Kampen meget heftig. Hergrimer bukkede endelig under for sin Modstanders usædvanlige Styrke. Hans troe Ogu saae sin elskede Mage falde og sig selv som et Offer for Seierherren; men hun vilde ikke tilhøre nogen Anden, men gjennemborede sit Bryst med sin tappre Helts Sværd og døde med ham. Saa modig og trofast var i de Tider den nordiske Qvinde. Inde i Skoven, ikke langt fra Faldet, vises endnu den Dag idag en stor Steen, som af Folket kaldes Stastenene (Stærkodders Steen) og siges at være opreist til Minde om den Seir, Kæmpen der vandt i Fortiden.

Ved et af Trollhättans Fald, „Fryne-faldet ved Toppö", har der existeret en Klippehule, hvor Røvere fordum skulle have havt Tilhold. Af denne Hule søger man nu forgjæves noget Spor, og dens Beliggenhed er kun en Gjenstand for Gisninger, saameget mere som selve Veien dertil skal være nedstyrtet i Elven, uden at man veed naar. En gammel Tradition fortæller Følgende om denne Hule og dens fordums Beboere. Der var engang en ung og smuk Pige, som — netop fordi hun var saa ung og smuk, bortførtes af de grumme Trollhätta-Røvere. Skjøndt disse paa alle mulige Maader forsøgte at gjøre hende Opholdet saa behageligt som muligt, længtes hun dog efter sit Hjem, især da det lakkede ad Juul, og hun fandt derfor paa følgende Middel til at komme tilbage til Byen og aabenbare deres Skjulested. Selve Juleaften traadte hun frem for Røveranføreren, neiede artigt og bad om Tilladelse til at maatte gaae ud for et eller andet Sted at hente et Knippe Halm. Han bevilgede hendes Bøn med Truselen om en uundgaaelig Død, hvis hun med et eneste Ord forraadte deres Skjulested. Pigen holdt samvittighedsfuldt efter Bogstaven, hvad hun havde lovet, men opnaaede ikkedestomindre sin Hensigt. Da hun bar Halmknippet hjem, lod hun nemlig hele Veien hist og her falde et Straa paa Marken, hvilket siden tjente Forfølgerne til Spor. Det varede ikke længe, inden Røverbanden opdagedes og overleveredes i Rettens Hænder, men den flinke Pige fik, som velfortjent Løn for den Klogskab, hun havde lagt for Dagen under sit Ophold hos Røverne, en ung og smuk Bonde i Landsbyen til Mand.

Inden vi skride til den historiske Oversigt, kunde Læseren muligen ønske en Beskrivelse saavel over Faldet, som Kanalen, dens Slusesværk og Stedets øvrige Mærkværdigheder.

Wenern, der sydøst for Staden Wenersborg søger sit Udløb igjennem Gothaelven, danner paa den anden Side af nævnte Stad en Vig, der har Navn af Wasebottan, som gjennem en fordum derfra løbende Rende, der ved Kunst er bleven uddannet til en Kanal, Carls Grav, forener sig med Elven. Denne har ligefra Begyndelsen adskillige Fald, af hvilke det betydeligste, af 19 Fods Høide, findes ved Rånnumsbro, hvorefter Vandet atter bliver roligt til Trollhättan, kun undertiden afbrudt af stærke Strømninger, hvoriblandt den ved Stallbacka er den stærkeste. Disse Strømninger ere dog i den senere Tid betydeligt svækkede af de ved Trollhättan opførte Dæmninger. En halv

Miil fra Carls Gravs Udløb i Elven begynder Trollhättafaldet.

De Fartøier, der fra Wenern skulle seile ind i Gothaelven, gaae forbi Wenersborg ind i Wasabatten. Derfra komme de ind i Carls Grav, en Kanal af 6000 Alens Længde, der ved Brinkebergs Kulle har tvende Sluser, som sænke Fartøierne 19 Fod, den tilsvarende Høide af Faldet ved Rånnums Bro. Noget udenfor Sluserne forener Kanalen sig atter med Elven. Paa begge Sider af denne seer man under Farten adskillige prægtige Herregaarde, blandt hvilke Odensjø og det paa en temmelig høi Bjergslette liggende Hult. Forbi Ruinerne af Edsborg, en gammel Fæstning, hvor fordum Angantyr skal have boet, kommer man ind i Stallbacker-Kanalen, som afskjærer et Stykke af Landet, hvorved nogle Smaaøer og Fald i Elven omgaaes. Uden Afbrydelse eller Ophold følges Elven derpaa til Kasvalstrømmen ved det øverste Trollhättafald. Den egentlige, saakaldte Trollhätta-Kanal, som Skibene nu passere, er bleven anlagt fra Nordost til Sydvest, et Stykke fra Faldet paa den østre Side af Elven, og er deels gravet, deels sprængt. Hvor Kanalen er gravet, ere Siderne forsynede med Klippemure. Den øverste af disse gamle Sluser er sprængt igjennem Malgø og kaldes Grev Ekeblads Sluse. Den lille skovbevoxede Gullø hæver sig i Faldet og forskjønner Udsigten. Polhems Sluse et Stykke længere nede er sprængt igjennem Klippen. Her seer man Vandet styrte lodret ned i et mørkt Dyb, hvorfra der hæver sig en let Taage af Dampe, i hvilke Solstraalerne danne en Regnbue. Tæt derved sees en paa den ene Side nedstyrtet Jættegryde af 5 Alens Bredde og 2 Alens Høide. Den kaldes Kongegrotten, fordi flere kongelige Personers Navne der findes indhuggede i Klippevæggen efter deres Haandskrift. Øverst staaer: Carl Johan, Eugenie Desirée, den 2den August 1804, og lige underneden: Oscar, Josephine, den 30te Juli 1824. En af de skjønneste Udsigter har man fra et med Bænke forsynet Plateau i Nærheden af denne Grotte; man kan nemlig der see alle Faldene med Undtagelse af det ved Flottberget. — Nu nogle Ord om Maaden hvorpaa Sluserne passeres. Naar Skibet er kommet ind igjennem Slusens første Porte, tillukkes disse bagved det, hvorefter tvende Luger paa Sluseporten foran efterhaanden aabnes ved Hjælp af en Sluseindretning, saa at endeel af det i den øvre Sluse værende Vand slippes ind i den, hvor Fartøiet ligger. Naar Vandet i denne Sluse er steget til samme Høide som i den følgende, aabnes Portene imellem dem, og Fartøiet indføres i denne Sluse, hvorefter Portene tilstænges. Samme Operation med Vandet gjentages nu for at komme ind i næste Sluse og endeligt ud i Kanalen. Det medtager omtrent et Qvarteer at fylde en Sluse og lade Skibet passere igjennem.

Den store Tanke at bane en Vei for Seilere imellem Kattegattet og Østersøen synes ikke at have været fattet før i det sextende Aarhundrede. Det var Gustav den Første, denne for Fædrelandets Vel saa nidkjære Konge, som allerede i Begyndelsen af sin Regjering først offenligt fremkom med et saadant Forslag. Men Iværksættelsen af hans Plan hindredes af andre, dengang vigtigere Fornødenheder, maaskee ogsaa af Mangel paa Personer til at udføre den. Selv Erik den Fjortendes Beslutning, at virke for Opnaaelsen af Faderens Hensigt, tilintetgjordes ved de opkomne indre Uroligheder. Carl den Niende lagde den første Haand paa Værket ved Anlægget af den Kanal, der efter ham bærer Navnet Carls Grav. Man kan dog ikke med Vished sige,

om Hensigten med den har været en anden end at formindske de ofte stedfindende Oversvømmelser, eller berede en bedre Vei for Tømmeret, der blev ført ned af Gothaelven, især da det er sandsynligt, at der paa samme Sted har været en Aa eller Bæk, og at den blot er bleven oprenset og udvidet.

Blandt Gustav Adolfs Planer for Sverrigs Velstand var ogsaa den, at forøge Productionen og udvide Handelen, og for at opnaae dette Maal, ansaae han det for en Hovedsag, at anlægge nye Veie for Varetransporten. Holland eiede dengang Størstedelen af den tidligere med Hansestæderne deelte Handel og Skibsfart. For at udvide denne selv i det Indre af Sverrig, opmuntrede den hollandske Minister den svenske Regjering til at aabne en Seilfart mellem Vester- og Østerhavet. Ved Lilla Edet aabnedes derfor en Kanal igjennem Bjerget paa den østre Side af Faldet, og en Sluse, rimeligviis den ældste i Landet, indrettedes med tre Porte.

Paa Gund af Rigets utilstrækkelige Indtægter blev det nu kun ved Forslag, indtil den navnkundige Polhem imod Slutningen af Carl den Tolvtes Regjering atter vakte Spørgsmaalet om Seilads forbi Trollhättafaldet. Kongen lovede at understøtte Foretagendet med Privilegier og deslige. Som Følge deels af den almindelige Pengemangel, deels af andre Omstændigheder, kunde man ikke bringe nogen Forening af Private tilveie, hvorfor Regjeringen alene maatte overtage Omkostningerne. En Kontrakt blev oprettet med Polhem om at udføre Foretagendet i tre Aar, hvorefter Arbeidet begyndtes med Anlæget af en Sluse i Carls Grav, men afbrødes snart ved Kongens Død. Først i Aaret 1742 tog man den Beslutning at fuldføre Kanalbygningen. Det overdroges Oberst Carlberg og den yngre Polhem at foranstalte de nødvendige Forarbeider ved Trollhättafaldet og at udkaste en ny Plan. Der fremkom nu flere Projekter, men sluttteligt antoges Polhems Plan, der var beregnet til at ville koste to Tønder Guld. Til Udførelsen valgtes Bygmester Wiman ved Sala Sølvværk og Stykjunker Moall; den Første skulde have Opsyn med Bygningen, den Sidste forestaae Klippesprængningen. Der oprettedes en Kontrakt med dem i 1749, og de paatoge sig at fuldføre Arbeidet i tre Aar. Dette blev imidlertid ikke Tilfældet. Man overbeviste sig snart om Udførligheden af flere i Planen bestemte Arbeider, og Forandringer maatte foretages. Arbeidet i Carls Grav fuldførtes først i 1753 og Wiman begyndte derpaa Anlægget af en Dæmning for at lede Anlægget til den vestlige Side. Den var 240 Fod lang, 30 Fod høi og forenede Malgøen med det faste Land. En Sluse sprængtes igjennem Malgøen med en Vandsænkning af 26 Fod. Denne Sluse kaldtes Grev Ekeblads og blev færdig 1754. Mure og Dæmninger afstængede Vandet fra denne Sluse til den næste, ligefor Stampestrømsfaldet. Denne Sluse, der ligesom den forrige havde en Længde af 72 Fod, fik Navn af Polhems Sluse, og blev vel færdig, men har nok aldrig været forsynet med Porte.

Nu skulde Elvens Afdæmning ved Flottberget foretages. Den voldsomme Strøm bortførte tildeels de ny Dæmninger, og selv Bjerget, hvortil Dæmningen skulde støtte sig, sønderbrødes. Desuagtet fortsattes Arbeidet, og det var i September 1755 saa nær færdigt, at der kun stod tilbage ved nedrammede Pæle at give Dæmningen dens fulde Styrke, da en enten ved Uforsigtighed eller Ondskab foraarsaget Ulykke indtraf og tilintetgjorde hele Dæmningen.

Hvor svær en Straf der end var bestemt for den, der beskadigede Sluseværket, blev der dog Natten til den 20de September nedslæbt omtrent 900

Tylvter Planker ovenfor Faldet mod den anlagte Dæmning. Denne modstod vel det første Tryk, men da Plankerne mere og mere samlede sig og endeligt laae ovenpaa hverandre heelt ned til Bunden, maatte den tilsidst give efter. Dette skete imidlertid ikke, før Arbeidet var begyndt om Morgenen, men saa hurtigt, at 9 af Arbeiderne ikke kunde komme bort, men tilsatte Livet; adskillige bleve qvæstede; de Øvrige reddede sig med Møie paa Planker og Bjælker. Trods de anstillede Undersøgelser opdagede man dog aldrig Anstisterne til denne sørgelige Tildragelse. Imidlertid tabte hele Planen den offentlige Tillid, og paa Rigsdagen 1756 forkastedes Alt, hvad der var gjort. Den driftige og sparsomme Wiman afskedigedes med en Pension af 1000 Daler, da han under Ledningen af Kanalarbeidet havde opoffret sit Helbred og sin Formue.

I de følgende 16 Aar udkastedes forskjellige Planer, blandt hvilke en af Direkteur Thunberg blev antaget. Ved Subskriptioner samledes nye Laan, og man søgte endogsaa at tilveiebringe de fornødne Fonds ved at indrette et Lotteri. Arbeidet gik imidlertid yderst langsomt fra 1757 til 1770. I September 1765 indtraf et Jordskred ved Udgangskanalen i Carls Grav, hvorved Arbeidet ødelagdes og 11 Arbeidere dræbtes.

Ved Begyndelsen af Gustav den Tredies Regjering fortsattes Slusearbeidet med ny Iver; en ny Direktion valgtes, Omkostningerne udrededes deels af Banken, deels ved optagne Laan, som Staten paatog sig at tilbagebetale efter sex Aars Forløb med 6 Procent Rente. I Aaret 1777 bleve tvende ny Sluser byggede i Carls Grav og fik Navn af Gustavssluserne, og i Aaret 1779 tilendebragtes Slusen ved Åkerstrøm. Arbeidet maatte derpaa af Mangel paa Penge standse, og der blev ikke taget fat paa det med Alvor før efter Gustavs Død, da en patriotisk Borger, Værkseier P. Bagge, atter oplivede det. Hertug Carl, som i Aaret 1793 besøgte Trollhättan, befalede Nedsættelsen af en Komitee, der skulde undersøge de forskjellige Planer, der vare udkastede. Denne Komitee fandt det rigtigt, at Sluseværket blev overgivet til et Selskab, der paatog sig at fuldende det i sex Aar. Privilegier for et saadant Selskab udfærdigedes, og det fik desuden Løvte om Arbeidscommandoer, Træleverancer og Krudt til Sprængningerne. I fjorten Dage tegnedes en Sum af 765,000 Rd., af hvilken Sum dog kun Halvdelen blev optaget under Bygningen. Ledningen af Arbeidet blev overdragen til Direkteur Nordwall.

Paa Grund af forskjellige uformodede Omstændigheder kunde Slusebygningen ikke blive færdig til den i Privilegierne bestemte Tid. Først den 14de August 1800 aabnedes Kanalen høitideligt, og det første Fartøi passerede Sluserne.

Da Sluseanlæget ved Lilla Edet mere og mere forfaldt, besluttede Trollhättakanal-Selskabet at indrette en fuldkommen ny Kanal med Sluser ligeoverfor Edet, paa den anden Side af Elven, forbi Strøms Herregaard. Værket paabegyndtes strax, og den 12te Juli 1832 aabnedes første Gang de ny Sluser, hvoraf den ene kaldtes Carl XVI Johans og den anden Oscars Sluse. De ere 9 Alen brede, 33 Alen lange, have en Vandsænkning af 9½ Alen, og ere murede af Klinker med Cement, paa hollandsk Viis. Omkostningerne beløbe sig til Noget over 200,000 Rdl.

Paa Rigsdagen i Aaret 1834 blev der gjort en Indstilling af Rigets Stænder angaaende Vigtigheden og Nytten for Fædrelandet af, at Trollhätta-Kanalen og Sluseværket blev bragt i lige Dimensioner med Gotha-Kanalen. Regjeringen nedsatte desaarsag en Komitee, der skulde overveie, paa hvilken Maade man bedst bragte Seilbarheden imellem Wenern og Vesterhavet i den

rette Stand, og anbefalede navnlig Undersøgelsen af en Plan til Arbeidets Udførelse og over Omkostningerne, der var udkastet af Chefen for vestre Kanal-distrikt, Major Eriksson. Trollhätta-Kanal-Selskabet blev adspurgt om, paa hvilke Betingelser det vilde overtage Udførelsen af disse Arbeider.

Resultatet af Underhandlingerne var en kongelig Kundgjørelse angaaende Dannelsen af et nyt Selskab, som under Navn af „Nye Trollhätta Kanal- og Sluseværks Selskab" skulde overtage Udvidelsen af Trollhätta-Kanalen og Ombygningen af Sluserne og de dermed i Forbindelse staaende Arbeider i Gøthaelven. Foretagendet skulde udføres paa Aktier, men Aktietegningen havde ingen Fremgang, og der var saaledes kun svagt Haab om Værkets Fuldførelse, indtil Handelshuset Schøn & Comp. i Efteraaret 1837 tilbød sig at overtage det. Næste Aar den 2den Februar udfærdigedes Privilegiet for det nye Trollhätta-Selskab, og i Overeensstemmelse hermed oprettedes den 20de Marts næstfølgende Kontrakt om Arbeidets Udførelse, som tilendebragtes i Aaret 1838, hvorpaa Kanalen aabnedes den 5te Juni.

De tre øverste Sluser fik Navn af Prinds Oscar Frederiks, de fire mellemste af Prinds Gustavs, og de fire nederste af Kronprinds Carls Sluser.

Under Arbeidet kom Tid efter anden 72 Soldater mere eller mindre til Skade, som Alle nyde livsvarig Pension af Selskabet, der ligeledes skjænker Understøttelse til de under Arbeidet afdøde Soldaters Enker og Børn.

Den Ellevte.

(En Fortælling fra Pestens Tid.)

Araberne have den faste Tro, at Drømme forud forkynde, hvad der hviler i Fremtidens Skjød, og at tvivle derpaa blev anseet for Kjætteri, da Propheten Muhamed selv havde opstillet dette som en religiøs Sandhed. Naar Fremmede komme til Orienten og fremføre Tvivl om Drømmenes Betydning, have de Troende altid en Mængde Fortællinger i Beredskab, der ganske bestemt kunne bevise, at denne eller hin Drøm paa en vidunderlig Maade er gaaet i Opfyldelse. En Reisende, som opholdt sig i Cairo en kort Tid efter 1835, i hvilket Aar en stor Del af Befolkningen var bortreven af Pesten, hørte af en Mand, som var bekjendt for sin Sandhedskjærlighed, følgende Historie:

„En Kjøbmand i Kairo drømte, medens Pesten rasede paa det Heftigste, at elleve Lig bleve udbaarne af hans Hus for at begraves. Han vaagnede i største Angst og Bestyrtelse, da elleve just var Tallet paa Beboerne i hans Hus, han selv iberegnet.

Som rettroende Muselmand havde han den Overbevisning, at det vilde være forgjæves at gjøre Noget, der kunde udrive ham af Skjæbnens uforanderlige Bestemmelse. Han sammenkaldte derfor sine Naboer, meddelte dem sin Drøm og erholdt det Raad, uden Murren at finde sig i Skjæbnen, som saa tydeligt var ham forudforkyndt, og derimod takke Gud, fordi dette saa betimeligt var ham meddelt. Den næste Dag døde et af hans Børn; et Par Dage derefter en af hans Koner, og Pesten vedblev at kræve sine Offere, saa at han tilsidst var ganske alene tilbage. Nu nærede han ikke ringeste Tvivl om, at ogsaa Resten af Drømmen vilde gaa i Opfyldelse. Han begav sig efter det sidste Dødsfald til

en Ven i Nærheden og sammenkaldte flere af sine Bekjendte.

„Maaskee" sagde han, „vil jeg denne Nat dø; jeg beder Eder derfor i Morgen tidlig eller i Overmorgen, naar det er nødvendigt, at komme til mit Hus og undersøge, om jeg er død og, naar dette er Tilfældet, at sørge for, at jeg bliver passende begravet; thi der er ingen levende Sjæl i mit Hus, som kan sørge derfor. Viser mig denne Tjeneste. I skulle faa Himlens Løn derfor! Jeg har allerede min Ligskjorte liggende beredt. Naar Døren er lukket og jeg ikke svarer, naar der bliver banket, saa brækker den op."

Kort efter Solnedgang lagde han sig paa sit eensomme Leie; men var ikke istand til at sove; urolig og ængstelig tænkte han kun paa det betydningsfulde Skridt, han stod i Begreb med at gjøre ud af denne Verden, og underkastede sit forbigangne Liv en stræng Prøvelse. Da Nattens Skygger bleve tættere, troede han snart i denne, snart i hin Gjenstand af det mørke Værelse at see Dødsengelen og tilsidst saae han virkelig en Person snige sig ind i Værelset og træde hen til hans Seng. Ude af sig selv af Skræk, raabte han: „Hvem er Du?" — „Vær rolig'" svarede en Stemme, som klang alvorlig og høitidelig, „jeg er Asrael, Dødens Engel." — „Ak," raabte den forfærdede Mand, idet han fremsagde en arabisk Bøn, „der er kun een Gud og Muhamed er hans Prophet! Der er ingen Kraft uden i Gud, den høie, den store! Gud tilhøre vi og til ham vende vi tilbage!" Han trak Tæppet over sit Ansigt og laa med bankende Hjerte, idet han hvert Øieblik ventede, at Dødens Engel skulde udrive Sjælen af hans Legeme. Men Tiden gik, uden at noget Saadant skete; han troede endnu ikke paa sin Forløsning, men indbildte sig, at Engelen havde givet ham en lille Frist til at forberede sig til Døden.

Morgenen gryede, forinden hans Lidelser vare endte, og hans Naboer, som kom for at see til ham, fandt ham endnu i Sengen. Da de bemærkede, at han laa indhyllet og ubevægelig som et Lig, vare de uvisse i deres Sag og raabte til ham. Med svag Stemme svarede han: „Jeg er endnu ikke død; men Dødens Engel har været hos mig. Han kom i Aftendæmringen og jeg venter hvert Øieblik, at han skal vende tilbage for at afhente min Sjæl. — „Men," spurgte hans Venner, „hvorfor stode Dørene aabne?" — „Jeg har lukket dem og skudt Slaaen for; men Dødens Engel har vel aabnet dem." — „Og hvem," spurgte de, „er Manden i Gaarden?" — „Hvem?" svarede han, „jeg veed ikke af nogen Mand at sige; men maaskee er det Engelen, som venter paa min Sjæl; I have i Mørket holdt ham for et Menneske." — „Det er en Tyv," svarede man; „han har taget Alt, hvad han kunde bære, men er under Tyveriet angreben af Pesten og ligger nu død ved Foden af Trappen med en Sølvstage i Haanden."

Da Husets Herre hørte dette, forstummede han for et Øieblik; men strax efter kastede han sit Teppe tilside og udbrød: „Priset være Gud, Skabningens Herre! Dette er den Ellevte og jeg er befriet. Uden Tvivl var det denne Skurk, som har udgivet sig for Dødens Engel. Priset være Gud!"

Manden overlevede Pesten og fortalte senere denne Historie. Tyven havde nemlig hørt hans Tale til hans Venner og i Mørkningen var han gaaet ind i Huset for at benytte sig af Mandens tillidsfulde Tro. Pesten, som i 1835 rasede i Cairo, angreb for det Meste kun yngre Personer, og alle Beboerne i Huset vare unge, med Undtagelse af Herren selv.

Blandinger.

Om Dands.

At man tør paastaa, at Dandsen er en af de ældste af de syv saakaldte fri Kunster, fremgaaer allerede af den Omstændighed, at endog Kong David og Socrates dandsede. Men denne Kunst har, som alle andre Kunster, havt sine bittre Fiender ved Siden af sine mest lidenskabelige Tilbedere.

Crasselius, en Præst i Nærheden af Altenburg, kaldte i sine Taler og Skrifter Dandsen for en Synd og vilde ikke give dem af hans Menighed, som dandsede, den hellige Nadvere.

Den gamle Barfoddermunk T. Pauli skriver: „Ingen from Mand bør tillade sin Kone eller Datter at gaae til Dands. Du kan være sikker paa, at de ikke vende saa gode hjem, som de ere udvdragne. De begjære og blive begjærede og have deres Hænder i en ureen Haand."

Wilhelm af Lyon siger: „Dandsen er en Cirkel, hvis Midtpunkt er Djævelen, som til Tegn paa Ondskab fører alle Piger og Koner med sin venstre Haand."

Anderledes tænkte de opfindelsesrige Talmudister, som tilskrive Paradiset Opfindelsen af Dandsen, og paastaa, at Englene have feiret de første Menneskers Lyksalighed ved Sang og Dands.

Fra de forenede Stater.

Et paafaldende Exempel paa den hurtige Opblomstren af Stæder i Nordamerica giver Byen Chicago i Illinois. I Aaret 1813 var det kun en eensom Militærpost, ved hvilken der laa nogle Smaaboliger for Pelshandlere; nu har den et Indbyggerantal paa 70,000 og er et Samlingspunkt for 13 Jernbaner og en Hovedstation mellem Østen og Vesten. Den Handelsvirksomhed, som der udvikles, er uhyre, og daglig forøges Indvaanernes Antal. Staden er bygget i en Sump, saa at der istedetfor Stenbro bruges Planker, og Husene selv ere byggede paa nedrammede Pæle og uden Kjældere, og mange Aar ville hengaa, inden Opholdet bliver sundt. Hvert Aar bortrive Feber og Cholera Hundreder, især af de Nyankomne; men da man i Chicago mere end andetsteds har Udsigt til at vinde Penge, bekymrer Ingen sig om Dødens Trusler.

Kant kalder Tydskland Titlernes Land, Spanien Ahnernes Land, Italien Pragtens Land, Frankrig Modernes Land, England Lunernes Land og Rusland — ja om dette siger han Intet.

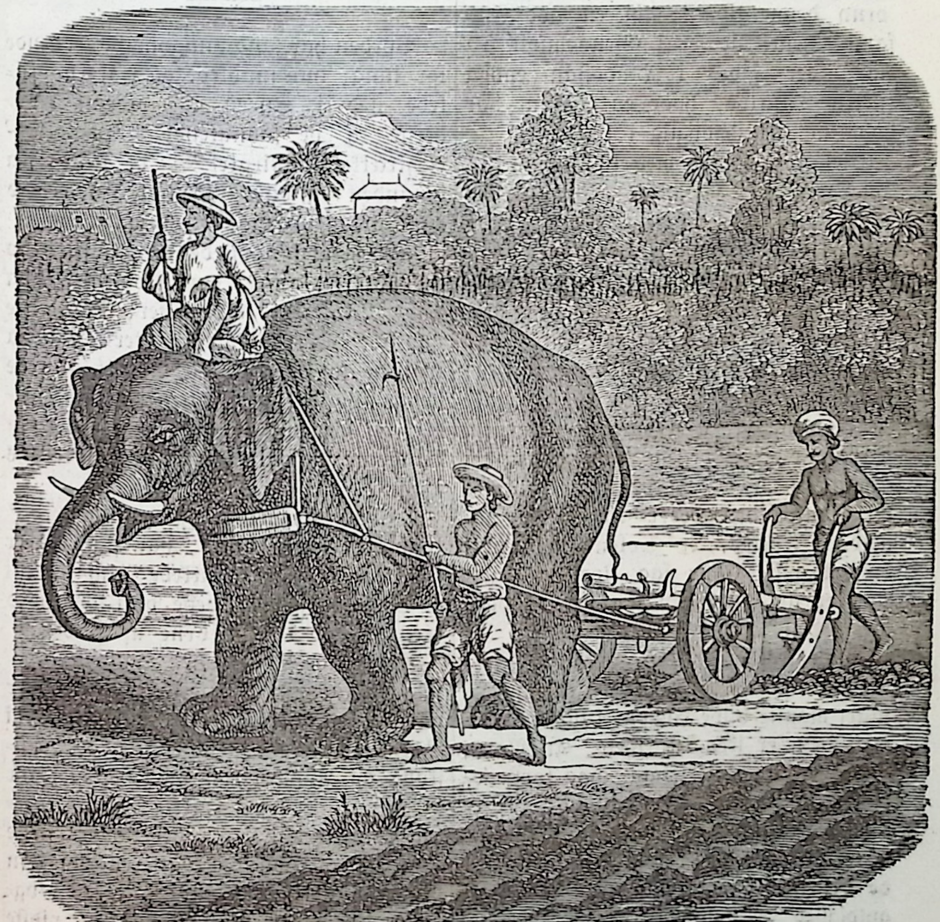
En Aagerkarl kom til en Geistlig og bad ham dog endelig at foreholde sine Sognebørn det Syndige i Aager. „Det glæder mig meget" svarede Præsten, „at De indseer Deres Synd; nu vil De forhaabentlig forbedre Dem." — „Aa, De skal ikke holde Prædikenen for min Skyld; men der ere saa Mange, som fuske i Haandværket og derved gjøre Indgreb i mine Forretninger," var Svaret.

General Bertrands Gemalinde, der, som bekjendt, tilligemed sin Mand fulgte Napoleon i hans Landflygtighed til St. Helena, fødte der en Søn. Da hun præsenterede den Lille for Keiseren, sagde hun: „Sire, dette er den første Franskmand, som uden Mr. Hudsons Tilladelse er kommen til Øen."

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 4.

Huselefanten.

Af alle de Dyr, som ere underkastede Menneskenes Herredømme, er der intet, som er istand til at gjøre dem flere Tjenester, end Elefanten, naar Climatet er passende for dens Temparament, og den til dens Underhold nødvendige Næring er at faa for billig Kjøb.

Agerdyrkning i Indien.

Anm. Udgiveren tillader sig at gjøre opmærksom paa Fortrinligheden af de Træsnit, som findes i dette Hefte; de kunne i enhver Henseende maale sig med dem, de udenlandske Blade levere.

I hele Hindostan, fra Mundingen af Indus til Ganges Bredder, bliver Elefanten brugt til meget forskjellige Arbeider og især til Agerbrug. I Malakka er ugentlig et stort Elefantmarked. Efter de nyeste Meddelelser koster en god Elefant 50—100 Dollars (90—180 Rd.) og man finder altid flere Hundrede tilsalgs; de yngste, forudsat at de ere udvoxede, staae i den høieste Pris. En Landmand, som kjøber en ung Elefant, vil ikke, naar ikke Uheld eller Sygdom indtræffer, see sig udsat for snart at orny denne Udgift; thi en god Elefants Tjenestetid er i Gjennemsnit 50 Aar; der gives i Hindostan endog enkelte Tilfælde, hvor en Elefant har holdt sig arbeidsdygtig i 80 Aar.

Elefanten pløier med ligesaa megen Duelighed, som Klogskab. Den trækker ikke stødvis, som Nogle, der aldrig maa have seet den, have paastaaet, men fuldkomment jevnt og eensformigt. Ploven, for hvilken man spænder den, trækker i Almindelighed to Furer paa een Gang. En Mand sidder paa dens Nakke og en anden, Cornaken, gaaer ved Siden, og en tredie styrer Ploven. Mere end to Morgen Land gaaer det ikke an at lade den daglig bearbeide; thi skjøndt den bedre end Oxen udholder Arbeide, er Solens Gløden i disse tropiske Egne saa stor, at man risikerer at gjøre den syg ved at paalægge den for store Anstrængelser.

Man skulde tro, at Elefanten paa Grund af den Nytte, den kan gjøre, snart maatte blive Husdyr i disse Lande, men dette er ikke Tilfældet. En Mand, som vil tage en Elefant, maa først udrive den af sin vilde Tilstand; det er langtfra bragt saa vidt, at man bevarer en Familie i tam Tilstand. Den de orientalske Folkeslag medfødte Ligegyldighed er maaskee Skyld deri, i Forbindelse med deres Vedhængen ved gamle Skikke. Paa den ene Side tænke de, at der gives vilde Elefanter nok i Skovene, paa samme Maade som den Vilde, naar han omhugger et Træ for at tage Frugterne, mener, at der er Træer nok; paa den anden Side have deres Forfædre baaret sig ad paa samme Maade.

Ruinen.

(En Novelle.)

(Sluttet).

Byrden har sandsynligviis været hende for tung; hun snublede og Harerne trillede ned i Sneen lige foran Fødderne af de samtalende Borgere, — et skrækkeligt Mirakel — de skiltes fra hinanden og viste indenfor Huden Hø og Halm, istedetfor Kjød og Been.

Apothekeren samlede dem hurtigt op og mumlede noget om Klodsethed, den unge Læge og Spøgelser; Naboerne udbrøde i en krampagtig Latter og Kascha trøstede sin Herre med, at det allerede længe spøgede om Natten i deres Kjælder, og derfor var det intet Under, at Aanderne ogsaa engang ved høi, lys Dag ...

„Hvad kommer Jagten Dig ved," raabte Jægeren barsk, bar sine Harer selv ind i Huset, lukkede dem inde i sit Værelse og begravede dem siden med egen Haand i et Hjørne af Haven.

Siden dette uheldige Tilfælde forfulgte han sin Datters afviste Frier paa en paafaldende Maade. Ingen i Byen forundrede sig over sligt et Fiendskab; thi Apothekeren var bekjendt for at være lidet omgængelig og var derfor slet ikke afholdt, medens de fleste Folk syntes godt om Datteren, thi hun var ikke alene en smuk Pige, men ogsaa godmodig og medlidende, og vidste med smukke Ord og passende Hjælp at gjøre mangen Haardhed god igjen, som hendes Faders Gjerrighed havde tilladt sig imod fattige Folk.

Karls Forældre sagde til ham, at han nu var bleven saa gammel, at han burde føre sin egen Huusholdning. Eveline besøgte hans Moder meget oftere end før, og hendes Fader indbød den unge Mand ofte hjem. Karl var høflig, men tilbageholdende imod hende, og hun nøiedes foreløbig med dette, da hun ikke havde nogen Anelse om, at hans Hjerte allerede var optaget af en Anden.

Saaledes levede vor Helt en Tid tilsyneladende rolig, og havde foruden med Apothekeren kun Omgang med den unge Læge, som han snart lærte at skatte og agte; men Ankas fortryllende Naivitet og Skjønhed havde gjort et altfor dybt Indtryk paa ham. Han sagde til sig selv, at han elskede hende, elskede hende varmt og inderligt; men han kunde ikke skjule for sig selv, at hun ikke syntes at dele hans Kjærlighed.

Da han engang aflagde et Besøg i Præstegaarden, og hun tilfældigviis var den Første, han traf paa, smilte hun rødmende over at skulle fremstille sig for ham ganske og aldeles forandret; thi omendskjøndt simpelt, var hun dog nu klædt efter Modens Fordringer.

Anka fortalte sin Ven, at hendes Pleiefader underviste hende i alle de Kundskaber, som passe sig for en ung Pige, og med hvilken Glæde hun af hans Bøger ofte Underholdning og Lærdom. Ved indbrydende Tusmørke forlod han Præstegaarden, hjerteligt indbudt til at gjentage sit Besøg.

Da den stakkels Elsker kun havde fundet lidet Haab for sin Lidenskab i Præstegaarden, var han de følgende Dage meget sorgmodig, og da hans Moder, som rigtignok ikke vidste, hvor han kjørte hen, formodede, at han vilde blive endnu mere nedtrykt, naar han reiste oftere, saa vidste hun at forhindre enhver hemmelig Tour for Fremtiden.

Beboerne af denne afsides liggende Deel af Preussen ere i de tre Aarstider nødte til at blive hjemme, fordi Agerdyrkningsarbeider, slette Veie og store Afstande forhindre ethvert Samliv; men om Vinteren, naar den første Snee er falden, begynder et nyt livligt Selskabsliv for Omegnen, og ofte er man flere Dage i Træk hjemmefra og kjører fra den ene Bekjendt til den anden; den største Pragt udfoldes dog først i Fastetiden, og Fastelavnsballet i Nestritz er almindelig berømt.

Til det forestaaende blev der af vore Bekjendte gjort uhyre Anstrengelser. Karl tog gjerne Deel i den almindelige Bevægelse, thi han søgte Adspredelse. Den længselsfuld ventede Dag kom; man pyntede sig saa hemmelig som mulig, for paa Ballet at kunne overraske og blive overrasket, og da endelig den larmende Musik tonede i de oplyste Sale, søgte, fandt, spøgede og drillede, gjækkede og forraadte man sig i den brogede Menneskesværm, eftersom Lunet indgav det.

Vor Helt, rigt og smagfuldt klædt, forestillede en Tyrk. Hans slanke Væxt og stolte Holdning passede fortrinlig til Masken, og Halvmaanen paa hans Turban nikkede fornemt, som paa en Pascha med tre Hestehaler. Snart kunde han forene sig med en anden af Muhameds Tilhængere, en fortryllende circassisk Slavinde, og munter Spøg udspandt sig, indtil han mærkede, at Lesghiers Datter var Frøken Eveline, og at hun, vel ikke uden iforveien at have havt Nys om hans Dragt, havde anlagt disse Lænker.

Imidlertid opstod der bagved dem en Strid mellem en lille og tynd Falconeer, i hvem man let gjenkjendte Apothekeren, og en guul Chineser. Jæger og Budhaist gjorde Fordring paa den samme Plads bagved Slavinden og Tyrken, som om der ikke gaves andre Pladse i de store Sale, og derfor bortfjernede Karl sig, noget misfornøiet med Evelines Hensigter og over at blive iagttaget af de to Modstandere.

Han blandede sig mellem de Dandsende, da pludselig en Maske hvidskede til ham: „Tyrk, Du er misundelsesværdig lykkelig."

Han gjenkjendte strax sin Vens, den unge Læges Stemme, og da han vendte sig om, opdagede han i ham Chineseren.

„Ak," svarede han leende, „jeg vil gjerne overgive min Lykke til den, der kan bruge den."

„Vel, det er et Ord," svarede Lægen hurtigt, „vi ville strax bytte Roller." Han gav Karl Armen og førte ham ind i en Garderobe; kort efter kom Begge igjen tilsyne med deres ombyttede Masker. De vare lige høie og Bytningen var derfor vanskelig at opdage.

Karl søgte nye Loier, og Lægen skyndte sig hen til Slavinden. Han dandsede med hende og førte hende hen i et Hjørne, i hvilket han haabede at forblive ubemærket. Imidlertid havde Jægeren ikke tabt sin Datter af Syne; han stod i en Vinduesfordybning og iagttog med inderlig Glæde Tyrkens og Slavindens Pantomimer, som vel ikke kunde betyde Andet end Kjærlighedserklæringer, da han pludselig, just da Muhamedaneren syntes at bortgive Ære og Liv for evig Troskab, følte sig greben i Armen af en Nonne, der var dobbelt saa høi som han, og han hørte det ængstelige Spørgsmaal:

„Nabo, hvad skal det sige? Hvem er hos Eders Datter?"

„Ei," sagde han forbauset, „kjender De ikke Deres egen Søn, Madame?"

„Min Søn," sagde hun, „han dandser jo derhenne med den lille Blomsterpige; det er Chineseren."

„Ha, ha," lo Apothekeren, „veed De ikke, at Chineseren er den forbandede nye Doctor."

Nonnen var dog ikke beroliget, men gik hurtigt hen imod Gruppen i Hjørnet, men endnu hurtigere bukkede Tyrken for sin Dame og var forsvunden i Vrimmelen.

Eveline hviskede til Nonnen med lykkelig Stemme:

„Karl er idag ret elskværdig," men denne taug og satte sig forvirret ned ved Siden af Pigen, idet hun for første Gang følte Mistro til sin moderlige Skarpsindighed.

Kort derpaa tog man Maskerne af, og Karl var igjen i Tyrkedragten, medens den unge Læge, ligesom i Begyndelsen bar den lange, gule Kaftan.

Karl dandsede endnu en Contradands med Eveline efter sin Moders Opfordring; men hun blev noget fornærmet over hans Kulde, og over at hun savnede en Guldring paa hans Finger, som hun for en Times Tid siden selv havde baaret. Men paa hendes lille Haand glimrede en Ring med ildrød Steen, som Apothekeren ikke mindedes tidligere at have seet.

Da hun kom hjem og saae den nye Ring, forskrækkedes hun over, ikke at finde Navnet Karl i den inderste Rand, men derimod tydelig stukket med gothiske Bogstaver: „Albert"; thi saaledes hed Lægen. Hun tænkte paa Karls Kulde og forenede flere smaae Omstændigheder, og grædende sank hun tilbage i Sophaen, da hun endelig saae Sandheden af dette qui pro quo. I Begyndelsen vilde hun sende Ringen tilbage til Eiermanden, men hun tøvede og skjulte den tilsidst. Hun var meget opbragt paa Karl, af hvem hun troede sig med Villie forhaanet og skuffet; men snart kom hun til sig selv, og da Faderen den næste Morgen kom ind til hende, og smilende spurgte efter den nye Ring fra forrige Aften, aabnede hun sit Juvelskriin aldeles frimodig for ham, og gjorde sig Umage for at bringe ham fra den Idee, igaar at have seet en fremmed Ring paa hendes Haand.

„Nu," sagde han smilende til hende, „naar Jomfruen en Tid lang vil have

en hemmelig Forbindelse, saa har jeg Intet derimod."

Foruden ham havde ogsaa Andre seet Karls formeentlige Lykke i Kjærlighed; man bemærkede endvidere, at Slavinden og Tyrken kun dandsede med hinanden, og Fædrene havde vel heller ikke tidligere ganske fortiet Planen til deres Børns Forbindelse, saaledes at man paa Ballet allerede talte med de i et saadant Tilfælde sædvanlige Tankeforbindelser, om en foregaaet Forlovelse mellem Karl og Eveline.

Godseiere, som den næste Dag paa Hjemtouren kom hos Præsten i K*, fortalte der om den nye Forbindelse. Man roste Apothekerens Datter som riig, god og smuk, og talte med Agtelse om Karl.

Hans gamle Ven glædede sig over hans Lykke, men Anka taug besynderlig forlegen.

Hun forlod Værelset, og gik op paa sit Kammer. Hun kunde ikke forklare sig selv sin Følelse ved denne Efterretning; hun havde aldrig tænkt paa en saadan Forandring i sin Vens Forhold; hvorfor var hun ikke glad over hans Lykke?

I den første Uge efter Ballet reiste Karl igjen til Præstegaarden.

Det var lykkedes ham at komme bort fra Moderen, som nu, under Paaskud af moderlig Omsorg for hans Sundhed, bevogtede hans Skridt.

Det gik lystigt hen ad Veien, og efter en kort Tids Forløb holdt han stille foran Præstegaarden.

Kjørselen havde opmuntret ham, og hans Længsel efter at gjensee Anka, havde fordybet ham i poetiske Forhaabninger.

Hans Blod løb hurtigere, da han traadte ind i Værelset; der var allerede Besøg. Anka sad ved Siden af en ung Mand, som Karl vidste var en Godseier fra Omegnen. Præsten var meget glad over at see ham, men da han gik hen til Anka og hjerteligt hilste paa hende, reiste hun sig forlegen og stiv fra sin Stol, saae neppe paa ham, og syntes selv at blive ligesaa bleg som han over en saadan Modtagelse.

Hun antog ham forlovet med en anden Pige, og bildte sig ind at have en strafværdig Lidenskab. Det var hende umuligt at besvare hans Hjertelighed, thi hun frygtede stedse for at blive henreven til Udbrud, der maatte forraade hendes Kjærlighed og Smerte.

Karl saae, at hun tvang sig til ikke at fornye den gamle Fortrolighed; han følte sig skuffet i sine Forhaabninger; han tænkte paa, at Anka altid tidligere havde viist ømmere Følelser for ham, og han troede nu at have opdaget Grunden til hendes tilbageholdne Opførsel, da Godseieren, som sad ved Siden af hende, aabenbart gjorde sig Umage for ved sin Underholdning at vinde hendes Yndest, og hun imod ham viste sig munter og frimodig; nu antog han sin Formodning for vis, at Anka havde foretrukket den Fremmede.

Han kunde ikke længere holde ud at være under samme Tag som den Elskede, som havde foretrukket en Anden. Han undskyldte sin hurtige Afreise, og Oldingen gjorde ham forgjæves opmærksom paa, at hans Hest uden Hvile ikke kunde tilbagelægge den lange Hjemreise.

Nu var han igjen i det Frie, alene med sin Smerte; han drev paa Hesten og den fløi stormende hen over Sneen.

Himlen formørkedes mere og mere, det begyndte at storme og store Sneeflokke faldt ned fra Skyerne, men den Reisende følte Intet, han lod Hesten gaae Skridt for Skridt, hvorhen den lystede, og agtede ikke paa Veien.

Efter lang Omflakken kom den Vildfarende endelig til en Landevei, og maatte være glad ved efter Morgenens Frembrud, aandelig og legemlig afkræftet, at naae Hjemmet.

En voldsom Feber fængslede ham flere Dage til Sengen.

Der hengik saaledes flere Uger. Han gik sjelden ud og afbrød al Omgang med sine Bekjendte, saaledes at Apothekeren blev vred paa ham, fordi han ikke deklarerede sin Forlovelse, og beklagede sig derover for sin Vens Kone, som, da hun kjendte Begivenhederne paa Maskeraden og vidste, at Eveline af en Anden end hendes Søn havde modtaget Forsikkringer om Kjærlighed, omhyggelig iagttog den unge Pige.

Da Apothekeren blev temmelig nærgaaende i sine Udtalelser, greb Karls Moder den Udvei at henthyde paa, at Eveline maaskee var den, der havde Uretten ved at have flere Tilbedere.

„Hvem vover," udbrød Apothekeren rasende, „at bagtale min Datter? Siig mig Alting, jeg vil vide det fra Grunden af."

„Nu, naar De endelig vil vide det," begyndte hun atter, „saa bliver jeg vel nødt til at fortælle Dem det. Tænk Dem, man gaaer endog saa vidt, at man paastaaer, at den unge Doctor skriver Breve til Eveline."

Rasende stormede Apothekeren hjem; men der ventede ham en ny Forbauselse; der fandt han sin Fjende hos Datteren. Dette var for meget for den stakkels Fader. Der fulgte en Scene med Raseri, Taarer og Forsikkringer, og efter fem Minuters Forløb havde han erfaret Alt. Den grædende Eveline blev indelukket paa sit Værelse og Lægen maatte gaae sin Vei.

Karl havde ingen Anelse om denne Storm, og blev den næste Morgen afbrudt i sine mørke Tanker ved Postbudet, der bragte ham et Brev fra en Præst i Nærheden af K*. Han fandt deri Efterretningen om sin gamle Vens Død, som var hensovet efter et kort Sygeleie. I sit Testamente havde han indsat Brevskriveren til Ankas Formynder, og anordnet, at en forseglet Pakke Papirer skulde sendes til Karl. Denne aabnede Pakken og læste:

„Min unge Ven!

Ved den almægtige Guds Villie er De knyttet til mig dyrebare Personers Skjæbne, og De har saa ofte ydet dem Hjælp, de har været Dem saa dyrebare, at jeg holder det for min Pligt at gjøre Dem fortrolig med de skjæbnesvangre Begivenheder, som have fordømt mig og Liska til et angerfuldt og bodfærdigt Liv.

„Slottet Nestriz var efter Ordensriddernes Herredømme Sædet for min Familie, og mine Ahner eiede det District, som Folket endnu kalder Grevskabet.

„Min Fader, en af de sidste store polske Magnater, havde taget Deel i de Felttog og de langvarige politiske Kampe, der gik forud for vort Fødelands første Deling.

„Da den store Napoleon havde fængslet Frankrig til sin Triumphvogn, dannede min Fader med et Antal andre Polakker en polsk Legion; jeg selv var allerede gammel nok, til at blive ansat deri som Officier, og i Felttoget 1805 fulgte vi ham imod de forbundne Magter.

„Keiseren havde lovet os Gjenoprettelsen af det gamle polske Rige, og da hans seierrige Ørn efter hine to mindeværdige Slag havde taget sin stolte Flugt til Pregelfloden, marscherede vi i Triumph ind i vort erobrede Stamslot. Fest fulgte paa Fest, og Nestriz's gamle Pragt oplivedes igjen.

„Da kom Rusland sine slagne Naboer til Hjælp, og Kampen, som man troede endt, begyndte atter. Vort Slot, eet af de vigtigste militaire Punkter i det flade Preussen, blev Hovedkvarteer for de Franske.

Byen vrimlede af Soldater; og man forlangte hensynsløst Klosterets Romning.

„Klosteret havde blomstret under mine Forfædres Beskyttelse, og i mange hundrede Aar pleiede Abbedissen stedse at være een af mine Slægtninge; en

gammel Tante var det dengang, og min Farbroder havde ladet sin yngste Datter indskrive som Novice, for at opfylde hendes Moders Ønske og Løfte. Da nu Nonnerne maatte forlade deres Bolig, flyttede de to Medlemmer af vor Familie ind i Slottet.

„Jeg kjendte ikke min unge Cousine og saae hende for første Gang, da hun forlod Karethen, tæt tilsløret ved den gamle Abbedisses Arm; de gik ned til de Værelser, som man havde indrømmet de fromme Søstre til Bolig, og i hvilke De, min unge Ven, endnu for kort siden har seet Liska.

„Jeg var dengang fem og tyve Aar gammel og afgiven til min Fader som Adjutant; til ham havde man overdraget Nestriz og de dermed i Forbindelse staaende Stillingers Forsvar.

Ved en Fest, som min Fader gav til Ære for een af hine unge Feltherrer, som, omendskjøndt kun nogle Aar ældre end jeg, allerede havde erobret et af de skjønneste Riger paa Jorden, blev jeg næsten tungsindig over, at jeg ikke var kommen videre; jeg steg ned i Slotshaven for uforstyrret at hengive mig til min Phantasie.

„Jeg gik langsomt henad en mørk Allee, da jeg pludselig hørte en Stemme halv sagte synge en Sang; jeg fulgte forbauset efter Lyden og hørte et Øieblik paa den henrivende Stemme; da traadte jeg nysgjerrig frem og saae paa en Steenbænk en smuk Pige i Nonnernes hvide Dragt. Jeg stod ubevægelig foran hende, og mine Øine indsugede ethvert Træk af dette smukke Billede. Derpaa maatte jeg have gjort en ufrivillig Bevægelse; thi hun saae til Siden, opdagede mig, udstødte et Skrig og tilhyllede sit Ansigt.

„Jeg kunde ikke mere beherske mine Sandser, thi jeg styrtede for hendes Fødder, greb hendes Haand; hun vilde undflye, jeg holdt hende tilbage, bad og tiggede hende med Kjærlighedens Veltalenhed om at blive — og hun blev.

„Lad mig, min Ven, fortie, hvad der nu fulgte, den Lykke, jeg næsten i tre Maaneder nød; det passer sig ikke for en gammel Præst at skildre Glæderne ved hemmelig og forbuden Kjærlighed. Liska fik det Crucifix, som De har overbragt mig, som et Pant paa min Troskab.

„Ingen, foruden os, har nogensinde kjendt Hemmeligheden; men vor Herre har straffet Misgjerningen.

„De veed, at Seiren var forbleven uafgjort i det første store Slag i dette Vinterfelttog; men da Modstanderne atter mødtes fire Maaneder senere, tabte den franske Armee i Begyndelsen, og Russerne kunde overfloie den høire Flanke, og imedens en Afdeling stormede vort Slot i Fronten, brød uformodet en anden Afdeling gjennem vore Linier paa den anden Side, og stormede i Ryggen.

„Vor Besætning udgjorde i Alt kun nogle hundrede Mand; og det kom an paa at forsvare vort Fædreneslot med Sablen i Haanden, Mand imod Mand. Min Fader og de Polakker, der vare hos os, maatte frygte for, naar de faldt i Russernes Hænder, at blive behandlede som Overløbere og foretrak Døden for Vanære.

„Der havde ikke engang været Tid til at sende Qvinderne bort, og min Moder stod bagved os i Kugleregnen og ladede vore Bøsser. Nonnen ventede paa vor Seier eller paa Seierherrens Medlidenhed i sine Værelser i Slottets Souterain.

„Kampen var forfærdelig; min Fader faldt ved min Side, og min Moder styrtede død ned paa hans Liig. Udfaldet var snart afgjort. Fra Søsiden trængte de første Fjender ind i Slottet; jeg med mine tro Folk gjorde dem hver Fodsbred stridig, men vi bleve trængte tilbage. Jeg blødte allerede af mange Saar og sank endelig til Jorden, truffen af et Sabelhug.

„Tre Uger laae jeg i et fransk Hospital uden Sands og Samling; da jeg igjen kom til mig selv, hørte jeg de frygtelige Følger af Kampen om Nestrizslottet. Det franske Regiment, som skulde undsætte de Beleirede, var kommen for seent; Fjenderne havde havt Tid til at hugge enhver Mand ned; min Onkel var falden, selv Qvinderne havde man ikke skaanet, og Bygningerne vare stukne i Brand.

„Liska's Legeme havde man ikke kunnet finde i de rygende Ruiner; men man antog hende for dræbt, og omendskiøndt jeg rundt omkring forgjæves søgte min Elskede, begræd jeg hende med mine andre Dyrebare som død, da intet Spor var at finde.

„Guds Dom var altfor tydelig, til at jeg ikke skulde erkjende den. Jeg skjulte min Smerte og min Anger i mange Aar i et Kloster, indtil mine geistlige Foresatte overdroge mig det Embede, som jeg snart skal forlade.

„Om Liska's senere Skjæbne har jeg ikke erfaret Mere, end det, hvad De, min unge Ven, mundtligen har meddeelt mig. Hun maa senere have seet og gjenkjendt mig. Ak, vi have havt en Søn, og jeg er glad ved, at han, som sine Forfædre, er falden for Fødelandet.

„Anka, min elskede Anka, er min Sønnedatter.

„Lev vel, modtag en Præst's og Oldings Velsignelse, og naar Deres Vei tilfældigviis skulde føre Dem forbi min Grav, saa bed for min arme Sjæls Ro.

Casimir Dembrowiez."

Fortællingen om de Begivenheder, der havde tildraget sig for fyrretyve Aar siden paa Slottet, havde tiltalt ham dybt. Han gik ud i det Frie, og styrede uvilkaarlig sin Gang til Ruinerne.

Hans Vei førte til det Værelse, hvor han saa mange Gange havde været, og her mødte ham et Syn, som bragte Blodet til at storme igjennem hans Aarer: Anka stod for ham; hun var kommen der for, som hun pleiede, at bestrøe sin Bedstemoders Grav med Blomster.

„Anka," sagde han meget forundret, „er Du alene? Er Ingen med Dig?"

„Ak," svarede hun ham, „hvem skulde komme med en stakkels Forældreløs?"

„Hvorfor har Du heller ikke meddeelt mig, at Du ..."; han talte ikke længere, for ikke paany at opvække Pigens Smerte over hendes Tab.

Hun svarede ham efter et Ophold sagte, idet hun rødmede:

„Jeg troede, at da Du er forlovet..."

„Hvorledes?" afbrød han hende heftig, „jeg har aldrig været forlovet."

„Du troede...", vedblev han og greb hendes Haand.

Hun slog Øinene op, sine store blaa Øine — og i dem læste han en sød Forsikkring, om hvilken han hidtil ikke havde havt noget Haab.

* * *

I det sidste Foraar kom jeg paa en Reise gjennem Nestriz, jeg spurgte efter min gamle Universitetsven Karl, man viste mig hen paa et nærliggende Landgods.

Jeg fandt ham elskværdig og munter, som tidligere.

Anka er hans Kone, og med en saa fortryllende og høitelsket Ægtefælle lever han usigelig lykkelig.

Hans Ven, den unge Læge, som jeg lærte at kjende i hans Huus, er efter mange Kampe endelig bleven Apothekerens Svigersøn.

Øen Madagascar.

Det synes ifølge de franske Blades Beretninger sandsynligt, at den franske Keiser efter den russiske Krigs Slutning vil søge Beskjæftigelse for sine tappre Soldater ved at lade dem gjøre Tog mod Kabylerne og Øen Madagascars Beboere Følgende Skildring af denne Ø vil derfor for Øieblikket have en fordobblet Interesse.

Øen Madagascar, (af Indbyggerne kaldet Madecasse), over 10,000 □ Mile stor som ved Mozambique Strædet er skilt fra Africas Østkyst, hører til de ved deres Størrelse og Produktrigdom udmærkede, men for en Del ubekjendte Sydlande. I det Indre afverle de frugtbareste Landstrøg med milelange, tykke Skove, Moradser og Stepper; høie Bjerge, hvoraf nogle ere over 10,000 Fod, gjennemskjære Landet fra Syd til Nord og hæve sig til Skyerne. Skovene ligne i Uigjennemtrængelighed Amerikas Urskove; der findes Afkroge, som aldrig ere betraadte af nogen menneskelig Fod og kun tjene de vilde Dyr til Opholdssted.

Landets Produktrigdom er overordentlig. Planteriget frembringer saaledes Ris, Ananas, Sukkerør, Mais, Vin, Bomuld; Frugttræerne frembyde et herligt Udvalg af Figner, Mandler, Kokosnødder; de herlige Skovtræer give de Indfødte fortræffeligt Bygningsmateriale, og som det nyttigste af dem maa nævnes Ravenpalmen, der naaer en overordentlig Høide; dens Blomsterstængler blive kogte og ere meget velsmagende, dens Træ anvendes til Bygninger, dens store Blade tjene til Bedækning af Gulve og Tage og dens Blomster indeholde en Slags Gummi af overordentlig Sødme og behagelig Lugt. De fleste europæiske Træsorter ville kunne trives her; men Araberne ere for magelige til at prøve saadanne Forsøg. — Græsgangene ere fortræffelige og Mængden af Faar og Geder er saa stor, at Prisen for hver er neppe ½ Pjaster. Den Art, som hyppigst findes, ligner den, som man træffer paa det gode Haabs Forbjerg, med Fedthaler, hvoraf een undertiden kan veie 12—20 Pund. De

Landsby paa Madagascar.

uhyre Skove ere befolkede med Aber, Ræve, Zibetskatte, Slanger og andre i Afrika hjemmehørende Rovdyr. — Ogsaa Mineralriget er rigt udstyret ikke alene med kostbare Metaller, men ogsaa med Ædelstene, Topaser og Amethyster og andre, som de Indfødte borttuske for Guld, som ikke findes paa Øen.

Indvaanerne ere over Middelstørrelse og af kraftig Legemsdannelse. Deres Farve viser alle Nuanceringer af Lysebrunt og Kulsort, alt eftersom de forskjellige Stammer have blandet sig. Qvinderne maa man i det Hele kalde smukke, da de have behagelige Træk, fordelagtig Figur, fin Hud og blændende hvide Tænder. Klædningen er i Almindelighed simpel og bestaaer kun af det sædvanlige Skjørt, som bæres i Afrika; dog seer man ofte de Fornemme smykkede med kostbare Tøier og Guldarbeider.

Indbyggerantallet er omtrent fem Millioner, en i Forhold til Landets Udstrækning og Frugtbarhed ringe Befolkning. Tidligere var dette lettere forklarligt, naar man betænker den grusomme Skik, som herskede paa Madagascar, at man enten udsatte eller dræbte de Børn, som bleve fødte paa visse Tider af Aaret. De, som ulykkelige betegnede Aarstider vare Marts og April Maaneder og desuden mange enkelte Dage. Efterat Christendommen har skaffet sig Indpas i Landet er denne rædsomme Skik ganske forsvunden. Religionen er den muhamedanske, men til det Indre af Landet har den ikke kunnet trænge sig ind, og der findes kun Hedninger.

Madagasserne ere af Naturen udrustede med gode Aandsanlæg, men, som de fleste vilde Folk, i høi Grad overtroiske. De have deres „Ombiasser", som udøve en stor Indflydelse og modarbeide ved deres Trolddom den voxende Cultur. Flerkoneriet er herskende paa Øen, dog har den første Kone Forrangen i Husvæsenet; Konernes største Forlystelse er Dands og Sang.

I Almindelighed adskilles der tre Racer paa Madagascar; den første er de Hvide fra Anossi, der kalde sig Efterkommere af Imina, Muhameds Moder; denne er den fornemste og den mest dannede; den anden kalder sig Abrahams Afkom og beboer Øen St. Mary og den ligeoverfor liggende Del af Fastlandet og de comoriske Øer; de ere tildels hvide og kunne maaskee med Grund rose sig af deres israelitiske Herkomst, da mange af deres Sæder og Skikke antyde dette; — den tredie omfatter de Sorte, der vel ere de egentlige Urbeboere.

Skjøndt Madagasserne ere fremmede for den europæiske Civilisation, maa man dog ikke tro, at de ere et vildt og raat Folkeslag; de have fuldkommen ædle Naturanlæg og ere med Hensyn til Dygtighed i forskjellige Industrigrene forholdsvis temmelig høit stillede. De have saaledes baade Guldsmede, Tømrere, Væver, Pottemagere o. fl., og forstaa endog af papyrus nilotica at forarbeide et Slags Papir; deres Indigo og andre Farvestoffer blive høit agtede, og deres Silke- og Bomuldstøier staa ikke i Godhed tilbage for Orientens. Dette kan naturligvis kun gjælde om de Dele af Øen, som ere komne i Forbindelse med Europæerne. Det Indre og de Dele af Kysterne, som ikke ere blevne besøgte, ere derimod i en ussel Tilstand. Det omstaaende Billede giver saaledes en Afbildning af Naturens Yppighed og Boligernes Usselhed. Det er en Skizze, som blev optagen af den franske Commandeur Desfosses, som i 1845 med et Krigsdampskib undersøgte Landet og de nærliggende comoriske Øer, og Planen hermed var at forny Franskmændenes afbrudte Forbindelse med Øen.

Sproget er i det Hele overeensstemmende med det Arabiske og det samme over hele Øen, naturligvis med

de Eiendommeligheder, som de forskjellige Provindsdialekter indeholde. Ombiasserne ere deres Lærde, som forstaa at skrive deres Sprog, hvilket skeer paa samme Maade, som ved det arabiske Sprog, nemlig fra Hoire til Venstre.

De enkelte Stammer føre hyppig Krig med hverandre, og tidligere brugte de alene de sædvanlige Vaaben for de Vilde; men i den senere Tid have de tilegnet sig Brugen af Sværd og Skydevaaben.

Øens Historie er kort fortalt. Den blev opdaget af Portugiserne i Aaret 1506, og de fandt de Indfødte i en aldeles vild Tilstand. Siden 1665 have Franskmændene til forskjellig Tid forsøgt at anlægge Colonier, men ere altid blevne fordrevne af de krigerske Indfødte; dog have de i dette Aarhundrede faaet fast Fod flere Steder. Englænderne have ogsaa staaet i en Forbindelse med Øen og deres Indflydelse gjorde sig især gjældende derved, at de fik Kong Radama, som herskede over de fleste Provindser, til at afskaffe Slavehandelen og tillade Missionairer at stifte Skoler og udbrede Christendommen. Dette Foretagende havde en betydelig Fremgang og man havde store Forhaabninger om det; men Radama døde 1828, og hans Værk faldt sammen med ham. Hans Søn er 1849 kommen til Regjeringen og synes at ville gaa ind paa Faderens Planer, at ville tillade Europæerne at faa fast Fod i Landet. Franskmændene ere allerede i Besiddelse af een af de nærliggende mascarenske Øer, Bourbon, med 100,000 Indbyggere, og kunne saaledes haabe et gunstigt Udfald af et Foretagende mod Madagascar.

William Gahan.

En Martsaften i Aaret 1798 — den mørke Tid i de irske Aarbøger — sad en Dame og en Herre ved en flammende Kaminild i et gammeldags Spiseværelse paa en stor, eensom Herregaard.

De havde just spist til Middag; Vin og Frugt stode endnu urørte paa Bordet, medens Mr. Hewson og hans Kone tavse sadde og stirrede i Kaminilden. Tilsidst skjænkede Mr. Hewson sig et Glas Vin og afbrød Stilheden, idet han sagde:

„Ja, Du har Ret, Charlotte; det er sørgelige Tider. Idag bleve ti Mennesker arresterede, fordi de havde nedbrændt Cotters Hus i Krockane, og Tom Dycer siger, at man har svoret Hevn over alle Embedsmændene i Grevskabet."

Mrs. Hewson kastede et ængsteligt Blik til Vinduerne, som næsten vare lige med Jorden og frembøde en Udsigt over en Slette, paa hvilken der stode Grupper af Træer og gjennem hvis Midte en lang Allee førte til Landeveien. Paa begge Sider af Huset befandt sig en Fodsti, som i mange Krumninger trak sig gjennem de tætte Træer.

„St. James, hvad er det?" spurgte hun efter en Pavse.

„Ikke Andet, end Vindens Susen gjennem Træerne. Vær uforsagt, kjære Kone, Du maa ikke hengive Dig til en indbildt Frygt."

„Men jeg hørte virkelig Noget, ligesom Fodtrin i Sandet; jeg vilde ønske —"

En Banken paa Døren afbrød hende.

„Kom ind!"

Døren blev aabnet og Tim Gahan, Mr. Hewsons Forvalter og høire Haand, traadte ind, fulgt af en sexaarig Dreng i Sørgeklæder.

„Nu, Gahan, hvad Nyt?"

„Jeg beder om Forladelse, hvis jeg forstyrrer Herskabet; men jeg holdt det

for rigtigt at underrette Dem om de nyeste Efterretninger, som jeg just har hørt."

„Formodentlig om Rebellerne?"

„Ja, Herre; imorgen vil en stor Opstand finde Sted. Tusinde ville for Dagens Frembrud forsamle sig ved Kilgrean Moor, hvor de, som jeg hører, have skjult en Mængde Vaaben, og derfra ville de drage omkring og nedbrænde alle Embedsmændenes Huse. Jeg lovede mig selv, da jeg hørte denne Nyhed, ikke at lade den blive gammel, men strax fortælle den, om maaskee Herren vilde tage over til Mr. Warren for at aftale de fornødne Anstalter."

„O, James, jeg besværger Dig, gaa ikke bort!"

„Berolige Dig, Charlotte; jeg har ikke i Sinde at gjøre det; ikke fordi jeg troer, at der er nogen Fare derved, men, Alt veloverlagt, gjør man nok bedst i at forholde sig rolig."

Forvalterens Pande formørkedes, idet han saae gjennem Vinduet, som gik ud til Gaarden.

„De kan naturligvis handle, som det behager Dem, Herre; men jeg tør indestaa for, at der ingen Fare er derved. Kom Bill," tilføiede han og vendte sig mod Drengen, som stod ved Siden af Mrs. Hewson; „buk for Herskabet og sig dem god Nat!"

Drengen rørte sig ikke fra Stedet, og tagende hans lille Haand i sin, sagde Mrs. Hewson:

„De gaaer dog ikke i den første halve Time, Gahan; gaa De ned i Kjøkkenet og lad Billy blive hos mig, — jeg har smukke Æbler og Nødder," tilføiede hun smilende, idet hun fyldte Drengens Hænder med Frugt.

„Nei, mange Tak," svarede Forvalteren; „jeg kan ikke opholde mig længere, — jeg har Meget at bestille hjemme. Drengen skulde egentlig være bleven hjemme; men han vilde endelig med mig. Kom, Billy, kom nu!"

Barnet syntes ikke ret at vide, hvad han skulde gjøre, og tilsidst sagde Mr. Hewson i en afgjørende Tone:

„Gaa endnu ikke, Gahan, jeg ønsker at tale med Dem, og De veed, at min Kone gjerne leger med Billy."

Uden at svare forlod Forvalteren Værelset, og i det næste Øieblik hørte man hans raske Trin i den lange, flisebelagte Gang, som førte til Folkenes Stue.

„Gahan er bleven en underlig Mand, siden hans Kone døde," bemærkede Hewson; „jeg troer, at det er af Sorg over hende, at han seer saa mørk ud; han er altid skinsyg, naar Nogen leger med hans Barn. Stakkels lille Billy, Din Moders Død var et haardt Slag for Dig."

Drengens blaa Øine fyldtes med Taarer og, idet han nærmede sig tættere til Damen, sagde han:

„Den gamle Peggy vasker og klæder mig ikke saa smukt, som Moder."

„Men Din Fader er god imod Dig?"

„Ak ja, Madame; men han har saa Meget at gjøre hele Dagen, og jeg har Ingen, jeg kan tale med. Peggy er saa døv og har saa Meget at bestille med Hønsene og Svinene."

„Jeg vilde ønske, Billy, at Du tilhørte mig, saa at jeg kunde pleie Dig i Moders Sted."

„Det kan Du jo, Charlotte," sagde hendes Mand. „Jeg er overtydet om, at Gahan trods sine sælsomme Luner er saa fornuftig, at han indseer, hvor meget Godt Drengen vilde have af at blive opdragen hos os, og Drengen vilde blive en Adspredelse for os i vor Eensomhed. Jeg vil tale med ham, forinden han gaaer;" vedblev han; „kom og sæt Dig paa mit Knæ, Billy. Vil Du gjerne blive altid hos os og lære at læse og skrive?"

„Det vil jeg gjerne, Sir, naar jeg tillige maa blive hos Fader."

„Det skal Du, — men hvad skulle vi gjøre med gamle Peggy?"

Drengen tav et Øieblik: „Jeg vilde gjerne give hende noget Snustobak og en Rulle Røgtobak hver Uge; hun sagde nylig, at hun vilde være glad derover."

Mr. Hewson lo og Billy vedblev at pluddre, medens han sad paa hans Knæ, da man pludselig udenfor hørte Fodtrin og en sagte dæmpet Tale.

„James! hør, der er igjen Noget udenfor."

Det var næsten mørkt; men Hewson holdt bestandig Drengen i sine Arme og gik hen til Vinduet for at see ud.

„Jeg seer Intet, — dog vent, der ere nogle Skikkelser, som snige sig frem mellem Træerne, og en Mand, som løber om Huset; han ligner Gahan paa et Haar."

Mr. Hewson trak i Klokkestrengen og sagde til den indtrædende Tjener:

„Luk Skodderne og sæt Jernstængerne for, Connel; sig derefter til Gahan, at jeg ønsker at tale med ham."

Tjeneren adlød, Lysene bleve bragte ind, og Gahan viste sig snart efter i Værelset.

Mr. Hewson bemærkede, at skjøndt hans Kinder vare glødende, vare hans Læber dødblege og hans mørke Øine fæstede til Jorden.

„Hvorfor løb De omkring Huset, Tim?" spurgte hans Herre tilsyneladende ligegyldigt.

„Hvorfor jeg løb om Huset? Nu, jeg var just traadt ud af Kjøkkendøren og vilde ryge en Smule, da saae jeg Svinene, som Shane havde forglemt at indespærre, løbe omkring i den naadige Frues Have; jeg stak min brændende Pibe i Lommen og løb efter dem. I den brede Gang traf jeg dem, og den naadige Frue kan tænke Dem, hvilken Nød det var at skaffe Svinene ind igjen."

Gahan fortalte med usædvanlig Tungefærdighed, dog uden at hæve Øinene fra Gulvet.

„Hvad var det for Folk, som jeg saae snige sig gjennem Buskadset?" sagde Herren.

„Folk, naadige Herre! — Der var intet Spor af Folk, det sværger jeg Dem til; det var kun Svinene."

„Da," sagde Master Hewson smilende til sin Kone, „maa et Underværk have forandret Circe og forvandlet Menneskene til Svin; thi det er uden for al Tvivl, at de mørke Skikkelser, jeg saae, vare Menneskeskikkelser.

„Kom, Billy," sagde Gahan forlegen, for at give Samtalen en anden Vending; „vil Du gaa med mig? Det er venligt af den naadige Frue at give Dig Æbler og Nødder."

Mrs. Hewson var just i Begreb med at komme frem med det Forslag, at Gahan skulde lade Barnet blive hos dem, da hendes Mand hviskede hende i Øret: „Vent til i Morgen!" — Den Gamle gik med Barnet.

Den følgende Dag var Øvrigheden paa sin Post og flere Mænd af tvivlsomt Udseende bleve fængslede. En Hat, som passede den ene af dem, blev funden i Mr. Hewsons Have. Sandet under Hjørnevinduet bar Spor af svære Fodtrin og paa Muren saae man nogle Mærker, som viste, at der havde staaet Geværer. Gahans Fortælling om den tilsigtede Forsamling viste sig at være grundløs, og man kunde intetsteds finde de omtalte Vaaben. Alle disse Omstændigheder saae forunderlige ud; men man kunde ikke overbevise Gahan om Noget.

En rig irsk Landjunker, som Mr. Hewson, maa altid have en dygtig og tillige forslagen Premierminister, der sparer sin Herre den Møie at passe Forretningerne og forstaaer at ordne baade de indvendige og de udvendige Sager — ligefra Indsætningen af en Dør paa Svinegaarden til Bortforpagtningen af en Gaard paa 300 Acres Land. Som en saadan Minister havde Gahan tjent i Mr. Hewsons Hus og

senere havde han knyttet Baandet endnu fastere ved at ægte en af Mrs. Hewson yndet Kammerpige. Mrs. Hewson holdt meget af den lille Dreng, da hun selv ingen havde, — og efter Moderens Død sørgede hun paa den ømmeste Maade for den Moderløse.

Skjøndt Mr. Hewson en Tidlang betragtede Gahan med Mistro, tabte denne Følelse sig snart, og Forvalteren tilbagevandt sin forrige Indflydelse.

Efter Forløbet af en stormfuld Maaned var den irske Opstand dæmpet; en Del af de Fangne bleve deporterede, andre hængte og mange frigivne, — og Landet blev saa roligt, som det var muligt ved den vulkanske Natur af de irske Gemytter.

Hewsons Godhed mod Billy blev uforandret. De toge ham til sig og gave ham grundig Undervisning, saa at William allerede som Dreng kunde være sin Velgjører nyttig.

En anden Aften kom, Thveaarsdagen efter det ovenfor Skildrede. Mr. og Mrs. Hewson vare endnu raske og muntre og beboede det samme gjæstfri Hus. Omtrent Kl. 8 traadte Gahan, nu en bøiet, gammel Mand, ind i Kjøkkenet og tog en Plads tæt ved Ilden.

Kokkepigen kastede et betydningsfuldt, medlidende Blik paa ham og spurgte: „Vil De drikke et Glas Cider eller en Kop Thee med mig og Kitty?"

Den Gamles Øine vare fæstede paa Ilden og hans rynkede Haand laa tungt paa hvert Knæ, som om de skulde betvinge en uvilkaarlig Zittren.

„Jeg har ikke Lyst til at drikke Noget i Aften; jeg takker Dig, Nelly!" sagde han endelig langsomt og med Eftertryk paa hvert Ord.

„Hvor er Billy?" spurgte han efter en Pavse i en hastig, ængstelig Tone, idet han pludselig saae paa Kokkepigen med et Udtryk i sine Øine, der, som hun senere fortalte, ganske betog hende Aandedrættet.

„Ak, Billy, — jeg troer, at han er inde hos Herren."

„Hvorfor ikke sige Alt ligefrem?" sagde Kudsken. „Han maa tidligere eller sildigere erfare det. Tim," vedblev han, „Gud skal vide, at det gjør mig hjertelig ondt, at jeg skal foraarsage Dig Sorg. Men for at sige Sandheden, William har gjort, hvad han ikke skulde gjøre, Herren har været ham som en anden Fader."

„Hvad har han gjort? Hvad vover Du at sige om min Søn?"

„Han har taget Penge," svarede Kudsken. „Herren havde lagt dem i Pulten for at prøve ham, da han allerede længe havde bemærket det. Denne Morgen vare Pengene atter borte; der blev anstillet Husundersøgelse, og de betegnede Guineer bleve fundne hos Deres Søn."

Den gamle Mand bedækkede sit Ansigt med sine Hænder og græd.

„Hvor er han nu" spurgte han kort efter med hæs Stemme.

„Sandsynligvis indespærret i Forraadskammeret; Herren vil imorgen tidlig overlevere ham til Øvrigheden."

„Nei, han vil ikke," udbrød Gahan langsomt, „dræbe den Dreng, som har reddet hans Liv. Nei, nei!"

„Stakkels Mand! Sorgen har berøvet ham Forstanden — det er jo ganske naturligt!" sagde Kokkepigen medlidende.

„Jeg er ikke forvirret!" raabte den gamle Mand vildt. „Hvor er Herren? — bring mig til ham."

„Kom med mig," sagde Kjældermesteren, „jeg vil spørge, om han vil see Dem."

Med vaklende Skridt fulgte Faderen, og da han nærmede sig Forværelset, zittrede han saa heftig, at han maatte læne sig til Væggen, medens Kjældermesteren aabnede Døren og sagde: „Gahan er her, Sir, og ønsker at vide,

om han et Par Minuter maa tale med Dem."

„Sir," sagde Forvalteren, idet han traadte ind; „man fortæller mig, at De er i Begreb med at sende min Søn i Fængsel, — er det sandt?"

„Desværre er det sandt, Gahan; den unge Mand, som er opvoxet i mit Hus, som min Kone har pleiet i hans sunde og syge Dage, som vi næsten elskede, som vort eget Barn, — han har bestjaalet os, og det ikke een, men mange Gange. Han er desuden halsstarrig og forstokket og vil ikke sige, hvortil han har brugt Pengene, som han desuden altid vilde have kunnet faa, naar han blot havde bedet derom. Jeg kan Intet gjøre for ham og maa imorgen overlevere ham til Øvrigheden."

„Nei, nei, Sir! Drengen har reddet Deres Liv."

„Du taler forvirret, Gahan."

„Hør mig, Sir, og De vil da ikke paastaa dette. Erindrer De en Aften for tyve Aar siden? Jeg kom herhen med mit moderløse Barn, og De og Deres Frue talte venlige Ord til ham. Hiin Aften var jeg i Forstaaelse med Folk, som tragtede Dem efter Livet. De passede paa Dem foran Vinduet, og jeg blev sendt ind for at lokke Dem ud. Jeg selv havde ikke Hjerte til den blodige Daad, da De altid har været mig en venlig Herre; men jeg havde svoret en Ed, som jeg ikke vovede at bryde, om de ogsaa havde skudt min egen Moder. Nu! Gud holdt sin Haand over Dem, og De vilde ikke gaa med mig. Jeg gik ud til dem og sagde: Folk, naar I ville skyde ham, maa dette skee gjennem Vinduet; det var forvovne Karle, og een af dem sigtede paa Dem. I samme Øieblik satte De Billy paa Skjødet. Jeg veed ikke nøie, hvad jeg gjorde, kun erindrer jeg, at jeg greb fat i Mandens Haand, slængte ham tilside og bevarede min Dreng; strax derpaa hørte de Soldater marschere paa Landeveien og snege sig bort. De Fleste af Banden bleve hængte; den Sidste af dem døde imorges rolig i sin Seng. Lige til igaar nødte han mig til at give ham Penge — Penge, for at kjøbe hans Taushed — og derfor har jeg gjort min Søn til Tyv. Ofte har han kastet sig paa Knæ for mig og sagt: „Kjære Fader, jeg vilde hellere dø end bestjæle min Herre; men jeg kan ikke see Dig vanæret. O, lad os drage bort fra dette Land!" — Nu, Sir, har jeg fortalt dem Alt — gjør, hvad De vil — send mig i Fængsel for ham; jeg fortjener det; — men skaan min stakkels forførte, uskyldige Dreng."

Det er vanskeligt at beskrive Mr. Hewsons Følelser; men hans Kones første Handling var at befri den Fangne. Med nogle usammenhængende Ord til Forklaring førte hun ham til hans Herre, som smertelig bedrøvet, men venlig sagde til ham:

„William, Du har haardt feilet, men dog ikke saa meget, som jeg troede. Din Fader har fortalt mig Alt. Jeg tilgiver Dig og ham."

Den unge Mand bedækkede sit Ansigt med sine Hænder og græd bitterlig. Han kunde Intet sige, men knælede ned og greb den venlige Haand, som hans Frue, hans anden Moder, rakte ham, og hviskede:

„Vil De sige ham, at jeg hellere vilde have døet, end atter synde!"

Den gamle Gahan døde to Aar derefter, angerfuld og nedbedende Himlens Velsignelse over sin Søn og deres Velgjørere, og den unge Mands Opførsel var senere saadan, at hans Pleieforældre følte, at deres gode Handling blev belønnet, og at de virkelig havde en Søn.

Blandinger.

For unge Læger.

En ung Læge brugte den Fremgangsmaade at erklære alle Sygdomme for Følger af Hypocondri; han tilraadede derfor sine Patienter en stadig Bevægelse. Hos nogle Stuelærde og Handelsfolk gjorde denne Methode fortrinlig Virkning. En Dag blev den unge Mand kaldet til en Syg, som klagede over Smerter i Underlivet. Uden at erkyndige sig om de ydre Omstændigheder og den Syges Levevis, begyndte han strax: „De gjør Dem for lidt Motion. Rask ud af Sengen og gaa Dem en Tour!" — Ved disse Ord sukkede Patienten og udbrød: „Naar dette er det eneste Raad, De kan give mig, vil jeg hellere blive liggende, for dog at kunne henleve de Timer, jeg har tilbage, i Ro og Fred. Jeg har i to Aar daglig gaaet fire Timer, som Bud, og jeg skal da mene, at jeg har havt Bevægelse nok!"

Biernes Renlighed.

Blandt Biernes mange Dyder er Renligheden een af de mærkeligste; de taale i deres Bolig ikke det ringeste Smuds. Undertiden skeer det, at en uforsigtig Snegl trænger ind i Kuben; men strax bliver den smudsige Fremmede angreben og dræbt. Dog Bortskaffelsen af dennes gigantiske Lig er vanskelig, de ere ikke istand til at bære det bort, og da de frygte for den farlige Lugt af det fordærvede Legeme, anvende de et virksomt Middel, idet de indbalsamere deres Fiende med et Voxdække. Reaumur og Moraldi have begge bemærket dette. Hin var Vidne til et især mærkværdigt Tilfælde. En Snegl trængte sig ind i Kuben og klæbede sig fast paa den indvendige Side. Bierne fandt ikke Behag i denne Paatrængenhed. De forsøgte uden Nytte at gjennemstikke Skallen, for at dræbe den og udfandt følgende Middel til at naae Maalet. Istedetfor, som de ellers pleiede, at overtrække hele Skallen med Vox, klinede de med deres Vox Aabningen af Skallen fast til Væggen og gjorde saaledes Beboeren til Fange paa Livstid.

En frygtsom Person blev en Aften paa Hjemtouren overfalden og udplyndret. Da man raadede ham til for Fremtiden at stikke nogle Pistoler til sig, svarede han: „Saa — for at ogsaa disse skulle blive tagne fra mig? Nei, jeg betakker mig!"

En tyk Slagter lod sit eget Contrafei sætte paa sit Skildt, iført med at ihjelslaa en Oxe. Han viste en Nabo sit Skildt med det Spørgsmaal: om han ikke var godt truffen. Denne svarede: „Ganske vist er I godt truffen; men hvem skal den Mand være, som staaer ved Siden af Jer?"

Da man i et Selskab fremførte den Paastand, at Maanen var beboet, indvendte en Tilstedeværende ganske alvorlig: „Det er da rent umuligt; thi hvor skulle Maanebeboerne opholde sig, naar Maanen tager af?"

„Hvor længe har De været gift?" spurgte man en Ægtemand, der ikke havde Ord for at leve i det allerlykkeligste Ægteskab. — „Tyve Aar," svarede han. — „Det er ikke muligt! De er jo endnu en ung Mand. — „Nu," svarede han, „De veed jo nok, at man regner Aarene i Krigstid dobbelt."

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 5.

Hohenstauferne.

Midt i det schwabiske Land, i Nærheden af den lille blomstrende By Göppingen i det nuværende Kongerige Würtemberg hæver sig „der hohe Staufen", et kegledannet Bjerg, paa hvis Top fordum de schwabiske Hertugers Stamslot stod. Kun et ringe Stykke brøstfaldent Muurværk er hele Resten af dette tidligere saa glimrende Stammesæde og frembyder et sørgeligt Billede paa alle menneskelige Tings Forgjængelighed. Herfra nedstammede for 8 Aarhundreder tilbage en af de ædleste og mægtigste Slægter, hvorfra sex tydske Keisere udgik.

Da nemlig det frankiske Keiserhuus var uddød med Henrik den 5te, blev Lothar, Sachsernes Hertug, valgt til Konge. Denne regjerede i 12 Aar. I de tvende hohenstaufiske Brødre, Conrad af Franken og Frederik af Schwaben, havde han mægtige Modstandere; næsten hele sin Regjeringstid igjennem førte han heftig Krig mod dem. For at være sine Fjender voxen, forbandt han sig med Henrik den Stolte af Baiern og gav ham sin Datter tilligemed Hertugdømmet Sachsen. I Besiddelse af disse tvende Hertugdømmer blev Henrik den mægtigste Fyrste i Tydskland og sine Fjenders Skræk. Da nu Lothar døde barnløs, ansaae den Stolte Thronen som sin visse Eiendom, som neppe Nogen vilde gjøre ham stridig, og han tog strax Rigsklenodierne til sig. Men netop hans store Magt og det Overmod, den indgav ham, tilintetgjorde hans Forhaabninger. Rigets Store frygtede ham blot, men elskede ham ikke. Til hans ikke ringe Forbauselse valgte man ikke ham, men Hertug Conrad af Hohenstaufen til tydsk Keiser.

Over dette Valg var Henrik meget forbittret og vilde ikke lade det være gyldigt. Derfor blev han som Oprører afsat fra sine tvende Hertugdømmer og erklæret i Rigets Acht. Baiern erholdt den krigerske Markgrev Leopold af Østerrig; Sachsen derimod Markgreven af Brandenborg, Albrecht der Bär. Ved denne Tid finder man først Navnet Berlin, ligesom ogsaa Staden Wien reiste sig ved Bredderne af Donau i Egnen af det gamle Vindobona.

Henrik var imidlertid ikke den Mand, der uden Sværdslag lod sine Lande tage fra sig. Han greb til Vaaben og fordrev Albrecht. Allerede rustede han sig til en ny Kamp for sit Hertugdømme Baiern, da Døden bortrev ham fra Krigens Skueplads. Han efterlod sig en Søn paa 10 Aar, der senere ved sit Mod erhvervede sig Navnet Henrik Løve.

Efter Ret og Billighed havde Sønnen, der var uskyldig i Faderens Brøde, skullet gjenerholde begge Hertugdømmerne; men Conrad gav ham kun Sachsen tilbage. Da antog den afdøde Hertugs Broder, Welf, sig den unge Prinds og greb til Vaaben for hans Arv. Ved den lille Stad Wainsberg i det nuværende Kongerige Würtemberg kom det til Slag mellem denne og Conrad. I denne Kamp var Bairernes Feltskrig: „Hier Welf" og Hohenstaufernes Løsen var: „Hier Waiblingen", hvormed Staden Waiblingen i Würtemberg, der hørte til Hohenstaufernes Stam=

besiddelser, var meent. Heraf opstode Partinavnene Welfer og Waiblinger, eller som Italienerne sagde Guelfer og Gibelliner (Baiern og Schwaben), og disse Partiers Fjendskab udspandt sig i Aarhundreder, idet Paverne, for at bekjæmpe de hohenstaufiske Keiseres Magt, stillede sig paa Guelfernes Side.

- Welferne bleve overvundne i dette Slag og det beleirede Weinsberg kunde ikke gjøre længere Modstand. Forbittret over det lange og haardnakkede Forsvar besluttede Conrad at tage haard Hævn over Besætningen. Kun Kvinder og Børn skulde have fri Afmarsch, Mændene var enten Død eller Krigsfangenskab bestemt. Endelig gav Keiseren saavidt efter for deres Bønner og Taarer, at han tillod Kvinderne at tage Saameget med fra Staden, som de paa deres Ryg kunde bære. Og see! — af de aabnede Porte kom et langt Tog af Koner, som bare det Kostbareste, de eiede, paa deres Ryg, nemlig — deres Mænd! Keiseren loe over dette listige Indfald og fandt saa stort Behag i dette Beviis paa Kjærlighed og Troskab, at han for de brave Kvinders Skyld benaadede Mændene.

Efter Conrads Død Aar 1152 valgte de tydske Fyrster hans Brodersøn, Hertug **Frederik af Schwaben**, til det tydske Riges Overhoved. I Frederik, den første af dette Navn, forenede sig de meest udmærkede Aands- og Legemsegenskaber, der gjorde ham fremfor Andre værdig til den Ære at være Christenhedens verdslige Overhoved. Keiserens store Sjæl boede i et veldannet Legeme. Af Skikkelse høi og velvoxen og af kraftig Bygning indgjød hans høie Pande, hans lyse, gjennemborende Øie, hans behagelige Ansigtstræk Enhver, som nærmede sig ham, Kjærlighed og Beundring. Hans gule Haar forvandlede sig i Skjæget til et rødt, hvisaarsag Frederik den Første af Italienerne fik Navnet Barbarossa, det vil sige Rødskjæg. Hvad der især gjorde ham yndet af de Tydske, var hans Slægtskab paa mødrene Side med det welfiske Hus. De haabede, at han vilde bilægge de Stridigheder, der alt havde varet saalænge mellem Hohenstauferne og Welferne, og han gjorde ogsaa Meget til dette Øiemeds Opnaaelse. Den sachsiske Hertug Henrik Löve gav han Baiern tilbage, hvilket med Uret var ham frataget, og derved vandt han i den tappre unge Helt en dygtig Vaabenkammerad paa sine første Felttog. Derfor blev det forrige Markgrevskab Østerrig gjort til et af Baiern uafhængigt Hertugdømme og Wien blev Hovedstaden i samme.

Ikke saasnart havde Efterretningen om Frederiks Ophøielse til tydsk Keiser udbredt sig, før der allevegne fra strømmede Lykønskninger fra næsten alle europæiske Fyrster. Svend Grathe og Knud d. Sjette af Danmark mødte paa en Rigsdag i Merseburg, hvor Svend blev nødt til at tage Danmark til Lehn og overlade Knud Sjælland. Men ligesaa lykkelig som denne Begyndelse var, saalidet svarede Fortsættelsen dertil, idet Oprør og Uroligheder uophørlig tvang Keiseren til at drage Sværdet for at betvinge dem.

I Italien var Keiserens Anseelse, som Følge af de indre Uroligheder i Tydskland, der ganske havde lagt Beslag paa hans Forgjængeres Virksomhed, næsten aldeles tilintetgjort. Det egentlige Arnested for Oprøret var Lombardiet. Under Beskyttelse af frie Forfatninger, var Handel og Haandtering fremblomstret i mange af sammes Stæder. Genua, Lucca, Pisa, Mailand, Pavia, Cremona, Lodi, Venedig, Florentz og mange andre vare blevne rige og mægtige. Af deres Borgeres Midte valgte de deres Øvrighed og spurgte hverken efter Keiseren som deres fælleds Overherre, eller efter de af ham indsatte Statholdere. Ved Opførelsen af stærke Fæstningsværker, ved

Borgernes Bevæbning stræbte de at sikkre sig for Undertvingelse ved Vaabenmagt; indbyrdes sluttede de et Forbund, der gjorde dem saa mægtige, at de kunde haabe at byde selv den tydske Keiser Trods. Meest overmodig var Mailand, der snart benyttede sin Magt til at underkaste sig Nabostæderne. Enhver Borger øvede sig i Vaaben, for som fri Mand at kunne forsvare sin Arne mod ethvert fjendtligt Angreb. Den mailandske Erkebiskops Forret, at smykke Italiens Konge med Jernkronen, bidrog heller ikke lidet til at hæve Mailændernes Stolthed.

Borgerne i Lodi havde hos Keiseren besværet sig over det utaalelige Tryk, som de vare udsatte for fra Mailændernes Side, og Frederik tøvede ikke med til Gunst for de Betrængte at sende en Gesandt til Mailand. Men den keiserlige Skrivelse blev traadt i Støvet og Keiserens Sendebud forhaanet. Kun ved hurtig Flugt kunde han unddrage sig for Pøblens Mishandlinger. En slig Krænkelse af Folkeretten turde ikke blive ustraffet og Frederik besluttede tilbørligt at tugte en slig uhort Fornærmelse.

Augsburg blev Samlingspladsen for de tydske Skarer, og i Aaret 1154 steg Frederik i Spidsen for en mægtig Hær over de tyrolske Alper, drog til Sletten ved Verona, og ved Po, hvor fordum Hannibal havde holdt Hærskue, mynstrede han sin Hær og anordnede en stor Rigsdag. Fra alle Stæder strømmede Gesandter hid, og selv det stolte Mailand havde sendt sin, forat han ved store Pengesummer skulde bevæge Keiseren til at bekræfte det anmassede Herredømme over Como og Lodi. Med Foragt afviste Frederik dette skammelige Tilbud og laante Øre til Gesandterne fra Como og Lodi for at afhjælpe deres Klager.

Alle Lombardiets Stæder havde dengang deelt sig i tvende store Partier, for hvilke Mailand paa den ene, Pavia paa den anden Side stode i Spidsen. Frederik erklærede sig for Pavia, drog med sin Hær derhen for at lade sig krone til Lombardiets Konge. Efter en haardnakket Modstand maatte Mailands Bundsforvandte, Byen Tortona, overgive sig og blev fuldkommen sløifet. Indbyggerne vandrede til Mailand under Belysningen af deres brændende By. Efterat Frederik i den gamle longobardiske Residentsstad havde ladet sig paasætte Italiens Krone, drog han til Rom, hvor der herskede stor Uenighed mellem Paven og Folket. Arnold af Brescia havde den Plan at gjenoprette den romerske Republik, og i Frihedstumlen blev Pave Hadrian fordreven. Han tog sin Tilflugt til den tydske Leir, men blev noget ubehagelig overrasket, fordi Frederik ikke ved Afstigningen havde holdt Stigbøilen for ham. Men da Frederik strax derpaa kastede sig paa Knæ for ham og kyssede Foden, fattede Paven paany Mod og bebreidede ham, at han ikke havde viist den skyldige Ærbødighed. Frederik gav efter, og holdt, da Paven atter vilde ride videre, Stigbøilen, men undskyldte sig smilende med de Ord: „Jeg vil kun gjøre det daarligt, da jeg aldrig har været Staldkarl." I Peterskirken modtog han af Pavens Hænder Kronen.

Endelig maatte Frederik tænke paa at vende tilbage til Tydskland; thi de tydske Fyrster vare kjede af Krigen, der havde bortrevet Saamange, og med Efteraaret var tillige Forpligtelsen til Krigstjenesten tilende. Mange forlode ham; men dog forblev Størstedelen ham troe. I Virkeligheden udfordredes der ogsaa den største Forsigtighed og Tapperhed, for at undgaae de Farer, som truede hans Tilbagetog. Først var det Borgerne i Verona, som søgte at skade ham; denne Stad havde fra umindelige Tider den Forret, at forbyde den keiserlige Hær Gjennemmarschen; ved Hjælp af en Skibsbro ovenfor

deres Mure pleiede de at føre den keiserlige Hær over Etsch. Denne Bro sammentømrede Veroneserne nu af saa svage Bjælker, at den nødvendig maatte knuses ved de store Træstammer, som de havde kastet i Floden ovenfor den og lode drive nedad. Men Tydskernes Hurtighed tilintetgjorde Italienernes List, og Drivtømmeret stødte først mod Broen og knuste den, da den keiserlige Hær havde naaet den anden Bred.

Et andet farligt Eventyr havde Frederik at bestaae i en vild Bjergegn. Her hævede sig paa en Klippe en Borg, der beherskede den snevre forbiløbende Sti. Borgherren, en veronesisk Adelsmand, forlangte af hver Rytter en Hest og et Harnisk, men af Keiseren en Sum Penge, for at tilstede fri Passage. Enhver, der uden at opfylde dette betraadte Veien, truede han at knuse ved Nedstyrtning af Stene. Keiseren kunde umuligt gaae ind paa slige skammelige Betingelser, men Faren for sine tappre Krigere ængstede ham, og han havde ikke isinde at sætte deres Liv paa Spil uden Nytte. Med det ham egne Falkeblik opdagede han imidlertid en Klippe, der tilbød et passende Angrebspunkt paa Røverreden. Et Vink af ham kaldte den tappre Grev Otto af Wittelsbach til hans Side, og strax drog denne i Spidsen for 200 Ynglinger hen til Bjergtoppen for at bemægtige sig Klippen. Det lykkedes de 200 Helte over hverandres Rygge at bestige den steile Høide; den keiserlige Fane veiede fra Spidsen og vældige Klippestykker rullede med Brag ned paa Røverridderen og hans Staldbrødre. Nu tabte de Modet; de søgte at flye, men bleve deels knuste deels fangne. Blandt de sidste var ogsaa Borgherren, Alberich, der uden videre med samt sine Kammerader blev hængt i en Galge.

Ikke længe nød Frederik Ro; de overmodige Mailændere æggede Keiseren til et nyt Romertog. Han samlede en Hær paa 100,000 Mand, der anførtes af Tydsklands berømteste Feltherrer. Efter at have indjaget Brescia Skræk, begyndte han Mailands første Beleiring. Byen forsvaredes af 60,000 Mand, men man havde ganske forsømt at forsyne Staden med Levnetsmidler. Efter at Frederik havde deelt sin Hær i 7 Hobe, hvoraf enhver bevogtede en af Mailands Tilgange, opstod der snart den skrækkeligste Hungersnød i Byen, og skjøndt Mailænderne forsvarede sig tappert og ved deres Udfald tilføiede Tydskerne stor Skade, maatte de dog tilsidst overgive sig og bede om Fred, som Keiseren tilstod dem paa maadeholdne Betingelser.

Men neppe var han vendt tilbage til Tydskland, førend de paany reiste sig og bortjoge med Haan den keiserlige Gesandt af Byen. Da svoer Keiseren dem Hævn og angreb først Mailands tro Ven, Byen Crema. Denne Kamp førtes med hidtil uhørt Forbittrelse. Fyrretyve Borgere fra Crema, hvilke Keiseren havde som Gidsler, lod han henrette; Børn af fornemme Cremensere, der ligeledes tjente ham som Gidsler, lod han befæste til et bevægeligt Beleiringstaarn, for at afholde Fjenden fra noget Angreb; men forgjæves! Med uhyre Steenblokke knuste de Beleirede Taarnet med Børnene og priste disse lykkelige over alt i saa ung en Alder at holdes værdige Døden for Fædrelandet. Efter 6 Maaneders Forløb faldt Crema; Byen blev ødelagt, men Indvaanerne droge til Mailand. Frederik fulgte efter, og atter maatte Mailænderne kjæmpe med Hungersnøden; men haardnakket forsvarede de sig, og ophidsede derved endmere Keiseren. Paa fem af de fornemste Fanger lod han begge Øine udstikke, men paa en sjette Næsen afskjære, for at han kunde føre de andre Lemlæstede hjem. Paa Enhver, der forsøgte at tilføre Mailænderne Levnetsmidler og blev greben, afhuggede man den høire Haand

Endelig maatte Staden overgive sig paa Naade og Unaade. Keiseren lod Borgerne drage ud og overgav Staden Naboerne til Plyndring. Murene, Taarnene og de fleste offentlige Bygninger bleve nedrevne.

En saa frygtelig Straf vakte almindelig Skræk og Forbittrelse, der end mere forøgedes ved de keiserlige Statholderes Undertrykkelser og Udpresninger. — I Spidsen for de lombardiske Stæder stod nu Verona, og Hovedstøtten for dette Forbund var Pave Alexander d. Tredie, Hadrians Efterfolger. For fjerde Gang drog Frederik til Italien, og skjøndt han seirede i et Slag, kunde han ikke benytte dette til sin Fordeel paa Grund af smitsomme Sygdomme i hans Hær. Næsten ene, hemmelig og forklædt, maatte han drage over Alperne tilbage til Tydskland. De lombardiske Stæder hævede kjækt Hovedet, Mailands Mure reiste sig paany og en stærk Fæstning opførtes, hvilken for at trodse Keiseren blev opkaldt efter hans Dødsfjende og fik Navnet Alessandria. Kun med Møie fik Frederik en ny Hær samlet, hvormed han beleirede Alessandria, men Sygdom og Kulde samt en lombardisk Hær tvang ham til at opgive Beleiringen. Forgjæves søgte han Hjælp fra Tydskland, forgjæves anraabte han Henrik Løve om Understøttelse og ene overladt til sig selv maatte han bestaae det blodige Slag ved Legnano. I Midten af den mailandske Hær førtes Stadens Helligdom, Carocium. Dette var en rødmalet Vogn, hvorpaa et Træ af Jern, med Blade af samme Metal, stod. I Spidsen af Træet fandtes et stort Kors, paa hvis Forside den hellige Ambrosius, Mailands Skytspatron, var afbildet. Heltemodigt fægtede Keiseren og alt syntes Seiren at være hans; men 900 af Mailands ædleste Borgere, „Dødens Skare", styrtede sig i det afgjørende Øieblik over Fienden, hvis Hovedbanner erobredes, og Keiseren selv styrtede af Hesten. De Tydske ansaae ham for død og vege tilbage; kun en ringe Deel undkom tilligemed Keiseren, og saaledes tilintetgjorde denne blodige Dag 20 Aars Arbeide (1176).

Der sluttedes nu en Vaabenstilstand, der senere gik over til en endelig Fred, eftersom begge Parter vare lige udmattede og kjede af Kampen, og Frederik desuden havde nok at varetage i Tydskland. For at straffe Henrik Løve fratog Keiseren ham hans Lande, og han maatte tilsidst ydmyge sig for Keiseren, der lod sig bevæge og benaadede ham, dog under den Betingelse, at han i 3 Aar skulde forlade Landet. Han begav sig til England til sin Svigerfader uden at ane, at hans Families Stjerne engang skulde opgaae fra denne Øe; 500 Aar derefter besteg nemlig hans Efterkommere, Hertugerne af Brunsvig-Lüneborg, den engelske Throne.

Under saamange Storme var Keiseren bleven en Olding, og paa sine gamle Dage viede han sit Sværd til Guds Tjeneste. Saladin, Sultan af Ægypten, udbredte dengang sine Erobringer til alle Sider. Han erobrede Syrien, trængte seirende ind i Palæstina, beleirede Jerusalem og erobrede den efter en kort Modstand (1187). Han lod det gyldne Kors paa den hellige Gravs Kirke nedkaste og som Seierstegn sende til Chalifen af Bagdad. Men iøvrigt udviste Muhamedanerne ved denne Erobring langt mere Menneskelighed, end tidligere de Christne

Efterretningen om dette Tab vakte den største Bestyrtelse og Sorg over hele Christenheden. Paven døde af Græmmelse; hans Efterfølger opfordrede alle Folk og Nationer til for anden Gang at udrive den hellige Stad af de Vantroes Hænder; i hele Vesterleden opstod almindelig Bevægelse fra Strædet ved Messina indtil det store og lille Belt.

Med Foraarets Komme forsamlede Korsfarere fra alle Tydsklands Egne

sig ved Regensburg. Deres Tal beløb sig til 150,000. Den gamle Barbarossa stillede sig i Spidsen. Bestyrelsen af Riget overgav han til sin Søn, den senere Keiser Henrik den Sjette. Neppe havde Korsfarerne betraadt det græske Rige, førend sammes lumske Indvaanere paa gammel Viis søgte at skade dem paa enhver mulig Maade. Den daværende græske Keiser Isaak Angelus vilde ikke engang give Barbarossa Keisertitlen, men kaldte ham blot Tydsklands første Regent, medens han gav sig selv Tilnavnet „den Hellige". En af hans Gesandter havde endog den Dristighed at sige til den tydske Keiser, at han var den hellige Keiser Isaak Lydighed skyldig, og dette saameget mere, som han nu med alle sine Pillegrimme var fanget som i et Net. Frederik gav ham derpaa til Svar: „Ved Fyrsternes Valg og Pavens Confirmation er jeg Keiser, men kalder mig ikke, i Bevidsthed af mine Synder, en Helgen. For Tiden har Guds Naade for saavidt givet os Herredømmet ogsaa i det græske Rige, som vi behøve det til Udførelse af vort fromme Maal, og det Net, hvormed I true, skulle vi sønderrive som Spindelvæv." Paa hele sit Tog igjennem det græske Rige maatte Keiseren kjæmpe mod allehaande Efterstræbelser. Kun med Møie naaede han endelig Lilleasien. Her kom Hæren til øde, vandløse Egne; der indtraadte en slig Mangel, at man endog maatte tage tiltakke med Hestekjød og drikke Blodet. Tilmed omsværmedes den Dag og Nat af lette tyrkiske Ryttere, som aldrig lode Pillegrimmene Ro. I hele sex Uger turde de ikke lægge deres Rustninger af. Udmattede stødte de endelig paa en tyrkisk Hær paa 300,000 Mand. Men Frederik tabte ikke Modet. Med kraftige Ord indgjød han Sine Mod. Alle modtoge den hellige Nadvere og styrtede derpaa i Tillid til Herren, for hvis Ære de floges, med slig Kraft ind paa Fjenden, at 10,000 af disse faldt, og Resten adspredte sig til alle Sider. Denne Seir opfriskede de udmattede Pillegrimmes Mod. Under mange Møisommeligheder og Farer fortsatte de deres Tog og kom lykkeligt til Staden Seleucia ved Floden Kalykadnus. Men her var Maalet afstukket for den graahærdede Olding. Da Broen nemlig over denne Strøm kun var smal, og Toget derfor langsomt gik fremad, besluttede Keiseren, kjed af at vente, at svømme over. Man advarede ham imod at betroe sig til det fremmede Vand, men frygtløs som altid lod han Hesten springe ud i Strømmen. Da grebe Bølgerne den dumdristige Olding og reve ham afsted. Han arbeidede sig vel op igjen, og en Ridder, der iilsomt var svømmet ud efter ham, greb ham fat, men de geraadede begge i en Hvirvelstrøm, der adskilte dem. En Anden, der med Hesten havde kastet sig i Vandet, bragte vel Keiseren til Land, men kun som Lig.

Hærens Sorg og Bekymring var over al Maade. Enhver troede i Keiseren at have tabt en Fader. Flere vendte endog strax tilsøes tilbage, den øvrige Del af Hæren førte Keiserens Søn, Hertug Frederik, til Staden Akra og beleirede den længe. Men en blandt Korshæren udbrudt smitsom Sygdom bortrev den haabefulde Yngling, og efter ham overtog Hertug Leopold af Østerrig Anførselen over Hæren.

I Tydskland vilde man længe ikke troe, at Rigets Vogter, den frygtede og agtede Keiser Rødskjæg, virkelig var død. Folkesagnet har hensat ham til Thüringen til Borgen Kyffhausen. Der sidder han eftertænksom og tankefuld i den underjordiske Sal ved et Marmorbord. Undertiden lykkes det en Dødelig at trænge ind i dette Gemak. Da vaagner Keiseren af sin Slummer, ryster sit røde Skjæg og spørger, om skrigende Ravne endnu omsværme Kyffhauserbjerget. Saalænge

de sorte Fugle endnu flagre om Klippetinden og en Ørn ikke har drevet dem bort, saalænge — melder Sagnet — dvæler ogsaa den Gamle i sin fortryllede Borg. Fornemmer han engang imellem deres Skrig, stirrer han mørkt hen for sig, sukker dybt og udbryder: „Sov igjen ind, trætte Sjæl! Endnu Hundrede Aar maa jeg dvæle, forend jeg atter viser mig for mit tro Folk." — Senest skal en Hyrde have seet den slumrende Keiser, da han drev sin Hjord og forvildede sig paa Kyffhauserbjerget. Keiserens Skjæg havde næsten slynget sig heelt om Marmorbordet; naar dette er ganske bedækket deraf, da vaagner Frederik Barbarossa og Ravnene forsvinde.

Henrik den Sjette, Barbarossas Søn, erhvervede sig uden stor Vanskelighed saavel Neapel som Sicilien, men gjorde sig ved sin Havesyge og Gjerrighed lige forhadt. Da han var død, vilde hverken de Tydske eller Sicilianerne have hans Søn Frederik, der endnu var et umyndigt Barn, men dog lykkedes det hans Moder Constantia ved Pavens Hjælp at faae ham kronet til Konge af Neapel og Sicilien. I Tydskland valgte Welferne Otto, Søn af Henrik Løve, Gibellinerne Hertug Philip af Schwaben, en Søn af Barbarossa og Onkel til den anden Frederik. I 10 Aar kjæmpede de to Partier med hinanden om Kronen. Tvedragten trængte ind i alle Familier; Rov, Mord og enhver Art af Grusomhed rasede skrækkeligt, Handel og Haandtering forfaldt og ved Philips Bestikkelser svandt ogsaa Nedelighed, og Fyrster og Herrer skammede sig ikke ved at sælge deres Tro til den, der betalte bedst. Endelig valgte de tvende Modkeisere Paven til Opmand, og denne, der ikke alene frygtede Hohenstaufernes Magt, men ogsaa deres Tænkemaade, erklærede sig for Otto. Philip blev i en Strid med Otto af Wittelsbach dræbt af denne, og saaledes stod nu Otto den Fjerde uden Medbeiler. Da han imidlertid ikke vilde rette sig efter Paven, satte Innocents d. Tredie ham i Band og valgte den unge **Frederik** til tydsk Keiser, fordi denne, endnu en Yngling, opdragen af en pavelig Legat, lovede at blive et villigt Værktøi i Pavens Haand. Frederik var dengang en Yngling paa 18 Aar, af et indtagende Ydre, der vandt ham Alles Hjerter. Store Farer havde omgivet ham alt i Vuggen, og han var bleven opdragen i Ulykkens Skole. Men netop dette havde hærdet hans Villie og oplyst hans Forstand. Selv Innocents opfordrede ham til at modtage Tilbudet fra Tydskland, men tog det Løfte af ham at han aldrig vilde forene sine Arvelande i Italien med den tydske Keiserkrone. Skjøndt hans erfarne Raadgivere og hans Gemalinde Constantia af Aragonien, som netop havde født ham en Søn, bønfaldt ham om at forblive i sit Arverige, var enhver Forestilling dog forgjæves. Modig og forventningsfuld imødegik Frederik alle de Farer, hvormed hans Fjender, især deleshed de lombardiske Stæder, truede ham og kom som ved et Vidunder lykkeligt til Tydskland. Hvor han lod sig see, hilste Adelen og Folket ham som deres retmæssige Konge. Jo længere han kom frem, desto større blev hans Tilhæng, og Keiser Otto den 4de maatte vige tilbage til Sachsen. I Aachen blev Frederik høitideligt kronet og af Taknemmelighed mod Paven lovede han at ville gjøre et Korstog.

I Begyndelsen fik han fuldt op at gjøre med at gjenoprette Orden og Landefred i sine Riger, men desværre forsømte han Tydskland for sine Arvelande, for der at grunde sig en fast Magt. Hvad han forsømte i Tydskland, det oprettede han i Apulien og Sicilien, nemlig Omsorgen for Stædernes Opkomst. Han sammenkaldte ikke blot geistlige Fyrster, Riddere og Adelsmænd, men ogsaa Udsendinge

fra Borgerstanden. Kunster og Videnskaber fremblomstrede; Keiseren skrev selv et Værk om Fuglene, han lod Aristoteles oversætte, oprettede en Hoiskole i Neapel og hele Hoffet gjenlod af Digteres og Skjaldes Sange. Af en ægyptisk Sultan havde han faaet et Telt foræret, hvorpaa Stjernernes Løb ved et kunstigt Maskineri var afbildet. For at oplive Handel og Skibsfart, stiftede han ikke alene Markeder, men sikkrede ogsaa Kjøbmændene mod Vold og Udpresninger og forskaffede dem ved sine Forbund med Fyrsterne af Syrien og Ægypten Leilighed til Handel med ostindiske Varer.

Medens Keiseren saaledes sørgede for sit Land, blev hans Forhold til Paven mere spændt. Af Paverne Innocents og Honorius den Tredie var han gjentagende bleven opfordret til at holde sit Løfte med Hensyn til Korstoget. Tilsidst truede Gregor d. Niende, i Alder en Olding, i Daadkraft en Mand og i Lidenskabelighed en Yngling, ham med Bandstraalen, naar han ikke strax holdt sit Løfte. Nu indskibede han sig, men en smitsom Sygdom nødte ham til at vende om. Gregor holdt denne Sygdom for opdigtet, skjøndt Frederik strax havde underrettet ham om Grunden til sin Tilbagekomst, og udtalte Bandlysningen. Uden at være løst af Banden, indskibede Frederik sig paany, for at vise, at han havde meent det ærligt, men derved forsonede han ikke Paven. Tvertimod lod denne til Geistligheden og Ridderordenerne i Palæstina udgaae det Bud, paa ingen Maade at maatte understøtte Frederik, paa hvem Kirkens Forbandelse hvilte. Desuagtet havde Frederik Lykken med sig. I Triumph drog han ind i Jerusalem som Følge af et Fredsfordrag, og paasatte sig der, da Patriarchen vægrede sig for at krone en Bandlyst, Kronen.

Medens Frederik kjæmpede i det hellige Land, vare pavelige Leiesoldater trængte ind i Nedreitalien, de lombardiske Stæder havde forenet sig med Paven, og selv de tydske Fyrster søgte denne at forlede til Frafald. Da Frederik var vendt tilbage, løbe de pavelige Nøglesoldater — de bare Pavens Kjendemærke, en Nøgle, paa Kappen — saa hurtigt de kunde for Fienden, og Stæderne i Lombardiet betænkte sig paa at staae Paven bi. Da maatte denne slutte Fred og løse Frederik af Banden.

Sin slet opdragne Søn Henrik havde Frederik sendt til Tydskland, medens han selv forblev i Italien. Henrik, der laante Øre til Smigrere og Dientjenere, søgte at gjøre sig uafhængig, og for at vinde Adelen, indskrænkede han Stædernes Frihed. Ligeledes indgik han Forbund med Lombardiet. Frederik iilte paa Efterretning herom til Tydskland uden Hær, men stolende paa den tydske Troskab, og han blev heller ikke skuffet. Halvfjerdsindstyve geistlige og verdslige Fyrster erklærede paa en Rigsdag i Regensburg Henrik for skyldig, og han maatte underkaste sig Faderen; men greben paany i Forræderi, førtes han til Apulien, hvor han døde i Fængsel.

Ved denne Tid feirede Frederik sin Formæling med Isabella, en Datter af Kong Johan uden Land. Da Bruden kom til Tydskland blev hun overalt modtagen paa det Prægtigste, men især deleshed i Cölln. Titusind Borgere, alle til Hest og festligt smykkede, rede hende imøde; ogsaa Skibe kom seilende mod hende paa det faste Land: det var nemlig Vogne, byggede i Form af Skibe, prydede med Flag og Vimpler; Hestene vare skjulte af Purpurtæpper. Da Bruden drog igjennem de festligt smykkede Gader, aftog hun sin Hat og sit Slør og hilste venligt til alle Sider. Da priste Alle med Jubel hendes store Skjønhed og Nedladenhed. Fire Konger, elleve Hertuger og tredive Grever bivaanede den høitidelige Akt.

(Fortsættes.)

Cardinalen.

Det var en Torsdag Aften i Aaret 1649. Roullard, en af de rigeste Guldsmede i Paris, stod i sin Boutik, hvor han med Opmærksomhed læste et med pragtfulde Arabesker smykket Blad. Noget fjernet fra ham sad hans Broderdatter Jeannette, en smuk Brunette paa atten Aar, hvis Øine hvert Øieblik bevægede sig fra hendes Arbeide for at kaste et Blik paa Gaden.

Mester Roullard lagde endelig Bladet bort, og et tilfreds Smil spillede om hans Læber.

„Fortræffeligt!" sagde han mumlende, idet han vendte sig til Jeannette, „det er umuligt, at Hr. Cardinalen ikke skulde tage Hensyn til dette Bønskrift."

„I ønsker altsaa at faa Titel af Hofguldsmed?" spurgte Jeannette adspredt, medens hun bestandig saae ud paa Gaden.

„Om jeg ønsker det!" raabte Roullard, „et taabeligt Spørgsmaal! men veed Du ogsaa, at naar jeg har opnaaet det, er min Lykke gjort?"

„Er I da ikke endnu rig nok?"

„Man er aldrig rig nok," svarede Mester Roullard med en vigtig Mine, „og regner Du den Ære, at høre til Hoffet, for Intet?"

„Denne Titel," bemærkede Pigebarnet med sagte Stemme, „maa bringe Eder i stor Forlegenhed."

„Hvorledes det?"

„Fordi I just har alle dem til Kunder, som holde med Prindsen."

„Nu?"

„I har hørt saameget Ondt om Cardinalen, at I har vænnet Eder til at blæse i samme Horn ...."

„Pst!" afbrød Guldsmeden hende og tyssede paa hende med begge Hænder, „derom maa man ikke tale, Jeannette! Om jeg ogsaa har gjort nogle smaa Vittigheder om Cardinalen, har jeg havt Uret; men naar man indseer sin Uret, saa bør man ikke længere høre ilde derfor."

„Vistnok, min Onkel! men Eders Boutiksfolk og Arbeidere have tilegnet sig samme Vane."

„Det maa høre op; jeg vil ikke taale, at mine Folk compromittere mig. Da jeg talte Ondt om Cardinalen, kjendte jeg ham ikke. Mester Satar levede desuden dengang, og jeg havde ikke nogen Udsigt til at blive hans Efterfølger; thi først igaar Aftes hørte jeg denne Nyhed, da jeg forte Julien til Vognen fra St. Germain, — Apropos, er Julien endnu ikke kommen tilbage?"

„Nei, Onkel," sagde Jeannette, hvis Øine vedbleve at være fæstede paa Gaden, „jeg veed ikke, hvad der holder ham tilbage, og begynder næsten at blive urolig?"

Mester Roullard betragtede sin Niece.

„Javist", sagde han i en utilfreds Tone, „Du bliver let urolig, naar det gjælder Julien Noiraud. Du tænker dog ikke længere paa det Giftermaal?"

„Min Moder ønskede denne Forbindelse," svarede Jeannette i en Tone, der forraadte en indre Bevægelse.

„Det er godt nok," svarede Roullard; „men jeg har andre Ideer. Da jeg kan give Dig en smuk Medgift, vil jeg ogsaa gifte Dig med en rig Mand, og Din Noiraud eier ikke hundrede Daler."

„Han kan alligevel gjøre sin Lykke," svarede Jeannette.

„O ja, naar der skeer et Mirakel." vedblev Guldsmeden ironisk. „Venter han endnu bestandig paa den italienske Eventyrer, som boede hos hans Moder og holdt ham over Daaben? Legaten Juliano, troer jeg."

„I veed godt, Onkel, at Julien kun for Spøg taler derom."

„For mig gjerne! men da han ingen sikkre Udsigter har, bliver han ikke min Neveu. Jeg ønskede gjerne, at Du ikke var saa venlig imod ham. Bliver

jeg nu Hofguldsmed, saa er der nok en Adelsmand —"

Mester Roullard blev forhindret i at fortsætte sin Tale, da man raabte paa ham, forat han skulde tale med nogle Kunder, som just traadte ind i Boutiken.

Det var den fede Toldforpagter Jean Dubois, der dengang havde Del i alle finantsielle Foretagender, Hr. Colbert og Commandeur Souvré — alle Tre af Cardinalens Parti; de hørte vel ikke til Guldsmedens stadige Kunder; men de havde hørt tale om nogle Arbeider, som just vare udstillede og kom for at tage dem i Øiesyn.

Guldsmeden overvældede dem med Forekommenhed; han vendte op og ned paa Alt, for at gjøre dem til Behag og søgte paa enhver Maade at lægge sin Hengivenhed med Cardinalen for Dagen.

Mester Roullard havde, som man har seet, ikke stor Fasthed i sine Principer. Han besad en barometeragtig Samvittighed, som altid var i Bevægelse, eftersom Vinden blæste, og tænkte hele Dagen kun paa, hvad der kunde være til hans Fordel. Han havde ved Iver og Flid erhvervet sig en behagelig Stilling; hans Egoismes Seighed havde erstattet hans aandelige Evner.

Han stillede flere Arbeider til Side for Toldforpagteren og Hr. Colbert og begyndte paany at udbryde i Lovtaler over Cardinalen, da Døren heftig blev reven op; det var en ung Mand paa 25 Aar, af temmelig slet Vært og med et Ansigt, som var vanziret af Kopper; dog besad han et Udtryk af klog og ædel Godhed, som havde noget Tiltrækkende ved sig.

„God Morgen, Herre!" raabte han, efter at have hilset de tre Adelsmænd; „I har vel været urolig for min Skyld, da I ikke saae mig komme tilbage igaar; men Hr. Nougent har holdt mig op for at lade mig udbedre hans sølvbesatte Kappe."

„Saa I kommer fra Greven?" afbrod Colbert ham; „hvorledes befinder han sig?"

„Fortræffeligt, min Herre!"

„Befinder han sig vel;" gjentog Commandeur Souvré; „saa har han vel udtænkt en eller anden Skjændighed mod Cardinalen.

„Om han har!" raabte Julien leende, „han har sunget for mig en Sang paa tyve Vers imod Cardinalen."

„Hvorledes, har han vovet det?" udraabte Dubois.

„Vistnok," svarede Julien; „han har endog begyndt at lære mig den. Den gaaer paa Melodien Halleluja, — hør engang! —"

Mester Roullard rømmede sig og lod Øinene rulle i Hovedet for at advare Julien; men denne mærkede Intet. Man var i Guldsmedens Hus saa vant til at sige slemme Ting om Cardinalen, at man vanskelig kunde vente sig nogen Forandring i denne Henseende. Efter et Øieblik at have tænkt sig om, begyndte Julien at synge:

„Halleluja for Mazarin!

. . . .

. . . .

. . . .

„Julien!" raabte Mester Roullard zittrende af Vrede.

„Lad ham kun synge!" sagde Commandeuren, der, skjøndt han offentlig holdt med Cardinalen, dog som fransk Adelsmand ikke var videre vred over at see ham udsat for Spot; „jeg har hjemme en hel Samling Mazarinader."

„Ligesom min Herre," bemærkede Julien; „Hertugen af Longuevilles Kammertjener skaffer Alt, hvad der udkommer."

Guldsmeden vilde fremstamme en Protest; men Adelsmændenes Latter bragte ham ud af Fatning, saa at han tilsidst spurgte det unge Menneske, hvad han havde at bestille, og om han troede, at det allerede var Fyraften. Denne, som ikke kjendte den

Forandring, der var foregaaet i hans Herres Tanker, saae ganske forbløffet paa ham.

„Om Forladelse, Herre," sagde han, „men jeg troede at gjøre Eder en Fornøielse."

„Du var altsaa ikke hos Marquis d'Araux?" vedblev Roullard, der øiensynlig søgte en Grund til Daddel.

„Undskyld!" begyndte Noiraud.

„Hvorfor bringer Du Kassen tilbage?" vedblev Guldsmeden, idet han pegede paa en Pakke, som Julien havde lagt paa Disken.

Julien maatte uvilkaarlig lee.

„Det, Herre, er ikke Kassen; det er en Samling Brochurer, som Hr. Nougent har givet mig."

„Jeg vædder, at det er Skamskrifter mod Cardinalen!" raabte Commandeuren.

„Alt, hvad der i den sidste Maaned er kommet fra Holland."

„Og de vare bestemte for Mester Roullards Samling?"

„Jeg haabede at gjøre min Mester en Fornøielse —"

Begge Herrerne maatte lee; men denne Gang var Guldsmeden gul og grøn af Ærgrelse.

„Det er Løgn," raabte han, „jeg har ingen Samling; jeg veed ikke, hvad han vil sige dermed."

Julien zittrede.

„Hvorledes, en Løgn?" gjentog han i en fornærmet Tone; „spørg kun de andre Folk!"

„Vil Du tie!" raabte Roullard ude af sig selv.

„Jeg tier; men I maa ikke kalde mig en Løgner."

„Jo, en Løgner!" svarede Mester Roullard, fuld af Harme, „og for at bevise det, jager jeg Dig bort!"

„Mig?"

„Øieblikkelig ud af Boutiken; jeg vil ingen Folk have i min Tjeneste, som tale ilde om Cardinalen. Jeg er Cardinalens hengivne Tjener og vil opoffre Liv og Blod for ham, — leve Cardinal Mazarin!"

Roullard vidste neppe mere, hvad han sagde; han aabnede Døren og viste Julien ud. Denne, som i Begyndelsen havde staaet som forstenet, vilde undskylde sig; men Mester Roullard gav ham ikke Tid dertil og truede med at drive ham ud med en Hundepidsk, hvis han ikke gik godvillig. Efter flere forgjæves Forsøg paa at berolige ham, tabte Noiraud endelig Taalmodigheden og raabte:

„Ja, nu gaaer jeg strax, da jeg seer, at I er en Nar!"

„Der har Du Din Løn!" sagde Mester Roullard, idet han fremtog nogle Dalere af Skuffen.

„Dem skjænker jeg Eder," afbrød Noiraud ham, idet han satte sin Hat paa Hovedet.

„Tag dem; jeg ønsker ikke, at Du kommer igjen."

„Kommer igjen!" raabte den unge Mand fortvivlet, „efterat man har udskjældt mig for en Løgner og jaget mig bort. Jeg maatte jo ikke have Hjerte i Livet! — Nei, I seer mig ikke igjen."

„Ja, det er just det, jeg ønsker."

„Min Beslutning staaer ogsaa fast; jeg dreier mig ikke hvert Øieblik efter Vinden; jeg holder ikke idag med Prindsen og i Morgen med Cardinalen."

„Er Du nu færdig?"

„Strax, jeg vil kun tage Brochurerne med mig, da I ikke ønsker dem til at complettere Eders Samling."

Roullard truede med knyttet Næve af Julien; denne trak foragtelig paa Skuldrene, tog Pakken og styrtede ud af Boutiken. I Begyndelsen gik han frem uden at tænke paa Andet, end sin forrige Mesters Uretfærdighed og Taabelighed; umærkelig forandredes denne Stemning til Smerte. I og for sig betragtet, havde hans Afskedigelse ingen Betydning, da han kjendte Mestere nok, hos hvem han kunde fortjene sit Ud-

komme; men Bruddet med Jeannettes Onkel tilintetgjorde Forhaabninger, som havde rodfæstet sig i hans Bryst, og denne Ulykke var sværere at bære. Tanken herom sammensnørede den unge Arbeiders Hjerte, saa at han ikke kunde gaa videre. Han satte sig paa en eensom Plads. I dette Dieblik faldt hans Øine paa Pakken med Brochurerne, og han kunde ikke undertrykke et Udbrud af Harme.

„Forbandede Cardinal!" tænkte han, „han er Skyld i Alt; uden ham havde jeg ikke ærgret Mester Roullard; jeg havde endnu været i hans Tjeneste og maaskee en skjøn Dag faaet Jomfru Jeannette til Kone."

Denne Tanke forøgede hans Had til Cardinalen. Han rev mechanisk Pakken op og begyndte at læse de Pamphleter, som den indeholdt. Det var Memoirer om den spanske Krig, Smædedigte mod Frøkenerne Mancini, Cardinalens Niecer, og en satirisk Levnetsbeskrivelse om denne selv. Julien gjennemløb dem ganske ligegyldig; pludselig standsede han og udstødte et Skrig. Han læste følgende Ord, som stode paa den første Side:

„Førend Cardinalen indtraadte i Ordenen, havde han baaret Kaarden. Han var Capitain i Aaret 1625, og de pavelige Generaler betroede ham en Sendelse til Marquis de Coeures. Hans Eminence traf denne i Grenoble, og han opholdt sig der i to Maaneder under Navn af Capitain Juliano —"

Den unge Arbeider læste disse Ord tre Gange igjennem med usigelig Hjertebanken. Navn, Sted og Datum lod ham ikke i Tvivl. Capitainen, om hvem Brochuren talte, var ingen Anden, end den, som havde holdt ham over Daaben: Julien var hans Eminences Gudsøn!

Hans første Følelse var Forbauselse, hans næste en afsindig Glæde. Han sprang op, raabte leende og dandsende:

„Cardinalen er min Gudfader, Cardinalen er min Gudfader!"

Han lod alle Brochurerne ligge, med Undtagelse af den eneste, af hvilken han havde øst den kostbare Meddelelse, og løb sporenstregs tilbage for at underrette Mester Roullard og hans Niece om Sagen; men han betænkte sig pludselig. Det var rimeligt, at Guldsmeden slet ikke vilde høre paa ham, ikke vilde tro ham og maaskee endog jage ham endnu en Gang bort, en Ydmygelse, der ingenlunde vilde passe sig for den almægtige Ministers aandelige Slægtning. Det gjaldt nu om at bringe hans Rettigheder til Alles Kundskab. Havde han blot erhvervet sig sin Gudfaders Protektion, tvivlede han ikke om, at Mester Roullard vilde give efter. Han forandrede altsaa sin Plan og efter at have hentet sin Døbeseddel i det lille Værelse, han beboede i Nærheden af Justitspalladset, rettede han sine Skridt mod Cardinalens Hotel.

Ankommen der, spurgte han efter en af sine Landsmænd, ved Navn Pierre Chottard, der beklædte det vigtige Embede som første Kok hos Ministeren. Tidligere havde denne ikke havt Omgang med det unge Menneske, og han kjendte ham neppe igjen. Efter at have udverlet de første Høflighedsbeviser, spurgte han Guldsmedlærlingen, hvad der førte ham herhen, og Julien meddelte ham, at han ønskede at tale med Cardinalen. Kokken troede, at han var halvgal; men uden at fortælle ham Grunden, gjentog Julien sit Ønske.

„Og Du troer, at det vil være tilstrækkeligt kun at melde Dig?" spurgte Kokken.

„Nei," svarede Julien, „men jeg stoler paa, at Du vil sige mig et Middel til at komme ind til Hans Eminence."

„Midlet er ganske simpelt; Du maa skaffe Dig en Audients."

„Det er ikke smukt af Dig, Pierre!" sagde Noiraud; „jeg beder Dig om at hjælpe mig, og Du svarer med en Spøg."

„Jeg kan ikke svare Dig med Andet," sagde Pierre.

„Hvorledes? er det da umuligt at see Cardinalen?"

„Umuligt! Jeg selv, som dog er ansat i hans Tjeneste, seer ham aldrig."

„Virkelig?"

„Og du seer, at jeg endog er beskjæftiget med at lave hans Chocolade istand."

„Er det den første Ministers Chocolade?" sagde Julien, idet han betragtede en Sølvcasserolle, som stod paa Ildstedet.

„Jeg skal strax komme det i en Guldkop og ringe paa en Tjener, der ad denne Trappe skal bringe det til Hans Eminences Kammertjener, som dernæst overrækker ham det."

„Paa den Maade er den Sidste den eneste, som seer Hs. Eminence?"

„Javist! hører Du? det er Signalet!"

Man hørte virkelig en Klokke klinge. Pierre skyndte sig at fylde Koppen, stillede den paa en Bakke, forsynede den med alt Nødvendigt og gik derefter ind i et Sideværelse, for at hente en Serviet.

Hans Fraværelse benyttede Julien til at fatte en Plan og rask udføre den. Han løb til Kabinettet, hvorigjennem Pierre var gaaet, lukkede Døren i Laas og styrtede op ad Trappen med Bakken. Hurtig kom han op og gjennemløb flere Corridorer, kom til Forsalen, hvor man skulde ringe paa Kammertjeneren, aabnede paa Lykke og Fromme den nærmeste Tapetdør og — stod foran Cardinalen, som just fuldendte et Brev. Denne vendte sig rask om og stirrede paa det ubekjendte Menneske, som saa stormende var traadt ind i Værelset.

„Hvad betyder det?" spurgte han med den italienske Accent, som han aldrig lærte at aflægge.

„Eders Eminence!" raabte Noiraud, idet han satte Bakken paa Ministerens Bord; „ak, nu er jeg reddet! — God Morgen, Gudfader!"

Cardinalen foer forfærdet tilbage og vilde trække i Klokkestrengen.

„Kjender I mig ikke?" vedblev den unge Mand; „det kan jeg iøvrigt nok begribe, da den første Gang, I saae mig, var i Aaret 1625."

„Hvorledes, 1625?" gjentog Mazarin, der troede at have med et Galehuslem at bestille. „Hvad vil I og hvem er I?"

„Aner I det ikke?" vedblev Julien; „jeg er en Søn af Madame Noiraud."

Cardinalen syntes at søge i sine Erindringer.

„Madame Noiraud fra Grenoble, en Kræmmerenke, som skaffede Eder Værelser, da I var Capitain og gav hendes Søn Eders Navn."

„Jeg troer at kunne huske det," sagde Mazarin, „men denne Søn —"

„Er jeg," afbrød ham Julien leende, „Julien Noiraud fra Grenoble. Jeg har nylig erfaret, at I er Capitain Juliano og har skyndt mig herhen. I erindrer det altsaa godt, Gudfader?"

Saa uforudseet denne Erkjendelsesscene end var, saa laa der dog i den unge Mands Opførsel en Aabenhed og Utvungenhed, som morede Ministeren. Han spurgte ham, hvorledes han var kommen til denne Opdagelse og hvormed han kunde bevise sin Paastand. Julien overrakte sin Døbeseddel og fortalte uden Omsvøb, hvad der var skeet. Mazarin vilde see den biographiske Brochure og gjennemlæste den uden at fortrække Øienbrynene.

(Fortsættes.)

Spøgelset i Anneslie eller den trekantede Hat.

„Vil Du ikke tro paa Spøgelset?" sagde en ung smuk Pige til sin Elsker, da Begge en Aften i Høsttiden stode foran hendes Faders Hytte. „Hører Du, Moder, Andrew vil ikke tro paa Spøgelset."

„Min Tro, Effie!" raabte Andrew, der var en ung smuk velvoxen Knos paa omtrent to og tyve Aar, „der vilde gaa lang Tid med at høre paa enhver gammel Kjærlings Snak."

Ordet: gammel Kjærling! gjorde et stærkt Indtryk paa Effie, og hun bed sig stiltiende i Læberne. Hendes Moder aabnede strax sine Batterier mod den unge Mands Fordomme og fortalte, hvorledes der om Aftenen Klokken ti pleiede at vise sig et Syn paa Annesliehedеn i Skikkelse af en usædvanlig høi Pige med en trekantet Hat paa Hovedet. Flere andre Tilfælde bleve derpaa omtalte; men Andrew var stedse vantro. „Han skal angre det, bittert angre det," sagde Effie, da han gik bort.

Flere Dage gik hen, og Effie saae til sin store Sorg, at hans Tvivl bestandig tiltog. Ja, han var endogsaa uforskammet at spotte de sande Troende ved Stiklerier og Spøg, og af dem at fordre Grundene til deres Tro. Effie var ikke lidt fornærmet derover og paastod fuldt og fast, at der vilde komme en Tid, hvor han vilde blive nødt til at tilstaa sin Uret.

Endelig gik hendes Spaadom i Opfyldelse. Andrew gik over Tørvemosen, Klokken slog ti; han gik sædvanlig ud til denne Tid for at spotte sin Bruds Angst. Idet han bøiede om Skoven, som aabnede Udsigten til den Hytte, der tilhørte Effies Forældre, hørte han Trin bagved sig; pludselig blev der spændt Been for ham, og han faldt, saa lang han var, til Jorden. Da han atter saae i Veiret, opdagede han, bøiet ned over sig, en høi, stærk Mand, som paa en ikke ganske høflig Maade ønskede at undersøge hans Lommer.

„Hvad vil Du?" raabte Andrew, „min hele Formue er kun en eneste Daler."

„Den maa jeg have," svarede den Fremmede.

„Min Tro, det skal vi først nappes om," sagde Andrew og sprang op.

Andrew gjaldt for den bedste Boxer i tyve Mils Omkreds; i faa Dieblikke afkjølede han sin Modstanders Hidsighed og tildelte ham saamange Slag i Panden, at det stærkeste Hoved vilde have havt Smerter derefter i fjorten Dage. Manden traadte tilbage, holdt inde med sine Angreb, greb med Haanden til Hovedet og trak den blodig ud af Haarene.

„Du har slaaet min Pande itu," sagde han; „men Du skal ikke komme saaledes derfra;" med disse Ord kastede han sin Stok bort, faldt over sin unge Fjende, tog ham uventet om Livet og kastede ham til Jorden med en forfærdelig Kraft.

„Vor Herre være mig naadig!" raabte Andrew, „jeg er forloren."

Han var Døden nær, thi hans raa Modstander beredte sig allerede til det sidste Slag, for at fuldende sin Seir. Pludselig bevægede der sig Noget i Buskene, Seierherren vendte sig bort fra sit Offer og tog hurtig Flugten, idet han raabte „Spøgelset! Spøgelset!"

Andrew vovede at see i Veiret. Han saae en Skikkelse nærme sig; dens Ansigt var blegt og dens Skridt neppe hørlige. Tilsidst stod den ved Siden af ham og saae paa ham.

Andrew skjulte sit Ansigt i sin Kappe; i det Samme begyndte Skikkelsen at tale, rigtignok utydelig, thi Tænderne syntes at klappre af Kulde:

„Det er en kold og skrækkelig Nat saa sildig paa Annesliehedеn."

Derpaa sneg det sig bort. Andrew laa i nogen Tid bevidstløs, da sprang han op fra sit kolde Leie og løb hurtig hen til sin Elskedes Hytte. Hans Haar stode som Børster og den kolde Sved brast ham ud af Panden, da han aabnede Døren og kastede sig paa en Træstol.

„Gud fri os!" raabte den gamle Kone; „Du er jo saa aldeles ude af Dig selv, at Du godt kunde smitte os Andre med Din Angst. At komme styrtende paa den Maade! see, Din nye Lædervams er bedækket med Blod. Skam Dig, Andrew! Ved hvilket Slagsmaal har Du sønderslaaet Dit dumme Hoved?"

„Rolig, Moder!" sagde den unge Mand, idet han aandede dybt; „jeg har seet Spøgelset."

Den gamle Kone havde en Mængde Bebreidelser paa Læberne, som alle skulde komme frem i behørig Orden; men Andrews Yttring gav Signalet til at holde inde med dem. Tusinde Spørgsmaal fulgte nu Slag i Slag.

„Hvor gammel var det? Hvilken Dragt havde det paa? Hvorledes saae det ud? Hvad sagde det?"

„Det var en lang, mager Kone, omtrent syv Fod høi."

„Ja saa, Andrew!" raabte Effie.

„Saa styg som Arvesynden!"

„Folk ville paastaa det Modsatte," sagde Effie.

„Det er min Salighed sandt! og saa hendes Skjæg!"

„Et Skjæg?" raabte Effie, „et Fruentimmer med Skjæg! Skam Dig, Andrew!"

„Ja, det kan jeg sværge paa! Hun har vistnok seet flere end tredsindstyve Somre, da hun døde."

„Jeg vædder om min bedste ny Kjole," sagde Pigen, „at sexten Aar bedre vil slaa til!"

„Men hvem lignede hun da Andrew?" spurgte den gamle Kone.

„Er Du sikker paa, at hun ikke lignede mig?" sagde Effie.

„Dig? — Gud bevar os! Min Tro, hun lignede Ingen, jeg kjender, undtagen maaskee den gamle Elsbeth, Skoflikkerens Kone, som man tilskrev al Ulykke i hele Omegnen, og som tilsidst blev styrtet i Vandet."

„Og hvorledes var hun klædt?"

„Hun havde en frygtelig trekantet Hat paa Hovedet, og et blaat Forklæde."

„Det var grønt, Andrew!" raabte Effie, idet hun pillede ved sit eget grønne.

„Du er oplagt til Spøg idag. Men giv mig en lille Hjertestyrkning, thi jeg fryser forbistret."

„Det kan nok være," sagde Effie, „thi i Sandhed," vedblev hun med forstilt Stemme: „det er en kold og skrækkelig Nat saa sildig paa Anneslieheden."

Andrew studsede og en Tanke faldt ham ind. Han kastede et Blik paa den unge Pige, og bemærkede først nu, at hendes store blaa Øine, der venligt smilte ham imøde, kiggede frem under Skyggen af en stor trekantet Hat. I det næste Øieblik omfavnede han hende med Henrykkelse og standsede med sine Kys den unge Piges spøgefulde Yttringer.

„Syv Fod høi, Andrew!"

„Min kjære Effie!"

„Styg som Arvesynden!"

„Min dyrebare Pige!"

„Og et Skjæg!"

„Naa, naa, nu driver Du Din Spøg altfor vidt!"

„Og tredsindstyve Aar!"

„Sexten, Effie, yndige, fortryllende sexten Aar!"

„Og Elsbeth, Skoflikkerens Kone! ja det kan jeg aldrig tilgive Dig, Andrew! Og hvad siger Du nu, existerer der et Spøgelse paa Heden?"

„Kjæreste Effie! for Din Skyld troer jeg paa alle Spøgelser paa hele Jorden."

„Det vil sige," sagde Effie smilende, „paa alle dem, der bære trekantede Hatte og befrie Dig fra Dine Fjender.

Blandinger.

Den menneskelige Hjerne.

Hjernens Vægt hos en voxen Europæer vexler mellem 3 og 4 Pund og hos Mænd af udmærkede Talenter stiger Vægten endnu høiere; saaledes veiede den bekjendte Naturforsker Cuviers Hjerne 4 Pund 11 Unzer. Derimod veie Idioternes Hjerne meget mindre, saaledes hos to Cretinere, den Enes 1 Pund 9 Unzer, den Andens kun 1 Pund 11 Unzer. Fruentimmernes Hjerne er lettere end Mændenes, mellem 2 Pd. 8 U. og 3 Pd. 11 U. og Forskjellen er i Gjennemsnit 4—8 U. og kan iagttages hos Børn lige fra Fødselen. I Børnenes syvende til ottende Aar har Hjernen allerede naaet sin Udvikling, og det er sandsynligt, skjøndt ikke beviist, at i en meget fremrykket Alder vil Hjernen tabe i Vægt, og derfor maa vel den i Alderdommen sædvanlig indtrædende Svækkelse af Aandskræfterne forklares.

En Smuglerhistorie.

I Lyon i Nordfrankrig stod en Mand i Begreb med at kjøbe en Kalv. Talen kom paa den høie Told, som maatte erlægges for at føre den ind i Staden, og Manden tilbød at ville vædde at bringe den toldfrit ind. Sælgeren, som kjendte Vanskeligheden ved et saadant Foretagende, indgik Væddemaalet.

Manden laante af Kjøberen en stor Hund, som han puttede i en Sæk og gik med den til Byens Port, uden at tage Notice af Toldbetjentene. Naturligvis blev han strax anholdt og spurgt, hvad han havde i Sækken, hvorpaa han meget ængstelig svarede, at det var en Hund, som han havde faaet til Foræring af en god Ven. Toldbetjentene, der kjendte saadanne Kneb, paastode, at han skulde aabne Sækken, og Smugleren opfyldte tilsidst deres Forlangende. Neppe var dette skeet, forend Hunden sprang ud og i fuldt Løb ilede til sin forrige Herre. Smugleren jamrede sig, og Toldbetjentene morede sig kostelig over hans Ærgrelse. Han løb nu efter Hunden og tyve Minuter efter mødte han igjen med Sækken paa Skulderen, idet han med smilende Ansigt erklærede, at nu havde han igjen fanget sin „Sultan". Betjentene lode ham passere og anede ikke, at den listige Person istedetfor en Hund bragte Kalven ind i Staden.

Ved en Examen blev en Dreng spurgt om Virkningen af Varme og Kulde. „Kulden sammentrækker og Varmen udvider alle Legemer," svarede han, som han af sin Bog havde lært, og af egen Drift tilføiede han: „Og deraf kommer det, at Dagene om Vinteren ere korte og om Sommeren lange.

Paa et Bal forlangte en Herre af Opvarteren, at han skulde bringe hans Kone et Glas Limonade. Denne havde ikke nøie nok mærket sig den betegnede Dame og bragte Limonaden til en anden Dame. Da Manden bemærkede dette, søgte han ved Hosten at gjøre sin Kone opmærksom paa Missforstaaelsen. „Hvorfor hoster Du!" spurgte Konen; og ærgerlig svarede han: „Fordi Limonaden er kommen i den gale Hals."

Hermed følger et Lithographi, forestillende:

Keiser Alexander af Rusland.

Kaiser Alexander II, Czar af Rusland.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 6.

Hohenstauferne.

(Sluttet.)

I Italien var der paany udbrudt Oprør. Frederik iilte did, indtog flere af de forbundne Stæder og slog Mailænderne i et afgjørende Slag, hvor de tabte deres Fanevogn, „Carrocium", samt deres Borgermester. Mailænderne tilbøde at ville anerkjende ham som deres Herre, at ville udbetale en Pengesum og stille 10,000 Korsfarere. Frederik forlangte fuldstændig Underkastelse paa Naade og Unaade, hvorfor Mailænderne atter grebe til Vaaben og bleve i denne Kamp understøttede af Paven, der paany satte Frederik i Band. Til denne Forvirring kom endnu Mongolernes Indfald i Europa. Disse boede i det nordlige Asien og blandt dem optraadte en stor Erobrer: Dschingis-Khan ɔ: den store Fyrste. Han underkastede sig de nærmeste Khaner og erobrede i Spidsen for dem en stor Deel af Asien. Nedbrændte Stæder og Landsbyer betegnede Erobrerens Vei. Efter hans Død fortsatte hans Sønner hans Erobringer og droge under skrækkelige Ødelæggelser gjennem Rusland og Polen indtil Oder. Hertug Henrik af Schlesien mødte dem ved Liegnitz, men tabte Slaget og faldt. Mongolerne trængte imidlertid ikke videre frem; de havde lært Tydskernes Tapperhed at kjende og vare bange for de mange faste Borge. Efter at have fyldt flere Sække med de afskaarne Øren, som Tegn paa deres Seir, vendte de over Ungarn tilbage til Asien.

Gregor den Niende, Keiserens frygtelige Modstander, var død, og en anden Pave, en ikke mindre frygtelig Fjende for Frederik, nemlig Innocents den Fjerde, fulgte efter ham. Som Kardinal havde han været Keiserens Ven, men som Pave forandrede han sit Sindelag. Da Keiseren erfarede hans Valg, sagde han anelsesfuld: „Jeg frygter for, at jeg med Cardinalen har tabt en Ven og i Paven erholdt en Fjende; thi ingen Pave kan være Gibelliner." Og saaledes forholdt det sig ogsaa. Fra det Øieblik Innocents besteg den pavelige Stol, tragtede han efter Keiserens Tilintetgjørelse. For at fjerne sig fra hans farlige Naboskab og for at kunne handle mere frit, flygtede han hemmeligt fra Italien til Lyon. Der sammenkaldte han en almindelig Kirkeforsamling og fornyede Banden mod Keiseren. Strax efter St. Hansdag 1245 begyndte Conciliet. Mange Prælater fra England, Frankrig og Italien havde indfundet sig, men kun faa fra Tydskland. I denne Forsamling beskyldte Paven Frederik for alle mulige Forbrydelser og Laster. Modigt forsvarede hans tro Cantsler, Thaddäus af Suessea, sin Herres Uskyld og Ret, men forgjæves. Innocents beherskede med sin Jernvillie Prælaterne, forbandede Keiseren og Enhver, der holdt med ham, løste hans Folk fra deres Troskabseed og bød de tydske Fyrster at vælge en anden Keiser. Efter denne uretfærdige Dom istemte han Sangen: „Te deum laudamus" og stødte, tilligemed Prælaterne, de brændende Fakler mod Jorden med de Ord:. „Som

denne Fakkel skal Keiserens Magt være forbi!"

Da man overbragte Keiseren denne Efterretning, udbrød han, gløende af Vrede: „Mig har Paven og hans Forsamling afsat? Mig have de berøvet Kronen? Bring min Krone hid, for at jeg kan see, om den virkelig er borte!" Da man bragte ham den, satte han sig den paa Hovedet og udbrød med truende Stemme: „Endnu har jeg min Krone, og førend jeg giver slip derpaa, skal der flyde Strømme af Blod." Disse Ord gik i Opfyldelse. Paa Pavens Tilskyndelse valgte flere tydske Fyrster Landgreven af Thüringen, Henrik Raspe, til Konge. Nødigt overtog han det tunge Kald og døde af Sorg alt det følgende Aar. Nu hævede Frederiks Fjender Grev Vilhelm af Holland paa Thronen. Medens Keiseren selv kjæmpede i Lombardiet, sloges hans Søn Conrad med Modkongens Parti i Tydskland.

Saaledes stred Frederik trods al Modgang endnu modigt imod; men en dyb Græmmelse undergravede hans Sundhed. Hans kjæreste Søn, Enzius, blev fangen af Bologneserne, hans bedste Venner forlode ham, og blandt dem hans meest betroede Minister, Peter af Vineis. Denne, hvem Frederik havde hævet af Støvet, fattede det Anslag at ville forgifte ham. Den kirkelige Forbandelse laa tungt paa hans Sind, og Paven forfulgte ham med det meest brændende Had, ja sendte endog Gesandter til Tydskland, der skulde prædike Korstog mod Frederik. Da kaldte Døden 1250 den livstrætte Keiser fra hans jordiske Bane. Frederik døde i Firenzuola i Apulien i sit 56de Aar, i Armene paa sin Søn Manfred, efterat den vakre Erkebiskop af Palermo først havde løst hans Band og rakt ham den hellige Nadvere.

Denne aandrige Mands Udvortes svarede aldeles til hans Indvortes. Hans Legemsvæxt var smuk og kraftfuld, han var blond og havde et herligt Aasyn; han var en Ven af det andet Kjøn, maskee meer end Sædelighedens Bud tillode, og af alle Livsnydelser, men han var tillige en Elsker, Befordrer, Kjender af alle Videnskaber, ja selv Mester i dem. Ved hans Omhu opstod de første Kunstsamlinger i Neapel og Kapua. Han forstod 6 Sprog og skrev blandt Andet en Bog om Fuglenes Natur og Røgt, der vidner om omfattende Kundskaber og Grundighed. For at befordre naturhistoriske Kundskaber, lod han komme fremmede Dyr fra Orienten. Han var en god Digter og fra hans Hof udbredte der sig Kjærlighed og Omhu for den italienske Nationalpoesie. I de skjønneste Egne af sit sicilianske Rige lod han opføre herligt smykkede Paladser. Saa ofte han holdt Hof der, for at glemme Regjeringsbyrderne, omgaves han af enhver Livets Prydelse, Pragt og Forlystelse og af den Sjælen opmuntrende og opløftende Kunst. Kort sagt, paa hvilken Retning af menneskelig Virksomhed vi end kaste vort Blik, saa fattes der ikke nogen i dette saa overordentligt rige Liv, hvis mangesidige ansporende Virksomhed saameget mere fortjener vor Beundring, som en haard Kamp og Skjæbnens tunge Slag kastede saa dybe og mørke Skygger paa det.

Innocents triumpherede, men vilde ikke hvile, før den sidste Green af Hohenstaufernes Slægt var forsvunden af Jorden. Paany opfordrede han det tydske Folk til at falde fra Conrad den Fjerde, Frederiks Søn, og paany lod han Tiggermunke prædike Korstog mod Conrad. Saaledes ødelagde han frækt al borgerlig Orden, forgiftede Sæderne og bragte usigelig Jammer og Forvirring over det tydske Land. I Regensburg vilde endog Biskoppen og Abbeden af St. Emmeran lade Kong Conrad dræbe i hans Seng. Ikke engang hans Arverige, Kongeriget begge Sicilierne, vilde Paven overlade ham; han erklærede

det for et ledigt Lehn af den pavelige Stol og vilde bortskjænke det til en anden Fyrste som Pavens Vasal. For idetmindste at redde dette Rige var Conrad brudt op til Italien og havde kjæmpet heldigt der; men en pludselig Død bortrev ham i hans Alders 26de Aar.

Den keiserlige Anseelse var allerede sunken saa dybt, at ingen tydsk Fyrste forlangte Kronen. Enhver vilde heller forblive i uforstyrret Nydelse af sine Arvelande, og berige sig paa Rigets og andre Naboers Bekostning. Det nye Valg syntes en velkommen Erhvervskilde, og enhver Churfyrste var bestemt paa at sælge sin Valgstemme saa dyrt som muligt. Men den Ene troede ikke den Anden. Da faldt endelig de geistlige Fyrster paa den uværdige Tanke, at tilbyde en Udlænding den tydske Krone. Og selv deri vare de uenige. Eet Parti valgte Richard af Cornwallis, en Broder til Kongen af England, et andet en spansk Fyrste, Alphons af Castilien. Begge havde ødslet mange Penge paa Churfyrsterne. Richard skal endog have ladet 32 ottespændede Pengevogne komme over. Han blev høitideligt kronet i Aachen, men hans Anseelse varede ikke længere end hans Penge. Kun tre Gange besøgte han Tydskland og stedse paa kort Tid. Alphons kom derimod aldrig til Tydskland. Vilkaarlighed og raa Magt greb paa en skrækkelig Maade om sig, og dette Interregnum — hvori Tydskland ikke havde nogen Regent — varede fra Aaret 1246 til 1273.

Imidlertid blev Conrad den Fjerdes unge Søn, af Italienerne kaldet Conradino, opdraget ved Hertug Otto af Baierns Hof, medens hans Onkel Manfred førte en Formynderregjering i de italienske Stater. Innocents den Fjerde var vel død, men hans Efterfølgere rasede fort mod Huset Hohenstaufen; de vilde hverken vide Noget af Manfred eller af Conradin. Pave Clemens den Fjerde overgav Nedreitaliens Krone til en fransk Prinds, Carl af Anjou. Med en veludrustet Hær kom denne til Italien for at fordrive Kong Manfred. Denne var godt rustet, og Franskmændene vilde være blevne nødte til med Spot og Skam at forlade Italien, hvis de ikke vare blevne understøttede ved et skjændigt Forræderi af de sicilianske Store, hvis Troskab var blevet rokket ved Pavens glimrende Løfter. Grev Richard af Caserta forlod Passerne ved Garigliano, som førte til Kongeriget, og andre Forrædere gik i Slaget ved Benevent over til Fjenden. Da Manfred saae, at Alt var tabt, styrtede han ind iblandt Fjenderne, og modigt kjæmpende faldt den ædle Helt. Forskrækkede aabnede Stæderne deres Porte for Seirherren, og Carl blev ophøiet til Neapels Konge. Paven stadfæstede ham som saadan imod en aarlig Tribut af 8000 Unzer Guld og under Betingelser, som skulde gjøre denne Nabo til et nyttigt Redskab, men aldrig til en farlig Fjende.

Carl herskede med et Jernscepter i det Land, han roste sig af at have befriet fra en Kirkefjendes Herredømme. Han rasede mod alt Hohenstausisk, lod fangne Adelsmænd martre, udstedte taabelige og ubillige Love og gav de vigtigste Poster til nærige Franskmænd. Pavens alvorlige Formaninger frugtede ikke, Carl fremturede i sine tyranniske Forholdsregler og gjorde derved sit Herredømme utaaleligt. Gibellinerne i Italien satte deres Forhaabning til den til Yngling opvoxede Conradin og opmuntrede ham til at komme til Italien og fordrive de forhadte Franskmænd. Conradin var villig til at følge denne Opfordring. Fra sin Barndom havde han levet fattig og overseet ved Hertugen af Baierns Hof, men hans Forfædres høie Aand var ikke vegen fra ham. Forgjæves advarede hans ængstelige Moder Elisabeth ham med Taarer i Øinene: „O! forlad ikke Dit tydske

Fædreland! Dette Italien, saa rigt velsignet af Gud, har kun bragt Dine Forfædre Uheld og Fordærvelse." Men begeistret af sine Ahnherrers Berømmelse og med Hjertet fuldt af Forhaabninger, rev Conradin sig fra sin Moders Bryst. Med ægte Ridderaand solgte og pantsatte han de sidste Levninger af de hohenstaufiske Godser i Schwaben og hvervede en Hær, i Spidsen for hvilken han, ledsaget af sin tro Ven, Prinds Frederik af Østerrig, tiltraadte Toget over Alperne. Begyndelsen bebudede Lykke. Hvor han kom frem, sloge Gibellinerne sig paa hans Parti, og selv Romerne, der sædvanligt levede i Uenighed med Paven, førte ham i Triumph ind i deres Stad. Pisanerne sloge Carls Flaade ved Messina, Saracenerne i Luceria gjorde Oprør og Conrad Capeze, hvem Conradin havde gjort til Statholder over Sicilien, bragte hele Øen i Oprør. Under disse Omstændigheder kunde Intet uden et vundet Slag redde Carl af Anjou. Ved Tagliakozzo traadte han Conradin imøde. De Franske bleve overvundne og drevne tilbage, men Tydskerne forstode ikke at benytte deres Seier. Alle overlode sig til en tøileslos Glæde, de plyndrede Bagagen og adspredte sig til alle Sider for at gjøre Bytte. Mange aflagde endog deres Pantsere og Vaaben, for at udhvile sig efter den varme Sommerdags Anstrængelser. Da overfaldtes de pludseligt af et fransk Baghold, der udbredte almindelig Bestyrtelse og Forvirring i den tydske Leir. Hvo der kunde flygte, gjorde det, kun Faa ydede en svag Modstand. Saaledes var denne Dags Lykke atter tabt. Conrad iilte med sin Ven Frederik, efter at de begge havde kjæmpet ridderligt, til Kysten, for tilsøes at komme over til Sicilien. Men de bleve gjenkjendte og af Johan Frangipani, hvis Familie Keiser Frederik den Anden havde overøst med Velgjerninger, udleverede til Carl af Anjou. Denne besluttede at tage en blodig Hævn over Conradin, men for at undgaae Skinnet af Uretfærdighed, nedsatte han en Ret, der skulde udtale Dødsdommen over de Fangne. Uforfærdet erklærede en af de forsamlede Dommere, Guido af Suzara: „Conradin begik ikke nogen Forbrydelse, fordi han i aaben Krig søgte at vinde sit Fædrenerige tilbage, og saavel den guddommelige som den menneskelige Ret byder at behandle Fanger skaansomt." Alle de andre Dommere tiltraadte denne retsindige Tænkemaade med Undtagelse af en Usling, Robert af Bari, og dette var nok for Kongen til at afsige Dødsdommen.

Den sextenaarige Conradin sad netop med sin Ven ved Schachbordet, da Dødsdommen blev dem forkyndt. De tabte imidlertid ikke deres Fatning. De faa Øieblik, der stode dem tilbage, benyttede de til at gjøre deres Testament og forberede sig til Døden ved Modtagelsen af det hellige Sacrament. Den 29de October 1268 bleve de Ulykkelige førte til Retterpladsen i Nærheden af Porten, hvor Skarpretteren med opsmøgede Ærmer allerede ventede dem paa Skafottet. Nu fremtraadte hiin uretfærdige Dommer og oplæste Dommen for den forsamlede Mængde. Da sprang Grev Robert af Flandern, Carls Svigersøn, overvældet af pludselig Vrede, frem og raabte: „Hvor tør Du, frække og uretfærdige Skurk, dømme en saa stor og herlig Ridder til Døden?" Med det Samme slog han til ham med Sværdet, saa at han blev baaren bort som død. Kongen, der fra Vinduet i den ligeoverfor staaende Borg betragtede Henrettelsen, maatte tie stille hertil, fordi han frygtede Folket, der elskede den unge Prinds.

Fra Skafottet talte Conradin endnu nogle Ord til Folket. Dernæst tog han Afskeed med sin Ungdomsven, aftog sin Overklædning, hævede Hænderne og Blikket mod Himlen og sagde: „Jesus

Christus! Verdens Styrer! Kan denne Kalk ikke gaae fra mig, befaler jeg min Aand i Dine Hænder!" Derefter knælede han og udraabte: „O! Moder, Moder! hvilken Hjertesorg bereder jeg Dig ikke!" Herpaa modtog han Dødshugget. Da Frederik af Østerrig saae Vennens Hoved falde, udstødte han, greben af den heftigste Smerte, et lydeligt Skrig, saa at alle Omkringstaaende bleve rørte til Taarer. Da traf Bøddelens Øxe ogsaa ham.

Paa saa beklagelig en Maade endte Hohenstaufernes ædle Slægt, der havde begyndt saa herligt. Hvor stor en Nytte vilde den ikke have kunnet stifte, naar den, istedetfor at stræbe efter fremmede Kroner, med hele sin Iver havde viet sig ene til det tydske Fædrelands Regjering.

Som Afslutning paa Foranstaaende, berette vi Enden paa de Franskes Herredømme i Italien, som indtraf med

Den sicilianske Vesper.

(30te Marts 1282.)

(Hermed et Lithographi.)

Kirken havde nu i sin haardnakkede Kamp med den forhadte Fyrsteslægt seiret fuldkommen, men havde selv ikke vundet stort derved med Hensyn til det Udvortes. Den nye Konge i Neapel, Carl, som den havde taget under sin Beskyttelse, tog i føie Tid saaledes til i Magt, at den snart igjen behøvede en Beskytter imod ham. Som Hoved for Guelferne — saaledes kaldtes bestandig i Italien det imod Keiseren fjendtligsindede Parti — lykkedes det ham at gjøre sin Anseelse gjældende i hele Italien; han udstrakte sin Haand efter den romerske Keiserkrone, medens han tillige gjorde Anstalter til at frarive den græske Keiser hans Throne, og havde i Sinde ved Middelhavets østlige Kyster at grunde et stort Rige for sit Huus. Da nogle Paver, saasom Gregor den Tiende og Nicolaus den Tredie, for at knække hans Magt, igjen henvendte sig til Tydskland, forstod han at tilvinge sig en saadan Indflydelse paa Pavevalget, at kun hans Redskaber bleve satte paa den hellige Stol. Men just som hans Ærgjærrighed og Vindesyge syntes at have naaet den høieste Spidse, blev han nedstyrtet fra sin Høide.

Efter Conradins Nederlag var Sicilien uden synderlig Møie igjen blevet underkastet. Men det Overmod, hvormed Franskmændene behandlede deres Undersaatter, de Forfølgelser, der rammede en Mængde Mennesker som Conradins foregivne Tilhængere, vakte Dag for Dag større Utilfredshed. Dybest føltes dette Tryk paa Sicilien, der var blevet foretrukket af Hohenstauferne, men nu paa enhver Maade blev tilsidesat og krænket. Johan af Procida, en dristig Mand, fattede den Beslutning, at gjøre Ende paa denne Undertrykkelse. Han hørte til en anseet Familie i Salerno, var Eier af Øen Procida og erfaren i Lægekunsten. Som Tilhænger af Conradin havde han vel ikke kunnet redde sin Eiendom fra Kongens Røverhænder, men sit Liv sikkrede han ved at flygte til det aragonske Hof, hvor han havde fundet den venligste Modtagelse og Erstatning for sit Tab. Da han hadede Franskmændene og var det hohenstaufiske Huus tro, ophidsede han Kongen af Aragonien, Peter den Tredie (1277—1283) og hans Gemalinde Constantia, en Datter af Manfred, til at tage Hævn over Carl og befrie de Undertrykkede. Da Peter ikke ansaae sig for stærk nok dertil, reiste Procida allevegne omkring, for at skaffe ham Bundsforvandte. Han begav sig hemmelig til Sicilien, aabenbarede sin Plan for flere Misfornøiede og fandt, at han meest vilde kunne gjøre Regning paa denne Øe. Forklædt som Barfodmunk, reiste han ogsaa til Constantinopel til den græske Keiser, der ikke var ubekjendt med Carl af Anjous

Plan, at ville fratage ham hans Rige, og gjerne saae, at han fik nok at tage vare i sine egne Stater. Han gav Subsidier og lovede de sicilianske Baroner Vaaben. Nu fik Peter af Aragonien Mod. Han begyndte at udruste en Flaade, og da han foregav at ville krydse med den imod de Vantroende i Africa, fik han Pengebidrag dertil af Kongen af Frankrig og, som der sagdes, endog af Carl af Anjou selv. Han vilde virkelig seile til Africa, for der at oppebie, hvad der vilde foregaae paa Sicilien.

Men forend han endnu viste sig med sin Flaade ved den africanske Kyst, var allerede den af Johan af Procida ledede Sammensværgelse ved et Tilfælde kommen til Udbrud (Paaskemandag 1282 om Eftermiddagen). Palermos Borgere vare vante til at høre Vesperen i Kirken i Montreal, som ligger ikke langt fra Staden. Det var en sædvanlig Spadseregang, og Franskmændene selv toge Deel i Festen, men de havde forbudt, at man maatte bære Vaaben, som man ellers paa denne Dag pleiede at øve sig i. Under dette Paaskud tillod en uforskammet Franskmand, ved Navn Drouet, sig grove Uanstændigheder imod en ung adelig Dame, som var kommen derhen med sine Forældre og sin Brudgom; han foregav at ville undersøge, om hun ikke tvertimod Forbudet bar Vaaben hos sig. Hendes Paarørende sprang forbittrede til, alle Forbigaaende antoge sig de Fornærmede, Drouet blev stødt ned, og i et Øieblik saae man tusinde skjulte Dolke blinke, og tusinde Øine lede om Offere for Hevnen. Skridtet var engang gjort, og efter faa Minuters Forløb var Myrderiet almindeligt. I Stedet for Vesperen paafulgte der et Blodbad, i hvilket alle Franskmænd bleve stødte ned. Ikke en Eneste fandt Naade; man ledte saalænge efter dem, indtil man troede at have udryddet ethvert Spor af de Fremmede i hele Palermo. Opstanden udbredte sig derfra over hele Øen. Alene i Catanea myrdedes 8000 Franskmænd. For at kjende dem, lod man, som der fortælles, enhver Ubekjendt udtale Ordet ciceri, som var Franskmændene umuligt. I Taormina, hvor Mange vare flygtede hen, gik det til paa samme Maade; i Messina, hvilken Stad, fordi den blev holdt i Tømme af en stærk Besætning, senest vovede at tage Deel i Opstanden, bleve 3000 Franskmænd myrdede. Paa hele Sicilien bleve kun to franske Adelsmænd skaanede. Et skrækkeligt Dødsoffer for Conradins hedenfarne Aand!

Carl af Anjou befandt sig just hos Pave Martin den Fjerde, da han fik denne forfærdende Efterretning. Han bed af Raseri i sin Stokkeknap og svoer Sicilianerne en skrækkelig Hevn; Paven satte dem i Band. Men da Carl ængstede Messina med en stor Magt, landede Peter af Aragonien med 30,000 Krigere, lod sig i Palermo krone til Konge, tvang Carl til at hæve Beleiringen og ødelagde en stor Deel af hans Flaade. Saaledes blev Peter Herre over Sicilien, og skjøndt Kampen imellem disse to Konger og deres Efterkommere endnu varede længe, vare dog alle Franskmændenes Forsøg paa igjen at komme i Besiddelse af Øen forgjæves. I Aaret 1302 blev der endelig sluttet en Fred, ifølge hvilken Peter af Aragoniens tredie Søn Frederik blev Konge paa Sicilien, og Carl den Anden, den 1285 afdøde Carl den Førstes Søn, maatte lade sig nøie med Nedre-Italiens Fastland eller Kongeriget Neapel. Kirken stadfæstede denne Fred, ikke blot fordi Frederik ogsaa erklærede sig for dens Lehnsmand, men tillige fordi den fandt den neapolitanske Magts Deling meest overeensstemmende med sin Fordeel.

Cardinalen.

(Sluttet.)

Efterat Cardinalen havde gjennemlæst Skriftet, vendte han sig med en listig Mine til den unge Mand og spurgte:

„Er Du glad ved at have fundet Din Gudfader?"

„O," raabte Julien, „det er en Himlens Tilskikkelse; naar I vidste, hvor meget jeg trænger til Eders Understøttelse, —"

„For Fanden, saa gaaer det Dig altsaa slet?"

„O, meget slet, Gudfader!"

„Og Du kommer nu til mig i det Haab, at jeg skal skaffe Dig paa Fode igjen?"

„Jeg stolede paa, at I, som saa ofte har reddet Frankrig, ikke vilde trække Eders Haand bort fra en fattig Stakkel."

Dette Smigreri bragte Cardinalen til at lee. Julien, som derved fik Mod, fortalte ham sin Giftermaalsplan med Roullards Niece og sin Afskedigelse, uden dog nærmere at angive Grundene hertil. Da han var færdig, lagde Cardinalen Haanden paa hans Skulder og sagde:

„Nuvel, Du skal ikke tabe Modet, poverino; jeg vil gjore Noget for Dig. For det Forste maa Du ikke vende tilbage til Boutiken."

„Skal skee, Gudfader."

„Du skal holde mit Sølvskab i Orden."

„Vel, Gudfader."

„Du faaer ingen Løn."

„Nei, Gudfader.

„Du kjøber Dig en Hofklædning."

„Ja, Gudfader."

„Du kan bo, hvor Du vil."

„Tak, Gudfader."

„Og for at vise Dig, at jeg interesserer mig for Dig, vil jeg give Dig et udmærket Privilegium."

„Hvilket, Gudfader?"

„Du kan fortælle hele Verden, at Du er min Gudsøn."

Julien saae paa Ministeren; han troede, at han havde hort feil; men denne gjentog sin bevilgede Naade, idet han tilføiede, at han haabede at finde ham værdig til denne Gunst. Han lod ham derpaa gaa med den Bemærkning, at han den næste Dag skulde indfinde sig i en passende Hofklædning.

Man kan let tænke sig vor Helts Skuffelse, da han stod paa Gaden. Naar han gjennemgik det Hele, saa udfandt han, at naar Cardinalen havde givet ham Titelen „Gudsøn", havde han fordret, at han skulde anvende sin hele Tid i hans Tjeneste og desuden bo, spise og klæde sig, — men paa sin egen Bekostning.

„Sandelig, de Pligter, som Capitain Juliano har paataget sig, ville ikke ruinere Ministeren," tænkte den unge Guldsmed. „Det vilde være bedre for mig, Intet at vide og igjen træde i Tjeneste hos Mester Roullard; men nu har Hs. Eminence forbudt mig at vende tilbage; og naar jeg imorgen ikke stiller mig til hans Befaling, saa veed kun Gud, hvad der kan skee. I Bastillen sidde allerede Mennesker nok af Mangel paa Lydighed; jeg maa derfor beslutte mig til at modtage min Gudfaders Gunstbevisninger." — Medens han talte saaledes, var han kommen til sit Hjem, hvor han ventede den næste Dag med sørgmodigt og modløst Hjerte.

Den følgende Dag indfandt Noiraud sig til den bestemte Tid i en meget anstændig Hofdragt. Julien havde anvendt en Del af sine sammensparede Penge paa sin Garderobe og havde paa en vis Maade faaet Skadeserstatning derfor, ved sit elegante Ydre.

Da han traadte ind i Forsalen, vendte Alles Øine sig mod ham, og han hørte fra alle Sider sagte Spørgsmaal om

hans Navn. Commandeur Souvré og Hr. Dubois, som stode i en Vindues-fordybning, betragtede ham opmærksomt og mente at kjende ham; pludselig raabte en Stemme:

„Gud forlade mig, det er jo Noiraud!"

Julien vendte sig rask om og stod lige overfor sin Mester.

„Det er ham," vedblev Guldsmeden forbløffet, „og i Hofdragt. Hvad gjør Du her, Ulykkelige!"

„Som De seer! jeg venter Hans Eminence," svarede Julien med foragtelig Mine.

„Men," bemærkede Commandeuren, som havde nærmet sig tilligemed Generalforpagteren, „er del ikke Guldsmedsvenden, som igaar blev jagen bort?"

„En Guldsmedsvend her!" raabte Dubois harmfuld; „hvem har tilladt ham at komme her? Hvad vil han hos Cardinalen?"

„Det ville vi snart erfare," afbrød Souvré ham; „Der er hans Eminence."

Mazarin viste sig virkelig ved Indgangen, og alle private Samtaler havde en Ende. Ministeren traadte hilsende frem og blev staaende hos Forskjellige enten for at gjøre et Spørgsmaal eller modtage et Bønskrift. Endelig kom han til det Sted, hvor Julien stod, og smilede, da han blev ham vaer. „Ah, er Du der," sagde han og slog ham fortrolig med sin Handske; „hvorledes gaaer det Dig?"

„Meget godt, Gudfader!" svarede Julien.

Man skulde tro, at der laa en magisk Kraft i disse Ord; thi neppe havde den forrige Guldsmedsvend udtalt dem, førend der opstod en Bevægelse mellem Hoffolkene. Alles Blikke rettede sig paa ham; Alle mumlede: „Gudfader! Monseigneur er hans Gudfader!" Og en Slags skinsyg Beundring malede sig i alle Ansigter. Cardinalen bemærkede denne Virkning og gjorde, støttet paa den unge Guldsmeds Skulder, sin Gang omkring i Salen, idet han hvert Øieblik rettede Spørgsmaal til ham og fortrolig spurgte ham om Raad angaaende de forskjellige Bønskrifter, som bleve rakte ham. Julien, som ikke forstod, om denne Fortrolighed var Spøg eller Alvor, svarede forlegen: „Ja, Gudfader, — nei, Gudfader, — som I behager, Gudfader." — Og Hoffolkene beundrede den unge Mands Tilbageholdenhed, som de antoge for en dyb Aand. Da endelig Audientsen var forbi, sagde Mazarin til ham, at han senere ventede ham i sit Arbeidskabinet.

Neppe var Mazarin gaaet bort, førend en Mængde Ansøgende omringede Julien, som neppe vidste, hvorledes han skulde besvare alle de Taler, som bleve henvendte til ham. Commandeuren rev ham ud af Tummelen, tog ham tilside og sagde:

„Jeg er henrykt over, min kjære Noiraud, at see Eder stegen til en saa høiÆre."

Julien stammede en Taksigelse.

„Hans Eminence synes at have fattet en dyb Tilbøielighed for Eder og vil ikke afslaa Eder Noget."

„Troer I?" spurgte Noiraud, som strax tænkte paa at bede om Tilladelse til at vende tilbage til Mester Roullard.

„Ja vistnok," svarede Commandeuren, „og for at bevise Eder min Tiltro, vil jeg bede Eder at indlægge et godt Ord for min Neveu, som ønsker sig et Regiment."

„Jeg?"

„Han faaer det, hvis I beder derom."

„Min Gud, jeg ønsker Intet hellere."

„I lover ham det altsaa?"

„Det vil sige, jeg ønskede —"

„Jeg spørger ikke videre!" raabte Souvré; „vær overbevist om, at jeg ikke skal vise mig utaknemmelig." Med disse Ord trykkede han den unge Mands Haand og forlod ham.

Dubois ventede allerede paa Julien; han tog ham under Armen og hviskede sagte til ham:

Den sicilianske Vesper

„Jeg har et Ord at sige Eder, Hr. Noiraud. I veed, at jeg tidligere har havt Eneret paa Handelen paa Øerne under Vinden; forskaf mig igjen Forpagtningen og jeg lover Eder 6000 Livres."

„Sex Tusind!" gjentog Julien forbavset.

„I ønsker Mere?" svarede Generalforpagteren; „godt, jeg vil gaa indtil 10,000 Livres."

„Tillad, min Herre!" afbrød ham Noiraud; „I er aldeles vildfarende med Hensyn til min Indflydelse; det beroer paa ingen Maade paa mig at forskaffe Eder, hvad I ønsker."

Dubois saae ham i Ansigtet og rev sin Arm los.

„Ah, jeg seer, hvorledes Sagen forholder sig; mine Medbeilere have allerede talt med Eder og budt Eder Mere."

„Jeg sværger Dem til —"

„Godt, godt, jeg vil vende mig andetsteds hen. Men I maa ikke tro, at om I ogsaa er Hs. Eminences Gudsøn, Alt maa give efter for Eders Indflydelse. Vi ville træde i Skrankerne mod Eder, min Herre!" — Og den tykke Generalforpagter forsvandt uden at høre Mere. Noiraud var endnu ikke kommen sig af sin Forbavselse, forend han blev indført i Ministerens Kabinet. Mazarin bemærkede hans Forvirring og spurgte om Grunden. Den unge Mand fortalte uden Omsvøb, hvad der havde mødt ham.

„Bravo, bravo," mumlede Ministeren, idet han gned sine Hænder. „Naar de ønske, at Du skal protegere dem, skal det ogsaa skee."

„Hvorledes?" sagde Julien forbavset, „I ønsker altsaa, at jeg skal bede for dem?"

„No, no, ingen Forbøn; men lad dem kun være i den gode Tro, at Du har Indflydelse; den vil betale sig!"

„I vil altsaa, at jeg skal tage imod —"

„Tag Du kun Alt, min kjære Julien! man maa Intet afslaa, som frivillig gives. Du betaler dem ikke med Tjenester, men med Taknemmelighed."

Noiraud trak sig endnu mere forbavset tilbage. Men Sagen fik et ganske andet Udseende, da to Dage derefter en Pung med to Tusinde Livres og en Taksigelsesskrivelse indtraf fra Commandeuren, hvis Neveu just havde faaet et Regiment. Han talte Summen i samme Øieblik, som Dubois aandeløs styrtede ind i hans Værelse.

„I har seiret, Hr. Noiraud", sagde han i en Tone, som var en Blanding af Misfornøielse og Respekt; „mine Medbeilere have erholdt Privilegiet. Jeg havde Uret i at kæmpe mod Eders Indflydelse og seer mig straffet. Her ere de tilbudte ti Tusinde Livres; dette er en Afbetaling for den næste Sag, hvori jeg udbeder mig Eders Protektion."

Han aabnede sin Portefeuille og lagde ti Bankbilletter paa Bordet. Julien vilde tilbagevise Pengene, idet han forsikkrede, at Sagen var ham aldeles fremmed og at han først nu erfarede dens Udfald. Men Generalforpagteren agtede ikke derpaa.

„Godt, godt," sagde han og ilede til Døren. „I er discret; Hans Eminence har forbudt Eder at snakke. Jeg troer, hvad I vil; lov mig kun, at I ved given Leilighed vil tale for mig."

„Hvad det angaaer, da sværger jeg," svarede Julien, „men —"

„Det er nok!" raabte Dubois, „jeg troer paa Eders Ord, Hr. Noiraud, og naar I engang skulde trænge til et Par Tusind Livres, saa glem ikke, at det stedse vil være mig kjært at kunne vise Cardinalens Gudsøn en Tjeneste." Han bukkede og gik.

Julien glemte ikke at fortælle Cardinalen Alt og denne befalede ham at gjemme Summerne. Disse bleve snart forøgede ved ny Gaver fra Hoffolkene. Den unge Guldsmed maatte protestere

saa meget han vilde; man troede ham ikke, men blev endnu mere overbeviist om hans Indflydelse. Efter nogle Maaneders Forløb var Julien ved disse bestandige Gaver bleven en velhavende Mand.

Imidlertid var Mester Roullards Sager gaaede i modsat Retning. Da han ikke opnaaede Titelen af Hofguldsmed, tabte han ved de Skridt, han havde gjort, endog sine forrige Kunder af Prindsens Parti. I Begyndelsen tilskrev han Julien sin hele Ulykke og kastede et frygteligt Had paa den unge Mand; men, som alle svage Charakterer, fik han snart en anden Anskuelse, og eftersom Juliens Indflydelse steg, gik Hadet umærkelig over til Beundring. Endelig kom han en Morgenstund til ham og erklærede, at han ikke længere vilde leve i Uvenskab med sin forrige Lærling. Julien var meget fornøiet hermed og fornyede sit Andragende om at faa Niecen til Ægte, og Mester Roullard vogtede sig nok for at gjøre nogen Indvending.

Da Julien, straalende af Lykke, præsenterede sin Brud for Cardinalen, hviskede denne ham i Øret:

„Det havde Du nok ikke ventet, poverino, da jeg gav Dig Tilladelse til at kalde Dig min "Gudsøn?"

„Nei, jeg var langtfra at tro, at jeg skulde komme til at takke denne Titel for Alt!"

„Det er, fordi Du ikke kjender Menneskene, piccolo," svarede Ministeren; „ved Hoffet har man Lykke med sig, ikke ved det, som man er, men ved det, som man synes at være.

Ganges-Crocodillen.

Gavialen (gavialis) eller Ganges-Crocodillen, af Malaierne kaldet Mudela, opholder sig ved Ostindiens Fastland og ved Østkysten af Africa. Dens Hovedopholdsted er dog Ganges og de deri faldende Floder.

Crocodillerne ere Indiens farligste og graadigste Rovdyr; ved dem omkomme mange flere Mennesker, end ved den frygtede Tiger; thi uden at tage i Betragtning, at deres Antal er langt større, maa man ikke forglemme, at Crocodillerne leve midt blandt Menneskene, i Floderne, ved Søkysterne, disse Landeveie for al Handel og Vandel, og saaledes faa de hyppigere Leilighed til at smage Menneskekjød, end Tigeren, som huser i de utilgængelige Jungler.

Crocodillens Næring er meget forskjellig; den sluger Dyr, baade levende og døde, ja de fortære dem endog om de ere gaaede over til den ækleste Grad af Forraadnelse. Den hyppigste Gjenstand for deres Bytte er dog Fisk og andre Vanddyr. De paa Landet levende Dyr fanger den paa Kattemaneer. Den lægger sig nemlig tæt ved Bredden, dog under Vandet, og forbliver der rolig udstrakt, indtil noget Bytte nærmer sig. Saasnart dette befinder sig i Nærheden af dens Gab, styrter den med en beundringsværdig Hurtighed derover, griber det med Tænderne og trækker det under Vandet. Endog Luftens Beboere ere ikke sikkre for den. Saaledes saae en Reisende i Borneo en omtrent 4 Fod lang Crocodille ligge paa Flodens dyndede, men solbeskinnede Bred; den gav ikke det ringeste Livstegn fra sig, medens en Heire omkredsede den snart nærmere snart fjernere, uden at vise nogen Frygt. Dog saasnart Fuglen befandt sig lige overfor Crocodillens Gab, blev den lynsnart greben af denne og fortæret. Paa denne Maade lykkes det den at gribe Hunde, Faar, Aber,

Hjorte, ja endog Mennesker. Hunde, som een Gang have været i Fare, beholde altid en saa overordentlig Frygt for dem, at de kun med største Forsigtighed nærme sig Floderne; ofte blive de forskrækkede for deres egen Skygge, blive halve Timer staaende under ængsteligt Hyl et langt Stykke fra Bredden, og kun en heftig Torst kan tvinge dem til at overvinde Frygten.

Naar Crocodillen griber og bortslæber sit Rov, skeer dette med en saadan Grad af Hurtighed, at man sjældent hører et Nødskrig fra Mennesker, som have den skrækkelige Skjæbne at falde i dens Vold. Saaledes skeer det undertiden, at Mennesker bortrives fra Fartøier eller fra Strandbredden, uden at de Nærstaaende mærke Noget dertil.

Er Byttet kun lille, bliver det fortæret, medens Crocodillen svømmer, hvorved den holder Hovedet over Vandet; men er det et større Dyr, gjemmer den det i Dyndet og først henimod Aften bringer den Rovet til Bredden og fortærer det der. Overhovedet er Crocodillen mere et Nat- end et Landdyr, og ligesom Kattearterne er den farligst om Aftenen. Beboerne af disse Egne besøge derfor kun i Nødstilfælde om Aftenen Flodbredderne og anvende da den største Forsigtighed. Blive de derfor paa deres Reiser i deres smaa Baade overfaldne af Natten, søge de Midten af Floden, da Rovdyrene gjøre denne mindre usikker, end det rolige Vand.

Menneskerov foregaaer meget hyppig, hvilket maaskee hidrører fra en Ligegyldighed, som let avles ved den bestandige Nærhed af Faren. En Crocodils Tilstedeværelse afholder dem saaledes ikke fra at bade sig i den hellige Ganges, hvilket jo henhører til deres religiøse Skikke; endog naar en Crocodil angriber dem, forhindrer dette dog ikke, at de anden Dagen efter bade sig paa samme Sted, idet de antage, at Døden, som træffer dem under Udøvelsen af en hellig Pligt, maa betragtes som en guddommelig Bestemmelse. Denne Overtro er engang benyttet af nogle Skurke til egen Fordel. De Indfødte havde nemlig Aarhundreder uden Frygt og uden Uheld badet sig i en Bisflod af Ganges, da pludselig en Kone mellem den badende Mængde forsvandt, og dette Tilfælde gjentog sig flere Gange. Man gav en Crocodil Skylden, — men bragte senere i Erfaring, at nogle Skurke havde skjult sig i Rørene paa den anden Side af Floden og vare forsynede med et Tov og en Hage. Nogle af dem blandede sig mellem de Badende, dykkede under og befæstede Hagen paa Fødderne af en af de Badende, som øieblikkelig blev trukken under Vandet af de Sammensvorne. Dette gjorde de for at bemægtige sig de massive Guldringe og andre Smykker, som Fruentimmerne bære om Armene og Benene.

Ældre Crocodiller bruge som Ødelæggelsesmiddel deres Hale, og man har flere Exempler paa, at endog større Baade ere blevne ødelagte. En Malai, hvis Kone og Barn i en Tid af fjorten Dage vare blevne opslugte af en Crocodil, blev saa optændt af Hevngjerrighed, at han i Forening med tre Kamerater besluttede at gaa paa Jagt efter dette Dyr. En Aften begave de sig med de brugelige Apparater til Fangsten, til Crocodillens almindelige Opholdssted; men neppe vare de ankomne, førend Baaden fik et saa hæftigt Slag af Crocodillens Hale, at den skiltes ad og Folkene faldt i Vandet. Grebne af Skræk, havde Enhver Nok at gjøre med at redde sig; de Tre naaede ogsaa Land, men den Fjerde, som just var den fortvivlede Hevner af Kone og Barn, var forsvunden.

En anden, ikke mindre sørgelig Begivenhed hændte sig kort før flere hollandske Naturforskeres Ankomst til Floden Sungai-Karau, som vidt og bredt er

berygtet for sine Crocodiller. En Malai havde tilligemed sin unge Kone indskibet sig paa en lille Baad for at besøge nogle Slægtninge ved Dusonfloden. Da de om Aftenen vendte tilbage og allerede vare i Nærheden af deres Hjem, bemærkede den i Forenden siddende Kone en usædvanlig Rysten af Baaden. Hun vendte sig om og havde det frygtelige Syn for Øie, at hendes Mand, som havde styret Roret, var neddragen i Dybet af en uhyre Crocodil. Bakal Bodien, Egnens Høvding, opbød Alt for at faa fat paa Uhyret og betjente sig til dens Fangst af nogle Pangereans, en Klasse Indfødte, som meget beskjæftiger sig hermed. De opfyldte den givne Befaling at ødelægge alle Crocodiller med et saadant Held, at de hollandske Naturforskere fandt Leilighed til at berige deres Samlinger med forskjellige Slags Hjerneskaller af Crocodiller. Dyret, som ved sit Rov havde fremkaldt Ødelæggelsen, blev ogsaa fanget og dens usædvanlig store Hjerneskal pryder nu den naturhistoriske Samling i Leyden.

Jagten paa Crocodillerne er meget vanskelig, da de ere sky og forsigtige. Ere de paa Land, styrte de sig ved den mindste Larm i Vandet og forsvinde hurtig i Dybet. Deres Hørelse er saa skarp, at de bemærke Menneskers Nærmelse paa halvtredsindstyve Skridt. Ere de i Vandet og ligge paa Lur, lade de kun Næseboerne være over Vandet og ved det Mindste, som opvækker deres Mistanke, dykke de under og komme først op i lang Afstand. Dertil kommer, at deres Hud paa de fleste Steder er aldeles uigjennemtrængelig, og af Skudvaaben kunne de kun saares under Øret, bagved Øret og under Bugen. At træffe dem paa disse Steder vil vanskelig skee, medmindre de opholde sig i Land, og almindelig beholde de dog saamegen Livskraft tilovers, at de formaa at styrte sig i Vandet, og da ere de tabte for Jægeren, da de strax synke tilbunds og først nogle Dage efter, naar de ere gaaede i Forraadnelse, komme de frem for Dagen. Undertiden har man vel truffet Crocodiller et temmeligt Stykke fra Vandet; men da ere de ogsaa lettere blevne Jægerens Bytte, idet de ligesom have følt deres Magtesløshed i det uvante Element.

Den mest brugelige Maade at fange dem paa er ved Lokkemad. I Almindelighed bruger man hertil et rundt, stærkt Stykke Træ af 4 Tommers Længde og 1½ Tomme i Gjennemsnit, som er tilspidset i begge Ender. Midt paa dette befæstes et Tov, som er gjort af spaltet Spanskrør og efter Omstændighederne har en Længde paa 15 Favne. Den Del af Tovet, hvor Dyrets Gab falder, er desuden forstærket ved Omvikling af Bambus. Den nederste Ende af Tovet og Træstykket blive omviklede med Kjød, og det Hele vil udgjøre en Bid paa 1½ Fods Længde. Dette Apparat bliver om Aftenen paa et passende Sted ophængt i et Træ saaledes, at Lokkemaden kommer omtrent 2 Fod under Vandfladen. Herved maa ikke mangle hemmelighedsfulde Skikke af alle mulige Arter, baade med Hensyn til Afholdelse fra visse Spiser, Besværgelsesceremonier o. s. v. Har Crocodillen endelig grebet fat i Lokkemaden, er Fangsten dog ikke uden Fare; thi naar den mærker, at den er fanget, skjuler den sig i Sivene og Dyndet. Jægeren pleier ved nogle dygtige Ryk i Tovet at bringe Spidserne af Træstykket længer ned i Gabets Sider. Er det fangne Dyr stort, er det ikke ualmindeligt, at den styrter sig frem mod Jægernes lette Baad, søger at omstyrte den eller trækker den med Lynets Hurtighed et langt Stykke henad Vandet og først standser, naar den af Udmattelse er nødt til at lade sig trække til Bredden, hvor man da binder en Line af Kokostrævler om Snuden. Imidlertid bliver den endnu i bunden Til-

stand farlig, da den med sin Hale endnu formaaer at uddele frygtelige Slag.

I de Egne, hvor man ikke nyder Crocodillens Kjød, fanger man den sjældnere, og det er kun, naar en eller anden fornem Indfødt er omkommen ved dette Rovdyr, at man holder en almindelig Jagt paa dem. Man stiller da de døde Kroppe i Nærheden af Bredderne, ligesom til Advarsel for Kammeraterne, at de skulle vogte sig for en lignende Skjæbne ved at vise en upassende Rovbegjærlighed.

Paa Java, hvor disse Dyr findes meget hyppig, viser man dem en guddommelig Dyrkelse og for at forsone dem, bringes der paa bestemte Tider af Aaret Offere af Frugt og Kjød, som udkastes i Floderne. Dette skeer med meget høitidelige Ceremonier og under larmende Musik.

Ved Gangesfloden er Saugorøen berygtet for et Børneoffer, som tidligere fandt Sted, men nu er afskaffet af den engelske Regjering. Denne Skik skal være opkommen ved, at man troede at forhindre kommende Ulykker ved at indvie et Barn som Offer. Paa en bestemt Dag forsamlede de Indviede sig og ledsagede af Præsterne og den hele Folkemængde udkastedes de i Vandet, og om de endog søgte at frelse sig til Landet, blev dette forhindret af de Omstaaende.

I een Henseende gjør Crocodillerne Nytte, og det især ved Gangesfloden. I denne og de nærliggende Floder er det nemlig Skik at kaste Lig af Mennesker og Dyr. Naar en Hindue bliver meget syg, bringer hans Slægtninge ham til den hellige Flod, og, naar hans Tilstand vedbliver at være haablos, nedstyrtes han deri; det Samme skeer med deres Lig, som døe paa Landet. En Del af disse blive opædte af Crocodillerne og Resten, som driver til Bredden, fortæres af Ørne og Schakaler.

Bugtalen.

Det er nu en Sjældenhed at høre Folk, som forstaa denne Kunst, der bestaaer i, at et Menneske kan tale med flere Stemmer og det saaledes, at Tilhørerne ikke antage ham for den Talende, men søge den Person, fra hvem Stemmen formenes at udgaa, paa et ganske andet Sted, og det just der, hvor Bugtaleren ønsker det.

Men hvori ligger Hemmeligheden af denne Kunst, som giver Besidderen et Skin af Trylleri og overnaturlig Magt?

At give en nøie Forklaring over denne Gjenstand er ikke muligt; det er i det Hele vanskeligt at lære en Kunst af Bøger, men den Underretning, man angaaende denne kan opnaa, er ingenlunde tilfredsstillende, da Udøverne selv ikke ere istand til at give nogen tydelig Forklaring. Efter Undersøgelser af Folk, som ere fortrolige med Akustiken eller Læren om Lyden og overhovedet om Tonerne, beroer Kunsten hovedsagelig derpaa, at den kunstige Stemme frembringes ved Luft, som, indesluttet i det Indre af Legemet, svinger frem og tilbage mellem Stemmeridsens Sider. Som Resonants benyttes Mellemgulvet, og Mave og Brysthulingerne. Ved den almindelige Stemme benyttes andre Dele til Resonants, nemlig Munden og de andre Dele af Hovedet, og det er derfor en naturlig Følge, at den kunstige Stemme maa have en ganske anden Klang. Der er ingen Tvivl om, at Bugtalen fordrer en overordentlig Anstrængelse af Brystet, og en bekjendt Bugtaler pleiede derfor i Begyndelsen at sammensnøre Mave og Bryst med et Baand, men da han havde opnaaet større Færdighed, brugte han kun at trykke Haanden fast for at lette Anstrængelsen af Mavemusklerne. En Hovedomstændighed er, at Bugtaleren ikke indaander den til sin Tale nødvendige Luft, saaledes som vi gjøre

det ved vor almindelige Talen. Denne Udstoden af Luften er det i Almindelighed, som sætter Hørende i Stand til at bedømme det Sted, hvor den Talende opholder sig, om de endogsaa ikke kan see ham; naar de altsaa ere berøvede dette Middel og tillige ikke see nogen Bevægelse af de ydre Sprogorganer foregaa, hvilket slet ikke er nødvendig for Bugtaleren, saa er det intet Under, at de ere uvisse om det Sted, hvorfra den Talendes Stemme udgaaer.

Men aabenbart ere de angivne Midler alene ikke tilstrækkelige til at foranledige Tilhørerne til at søge Stemmen et bestemt Sted udenfor den Talende. Dette bevirker Bugtaleren i Regelen derved, at han afvexlende bruger sin naturlige og sin kunstige Stemme, som om han underholdt sig med Nogen; hvem der saaledes hører en Samtale mellem to ganske forskjellige Stemmer, kan vistnok vanskelig undgaa den Skuffelse, at den virkelig udgaaer fra to forskjellige Personer. Ikke lidet bidrager hertil, at Bugtaleren, for at forhøie Skuffelsen, opmærksomt seer hen til det Sted, hvorfra han ønsker, at Stemmen skal antages at komme, og det er saaledes en Nødvendighed for en Bugtaler, foruden sin mechaniske Færdighed at besidde Skuespillertalent. En særdeles stor Færdighed besidde flere Bugtalere i at kunne lade Stemmen blive svagere; dette Kunststykke er ofte benyttet paa den Maade, at man ligesom hører en Person krybe ind i Kakkelovnen og lidt efter lidt bortfjerne sig gjennem Røret og Skorstenen. Kun faa Bugtalere have bragt det saavidt, at de kunne synge.

Det synes, at der fandtes Bugtalere i den graa Oldtid af flere Steder i det gamle Testamente, hvor Luther rigtignok oversætter det hebraiske Ord ved „Sandsiger", men maa antages at have Hensyn til denne Kunst. Meget sandsynligt er det, at ved Oraklet i Delphi Bugtalerkunsten blev benyttet. Et Sted hos den græske Læge Galerius lader ikke nogen Tvivl om, at Kunsten virkelig var kjendt i Grækenland.

I den senere Tid have navnlig Franskmænd udmærket sig deri, saaledes Charles, Comte og tilsidst Alexander. De mange Spøgelsehistorier, som disse Herrer bragte i Omløb, vare naturligvis uendelige. Comte især drev Skuffelsen i det Store. Saaledes lod han engang i Tours en Stemme komme udaf en lukket Boutik, som om der vare skjult et Menneske, der var nærved at dø af Hunger og bønlig bad om, at man vilde forbarme sig over ham; Folk stimlede sammen og tilsidst brak man Dørene op. — I Rheims lod han de Dødes Stemmer lyde fra Gravene og satte derved ikke faa frygtsomme Sjæle i Angest. — Af en Kirke fordrev han i Revolutionstiden en Skare Billedstormere, ved at lade Statuerne tale og protestere mod Ødelæggelsen. Engang var hans Kunst nær bleven ham dyr, nemlig i Canton Freiburg i Schweitz, hvor Bønderne vilde brænde ham som Sortekunstner; han reddede sig kun derved, at han lod en frygtelig Stemme lyde fra Skorstenen og saaledes jagede alle Bønderne paa Flugt.

Havsaltet.

Det meste Salt, som kommer i Handelen i Europa, bliver frembragt i Portugal og hovedsagelig i Nærheden af den lille Stad St. Ubes, Syd for Lissabon. Stedets Beliggenhed begunstiger Anlæget af Saliner, og Havsaltet er Beboernes vigtigste Næringskilde, idet det herfra forsendes baade til det nordlige Europa og til America. Flere Hundrede saakaldte Saltpander bedække Kysten i en Strækning af fem Miles

Omkreds, og Indtægterne have beløbet sig til mange Millioner, og mange Tusinde Mennesker ere blevne ernærede derved. Dog har denne Industrigren tabt sig en Del ved Saltets ringe Pris, og Staden, som under denne Handels Flor havde 20,000 Indbyggere, har nu kun 5000.

Tilberedningen af Saltet er meget simpel og billig, saasnart Terrainet er bragt i Orden. Ved Flodbredderne graver man nemlig store firkantede Damme, hvis Bund ere meget nøiagtig planeret og maa ligge høiere end den laveste Vandstand i Floden, hvorfra de ere adskilte ved en Dæmning eller vandtæt Mur, i hvilken man har anbragt en Sluse. Ved Høivande aabnes Slusen og Beholderen fyldes med Søvand. Naar Ebben begynder, lukker man Slusen og hele Vandmassen forbliver tilbage. Den bliver nu beskinnet af Solen og bestrøget af tørre Vinde og fordamper i nogle Uger, hvorefter man atter indlader nyt Vand, hvorved det tiloversblevne Bundfald altid bliver stærkere, indtil man ganske lader Vædsken fordampe, og nu falde Saltcrystallerne ned som en hvid Flade og i temmelig betydelig Mængde. Man danner derefter Smaahobe af dem, forat de aldeles kunne bleges af Solen. Denne Fordampningsproces, der her bliver befordret ved en lang vedholdende Tørke fra Mai til October, kan i denne Tid oftere blive gjentagen, og i kort Tid og med ringe Møie kan saaledes en overordentlig Mængde Salt indvindes.

Nyttige Opskrifter.

Tinktur, til at rengjøre uldne Klæder. Man koger 1/2 Pd. Bøgeaske i 1 Del kogende Vand, sætter dertil 1/8 Pd. Sæbe, opløst i 1/2 Del kogende Vand, rører dem i 1/4 Del fersk Oxegalle og tilsidst en Blanding af 1 1/2 Del Vinaand, 1/2 Lod Salmiakspiritus og 2 Skefulde Lavendelolie. Skulle Klæderne blive glindsende, maa de, naar de ere rensede med Tinkturen og tørrede, bestryges med et Afkog af 1/2 Pd. Loppefrø og 3 Dele Vand, som man lader løbe gjennem en Sie, og dernæst tilsætter man 1/2 Del Oxegalde. Naar de ere tørre, børstes de godt. — Et andet Raad er meget virksomt og meget let at skaffe tilveie. Man koger 1/4 Pd. Tobak (Posetobak gjør mere Nytte, end hollandsk Kanaster) i 3 Potter Vand. I det hede Afkog dypper man nu en Børste og bestryger Klædningsstykket efter Luven, saa at Tøiet bliver godt gjennemblødt. Alle Pletter forsvinde og en gammel Frakke vil efter en saadan Behandling ikke være til at kjende igjen. Det vil gaa med den, som det skete med en ikke meget proper Herre, der skulde paa Maskerade og spurgte sin Ven om, hvilken Dragt han skulde tage paa for ikke at blive kjendt. „Du kan blot vaske Dig,“ svarede Vennen, „saa vil Ingen kjende Dig.“

At beskytte nedrammede Pæle mod Forraadnelse. Indvaanerne af Landsbyen l'Union i Frankrig bruge et meget simpelt Middel til at bevare Pæle, som benyttes til at støtte Gjærder o. desl. mod Forraadnelse. De bore nemlig i Pælene et Hul, som gaaer fra Jordens Høide indtil et Par Tommer under Jorden og fylde dette med Kjøkkensalt.

Ovnkit. Syrop i Forbindelse med fint Salt skal være et ganske udmærket Middel til at smøre i Revnerne af Kakkelovnene. Det bliver saa haardt som Sten og falder ikke af.

Blandinger.

Beethoven og Edderkoppen.

Ludvig v. Beethoven (født den 17de December 1770 i Bonn, død i Wien 1827) phantaserede allerede som Dreng paa Claveer, men dog helst paa Violin, og paa dette Instrument spillede han med en saadan Iver, at han glemte alle Livsfornødenheder, saa at hans Moder maatte skjænde paa ham for at faa ham til at passe Middags- og Aftensbordet.

Engang saae hun ved en saadan Leilighed sin Søn staa i Midten af Værelset spillende paa Violin, men bemærkede med Skræk, at en Edderkop, som hængte sig ved Loftet, holdt sig svævende over Violinen. Af Modbydelighed og Vrede kastede hun Edderkoppen paa Gulvet og traadte den ihjel med Foden. Beethoven, hidsig af Natur, kastede med Vrede Violinen for Moderens Fødder, traadte den i Stykker og har siden den Tid aldrig spillet paa dette Instrument.

Denne Edderkop havde været hans eneste Tilhører i Ensomheden, og han havde ved sine Toner, ligesom Amphion, fortryllet den ned til sig — den var myrdet!

Et tyrkisk Svar.

Det er en bekjendt Sag, at Tyrkerne ere meget utilbøielige til at indlade sig paa Spørgsmaal, som angaa deres Religion, for ikke at udsætte sig for Spot og Latter.

En Dame af Stand spurgte engang den tyrkiske Gesandt ved Wienerhoffet, „hvorfor den muhamedanske Religion tillod Mændene at have flere Koner?" — Gesandten svarede, uden at indlade sig paa vidtløftigere Forklaring: „Madame, vor Religion tillader os dette, fordi vi hos de forskjellige Koner, som vi have, neppe træffe alle de Egenskaber, som ere samlede i Deres Person!" — Damen maatte beundre dette sindrige og smigrende Svar.

En Theaterdirecteur skulde vise en fremmed Fyrste Theatret og havde i sit Hjertes Glæde indstuderet en salvelsesfuld Tale. Ved Indgangen til Theatret havde nogle Gadedrenge forsamlet sig, som i den Grad bragte ham fra Concepterne, at han ikke kunde holde Talen ved Vognen, men lod Fyrsten træde indenfor Theatrets Dør. En af Gadedrengene, som bemærkede hans Befippelse, raabte efter dem: „Faarehoved!" Directeuren bukkede sig i sin Forlegenhed for Fyrsten og sagde: „Jeg beder Deres Høihed om Forladelse, Drengen mener mig!"

En aandrig Mand sad i et Selskab ved Siden af en meget snakkesyg Person, der i sin ivrige Tale stadig generede ham ved sine Haandbevægelser. Da han ærgerlig gjorde ham opmærksom derpaa, spurgte denne: „Men hvor skal jeg da gjøre af min Haand?" — „Naar De ikke har anden Brug for den, gjør De bedst i at holde den for Munden," var Svaret.

Ved en Examen prøvede Godseieren selv Børnene og spurgte et af dem: „Hvad siger det niende Bud?" — Drengen, som ikke dristede sig til at bruge Ordet „Du" til Godseieren, svarede: „Hr. Godseieren maa ikke stjæle!"

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 7.

Indiske Bygningsværker.

Efter Dr. J. C. Krøyer.

Naar Forsteninger, Rester af Forverdenens Dyr osv., som vi finde udbredte paa Jordkloden, meddele os mangen en mærkelig Oplysning om vor Jords og dens dyriske Beboeres Dannelse, saa aabne de ældste Folkeslags, navnlig Hinduernes, Bygningsværker os et Blik ind i Menneskehedens første Tider, og aflægge et talende Bevis om den Grad af Udvikling, de gamle Hinduer havde naaet.

Den indiske Bygningskunsts Mindesmærker falde i tre Afdelinger: Klippetempler under Jorden i uhyre Huler og Grotter, Klippetempler over Jorden, ligeledes udhugne i Klipperne og tildeels forsynede med underjordiske Anlæg, endelig egentlige Bygninger. Alle have de Hensyn til de endnu i Indien værende Secter af Brahmareligionen, saavelsom til de fra Forindien fortrængte Tilhængere af Buddhaismen, der endnu findes paa Ceylon og i Bagindien. Kundskaben til de indiske Bygningsværker saavelsom til Indiens Sprog og Litteratur skylde vi ikke saameget de erobrende Portugisere eller de handlende Hollændere som Englænderne, der ikke tilsidesætte Menneskehedens høiere Interesser for Erobring og Handel.

Underjordiske Templer findes naturligvis ikke paa Bengalens Sletter, men træffes derimod i stor Mængde i Forindiens bjergige Egne. Her opfordrer Naturen selv til Ophold i Grotter under Jorden, hvor den glødende Sols lodrette Straaler ikke kunne trænge ind, ligesaalidt som de stærke Regnskyl, der strømme ned i den vaade Aarstid. Anelsen om den Evige, Menneskets Forestillinger om det Høiere hævede Hytter til Templer, og hine Tempelgrotter bleve saa meget naturligere til, jo mere man stræbte efter at betegne Tanken om den Evige ved Mindesmærkernes Uforgjængelighed. Dette viser sig hos alle Oldtidens Folkeslag, men dog tydeligst hos Indianerne, der endnu mere end Ægypterne kunne gjøre Fordring paa at være Jordens Urfolk. Det Omfang, disse Anlæg have i Indien, Udkastets Storhed og Ophøiethed, Udførelsens Omhyggelighed og Udholdenhed, Rigdommen og Mangfoldigheden af de Kunstværker, der pryde Sidevæggene, den rigtignok besynderlige, men dog uddannede Smag opvækker enhver tænkende Jagttagers dybe Beundring og fremkalder den Overbevisning, at der maa have været anvendt uafbrudt Arbeide i Aarhundreder for at fuldende saadanne Værker.

Hyppigst besøges Pagoderne eller Klippetemplerne paa den lille Ø Elephante, der har sit Navn af en Elephant, der i noget overnaturlig Størrelse er udhugget i Steen og staaer lige ved Landingsstedet. Saavel Hovedtemplet som Sidebygningerne ere ganske udhugne i Klipperne. Uden at regne disse Sidekamre eller Kapeller, har det en Længde og en Brede af 120 Fod. Udenfor Hovedindgangen imod Nord, altsaa sikkert imod Solen, er en ved Kunst frembragt Spadsereplads, hvorfra der er en storartet Udsigt over Havet. To Sidegange lade det aldrig mangle paa frisk Luft. Det Bjerg, der

hviler ovenpaa Grotten, bæres af fire ligedannede og lige langt fra hinanden fjernede Rækker Piller, hvilke Bygmesteren har ladet blive staaende af Klippen, saa at de danne pragtfulde Gange fra den ene Hovedindgang, og bagved, lige i Midten, viser sig for Øiet som Hoved- og Endepunkt et vældigt Brystbillede paa 13 Fods Høide. Det bestaaer af tre Hoveder med fire Arme og betegner den indiske Treenighed. Brahma, Skaberen, staaer i Midten, med et prægtigt Hovedsmykke, der er besat med Diamanter; hans Ansigtstræk ere milde og regelmæssige; paa hans høire Side findes Wischnu, Opholderen, af et mildt Udseende, med en Slange; paa hans venstre Side Schiwa, Ødelæggeren, med Knebelsbart og strenge Træk, i den ene Haand en Øgle, i den anden Frugter og Blomster, især Granatæbler og den hellige Lotusblomst, en Vandplante, der ved Solens Opgang viser sig over Vandet og ved dens Nedgang igjen sænker sig ned under det. Ved Siden af dem findes mandlige og qvindelige Skikkelser, Kjæmper og Dverge, ligesom det kunde være et Følge eller et Tjenerskab.

Templets Sider ere besatte med lignende Grupper, der i bestemt Afstand fra hinanden træde ligeoverfor Indgangene til de ovenfor omtalte Søilerækker, saa at man paa een Gang kun seer een Gruppe, indtil man kommer tæt derhen til. Det Heles Orden, Regelmæssighed og Overeensstemmelse ere beundringsværdige; Figurerne ere for største Delen udførte i yndige Stillinger, men de kjæmpemæssige vise ligesom Hinduernes Legemer ingen synderlig stærke Muskle, og deres Ansigtstræk bære kun faa Spor af en kraftig, bestemt Charakteer, men have tvertimod et søvnigt Udseende og ligne mere det matte ægyptiske Billedhuggerarbeide end de livlige græske Værker.

Englænderen Forbes, der, ledsaget af en Kunstner, besøgte denne Tempelgrotte, fortæller Følgende: „Vort Øie var ganske blændet af den tropiske Sols Glands ovenfor Jorden fra Landingsstedet til Templet, og det varede nogen Tid, inden det vænnede sig til Halvmørket i disse underjordiske Rum og var istand til at kjende Gjenstandene i det svage Lys. Vi bleve staaende forbavsede nogle Minuter, uden at tale med hinanden, ja uden engang at see paa hinanden. Efterat vi nogenlunde vare blevne vante til Dæmringen i Hulen, vedblev min Kammerat at tie stille. Endelig tilstod han, at hvor stor Forventning han end havde næret, havde dog Synet af disse ganske overordentlige Kunstværker i den Grad henrykket og forbavset ham, at han havde forglemt sig selv. Han havde seet Italiens og Grækenlands mest beundrede Kunstværker, men aldrig havde Noget grebet ham saa stærkt."

Den nærliggende Ø Salsette indeholder endnu større Tempelgrotter; det høie Bjerg paa denne Ø er af ligesaa haard en Stenmasse som paa Elephante, og dog er det overalt gjennemarbeidet og udhulet. Det store Tempel i det Indre, helt udhulet i den faste Klippe, danner en langagtig Firkant, 40 Skridt i Breden, 100 Skridt i Længden og af en tilsvarende Høide. Foruden de 4 Søiler ved Indgangen tæller man 30 i det Indre, af hvilke 18 have Kapitæler med Elephanter. Ved Enden af Templet, der danner en Runding, er en Kuppel, hvilken ligesom alt det Øvrige er udhugget i Klippen. De høie Søiler og det hvælvede Loft i dette Hovedtempel (to andre, der ikke give det meget efter i Størrelse, have endogsaa flere Stokværk over hinanden) yde et langt mere ophøiet Skue end Pagoden paa Elephante, endskjøndt denne er meget rigere paa Støtter og halvtophøiet Arbeide. Forhallen, af samme Brede og Høide som Templet, er rigt udstyret; paa hver Side af den findes en Fordybning med

en svær godt udført Billedstøtte; ligeoverfor Indgangen er der anbragt mindre Figurer og Grupper; Alt af dette sandsynligvis ældste Bygningsværk i Verden er endnu i god Stand, hvilket kun er muligt med saadant Stof og saadan en Behandling. Det Ydre svarer i Storartethed til det Indre; paa de firkantede Piller ved Indgangen findes lange Indskrifter med Bogstaver, der ikke ligne de Skrifttegn, som endnu bruges i hine Egne.

En i Klippen udhuggen Trappe, der naaer op til Toppen, fører til smaae Huler, som fordetmeste bestaaer af to Rum, en Halle og i Klippen udhuggede Bænke; med hvert af dem er forbunden en Cisterne, ligeledes udhuggen i Klippen og dannende en Firkant paa 3 Fod. Disse Værelser tjente rimeligvis til Opholdssted for Brahminerne (den privilegerede Præstekaste) og deres Lærlinger, paa en Tid, da Indien allerede dyrkede Kunster og Videnskaber, medens Folkeslagene i Vesten endnu levede i Uvidenhed og Barbari.

Tempelgrotten i Carli, mellem Bombai og Punah, et andet Klippemindesmærke af samme Slags, synes med Hensyn til Arbeidets Fuldendthed at overgaa alle andre, om den end i Anlægets Omfang maa staa tilbage for det paa Salsette. Hovedtemplet har en Længde af 126 Fod og en Brede af 64 Fod. Loftet er ligeledes hvælvet, understøttet af Piller og ender i en Runding, hvori staaer et Kapel med en Kuppel. Forgaardens Mure, men ikke det Indre, ere foruden mange ubekjendte Indskrifter bedækkede med udhugget Arbeide, forestillende dels Elephanter, dels menneskelige Skikkelser, hvoriblandt Buddha. Brahminerne udgive dette Tempel for et Værk af de onde Aander og taale ingen Gudsdyrkelse deri, sandsynligvis fordi det er blevet benyttet af de senere fordrevne Buddhaister.

Det ser begribeligt, at der ogsaa i det Indre af Landet gives flere lignende Templer, af hvilke mange allerede ere blevne undersøgte. I Ellore gives der en Klippeegn i Skikkelse af en Hestesko, hvis Ender ere over en halv Miil fjernede fra hinanden. Her findes en Række af Tempelgrotter, ofte to, tre Stokværk over hinanden; de staae snart i Forbindelse med hinanden, ere snart adskilte fra hinanden, men stedse forsynede med mange smaa Grotter. Det lader sig ikke godt afgjøre, hvor Hovedtemplet er. Templet i Keilas, hvoraf vi have et Grundrids, er 61 Fod bredt, 103 Fod langt, 142 Fod høit; Pladsen foran det er 88 Fod dyb og 138 Fod bred. Alt, hvad prægtigt og udsmykket Arbeide Bygningskunsten kan opvise over Jorden, seer man her under den: Forgaarde, Trapper, Broer, Kapeller, Søilegange, Kolosser, Obelisker osv., og næsten paa alle Væggene udhugget Arbeide, der har Hensyn til Gudelæren. Den Gud, hvis Dyrkelse her synes at være fremherskende, er Himmelhvælvingens Gud, den tusindøiede Indra, der har sin Bolig i Paradiset tilligemed sin Hustru Indrani. Han er i Templet afbildet siddende paa en liggende Elephant, hun paa en Løve. En Gudeslægt er i deres Følge, mest Fodgængere; Nogle ride ogsaa paa Elephanter, Andre sidde paa Vogne med Buer, Koller, Sværd osv. Paa den fri Plads, hvorhen man kommer gjennem en stor Indgang, findes et andet Tempel, idet et helt Klippestykke, som man lod staa, i Pyramideskikkelse blev tilhugget som en Pagode, „hvis Rigdom, Omhyggelighed i Udførelsen, Afvexling og vidunderlige Bygning overgaaer al Beskrivelse.“ Af lignende Templer gives der endnu mange i andre Dele af Indien; men vi ville nu gaae over til den anden Slags Bygningsværker, nemlig Klippetemplerne ovenover Jorden.

Indiernes Kunstfærdighed dannede nemlig ogsaa Klippernes Yderside til Mindesmærker om deres Bygningskunst, og frembragte derved endnu vidunderligere Virkninger end ved de underjordiske Grotter. De beromteste ere de saakaldte syv Pagoder eller Mavalipurams Mindesmærker paa Koromandelkysten, en Dagsreise Syd for Madras. Disse Ruiner bestaae ikke blot af nogle Tempelgrotter, men det Hele er snarere en stor, ganske i Klippen udhugget Kongestad, og synes at indtage en Hovedplads i Rækken af Menneskenes Kunstværker. En stor, maaskee den største Deel deraf er formodentlig opslugt af Havet, men endnu et Par Mil ind i Landet hæve sig Toppene af tilhuggede Klipper, og overalt seer man Grotter, Sale, Værelser og andre Anlæg; thi Alt er ikke Templer; man seer ogsaa en Grotte, der er udhugget til et Herberge og bæres af flere Rækker Piller. Paa en Bjergspids er et Sæde, hvor man har villet finde en Kongethrone. Klipperne ere fra øverst til nederst tilhuggede i Skikkelse af Taarne, Spir, Elephanter, Løver, Gudeskikkelser efter en uhyre Maalestok. Egentlige Bygningsmindesmærker ere Murene, der ligesom de cyclopiske ere byggede af Stenblokke, der ere lagte over hverandre; man seer ogsaa hele Høie af brændte Sten. Væggene ere bedækkede med Billedhuggerarbeide, der tager Hensyn til Schiva, Wischnu, ikke til Buddha, fornemlig til hans Fremtræden paa Jorden som Krischna, endvidere med hele Optrin af Heltedigtet Mahabarata, der forherliger Krischna. Indskrifterne kunne ikke udtydes; Bogstaverne stemme ikke med Indskrifterne i Kennery. Disse storartede Anlæg ere tildels ufuldendte, og afgive et tydeligt Bevis for, at Arbeidet er blevet afbrudt ved en frygtelig Naturbegivenhed, en skrækkelig Oversvømmelse eller et Jordskjælv, der fik Klipperne til at revne og maaskee sænkede en Del af Staden ned i Havet, i hvilket Levningerne endnu rage frem; men ogsaa om denne Omvæltning har Erindringen tabt sig, og Tidens Tand, ligeledes et Bevis paa høi Alder, har gjort meget Billedhuggerarbeide ukjendeligt. Alt synes at tyde hen paa, at denne Stad var Sæde for Gudstjenesten og Kongerne, saavelsom en betydelig Handelsstad; i Oldtiden stode Religion, Stat, Kunst og Handel i den nøieste Forbindelse med hverandre.

Endnu talrigere Levninger indeholder den tredie Klasse, de egentlige Bygninger, der, ganske opførte over Jorden, specielt kaldes Pagoder. Endskjøndt man umiskjendelig kan bemærke et Fremskridt i Kunsten ved dem, have de dog Pyramideskikkelser, hvorved Hvælvinger og Søiler udelukkes; i Nærheden af dem findes en Mængde Herberger for Pilegrimme. I den nordlige Del af Landet har Muhamedanerne for største Delen ødelagt disse Bygninger, men i det Indre af Halvøen og paa Koromandelkysten har næsten hver Landsby sin Pagode. Den i Tanjore bestaaer af Qvaderstene, Pyramiden er 200 Fod høi og den smukkeste i Indien; et Tyrebillede ved den, af eet Stykke Porphyr, er 16 Fod langt og 12 Fod høit. Ikke mindre berømte ere Pagoderne i Jaggernaut, i Siringan, i Kandjewam; men især den i Chalambeom, der ligesom er et Monster for de øvrige. En dobbelt Indfatning indeslutter Helligdommene; den ydre danner en regelmæssig Firkant, 220 Fod lang og 160 Fod bred, er bygget af brændte Sten ligemod de fire Verdenshjørner og belagt med Qvadersten; den indre er helt opført af disse sidste. Hver Side har en prægtig Port paa 32 Fods Høide og over hver Port er der en Pyramide, 150 Fod høi, fra øverst til nederst bedækket med Gude- og Dyreskikkelser. I denne store Indhegning befinde sig de hellige Bygninger og Anlæg; en Del deraf indsattes af en tredie Indhegning, ind-

vendig om hvilken løber en Søilerække med 3 Kapeller; Midten indeholder en stor Dam til Præsternes hellige Renselser; til Høire ligger Hovedtemplet med sine Indfatninger og Søilegange. Strax ved Siden af Templet er der imod Syd et Tempel, hvis Loft bæres af 100 Piller; et lignende ligger imod Nord. Det mærkeligste Anlæg findes paa den anden Side af Dammen, nemlig et Kapel, i hvis Midte er en uhyre Søilehal, 360 Fod lang og 260 Fod bred. Henimod 100 Piller, hvoraf enhver er 30 Fod høi og som danne en Allee, bære det flade Tag, der ligesom ved de ægyptiske Templer bestaaer af store glatte Stenblokke; Alt er bedækket med Billeder især af Mahabarat. Over 3000 Brahminer vare ansatte ved denne Helligdom; Pilegrimmenes Antal maa have været overordentlig stort, da Omkostningerne ved Præsternes Underholdning bestredes alene ved deres Gavmildhed.

Saaledes stirre disse storartede Mindesmærker over til os fra en mørk, uudgrundelig Fortid, henvise til Begivenheder og Forhold, der maaskee have været ligesaa glimrende som let overskuelige, og vente ligesom Hieroglyphernes Historie paa den lykkelige Haand, der kan finde den tabte Nøgle dertil.

Hvad der foruden Kunsten maa opvække vor Beundring ved disse Mindesmærker, navnlig ved dem af 1ste og 2den Classe, er deres høie Alder, der overgaaer de ægyptiske Bygningsværker med Aartusinder. Endskjøndt Brahminerne angive Templernes Alder i Ellore til 8000 Aar, lader den sig dog ikke bestemme ad den historiske Vei, men vel nogenlunde fastsættes ved Betragtning af dem selv. 1) Stenarten, hvoraf de ere dannede, er en af de allerhaardeste, nemlig Leerporphyr, og kunde med usigelig Møie maaskee kun bearbeides ved det berømte indiske Staal. Alligevel ere Billederne paa Væggene saa medtagne af Luftens Indvirkning, at de neppe kunne kjendes, hvortil hørte en Række af Aarhundreder. 2) Erindringen om et saadant Foretagende vilde vanskelig ganske have tabt sig, naar det ikke havde fundet Sted i den graa Oldtid; Bygningsstilen er uagtet sin store Fuldendthed høist simpel, og der er intet Spor til Overlæsningen af de nyere beklædte Afgudsbilleder; den ligner heri den gammel-indiske Religionslære i Sammenligning med den nyere. 3) Alt i disse Grotter bærer den reent indiske Charakteer, hvor intet Fremmed er blandet ind hverken i Kunst eller Mythologie; de maa altsaa hidrøre fra en Tid, hvor Hinduerne, endnu ikke undertvungne af nogen fremmed Erobrer, henlevede deres eget Liv uhindret, frit og selvstændigt. Dog viser der sig tydelig en trinvis Udvikling i disse Bygningsværker; thi paa Elephante og Salsette viser Billedhuggerkunsten sig endnu i sin Barndom, men i Ellore i sin høieste Blomstring ved rig og mangfoldig Fremstilling. Sandsynligvis gives der en Tid, hvor Ellore, midt i Indien, ved Siden af Deo-Gus ɔ: Gudernes Bjerg, i Aarhundreder var Midtpunktet for Hinduernes Religion. 4) I Elephante, Salsette og Carli synes Schiwas Gudsdyrkelse at have hersket; ved Siden af denne ogsaa Buddhas, der altsaa ikke endnu var bleven fortrængt, medens intet Spor viser sig dertil i Ellore. 5) Den indiske Mythologie maatte allerede have naaet sin fuldkomne Uddannelse, idetmindste paa den Tid, Bygningerne i Ellore bleve til. 6) Indskrifterne ere sandsynligvis en forældet Form af Sanskrit, som dengang var herskende. Iøvrigt fremgik Anvendelsen af Søiler af den Nødvendighed at lade Piller blive staaende, som skulde støtte det udhulede Fjelds Loft, og Grotternes Omfang lader sig forklare af den store Mængde Guddomme, Præster og Pilegrimme.

Hvor mange Aarhundreder, rige paa Dannelse, maatte ikke gaa forud for

disse Mindesmærker, der langt overgaae de ægyptiske i Smagfuldhed og Storartethed! Hvor mange Mellemled ere der ikke mellem dem og Buskmændenes Tegninger paa Væggene eller Nyhollændernes Opførelse af deres Hytter! Regne vi endnu hertil de betydelige Kundskaber, de gamle Hinduer lagde for Dagen, deres herlige Sprog og Litteratur, som ikke engang overgaaes af det græske i Rigdom, Mangfoldighed, Klarhed og Bestemthed, endelig deres Religionslære, som uagtet alle en sildigere Tids Fordreielser og Tilsætninger holder fast ved Forestillingen om een aandelig, uendelig, fuldkommen, evig og hellig Gud, Ophavsmand til og Styrer af alle Ting, saavelsom ved Tanken om en Treenighed, personlige Virkninger af den ene Gud osv., saa fører Tilstedeværelsen af disse Tanker ikke alene til den Overbevisning, at Menneskeslægtens Stamfolk maa søges i Indien, ligesom Ægyptens Cultur, Bygninger, Kasteindretning og Religion vise tilbage til Indien, men ogsaa at en saadan Erkjendelse kun tilfredsstillende lader sig forklare ved en høiere guddommelig Aabenbarelse, om ogsaa dens Hvorledes bliver os uforklarligt, ligesom ved Guds andre Virkninger, Skabelsen, Forsynet osv. Disse de gamle Hindueres ophøiede og værdige Ideer ligne i deres Oprindelse en levende Kilde, som flyder nedad Bjerget og endnu bærer hele sin Fylde, Friskhed og Renhed i sig, medens Bækken i Dalen allerede har optaget mange urene Bestanddele i sig.

Duggen.

Det er almindeligt bekjendt, hvad Dug er; man forstaaer nemlig herved en vandagtig Vædske, der bestaaer af reent Vand med noget Kulsyre, og som om Natten, men underliden ogsaa alt før Solnedgang eller vel endog før Solopgang slaaer ned paa alle paa Jorden værende Gjenstande. I Reglen taber Luften, hvorfra Duggen falder, ikke stort i Gjennemsigtighed; men undertiden er dette Tilfældet, og i Nærheden af Jordoverfladen opstaaer et Taagelag af 1—10 Fods Tykkelse, hvilket strax efter Solnedgang hyppigst leirer sig over Enge og ofte først forsvinder efter Solopgang. Følgelig er det vanskelig, fuldkommen nøie at bestemme Grændsen mellem Dug og Taage; men de tvende Phænomener adskille sig derved, at den i Taagen indeholdte Fugtighed er tættere og uden Forskjel falder paa alle Gjenstande, medens den mindre tætte Fugtighed i Duggen, selv om den er tæt nok til at danne et synligt Taagelag, falder i ulige Mængde paa de forskjellige Gjenstande. Stærkest vædes Græsset og Planter af Duggen, dernæst Porcellain, Glas, Silke, Uld osv., medens Stene og polerede Metaller næsten forblive tørre. Blandt Metallerne bedugges Blyet meest, men i det Hele taget ere Metallerne saa lidet istand til at optage Duggen, at selv de, der iforveien ere blevne gjorte vaade, tørres, medens andre Legemer optage Duggen. Endogsaa Legemer, der ligge paa Metaller, bedugges i svagere Grad, end naar de ligge paa andre Legemer. Uld f. Ex., der ligger paa Metal, tager kun ubetydeligt til i Vægt, medens andet Uld, der er frit ophængt eller ligger paa Glas ved Siden af Metaller, tiltager betydeligt i Vægt. Duggens Mængde voxer med Overfladens Forstørrelse; ved Træspaaner er den større end ved et tykt

Stykke Træ; ved fiint, raat Silke og uforarbeidet Bomuld større end ved grovtraadet Uld. Efter nogle Jagttagelser er ogsaa Farven af Indflydelse; saaledes bedugges farvet Uld stærkere end hvidt, og stærkest sort. Bedækkede eller beskyggede Legemer bedugges langt svagere end frit liggende; saaledes har man bemærket, at en Pakke Uld, der laa paa Græsset under et tagformet sammenboiet Ark Pap, kun tiltog 2 Gran i Vægt, paa samme Tid, hvori en ligesaa stor Pakke, men fuldkommen fritliggende, i Nærheden deraf blev 16 Gran tungere. I skyfulde og stormende Nætter falder der ingen Dug, men jo klarere Himlen er, desto stærkere er Duggen, og i Almindelighed er den stærkest efter forudgaaet Regn og med fugtige Vinde. Meest Dug falder der om Foraaret og i Særdeleshed i Høsten, navnlig i klare Nætter, hvorpaa om Morgenen følger Taage, eller paa klare Morgener efter mørke Nætter. Bedugningen finder i Regelen Sted ved alle Nattens Timer og vedvarer til Morgenen, men er rigeligst mellem Midnat og Solopgang; undertiden hører den op, uden at Himlen taber sin Klarhed, og den alt faldne Dug forsvinder undertiden mod Slutningen af Natten. Den meste Dug falder nær ved Jordens Overflade, men snart falder den samtidig paa lave og høie Steder, snart kun i nogen Høide over samme.

Ikke uinteressant er det at sammenligne Duggens Phænomener i de forskjellige Lande paa Jorden. Fra Polen hen mod Æqvator voxer Mængden af Duggen og er størst under Æqvator eller overhovedet i den varme Zone i de Lande, hvor Luften er tilstrækkelig opfyldt med Fugtighed, altsaa paa Øer og Kyststrækninger. I Arabien, ved det røde Hav og den persiske Havbugt falder rigelig Dug; i Alexandrien blive Klæderne ligesaa vaade af Duggen som ellers af Regn; Skipperne kjende paa den rigeligere faldende Dug, at de nærme sig Coromandelkysten. Paa de udstrakte, for alt Vand blottede Sletter i de store Continenters Indre, i Brasilien, den nubiske Ørken, Sahara osv. falder der ingen Dug; i Persien og det selv i fugtige Landegne, kun liden. Mærkeligt er det, at der aldeles ingen Dug falder paa Corallerne i Sydhavet, medens den er rigelig tilstede paa ligesaa smaa, ja endnu mindre Øer, der bestaae af fast Steen. Paa Havet selv dugger det kun sjeldent og det i ringe Mængde.

Spørgsmaalet, om Duggen falder paa Jorden eller kommer fra denne, hænger sammen med Theorien om eller Forklaringen af dette Begreb. Flere ældre Naturforskere, blandt Andre den berømte Læge Boerhaave, den fortjente Musschenbroek og Andre, antoge, at Duggen steg op fra Jorden, navnlig fra Planterne og deres Dele; den franske Physiker Le Roy antog derimod, at Duggen om Aftenen steg op og om Morgenen faldt ned, fordi om Aftenen den tidligere end Jorden afkjølede Luft ikke mere kunde optage den af hiin i Dunstform opstigende Fugtighed, hvorfor denne faldt ned i Draabeform, hvorimod ved Solopgang Luften først blev opvarmet og den i samme indeholdte Fugtighed slog paa den koldere Jord. At imidlertid Duggen under alle Omstændigheder ikke stiger op af Jorden, men fra Luften falder ned paa samme, kan ikke underligge nogen Tvivl. Kun da kan Duggen dannes, naar det nedre Luftlag er saameget afkjølet, at en Del af de i den indesluttede Vanddampe slaa ned. Saasnart Solen er gaaet ned, afkjøles Jordoverfladen samt Plantedelene tilligemed andre Legemer; disse afkjøles hurtigere, jo slettere Varmeledere de ere og jo mindre Varme der tilføres dem af deres Omgivelse. Derfor maa en Del af den i Luften værende Fugtighed slaa ned paa den i Draabeform, hvilket er ganske analogt med den daglige Tildragelse, at

Vinduerne i et Værelse ved indtrædende Kulde bedugges, og at Husenes Yderside ved pludseligt indtrædende Varme „slaa sig". Finder Afkjølingen ikke Sted, saa udebliver Dugdannelsen; hiin er altsaa den eneste Aarsag til denne; jo større den tidligere Varme var, desto stærkere er i Almindelighed den derpaa følgende Afkjøling, og herpaa beroer den følelige Nattekulde i de varme Lande.

Mængden af det som Dug nedfaldende Vand bliver kun sjeldent maalt, hvortil man betjener sig af et endnu meget ufuldkomment Instrument. Dulton anslaaer Mængden af den i England og Wales faldende Dug til gjennemsnitlig 5 Tommer Vand, men dette er kun en omtrentlig Angivelse, hvis Nøiagtighed kun er tilnærmelsesvis.

Sort og Hvid.

(Hermed et Lithographi.)

I Aaret 1832 stod i et Hjørne af Rue de la Bucherie i Paris et Hus, som senere er blevet nedrevet, men som før denne Daad af Vandalismen var en af de kostbareste Reliqvier fra det 16de Aarhundrede.

Den anden Etage var delt i fem Celler, som høist vare saa store, at et Bord, en Seng og en Stol kunde faae Plads i hvert. Disse Værelser bleve beboede af en Skomager, en Vaskerkone og tre lystige Studenter, som lidt kjendte deres Codex og endnu mindre besøgte Forelæsningerne, men i dets Sted forbrugte en uhyre Mængde Cigarer. De to Værelser i Qvisten vare beboede af en Neger og et ungt Menneske.

Den unge Mand gik hver Dag paa et Trykkeri, men om Aftenen pleiede han sædvanlig, iført et elegant Toilet, at stige ind i en Vogn og komme sent hjem om Natten.

En Aften blev han dog forhindret i denne Sædvane. Studenterne havde nemlig fattet den Idee at spænde et Tov over Gangen, forat Negeren, naar han kom hjem, skulde falde derover. Den unge Mand kom just hjem, da de traf deres Forberedelser. Med høflige, men kraftige Ord søgte han at forhindre dette, men da dette ikke hjalp, erklærede han at ville vente og advare Negeren i rette Tid. Dette gjorde han ogsaa i Virkeligheden.

Den gamle Mand takkede ham paa det Hjerteligste, men denne paadrog sig selv Husets Had, og Gud skal vide, hvorvidt dette var gaaet, dersom ikke et Tilfælde pludselig havde forandret Sagernes Stilling. Efter en Strid paa en Caffee vendte to af Studenterne haardt saarede hjem. Deres Ven pleiede dem omhyggelig, men snart var hans Pung og hans Kræfter udtømte; han henvendte sig uden Nytte til Husets øvrige Beboere; de Eneste, som vilde hjælpe, var Negeren og hans unge Ven.

Denne efterlod en Sum Penge paa Bordet, hvorimod Negeren indrettede sig i Værelset og begyndte sine Funktioner, som Sygeoppasser med største Iver. Takket være hans Dygtighed baade som Chirurg og som Tjener, Studenterne begyndte at komme sig, og Negeren udfoldede nu et Talent, som man ikke havde kjendt hos ham. Han tog en ulden Hue paa, bandt et Forklæde om Livet og tilberedte saa lækkre Maaltider, at de baade skaffede en god Appetit og vare nyttige ved deres fortræffelige Sammensætning.

Efter en Maaneds Forløb vare Patienterne raske, og vi overlade Læserne at tænke sig den Forskjel, som nu indtraadte i Negerens Forhold til hele Husets Beboere.

Paa Kaperskibet.

Den unge Mands og Negerens Forhold blev herved endnu inderligere, skjøndt Negeren kun var en Kok, som ved vigtige Leiligheder blev tagen i Tjeneste af Paris's Restaurateurer.

En Aften kjørte den unge Mand efter sin Hjemkomst fra Trykkeriet til et Hotel, som tilhørte en af Ministrene. Man tænke sig hans Forbavselse, da han ved sin Indtrædelse i den glimrende Salon bemærkede sin Ven, Negeren. Den værdige Afrikaner syntes at befinde sig næsten hjemme i den elegante Verden. Man lagde den mest levende Interesse for Dagen for ham, og han besvarede alle Spørgsmaal med den største Naturlighed og Ro.

„Hvem er dette Menneske?" spurgte den unge Mand.

„Denne Neger," svarede Ministeren, „er Dagens Helt. Hans Navn er Eustach Belin; Academie française har nylig tilkjendt ham den store Belønning for dydige Handlinger. Sæt Dem ned, skal jeg fortælle Dem hans Historie.

„Eustach er født 1773 paa Hr. Belin de Villeneuves Plantage paa St. Domingo. Fra sin Ungdom undgik han Omgangen med de unge Negere og søgte derimod de Hvides Selskab, dog ikke for at vise sin Underdanighed, men i den Hensigt at udvide sine Kundskaber. Han blev derfor af sin Herre ansat som Overopsynsmand og vandt lidt efter lidt et meget stort Herredømme over sine Undergivne, de andre Negere.

Under en Reise, som Hr. Villeneuve foretog til Europa, viste sig de første Symptomer til Negeropstandens Udbrud paa St. Domingo. Eustach kjendte alle Negrenes Planer og benyttede denne Kundskab til at gavne de Hvide. Han reddede saaledes fire Hundrede Hvide, som fik Tid til at samle sig ved Landingspladsen og befæste og forsvare sig mod det første Angreb.

Imidlertid var Hr. Villeneuve vendt tilbage til Øen. Hans tro Neger var ude af sig selv af Glæde, og da Negrene trak sig tilbage fra de Hvides Leir, opholdt Hr. Villeneuve sig i en Sukkerplantage i Nærheden. Dog fik Negrene atter Mod, især ved de Proklamationer, som Santonax og Polverel udstedte, og som lovede dem ubegrændset Frihed. Eustach troede altsaa ikke sin Herre sikker paa Plantagen og skjulte ham i Skoven, hvor nogle tro Negre maatte sørge for hans Underhold. Endelig viste sig en Leilighed til at frelse hans Herre og de andre Personer, som omgave ham. Et amerikansk Skib laa i Havnen, Eustach iler ombord og gjør Aftale med Capitainen; sin Herre bringer han, halvt bærende, halvt trækkende ham, ved Nattetide til Skibet. Denne var blottet for Alt, og det gjaldt altsaa om at sørge for hans Nødvendigheder. Her viste Eustach's Magt over Negrene sig i et glimrende Lys, idet han bevægede tre Hundrede af dem til hver at bære en Vægt af 60 Pund hvidt Sukker ombord. Da Villeneuve takkede ham med Taarer i Øinene, bad Eustach ham om, at hans Løn maatte være, at han altid maatte blive hos sin Herre.

Neppe vare tre Dage forløbne efter Afreisen, før Skibet blev angrebet af engelske Kapere. Man kan tænke sig Eustachs Fortvivlelse; men han hævede sig snart deraf. Han var en fortræffelig Kok og beregnede med Rette, at dette Talent vilde skaffe ham Kapernes Gunst. Men for dog at være sikker i sin Sag, sammensvor han sig med den amerikanske Capitain.

En Dag, da Sørøverne havde drukket og spist mere end sædvanlig, saae de Eustach styrte frem bevæbnet med en Sabel; Amerikaneren havde en Studsbøsse og en af Passagererne en Pistol. En af Sørøverne springer op og vil forsvare sig, men

Eustach slaaer Armen af ham. Nu begynder et frygteligt Haandgemæng; Sørøverne styrte ind paa de amerikanske Matroser og forsvare deres Liv med samme Mod, som Tigrene, der blive angrebne i deres Leie. En Sørøver, hvem et saadant Berserkermod besjælede, styrter ind mod Eustach og støder sin Dolk gjennem hans Skulder, saa at han falder til Jorden, men han reiser sig igjen, og neppe var en halv Time forløben, før hele Sørøverbanden var bleven et Bytte for Havet.

Amerikaneren førte Skibet til Baltimore, og her havde Hr. Villeneuve det Held at afsætte sine Sukkere til en saadan Pris, at han erhvervede sig et Slags Velstand.

Da St. Domingo i 1794 blev besat af Spanierne og Englænderne, vendte Hr. Villeneuve tilbage og Eustach med ham. Roligheden varede dog ikke længe; en ny Opstand brød ud og Hr. Villeneuve blev kun reddet fra det almindelige Blodbad ved en spansk Høvedsmands Hjælp. Eustach, som forgjæves havde søgt sin Herre, vilde dog frelse Noget af hans Eiendom, og for at iværksætte dette, bad han en Kone, som var gift med Hovedet for de Sammensvorne, at forvare nogle Sager, som han paastod, at hans Herre havde testamenteret ham, og saaledes blev en Kuffert med Sølvtøi bragt i Sikkerhed.

Eustach gjennemilte nu Kamppladsen for om muligt at finde sin Herre mellem de Døde; men denne smertelige Undersøgelse var heldigvis forgjæves. Paa det spanske Fort erfarede han, at Hr. Villeneuve var reddet. Nu gjaldt det altsaa at faa Kufferten udleveret, og dette iværksatte han ved List.

Eustach ilede strax til sin Herre, og hans Ankomst blev feiret som en Fest; han blev i Triumph ført frem for sin Herre, som gav ham hans Frihed. Denne Gave har i Negrenes Øine en stor Værdi, men for Eustach's Vedkommende var den kun en Formalitet, som Intet forandrede i hans Forhold.

Da Hr. Villeneuve en Dag beklagede, at han ikke havde lært ham at læse, da hans egne Øine nu begyndte at blive svage, tog den tro Neger sig disse Ord i den Grad til Hjerte, at han efter tre Maaneders uafbrudte Flid, straalende af Glæde indfandt sig hos sin Herre med et Dagblad og læste for ham.

Endnu engang reddede Eustach sin Herres Liv. Da nemlig Toussaint-Louverture havde bragt i Orden i Sagerne paa St. Domingo, vendte Planteurerne tilbage og deriblandt Hr. Villeneuve. Men ikke længe efter ødelagdes Toussaints Værk og Negrene bevæbnede sig atter med Dolk og Fakkel. Kort efter døde Hr. Villeneuve og indsatte Eustach til Arving af sine temmelig betydelige Eiendomme.

Sin hele Formue anvendte nu Eustach paa at understøtte sin ulykkelige Stamme, og da han Intet havde tilbage, vendte han tilbage til Frankrig.

„Nu, hvad siger De til denne Historie?" spurgte Ministeren.

„Jeg siger, at jeg til disse rørende Træk kan føie andre," svarede den unge Mand, og han fortalte derpaa Historien om de tre Studenter og Sætteren.

„Men hvoraf veed De denne Historie?" spurgte Ministeren.

„Jeg er Sætteren selv," svarede han smilende, „En Del af min Dag tilbringer jeg paa et Trykkeri for at lære at sætte Græsk, om Aftenen besøger jeg Deres Excellence og andre Personer, som beære mig med deres Gunst; om Natten arbeider jeg og skriver for at skaffe mig literær Øvelse og et Navn."

— Om det er lykkedes den unge Mand, maa Læserne af disse Linier bedømme, da denne Fortælling er skreven af ham.

Kometen.

En Sønovelle.

I. Afreisen.

For mange Aar siden, kort efter Cromwells Død, da Vestindien endnu var oversvømmet af den store Mængde af Fredløse, løb en Brig ud fra Bristol, ladet paa Jamaica med en Cargo af betydelig Værdi og talrige Passagerer og Emigranter. „Royal Charley" var en smuk Brig paa 400 Tons, en god Seiler, vel udrustet og dygtig bemandet. Capitainen var en erfaren Sømand, der kjendte alle Havne, hvor det engelske Flag nogensinde havde vaiet; hans Passagerer havde Tillid til ham, da de kjendte hans Erfaring.

Blandt disse befandt sig Mr. James Bowen, en rig Godsbesidder, der begav sig til Jamaica for der at opslaa sin Bopæl for bestandig; under hans Ledsagelse befandt sig hans Datter, hans Neveu og flere Arbeidere, som han for deres Dygtigheds og Ærligheds Skyld havde medtaget. Hans Kone, en ædel Dame, var fornylig død efter et trediveaarigt Ægteskab og havde efterladt en eneste Datter, der nu var en smuk Pige paa toogtyve Aar. Vel underviist, dannet og ualmindelig tiltrækkende, syntes hun af Naturen bestemt til at blive sine Forældres Glæde. Eleanor Bowen var en romantisk Skabning, der af sit Hjems Digtere, af Chaucer, Spencer, Shackspeare og Milton havde dannet sig en ideal Verden, hvori hun fandt sin Lykke og Tilfredshed. En simpel, om end nok saa dygtig Mand passede ikke i disse Phantasiregioner; en saadan var Henry Postans, hendes Fætter paa fædrene Side, som ledsagede hende paa denne Reise. Som Barn af en ung og elsket Søster blev han af sin Onkel opdragen til Handelsstanden og, efterat han var bleven ældre, optagen som Compagnon i Affairerne. Opvoxet i Begyndelsen i temmelig smaa Kaar, havde Onkelens Gavmildhed senere gjort ham fri og uafhængig, og da det var den Gamles Plan, at han skulde ægte Eleanor, havde han de mest glimrende Udsigter. Det eneste Ubehagelige derved var, at hans Cousine ikke vilde vide Noget deraf; men den unge Mand smigrede sig med, at dette var Noget, som nok vilde give sig.

For Afreisen kom kongelige Embedsmænd ombord og undersøgte alle Passagererne paa det Nøiagtigste. En af Cromwells Officierer var bleven forviist fra England og da man formodede, at han vilde undfly, var Visitationen meget streng. Efter forgjæves Undersøgelse forlode de Dækket, Ankeret blev lettet, Seilene svulmede og Skibet strøg rask gjennem Bølgerne. Det var en yndig Maimorgen og Eleanor sad paa Dækket. Hendes Blik fløi hen over Passagerernes Physiognomier. Mængden deraf var broget nok; men hendes Øine forbleve fæstede paa en Eneste, der dannede en eiendommelig Modsætning til de Øvrige. Det var en høi, smuk Mand paa omtrent 30 Aar, med en høi Pande og Øine, der trængte dybt ind i Hjertet og havde et bydende Udtryk, som Intet kunde modstaa. Den unge Lady kunde ikke vende Øinene fra ham. Fra det Øieblik af, at Skibet begyndte at gaa, var han overalt beskjæftiget, paa og under Dækket; han behandlede Skibsvæsenet, som om han havde tilbragt sin hele Levetid paa Søen, skjøndt han havde mere Udseende af en Soldat end af en Sømand.

Omtrent to Timer efterat de havde forladt Bristol, og efter at have kastet et langt Blik over Horizonten, forlod han Dækket, gik forbi Capitainen, som med usædvanlig Respekt bukkede for ham, og forsvandt i Kahytten. Vor unge Dames Phantasi var pludselig sat i den mest levende Bevægelse. Derunder maatte stikke en Hemmelighed, og hun glædede sig hjertelig til denne Om=

stændighed, der lovede at give Sølivets langvarige Monotoni nogen Tillokkelse.

Medens disse Tanker holdt Damens Opmærksomhed fængslet, kom Sømanden atter paa Dækket, men i en aldeles forandret Dragt. Han bar nu en halv spansk Dragt med Hat og nedhængende Fjer, en Dolk og Pistoler i Beltet. Han traadte et Øieblik hen til den Gruppe, som Mr. Bowen, hans Datter og nogle Passagerer dannede, bukkede sig med Høflighed og fæstede et gjennemborende Blik paa Eleanor; men strax efter forlod han Gruppen, lænede sig med korslagte Arme paa Rælingen og faldt i dybe Tanker.

„God Vind, Capitain!" sagde pludselig den Fremmede, idet han vendte sig om; „vil den blive staaende, kunne vi i fyrretyve Dage naa vort Bestemmelsessted."

„Vistnok, Sir! men Vinden er foranderlig!" svarede den erfarne Sømand; „vi faa nok inden Ugens Ende en anden Vind."

„Maaskee endog før Natten," vedblev den Fremmede, efter at have betragtet Himlen; „i Sydost seer det slemt ud; men maaskee den holder ved til imorgen. — Hal De Bramseilet op!"

„Vel, vel, Sir!" svarede Capitainen, for hvem den Fremmedes Ord syntes en Befaling. Han fulgte strax den givne Anvisning, og Briggen strøg rask gjennem Bølgerne. Ikke længe efter kom et Skib tilsyne, og man erkjendte snart, at det var et Krigsskib, som forfulgte dem. Capitainen og den Fremmede vexlede betydningsfulde Blikke, de traadte tilside og talte livlig med hinanden. Capitainens Tone var ærefrygtsfuld, næsten bedende; den Anden talte rolig og befalende. De saae ud over Søen.

„Hans Skandse er tydelig til at kjende!" sagde Sømanden.

„Men han kan ikke naa os før Natten, Capitain! da ere vi imellem Bankerne, hvorhen han ikke tør følge os. Tro De mig! Jeg foragter Stuarternes Støverhunde."

„Pst!" afbrød Sømanden ham urolig. Der var dog ingen Anden i Nærheden, end Eleanor, hvis Øine vare heftede paa den fremmede Seiler; skjøndt hun tydelig forstod Ordene, lod hun dog, som om hun Intet hørte.

Flere Timer hengik, uden at der skete nogen Forandring, skjøndt det var tydeligt, at Krigsskibet seilede mindst eet Knob hurtigere, end Briggen. Men det var mørkt, og Maanen vilde ikke staa op før Midnat. Derpaa grundede Capitainen og den Fremmede deres Haab om Redning. Høie Bjerge vare synlige om Styrbord. Den Fremmede kastede nu og da et prøvende Blik rundt omkring og gav derpaa en hviskende Befaling til Capitainen.

„Alle Mand paa Dækket!" lød Ordren, der ligesaa rask blev udført, som den var given, og da Briggen pilsnart skød frem, herskede den dybeste Stilhed; ved en snild Maneuvre blev Briggen vendt og tilbagelagde rask den samme Vei, den var kommen. Pludselig sprang den Fremmede til Roret:

„Roret Styrbord!" raabte han. Capitainen adlød og fem Minuter efter var „Royal Charley" i Vinden. Vandet sydede paa begge Sider af Skibet, som nu skød gjennem en snever Canal. Det varede omtrent et Qvarter, da den Fremmede forlod Roret og bad Capitainen lægge bi. Briggen laa øieblikkelig stille. Det Hele saae ud, som et Skib, der havde kastet Anker af Frygt for de omgivende Klipper. Henad Morgenstunden fortsatte Briggen sin Vei, men nu befriet fra sin Forfølger.

---

2. Reisen.

Den næste Morgen kom Eleanor paa Dækket, hvor hun fandt den Ubekjendte rolig gaaende op og ned. Man saae nu Intet uden Luft og Vand. Vinden var god og Masterne boiede sig under de svulmende Seil. Alt syntes at love en lykkelig Reise. Eleanor satte sig og saae ned paa Bolgerne; men hendes Tanker vare andetsteds; den Fremmedes Fremtræden havde sat hendes Phantasi i en saadan Bevægelse, at hun udelukkende tænkte paa ham; hun var nysgjerrig efter at vide, hvem han var.

„De synes godt at kunne taale Soen, Miss!“ sagde han pludselig med en velklingende og fuld Stemme og med en Gentlemans Artighed.

„Temmelig godt,“ svarede hun lidt forbavset. „Dette er min fjerde Reise.“

„De har altsaa allerede været vidt omkring i Verden og kjender godt Vestindien?“

„Jeg kjender Intet af Vestindien, undtagen min Faders Plantage.“

Den Fremmede satte sig ved Siden af hende og begyndte at tale om de forskjellige Øer i den mexicanske Bugt, om Buccanierne og Spanierne osv., og Eleanor var ikke lidet forbavset over de Kundskaber, som den unge Mand udviklede. Han tilstod aabent, at han havde været en af den beromte Ironsides Officerer og en Yndling af Cromwell, hvorfor han hos den nuværende Regjering stod saa slet anskreven. Han havde i Familieanliggender været i England i tre Uger; men i den Tid var han bleven forfulgt som et vildt Dyr og var nu glad over atter at indaande Soens fri Luft. Strax efter begyndte han at omtale den mexicanske Bugt, da Mr. Bowen og Henry Postans kom op paa Dækket. Et flygtigt Blik sagde Eleanor, at hans Ord kun vare bestemte for hendes Øren.

„God Morgen, kjære Fader!“ sagde Eleanor og gik hen imod ham. „Jeg lytter til Historier om Buccanierne. Gid vi blot Ingen maa træffe paa vor Reise!“

„Er De ængstelig?“ spurgte den Fremmede.

„Ja, det er ikke til at forundres over; det er skrækkelige Mennesker. Jeg vilde ikke gjerne falde i Hænderne paa Henry Morgan eller Montbar eller —“

„Kometcapitainen!“ afbrød den Fremmede hende med et Smil.

„Hvem er det egentlig?“

„Ingen veed det,“ svarede den Anden. „Han skal være meget dygtig til at ligge paa Lur paa de mest skjulte Steder og pludselig som Lynet at falde over de Intet anende Kjobmænd. Mangt et stort Skib, som neppe er kommet ud af Havnen, er allerede blevet kapret af ham.

„Gud beskytte os mod disse rovgjerrige Mennesker,“ sagde Henry; „vi horte nok om ham i Bristol. Han forer en Ødelæggelseskrig mod Spanierne, medens han aldrig har angrebet noget engelsk Kjobmandsskib; derimod har han flere Gange ved List kapret engelske Krigsskibe, der have været dobbelt saa stærke, som hans eget. Der er sat en stor Pris paa hans Hoved.“

„Jeg horte dog aldrig, at han er blodgjerrig,“ sagde Rundhovedet roligt; „og man fortæller mig altid, at det kun er i aaben Kamp, at han gaaer sine Fjender paa Livet. Der ere saa mange Rygter i Omlob, at det er vanskeligt at sige, hvad der er sandt eller ikke.“

I denne Tone fortsattes Samtalen en Tidlang og inden Frokosttid var der allerede opstaaet et nærmere Forhold mellem de forskjellige Personer. Der gives intet Sted, hvor Skrankerne mellem Individerne saa hurtig bortfalde, som paa et Skib.

Nogle Dage hengik, og den republikanske Officier vedblev at vise Miss Eleanor den største Opmærksomhed; han var altid ved hendes Side, og da

hans Erfaring og selskabelige Talenter langt overgik Henrys, saa laante Eleanor ham et opmærksomt Øre. Efter fjorten Dages Forløb var der foregaaet en fuldkommen Forandring med de to Mænd: Rundhovedet var bleven munter og oplagt til Spøg, et Smil omsvævede hans Læber, og hans Øie lyste af uudsigelig Henrykkelse; Kjøbmanden derimod blev alvorlig og taus, og ødelagde den Rest af Behagelighed, som hans ungdommelige Ydre havde. Eleanor gjorde endnu ikke nogen Forskjel imellem dem, undtagen at hun opmærksommere lyttede til den Enes Tale end til den Andens. Faderen syntes ikke at lægge Mærke til, hvad der foregik; han var saa vant til at betragte Henry Postans som sin Svigersøn, at nogen anden Tanke ikke kunde forstyrre hans Ro i denne Henseende. Tre Uger derefter bragte dog to korte Scener Sagen nærmere til sin Afgjørelse.

En Dag efter Bordet gik Eleanor og den Fremmede paa Bakken; Passagererne vare adspredte rundt om i Skibet, medens Mr. Bowen og Henry forbleve alene. Den unge Mand begyndte pludselig at udtrykke sin Beklagelse over, at hans Haab om en nærmere Forbindelse endnu ikke havde naaet sit Maal. Den Gamle forlangte forundret en nærmere Forklaring. Henry skildrede ham Sagerne, som vi allerede kjende dem, og erklærede tilsidst, at han vilde opgive sin Adkomst til Eleanors Haand, men tilføiede, at han haabede, at dette ikke skulde medføre nogen Forandring i deres venskabelige Forhold. Mr. Bowen ønskede, at han skulde udtale sig for Datteren; men Henry stod fast ved sin Paastand, og Onkelen maatte endelig give efter for hans høitidelige Forsikkringer. Han erklærede derfor tilsidst, at hans Eiendom i England skulde tilhøre hans Datter, hvorimod hans Plantager i Vestindien skulde tilfalde Neveuen. Et Testament var allerede oprettet og deri var disponeret over Alt, med Undtagelse af en Sum, som han i Jamaica behøvede til sine egne Fornødenheder. Den unge Mand takkede Onkelen af ganske Hjerte og efter endnu engang at have udtrykt sin Beklagelse over Opløsningen af det næsten knyttede Baand, traadte han hen til nogle Plantere, som spillede Kort, og overlod den Gamle til sine Tanker. Han var en kjærlig Fader, som ikke vilde handle mod sit Barns Tilbøielighed; dog vilde han forskaffe sig nærmere Underretning om den Fremmede, da han med Undtagelse af den Ærbødighed, som Capitainen viste ham, Intet vidste om ham.

Paa Bakken foregik imidlertid en anden Scene.

„Om tre Uger," sagde den Fremmede, idet han lænede sig over Rælingen, „vil vor behagelige Reise være til Ende."

Eleanor gav intet Svar herpaa, hvilket syntes at gjøre et ubehageligt Indtryk paa den Fremmede; efter en Pause, hvori han forgjæves søgte at møde et Blik af hende, vedblev han:

„Vil De nogensinde erindre de muntre Timer, vi have levet sammen, Lady?"

„Jeg vil aldrig forglemme den Venlighed, De har viist ved at forkorte vor lange Reise med deres behagelige Underholdning," svarede Ladyen.

„Og tør jeg haabe, at vi skulle gjensees?" spurgte Officieren.

„Min Fader vil ønske Dem velkommen i sit Hus, naar De engang kommer til Jamaica og har saa megen Tid tilovers, at De kan besøge vor Plantage."

„Lady, hvorfor skal jeg tøve med aabent at udtale mig for Dem! Jeg er Soldat og Gentleman, og naar jeg betræder deres Faders Hus, saa skeer det kun for at udbede mig Deres Haand. Dog kan jeg ikke henvende en saadan Bøn til Deres Fader, uden at have faaet nogen Opmuntring fra Deres Side. Vort Bekjendtskab er ikke

gammelt; men om Bord ere Dagene Uger og Ugerne Aar."

Han erholdt intet Svar og først efterat de havde samtalet en længere Tid, gav hun ham sit Løvte. Soldatens Glæde var stor og alvorlig; han takkede Eleanor med den høitidelige Tone hos en Mand, der maa sige til sig selv, at han har gjort et af de vigtigste Skridt i sit Liv og fuldkommen forstaaer at skatte Værdien af et saadant Løvte.

Underholdningen blev ført roligere og først efter Midnat kyssede den unge Pige sin Faders Pande for at ønske ham Godnat.

3. Et Sorgespil.

Mr. Bowen sov i en stor og smuk Kahyt, hvoraf Capitainen beboede den anden Halvdel; den laa lidt afsides fra de andre Passagerers Soveværelse. Det nærmeste var det, hvori den Fremmede og Henry Postans sov. Capitainen gik ved Midnat op paa Dækket og alle Passagererne begave sig til Ro; overalt herskede Stilhed. Hovedkahytten, omkring hvilken de andre Kahyter laa, var oplyst af en dunkel Lampe, som, hængende under Loftet, udgød et svagt Lys. Man hørte intet Andet, end Træværkets Knagen og nu og da en Sovendes tunge Aandedræt. En Time var hengaaet, da en Kahytsdør sagte blev aabnet, et Hoved tittede frem, to Øine stirrede vildt omkring og en Mand sneg sig sagte ind i Capitainens Kahyt.

Han lyttede et Øieblik ved Foden af Trappen, som førte til Dækket. Alt var stille; efter et forsigtigt Blik lagde han Haanden paa Dørlaasen og traadte ind. Døren blev forsigtig trukken til og aflukket af den natlige Besøger. En Pause paafulgte og man mærkede, at Manden følte sig frem, og en Stemme spurgte: „Hvem er der?" Herefter hørte man Intet, og efter Forløbet af ti Minuter aabnede Manden atter Døren og traadte ud med en svær Pung i Haanden. Han aandede dybt og vaklede, dog lykkedes det ham at naa Døren til sin Kahyt og komme i Seng; han tændte Lys, men flere Timer hengik, medens han urolig væltede sig paa sit Leie. — Nu herskede en Dødsstilhed overalt.

Klokken otte kaldte man Capitainen til Frokost. Han var Klokken fire gaaet i Seng og havde nydt en urolig Søvn. Som en ægte Sømand var han strax paa Benene og efter at have klædt sig paa, vilde han vække Mr. Bower. Han lagde sin Haand paa hans Arm og rystede ham, men foer i samme Øieblik forfærdet tilbage. Et høit Skrig paafulgte; Flere hørte det, men kun den Fremmede og Henry kom.

„Deres Onkel er død!" sagde Capitainen i en smertelig Tone; „han er død midt i sin Søvn."

„Min Gud!" raabte Neveuen, bleg og zittrende.

„Han er myrdet, qvalt med Puderne!" raabte den Fremmede i en bitter Tone, efterat han nærmere havde betragtet Liget, og hans Øine hvilede mistroisk paa Neveuen.

„Intet Under, naar Folk, som Ingen kjender, trænge sig ind i agtværdige og rige Mænds Selskab," svarede Henry med et Udtryk i sin Tone, der var en Blanding af Skræk og Trusel.

„Gentlemens, ingen Strid!" sagde Capitainen forlegen. „Hvis De, Hr. Postans, hermed mener min Ven, Oberst Sir Reginald Woolaston, opfordrer jeg Dem til at tage Deres Ord tilbage. — Men, min Gud, er det virkelig saa? Jeg beder Dem, Sir Reginald, endnu engang at see nøie efter."

„Myrdet!" gjentog den Fremmede alvorlig — „myrdet." „Hævnen er min", siger Herren, men Retfærdigheden er i civiliserede Stater Menneskenes Sag, og den frygtelige Forbrydelse skal strængt blive undersøgt."

(Fortsættes.)

Blandinger.

Een Tjener, to Herrer.

En Bondesøn fra Skaane, Henrik Phister, kom i Begyndelsen af det forrige Aarhundrede i en latinsk Skole i Fyen. Da Krigen mellem Danmark og Sverrig brød ud, bleve mange borgerlige Familier, som efter de Tiders Skik havde underholdt Disciplene, bragte i Armod og saae sig derfor nødte til at unddrage dem sin Understøttelse. De ældre og stærkere Disciple maatte derfor for at friste Livet, tage Musketten paa Skuldren.

Henrik Phister var i en Alder af 20 Aar ikke bedre faren, end de Andre; men i dansk Tjeneste turde han ikke træde, da de svenske Reklamationer truede ham med Galgen, naar han skulde blive fangen, og paa den anden Side vilde han ikke tjene Sverrig, fordi Taknemmelighed forbød ham at bære Vaaben mod Danmark.

I denne Kamp med sig selv fandt han Leilighed til at blive bekjendt med en af Hofprædikanterne, som senere fortalte Sagen til Kongen. Frederik den Fjerde lod den unge Mand kalde til sig og underholdt sig med ham paa en nedladende Maade. Efter at have erfaret alle Omstændigheder, spurgte Kongen ham, om han ikke havde Lyst at tjene i Krigen.

„Om jeg ogsaa havde Lyst, saa kan jeg det dog ikke; Ingen kan tjene to Herrer."

Kongen mente, at Nøden dog kunde twinge ham til at tage Tjeneste; men Henrik forestillede ham paa den mest indtrængende Maade, hvor umuligt det var; thi hvilken Herre han ogsaa valgte, vilde han tro at have begaaet en Synd, der altid maatte pine ham.

„Nei, saa raader jeg Dig," sagde Kongen, „til at tjene begge. Ingen Indvending — Du skal! Jeg udnævner Dig til Fyrinspekteur paa den jydske Kyst. Der kan Du tjene baade mine Undersaatter og de svenske Søfarere ved at vedligeholde Fyret, som skal vise de Forbifarende Veien."

Saaledes tjente han to Herrer og gjorde det bekjendte Ordsprog til Skamme.

„Kjære Barn," formanede en Drukkenboldt sin Søn; „vær altid from og god og besøg flittig Kirken; Du vil da blive salig." „Men, kjære Fader," spurgte Barnet naiv, „gaaer Du da hver Aften i Kirke? Moder, hun siger, at Du hver Aften kommer salig hjem."

„Tænker, Din Slyngel," skjændte en Herre paa sin Tjener, „at Du er det Samme, som jeg?" — „Nei," svarede denne, „saa maatte jeg være den dummeste Æsel."

I et Selskab pralede en ung Gjæk af sine mange Kjærlighedseventyr og sluttede med de Ord: „Jeg maa ofte beundre min store Lykke i saadanne Sager. For to Aar siden f. Ex. kunde jeg have ægtet en smuk, ung Pige, og vilde nu have været en Mand paa 50,000 Rd., naar der kun ikke havde været en lille Forhindring." — „Og hvori bestod den?" spurgte man fra alle Sider. — „Aa, hun vilde ikke bide paa," henkastede han ligegyldig.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 8.

Fireogtyve Timers Lidelser i Perus strenge Puna.

Et Reisebillede.

(Af J. J. von Tschudi.)

Mellem Cordilleras og Anderne ligge i en Høide af 12,000 Fod over Havet store, næsten øde Høisletter, som i Quichuasproget kaldes Puna, det vil sige despoblado eller „ubeboede." De danne det sydamerikanske Høilands Bjergregioner og strække sig gjennem hele Peru fra Nordvest til Sydost, fortsætte sig gjenem Bolivia og udmunde mod Øst i den argentinske Republik. Efter deres geographiske og naturhistoriske Forhold danne de en eiendommelig Modsætning til de hinsides Alperne mod Nordost liggende Lhanos, hvilke saavelsom Punaen bidrage saa meget til den nye Verdens Charakteristik.

Climatet i denne Region er ligesaa uvenligt som det, man træffer paa de høie Bjergkamme. Kolde Vest- og Sydvestvinde stryge næsten hele Aaret fra de iisbedækkede Cordilleras henover Fladerne og føre med samme Regelmæssighed som der, fire Maaneder igjennem, dagligt hæftige Uveirsstorme, ledsagede af Sneefog.

Paa de betydelige Høider, hvortil Cordilleras hæve sig, viser det formindskede Lufttryks Virkning paa Organismen sig i høi Grad, og tilkjendegiver sig især ved en usigelig Mathed og besværligt Aandedræt. De Indfødte kalde ligeledes denne Virkning Puna eller Sorroche (de spanske Creoler benævne den Marreo eller Veta) og tilskrive den, i deres Ubekjendtskab med de egentlige Aarsager, Metallernes, i Særdeleshed Antimoniums Uddunstninger, ligesom overhovedet dette sidste spiller en Hovedrolle i deres Physik og Metallurgie. De første Spor af Vetaen vise sig i Reglen ved en Høide af 12,000 Fod over Havet og bestaae i Svimmelhed, Susen for Ørene og et fordunklet Syn, hvortil Hovedsmerte og Ildebefindende snart slutter sig. Selv naar man sidder til Hest, fremtræde hyppigt disse Phænomener, men med fordoblet Styrke, naar man til Fods stiger opad. Jo høiere man kommer op, desto intensivere blive de og forøges med en Træthed i Laaret, der gjør det aldeles umuligt at gaae, med en i høi Grad besværet Respiration og en heftig Hjertebanken. En fuldkommen Hvile formindsker vel for enkelte Dieblikke disse Symptomer, som dog ved fortsat Bevægelse igjen optræde med fornyet Heftighed og da ofte ere ledsagede af Afmagt og heftig Opkastning. Øielaagenes, Næsens og Læbernes Haarkar springe op, og Blodet træder draabeviis frem; selv Blodspytning og Blodgang ere hyppigt en Følge af den intensive Veta. Ikke sjelden er dette Ondes Heftighed saa stor, at det koster den Reisende Livet. Ved et længer Ophold i disse høie Regioner vænner Organismen sig imidlertid let til denne fortyndede Luft; da kan den kraftige Europæer med Lethed bestige selv høie Bjerge og bevæge sig ligesaa ugeneert som paa det flade Land. Jeg led kun tvende Gange af Vetaen, men i meget heftig Grad. Hvad jeg følte, da jeg efter et Aars Ophold i dette Land

første Gang følte mig greben deraf, vil jeg idetmindste tilnærmelsesviis beskrive.

Morgenen stod i Begreb med at vaagne; Solen begyndte let at rødme de med evigt Snee bedækkede Toppe, og gjennem Tagets sodede Aabning, der tjente istedetfor Skorsteen paa den usle Hytte, hvor jeg havde tilbragt Natten, trængte den frembrydende Dags Straaler ind, belysende Smuds og Armod. Jeg forlod mit daarlige Leie, som min godmodige Vært havde anviist mig, og hvorpaa jeg, udmattet af Kulde og Træthed, for et Par Timer tilbage havde strakt mig, løftede Kohuden fra Døren og krøb ud for at see efter mit Muuldyr og gjøre det færdigt til Fortsættelsen af min Reise.

Med en taknemmelig Følelse for den forgangne Nats Ly forlod jeg den arme Bolig og forsøgte at komme tørskoet igjennem det Morads, der omgav den. Nystende af Kulde stod mit fortræffelige Dyr med sænket Hoved og indfaldne Sider i Nærheden bundet til en Steen. Denne Forsigtighed, at binde Muuldyr eller Heste til Stene eller ved sig selv, naar man er nødsaget til at overnatte under aaben Himmel, er isærdeleshed nødvendigt i disse Egne, da Dyrets Instinkt ofte driver det til om Natten i 4 à 5 Miles Afstand i en dybere liggende Dal at søge en rigeligere Næring; thi det korte Græs, som findes paa disse Høisletter, er sandelig kun en ringe Vederkvægelse efter de Anstrængelser, som det koster at bereise dem.

Med Hænder, stivnede af Kulde, opsadlede jeg mit Muulæsel og paalagde den Tværsækken, i hvis ene Ende befandt sig mit Mundforraad, og i den anden en lille Samling Skind af Fugle, som jeg de foregaaende Dage havde skudt. Knurrende og med skelende Blik ledsagede de falske, bruunligtgule Hunde, der havde deelt mit Leie om Natten med mig, enhver af mine Bevægelser og kun med Trudsler formaaede deres Herre at afholde dem fra et alvorligt Angreb. Min indianske Huusvært rakte mig Flinten; som Gave bød jeg ham nogle Realer og Papircigarer, spurgte efter Veien og reed med et takkende og venligt „Dios lo pague“ bort, medens han halvt ligegyldigt, halvt nysgjerrigt skuede efter mig og da atter med samt sine Hunde krøb ind i sin Hytte.

En tæt og tung Taage bedækkede hele Egnen og smeltede med den om Natten rigeligt faldne Snee sammen i et monotont Hvidt. Min Vei førte mig forbi en gammel Indianerinde, som drev sine Faar til Græsgangen; brægende drog Hjorden foran hende og efterlod en dyb Fure i Sneen; utaalmodig ventede de paa, at Solen skulde gjennembryde Taagen og drage det uvelkomne Tæppe bort fra deres sparsomme Føde. Noget høiere oppe traf jeg paa Hyrdindens forvildede Søn, ivrigt beskjæftiget med i Forening med en Hund at fange Agerhøns, for at sælge dem næste Søndag i den nærmeste Landsby for en Bagatel.

Paa den slette Sti reed jeg op ad den ikke steile Bjergskraaning. Sumpe eller Klipper, som jeg ikke kunde bestige, nødte mig ofte til at gjøre store Omveie, især undgik jeg omhyggeligt de første, thi i Punaegnen ere de slemme Fjender for den Reisende. Maa han omgaae dem, taber han megen Tid; men skal han gjennemskjære dem, staaer han hvert Øieblik i Fare for at synke med sit Dyr, hvilket som oftest skeer, eller i lykkeligste Tilfælde kan han lade sit Dyr blive stikkende deri og nu fortsætte Reisen tilfods. Selv om det er aabent Land, ere Sumpene vanskelige at kjende, og pludseligt giver Jorden efter, som man ansaae for fast. Om Morgenen kan man imidlertid uden Fare ride over Steder, som høiere op ad Dagen ved Indvirkning af Solvarmen blive utilgjængelige.

Flere Timer vare forløbne, da Solen endelig adspredte Taagen, og i faa Dieblik forsvandt Sneen for dens brændende Straaler. Gjennemtrængt af ny Kraft, orienterede jeg mig i den menneske-tomme Høide. Jeg havde naaet en Høislette paa næsten 14,000 Fod over Vandfladen. Fra begge Sider stirrede Cordillernes evigt iisdækkede Tinder, af hvilke enkelte Pyramider som Giganter stræbte at naae Himlen, mig imøde. Bag mig laae dybt og dybere den lavere Bjergregions mørke Dale med neppe synlige Indianerlandsbyer, og foran mig strakte den tørre, umaalelige Høislette sig bølgeformigt hen, her og der afbrudt af lange, lave Bjergrygge med steile Klippevægge.

Det forekom mig, som om Naturaanden her paa Cordillernes eensomme Sneemarker udaander sin Kraft. Liv og Død række hinanden Haand og kæmpe den evige Kamp om Tilværelse eller Ikketilværelse, og jeg, den eensomme Vandrer med mit trætte Dyr, fjern fra enhver menneskelig Bolig, veed jeg, til hvilken Side Kampens Vægtskaal hælder ogsaa for mig? Ogsaa min Lod er deri, i vældige Forhold prøver sig her Naturkraft mod Naturkraft og for dem forsvinder det dyriske Livs spæde Aande.

Hvor lidt Liv havde Solen endnu vækket omkring mig, hvor det matgule Punastraa smeltede sammen med Bjergets grønlige Gletschere, og neppe erindrede en sparsommelig Vegetation paa det eensfarvede Jordtæppe om Livets matte Pulsslag. Glad hilste jeg som en gammel Bekjendt den purpurblaae Gentiana, den brune Calceolaria og talte Kuglecactussens gule Blomster, der i store Leier beklæde Stenene og i Afstand med deres bløde, hvide Filt see ud som enkeltvise Sneestænk. Især frydede mig Synet af Ananascactussen, der tilbagekaldte mig Mindet om Urskovenes yppige Fylde; men her stode disse Planter i Selskab med Bregner og Mosarter og nogle fortørrede Syngenesister, der, som de andre, vare blevne rustbrune af Frosten. Ingen Sommerfugl, ingen Flue, intet Insekt svæver her i disse ætheriske Høider, og den ivrige Naturforsker finder kun sjeldent under en omvæltet Steen en mørk Colepter, her og der kryber den lade Skrubtudse frem af sit Hul og et halvforhungret Fiirbeen opsøger paa en Steen Solvarmen for at oplive de smidige Lemmer.

Men jo længere jeg reed, desto mere Liv fandt jeg og især deleshed af den høiere Dyreverden og af denne Fuglene, fattig i Arter, men rig paa Individer. Man maa forbauses over Dyreverdenens Rigdom i disse Høisletter, men ogsaa heri viser sig Tropeegnens livssprudlende Fylde, som lige fra Insekterne og Amphibierne til Abe- og Papegøieslægterne avler en til Overfladen passende Rigdom paa Beboere, hvem hverken Sletternes stikkende Sol eller Punaens haarde Kulde synes at skade, og som hist den første Regn, her den første Solstraale synes at kalde frem til Livet.

Egnens Eensformighed var næsten ganske forsvunden; Hjorde af Vicunas (vilde Lamaer) nærmede sig nysgjerrigt for strax derpaa at flygte med Vindens Hastighed; i det Fjerne saae jeg stille, stolte Skarer af Huanacas (ligeledes en Art Lama), som forsigtigt betragtede mig, drage forbi; i Læ af Klipperne græssede enkelte Raadyr, og droge høitpibende langs den jevne Bjergskraaning; langsomt kom den sælsomt hornede Punahjort (Tarush) frem fra sin Hule og saae studsende efter mig med sine store sorte Øine, medens de vevre Bjergharer (Viscachas) fortroligt legede indbyrdes og afgnavede de smaa Urter, som sparsommeligt beklædte Klippespalterne.

Mange lange Timer havde jeg alt uden Ophold fortsat min eensomme Vei og iagttaget det mangfoldige Liv i denne saa eiendommelige Alpeverden, da jeg

stødte paa et dødt Muuldyr, som formodenligt havde lagt sig under sin Byrde, og, efterladt af Arrieroen, her havde fundet en ussel Død af Kulde og Hunger. Da jeg kom nærmere, opjog jeg tvende forslugne, hidsige Condorer, som med deres milevidt skærpede Blik havde fundet og just nu bemægtiget sig deres kostelige Bytte. Stolte rystede Luftens Konger deres kronede Hoveder og kastende skarpe Blik af deres blodrøde Øie, hævede de sig med Kæmpevinger og svævede ulykketruende i stedse snævrere Kredse over mit Hoved, medens een, forsvarende sit Bytte med rasende Skrig, forblev i Nærheden, indtil jeg, fattet paa ethvert Angreb, forsigtigt med anlagt Bøsse var redet forbi det uhyggelige Sted, uden i ringeste Maade at gjøre disse Landeveisriddere deres Bytte stridigt.

Solen havde alt for to Timer siden naaet sit Culminationspunkt. Siden Morgenstunden var jeg stadigt, om end kun langsomt, stegen opad. Mit stønnende Muuldyr havde forkortet sine Skridt og var fra Tid til anden standset og det syntes kun med Ulyst at ville bestige en Høi, som laae paa min Vei. Jeg steeg af for at lette mit stakkels flittige Dyr og for at bringe mine Lemmer, som siden Morgengry ikke havde været af Sadlen, noget i Bevægelse. Rask steeg jeg opad, men snart begyndte jeg at føle det formindskede Lufttryk i disse Høider og ved hvert Skridt greb mig et tidligere aldrig følt Ildebefindende. Jeg maatte staae stille for at trække Luft, men jeg fik det ikke; mit Hjerte bankede hørligt mod Siden, Aandedrættet var kort og afbrudt; det var, som en heel Verden laae paa mit Bryst, Læberne bleve blaae, opsvulmede og brast, Øienlaagenes fine, opsvulmede Haarkar aabnedes og draabeviis trængte Blodet frem. I samme Forhold formindskedes Tænkeevnen; jeg saae, hørte og følte Intet, en mørkegraae Taage svømmede for Øiet, ofte med rødligt Skjær, indtil en blodig Taare randt. Nu følte jeg mig indviklet i den Kamp paa Liv og Død, som jeg forhen anede i Naturen, mit Hoved svimlede, Sandserne svandt og sittrende maatte jeg lægge mig ned paa Jorden. Sandelig, om Jordens kosteligste Goder eller Evighedens Glorie ventede mig hundrede Fod høiere, det havde været mig physisk og moralsk umuligt endog kun at udstrække Haanden derefter.

I halv bevidstløs Tilstand var jeg en Tidlang bleven liggende paa Jorden, indtil jeg havde forfrisket mig saavidt, at jeg med Møie kunde bestige mit Dyr; thi jeg maatte videre. Sorte, uveirssvangre Skyer havde ophobet sig paa Horizonten, talrige Lyn lyste fra den mørke Grund og den stedse nærmere kommende Torden truede den Hjemløse med et frygteligt Naturskuespil. Men det værste Uveir leirede sig tungt over de metalrige Cordilleratoppe, og kun de lette Skyer jagede mig imøde; snart opløste de sig i et orkanisk Sneefog, den iiskolde Vind pidskede mig i Ansigtet og truede hvert Øieblik med at betage mig Veiret. I mindre end en halv Time var hele Egnen bedækket med Snee; Sumpe og Høie, Dale og Skraaninger saae ud som een Flade, hvert Spor af Vei var forsvundet og min Stilling forværredes hvert Øieblik. Havde jeg dengang kjendt Punaen saa godt, som senere blev Tilfældet, vilde jeg have rettet min Vei efter Fuglenes Flugt, men uheldigviis forfulgte jeg det friske Spor af en Vicunahjord, der tabte sig i Sumpene. For seent bemærkede jeg dette, mit Muuldyr var pludseligt sunket saa dybt i, at det ikke kunde arbeide sig op igjen; jeg begyndte at blive noget ængstelig, steeg forsigtigt af og med usigelig Møie lykkedes det mig med min Dolk at grave dets Been ud og igjen at bringe det paa den alt tilbagelagte Vei. Længe reed jeg frem og tilbage og søgte om Veien i den uendelige Ørken. Endelig fandt

jeg den, betegnet ved en Mængde Hjerneskaller og Ribbeen, som med deres skarpe Kanter stak frem af det hvide Dække og viste den elendige Død af de Lastdyr, som her vare bukkede under for deres Byrder — et velkomment, men skjæbnesvangert Tegn for den eensomme Vandrer. Da deelte pludseligt Skyerne sig, og Straalerne af den brændende Tropesol kastede et grelt Gjenskin fra den blændende Sneeflade. I samme Øieblik bleve mine Øine trufne af Surumpen*). Der indfandt sig en heftig Stikken og kun ved at hænge et Tørklæde for Ansigtet formaaede jeg at fortsætte min Vei i stadig Frygt for at udsætte mig enten for en chronisk Øiensygdom eller fuldstændig Blindhed.

Efter en halv Times Forløb gjentog samme Scene sig paany. Den pludselig formørkede Himmel udsendte under Torden, Lynild samt en rystende Storm, uhyre Sneemasser; da kom Solen atter tilsyne, men kun for at skjule sig bag et nyt Uveir. Med uendelig Møie fortsatte jeg min Vei; Muuldyret formaaede med sin tabte Kraft neppe mere at arbeide sig frem igjennem den optaarnede Snee. Nu brød Mørket frem; stivnet af Kulde og afkræftet af Hunger og Veiens Besværlighed kunde jeg neppe holde Tømmen og følte ikke til mine Fødder, der dog ved de brede Træstigbøiler vare noget beskyttede. Tilmed havde jeg den Vished, at det nærmeste gjæstfrie Tag laa over 8 tydske Mile borte. I Nattens Mørke og i den dybe Snee var det umuligt at finde Vei eller endog blot at orientere sig. Mit udmattede Dyr, som nu i 14 Timer uden Hvile og uden Næring, for det meste med en betydelig Byrde paa Ryggen, var steget, om end kun langsomt, opad, formaaede ikke mere; alt troede jeg mig fortabt og et Offer enten for den tiltagende Kulde eller for den stedse stærkere faldende Snee, da jeg tilhøire for min Vei fik Øie paa en fremspringende Klippe med en Hule. Moder-Natur, i hvis Tjeneste min Vandring gik, lod mig ikke forgaae i Elementernes Kamp! I rette og sidste Øieblik bød den mig et, om end sit fattigste Tilflugtssted. Flygtigt undersøgte jeg Hulen, det var dog idetmindste et Ly for Stormen og Sneen. Møisommeligt afsadlede jeg Muuldyret og redte af mit Saddeldækken og min peruanske Kappe, Ponchoen, en ussel Seng paa den fugtige Jord. Muuldyret bandt jeg fast til en Steen i Nærheden og begjærligt skrabede det den stedmoderlige Høisslettes faa Urter frem af Sneen. Ikke mindre hungrig indtog jeg ogsaa mit Aftensmaaltid, som bestod af noget ristet Mais og et Stykke Ost, og kastede mig, i høieste Grad udmattet af det haarde Dagværk, paa det simple Leie, hvorfra Natfuglenes hylende og skjærende Skrig endnu længe bortjog Søvnen.

Da jeg endelig overvældet af Træthed var slumret ind, indtraadte Følgerne af Surumpen med ny Heftighed. Med en utaalelig Brænden i de beskadigede Øine vaagnede jeg op; Øienlaagene vare sammenklæbede af halvstørknet Blod. Jeg stod op og maatte skrige høit af den gjennemtrængende Smerte. Det var forbi med Hvile og Søvn, zittrende af Kulde og rasende af den heftige Pine, ventede jeg, snart staaende, snart siddende paa en Steen, længselsfuldt Dagen. Men kun langsomt gaaer Natten hen for den Ulykkelige! Den stjerneklare Himmel hvælvede sig over de evige Bjerge, Dødens Stilhed hvilede over Egnen og ligesom en Graverkarl anmeldte sig som det sidste levende Væsen Yncahuallpaen, der med sit monotone Skrig forkyndte de langsomt henrindende Timer.

*) En Art Øienbetændelse, der hyppigt indtræder i disse Regioner som Følge af Overgangen fra mørkt Sneeveir til klart Solskin.

Endnu mange Timer hengik, hvilke syntes mig en Evighed; da jeg beregnede, at Morgendæmringen maatte være indtraadt, aabnede jeg med Møie de smertende Øine — men det var kun for at komme til fuld Erkjendelse af min sorgelige Stilling. Idet jeg undersøgte Hulen, der havde givet mig Ly om Natten, saae jeg til min Skræk, at et stivfrossent menneskeligt Cadaver havde tjent mig til Hovedpude. Med Gysen vendte jeg mig derfra og søgte mit Muuldyr for at forlade dette skjæbnesvangre Sted; men min Ulykke havde endnu ikke naaet sin Ende. Mit gode Dyr laa dødt henstrakt paa Jorden; i sin forhungrede Tilstand havde det i Mørket ikke omhyggeligt nok valgt sig sine Urter, havde ædt den giftige Garbancillo og strax fundet sin sørgelige Død. Stakkels Reisekammerad! den havde dog deelt saa mangen haard Time med mig!

Denne fortvivlede Stilling havde vel kunnet ryste den Standhaftigste. Jeg vendte tilbage til Hulen, — hvad Andet kunde jeg gjøre? Over den taagefrie Jord stod den unge, seirrige Morgensol; de om Natten med dyb Snee bedækkede Sletter og Høie laae aabne og grønne for mit Blik; den snakkesyge Acacli hoppede fortroligt ved Siden af mig, Bjergharerne legede sorgløst paa Klippen, og nysgjerrigt nærmede sig de langhalsede Vicunas, som om de Intet kjendte til den forgangne Nats Rædsler. En unævnelig Trøst trængte i min Sjæl og beroliget traadte jeg ind i Hytten for at undersøge min afsjælede Sovekammerad. Var det maaskee ogsaa En af min Slags, en Reisende, der var bukket under for Hunger og Frost? Nei, det var en Halvindianer; flere dybe, dødelige Saar i Hovedet viste mig, at han var bleven ombragt af de lumske Indianeres Haand ved Steenkast og slæbt herhen; i deres Rovsyge havde de endog bemægtiget sig hans Klæder.

Jeg greb min Flint og skjød en Bjerghare, opsøgte mig en Smule Brændemateriale og tilberedte mig paa et af en Knokkel dannet Stegespid en ikke synderlig velsmagende Frokost; derefter ventede jeg roligt paa, hvad min Skjæbne vilde bringe mig.

Klokken kunde vel være noget over Middag, da jeg i Mellemrum hørte et monotont, afbrudt Skrig; forskrækket, glad gjenkjendte jeg de velbekjendte Toner. Jeg besteeg den nærmeste Klippe og saae dybt nede tvende Indianere, som dreve deres med Taquia belæssede Dyr til det nærmeste Bjergværk. Hurtigt iilte jeg ned og overtalte dem til mod en ringe Gratification af Tobak at overlade mig et Lama. Villigt fulgte de mig til Hulen, Lamaen blev belæsset med mine Pakkenelliker; med en Følelse af smerteligt Veemod kastede jeg en Haandfuld Jord paa Liget og forlod dette Ulykkens Sted.

Fordybet i Tanker over de forløbne Timers Begivenheder, over Afvexlingen i den menneskelige Lykke og alle jordiske Tings Forgjængelighed, vandrede jeg med min Flint bagefter den lydige Lama og naaede med indbrydende Nat gjennemvaad, hungrig og træt til Minen, og fortsatte den følgende Morgen min besværlige Vei paa en forhungret Klaphest.

Muhamedanernes Fez.

Som bekjendt er Fez den befalede Hovedbedækning for alle Portens civile og militaire Autoriteter, hvilkensomhelst Tro de end tilhøre. Den eneste Forziring derved bestaaer i en lang ovenfor befæstet Qvast, der løber gjennem et smukt udskaaret Stykke Papir, som

tjener til dens Befæstigelse. Den ligner en Chako uden Skygge, og denne Mangel er i Orienten en slem Omstændighed. Den afdøde Sultan Mahmud indsaae dette og forsøgte at raade Bod derpaa, men Scheik Islam og Ulemaerne, som kun modvillig havde givet Tilladelse til Antagelse af et halvfransk Costume og til Afskaffelsen af Turbanen, modsatte sig med Hensyn til Hovedbedækningen enhver Efterligning af de Christne. Og saaledes saae den store Reformator sig nødt til at opoffre sine og sine Soldaters Øine for Kirkens religiøse Skrupler.

Da han dog fandt, at hans Tropper lede meget af Solen, lod han en Dag Scheick Islam hente. Saasnart den ærværdige Mufti var meldt, satte Mahmud sig med Ryggen vendt imod et stort Vindue, hvorigjennem Solens brændende Straaler udgjøde sig. Mufti indtraadte og Mahmud anviste ham en Plads ligeoverfor sig og begyndte en lang Samtale. Solen faldt imidlertid lige i Ansigtet paa Mufti, saa at han for at beskytte sig snart maatte holde den ene, snart den anden Haand for Øinene, og ledsagede dette Selvforsvar med forskjellige Grimacer og Legemsbevægelser. „Allah, Allah," raabte Sultanen, „hvad er det? er Du syg, eller er Synet af Sultanen Dig imod? Hvorfor tilhyller Du Dine Øine, Padischah er dog ingen Basilisk!" — „Astay ferullah, Gud bevare os! Guds Skygge er hans Slavers Lys og Liv," svarede den halvstegte Mufti. — „Nu, hvad feiler Du da?" spurgte Sultanen, som syntes oplagt til Spøg; „Du bliver gammel; Du har opbrugt din Kraft i Sultanens Tjeneste og behøver nu Ro." — „Allah bevare os!" svarede Mufti, som ansaae disse Ord som en Antydning af en nær forestaaende Afsked; „o Du Almægtige! jeg er som en ung Løve. Inschallah! Sultanens Tjener vil endnu leve mange Aar." Og med disse Ord forsøgte han at sidde rolig. Men snart blev Heden saa utaalelig, at han afmægtig sank til Jorden. Tjeneren ilede til Hjælp og bragte ham, efterat han var kommen til sig selv, paa et beskygget Sæde. Nu heftede Mahmud sine gjennemborende Øine paa ham og sagde: „Nei, Mufti, hvad har Du at indvende mod den vantroende Skjærm paa Fez? Du, som er en ung Løve og sidder i vor Persons Skygge, er ikke i Stand til at see Solen i Ansigtet. Hvor tør Du vove at modsætte Dig, at Soldaterne beskytte deres Øine? Bort, bort; see til, at jeg ikke mere æder Snavs om denne Gjenstand!" — Mufti bortfjernede sig, bestyrtet over den vellykkede List, og 48 Timer derefter blev et Firman udstedt, som tillod at forsyne Fez med Skygge.

Mærkeligt nok, vægrede sig de, for hvis Skyld denne Bestemmelse var gjort, sig ved at antage de Vantroendes Skik og Planen blev opgiven, da Seraskieren frygtede Uroligheder. Maaskee beroer Fordommen mod Skyggen paa den i Orienten herskende Tro, at Frankerne bære Skyggen paa deres Huer, fordi de ikke vove at møde den Almægtiges vrede Øie.

Blade af Viisdommens Bog.

Det skader ikke at knæle; men det er skadeligt at blive liggende.

Naar Skjæbnen lægger sin Haand paa et Menneskes Hoved, lægger den to Fingre paa hans Øine, to paa Ørene og een paa Munden.

Red en Egoist af Flammerne, af Bølgerne, af Fordærvelse — han vil kun erindre, at han selv har været i Fare.

Gondo-Galleriet i Simplonveien.

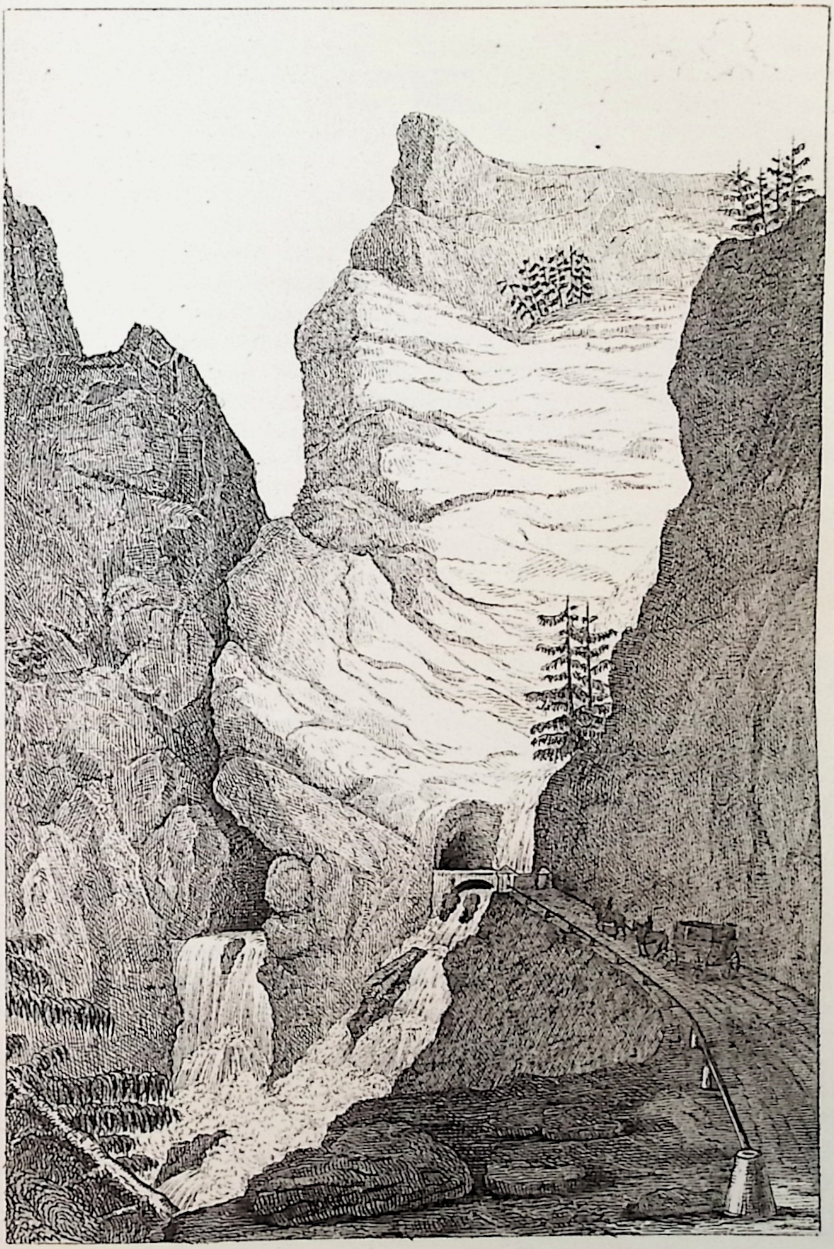
(Hermed et Lithographi.)

Veien over Simplon, i Aarene 1801—1806 anlagt af Napoleon, er den eneste, hvorpaa der kan kjøre Lastvogne fra Schweiz over Alperne til Italien. Den er syv Mile lang, overalt 25 Fod bred, aldrig steil, og altsaa fremkommelig for de tungeste Vognlæs. Ingen Vei i Verden har kostet saamegen Anstrængelse, har havt saa store Hindringer at kjæmpe med. Ofte løber den langs ad bratte Afgrunde, hvor Bjergvandet nedbruser; tidt løber den i Zikzak op ad Bjerget; ofte maatte Klipper gjennembores til Huulveie flere hundrede Skridt, med skorsteenslignende Huller til Belysning. Overraskende er det fra disse Gallerier snart at træde ud i yndige Dalgrunde med Hyrdehytter, snart fra høie Klippetinder at skue hen over sorte Granskove til glindsende Gletschere og Sneebjerge, eller over dybtliggende Dale hen i Himlens Blaa. Paa flere Steder føre dristige Broer fra et Bjerg til et andet, over Kløfter af umaadelig Dybde. Mange af disse Arbeider see mere ud, som om de vare frembragte af Aander end af svage Dødelige.

Veien begynder ved Byen Brigg og stiger op ad Simplons Bjergaas, i en Høide af 6,000 Fod. Alt tusind Fod dybere, ved det saakaldte Gletschergallerie, hvor Veien gaaer næsten ved Foden af Iisbjergene og tildeels under dem, gjennem lange Gallerier, ophører Trævæxten. Øverst oppe staaer et Herberg for Reisende; en af Napoleon stort begyndt Bygning, men som blev ufuldendt efter hans Fald; nu tilhører den Klosterbrødrene paa Bernhardsbjerget, som her, til Redning og Vederqvægelse for Reisende, hele Aaret igjennem vise Gjæstfrihed. Ikke langt herfra er et Chausseehuus, men neden under det gamle forladte Herberg. Høiden er en Flade, gyselig øde, fra hvis Side Simplon endnu hæver sig 4,000 Fod høiere i Skyerne, og hvor omkring flere andre Alpetoppe stige i Veiret, malerisk grupperede. Udsigten aabner sig kun sjelden, gyselig til Berns Høialper og hen i Gletscherverdenen om Rhones Kilder.

Tre Fjerdingvei fra Toppen, paa den italienske Side ligger Byen Simplon, halvfemtetusind Fod over Havet. Strax bagved fører Veien til en snæver Kløft, hvori den vilde Dovedro bruser. Her begynder Fartens belles horreurs. Strømkløften bliver snævrere og snævrere, og tidt klemme de to Bjergvægge, som danne den, sig saa nær sammen, at Veien i lange Strækninger maatte hules ud af deres Sider. Til Høire og Venstre styrte Bække tordnende ned, tidt mange hundrede Fod dybt; hvælvede Buegange beskjærme mod deres Vande. Ofte luder Veien ud over Afgrunden, baaret af Stræbepiller, stærkt indkilede i Bjergvæggen; eller den gaaer høit over Broer, hvis Piller hvile i den fremspringende Klippe.

Et af de gyseligste, berømteste Steder er det her aftegnede, ikke langt fra Gondo. Den Kløft, hvoraf Dovrede styrter frem som Kaskade, har næsten reent lukket sig, og en høi Bjergvæg, ned ad hvilken den mægtige Frosinone tordnende og skummende bruser umaadeligt høit fra, spærrer Udgangen. Her maatte Veien udhules i en Længde af 600 Fod gjennem Fjeldet, et treaarigt Kæmpeværk for 2000 Mennesker; thi det var haard Granit, der gjennembrødes. Over Frosinone gaaer ved Huulveiens Aabning en Bro, hvorfra man seer de tvende Floders Formæling i Dybet; et Chaos af Skum og Bølger, for hvis Magt Klipperne skjælve.

Gondo Galleriet

(Simplon Veien)

Kometen.

En Sønovelle.

(Fortsat.)

3. Et Sorgespil.

En Skrivemappe af stort Omfang, som var brudt op, faldt pludselig de Tilstedeværende i Øinene. Sir Reginald gik hen og optog en Rulle, som var falden ud deraf. Han aabnede den og læste; det var den Afdødes Testament og lød til Gunst for Neveuen. Soldaten standsede og blev bleg; Henry læste Indholdet over den Andens Skulder.

„Min gode, stakkels Onkel!“ sagde den unge Mand.

„Capitain!“ hviskede Soldaten, trækkende denne til Side, „jeg har en skrækkelig Mistanke. Bemærkede De ikke noget Særdeles mellem Onkelen og Neveuen igaar Aftes?“

„Nog!“ svarede den Anden med et Blik, hvori en bange Skræk var afmalet; „de vare to Timer ganske alene med hinanden og vexlede varme og levende Ord. Senere spillede den unge Mand Kort med største Ligegyldighed og gik derefter til Sengs uden nogen Hilsen.“

„Jeg bemærkede, at han ikke heller ønskede sin Cousine Godnat,“ sagde Reginald. „Men Eleanor! naadige Gud, hvad skal man sige til hende? hvor er hun?“

„Hun er paa Dækket,“ svarede Capitainen.

„Jeg vil være den, som skal give hende den frygtelige Oplysning,“ vedblev Reginald. „Vil De ordne Værelset og træffe de fornødne Anstalter til Ligbegængelsen.“

Sir Reginald gik, fulgt af Postans, op paa Dækket. Deres kolde og stirrende Blik bragte Eleanors hilsende Smil til at stivne paa hendes Læber. Hun begyndte at zittre. Officeren nærmede sig hende og talte til hende i forsigtige Udtryk. Hendes Fader var ikke rask — syg — meget syg — dødssyg — død — myrdet! Ak, det varede længe, inden det blev udtalt. Mellem ethvert Ord søgte Sir Reginald at indgyde hende Trøst og da endelig den skrækkelige Sandhed var udtalt, var den unge Pige saaledes forberedt, at den dybeste Smerte vel malede sig paa hendes Ansigt, men hun hengav sig ikke til Jammerens fortvivlede Udbrud, som standse Aandens Virksomhed og bortjage Fornuften fra dens Fæstning, Panden. Hun blev bragt til Sengs og Skibsdoktoren gav hende en beroligende Drik, der nogle Timer efter bragte hende i en mild Søvn.

Ved Frokosten saae Gjæsterne med Mistro og Fjendskab paa hverandre; deres Øine vare dog især rettede paa den unge Baronet og den myrdede Mands Neveu. Begge vare ogsaa i en ophidset Stemning, og de Øvriges Mistanke fæstede sig snart paa den Ene, snart paa den Anden, skjøndt Ingen høit udtalte sine Tanker. Man hørte Snedkerens Hamren, medens han sammentømrede Kisten til den Mand, som Dagen i Forveien vel tilmode og livsglad havde siddet i deres Midte. Et saadant Tab bliver dobbelt følt i den lille Verden, som et Skib danner. Capitainen sad paa sin sædvanlige Plads øverst ved Bordet og bød mechanisk sine Gjæster Retterne, og en skarp Iagttager vilde have bemærket, at han var i en urolig Tilstand og ofte vendte sit Ansigt mod Sir Reginald; han havde aabenbart Mistanke til denne. Baronettens Kjærlighed til Eleanor, Faderens Forkjærlighed for Neveuen, den uafhængige Stilling, hvori Eleanor nu var kommen, — alle disse Beviser bestyrkede hans Mistanke.

Da Maaltidet var til Ende, reiste Sir Reginald sig strax op og kaldte

paa sin Tjener, en Mulat ved Navn Josh, som med den for disse Mennesker sædvanlige Flinkhed havde opvartet ved Bordet.

„Josh," sagde han, „kom med mig i Capitainens Kahyt."

„Jeg, Massa Reginald, til den døde Mand! — Nei! nei!"

„Kom!" vedblev hans Herre strengt.

Mulatten adlød, skjøndt ikke uden en overtroisk Modstand, som er egen for hans Race. Han søgte dog at vende Ryggen til Liget.

„Josh," sagde Officieren, „jeg veed, hvem der har dræbt den stakkels Mand, og Du veed det ogsaa."

„Jeg, Massa Reginald!" raabte Mulatten med uforstilt Skræk, medens hans Øine rullede i Hovedet.

„Jeg har en stærk Mistanke, at det er den Gamles Neveu. Sagen maa bringes for Dagen, inden vi forlade Skibet, og jeg befaler Dig at bruge Dine Øine. Intet Blik, ingen Bevægelse af den unge Mand maa undgaa Dig. Naar Du seer Noget, som enten kan bestyrke eller formindske min Mistanke, maa Du strax melde mig det!"

„Det vil jeg — frygt ikke derfor."

Sir Reginald sagde Intet, men kastede et alvorligt Blik paa Liget, forlod Kahytten og gik op paa Dækket.

Om Aftenen, en Time efter Solens Nedgang bleve Levningerne af den stakkels Mr. Bowen sænkede i Havet, og Eleanor var en Forældreløs. Over det hele Skib herskede en dyb Sorg; et Mord paa Søen er nemlig en sjælden og frygtelig Sag, og den hele lille Besætning var dybt greben, medens de Ængsteligere endog spurgte, til hvem nu Rækken skulde komme.

---

4. Kometen.

Capitainen paa Royal Charley, som rask styrede sit Skib mod Portorico, havde fjorten Dage, efterat den sørgelige Tildragelse var skeet, den lille Ø Sombrero i Sigte. Ikke en Luftning krusede Bøverne, og Vinden, som i de sidste Dage havde blæst rask, var ganske hendøet; Himlen var tung og Solen brændte næsten Skibsplankerne. Briggen adlød hele Timer ikke Roret. — Overalt var Dødsstilhed.

Capitain Montrose var oppe i Mastkurven med Josh, som besad et usædvanligt skarpt Syn; Sir Reginald stod ved Siden af den blege og sørgmodige Eleanor, og Henry Postans gik med mørk Mine omkring paa Dækket. Intet Ord blev udtalt; Alle ventede paa at høre det længe lovede Ord „Land" og endnu utaalmodigere paa Vinden, der skulde fylde Seilene og føre dem til deres Bestemmelsessted. Officieren talte nu og da til Eleanor, som sjældent svarede ham med Andet end med et Blik. Hun var taus om sin Faders Død, en bange Mistanke krydsede hendes Tanker. At han var myrdet, syntes klart; men af hvem? spurgte hendes bankende Hjerte, og hendes Tanker maatte uvilkaarlig falde paa hendes tvende Friere. Dog antog hendes Mistanke ingen bestemt Skikkelse; hendes Sandser vare i en drømmende Tilstand og kunde ikke fæste sig paa eet Punkt. Havde hun selv kunnet see dybere i sit Hjerte, vilde hun have fundet, at hendes Mistanke mest var henvendt paa Fætteren.

„Et Skib!" raabte pludselig Josh med høi Stemme og tilføiede: „ja, Skib hoihoh!"

„Hvorfra?" spurgte Capitainen fra den store Bramseilsraa, medens Sir Reginald rask gik frem i Bagstavnen og saae derudover.

„To Streger over Styrbord, Massa!" raabte Mulatten.

„Bevæger det sig?"

„Som et Lyn; det har raske Ben."

Capitainen rettede sin Kikkert i den af Mulatten angivne Retning; Sir Reginald indtog rolig sin Stilling hos

Eleanor, og alle Passagererne vare lutter Øre og Øie. En Seiler er for et Skib efter en lang Reise en Begivenhed. Neppe havde Capitain Montrose seet Skibet, som Negeren havde opdaget, før han skyndte sig ned, kaldte Sir Reginald og sine Officierer sammen. Han sagde, at han var overbevist om, at det Skib, som styrede imod dem, var en Sørøver, en Buccanier. Den raske Fart med Aarer var Bevis for et stort Mandskab, og Capitainen spurgte nu, hvad der var at gjøre; alle Seil burde rebes, for at gjøre sig saa usynlig, som mulig. Sir Reginald talte kun lidet. „Og hvad siger De?" spurgte endelig Capitainen, idet han pludselig vendte sig mod ham, efterat Alle havde talt.

„Lad alle Mand pibe op og lad Passagererne og Mandskabet ruste sig til Kamp!"

Den republikanske Officiers Tone virkede elektriserende; hans Ord vare Befalinger. Pibens Lyd skingrede gjennem Skibet; den frygtelige Efterretning, at det var en Sørøver, gik fra Mund til Mund, og Alle, med Undtagelse af Fruentimmerne, rustede sig til Forsvar. Eleanor udtrykte det Ønske at maatte forblive paa Dækket, og paa et Tegn af Sir Reginald gav Capitainen sin Tilladelse dertil. Der var en Tidlang en forfærdelig Larm over hele Skibet, idet Kanonportene bleve aabnede, Kanonerne ladede, Musketter, Sabler og Piker bragte op paa Dækket — Alt bevæbnede sig. Kun Henry Postans vægrede sig ved at modtage de Vaaben, man tilbød ham, og gik frem og tilbage med en mørk Mine.

Det fremmede Skib nærmede sig bestandig, og førend Alt endnu var beredt, saae man tydelig dets Skrog. Det styrede med Lynsnarhed mod den forsvarsløse Brig; man saae Aarene med en uhyggelig Hurtighed dyppe sig i Vandet og den formodede Sørøvers Skikkelse traadte ganske tydelig frem. Alt var paa sin Post paa Briggen, og skjøndt Faren var saa nær, kunde man dog ikke Andet, end beundre den Skjønhed og Hurtighed, som Skonnerten besad, idet den mere lignede et Lystfartøi, end et Sørøverskib. Det var et fuldendt Miniatur af Skibsbygningskunst og syntes mere en Model, end et Skib til Brug. Dækket var fyldt med bevæbnede Mænd, og da det var i Skudviddes Afstand fra Briggen, udfoldede det sit blodrøde Flag med en hvid Stjerne i Midten. Capitain Montrose svarede ved at heise Gammelenglands Flag. Et eneste Skud fra Skonnerten var Svaret, og Aarene satte den atter i Bevægelse. Fem Minuter derefter var den under Briggens Kanoner, men laa aabenbart saa dybt i Vandet, at den ikke kunde beskydes af dem.

„Til Kanonerne!" raabte Capitain Montrose, „sigter paa Skurkens Dæk!"

„Ikke et Skud, hvis Eders Liv er Eder kjært!" raabte Sir Reginald, som pludselig løb frem.

Alles Øine paa begge Skibene fæstede sig paa den hemmelighedsfulde Fremmede, som, holdende sig i Takkelagen, svingede et Flag i sin høire Haand. Det var mælkehvidt med en rød Stjerne i Midten. Et vildt Glædesskrig tonede fra Dækket af den smukke Skonnert, som atter med stor Hurtighed styrede ind paa Briggen.

„Hvad befaler De, Sir!" spurgte Styrmanden om Bord paa Skonnerten, idet han berørte sin Hat og lod sit Skib standse.

„Send William om Bord," svarede den Fremmede, idet han atter indtog en rolig Stilling ombord paa Royal Charley.

„Vel, vel, Sir," svarede Manden fra det andet Dæk. I næste Øieblik hørte man en forvirret Larm og saae, at en lang og smal Baad blev sat i Søen og bemandet. Alle Folkene paa Royal Charley stode stumme af For-

bævselse og Forventning. Deres Overraskelse var saa stor, at de ikke længere tænkte paa Forsvar; selv Capitain Montrose var maalløs. Eleanor saae spørgende paa den Fremmede, da i samme Øieblik Henry Postans traadte hen til ham, zittrende af Bevægelse.

„Blodgjerrige Sørøver!“ sagde den unge Mand truende, „vi ere i Din Magt; men ikke destomindre anklager jeg Dig for at være min Onkels Morder!“

„Enhver i dette Skib,“ sagde Sir Reginald uden at agte paa Henrys Ord, „er fri, og naar jeg har givet mine Folk Befaling at følge os, vil jeg forblive her om Bord; naar det da behager Dem, kan De anklage mig for Gouverneuren paa Jamaica. Jeg er en Fribytter, „Kometens“ Capitain, men ikke blodgjerrig; jeg fører kun Krig med Spanierne. Anklag mig ikke,“ tilføiede han i en høitidelig og alvorlig Tone, „men see selv i Deres eget Hjerte og spørg, om det er pletfrit!“

Henry traadte bleg som Døden tilbage.

„Jeg — anklaget!“ — Han sagde intet Mere, men ilede om paa den anden Side af Skibet og gik i dyb Smerte frem og tilbage.

„Baad paa Siden, Sir!“ meldte den vagthavende Officier.

Sir Reginald gav Officieren i Baaden et Tegn til alene at komme om Bord —, en Befaling, der strax blev opfyldt. William var en erfaren Sømand paa halvtredsindstyve Aar, i en elegant Uniform og af et agtværdigt Udseende, som man sjældent fandt det om Bord paa saadanne Skibe. Men Kometen var ikke heller nogen almindelig Sørøver. Sømanden traadte hen til sin Capitain og talte hviskende i nogle Minuter med ham; derefter gik han, uden at rette et Ord til Nogen, igjen i sin Baad og stødte fra.

Nogle Minuter derefter strøg en let Luftning over Havet, som neppe var tilstrækkelig til at sætte Briggen i Bevægelse; Skonnerten derimod udfoldede sine hvide Seil og skjød som en yndig Svane gjennem Vandet.

(Fortsættes.)

En Flaske Malaga.

Hr. Nointel sen. beboede et smukt Hotel i Gaden Clery, ved den yderste Ende af Paris. Hans Have stødte op til Volden, som dengang endnu adskilte Staden fra Forstæderne. Hr. Nointel var Parlamentsraad og med Liv og Sjæl Embedsmand; han stod tidlig op, gik sildig tilsengs og offrede intet Øieblik paa Verdens larmende Fornøielser. Hans Søn derimod, et ødselt ungt Menneske, var søgt i alle Kredse og en complet Modeherre. Han kom hyppig hjem, naar hans Fader stod op og gik til sine alvorlige Beskjæftigelser. Faderen elskede dog Sønnen og for at give ham fuldkommen Frihed, havde han indrømmet ham en afsides liggende Pavillon til Bolig.

I. Et Besøg.

Chevalier de Nointel kom en Aften i October 1721 til sit Hjem omtrent Kl. 2 om Natten. Hans Kammertjener, der længe havde ventet paa ham, havde gjort Ild i den store Kamin i sin Herres Sovekammer; men da han havde forsømt at vedligeholde den, var nu kun den varme Aske tilbage. Tjeneren vilde paany bringe Ilden til at brænde; men Chevalieren lod ham gaa, efter først at have modtaget to Breve, som i Aftenens Løb vare ankomne; herpaa klædte han sig hurtig af og gik tilsengs. Medens

han læste det ene af Brevene, mærkede han en Tummel i Kaminen, ligesom om nogle Fugle havde søgt Tilflugt deri; Larmen hørte strax op, men begyndte igjen efter nogle Øieblikkes Forløb. Han blev opmærksom derpaa; det vedblev med større Heftighed og endte med et Fald — ikke af en Fugl, men af et stort tungt Legeme, som med saadan Tyngde styrtede ned, at Asken som en tyk Sky fløi ind i Værelset.

Chevalieren reiste sig forbavset op; det ved Sengen staaende Lys oplyste kun svagt det temmelig store Værelse. Kort efter Faldet hørte han klagende Toner, og Legemet syntes at bevæge sig. Nointel spurgte nu med barsk Stemme: „Hvem der?" — Man svarede ham fra Kaminen med et Smertens Skrig; den unge Officier gjentog Spørgsmaalet, og følgende Samtale udspandt sig:

„Hvem er det?"

„Min Herre, hav Medlidenhed med mig, jeg er en ulykkelig Arrestant. Den hele Dag forfulgt af Soldaterne, saae jeg mig nødt til at lade mig glide ned gjennnem denne Skorsten, for ikke at falde i deres Hænder. Træthed og Udmattelse have gjort mig ganske hjælpeløs."

„Elendige, veed Du, at Du befinder Dig i en Øvrighedspersons Hus, der er nødt til at straffe Dig og Dine Lige."

„Det vidste jeg ikke; men den Mand, som ikke vilde vise Medlidenhed paa sit Dommersæde, vil behandle mig barmhjertig nu, da Tilfældet har bragt mig i hans Hus."

„Nuvel, hvad vil De, hvad forlanger De?"

„Jeg beder Dem kun om Tilladelse til at maatte tilbringe Natten paa Gulvet i Deres Værelse; imorgen vil jeg gaa, hvorhen De maatte bestemme. Desuden er jeg ved Faldet bleven fuldkommen kraftløs, og det vil være mig umuligt at gaa videre, førend jeg har udhvilet mig."

Chevalieren, ung og medlidende som han var, tænkte i Øieblikket ikke paa den Fare, som han udsatte sig for, ved at give en af Lovens straffende Arm Forfulgt et Tilflugtssted saa nær ved sig.

„Jeg tilstaaer Dem denne Bøn. Sæt Dem paa Lænestolen der og hvil ud; saasnart det bliver Dag, maa De forlade Haven."

„Jeg underkaster mig alle Betingelser", og idet han sagde disse Ord, krøb den Ubekjendte paa Hænder og Fødder hen til Lænestolen, som stod nærved Kaminen; han satte sig tungt deri, idet han undertrykkede et Smertensskrig. Chevalier de Nointel fulgte opmærksomt hans Bevægelser; men da han saae, at den Fremmede sad rolig, slukkede han Lyset, trak Forhænget sammen og sov snart ind.

---

2. En Frokost.

Den unge Officier, som først henimod Kl. 3 var falden isøvn, vaagnede naturligvis sildig, og det saa meget mere, som hans Kammertjener for bestandig havde faaet den Befaling, aldrig at komme ind, førend der blev ringet. Uhret paa Væggen slog allerede ni, og endnu var Chevalieren ikke vaagnet. Hans Søvn havde maaskee varet længere, end sædvanlig; da Tjeneren havde glemt at lukke Skodderne, saa trængte Morgensolen uhindret ind og belyste Værelset og bragte Hr. Nointel til at vaagne. Medens han gned sine Øine, sagde han:

„Jeg har havt en forunderlig Drøm, en Mand faldt ned igjennem Kaminen og jeg gav ham Husly, indtil Natten var forbi."

Han drog rask Forhænget tilside, — men hvor stor var hans Forbavselse, da han nu saae det Menneske lyslevende, hvis Tilværelse han kun havde holdt for en Drøm. Den Ubekjendte laa i dyb Søvn i Lænestolen; hans

med Sod bedækkede Ansigt var hæsligt at see paa; hans endnu puddrede Haar faldt uordentlig ned over en rød, forreven Klædning. Den Fremmedes ene Haand, som hængte ud over den ene Arm paa Lænestolen, viste flere blodige Saar og var bedækket med Sod; paa den ene Finger sad en pragtfuld Diamant, der ved Solens Straaler skinnede i alle Farver. Denne Omstændighed forøgede Hr. Nointels Forundring. Efter nogle Øieblikkes Forløb strakte den Fremmede Armene ud og aabnede Øinene, stod op og nærmede sig vaklende Sengen og bukkede sig dybt, men utvungent for Chevalieren. Han var en Mand af Middelstørrelse, og hans Ansigt, skjøndt ilde medtaget, antydede en Alder paa 30 Aar; hans Træk havde intet Vildt ved sig og hans Øine lyste af Uforfærdethed og Blidhed.

„Min Herre!" sagde den Ubekjendte, „jeg har indført mig hos Dem paa en usædvanlig Maade og maa forny min Tak for Deres Gjæstfrihed."

„Jeg modtager Deres Tak," svarede Hr. Nointel; „men De veed vore Betingelser. De maa ufortøvet forlade Huset. Jeg vil selv aabne Havedøren, som fører til Forstaden."

„Jeg er beredt til at adlyde Deres Befalinger, imidlertid tilstaaer De mig vel en ydmyg Bøn. Jeg har hele den foregaaende Dag ingen Næring taget til mig; jeg er ganske afkræftet af Sult og vil ikke være istand til at slæbe mig ti Skridt frem. Sæt Kronen paa Deres skjønne Handling — jeg beder Dem indstændig derom — og giv mig et Stykke Brød og et Glas Vand."

Disse med mat Stemme udtalte Ord rørte den unge Officier, som, opdragen i Overflod, gyste ved den Tanke at lade et af sine Medmennesker omkomme af Hunger.

„Jeg vil ogsaa tilstaa Dem denne Bøn," sagde han; „luk Dem inde i Paaklædningsværelset, hvis Dør De vil finde ved Foden af min Seng."

„Den Fremmede adlød. Chevalieren ringede; hans Kammertjener traadte ind og hans Herre sagde til ham:

„Jeg har ikke spist Noget iaftes og ønsker derfor strax min Frokost. Lad Kokken give Dig noget koldt Steg og gaa over til min Fader, spørg til hans Befindende og bed ham gjøre mig den Tjeneste at give mig et Glas Vin af den fortræffelige Malaga, som han har faaet fra Greven af Toulouses Kjælder."

Tjeneren gik. Chevalieren sprang ud af Sengen og gjorde rask sit Morgentoilette, Kammertjeneren kom strax tilbage og bragte paa en Bakke en stegt Høne og en Flaske Vin; derefter gik han, og Chevaleren lukkede Døren ilaas. Han lukkede Paaklædningsværelset op og bad den Ubekjendte træde frem; hans Vært viste med Haanden paa Tallerkenen. Den Fremmede lod sig ikke bede, men vidste at skikke sig som et Menneske, der forstaaer at beherske sig, og holdt sit Maaltid uden at lægge nogen upassende Begjærlighed for Dagen. Chevalieren havde en Slags Glæde af at see ham spise. Da den Fremmede havde stillet sin Appetit, begyndte Chevalieren:

„Jeg veed ikke, min Herre, hvad der venter Dem, naar De gaaer bort herfra; maaskee De har en ligesaa sørgelig Dag for Dem, som igaar, — jeg vil derfor give Dem en lille Hjertestyrkning."

Med disse Ord overrakte han ham et Glas Malaga, som han selv havde skjænket.

Den Fremmede bukkede, satte Læberne til Glasset og smagte flere Gange med Kjendermine paa Vinen.

„Min Herre," sagde han, „denne Malaga er meget god; imidlertid gives der dog bedre."

„Virkelig!" svarede Chevalieren ærgerlig; „det er godt, — men De kjender vore Betingelser, og jeg maa nu bede Dem strax at forlade Huset."

Han aabnede Døren, som førte til en Trappe, steg ned med den Ube-

kjendte, gik gjennem Haven, og den Fremmede ilede rask ud af Havedøren, efter endnu engang at have bukket sig for sin ædelmodige Fører.

3. En Underskrift.

Chevalieren havde ikke omtalt det natlige Besøg til sin Fader, da han med Rette frygtede Bebreidelser, fordi han havde givet Husly til en af Loven Forfulgt; ellers kjendte Ingen Eventyret.

Otte Dage vare hengaaede siden denne Nat, og Parlamentsraadens Familie sad just tilbords, da en Tjener indtraadte og vendte sig til Sønnen af Huset.

„I dette Øieblik har en Tjener bragt en Kurv med sex Flasker Malaga til Hr. Chevalieren."

„Til mig?" spurgte denne; „formodentlig til min Fader?"

„Nei, jeg beder om Forladelse, her er et Brev til Dem."

Hr. Nointel tog det og traadte ind i en Vinduesfordybning for at læse det; det lød saaledes:

„Hr. Chevalier!

Jeg har den Ære hermed at gjentage min oprigtige Tak for Deres elskværdige Gjæstfrihed — den gode Frokost ikke at forglemme, som jeg med stor Appetit fortærede. De forekom mig fornærmet, da jeg, efter at have drukket Deres fortræffelige Malaga, bemærkede, at der gaves endnu bedre. Jeg tager mig herved den Frihed at sende Dem nogle Flasker gammel Malaga, som jeg holder for bedre, og jeg haaber, at De vil være af samme Mening, naar De har smagt den.

Jeg er med Agtelse og oprigtig Tak, Hr. Chevalier,

Deres underdanige Tjener

Cartouche."

4. Uden Frygt.

Den unge Officier stod som forstenet, da han havde læst Brevet; nu først saae han den store Fare, hvori han havde svævet, ved at skjule en saadan Sovekammerat. Han kastede rask Brevet i Ilden. Neppe var dette skeet, førend Parlamentsraad Salaberi blev meldt.

„Veed De Nyheden!" raabte han paa Dørtærskelen; „han er fangen!" — „Hvem?" — „Cartouche, Røverhøvedsmanden, som i to Aar har holdt Paris i Aande ved sine Forbrydelser. Politiet var for otte Dage siden nær ved at gribe ham her i Nærheden, da han pludselig forsvandt."

Man tænke sig Chevalierens Angst. „Cartouche har, som man fortæller, i sine Forhør omtalt Ting, der ere høist compromitterende for mange Folk."

Ved disse Ord zittrede Chevalieren; han frygtede med Grund, at hans Navn skulde forekomme i Røverens Tilstaaelse om det natlige Besøg, som denne mod hans Villie havde aflagt hos ham.

Cartouches Proces beskjæftigede Hovedstaden en hel Maaned. Hof og Stad strømmede sammen for at see Røverhovedsmanden, der med Stolthed syntes at bemærke den Iver, man lagde for Dagen for at see hans Ansigtstræk. Herrer og Damer undrede sig over, at Chevalieren vægrede sig ved at besøge ham i Fængslet, og det kunde let have bragt ham i et falsk Lys, hvis ikke Processen rask var bleven tilendebragt.

Cartouche blev mod Slutningen af Aaret 1721 levende lagt paa Steile. Chevalier Nointel kunde ikke undertrykke en Følelse af Medlidenhed. Processen udviste, at Cartouche havde staaet i Forbindelse med mange høitstaaende Personer; men Hr. Nointels Navn blev ikke nævnet.

Som ældre Officier tog Hr. Nointel ikke i Betænkning at fortælle sit forunderlige Eventyr og sin med Cartouche tilbragte Nat.

Blandinger.

De tre Urner.

(Et arabisk Sagn.)

Kong Nimrod lod en Dag sine tre Sønner kalde for sig og stillede tre Urner for dem. Den ene var af Guld, den anden af Rav og den tredie af Agat. Kongen sagde til sin ældste Søn, at han maatte vælge den, han fandt kostbarest.

Den Ældste valgte Guldurnen, paa hvilken stod skrevet: „Magt“; han aabnede den og fandt den fuld af Blod.

Den Anden valgte Ravurnen, paa hvilken stod skrevet: „Ære“; og han fandt den fuld af berømte Mænds Aske.

Den Tredie tog den Vase, som var tilbage; han aabnede den og fandt den tom; men nede i Vasen havde Pottemageren anbragt Guds Navn.

„Hvilken Vase har den største Værdi?“ spurgte Kongen sine Hoffolk.

De Ærgjærrige svarede: „Guldvasen“; Digterne og Erobrerne: „Ravvasen“; og de Vise: „den tomme Vase, thi et eneste Ord af Guds Navn er mere værd, end den hele Jord!“

De grønne Sko.

At bære grønne Sko er forbudt alle Muhamedanere; endog Emirer undgaa at træde paa den grønne Farve, endskjøndt de persiske Schiiter fortrinsvis bære den. En Perser og en Osmanli kom en Dag i Strid om dette Punkt. Den Sidste beskyldte den Første for at begaa en Ugudelighed, naar han saaledes traadte den hellige Farve under Fødder. „I Sunniter maa være vittige som Bøfler og kloge som frankiske Æsler, naar I fortælle saadant Snak,“ raabte Perseren. „Troer Du, naar det var en Synd at træde paa Grønt, at Gud vilde have beklædt Markerne med Grønt, for at Hunde skulde tilsmudske det?“

En Præst spurgte en Bonde, som vilde lade sit Barn døbe: „Hvilket Navn skal Drengen have?“ — „Jeg veed ikke, Hr. Pastor!“ svarede Bonden. — „Saa giv ham Dit eget Navn; hvad hedder Du?“ — „Jeg hedder Hans Jørgen; men som De vil, Hr. Pastor! jeg kan vel nok hjælpe mig uden Navn.“

En Rekrut, som første Gang skulde staa paa Vagt, fik af sin Underofficier en Paamindelse om at være paapassende, især naar Ronden kom. Da Underofficieren dog frygtede for, at Karlen ikke skulde bære sig rigtig ad, gik han et Par Gange hen til ham og spurgte, om Ronden havde været der og formanede ham til Paapassenhed. Endelig viste en Officier sig. „Holdt, hvem der?“ spurgte Rekrutten. — „Ronden!“ svarede Officieren. — Truende hævede Rekrutten Armen mod ham og raabte: „Naa, det var da godt, at I endelig kom. I kan rigtignok vente Jer! Corporalen vil tale med Jer; han har allerede to Gange spurgt efter Jer!“

Et Newyorker=Blad sagde om en Medborger, som nylig var dragen mod Syden for at aabne en Juvelerboutik: „Hans hele Capital bestod i — et Brækjern.“

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 9.

Billeder fra Amerika.

I. De første Colonister i Vesten.

Efter Erobringen af Fortet Pitt eller Pittsborg i Aaret 1758, var Udstrækningen af de fornemmelig fra Virginien udgaaende Udvandringer til hin Side af Allaghanien, under bestandige Røvertog af Indianerne, naaede til Kensaves Munding i Nord og til Floderne fra Tennessee, Klinch og Holston i Virginiens sydvestlige Hjørne; hine Egne derimod, som nu udgjøre Unionens saakaldte Veststater, vare endnu saa godt som ubekjendte; Egnen Nord for Ohio var dengang beboet af mægtige Stammer: Schawaneserne, Miamis osv. Landet Syd for Ohio indtil Cumberlandsfloden og Cumberlandsbjergene var i en ganske særegen Tilstand med Hensyn til de oprindelige Beboere. Sletten benyttedes ikke af nogen Stamme til stadig Jagtgrund, fordi Indianerne havde et Slags Frygt for der at ødelægge hverandre gjensidig; endnu meget mindre var det muligt at finde en menneskelig Bopæl uagtet Plantevæxtens Yppighed og Overflod paa Dyr af hvilkensomhelst amerikansk Slags, hvilket senere opvakte den største Forbauselse hos de første Colonister, saaledes at den første Historieskriver om disse Egne (Filson) kalder dette Land „det sjeldneste Land, som Solen nogensinde har belyst med sine Straaler." De omtalte nordlige Indianere og de i de nuværende sydlige Stater (Cherokees, Chactavs, Creeks etc.) pleiede at myrde hverandre gjensidig, saa ofte de traf sammen; Jagten blev derfor kun øvet sjeldent og altid kun skarevis. Egnen kaldtes „Mellem-Land, Blodets, Mørkets Land"; et fjerde Navn, hvoraf det nuværende skriver sig, var „Kän-tuck-ee", „det grønne Rørs Land", opkaldt efter en eviggrøn, røragtig Plante (arundinacio macrosperma), som istedetfor Græs og ofte i Mandshøide overalt skulde bedække Jordbunden paa flere Dagsreiser.

Hele Landet, meer eller mindre tæt bevoxet med Træer, var endnu aldrig blevet undersøgt; ja endog Franskmændene vare endnu aldrig paa deres Ohiotoure komne ud over denne Flods umiddelbare Omgivelser.

Til Virginien og Nord-Carolina var kun komne ubestemte Rygter, indtil en Colonist fra det sidste Land, Daniel Boone, som eiede en Plantage ved Grat Pedee, undersøgte det nøiere. Det var en Mand, af ligesaa stor Udholdenhed, Legemsstyrke og Mod, som af Rolighed og Sindighed, ualmindelig skarpsindig og vant til i enhver Fare at stole paa egne Hjælpekilder, bekjendt med ethvert Slags Jagt og indiansk Krigskunst — kort sagt, en Mand, i Besiddelse af enhver Egenskab, hvorved Grændsebeboerne have indtaget en vigtig Stilling i de forenede Staters Udvikling. Han er med Rette den Første, som aabnede de saakaldte vestlige Egne for Colonisationen, og hans Navn har derfor hos Amerikanerne megen Anseelse. At det ikke manglede ham paa Dannelse, beviste han i et lille Skrift over sine Eventyr, som, meddelte i det første Værk over Kentucky (af Filson 1783), dengang vakte Opsigt i hele Europa.

Begivenhederne ere i Korthed følgende: I Aaret 1769 ankom en indiansk Handelsmand, ved Navn Finlay, som Flygtning fra Kentucky til Nordcarolina; han havde været der sammen med jagende Cherokees, og opflammede alle ved sine glødende Beskrivelser af Landet. Boone afreiste i Foraaret 1769 med tre Andre og ham til Fører gjennem Cumberlandbjergenes Hovedpas (Cumberland-Gab), og naaede til Kentucky's Strømgebeet efter 38 Dages Reise. Eventyrerne forbavsedes over den ualmindelige Mængde Dyr, især deleshed ved Saltvandskilderne (Licks), hvor den vedvarende Myldren havde nedtraadt al Plantevært, over Skovenes Pragt, Jordbundens Frugtbarhed osv. — kort, Boone erklærer, at han havde antaget Landet for et andet Paradis.

Efter nogen Omflakken og Jagen, blev Boone uenig med tre af sine Ledsagere, som siden sporløst ere forsvundne; med den fjerde reiste han til Salt-River. Der havde han den Lykke i den nuværende Stats med Kløfter gjennembrudte Kalkstensbjerge, at opdage en Hule til beqvem og sikker Vinterbolig, en Plads, som endnu er betegnet med et Træ, i hvis Bark han dengang udhuggede sit Navn. Paa et Streiftog bleve de begge, den 22de December, overraskede og fangne af Indianerne; men Boone reddede sig og sin Ledsager ved sin Legemsstyrke, Smidighed og Klogskab. Kort derpaa indtraf hans Broder og en Colonist fra Nordcarolina, som havde fulgt hans Spor; men Selskabet blev ikke længe sammen: Boones Staldbroder faldt i en Fægtning med Indianerne; Colonisten tog hjem; hans Broder forlod ham ligeledes for at bringe Ammunition og Lastdyr til Transport af en Mængde indsamlet Peltsværk tilveie. Boone, overladt til sig selv i Ørkenen, fik i Begyndelsen et Anfald af mørk Melancholi, hvorved hans Stilling blev endnu mere hjælpeløs; en pludselig Fare og det overraskende Syn af den, af ham for første Gang seete Flod Ohio (la belle rivière) udrev ham af hans Melancholi, og gav ham hans tidligere Kraft tilbage, hvorpaa han atter modig oppebiede sin Broders Tilbagekomst. Med denne fortsatte han dernæst Landets Udforskning og vendte først tilbage efter en Fraværelse af tre Aar, med den Beslutning at foranledige en Nedsættelse i Kentucky (1771).

Det første Forsøg mislykkedes. En Afdeling paa fyrretyve Mand blev, endnu før den ankom til Passet Cumberland-Gab, efter en hidsig Fægtning med Indianerne, ved Tabet af de Døde og Saarede saa modløs, at den atter vendte om. Boone mistede her sin ældste Søn. — Ifølge de af ham givne Efterretninger affendte Colonialregjeringen 1773 en Afdeling Landmaalere og Eventyrere, for at undersøge Ohios nordlige Bredder og der at lægge Grunden til en Coloni. Denne Afdeling seilede nedad Ohio indtil Vandfaldene, styrede dernæst sin Marsch til det Indre af Landet, hvor en Afdeling paa 40 Colonister, der var fulgt efter dem i Canoer, sluttede sig til dem i Foraaret 1774. De Sidste, under Commando af J a m e s H a r r o d, en ligesaa kyndig, modig udholdende Colonist som Boone, begyndte strax at anlægge en Coloni paa det Sted, hvor nu H a r r o d s b u r g findes; Eventyrerne rev Jorden op, plantede Mais og traf alle Forberedelser til Opbygningen af et Skovfort, det vil sige en firkantet Plads, omgiven med Gjerder af nedrammede Pæle, og med fremspringende, to Etages Blokhuse i Hjørnerne — et Værk tilstrækkelig til Forsvar mod Indianerne.

Imidlertid var der udbrudt en almindelig Indianerkrig; den sidste engelske Gouverneur i Virginien, Lord D u n m o r e, tog derfor Boone i kongelig Tjeneste, forat han skulde meddele Eventyrerne Krigens Udbrud og kalde dem tilbage. Han traf Harrod i fuldt

Arbeide med Colonien, men begge Afdelinger fulgte dog uden Toven hans Opfordring til at vende hjem, for at deltage i Krigen. Boone traadte derpaa ind i Gouverneurens Corps; denne holdt meget af ham og viste ham en særegen Tiltro; de Andre derimod traadte ind i en anden Afdeling under Commando af den derværende engelske Major og senere amerikanske General, Andrew Lewis, som endte Krigen ved en blodig Træfning ved Kensawas Munding, hvor den indianske Hær blev adsplittet og dreven ud i Ohiofloden; Lord Dunmore gav dernæst Boone Commandoen over et Corps, som tjente til Besættelse af Grændseposterne; men han blev ikke længe i denne Stilling. Udbruddet af Uafhængighedskrigen var allerede i Aaret 1774 saa bestemt forudseet, at Lord Dunmore opløste Corpset, forat Virginierne ikke skulde have en allerede uddannet Trop til at raade over.

I hiin Stilling kom Boone iøvrigt sammen med en Mængde Mennesker, som han overtalte til at bosætte sig i Kentucky, og af hvilke flere indtoge en fremragende Stilling ved Siden af ham og Harrod; fremfor Alle Logan og Kenton. Den Første, som allerede tidligere havde været i Krigstjeneste, var en Planter af bedre Opdragelse end de øvrige Colonister, men ligesom dem hærdet paa Legemet og øvet i Bøssens Brug; dristig, rolig og ubøielig; den eneste af de første Colonister, som senere var i Stand til at indtage en betydeligere Stilling i Statens lovgivende Forsamling.

Kenton var dengang endnu meget ung, men allerede ved mangfoldige Farer og Eventyr ligesaa paalidelig, som de Ældre af den til Farer af ethvert Slags vante Grændsebefolkning; hans Personlighed er ligesaa mindeværdig ved de eventyrligste Farer, han bestod, og de utroligste Lidelser, han gjennemgik, som ved hans Deltagelse i Grundlæggelsen af den første vestlige Stat.

Derimod var der atter Mange, som toge i Betænkning at begive sig til Kentucky, da de ved Uafhængighedskrigens snare Udbrud hellere vilde træde ind i de Afdelinger, paa hvis Oprettelse man ventede i Virginien. En Lieutenant i engelsk Tjeneste, som havde forladt Armeen for den udbrydende Borgerkrigs Skyld, bevægede dem imidlertid til at deltage, ved at forestille dem, at de vilde kunne beskytte Virginiens vestlige Grændser, som ellers vare givne til Pris for de Indianerstammer, som England havde ophidset og givet Penge for at ødelægge Landet. Denne Mand var den senere General George Reyers Clarke, Ætling af en af Statens første Familier; senere indtog han ved sine dristig begyndte og behændig udførte Foretagender i Vestens Colonisation en maaskee endnu daadrigere Stilling end de Ovennævnte.

Disse Mennesker vare de vigtigste Ledere, under hvilke det store Missisippidistrict blev aabnet for Civilisationen, og det paa en Tid, hvor Udbruddet af Krigen gjorde enhver Understøttelse af de østlige Stater umulig, saaledes at hine Folk vare overladte til deres egne Hjælpekilder med, i disse bevægede og farefulde Dage, at løse denne saavel for Europa som for Amerika vigtige Opgave. Iblandt Staterne tilkommer Virginien fremfor Alle Æren af at have aabnet de vestlige Egne for Menneskeheden; de nordøstligste Stater derimod have Intet ydet, men derimod lagt Hindringer i Veien for disse Landes Udvikling; de have kun høstet, hvor Andre have saaet. Harrod seilede nedad Ohio i Foraaret 1775 for atter at optage den afbrudte Nedsættelse paa den allerede udvalgte Plads; Boone trængte derimod fra det sydvestlige Virginien med en mindre Trop, hvoriblandt

Logan, frem af sin tidligere Vei og kom, efter at have slaaet Indianerne i to Træfninger, til Fortet Boonsborough ved Kentucky. Logan blev ikke hos ham; han byggede med en Staldbroder og to Slaver først et Blokhuus og senere, da han fik Forstærkning, et Fort i det nuværende Grevskab Lincoln; Kenton kom ligeledes til Kentucky efter en høist eventyrlig Reise, men kun med een Ledsager. Derpaa sluttede han sig til andre Eventyrere, som byggede et fjerde Fort; men efter en blodig Kamp med Indianerne kunde de ikke forsvare det mere, hvorfor han med Resten af Besætningen begav sig til de øvrige Forter.

I de første to Aar bleve Colonisterne kun leilighedsviis foruroligede ved smaa Overfald og Indianernes Røverier; imidlertid saae det ud til en større Krig, som vel neppe var bleven overstaaet, hvis Clark ikke ved sin Familie og ved Snuhed havde udvirket tilstrækkelig Ammunition fra Virginiens Regjering. Neppe var den ankommen, førend Hærmasser af alle Stammer Nord for Ohio indtil Erie og Michigan, forsynede med Vaaben af Englænderne, angrebe Colonierne. Kampen varede flere Maaneder; alle tre Forter beleiredes, men de stode imod med Held; dog blev der endnu flere Uger efter leveret smaa Skjærmydsler. Den lidet talrige Befolkning (indbefattet Qvinder, Børn og Negre var den i Begyndelsen kun 198 Sjæle) holdt Stand paa det Gebeet, som den havde taget i Besiddelse. Fra Kentucky marscherede Indianerne mod Vestvirginien, under Commando af Simon Girty, een af de behændigste og meest berygtede Agenter, Englænderne brugte til Indianernes Ophidselse og Bevæbning, — en forhenværende Jæger og Ven af Kenton, som han havde gjort bekjendt med sin Haandtering — endvidere en Mand, hvis Navn var saa meget mere ilde anseet hos Amerikanerne, som han tilføiede dem Skade overalt paa Grændserne. Den indianske Armee beleirede et Fort, hvor nu Wheeling ligger, men kunde ligesaa lidt der udrette Noget, efterat Fortets Forsvar var blevet sikret ved en Dames Raskhed og Mod. Det sidste Foretagende havde en afgjørende Indflydelse paa hele Vestens Skjæbne, idet Virginiens Regjering, ved den af de indianske Angreb foraarsagede Bevægelse, blev mere tilbøielig til at understøtte et vigtigt Foretagende af Clark. Denne Officeer havde fattet den Beslutning at foretage et Tog for at erobre de faste Pladser, som Englænderne besadde i Vesten, Kaskakia og Kasokia i det nuværende Illinois og Vincennes ved Wabach i det nuværende Indiana — Forter, der vare anlagte efter Vaubans Regler, forsynede med Artillerie, og som tjente til Midtpunkter for den engelske Magt i Vesten; fra dem udgik endvidere Indianernes Understøttelse og Ophidselse. Det første var tillige Handelsplads og, som der fortælles, beboet af 6,000 Indbyggere af fransk Herkomst, af hvilke dog de Fleste senere adspredtes, da Kilden til deres Rigdom, Handelen med Peltsværk, var gaaet over til andre Punkter. Clark havde fra Kentucky ladet dette Fort undersøge af Spioner og det saaledes, at han kjendte enhver enkelt Deel af Værkerne, saa at han kunde forelægge sin Plan for Regjeringen; imidlertid blev han i Begyndelsen af denne antaget for en Fusentast, da han bad om Midler til dette Foretagende. Men da han overbeviste Gouverneuren Henry Patrick og Jefferson om det mulige lykkelige Udfald, erholdt han tilsidst 1200 Pund Sterling til at hverve Folk, og en Anviisning paa Pittburgs Tøihuse til at bevæbne dem. Efterat han derfra var seilet nedad Ohio og havde optaget nogle Kentuckyer i sin Afdeling, der bestod af fire Compagnier, landede han ved et forladt fransk Fort (Fort Mas-

sac), trængte igjennem Urskove, som Jægere neppe vove at gjennemstreife (i Slutningen af Juni 1778), overrumplede Fortet Kaskakia ved et natligt Overfald, idet han nemlig trængte ind i Fæstningen gjennem en Udfaldsport; abvæbnede Indvaanerne, som han kort derpaa knyttede til sin Sag med beundringsværdig Klogskab, ligesom han ogsaa med en mærkværdig Snildhed beroligede alle Indianere i Omegnen og gjorde dem til Venner.

De to andre Fæstninger faldt derpaa uden Modstand i hans Hænder; vel blev Vincennes atter indtaget af Englænderne, men Foraaret efter brød Clark atter op og marscherede gjennem en i den Grad oversvømmet Egn, at hans Folk paa flere Steder maatte vade i Vand indtil Skuldrene; uventet ankom han for Fæstningens Porte, og tvang den svage engelske Commandant til Capitulation. Erobringen af disse Fæstninger var den anden Hovedbegivenhed, hvorpaa Amerikanernes Fastsættelse i Vesten beroede.

Efter Aaret 1778 opnaaede Kentucky høiere Betydning, da der aarlig nedsatte sig flere Tusinder efter Clark's Erobringer. Indvandringen blev endnu talrigere, da der i Aaret 1779 blev udstedt en Lov i Virginien, der omhandlede Bortgivelsen af Jorder til Colonisterne; men dette havde senere til Følge, at mange af de første Indvandrere bleve bedragne for deres med Blod og Udholdenhed erhvervede Eiendomme. Loven var nemlig affattet med en mageløs Efterladenhed; der var ikke bleven dragen Omsorg for Landets Udmaaling, ja ikke engang dens Grundlinier vare angivne, saaledes at der maatte indtræde et uhyre Virvar.

Disse skildrede, dristige Foretagender, saavelsom Indianerkrigene og Nedsættelsen i de ubeboede Egne ere (ved Enkeltes Fremtræden med aandelige og legemlige Kræfter, ved Beseiringen af Farer og Vanskeligheder, under Forhold, som ere fremmede for civiliserede Lande), i høieste Grad egnede til at tiltale Sindet og at beskjæftige Phantasien.

Blandt de forskjellige Eventyrere gjælder dette navnlig om dem af Colonisterne, som havde den Ulykke at falde i indiansk Fangenskab; hovedsageligen om Boone og Kenton. Den Første, der i Februar 1778 faldt i et indiansk Baghold, blev dog tilligemed sin Ledsager benaadet med Livet af den indianske Anfører; imidlertid blev han bragt til Detroit, Englændernes vigtigste Fæstning i Vesten, og maatte forblive der i nogen Tid som Krigsfange. Hans Navn var allerede godt kjendt af Englænderne, og da han desuden vandt Gouverneurens og Officerernes personlige Venskab, forsøgte disse paa at udløse ham, det koste hvad det vilde. Men den indianske Anfører var ubønhørlig og førte ham med sig til sin Stamme, hvor Boone, optagen i en indiansk Familiekreds, saae sig nødt til at leve ligesom disse. Ved ualmindelig Forsigtighed lykkedes det ham at berolige deres Mistanke, og han flygtede endelig, efter at have opdaget, at et Felttog var blevet besluttet imod Boonsborough. I dette Fort udholdt han en ny Beleiring ligesaa standhaftig som de første, omendskjøndt Indianerne bleve commanderede af en europæisk Officeer. Besætningen i et Blokhuus, fra hvilket man kunde see Kentucky's Vandspeil, bemærkede en Dag, at Vandet nedenfor Fortet var usædvanlig mørkt; Boone gjættede derfor strax Fjendens Plan. Den europæiske Officeer havde ved franske Kanadiere ladet anlægge en Mine paa Terrainets Skraaning mod Flodbredden, for ved dennes Hjælp at komme i Besiddelse af Fortet; Boone lod anlægge en Contramine og tilintetgjorde saaledes hele Foretagendet; kort efter blev Beleiringen ophævet.

Kenton var ikke saa lykkelig i sit Fangenskab som Boone; efter Fjendens

Tilbagetog fra Boonsborough faldt han i Indianernes Vold. Han udstod de frygteligste Lidelser, som en Indianers Skarpsindighed nogensinde har udtænkt. Efterat han flere Gange havde været nær ved at døe, og kun var bleven reddet ved sin stærke Constitution, bestemte Fjenderne, at han skulde døe paa Baalet; ogsaa her blev han reddet gjentagne Gange, saa at en af hans Biographer med Rette har sagt: „en Romandigters Phantasie vilde endog have Ondt ved at finde paa saa mange Redningsmaader.“ Anden Gang blev han reddet af sin tidligere Ven og Lærer, den berygtede Simon Girty, som virkelig ikke har været saa fuldkommen ond, som Amerikanerne endnu skildre ham. Da dennes Indflydelse ikke længere var tilstrækkelig, lykkedes det en fransk Kanadier at løskjøbe Kenton, som imidlertid ni Gange var bleven pidsket paa det Grusomste af Indianerne; han blev bragt til Detroit, hvor han opholdt sig som Krigsfange, indtil en Dame, som følte Medlidenhed med ham, forskaffede ham og to andre Kentuckyere Midler til at flygte. Kenton flygtede derpaa over Vincennes til Kentucky, og havde i Krigens Løb snart Leilighed at hævne sig for den frygtelige Behandling, han havde lidt.

Den Skjæbne, som Kentucky's første Stiftere fik, var hyppig ikke saadan, som de fortjente det, navnlig Boones og Kentons. Den Første havde omsat sin Formue i Penge, og reiste med Summen (20,000 Dollars i Papirpenge) til Virginiens Hovedstad, for at afgjøre nogle Forretninger. Alt blev ham underveis berøvet af nogle hessiske Deserteurer. De Landeiendomme, han endnu var i Besiddelse af, mistede eller opgav han, fordi Retten dertil blev gjort ham stridig i det Virvar, som opstod af den omtalte Lov. Han reiste derpaa med sin Familie ind i Skoven, og levede derefter som Skovmand, men saa menneskesky, at han stedse drog videre, hver Gang Folk nedsatte sig ved hans Grændser. Saaledes kom han til Mississippi, som han overskred 1795, for at fortsætte sit omvankende Levnet paa det daværende spanske Gebeet; Staten, han havde stiftet, lod ham reise, uden at bryde sig om ham; af den spanske Colonialregjering modtog han derimod en fyrstelig Landeiendom. Her levede han indtil sin Død 1820 (i sit 89de Aar). Til hans Minde er der siden af Amerikanerne blevet ydet en Mængde Æresbeviisninger; det vigtigste offentlige Beviis blev givet 1845, idet hans og hans Kones Liig bragtes til Kentucky, for at bisættes med stor Pomp i Hovedstaden (Francfort).

Kentons Skjæbne var meget ulykkeligere end Boones; 1783 boede han i det nordvestlige Kentucky, og deeltog som een af Kentuckyernes vigtigste Anførere i alle Streiftog paa hiin Side af Ohio imod de røveriske Indianere. Hans lange Tjenestetid forskaffede ham en uhyre Grundeiendom, hvis Værdi steg til det Tidobbelte, ja ved enkelte Byer (Marysville Washington) steg den endog hundrede Gange; Solden eller Lønnen for hvert Krigsaar blev nemlig betalt med Jorder og ikke med Penge, hvoraf man seer, at Kentons mange Krigsaar naturligviis maatte indbringe ham mange Landeiendomme. Han var derfor een af de rigeste Beboere af den nye Stat, men faldt i Hænderne paa Speculanter fra de østlige Stater — Smarten Yankees, som saaledes udpungede den uerfarne, troskyldige Colonist, at det havde været bedre for ham, om han aldrig havde været rig. Hans Pengesager kom nemlig under disse Folk i en saadan Forvirring, at han foruden at miste sin store Formue kom i en umaadelig Gjæld. Han vansmægtede et heelt Aar i Fængsel, og forlod derpaa som en fattig Mand Kentucky, for at nedsætte sig i Ohio. Her levede han forglemt

af Alle, med Undtagelse af dem, der havde tilkjøbt sig Fordringer paa ham, saaledes at han tilsidst maatte forskrive Halvdelen af sin dyrt erhvervede Eiendom til sin Kone, forat hun idetmindste kunde beholde Noget tilovers. Han traadte først frem igjen 1813, idet han sluttede sig til Tropperne fra Kentucky, og med dem tog Deel i den afgjørende Træfning ved Thames under General Harrison; senere optraadte han atter 1824. Dengang reiste han til Kentucky, for af Regjeringen at udvirke Tilbagegivelsen af sine tidligere Eiendomme, som Staten havde inddraget, da Afgifterne ikke vare blevne betalte. I Hovedstaden, hvor han ankom som en lurvetklædt, menneskesky Flygtning, der forlegen sniger sig igjennem Gaderne, paatog en Mand, der tidligere havde tjent under ham, sig at besørge hans Anliggender; Regjeringen tilstod ham ikke alene hans Bøn, men bevilligede ham en aarlig Pension paa 240 Dollars; hans Ven forestillede ham for de indflydelsesrigeste Mænd, for Dommerne osv. som: „den anden store Eventhyrer i Vesten, som man fortrinsviis maatte tillægge det nordlige Kentucky's Colonisation; som en Mand, der havde lagt Grunden til de Fordele, den nuværende Generation nød, med sit Blod og sin Udholdenhed i hundrede Fægtninger, og hvem Staten aldrig kunde afbetale sin Taknemmelighedsgjæld."

Kenton reiste efter disse Æresbeviisninger, som kunde trøste ham for lang Forglemmelse, hjem til sin Bolig i Grevskabet Logan i Ohio, hvor han i sit 81de Aar døde paa det samme Sted, hvor han som ungt Menneske var bleven piint og reddet fra Døden. (1834).

Automater.

Automater kaldes saadanne Maskiner, som indeholde en skjult bevægende Kraft og derfor synes at bevæge sig af sig selv; naar de have Menneskeskikkelse og udføre menneskelige Handlinger kaldes de Androider. Bevægelsesmidlerne bestaae i Regelen i Fjedre og Vægtlodder, som paa Grund af det lille Rum, de indtage, let kunne skjules.

Allerede de Gamle kjendte Automater. Den ældste var en Trædue, som den pythagoræiske Philosoph Archytas fra Tarent forarbeidede c. 400 A. f. Chr. og som kunde flyve. Endvidere omtales en flyvende Ørn, en krybende Snegl, som tilhørte den bekjendte atheniensiske Taler, Demetrius Phalereus. I Middelalderen fortælles om et talende Kobberhoved, der var forfærdiget af Munken Roger Baco; den som Sortekunstner bekjendte Philosoph Albert den Store, Greve af Bollstädt (død 1280) skal have forfærdiget en menneskelig Figur, der aabnede Døren for de Besøgende, hilste dem og tilsyneladende tiltalte dem, hvorover den berømte Philosoph Thomas fra Aquino blev saa forfærdet, at han slog Hovedet itu paa den; dette skal have aflokket Kunstneren den Klage, at herved var 30 Aars Arbeide spildt. Den udmærkede Mathematiker Johannes Müller, Regiomontanus, forfærdigede en Flue, der kunde løbe rundt paa Bordet, og en Ørn, der ved Keiser Maximilian den Andens Indtog i Nürnberg 1570 hilste denne ved at bevæge Hoved og Vinger. Af Arbeider i samme Retning omtales et Orgel, som selv kunde spille et til Vesperen brugeligt Musikstykke, der bestod af 2,000 Takter, — en Fløitespiller, — en Luthspiller, — en gaaende Løve og Tiger, som Missionairen Thibaut forfærdigede for Keiseren af China — osv.

I den nyere Tid har Vaucanson, Droz og Kempelen gjort sig bekjendte ved deres Automater. Vaucanson, død 1782, fremviste i Paris en Fløitespiller, som sad paa en Piedestal, der indeholdt den hele Mechanisme; denne Figur satte selv Fløiten for Munden, bevægede regelmæssig denne og Fingrene og spillede flere Stykker. Ligeledes fremviste han en And af forgyldt Kobberblik, som slog med Vingerne, strakte Halsen frem, aad Korn osv. Han blev senere udvalgt til Inspekteur ved Silkemanufakturerne i Lyon; men Arbeiderne, som frygtede, at han skulde frembringe Maskiner, der kunde skade dem, vilde stene ham; til Straf forfærdigede han et Æsel, der vævede.

De to Droz, Fader og Søn, fra Neufchatel, forfærdigede flere Androider, hvoriblandt maa nævnes en siddende Figur, som skrev sammenhængende franske Ord og derved selv dyppede Pennen og ved hvert Ord saae paa en for den liggende Forskrift, — en Tegner, der med en Metalstift tegnede flere Tegninger paa Pergament, — en Klaveerspillerinde, der spillede flere Stykker, med Hoved og Øine fulgte Nodebladet og efter Forestillingen selv reiste sig fra Stolen og hilste Publikum. Paa et Uhr, som Kunstneren forærede Kongen af Spanien, befandt sig et bevægende Faar og en Hund, som bevogtede en Kurv med Frugter og gjøende reiste sig op, naar Nogen vilde borttage Kurven.

Wolfgang von Kempelen, død 1804 som Hofraad i Wien, gjorde sig bekjendt ved sin Talemaskine og især ved sin Schachmaskine. Den første bestod i en firkantet, tre Fod lang og een Fod høi Kasse, hvori fandtes en Mængde Klapper og en Blæsebælg, og den kunde efterligne et tre Aars Barns Stemme. Lignende Maskiner ere senere frembragte af Andre. Sin Schachmaskine fremviste Opfinderen for Marie Theresia og den forestillede en Tyrk, som sad foran et Schachbrædt og spillede Schach. Maskinen indlod sig med de meest øvede Spillere og vandt i Almindelighed, hvorved Opfinderen altid var tilstede. Om han selv ledede Maskinen, endskjøndt man ingen direkte Forbindelse mellem ham og Maskinen kunde iagttage, eller en Anden var tilstede i Maskinen, kunde man ikke opdage; det Indre, som indeholdt en Masse Hjul, Fjedre, Kjæder osv., fremviste Opfinderen beredvillig før Spillet, men ikke, naar Maskinen spillede. Den Mening, at det Hele skete ved Hjælp af Magnetismen, er aldeles grundløs; men det er ikke tænkeligt, at Maskinen ved sin egen Magt kunde bevæge sig, da en mechanisk Virksomhed ikke vil være tilstrækkelig til at overvinde de Vanskeligheder, som Schachspillets Mangfoldighed medfører.

Stor Opsigt vakte i London Schweitzeren Maillardets Automater, især en kvindelig Figur, som aandede, bevægede Hoved og Arme, og spillede atten Stykker paa Pianoforte. Blandt de nyeste Automater maa nævnes Siegmeirs Fløitespiller og Kaufmanns Trompeter. Denne sidste er ogsaa forevüst i Kjøbenhavn og bestod af en menneskelig Figur, som holdt en Trompet i Haanden og ved Hjælp af forskjellige Messingrør kunde frembringe en fuldstændig Trompettone i en Blæsebælg, hvori Luften meget stærkt blev sammentrykket; og ogsaa maa omtales en Vase, som Frizardi Biel forærede Bonaparte, og som, naar man trykkede paa en Fjeder, udfoldede sig til et Palmetræ, under hvilket der sad en spindende Hyrdinde.

Bilboquet

og Jöden fra Smolensk.

Tambouren.

En Soldaterhistorie.

(Hermed et Lithographi.)

I Aaret 1812 befandt sig ved det niende Infanteriregiment en Tambour, som kun talte ni Aar. I sit Hjem hed han Frolut, men Soldaterne kaldte ham Bilbouquet — Navnet paa de bekjendte Troldmænd, som springe op, naar man lukker Æsken op. Han havde virkelig ogsaa et saa lille, magert og svageligt Legeme og dertil et saa stort Hoved, at han paa et Haar lignede den Gjenstand, hvis Navn man havde givet ham.

Bilbouquet udmærkede sig ikke ved særdeles Talenter. Regimentstambouren havde med sin Stok indpidsket ham Trommens harmoniske Bum, saa at han mechanisk kunde sin Lectie udenad. Hverken bar han sin Hue saa fiffig paa tre Haar, som den ringeste Piberdreng forstod, ikkeheller kunde han bære sin Tromme med saa megen Gravitet, som hans Sidemand med det lange Skjæg; og en Dag, da han vilde efterligne Regimentets Løver i at bære Sablen foran mellem Benene, havde han det Uheld, at falde saa lang han var, saa at Kammeraterne maatte holde sig paa Maven for ikke at sprænges af Latter. Spillede han, bedrog man ham, — sad han i Vertshuset, drak hans Kammerater hans Vin; men betale maatte han altid — kort sagt, han var altid Syndebukken. Følgen heraf blev, at Bilbouquet lidt efter lidt blev indesluttet i sig selv og holdt sig borte fra sine Kammerater.

En Dag — det var den 27de Juli — erholdt Generalen, som commanderede Brigaden, til hvilken han hørte, af Keiseren Befaling til at bemægtige sig en Position, som laa paa den modsatte Side af en Afgrund. Denne blev forsvaret af et Batteri paa 6 Kanoner, som bortrev hele Rader af Soldaterne, og for at indtage det befalede Punkt, var det nødvendigt at erobre Batteriet. I dette Øieblik befandt Froluts Regiment sig ved Dwina; thi Historien, som her fortælles, foregik i det russiske Felttog. Pludselig seer man en Adjutant komme sprængende, som bringer Befaling til to Voltigeurcompagnier at bemægtige sig Batteriet. Det var en vovelig Operation, som uden Tvivl vilde ødelægge de tre Fjerdedele af dem, som skulde udføre den; Voltigeurerne selv saae med Hovedrysten derhen, skjøndt de ellers ikke havde Mangel paa Mod. Man hørte endog nogle Gamle sige sagte, idet de viste paa Kanonerne: „Troer Generalen da, at de Karle udspy stegte Æbler?" eller „Vil han lave Haché af os, siden han sender os to Hundrede mod hin Redoute?"

„Soldater!" raabte Adjutanten, „det er Keiserens Befaling!" og red i Galop afsted.

Der var endnu bestandig nogen Tøven hos Compagniet, og allerede havde Capitainen to Gange givet Regimentstambouren Ordre til at lade to Tambourer slaa Appel. Denne lænede sig til sin lange Stok og syntes ikke at have Lyst til at adlyde. Imidlertid sad Bilbouquet og red paa sin Tromme, medens han fløitede en Sang. Endelig blev Ordren tredie Gang given, men Regimentstambouren syntes endnu ikke at have Lyst til at adlyde, da Bilbouquet pludselig springer op, spænder Trommen fast, tager sine Trommestikker, træder hen til Regimentstambouren og med al den Ærgrelse, han i saa lang Tid havde gjemt paa, siger til ham: „Fremad, Kujon!"

Regimentstambouren vilde just til at hæve Stokken; men Bilbouquet er allerede i Spidsen for Compagniet og slaaer til Angreb. Soldaterne følge ham og storme frem mod det frygtelige Bat=

teri. Dette giver paa en Gang sine sex Skud og Rækker af de Stormende falde, for ikke mere at reise sig. Rogen tilhyller dem og Kanonernes Torden bedøver dem; men Røgen trækker bort, og de see endnu den flinke Tambour tyve Skridt forud, idet han som en Rasende slaaer Stormmarschen. Atter frem! men en ny Salve gjør atter lyst i Rækkerne. I dette Øieblik vender Bilbouquet sig om og seer kun omtrent halvtredsindstyve Mand af de Tohundrede, og som greben af Hævntørst, fordobler han sin Trommen; man skulde tro, at tyve Tambourer paa en Gang trommede. Soldaterne trænge modig ind i Batteriet med Bilbouquet i Spidsen, som af fuld Hals tilraaber Russerne: „Eders Kanoner ere rigtignok nogle forbandede Fyre, men nu ere de vore!"

Medens dette foregik, var Keiseren reden op paa en nærliggende Høi og betragtede det modige Angreb. Ved hver Salve zittrede hans Hest, og da Soldaterne trængte ind i Batteriet, lod han sin Kikkert synke og raabte: „Det er tappre Folk!" — og ti Tusind Mand Garde, som stode hos ham, klappede i Hænderne og raabte: „Bravo, Voltigeurer!"

Øieblikkelig sprængte en Adjutant til Batteriet og ligesaa rask vendte han tilbage.

„Hvor mange ere trængte ind?" spurgte Keiseren.

„Eenogfyrretyve, Sire!"

„Imorgen eenogfyrretyve Kors!" sagde Keiseren, idet han vendte sig til Generalmajoren.

Den følgende Dag dannede hele Regimentet en stor Kreds om Resten af Voltigeurerne og den ene efter den anden af de Tappre bleve kaldte frem og modtog Æreslegionens Kors. Da Høitideligheden var forbi og Alt vilde trække sig tilbage, hørte man en Stemme fra Geledderne raabe: „og jeg — faaer jeg Intet?"

Generalen, som uddelte Korsene, dreiede sig om og saae vor Ven med gløende Kinder og Taarer i Øinene.

„Du," sagde han, „hvad forlanger Du?"

„General, jeg var ogsaa med; jeg slog til Angreb og var den Første i Batteriet."

„Hvad vil Du, Dreng? man har glemt Dig," svarede Generalen. „Du er endnu for ung; man vil give Dig et Kors, naar Du faaer Skjæg paa Hagen. Trøst Dig dermed!" Med disse Ord rakte Generalen ham et Pengestykke, som Bilbouquet saae paa, uden at tage det. Stilhed herskede rundt omkring; Enhver betragtede ham; store Taarer rullede ned af den stakkels Tambours Kinder. Pludselig sagde han: „Giv mig det kun; det kan bruges en anden Gang."

Og uden videre Omstændigheder, stak han Pengestykket i Lommen og traadte fløitende tilbage paa sin Plads.

Fra denne Dag spottede man ikke mere den lille Bilbouquet; men han blev ikke mere meddelsom, men syntes at bearbeide en Plan i sit Hoved, og istedetfor at traktere Kammeraterne, som disse havde ventet, gjemte han omhyggelig sine Penge.

Nogen Tid derefter droge Tropperne seirrige ind i Smolensk; Bilbouquet befandt sig mellem dem og spadserede omkring i Byen. Alt syntes at finde hans Behag, men allermest dog Bønderne med deres lange Skjæg. Endelig kom vor Tambour ind i Jødeqvarteret. Jøderne i Smolensk, som i hele Rusland og Polen, sælge alle Slags Gjenstande, og have deres særegne Qvarter. Bilbouquet var ude af sig selv af Henrykkelse; tænk Eder de skjønneste Skjæg af Verden, alle sorte som Ibenholt. Han tager en rask Beslutning og træder ind i en Boutik, hvor en Kjøbmand med et pragtfuldt Skjæg just expederer nogle Kunder. Kjøbmanden træder hen til ham og spørger, hvad han ønsker.

„Jeg vil have Dit Skjæg?“ svarede Bilbouquet rask.

„Mit Skjæg?“ sagde Kjøbmanden, „det er vel Deres Spøg?“

„Jeg siger Dig, at jeg vil have Dit Skjæg,“ siger den stolte Seirherre, idet han griber fat deri; „men min Mening er ikke, at jeg vil have det for Intet; her er Penge.“

Den stakkels Mand vilde gjøre Forestillinger, men Bilbouquet stod fast ved sin Fordring og der udspandt sig en Strid, som lokkede flere Soldater derhen. De traadte ind for at see, hvad Kampen havde til Hensigt, og fandt Tambourens Foretagende saa pudsigt, at de nødte Joden til at opgive sit Skjæg, og een af dem, en Gascogner og Regimentets Friseur, trak sin Barberkniv op af Lommen og barberede Joden uden Vand og Sæbe; efter Operationen overleverede han Skjægget til Bilbouquet, som i Triumf drog bort dermed.

Da han kom hjem, lod han Regimentsskrædderen sy Skjægget fast paa et Stykke Æselshud og uden at sige Noget om sin Plan, stak han Trophæen i sin Tornister. Man talte nogle Dage derom, men det Hele gik snart i Glemmebogen.

Enhver kjender Enkelthederne af Franskmændenes Tilbagetog: Det niende Regiment, hvortil Bilbouquet hørte, dannede en Del af Arrieregarden, som skulde tilbageslaa de Tusinder af Kosakker, som fulgte Armeen i Hælene.

En Dag havde de passeret en Flod, og for at opholde de forfølgende Russere, havde de forsøgt at sprænge to af Bropillerne; Krudttønderne vare dog i en saadan Hast blevne nedlagte, at Explosionen kun anrettede liden Skade; Bjælkerne stode endnu og Fjenden kunde let gjøre Broen istand. Generalen, som saae, at en Del af Armeens Velfærd beroede herpaa, beordrede nogle Sappeurer til at afsauge Bjelkerne; men i samme Øieblik, som de sprang i Baaden, viste Fienden sig paa den modsatte Bred og aabnede en saa frygtelig Ild, at det ikke var sandsynligt, at en eneste af Sappeurerne levende vilde naa Bjælkerne. Da man drog sig tilbage og besvarede Ilden med dygtige Geværsalver, saae man pludselig en Soldat med en Øxe paa Skulderen kaste sig i Floden; han dykker under og viser sig strax igjen; paa hans store Skjæg kunde man see, at det var en Sappeur, som offrede sig for det almene Vel. Hele Regimentet følger ham med opmærksomme og deltagende Blik, medens han svømmer frem midt i Fjendens Kugleregn; men den tappre Sappeur lader sig ikke standse. Efter uhørte Anstrængelser naaer han endelig Broen og omhugger Hovedbjælken, der for en Del var ødelagt ved Explosionen; nu styrtede Bropillerne i Vandet, som sprudler i Veiret, og man seer ikke mere Sappeuren. Pludselig kommer han atter frem og svømmer tilbage til Bredden. Alle ile til, man strækker jublende Hænderne imod ham og tilraaber ham Mod; Generalen selv rider ned til Bredden og er ikke lidet forbavset ved at see, hvem? — Bilbouquet svømmende frem — Bilbouquet med et stort Skjæg paa Hagen.

„Hvad skal denne Maskerade betyde?“ spørger han.

„Det er mig“, svarede Tambouren, — „Bilbouquet, til hvem De sagde, at man vilde give ham et Kors, naar han havde Skjæg paa Hagen. Det er et udmærket Skjæg! Jeg har Intet sparet, men givet alle de Penge for det, som jeg fik af Dem.“

Generalen var forbavset og rørt over et saadant Mod. Han greb Bilbouqets Haand og gav ham paa Stedet det Kors, han selv bar i Knaphullet.

Fra denne Tid hilsede de Gamle i Regimentet den lille „Troldmand“ og Regimentstambouren slog ham ikke mere med sin Stok.

Kometen.

En Sønovelle.

(Fortsat.)

5. Oplysninger.

Da alle Seil vare heisede og Roret lystrede Styrmandens Haand, traadte Capitain Montrose hen til Sir Reginald og takkede ham. Han sagde, at han og hans Fremtids Lykke var indesluttet i Royal Charley og hvis Skibet var blevet plyndret, vilde han have været en ruineret Mand. Under disse Omstændigheder skyldte han Sir Reginald sin evige Tak.

Kometcapitainen drog, efter at have modtaget alle Passagerernes Tak, Capitainen og Eleanor til en Side, uagtet den Sidstes Modstand, og lænende sig mod Rælingen, begyndte han sine Forklaringer. Ved Cromwels Fald var han nemlig kommen ud af sin Stilling og, fiendtligsindet mod den nuværende Regjering, havde han ikke kunnet leve uden nogen Virksomhed, som kunde beskjæftige og holde hans Aand fængslet. Han og nogle af hans Parti havde derfor anlagt en Republik paa det spanske Fastland og havde lidt efter lidt skaffet sig ny Tilhængere blandt deres tidligere Kammerater; imidlertid havde de ladet bygge et Skib, skaffet det bemandet og i lang Tid havde de gjort sig Umage for at finde en passende Plads, hvorfra de kunde begynde deres Foretagender. Derved vare de naturligvis stødt sammen med forskjellige Skibe og havde udholdt mangen haard Kamp; dog var det en ufravigelig Grundsætning hos dem, aldrig at angribe noget engelsk Kjøbmandsskib. — At Kometen havde mødt dem paa denne Reise, var skeet efter hans Befaling.

„Og har De endnu bestandig denne Plan?" sagde Capitain Montrose, medens Eleanor nysgjerrig lyttede efter Svaret.

„Det vil afhænge af Omstændighederne," svarede Sir Reginald. „Der er vel Noget, som kunde bringe mig til at ønske at leve rolig i England, give slip paa alle mine ærgjærrige Drømme og lade mig nøie med at være engelsk Godsbesidder; — men det afhænger ikke af mig."

Eleanor vendte sig bort, for at skjule sin Forlegenhed, og Capitainen forlod dem efter et kraftigt Haandtryk. Henry Postans stod i Nærheden og betragtede dem med mørk Mine.

„Miss Bowen," sagde Fribytteren, „hvis jeg efter en saa sørgelig Tildragelse tør tale om de Forhaabninger, De har givet mig — saa erklærer jeg Dem, at hvis De vil modtage min Haand, min Formue og Titel af Lady Woolaston, saa vil jeg vende tilbage til England, og ved mine Venners Hjælp haaber jeg let at kunne erhverve mig Tilladelse til at forblive i mit Fædreland; men afslaaer De dette, saa vil jeg forblive hos mine lystige Røvere og bliver for hele mit Liv en Buccanier — en Sørøver."

„Sir Reginald." sagde Eleanor med en vis Bitterhed; „min Fader er død for nogle Dage siden, og jeg skulde nu tale om saadanne Sager!"

„Eleanor, kjære Eleanor! De har Magt til at raade over Liv eller Død; jeg forlanger kun et Haab for Fremtiden."

„Sir Reginald, klinger ikke endnu min Fætters Anklage i mine Øren?"

„Hvorledes, — De troer?"

„O, nei," svarede hun; „men hvad vilde Verden sige, hvis jeg antog en Mands Tilbud, der er anklaget for at have myrdet min Fader. Reginald, jeg beder Dem ikke at henvende Dem til mig, førend Morderen er opdaget; da vil Eleanor Bowen tale."

„Dette Ord er mig nok. Skjæbnen sender mig i det Øieblik, da jeg skal

vende tilbage til mit vilde Liv, en Solstraale, som jeg vil gribe."

Officierens Aasyn lyste glad og tillidsfuld; Ordet „Reginald" uden Sir tilfredsstillede ham; de talte om forskjellige Ting og brøde først op, da man hentede dem til Aftensbordet. De sadde ved Siden af hinanden, og Reginald underholdt Selskabet med sine forskjellige Eventyr tilvands og tillands. I Begyndelsen herskede der en stor Stivhed fra Passagerernes Side mod den berygtede Sørøvercapitain; men hans dannede Sprog, hans fine Opførsel heftede snart deres Opmærksomhed paa ham. Han talte aabent om sit Piratliv, om sine Søoperationer, som især vare rettede mod Englands daværende Dødsfjender, Spanierne, og inden Maaltidets Ende var Selskabet kommet saavidt, at det mere billigede end misbilligede hans Livsstilling.

Henry Postans alene holdt sig fjernet; i den unge Mands Hjerte og Charakteer var foregaaet en frygtelig Forandring. Al hans naturlige Munterhed var forsvunden, og enhver Jagttager vilde kunne bemærke, at han fortæredes af en dyb Smerte, maaskee en Anger af et eller andet Slags. Ingen talte med ham, og da Maalet for Reisen kom nærmere, undgik Alle ham paa Grund af den Mistanke, som havde betaget dem.

6. Stormen.

Den næste Morgen efter Mødet med Kometen kom Sir Reginald tidlig paa Dækket, da han havde mærket, at Skibet arbeidede mere end sædvanlig. Han fandt, at Eleanor allerede var kommen op før ham, vækket af Larmen. Himlen var bedækket med Skyer, Vinden havde om Natten reist sig og Seilene svulmede, medens Himlens sorte Farve og de skummende Bølger antydede, at en Storm var i Vente. Briggen løb for rebede Merseil, Roret gjorde sin Skyldighed og Skibet skjød rask frem. Capitainen og Mandskabet vare paa deres Post; Befaling og Lydighed gik Haand i Haand. To Mænd stode ved Roret og flere laa i Mastkurven, for at advare for mulige Farer af Rev og Grunde, men Vinden var kontrair og istedetfor at nærme sig Land, saae Capitainen sig nødt til at fjerne sig fra sin bestemte Cours. Scenen havde det storartede Udseende, som kun Søen formaaer at frembringe: Bølger, saa høie som Bjerge, dannede en mærkværdig Kontrast til den forrige Nats Rolighed; Himlen, som dengang var oversaaet med Stjerner, hængte tungt over Vandet, som et Ligklæde; Øiet, som dengang kunde overskue en umaadelig Flade, var nu indskrænket indenfor en Synskreds af nogle Hundrede Alen.

Capitainen nikkede til begge sine Passagerer, men talte ikke; han saae kun betænksom til Himlen med dens Varsler om Stormen. Sir Reginald førte Eleanor til en beskyttet Plads, svøbte sin Kappe om hende og satte sig hos hende.

„Er der stor Fare forhaanden?" var Eleanors første Spørgsmaal.

„Der er altid Fare i en Storm," svarede Sir Reginald. „I nærværende Øieblik er Vinden ikke stærk nok til at true Briggen med nogen stor Fare. Stormen vil dog om ganske kort Tid komme til Udbrud eller ogsaa aldeles gaa os forbi.

„Hvad er sandsynligst?" spurgte Eleanor.

„Det kan jeg ikke sige; Veiret seer slemt ud, og var jeg i min lille Baad, vilde jeg seile om paa den Side af en Ø, som er sikkret mod Stormen, og vente, indtil den har lagt sig; men dette kan Briggen ikke gjøre."

„Hvad mener De om vor Stilling?" spurgte Montrose og traadte hen til Piraten.

„Hm!" svarede denne; „jeg tilstaaer, saadanne Skyer behage mig ikke. Dog

har jeg seet dem værre. Deres Brig er et godt Skib og vil taale mangt et Stød."

„Jeg frygter, at det Værste forestaaer. — Er De ikke bange for at blive paa Dækket, Miss Bowen?"

„Nei, Capitain! Jeg ønsker hellere at være her, for at see, hvad der skeer, end at være indsluttet i den snævre Kahyt."

„Jeg troer," sagde Piratcapitainen, „at Vinden vil springe om. Tag Deres Forholdsregler i dette Tilfælde."

„Seiler i Læ!" signaliseredes.

Alles Øine vare rettede i den angivne Retning og man saae en Brigantine rask styre ned mod dem. Capitainen ilte til Roret af Frygt for et muligt Sammenstød, og Sir Reginald vendte sig til Eleanor og bemærkede:

„Det er en Lykke, at vi træffe sammen med disse Karle i en Storm; det er nemlig en af de mest bekjendte Buccaniere, og hvis han havde truffet os under almindelige Forhold, kunde det have seet galt ud."

„Vilde han ikke respektere Dem?"

„Nei, han kjender ingen Forskjel paa Personer eller Nationer."

I dette Øieblik var Brigantinen kommen paa Siden; et sort Flag viste sig og Dækket var opfyldt med Mandskab; men trods Sørøvernaturen vare de ved Veiret forhindrede fra et Angreb. En Mand i Officeers-Uniform tog høflig til Hatten for Capitain Montrose, der besvarede Hilsenen og var lykkelig over at komme derfra for saa godt et Kjøb. Snart var Piratens Skib forsvundet i Taagen.

Næsten hele Formiddagen varede Stormen; Middagsmaaltidet blev hurtig anrettet og nydt, og Passagererne stege atter op paa Dækket. Kl. 3 lagde Stormen sig og gik over til en god Vind. Pludselig viste et Skib sig i tre Sømiles Afstand.

„Rask, rask!" raabte Sir Reginald, idet han viste sig og gik henimod Capitainen. „Lad alle Mand bevæbne sig til Kamp imod Renegaten Lopez. Han vil være os paa Livet, inden vi see os for."

„Var det Lopez, som seilede forbi os?"

„Ja. Lad først to og dernæst tre Kanonskud affyres; er Kometen i Nærheden, vil den adlyde dette Signal."

„Vel, Sir Reginald!"

Disse Befalinger bleve rask udførte; Alt beredte sig til Forsvar. Piratskibet saae man under en Pres af Seil at styre ned paa dem.

---

7. Kampen.

Alle Seil, som Royal Charley førte, bleve i dette farlige Øieblik heisede op, skjøndt Haabet om at undgaa Kampen var meget lille, smigrede Capitainen sig dog altid med det Haab, at Natten maatte bryde frem, førend det kom saavidt. Det Mandskab, som var rustet til Kampen, og en Del af Passagererne bleve stillede under Sir Reginalds Befaling, hvem de ogsaa villig adlød; der laa nemlig i hans Tone Noget, som viste, at han var en saadan Post værdig. Brigantinen seilede saa hurtig, at enhver Tanke om Flugt maatte forsvinde; Capitain Montrose foretrak derfor strax at optage Kampen og i et gunstigt Øieblik lod han sit Skib gaa over Stag og sendte Fjenden et fuldt Lag. Seilenes Flagren, et lydeligt Skrig og en betydelig Formindskelse i Brigantinens Fart viste, at Laget havde gjort Skade. Skibene nærmede sig dog rask og vexlede flere Lag, som gjorde mere eller mindre Skade paa Takkelagen. Efter Sir Reginalds Raad opgav Montrose Tanken om Flugt og lod uafbrudt fyre paa sin Modstander. Efter en halv Times Kamp vare Skibene hinanden saa nær, at man betjente sig af mindre Skydevaaben og Brigantinens Dæk vrimlede af kamplystne Gaster, beredte til Entring. Sir Reginald anvendte sine ikke ubetydelige Stridskræfter for at kunne modtage

Fienden paa den fordelagtigste Maade; han holdt en kort Tale til sine Folk og sluttede med at sige:

„Enhver betænke, at han fægter for sit Liv. Lopez giver ikke Pardon.“

Denne frygtelige Sandhed bragte vel Alle til at gyse, men spændte ogsaa deres Mod til det Yderste. Brigantinen fik endnu et Lag, som splintrede dens Fokkemast og dræbte mange Folk; men Piraten brød sig ikke derom, og i næste Øieblik stødte Skibene sammen; Plankerne knagede, Entrehagerne bleve udkastede — og en Sky af hvide og farvede Skurke af alle Nationer styrtede over paa Briggens Dæk.

Fiendernes Antal var dobbelt saa stort, som Briggens Mandskab og Passagerer, som skulde forsvare Liv og Eiendom. Men Forsvaret viste den Indflydelse, som Bevidstheden om en god og retfærdig Sag har. Sir Reginald var overalt. Baade ved Ord og Gjerning opmandede han Sine til at holde Stand, og skjøndt de vel maatte vige tilbage for den uhyre Overmagt, tænkte Ingen paa Overgivelse. Det vil være altfor pinligt at følge de Ulykkeliges Anstrængelser; det vil være nok at fortælle, at Dækket var farvet af de Faldnes Blod og Lig, og af de tappre Forsvarere paa Royal Charley var tilsidst kun nogle faa tilbage, foruden Sir Reginald, Henry Postans og Josh, der kraftig havde søgt at hjælpe sin Herre.

„Overgiver Eder, I Hunde!“ raabte Piraten Lopez, forbittret over Langvarigheden af en Kamp, som ligesaa meget havde svækket hans Mandskab, som hans Modstandere, og bemærkende, at en ny Storm var i Anmarsch, der kunde berøve ham det dyrkjøbte Bytte.

Men Svaret var uventet.

„Ned, spanske Renegat — ned paa Dine Knæ og bed for Dit Liv!“ raabte Sir Reginald med stærk Stemme. „Frem, frem mine Tappre! Kometen leve!“

„Ned med dem!“ raabte hundrede kraftige Stemmer af Matroser, som i dette Øieblik viste sig paa Sørøverens Dæk.

Piraterne stode uden Bevægelse. Under Kampens Hede havde alle Sørøverne deltaget i Kampen, Manden ved Roret havde sin hele Opmærksomhed henvendt paa den, og den lette Skonnert var, uden at blive bemærket, kommen paa Siden af Sørøverskibet. — Piker og Sabler bleve slaaede ud af Hænderne paa de allerede udmattede Sørøvere, og den frygtelige Kamp havde saaledes en Ende.

Mandskab og Passagerer flokkedes om Sir Reginald for at takke ham.

„Jeg fortjener ingen Tak“, svarede han, „jeg fægtede kun for mit Liv. — Williams, tag Lopez og hans Folk over paa Dit Skib, og hans eget maa I udplyndre.“

Et Jubelraab modtog dette Budskab. Efterat Buccanierens Skibsmandskab var bragt i Forvaring, bleve de Døde skaffede bort fra Dækket og de Saarede bragte ned; blandt disse var Capitain Montrose.

Herefter skred Mandskabet til at plyndre Brigantinen, og deres Arbeide fik en rig Løn; pludselig gav Sir Reginald et Tegn og Pibens skingrende Toner svarede ham, hvorpaa man saae Matroserne i største Hast med Armene fulde af Bytte komme frem af Skibets Luger og springe over paa Kometens Dæk. Det var ogsaa paa høie Tid, thi Brigantinen begyndte at synke, og nogle Minuter efter brast Dækket og Skibet sank i Havets Dyb. Sir Reginald frygtede for, at en lignende Skjæbne kunde forestaa Briggen og befalede Tømmermanden at undersøge Pumpesoden; dennes Meddelelse var temmelig foruroligende, da der allerede fandtes 12 Tommer Vand. En Del af Kometens Mandskab maatte gaa over i Briggen, som atter begyndte sin afbrudte Fart, ledsaget af Kometen.

(Fortsættes.)

Blandinger.

Duer i Indien.

I Lacknau, Kongen af Aoudes Hovedstad er der endnu flere Duer end i Benarés og andre Steder, hvor disse Fugle ere hellige. Her ere de mere agtede for deres Skjønhed end for deres Hellighed; og man vaager med Omhyggelighed over de forskjellige Racer. Ovenpaa alle Paladser finder man Skarer af 60—100 af disse Fugle; de udvælges med Hensyn til Skjønheden af deres Fjær og hver Afart holdes afsondret. Smaadrenge ere ansatte for at lære dem at gjøre forskjellige Evolutioner under Flugten; naar de hvile, holde de sig samlede, men paa et givet Signal med en Pibe flyve de op i Luften, stige og dale eller vende tilbage eftersom Signalet byder dem. Naar de pludseligen vende sig mod Solen, saa frembringer Farvespillet af deres Bryst en pragtfuld Virkning; og naar de sætte sig ned paa Marken, danne de ligesom et Tæppe af de brillanteste Farver og den skjønneste Tegning man kan forestille sig. Indbyggerne sætte saa stor Pris paa den Fornøielse Duerne skaffe dem, at man fortæller, at nogle af deres Fyrster, naar de reise, ledsages ikke blot af deres Koner, men ogsaa af deres Duer.

Længe vedligeholdt Spirekraft.

Charles Desmoulins fandt nogle Frø i Monzie Saint-Martin (Dordogne) i nogle Gravsteder, som efter Jouannet, ere fra det tredie eller fierde Aarhundrede og som havde været indesluttede i et lille Hul af 6—8 Centimeters Gjennemsnit under Ligets Hoved. Disse Frø bleve saaede i en Have i Bergerac; de spirede meget hurtigt, gjennemgik de forskjellige Vegetations Stadier og bare Blomster. Det var en Kornblomst (Centaurea Cyanus) et Slags Kløver (Trifolium minimum) og en Heliotrop (Heliotropium europæum.)

De Levninger af gallisk-romerske Bygninger, Mosaiker og Vandledninger, som man har fundet i Nabolauget, den Blanding af hedenske og christne Skikke, som disse Gravsteder vidne om, vise hen paa en Tid, hvori de to Religioner endnu strede om Herredømmet. Det er derfor til det tredie eller fierde Aarhundrede at de Frøe henhøre, som i Aaret 1834 have spiret i Haven i Bergerac.

En Mand, som skjøndt han just ikke var begavet med store Aandsanlæg, dog gjerne vilde gjælde for en Mæcenas, havde engang indbudt flere Lærde til Middag. Talen kom paa Cook og hans sørgelige Drab af de Vilde. Endelig spurgte Værten: „Omkom Cook paa sin første Reise, Hr. Professor?" — „Ja, det troer jeg," svarede den Adspurgte, „men han brød sig ikke videre om det og begyndte strax paa den anden."

En Hertug af Modena lod engang Cardinal Compegi høre, at hans Fader havde været Svinehyrde. „Ja, det er vist nok," svarede Cardinalen; „men havde Deres Fader været det, vilde De uden al Tvivl endnu have vogtet Svin."

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 10.

Brødet.

Blandt Næringsmidlerne for de europæiske Folkeslag og for en stor Del af den øvrige civiliserede Menneskehed indtager Brødet den meſt fremragende Plads. Ikke med Urette har man endog i Udtrykket „det daglige Brød“ gjort det til Repræsentant for alle vore legemlige Fornødenheder. Dette Næringsmiddels ydre Form, dets Beqvemhed til Transport og Opbevaring, men endnu mere dets Sammensætningsmaade, der opfylder alle Fordringer, som man ogsaa fra et videnskabeligt Standpunkt er berettiget til at stille til et sundt og almindeligt Næringsmiddel, have siden Aartusinder anbefalet dets Indførelse og Anvendelse. For at bedømme det i sin Sammensætning, er en Betragtning af Melet, hvoraf Brødet bages, fremfor Alt nødvendig. Som bekjendt bliver Melet udvundet af de forskjellige Kornarters Kjerne. Men ingenlunde maa man forestille sig Kornet som en lille Sæk, hvori Melet er ophobet paa samme Maade, som i det Store i de Sække, hvori det bliver brunget til Møllen; meget mere er ethvert Korn sammensat af et stort Antal særegne Dannelser. Ved Gjennemsnittet af et Korn, som vi betragte i et Forstørrelsesglas, bemærke vi foruden den ydre haarde, temmelig uigjennemsigtige Skal nærmest indvendigt et Lag af smaa Celler, som ligge tæt op mod Huden. I disse Celler befinder sig ikke det egentlige Mel, men en for Ernæringen meget vigtig Blanding, nemlig „Plantelimen“. Først nærmere Midten forefindes større Celler og i disse er Melets Hovedbestanddel, Stivelsemelet. Paa et endnu umodent Korn seer man under Microscopet tydeligt disse Melkugler leirede i de større Celler, omgivne af Kornets Vædsker.

Melkuglerne danne dels smaa, runde skivedannede Formationer (f. Ex. i Hveden), dels vise de sig ved Tilvæxter, som opstaaede af forskjellige Lag, om een Kjerne, der gruppere sig excentrisk og derfor under Microscopet give Melkuglerne et næsten muskelagtigt Udseende (som f. Ex i Kartoflerne). Stivelsemelet danner det egentlig hvide, det saakaldte „fineste“ og derfor i mange taabelige Folks Øine „bedste“ Meel, som bliver udvundet af Kornets indre Dele. Melet, som findes længere udadtil, nærmest Skallen, er mere graat, som man udtrykker sig: „grovere“ og bliver som Følge deraf holdt for mindre godt, medens det i Virkeligheden er mere nærende end det saakaldte fine. For at kjende Stivelsemelet overalt, hvor det forekommer, betjener man sig af en Opløsning af Jod i Vand Naar man til en temmelig fortyndet, altsaa rosenfarvet Opløsning af Jod føier en hvid Opløsning af noget Stivelsemel, bemærker man øieblikkeligt, saasnart Jodopløsningen kommer til, en violet Farvning, som temmelig intensiv stiger til Mørkeblaat og Sort. I technisk Henseende kan man med stor Fordel betjene sig af dette Middel til at gjenkjende Stivelsen, for at opdage et eller andet Stofs Forfalskning dermed. Saaledes blive f. Ex. de finere Sorter Sæbe meget ofte forfalskede med Stivelse, for at de beqvemmere kunne

lade sig passe i Former. Paa Overfladen frembringer Jodoplosningen strax den morke, charakteristiske Farve. Det Samme gjælder om Forfalskningen af Lys og Mælk. Ogsaa i Brødet kan man ad samme Vei paavise den tilbageblevne Stivelse. Foruden dette Stivelsemel findes der ogsaa i Brodet Planteliim i ringe Mængde — desværre i ringe Mængde; thi egentligt skulde det i langt rigeligere Forhold forefindes i vore Brod, da derved dettes Næringsværd vilde tiltage i betydelig Grad; thi Plantelimet er intet Andet end Planteorganismens Repræsentant for Æggehvide- og Cellevævstoffet i de dyriske Legemer. Det har næsten eens Sammensætning med disse tvende for vore Legemskræfters Velvære og Gjenerholdelse saa uomgjængeligt nodvendige Bestanddele af vore Næringsmidler. For at lære Plantelimet at kjende kan man tage en Haandfuld sædvanligt Mel, komme det i et Klæde og ælte det i et Fad Vand; en Tidlang løber fra det æltede Mel, som danner sig til en tynd Grød, en hvidagtig, mælkefarvet Vædske; men det varer ikke længe, og Deigen erholder under vore Hænder Klæbrighed og fastere Consistenis, Vandets Afflyden ophører og vi erholde af Melet et gjennemsigtigt, gulagtigt, Klister lignende Stof som Levning, medens alt Stivelsemelet er flydt bort franeden og er sunket tilbunds. Denne Maade at vinde Stivelsemelet paa, benytter man sædvanlig i Stivelsefabrikerne, og forfærdiger af det tiloversblevne Plantelim Macaroni, Italienernes saa bekjendte Yndlingsspise. Men i mange Stivelsefabriker lader man undertiden dette saa overordentligt vigtige Næringsstof ubenyttet, en Ødselhed, som man i større Stæder maa lade gaa ud over Kreaturerne. Foruden Plantelim og Stivelsemel forekommer desuden i Brødet hovedsageligt Vand og nogle organiske Salte, dels det af Bagerne iblandede sædvanlige Kjokkensalt, dels de i Kornets Skal indeholdte Kalksalte og Jordarter.

Undersøger man chemisk et Stykke Rugbrød efter dets Næringsstoffer, finder man paa 100 Dele Rugbrød 36 Dele Stivelsemel, 4 Dele Sukkerstof, 3 Dele Limstof, kun 1 Del organiske Salte og 4 Dele ganske værdiløse Plantetrevler, hvortil endnu kommer 49 Procent Vand. Men en saadan Sammensætning af Næring, som bestaaer af 5 Dele Forbrændingsstof og 1 Del plastisk Næringsstof, gavner det menneskelige Legems Næringstrang bedst. „Forbrændingsstof?" vil man maaskee spørge.

Forbrændingsstof kalder man nemlig af Næringsstofferne dem, som udmærke sig ved Rigdom paa Kul og ved Mangel paa qvælstofholdige Substantser, og som derfor kun ere sammensatte af Ilt og Brint. Af slige ere de vigtigste Fedtet, alle Olier, Sukkeret, Gummi og Stivelsemel. Disse blive i Legemets Indre under Indvirkningen af Surstoffet i den atmosphæriske Luft underkastede en langsom Forbrændingsproces, og som Følge af denne Forbrændingsproces udvikler vort Legeme en egen Varme indtil 30⁰ R., medens vore Lunger udaande netop ligesaameget Kulsyre som Forbrændingsproduct.

Men til Erstatning af de vort Legeme berøvede Stoffer, og for at styrke os efter Anstrængelser, behøve vi plastisk Næring, som er istand til paany at danne enkelte Dele af vort Legeme f. Ex. Muskler, Nerver, Celler. Men da alle disse Legemsdele ere sammensatte af qvælstofholdig Substants, saa maa vi ogsaa tilføre vort Legeme denne Substants, for atter at gjengive hine Dele det dem manglende Stof og for at yde dem det nødvendige Middel til deres Vært. Disse plastiske Næringsstoffer ere især Kjødet, Trævlstof, Æggehviden, og i en meget

ringe Grad Lim. Foruden disse tvende Classer behøve vi endnu uorganiske Salte, som ere nødvendige for Knokler, Haar, Tænder, Negle, fremdeles Luft og endelig Vand.

Et godt Næringsmiddel vil altsaa kun det kunne være, som enten forener alle tre Grupper Næringsstoffer i sig eller dog leverer de vigtigste af samme i et saadant Forhold, som svarer til vort Legems Ernæringstrang. Denne Forening af Næringsstoffer kan kun Rugbrødet fuldkommen yde. Det saakaldte Hvedebrød, som er tilberedt af fint Mel, bestaaer for største Delen kun af Stivelsemel. Som bemærket er dette Mel et Forbrændingsstof; jo hvidere Brødet er, desto mere Forbrændingsstof og bidrager til større Varme, men desto mindre plastisk Næringsstof leverer det, desto mindre er det istand til at yde nærende Substantser. Godt Brød, som ene er istand til at levere os de nødvendige Stoffer til Væxt og Sundhed, kan altsaa kun det være, som laves af graat, saakaldet grovt Mel, og som i sig indeholder Plantelim, og som tillige tilfører vort Legeme uorganiske Salte, der forefindes i Kornets Skal. Det mest nærende Brød kan man altsaa kun kalde det, som indeholder temmelig meget Klid, der altsaa efter de sædvanlige Begreber er det sletteste og groveste Brød. Kliddet indeholder foruden Plantelim langt mere Fedt end den øvrige Del af Kornet, følgelig bliver Brødet mørkere og holder Vandet tilbage i større Masse, og derfor gjør Klid, som blandes i Brødet, dette mere fugtigt og mørkfarvet. Men da Stivelsemel for sig alene ikke er istand til at opretholde Legemets Sundhed og bibringe det de nødvendige Stoffer, saa følger deraf, at ogsaa alle de Spiser, som udelukkende bestaa af Stivelsemel, ingenlunde ere istand til at afgive et udmærket Næringsmiddel, og at, naar de nyde Ny herfor iblandt Folk, dette da ikke bliver retfærdiggjort. Deriblandt hører f. Ex. Arrow-root. Af ældre Læger blev dette anbefalet som et fortræffeligt Ernæringsmiddel for Børn, men i Virkeligheden frembyder ethvert Slags Bogbinderklister den samme Nytte. Det Samme gjælder om Revalenta arabica, hint saa brugte Arcanum, som fremmed, bedragerisk Vindesyge udbasuner som noget ganske Udmærket til at restituere svagelige Personers Sundhed, og som kun bestaaer af en Blanding af Linse- og Bønnemeel med Sirup. Ligesaalidt kunne Kartoflerne være istand til ene og alene at yde et Næringsstof, der gjør alle andre Ernæringsmidler overflødige. Et Menneske, der ene ernærer sig med Kartofler, taber stedse flere og flere Kræfter. Vi have seet det i det Store, gyseligst under Hungersnøden i Schlesien og Eichsfeld. Enhver kan gjøre et Forsøg dermed paa Dyr. I Leipzig f. Ex. er det Hundekræmmernes Vane kun at føre deres Hunde med det billigste Stof, de kunne faae fat paa, og som saadant tjener dem især Kartofler. Man behøver kun at betragte Hunde, der i længere Tid have været hos slige Kræmmere, for at erholde den Overbevisning, at Kartofler alene ikke ere istand til at yde tilstrækkelig Ernæring. Vi erholde herved en Regel, paa hvilken Maade man maa sammensætte sine Næringsmidler, for stedse at holde Legemet paa samme Grad af Sundhed. Ved Sammenblanding af dertil egnede Rødder er man istand til meget at forhøie Kartoflernes nærende Kraft, og derved paa en yderst billig Maade i en god Kartoffelsuppe at forskaffe en Spise, som er langt mere nærende end den saa anpriste Kjødsuppe, der, naar den tilberedes paa en skjødesløs Maade, i Virkeligheden for det Meste ikke bestaaer af andet end af Limvand, som er blandet med noget Fedt og Salt. Man har ogsaa i den nyere

Tid tilberedt Spiser, som indeholde disse Stoffer i en muligst bunden Form som en Art Extract. Som en saadan maa vi nævne Bouillonskagerne, hvoraf 12 Lod, kogt med omtrent 10 Kopper Vand, er tilstrækkelig til at yde, hvad en Mand behøver til en hel Dags Fortæring. I Bouillonskagen besidder man altsaa et, om ikke overordentlig velsmagende, saa dog meget billigt og kun lidet Rum indtagende Næringsmiddel. De samme Fordele yder en Art Sago, som man nu hyppigst tilbereder for Syge og Børn, hvori 27½ pCt. Æggehvidestof er blandet med 50 pCt. Stivelsemel. Under almindelig Dyrtid, som vi længe have følt og længe ville føle Trykket af, er man istand til paa en overordentlig billig Maade at skaffe et ikke ildesmagende og fuldkommen nærende Brød, idet man nemlig af Agern eller af Hestekastanier, hvor disse kunne faaes i Mængde, vinder et Mel, hvilket skeer paa den almindeligt bekjendte Maade, uden stor Anstrængelse sammenblander dette med Blodet, der dagligt gaaer tilspilde i vore Slagterier, og bager det. Man vilde da erholde et temmeligt velsmagende, mere mørkfarvet end vort Rugbrød, men i Ydre det næsten ligt, fortrinligt velsmagende Brød, som er sammensat af ellers værdiløse Substantser. Man gjøre kun Prøven uden Fordom! Videnskabens Fremskridt frembyde mod Hungeren mange Vaaben, hvorom man neppe havde nogen Anelse i tidligere Tider. Den Fattige maa kun lære dem at kjende og ville benytte dem.

Af Brødets Bestanddele have vi seet, at det virkeligt fortjener Navn af et tilstrækkeligt Næringsmiddel. Men af et godt Næringsmiddel bliver desuden forlangt, at det skal være let delbart, for at vore Tyggeorganer let kunne sønderknuse det og blande det med det til dets Fordøielse nødvendige Spyt. Men ogsaa i denne Henseende yder Brødet Alt, hvad man kan forlange. Brødet er sprødt, og denne Sprødhed har det erholdt ved Luftblærerne, som ere i dets Indre. Der gives ved Bagningen fire Midler til at gjøre det sprødt. Enten indblander man mekanisk, naar Deigen er seig, Luftblærene, eller man blander Vand i Deigen og lader ved dettes Fordunstning en Mængde lufttomme Rum opstaa. Er Deigen blød og eftergivende, saa synke disse lufttomme Rum sammen, saasnart den bliver kold og Dampen ved Varmetabet aftager i sin Udstrækningsevne. For det Tredie kan man gjøre Deigen løs med Smør. Dette fordunster i Varmen, danner Damplag mellem de enkelte Lag Deig og holder disse i Varmen fra hinanden. Det er den Maade, Man anvender til Butterdeig. Endelig lader man for det Fjerde en Masse Luftblærer opstaae i Deigens Indre. Det vilde ikke være muligt at fordele disse Luftblærer saa ligeligt og i saa ringe Størrelser, naar man ikke lod dem udvikle sig i Deigen. Dertil betjener man sig af Gjæringsprocessen. Ved et i Varmen af Stivelsemelet opdaget Stof, som Franskmanden Payen først udfandt, og som man kalder „Diastase“, bliver Stivelsemelet forvandlet til Sukkerstof paa en for Chemikerne endnu ikke fuldkommen bekjendt og derfor ubegribelig Maade. Men ved Berøringen med Bundfaldets Gjæringsblærer gaar Sukkerstoffet over til Kulsyre og Alkohol. Dette er den første Proces af enhver Gjæring. Denne Gjæring ɔ: denne Overgang fra Sukkerstof til Kulsyre og Alkohol gaaer for sig saavel i vor Brøddeigs Indre, som i Bryggerkarret, hvor Øllet befinder sig, og ved Vin- og Brændevinsgjæringen. Men Gjæringsproducterne blive alt efter deres Bestemmelse benyttet paa forskjellig Maade. I det ene Tilfælde lader man Kulsyren forflygtige og opfanger omhyggeligt Alkohollen eller Vinaanden. Dette skeer ved alle berusende Drikkes Gjæring. I

andre Tilfælde lader man derimod Vinaanden forflygtige og har Hovedopmærksomheden henvendt paa Kulsyren. Dette finder Sted ved Brødet. Paa Tid og Sted udvikler Kulsyren sig i Brødets seige Deig i en uhyre Masse af smaa Blærer; idet de udvide sig, udvides Brødet ogsaa. I Bagerierne betegner man denne Udvikling af Kulsyren med det Udtryk: „Deigen rasker sig." Naar den nu har hævet sig tveiret og en tilstrækkelig Mængde Kulsyre har udviklet sig deri, bliver Deigen delt i bestemte Former og bragt i Ovnen. Ved Forbagningen af Hvedebrød standser Gjæringen ved dette Moment, medens den derimod ved Rugbrødet fortsættes indtil Eddikegjær, og chemiske Undersøgelser have godtgjort, at Rugbrødets syrlige Smag netop hidrører fra denne Eddikegjær. Deraf bliver det forklarligt, at Rugbrødet paa mange Steder har en sødlig Smag. Denne Forskjel har sin Grund i en forskjellig Gjæringsproces.

(Sluttes.)

Svovlstikdrengen.

En Historie fra Newyork.

„Skosværte, Svovlstikker!" raabte en lille snavset Dreng og stak sit Hoved ind af den aabne Dør i Hotel Universe. Neppe har det nævnte Ord naaet Trommehinden, før en sympathetisk Stræng bliver anslaaet, der ligesom en Klokkestreng virker paa Taleorganerne og fremtvinger et „Nei". Saaledes sang ogsaa her et Chor unisono og med en Præcision, som sjælden opnaaes af Choristerne ved Operaen: „Nei, vi skal ingen have!" Mr. Jerome Green, en godmodig Gentleman, som tilbragte Helligdagen i Staden, sad magelig i en Lænestol, af hvilken han dog — paa amerikansk Maneer — kun benyttede de to bageste Ben, da hans egne laa i Vindueskarmen. Den lille Dreng, som havde et forstandigt, men svageligt Ansigt, stod just i Begreb med at trække sig tilbage fra det pragtfuldt decorerede Værelse, da Mr. Green tilfældig vendte sit Ansigt mod Døren og fik Øie paa Drengens smudsige Fødder, der vare ganske blaa af Kulden; han erindrede sig, at han den foregaaende Dag havde ærgret sig over Mangelen paa Svovlstikker i sit Værelse og raabte: „Holdt! jeg vil have nogle! hvor dyre ere de?"

„Tolv Pence Dusinet," var det raske Svar, „og de lugte ikke."

„Virkelig ikke?" sagde Mr. Green og tænkte ved sig selv: det er Mere, end man kan sige om Dig, min Dreng; men han beholdt denne Tanke for sig selv, for ikke at saare Drengens Følelser. Green tog imidlertid Svovlstikkerne i Haanden, ligesom for at veie dem.

„Tolv Pence Dusinet," gjentog Drengen, idet han blæste paa sine forfrosne Hænder. Dog svarede Mr. Green Intet; thi hans Tanker vare langt borte i en eller anden Svovlstikfabrik; han beregnede, hvor Meget en Arbeider kunde fortjene, som gjorde Svovlstikker til tolv Pence Dusinet, som endda ikke lugtede.

„Jeg indestaaer for, at de holde sig og tænde let," raabte Drengen, der satte sit bedste Ben frem, da han blev bange for, at hans Udsigter til at sælge skulde blive tilintetgjorte.

„Men jeg har ikke Brug for et helt Dusin," sagde vor Gentleman, som nu kom til sig selv igjen; „jeg er vis paa, at Halvdelen vilde være nok til at stikke mig selv i Brand. Giv mig et Par Bundter — her er sex Pence;" han gav Drengen en Shilling og bad ham give Resten tilbage. Drengens Ansigt forlængede sig; han besad ingen Smaapenge, da han endnu Intet havde solgt.

„Det gjør Intet," sagde den lettroende Mr. Green; „Du kan give mig tilbage imorgen; Du vil træffe mig omtrent ved denne Tid. Hvad hedder Du?"

Drengen svarede Peter og forlod ham glad med den Forsikring, at han skulde holde Ord; Mr. Green stod op for at gaa bort, da hans Ven Smart, der havde været en stum Tilskuer ved denne Scene, holdt op at betragte sine blanke Støvler og raabte efter ham:

„Jerry, hvorfor gav De Drengen en Shilling for to Bundter. To Pence havde været nok!

„Jeg gav ham ogsaa kun to Pence," svarede vor lettroende Ven; „imorgen bringer han mig det Øvrige tilbage."

„Venter De virkelig, at De seer Drengen igjen?"

„Naturligvis," var det rolige Svar.

„Jeg vil vædde paa, at han ikke kommer."

„Top" og „Top" fulgte rask efter hinanden, og Vennerne skiltes ad.

Om Eftermiddagen stod en Mængde Mennesker paa begge Sider af et Gadehjørne af Broadway og ventede paa, at Vognrækken dog skulde høre op, saa at Passagen tvers over Gaden kunde blive fri. Vogn efter Vogn rullede forbi; pludselig er en Standsning, og Enhver seer til sin Nabo, som om han vilde sige: „Endelig!" Alle skynde sig, Alle komme velbeholdne over; dog nei, en lille Svovelstikdreng, som saae for meget paa Skibene og glemte Omnibusserne, er bleven overkjørt; hans beskedne Varer ligge rundt omkring paa Stenbroen. Kudsken bander frygtelig og kjører videre; en Mængde Mennesker forsamle sig om den stakkels Dreng, og en medlidende Arbeider hæver ham op og bærer ham ind i det nærmeste Apothek.

Den følgende Morgen sad Mr. Green igjen paa samme Plet og i den samme Stilling, som ovenfor er beskreven. Da han er ganske fordybet i sine Aviser, bemærker han ikke en lille Dreng, en lille bitte Dreng, som nysgjerrig betragter ham og gjør sig al mulig Umage for at drage hans Opmærksomhed paa sig; men forgjæves. Strax efter gjør denne Miniaturudgave af et Menneske en saa uharmonisk Larm med den knirkende Dør, at man rask foer op og bad ham pakke sig. Mr. Green havde en uklar Forestilling om engang for at have seet ham; det var et tro Billede af vor Ven Peter, men i formindsket Maalestok. De samme blaa Hænder, de samme blaa Fødder og de samme ærlige Øine. Men ak, der udtalte sig en dyb Kummer af hans magre Aasyn, i hvilket Taarer havde trukket Canaler igjennem Smudset. For at spare sig videre Uleilighed, besluttede Mr. Green at antage, at Skikkelsen var den samme Peter, af hvem han havde kjøbt Svovlstikker og som i den forbigangne Nat maatte være sammenskrumpet — maaskee af Kulde og Hunger; men han saae ingen Kurv og en saa lille Tom Tom kunde desuden ikke være istand til at sælge Noget. Medens disse Tanker foresvævede Mr. Green, saae man Peter den Yngre ivrig beskjæftiget med at lede i sine Lommer, og endelig efter talrige Forsøg lykkedes det ham at naa Bunden af Lommen paa sin Jacke, der naaede ham ned til Hælene, og komme frem med tre Kobbermynter, som han rakte Mr. Green.

„Er De den Gentleman, hvem Peter skylder ti Pence?"

„Ja, min Dreng, det er mig."

„Peter har ikke faaet de ti Pence — Peter er overkjørt af en Vogn — hans Kurv og hans Hue ere borte og hans Ben brukket — og Peter er saa—aa syg (her brød Drengen ud i Taarer) og det Hele, han har kunnet skaffe, er tre Cents."

„For Fanden!" raabte Mr. Green. „hvor boer Du?"

„Little Rum Street", hulkede Barnet.

„Saa kom med,“ og uden at bryde sig om Mr. Smarts Advarsel, forlod han Salen, raabte paa en Vogn og kjørte afsted. Vognen holdt ved en af de Gange, hvoraf der i denne Del af Staden er Overflod og som bære Præg af Armod. Drengen gik foran, og gjennem en Forstue uden Dør kom de ind i Noget, som lignede en Hule, men ved nærmere Betragtning viste sig at være en Kjælder. Da Mr. Greens Øine havde vænnet sig til Mørket, saae han i et Hjørne sin lille Bekjendt fra igaar ligge paa en Halmsæk; men ak! hvor forandret! hans udtærede Ansigt var næsten blyfarvet, Haarene klæbede fast sammen af kold Sved; hans lille Legeme med de forbundne Lemmer laa ubevægeligt, og en svag Stønnen var det eneste Tegn til Liv. Husgeraadet i dette Opholdssted var kun et sønderbrudt Bord og en trebenet Stol. Paa denne sad en stakkels Kone; hun boede i samme Hus, sagde hun, og var selv fattig, det vidste Gud. Barnets Forældre vare for et Aar siden komne fra England, stakkels beskedne Folk, med tre smaa Børn; Konen kunde ikke komme sig efter Skibsfeberen, som hun havde paadraget sig paa Overfarten, og forlod snart det Jordiske. Hun tog det mindste Barn med sig, hvilket var en sand Lykke; og efterat Faderen ved et Fald fra en Bygning, hvorpaa han arbeidede, var død, havde en Nabo tilbudt sig at ville tage Peter til sig og sende Joe til Waisenhuset. Men Peter vilde ikke skilles fra sin lille Broder og efter at have solgt en Del af Bohavet og en kort Tid levet heraf, havde han senere med et stort Hjerte i et lille Legeme taalt Hede og Kulde, Sult og Tørst, for at skaffe sig og sin Broder det Nødtørftige. Det var virkelig en rar og god Dreng med større Forstand, end man kunde vente af hans Alder; men nu var Alt forbi. Lægen havde sagt, at der var intet Haab om, at han vilde komme sig.— Mr. Green hørte med stum Skræk paa denne Jammer, skjøndt den blev fortalt med den største Rolighed og Tungefærdighed. I samme Øieblik aabnede Peter Øinene, og da vor Ven bøiede sig ned over ham, opklarede et Lyn af Overraskelse hans Ansigt.

„Jeg har — ikke kunnet faa — Pengene. — Jeg tabte — Alt,“ mumlede han med stor Møie, idet han frempressede hvert Ord.

„Bryd Dig ikke om Pengene, min stakkels Dreng!“ sagde Mr. Green, som om hans Strube blev sammensnøret. „Du skal blive rask igjen. Jeg vil sørge for Dig og den lille Joe; I skulle ikke mere fryse og sulte!“

Men den lille Peter var i dette Øieblik hævet over de Haardhjertedes Ligegyldighed og de Godgjørendes Venlighed; et mildt Smil udgød sig over hans Ansigt, — han syntes at forstaa Ordene.

„De skal have Tak, — den lille Joe — Tak — Tak! Jeg har ikke kunnet faa Pengene. —“ Smilet forsvandt, Øinene bleve glasagtige; et dybt Suk forkyndte, at Barnets Kummer havde en Ende.

Green udgød Taarer og gav Konen Penge til at begrave den Lille. Joe tog han med sig. —

„Hvorledes staaer det sig med Væddemaalet?“ spurgte Jim Smart et Par Dage efter, da han traf vor Ven i Hotellet. „Jeg kan da tænke mig, at De aldrig senere vil komme til at see Svovelstikdrengen.“

„Nei,“ svarede Green alvorlig, „jeg vil aldrig mere faa ham at see, — han hviler nu under Sneen paa Kirkegaarden. Hans Legeme var elendigt og trængende hernede; men“, tilføiede han med Eftertryk, „hans lille Sjæl er nu et Røgoffer for Herren. — God Morgen, Mr. Smart; jeg forlader nu Byen.“

Valencia.

(Hermed et Billede.)

Naar man paa en Reise fra Madrid til Valencia har tilbragt to Dage i la Manchas forladte Ørkener og i Kongeriget Murcias ikke mindre øde Bjerge, kommer man endelig til en lille Bjergkjede og befinder sig nu paa Valencias Gebet. Landet begynder strax at vise et andet Udseende; man faaer Øie paa Oliventræer; nogle Timer efter sætter man over Xujar og nu er Forvandlingen fuldstændig; man befinder sig i la Huerta, Valencias berømte Have. Den er omtrent 3 □ Mile stor og opvækker Forbauselse baade ved Jordbundens Rigdom og Menneskenes Arbeidsomhed, der aldrig lader Jorden have Ro. Alt er inddelt i utallige mindre Dele; det ligner en Mængde Bede, der ved Omhyggelighed i Cultur og Fuldendelse i Agerdyrkning frembringe et velgjørende Indtryk. Man forestille sig nu en over Halvdelen afrikansk Befolkning, Mænd, som kun ere iforte en Skjorte og vide, til Knæerne nedfaldende Benklæder, med bare Ben, paa Hovedet en rød ulden Hue og om Skuldrene et Overkast af samme Farve, hvori de forstaa paa en malerisk Maade at indhylle sig, — saa troer man sig før hensat i en Beduinstamme, end i Europa, to Dagsreiser fra Madrid med dens franske Civilisation. Jordbundens overordentlige Frugtbarhed forklarer den ualmindelig store Befolkning af Huertaen; der er nemlig mere end 20,000 Mennesker paa Qvadratmilen; overalt seer man smukke Landsbyer, der udmærke sig ved en Nethed, som ellers er en Sjældenhed i Spanien. Mærkelig er den Sindrighed, som Araberne have anvendt paa et Vandingssystem, der ved Floden Turias Hjælp flere Gange om Aaret overgyder endog de mindste Marker med sine velgjørende Virkninger.

Man nærmer sig Byen Valencia og træder ind i den gjennem Puerta del Cuarte, et Bygningsarbeide fra Maurernes glimrende Periode, bygget 1444. Men forsvunden er Byens forrige Glands, dens Hundrede-Tusinder Indbyggere, dens Bazarers Pragt, dens Fester, hvor Guldet og Smykkerne straalede i Solens Glands og erindrede om de mauriske og christne Beherskeres gamle Hæder. Her oprettede Romere, Gother, Maurere og Aragoniere de pragtfuldeste Bygningsmindesmærker; men nu er Alt forfaldent og tildels forsvundet.

Romerne anlagde Valencia; da Rom sank og Gotherne erobrede Spanien, vedblev den at formere sin Anseelse, som dog først under Arabernes Herredømme naaede sin mest glimrende Periode.

Da Gotherne nemlig efter nogle Aarhundreder havde civiliseret sig og antaget romerske Sæder, blev deres Herredømme tilintetgjort af Araberne, der fra deres Ørken, over Nordafrika, trængte ind i Europa. Kaled, kaldet Guds Sværd, Muhameds Efterfølger, havde i fanatisk Iver svoret de Vantro en evig Krig. I Aaret 632 droge de under Muhameds Fane forenede Araberstammer fra deres Ørkener og delte sig i to Grene: den ene gik til Persien, den anden til Syrien, mod Keiser Heraklius. Da to Hovedslag havde tilintetgjort hans Hære, droge Araberne over Jordtungen Suez til Ægypten, og Hovdingen Amrud bragte hele Nillandet under Chalifens Magt. Med Chalifen El Walid steg denne Magt til det Høieste. Den lybiske Ørk var allerede tidligere gjennemtrængt af Araberne, Chartago var erobret, og hele Nordafrika ødelagt, lige til Ceuta. El Walids Feltherrer droge over Strædet ved Gibraltar, tilintetgjorde de christne Gothers Hære, sløifede deres Fæstninger og plantede Muhameds Fane paa Toppen af Pyrenæerne, til Europas Skræk. Herrer af Spanien vare

PUERTA DEL CUARTE I VALENCIA.

de alt *). Men ikke alle Gother vare overvundne; mange flygtede til de nordlige og vestlige Bjerge. Nu førtes blodige Smaakrige, med rasende Fanatisme, der bragte Saracenerne til grusomt at forfølge de Christne; Spanien svømmede i Blod; det Skjønne og Store, der var reddet under Gother- og Vandalstormene gik aldeles tilgrunde. Men nu sønderrev indvortes Tvist det arabiske Verdensrige. En Sidelinie af Muhameds Slægt havde dræbt Prophetens lige nedstammende Linie, sat sig paa Tronen i Damascus, og Omaijaderne beherskede de Troende usurpatorisk. I nogle Generationer holdt Tyranniet Gløden nedtrykt i Asken; under Mervan udbrød den i Flammer og Ibrahim, Ætling af Prophetens Onkel, El-Abbas, (Stifter af Abbasidernes Hus) blev i Corasan af Hæren udraabt til Hersker. Han blev snart myrdet, men hans Broder Abdallah valgtes i hans Sted. Mervan mistede i et Slag mod ham, ved Nilen, Riget og Livet, og Omaijadernes hele Slægt lod han myrde lige til den sidste Spire. Kun et eneste Skud af Fyrsteslægten, Abdorraman, undkom forklædt efter mange underlige Eventyr til Europa. Han skjulte sig i Dalene ved Atlas; Spanien modtog ham som Hersker. Man kjendte ikke her Hjemmets Tvistigheder og ærede den gamle Slægt, der havde hersket fra først af. Saaledes befæstede sig den eneste tilbageblevne Ætling i Spanien paa en ny Trone, der stod længere og fastere end den i Damask.

De spanske Chalifers Stolthed, Glimresyge, Rigdom og i Begyndelsen kraftige Regjering gjorde snart Spanien til Arabiens Medbeilerinde. Videnskab og Kunst blomstrede ogsaa her, og her blev Dannelsens fornemste Hjem paa en Tid, da Rom laa i Grus, Italien vansmægtede i Borgerkrige og led af Saracenernes Plyndring; da Kulturen i Byzants forstenedes, da den Funke af Kultur, der tændtes af Karl den Store, atter var slukt, da i Frankrig, Tydskland og England herskede den plumpe Næveret, og de fra det euxinske Hav indbrydende Horder.

Men, som en nødvendig Følge af Despotiet i Aarhundreders Løb, udmattedes Chalifatet; den religiøse Enthusiasme, der havde vakt Heltemodet, lunknedes; Livsnydelse, Lyst til Ro og stille Videbegjærlighed havde sløvet Arabernes Sværd. Efter 300 Aars Forløb faldt Omaijadernes Hus 1038, ved mægtige Vasallers Oprør, og Chalifatet havde Ende. Det opløste sig i smaa Kongeriger: Cordova, Toledo, Sevilla, Saragossa, Badajos, Algarbien, Granada, Valencia, Murcia, Almeria, Mallorka etc. Allerede havde gothiske Stammelevninger, fra de Cantabriske Bjerge lidt efter lidt uddrevet Araberne af hele Gallicien; og under Ordogno den Anden, som antog Kongenavn, saaes i Leon den fremblomstrende christelige Magts Vugge. Hvert Aar strømmede der flere Skarer til af de germanniske Folkestammers ædleste Slægter; og nu blev den lange Kamp med Maurerne den christelige Riddertids mest glimrende Periode. Men Araberne fik ofte Hjælp fra Moderlandet, og gjorde den tappreste Modstand, og endnu i det femtende Aarhundrede vedligeholdt sig med Kraft Kongeriget Granada. Først da Spanien var kommen under een Krone, først da indvortes Kiv søndersled Indvoldene, (Broder og Søn gjorde Oprør mod den retmæssige Hersker), først da gik Granada tilgrunde, i den sidste fortvivlede Kamp 1492; og saaledes forgik det spansk-saracenske Rige,

*) Det uforglemmelige Slag ved Poitiers, der varede i sex Dage, i hvilket 350,000 Saracenere mistede Livet, og hvor de galliske og germanniske Stammers Tapperhed under Carl Martel gjorde Udslaget, drev Araberne tilbage bag Pyrenæerne, fra det alt halvterobrede Frankrig.

efter at have varet i et Tidsrum af 800 Aar.

Valencia var alt faldet tidligere med Chalifatet, og havde endt sin Blomstertid med det. Dog var Staden endnu stor, efterat Spanien havde erobret den; thi dens Folkemængde, næsten lutter Arabere, fik fri Religionsovelse, og Fredens Kunster vedligeholdt Velstanden inden dens Mure. Men da Ferdinand den Katholske, (saaledes kaldet til Løn for at have renset Riget for de Vantro) aldeles havde tilintetgjort Maurernes Magt, tog han Masken af og sagde: ingen Konge var forbunden til at holde det Ord, han havde givet Vantroende. Han overlod dem blot Valget: Daab eller Bortvandring. Hvo der kunde, valgte det sidste; 200,000 arabiske velhavende Familier forlode deres gamle Hjem og droge over Havet til Mauritanien. Spanien mistede sine rigeste, flittigste Indbyggere; hele Provindser stode tomme og udyrkede; men Kirken triumpherede og tilraabte Kongen sit Hosianna. Af denne kortsynede og grusomme Politiks svækkende Følger vil Spanien endnu længe lide.

Ogsaa fra Valencia droge 40,000 Indbyggere, en Trediedel af Staden blev tom, og med Maurerne flygtede Rigdom, Handel og Haandværker. Men hermed havde Ferdinands Forfølgelsesraseri ikke naaet sit Maal. Til at udrydde Muhamedanismen med den sidste Spire, var de Tilbageblevnes Dobeceremoni ikke nok. Inqvisitionen blev opfunden og denne Troens Blodret var ligesaavel skikket til at mætte Kongens og Kirkens Gjerrighed, som deres Forfølgelsesaand. Dette Skræktribunal, der først blev til for at udrydde døbte Maureres hemmelige Kjætteri, gav snart hver Spaniers Liv og Formue til Pris for Munkenes Vold. Der blev givet en Frist af 30 Dage, i hvilken enhver Kjætter kunde angive sig selv og love Bedring; skete dette, saa kom han blot i Fængselsstraf og blev erklæret ærelos. Intet Embede turde han beklæde mere, hverken ride eller bære Vaaben; dog beholdt han Liv og Eiendom; men begge mistede han, naar denne Naadesfrist var forbi. Mange Tusinde angave sig; men da Fristen var endt, traadte 20,000 Speidere, Angivere og Boddelknegte i Virksomhed, og allerede i det første Aar bleve over 2000 af de anseeligste Familier til Guds Ære levende brændte. Ogsaa de Afdøde kunde dømmes. Saaledes havde man udfundet et Middel til at berove uskyldige Børn Arv og Ære. Man tog Lig og Benrader ud af Kisterne og lagde dem paa Baalet med de Levende.

Om Regnmængden.

Regnmængden er i Kjøbenhavn 20 Tommer Parisermaal og omtrent den samme i den nordeuropæiske Slette. De Steder i Europa, hvorfra de største Regnmængder efter sikre Jagttagelser ere bekjendte, ere: Bergen 77½ T., Keswick paa Vestkysten af England 63½, Tolmezzo i Friavl 90 og Garfagnana ved Lucca 92 T. — Men Regnmængden i de tropiske Egne er langt større; man regner der ikke efter Tommer, men efter Fod. Ghatesbjergene ere saaledes fra Juni til September indhyllede i tykke sorte Skyer, hvorfra Regnen uophørlig strømmer ned. Hver Bæk svulmer op til en Flod og styrter i en Række af vidunderlige Vandfald ned i Lavlandet over Klipper af flere Tusinde Fods Høide, bedækkede med en pragtfuld tropisk Plantevæxt. I Gjennemsnit udgjør Regnmængden i den nævnte Aarstid 240 Tommer.

Kometen.

En Sønovelle.

(Sluttet.)

---

8. En Læk.

Det var til at vente, at den Pavse, som var indtraadt i Stormen, ikke vilde have lang Varighed; da Aftenen brød frem, hævede Vinden sig paany, Himlen bedækkedes med sorte Skyer og Alt tydede paa en frygtelig Nat. Seilene bleve rebede og alle Forholdsregler trufne for at kunne modstaa den frembrydende Storm. Denne lod ei heller længe vente paa sig; men brød ud med fordoblet Styrke.

Eleanor, som under Stormen ikke kunde sove, klædte sig paa og satte sig paa Dækket. Sir Reginald stillede sig i hendes Nærhed og gav sine Befalinger, som dog vanskelig under Stormens Hylen kunde høres. Tømmermanden nærmede sig imidlertid til ham og meddelte ham hviskende en eller anden Bemærkning.

„Til Pumperne!" befalede Sir Reginald, „der er noget Vand i Skibet, som maa udpumpes. Det vil være gjort i en halv Time."

Matroserne adløde Befalingen, idet de skiftevis pumpede. Stormen havde imidlertid tiltaget i Heftighed, Mørket blev tykkere og Briggen lod sig næsten ikke styre. Pludselig oplyste et Lyn Scenen; Kometen viste sig i Nærheden, ligeledes kjæmpende med Stormen og den nedstyrtende Regn. Efter en Times Forløb undersøgte Tømmermanden atter Vandets Høide, — det var steget sex Tommer.

„Mod!" raabte Sir Reginald, „Stormen synes at tage af og Bølgerne blive længere." Men baade Passagerer og Mandskab saae af Vandets Stigen, at Capitainen kun vilde skjule Skibets sande Stilling for dem. Der skete ingen Forandring i Stormens Hæftighed.

Ved Midnat steg Uveiret til sit Høieste. Taarnhøie Bølger væltede sig over Bagstavnen og truede hvert Øieblik med at søndersplitte det; Skibet arbeidede sig tungt gjennem Vandet. Paa alle Sider saae man Havets hvide Skum, oplyst af vilde Lyn. Sir Reginald lod atter Tømmermanden undersøge Vandets Høide, — det stod nu fire Fod. Matroserne vægrede sig ved at pumpe længere.

„Vi have kun fire Timer til Dagens Frembrud," raabte Sir Reginald; „arbeid saalænge; vi ville da gaa over paa Kometen. Hovmester, giv Folkene Mad og en dobbelt Ration Genever, og da igjen til Pumperne. Overbord med den Første, som ikke vil arbeide!"

Kometens Capitain sagde disse Ord med Kraft og Matroserne adløde, efter at have nydt deres Maaltid.

„Briggen maa befries for sine Master," sagde han, „den vil svømme lettere og tage mindre Vand."

„Vistnok, Sir!"

„Tag en Øxe og giv ogsaa mig en!"

Efterat nogle Forsigtighedsregler vare iagttagne, begyndte Capitainen og Tømmermanden paa Arbeidet og faa Øieblikke efter var Alt færdigt til at gjøre det sidste Slag.

„Nu!" tordnede Sir Reginald, og i samme Øieblik faldt begge Øxerne — Masterne styrtede i Søen. Skibet blev synlig lettet, men en ny Undersøgelse af Vandet viste, at den tilsigtede Virkning ikke var frembragt; det steg langsomt, men stadigt.

Da Dagen endelig brød frem, saae man Kometen svømme let og sikkert i en Fjerdingveis Afstand; Alle ønskede sig ombord paa den, men dette var forbundet med mange Vanskeligheder i den høie Sø. Pludselig kom Capitainen til at tænke paa en Fortælling fra sin Ungdom og hans Ansigt opklaredes. Han lod i en Hast Tømmermanden skjære en Bue og nogle Pile, til hvilke han selv befæstede nogle Fjer;

en lang Snor blev knyttet i den ene Ende af Pilen. Buen blev spændt og Pilen fløi ud; et fuldstændigt Held ledsagede Foretagendet, idet Pilen traf Kometens Dæk og strax blev greben. Et Kabeltov blev nu bundet i den ene Ende af Snoren og en Forbindelse var bragt istand imellem Skibene; ved Hjælp af Tovet bleve de Saarede, indsvøbte i deres Hængemaatter, efterhaanden bragte over paa Kometen. Dette tog dog en lang Tid, og en Time efter vare Sir Reginald, Eleanor og Josh de eneste Tilbageblevne paa Royal Charley.

„Gaa!" sagde Capitainen til Mulatten; „jeg vil tage Damen i mine Arme og træk mig saa over!"

„Skal jeg blive alene tilbage?" spurgte den Sorte sørgmodig.

Reginald traadte truende hen til ham; han slap Roret og i samme Øieblik slingrede Briggen, som nu var overladt til sig selv, og alle tre styrtede omkuld. Da de igjen kom paa Benene, befandtes det, at Kabeltovet var sprunget og Kometen adskilt fra dem. Et Skrig fra Mandskabet viste, at man ogsaa havde bemærket dette paa Kometen; der blev nedhidset en Baad for at forny Kommunikationen, men forgjæves, — Kløverbladet paa Royal Charley var givet til Pris for Vind og Vover.

---

9. Alene.

Vore Eventyreres Stilling var saa haabløs som mulig; de vare alene ombord paa et Vrag, der hvert Øieblik mere og mere fyldtes med Vand. Sir Reginald og Josh bandt Roret fast og holdt Raad; Eleanor sad tavs og resigneret paa Dækket.

„Hvad mener Massa?" spurgte Mulatten.

„Vi maa stole paa vort Mod," svarede Sir Reginald. „Stormen har næsten udraset, Vandet voxer vel ikke saa hurtig, at vi jo kunne faa Tid til at sætte en Baad i Søen."

Han traadte hen til Eleanor og sagde trøstende:

„Eleanor, det er en frygtelig Stilling for Dem; men fat Mod! Der er kun et Par Mil til Land, og Jollen vil sikkert bære os derhen."

„Nei, giv mig intet forgjæves Haab; jeg er fuldkommen resigneret. Min Fader er død og paa dem, jeg kan elske, hviler en frygtelig Mistanke. Hvad er Livet for mig?"

„Hvad Livet er for alle Skabninger — det Herligste, det Skjønneste. Livet har mere Sødme, end Bitterhed. Sæt Deres Tillid til en Mand, der endnu aldrig har tabt Modet. De vil blive en stolt og lykkelig Kone, elsket af Deres hele Omgivelse. Jeg seer dette Billede tydelig for mig."

Disse Ord gav Eleanor Mod; hun bød ham med glad Ansigt Haanden. Han tilføiede endnu nogle trøstende Ord og begyndte atter at tage Omgivelserne i Øiesyn. Kometen var vel ikke langt borte, men søgte forgjæves at komme dem nærmere. Da de altsaa maatte opgive Haabet om Redning fra denne Side, fremtoge de Alt, hvad der kunde antages for passende og nødvendigt til en Krydstour. Brød, Vin og et Anker Vand bleve henlagte i Jollen, tilligemed en Mast, Seil, Compas og nogle Pistoler, Krudt og Bly.

Stormen stilledes synlig.

„Gaa ned, Josh, og hent Capitainens Kikkert," raabte pludselig Sir Reginald, „der ligge ogsaa nogle Dubloner, som Du kan beholde, naar Du finder Dem."

Mulattens Øine lynede; han gik ned og Sir Reginald traadte hen til Roret. Da han kom til det Sted, hvor Mulattens Eiendele laa, stak han sin Haand deri og smilede uhyggelig, da han igjen tog den ud. Nogle Minuter derefter kom Josh igjen op.

„Nu?"

„Capitainen er en gammel Ræv. Ikke en eneste Dollar, Alt medtaget."

„Jeg skal, naar vi komme iland, give Dig Erstatning. Men nu gjælder det at faa Jollen i Vandet."

Med store Anstrængelser lykkedes det endelig at losrive den svære Baad og slænge den i Havet. Man besluttede ikke strax at stige ned i den, da man hellere vilde oppebie, at Veiret blev bedre. Eleanor gik ned i Kahytten for at nyde Noget, da hun Intet havde spist i lang Tid. Sir Reginald undersøgte imidlertid Vandstanden; den var sex Fod.

„Jeg er færdig," sagde Eleanor, idet hun kom op.

„Godt, adlyd da mine Befalinger!" raabte Capitainen med bydende Stemme. — „Rask til Værket! Tag Strikken der og bind Hænderne paa Skurken."

Medens han sagde dette, greb Sir Reginald en Haandspage og slog dermed Mulatten i Hovedet med en saadan Kraft, at en mindre tynd Hjerneskal vilde være flækket; Mulatten styrtede til Jorden, og Sir Reginald begyndte at binde ham.

„Gode Gud, Reginald, hvad skal dette betyde?"

„Spørg mig ikke, men hjælp mig at binde ham. Han kunde have myrdet os i Søvne for at plyndre os. Nu kan jeg ikke give Dem videre Forklaring."

Førend Mulatten var kommen til Bevidsthed, var han bunden saa fast, at al Modstand var forgjæves. Sir Reginald udtog dernæst af hans Lommer to Pistoler og en skotsk Dolk, som han overgav til Eleanor med de Ord:

„Dette taler tydelig nok."

Nu hævede Sir Reginald Mulatten iveiret og ved Hjælp af et Tov hidsede han ham ned i Baaden. Han selv og Eleanor fulgte efter, og faa Minuter efter svømmede de i en aaben Baad paa det uendelige Hav.

10. Baaden.

Sir Reginald havde i Løbet af Dagen gjort sig bekjendt med deres Stilling paa Oceanet; det nærmeste Land var Portorico, som tilhørte hans svorne Fiender, Spanierne. Han var vel ikke selv kjendt der; men han kunde ikke stole paa Mulattens forræderske Charakter.

„Det vilde være bedre, om jeg strax havde gjort det af med ham," sagde han pludselig høit.

„Hvem?" spurgte Eleanor forfærdet.

„Den Sorte. Han vil forraade os."

„Nei, hellere udsætte sig for enhver Fare, end at De skulde besmitte Deres Hænder med Blod," sagde Eleanor og lagde sin Haand paa hans Arm. — „Men hvad er det, som der i det Fierne viser sig? Det synes at være en stor Fugl."

„Nei!" raabte Reginald glad. „Det er Kometen. De søge os igjen, de ere tolv Mile herfra, i Nærheden af Vraget. Var det ikke saa nær Natten, vilde de snart see os."

Skonnerten forblev kort Tid ved Vraget, men satte strax derefter alle Seil til.

„Briggen er nærved at synke. — Vinden er god og stadig; De har nydt nogen Søvn, ogsaa mine Øine synke uvilkaarlig sammen; jeg vil lægge mig ned, for at faa nogle Timers Søvn. Jeg maa sove, da jeg imorgen skal bruge et klart Øie. Vil De tage Norpinden?"

Sir Reginald lagde sig ned og faldt strax isøvn; Josh laa i Forstavnen, ligeledes sovende. Eleanor var alene og saae sig omkring i den herlige Nat. Vandfladen lignede, belyst af Maanens Straaler, et Speil af smeltet Sølv, som krusedes af en mild Vind. Hun kastede Øinene paa den Mand, som under saa særegne Omstændigheder var bleven hendes Skjæbne; søde Drømmerier gjennemkrydsede hendes Tanker, hvoraf hun vækkedes ved Sir Regi-

nalds Stemme, som bad hende lægge sig ned; han var vaagnet ved den Slingren, som greb Baaden, da Eleanor, hensunken i sine Phantasibilleder, havde sluppet Rorpinden. Eleanor opfyldte Sir Reginalds Ønske, og Natten hengik uden nogen Hændelse; men da Morgenen brød frem, saae de forude, skjøndt i lang Afstand, Landet.

„Staaer Vinden to Timer endnu, ere vi ved Monaøen, og Portorico er da ikke langt borte."

„Da er vel enhver Fare forbi?"

„Vi have oplevet saa mange Farer, at vi ikke kunne være sikkre for dem. Men nyd Noget; Intet holder Modet bedre vedlige."

Efter kort Tids Forløb kunde de tydelig kjende Træerne og Tropeegnens pragtfulde Vegetation, som beklæder baade Bjergenes Toppe og Dalene med en mørkegrøn Farve. Lidt før Middag naaede de Monaøen og søgte Tilflugt i en lille Bugt mod Solens brændende Straaler. Eleanor blev liggende i Baaden, men Sir Reginald banede sig med megen Besvær en Vei til Øens Høider.

Her besteg han et Træ og speidede rundt omkring; Scenen var ualmindelig yndig, men han bemærkede det ikke. Han fik et frydefuldere Syn for Øie, nemlig Kometen, som paa den anden Side af Øen syntes at søge Baaden. Sir Reginald affkjød begge sine Pistoler, og et Kanonskud svarede ham. Beroliget hermed, skyndte han sig til Baaden og neppe havde han roet et Par Hundrede Alen frem, førend han saae sit tro Skib, og ti Minuter efter var han ombord.

---

11. Ende.

Kometens hele Mandskab og Resten af Royal Charleys Matroser stode paa Dækket og udbrøde i Fryderaab; alle trængte sig frem, kun Henry Postans holdt sig affides. Først nogen Tid derefter bemærkede en af Passagererne den bundne Mulat og spurgte, hvad han havde gjort.

„Ham havde jeg næsten glemt," sagde Sir Reginald. — „Master Postans, kan De nævne mig Noget, som tilhørte Deres Onkel og som har ligget i hans Kahyt?"

„En stor Sum Penge, som jeg søgte efter, da jeg vendte tilbage til Skibet, og som jeg ikke fandt," sagde denne med hul Stemme.

„Saa see i ham Deres Onkels Morder! Jeg har ikke havt Skurken mistænkt og er Dem en offentlig Afbigt skyldig. — Elendige Hund, tal, eller jeg lader Dig ophænge paa Raaen!"

„Hvad sige?" raabte Negeren.

„Hvem har myrdet Mr. Bowen?"

„Jeg, Massa. Hvorfor talte han vidt og bredt om sine Penge, som han havde i Kahytten?"

Alle hørte med Forfærdelse, hvad han sagde.

„Hvorfor kunde Du ikke plyndre ham, uden at myrde ham?"

„Han vaagnede og gjorde Larm. Josh er ingen Nar. Død Mand snakker ikke. Men Massa Reginald ikke dræbe Josh; han har været en tro Tjener og taler Sandhed."

„Nei, jeg vil ikke dræbe Dig, men bringe Dig til Kingston, forat Du kan faa Din Straf som Morder."

Passagererne og Mandskabet saae efter Morderen, som belæsset med Lænker, blev bragt ned under Dækket. Mistanken, som havde hvilet paa to Uskyldige, var hævet og Alle følte sig lettede. Eleanor betragtede Begge med venlige Blikke, da Henry Postans tog Ordet.

„Sir Reginald, Redningen af Deres Ære er Intet imod min," sagde han saa sagte, at kun Eleanor og Kometkapitainen kunde høre det; „jeg vidste, at jeg var uskyldig i dette Mord; men jeg havde til Hensigt i samme Nat at myrde en Anden, og det var Dem!"

„Henry!" raabte Eleanor.

„Hør mig. Pint af Skinsyge og Raseri var jeg hin Nat, ikke mine Sandser mægtig, gaaet iseng. Jeg havde i lang Tid betragtet mig som Eleanors tilkommende Ægtefælle og maatte nu see mig tilsidesat for Dem. Jeg tog en Kniv og vilde gaa mod Deres Seng; da hørte jeg Skridt i Kahytten og kunde bemærke, at det var i Nærheden af Deres Kahyt. Det gav mig min Besindelse igjen, og jeg lagde mig atter tilsengs. Tænk Dem min Forfærdelse, da det næste Morgen opdagedes, at min Onkel var myrdet, og det just af den Mand, som jeg selv tænkte at myrde. Det vil forklare Dem min fortvivlede Stemning."

„Men, Henry," sagde Eleanor venlig, „det har kun været en mørk Drøm, som nu er forbi."

„En anden gladere er ogsaa forbi, men det gjør Intet! — Denne Mand har reddet os Alle og er selv næsten bleven et Offer for sit Mod; kun Eet kan belønne ham — Deres Haand! Jeg er hendes nærmeste Slægtning og gjør kun, hvad hendes Fader vilde have gjort."

Eleanor vægrede sig et Øieblik, men lagde dog tilsidst sin Haand i sin Redningsmands. —

Seilene bleve heisede og en gunstig Vind bragte Skibet til Jamaica. Her skildrede Montrose Sir Reginalds Fortjenester, saa at Gouverneuren modtog ham paa det Venligste. Lopez og hans Folk bleve bragte i Fængsel og Josh overgiven til Autoriteterne, og ti Dage efter bleve de alle ved en summarisk Proces ophængte. Kometen løb atter ud; den gamle Capitain havde overgivet Commandoen til William, som senere blev en af de berømteste Fribyttere.

Et Aar efter vendte Sir Reginald og Lady Woolaston tilbage til England, hvor indflydelsesrige Venner havde skaffet ham hans Godser tilbage. Her saae Eleanor sine lykkeligste Drømme opfyldte. Mr. Postans nedsatte sig i Bristol og blev en af de mest velhavende Kjøbmænd.

For mange Aar siden saae man en Herre og en Dame, ledsaget af et talrigt Tjenerskab og flere Børn, stige ud af deres Reisevogn i Nærheden af en lille Fiskerhytte.

„Paa min Ære, Sir Reginald," hørte man en Mandsstemme i Vognen udraabe, „det synes mig et slet Sted til at vente paa Paketbaaden til Dublin;" — og en tyk Herre steg ud af Vognen.

„Min kjære Henry, overil Dem ikke," svarede den Anden; „jeg tænkte nemlig paa, at det kunde være bedst at tage derover i vor egen Yacht. — See!"

Sir Reginald pegede paa en smuk Skonnert, som laa i en lille Bugt i Nærheden.

„Kometen!" raabte Damen henrykt, da hun kjendte Skibet og Capitainen, der paa sin forrige Capitains Indbydelse havde bragt Skibet til England og bemandet det med passende Mandskab.

„Paa min Ære!" raabte Henry Postans, „naar Sagen forholder sig saa, er der vistnok langt bedre i dette smukke Skib, end i Paketten."

Sir Reginald og hans Kone tilligemed det hele Selskab begave sig ombord, og kort efter udfoldede Kometen sine Seil for at bringe en lykkelig Familie til deres Landeiendomme i Irland.

Blandinger.

Tiltagende Formindskelse af Østersøen.

I flere østersøiske Havne har man gjort den Bemærkning, at Vandstanden i de sidste 25 Aar paafaldende er bleven lavere. Man kan betragte dette som et Bevis for Rigtigheden af den tidligere Iagttagelse, at Østersøen stadig formindskes og det faste Land hæver sig. Staden Piteå, som for 50 Aar siden laa tæt ved Havet, er nu omtrent 3/4 Mil fjernet derfra; for 30 Aar siden var Luleå en Søstad, nu ligger den 1/2 Mil inde i Landet; den gamle By Lovisa, tidligere en af de bedste Søhavne, ligger nu 1 1/2 Mil fra Stranden, og det Samme er Tilfældet med mange andre Byer. Da Torneå blev anlagt, kunde store Skibe kaste Anker umiddelbart ved Byen, medens den nu ligger paa en temmelig stor Landtunge; mange andre fordums Øer høre nu til Fastlandet. Naturforskeren Linné har opstillet den Sætning, at om 2000 Aar vilde Østersøen være forsvunden, og om man ogsaa ikke ganske kan indrømme Sandsynligheden deraf, er den dog begrundet i Fakta. Lignende Fremtoninger finde hyppigst Sted ved de Lande, som ligge i Nærheden af Nordpolen; og som et Bevis herpaa bliver fremført, at den skandinaviske Halvø for omtrent 1500 Aar siden endnu var en Ø, idet dengang Finland var oversvømmet med Vand, og Østersøen umiddelbar hængte sammen med det hvide Hav.

Forskjellige Slags Sørgefarver.

I Europa sørger man med Sort, fordi denne Farve er Mørkets, som ligner Døden. I China bruger man den hvide Farve, fordi man haaber, at de Døde ere i Himlen, Stedet for al Renhed. I Ægypten er det den gule Farve, fordi Blade og Blomster ved deres Henvisnen antage denne Farve; i Æthiopien bruges den brune Farve, som ligner Jorden, af hvilken vi ere komne og til hvilken vi skulle vende tilbage. I nogle Dele af Tyrkiet er Blaat Sorgens Farve, som er Himlens, hvortil de Hedengangne skulle komme; i andre er den derimod purpur og violet, som begge ere en Blanding af Sort og Blaat, fordi den første betyder Smerte og den anden Haab. — Man seer altsaa, at alle Farver bruges til at udtrykke Sorg.

En Dame, som meget længe havde været ung, blev i et Selskab spurgt om sin Alder. „Otteogtyve Aar" opgav hun, uden at vise den mindste Forlegenhed. Til Ulykke var en Søn af Damen tilstede, og den ondskabsfulde Spørger vendte sig til ham. „Hvor gammel er De?" — „Fem Aar yngre end min Moder" svarede den vanartede Søn.

En Geheimeraad kunde engang ikke gjøre sig forstaaelig for sin Tjener angaaende en Bagatel. — „Er Du eller jeg forrykt?" — „De vil dog neppe holde en Tjener, som er forrykt!" svarede den Anden rolig.

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 11.

Brødet.

(Sluttet.)

Ved Bagningen bliver Brødet betydelig forandret. Idet man nemlig i længere Tid udsætter det for en Varme, som kommer Kogepunktet 80°R. nær, forvandler den større Del af Stivelsemelet i Brødets Indre sig til Sukkerstof, og dette Sukkerstof brunes ved Hedens Indflydelse, ligesom det skeer ved Meltørring. Ved Varmens Indvirkning forvandler Sukkerstoffet sig til det saakaldte brune Sukker; deraf kommer det, at Brødskorpen er langt mere opløselig, langt fordøieligere og mere nærende end Brødkrummen.

Ogsaa her maa vi modarbeide en gammel Overtro. Medens den Mening er almindelig udbredt, at Brødskorpen er vanskelig at fordøie, og man derfor omhyggelig pleier at fraskjære Skorpen for Syge og Børn, er den tvertimod mere letopløselig og lettere fordøielig end Brødkrummen — naar begge Dele ved Tygningen blive lige omhyggelig knuste. Til Rugbrødets Roes maa vi endnu tilføie, at det, trods sin større Ernæringskraft, fordøies lettere og hurtigere end Hvedebrød. Denne Forskjel gaaer saa vidt, at Hvedebrød er et Husraad mod Diarrhoe, hvilket lader sig anvende med ligesaa stor Nytte, som Rugbrød, nydt til Frokost — især naar det indeholder Klid og nydes med Vand samt god Motion ovenpaa — for Børn og Voxne er et godt Husmiddel mod vedholdende Forstoppelse. Ved Bagningen af Brødet bortdamper igjennem Skorpen den ved Gjæringen opstaaede Viinaand i Bagerovnens indre Rum, og det i ikke ringe Mængde. I det tydske Forbundsgebet bortflygter i Løbet af et Aar mere end 250,000 Ahm Viinaand (til en Værdi af mange Millioner Daler), som saaledes paa en himmelraabende Maade gaa tabte for de tørstige Sjæle.

Man har gjort Forsøg paa at opfange denne Alkohol og paa denne Maade erholde en Bigevinst paa Brødbagningen; men disse Forsøg have viist sig at være ganske forgjæves. Bagerovnen er ingen tillukket Retorte; derfor lykkes det heller ikke at condensere Dampene. I Militairbageriet i Chelsea ved London har man bortkastet 20,000 Lstrl. paa Indretningen af Apparater til Opsamling og Fortætning af den viinaandholdige Damp, uden at noget gunstigt Resultat kronede disse Forsøg.

Derimod kan ved Bagningen, om end ikke drages Gevinst ved Biproducter, saa dog gjøres betydelige Besparelser ved hensigtsmæssigere Indretninger. Mærkværdigt nok have vore Bagerovne i den nyere Tid ingen Fremskridt gjort. Ovnene, som vore Bagere have, ere gjorte paa samme ikke alene falske men aldeles ufornuftige Maade, som Ovnene i Herculanum og Pompeji. Aartusinder ere gaaede ubenyttede hen ved disse Folks Aandssløvhed, hvis Mesterkunst næsten overalt bestaaer i det Laugsprivilegium at forvandle godt Korn og godt Mel til slet Brød, til et Brød, som enhver Husmoder og enhver Pige forstaa at lave bedre. Vi spotte over, at de vilde Indianere tilberede deres Hunde- og

Svinestege derved, at de kaste Risqviste i en Grube, antænde dem, og i den ophedede Grube nedgrave deres Dyr forat det kan blive stegt; men vi betænke ikke, at vi selv endnu den Dag idag ved vore Bagerovne begaa den samme Dumhed som Indianerne. Medens enhver Husmoder indseer, at Kogningen og Stegningen er hensigtsmæssigere i Potter og Pander, end de Vildes urenlige og brændselforbrugende Stegemethode, saa gives der dog endnu Millioner Mennesker, som ere for indskrænkede til at begribe, at vore Bagerovne overalt ere uhensigtsmæssig construerede. Hvilken Mængde Brændsel bliver ikke bortødslet ved dem. For kun at anføre et Exempel paa, hvorledes en fornuftig Bager er istand til at gjøre sin Forretning blomstrende og indføre Forbedringer deri, skulle vi omtale Bager Rolland i Paris, hvis hele Liv har været rettet paa at indføre nyttige Opfindelser og Forbedringer ikke alene ved Tilberedningen af Deigen, men ogsaa ved Brødbagningen. For at tilberede Deigen og forkorte den Tid, der bruges til Æltningen, har han gjort en Art Trug, der kan tillukkes for oven; i det Indre af dette Trug gaaer en Valse, denne bærer Tværtræer, der ere noget krummede og af forskjellig Længde, og bliver sat i Bevægelse ved et Haandtag. Med denne Indretning, der overalt kan anbringes med ganske saa Bekostninger, kan eet eneste Menneske ved en rask Omsvingning uden stor Legemsanstrængelse i 20, ja i 10 Minuter forvandle en hel Sæk Mel til en fuldkommen ligelig og godt syret Deig; medens vore Bagere behøve vel den tredobbelte Tid til det samme Arbeide, som de foretage paa en modbydelig Maade med deres Hænder, og dog kunne de aldrig frembringe en saa fuldstændig Eensformighed. Rolland byggede en Bager ovn, der bliver ophedet udvendigt fra, og hvori Brødene indbringes paa en Jernskive, der kan dreies omkring; et Thermometer, som hænger for ham, underretter ham hvert Øieblik om Heden i Ovnen, og denne Ovn kostede neppe 25 Francs mere end en sædvanlig. Det Indre af hans Ovn er oplyst og igjennem Vinduer kan man fra forskjellige Steder see Brødene for ved en Omdreining af Skiven at bringe de Brød, der muligviis ikke skulle være blevne godt bagte til et varmere og de tilstrækkeligt bagte til et kjøligere Sted. Paa denne Maade blive Brødene bagte paa 20—25 Minuter. Alle Brød ere i Farve og Omfang hinanden saa lige, at man ikke kan skjelne det ene fra det andet. Rollands Besparelse paa Brændselsmateriale beløber sig til over 50 Procent; tillige besparede han betydelig Arbeidskraft og havde desuden den Fordel at erholde bedre Brød og vandt en uhyre Søgning, der gjorde ham til en hovedrig Mand.

I smaa Stæder kan Bageren vel ikke gjøre storartede Indretninger, men det ligger dog temmelig nær, at ligesaa godt som i alle større Stæder Slagterne maa forene sig om eet Slagterie, ligesaa godt kunde Bagerne forene sig om een stor Bagergaard, for i Fællesskab der at bage deres Brød, som jo let kan transporteres, og derved hidføre en betydelig Besparelse for dem selv og Consumenterne. Regjeringerne maatte dertil anvende Tvang, hvor Frivilligheden manglede.

Sammenfatte vi i faa Ord Resultaterne af vore Betragtninger over Brødet som Næringsmiddel, see vi, at R u g b r ø d e t, navnlig da, naar det ikke ganske er befriet for Klid, men dette i god formalet Tilstand er iblandet, afgiver e t a f d e f u l d k o m n e s t e E r n æ r i n g s m i d l e r, og det et, som kan kaldes det allerfuldkomneste af alle ved Menneskehaand tilberedte, hvilket ligesom Mælk og blødkogte Æg, er istand til uden videre Tilsætning, kun af det nødvendige Vand, at opholde Menne-

skets Liv. Kan man da begribe, ligeover for en slig Kjendsgjerning, hin almindelige Slovhed for Forbedringer ved Mel- og Brodtilberedningen? Maatte ikke enhver civiliseret Stat sætte sin Stolthed i, ved den billigste og bedste Producering af Rugbrødet, at kappes med hverandre og saaledes at forbinde Civilisationens Begyndelse med dens høieste Spidse? Thi endnu stedse har Brødbagningen været det første Tegn paa et vildt Folkeslags fremadskridende Civilisation. Det vilde Nomadefolk, som oprindelig ernærer sig ved Kjødet af de paa Jagten fældede større Dyr, begynder først, efter at have taget fast Bopæl, at tæmme Dyr og drive Qvægavl. Men efter nogen Tids Forløb strækker dette ikke til, og saasnart Fremskridtet er saa stort, at de fra Qvæghyrder ere blevne Agerdyrkere, saa begynder sædvanlig ogsaa Brødbagningen, var det endog i sin raaeste Begyndelse kun hine søde, klæbrige Hvedekager, som endnu i vore Dage findes blandt Israeliterne under Navn af „Mazzo".

Den vigtige Indflydelse, som Kornavlen og Brødbagningen har paa et Folks Kraft og dets Nationalrigdom, kan ikke bedre fremstilles, end det skete i en nordamerikansk Høvdings Tale. Denne anbefalede sin Stamme ved Missouri Agerdyrkningen, og yttrede derhos følgende i Sandhed verdenshistoriske Ord: „See I ikke, at de Hvide leve af Korn, men vi af Kjød? At Kjødet behøver meer end 30 Maaneder for at voxe til og ofte er sjeldent? At ethvert af hine underfulde Korn, som de strøe i Jorden, giver flere end Hundrede Fold? At Kjødet, hvoraf vi leve, har fire Ben for at løbe derfra, men vi kun to for at fange det? At Vinteren, der for os er den møisommeligste Jagttid, yder dem Hvile? Derfor have de saamange Børn og leve længere, end vi. Jeg siger altsaa til Enhver, der vil høre mig: Førend vor Landsbyes Cedre ere uddøde af Ælde og Dalenes Ahorntræer høre op med at give os Sukker, vil Kornsaaernes Slægt have ødelagt Kjødædernes, saafremt vore Jægere ikke beslutte sig til at saae.

Hundene paa Kamschatka.

En Dyreart, som vel i alle Lande hører til Husdyrene, men kun i Rusland paa en høist særegen Maade anvendes til Menneskenes Nytte og Bekvemmelighed, er Hundene, af hvilke man næsten hos alle Nomader finder talrige Hjorde, og hos Kamschadalerne, Ostjakerne, Samojaderne, Tunguserne, — Alle Beboere af det nordlige Asien — bruges de som Trækkedyr. Men intetsteds er Tillægningen af disse Dyr saa vigtig og nødvendig som paa Kamschatka, hvor det er den eneste tamme indenlandske Dyrerace og hvor man ligesaa lidt kan undvære dem som i andre Lande Hornkvæg og Heste.

Kamschatka er en russisk Halvø i den østlige Ende af Nordasien; den har en betydelig Størrelse, men er dog kun meget svagt befolket (5000 Indbyggere), og dette har sin Grund baade i det barske Clima og i de Ødelæggelser, som for 75 Aar siden Smaakopperne anrettede. Indbyggerne ere venlige og gjæstfri, men temmelig lade; de ernære sig af Fiskeri og Jagt; thi Havet og Floderne ere fulde af Fisk, og i de uhyre Skove opholde sig forskjellige Dyr, der for Skindets Skyld efterstræbes af Jægerne. Sneen bedækker Halvøen 7—8 Maaneder af Aaret, og det i en saadan Mængde, at Husene ofte ere bedækkede dermed og Beboerne maa grave sig Udgange igjennem den.

De kamschatkiske Hunde ere en Art Spids og ikke meget store; men deres Vaner ere ved Opdragelse, Næring og Behandling meget forskjellige fra vore Hundes. De holdes for de bedste og mest udholdende Løbere af alle siberiske Hunde, og deres Fyrighed er saa stor, at de ofte af Iver trække Benene af Led, og at Haarene af den heftige Anstrængelse, hvorved Blodet bliver drevet ud i de yderste Dele af dem, blive farvede rødlige. De besidde en saa stor Styrke, at fire af dem formaa at trække en Slæde med tre voxne Mennesker og en Vægt Gods af 50 Pund. Den sædvanlige Ladning er 2—300 Pund, og en enkelt Mand kan ved slet Vei tilbagelægge 5 danske Mil og ved god Vei 8—12 Mil i een Dag.

Den høie Snee, over hvilken Hundene uden at træde igjennem løbe, de steile Bjerge og snævre Dale, de tykke, uveisomme Skove, de mange Strømme og Kilder, som enten slet ikke eller ikke fast fryse til, Stormene, som sammenhobe Sneen og umuliggjøre banede Veie — Alt vilde gjøre Reisen med Heste umulig, og om ogsaa Kamschatka skulde opnaa et høiere Culturtrin, kan der ikke tænkes nogen Forandring i Valget af Trækkedyr. Liebhaberiet for Hunde er ogsaa her ligesaa stort, som i andre Lande for Heste, og ikke sjælden anvendes betydelige Summer paa deres Kjøb og paa deres Seletøi. I Almindelighed spændes fem for en Slæde saaledes, at de fire gaa to og to sammen, og den femte er Forløber, hvortil naturligvis vælges den dygtigste og mest erfarne, da de andre rette sig efter denne.

Den Maade, hvorpaa disse Hunde opdrages til deres Bestemmelse, er høist forunderlig. Til egentlige Trækhunde udsøger man dem, som have høie Ben, lange Øren, en spids Snude, brede Kryds og et tykt Hoved, og som synes at forraade Munterhed. Saasnart Hvalpene kunne see, blive de nedkastede i en mørk Grube, hvori de saa længe blive indesluttede, indtil man antager dem for stærke nok til at prøve et Forsøg med dem. Nu spændes de med nogle andre allerede afrettede Hunde for en Slæde, og de løbe af alle Kræfter afsted, fordi de ere satte i Skræk baade ved Lyset og ved de mange ubekjendte Gjenstande. Herefter blive de atter indesluttede i Gruben, og denne Øvelse bliver saa ofte gjentagen, indtil de have vænnet sig til at trække og adlyde deres Fører. Fra dette Øieblik begynder deres haarde Skjæbne, som kun bliver formildet ved den korte Hviletid, som Sommeren medfører. Da de nemlig i denne Tid ikke kunne gjøre nogen Nytte, nyde de en fuldkommen Frihed, som de især benytte til at stille deres Hunger. Deres eneste Næring bestaaer i Fisk, som de selv lure paa i Floderne og fange med en utrolig Behændighed. Naar der er stor Overflødighed paa Fisk, æde de, ligesom Bjørnene, kun Hovederne og lade Resten blive liggende.

Dog, denne Ro varer kun til October; thi da samler Enhver sine Hunde og binder dem i Nærheden af sin Bolig, hvor de først maa ganske artig hungre, for at blive fri for det overflødige Fedt og skikkede til at løbe. Saasnart den første Snee er falden, begynder deres Plagetid, og da hører man Dag og Nat deres skrækkelige Hylen, hvorved de ligesom beklage deres Skjæbne. I denne strenge Tid er deres Næring nedlagte og tørre Fiske, som ofte ere gaaede i Forraadnelse; dog faa de kun sjældent det første Slags, da man har bemærket, at de let blive for fede deraf og lettere trættes. Af disse Lækkerbidskener blive de ikke mættede uden med blodige Gab, da Benene af Fiskene stikke Huller deri, naar de ædes. Men Hundene hævne sig ogsaa ved en forbavsende Graadighed, som ikke skaaner nogen Gjenstand, de kunne

faa fat paa. Med Thvelist stige de op ad Stigerne til deres thranniske Herrers Forraadskamre; med glubende Hunger æde de Remme og Lædertøi, hvor de finde dem, og saa vidt gaaer deres Udartelse, at de indbyrdes komme i blodig Kamp om Ting, som ellers afskyes af alle andre Dyr.

Men ikke alene i Graadigheden, men ogsaa i den hele Eiendommelighed af deres dyriske Vaner viser sig deres Udartelse. Istedetfor Vagtsomhed og Troskab, som Hunden ellers overalt viser mod sin Herre, have de kamschatkiske Hunde antaget listige Slavers Charakter. Sky og uvenlige undvige de deres Herrer, ubekymrede om disses Eiendom, som de ikke vove at forsvare mod nogen Ubekjendt. Frygtsomme og sørgmodige snige de sig omkring og see med Mistro paa Enhver. Med List maa man søge at spænde dem for Slæden og, medens dette skeer, reise de Hovedet iveiret og udstøde vemodige Hyl; men saasnart Farten begynder, forstumme de pludselig og forsøge ved forskjellige sikkige Streger at udmatte deres Førers Taalmodighed eller bringe hans Liv i Fare. Komme de til et farligt Sted, fordoble de Hurtigheden af Løbet, og ofte maa Føreren, for ikke at blive nedstyrtet i en Flod eller fra et høit Bjerg, overlade dem Slæden, som man da finder sønderbrudt, naar det ikke er lykkedes dem ganske at sætte sig i Frihed.

Dog uagtet alt Dette have disse Hunde Egenskaber, der gjøre dem overordentlig nyttige. Foruden den Fordel, at man ved deres Hjælp formaaer at bereise ellers uveisomme Bjerge, ere de ogsaa fortræffelige Veivisere, som i det dybeste Mørke og under det frygteligste Sneeveir vide at finde Reisens Maal. Bliver Stormen meget hæftig, saa at man ikke kan reise videre, lægge Hundene sig ved deres Herrer og bevare disses Liv ved deres naturlige Varme. De give de sikkreste Tegn paa forestaaende Storm og Uveir, idet de grave Huler i Sneen og søge at skjule sig deri. Ved disse Egenskaber give disse Hunde deres Herrer fuldkommen Erstatning for deres Feil, og man maa sige, at disse selv ere Skyld i deres Udartelse, idet den Behandling, som disse nedværdigede og til det haardeste Slaveri misbrugte Dyr maa lide, er skrækkelig. Neppe har den kamschatkiske Hund naaet en tidlig Alder, saa affordrer dens Herre den det Sidste, den kan give, nemlig dens Skind, og den stakkels, haardt behandlede Slave, som saa ofte i sit korte og møisommelige Liv har meddelt ham sin Varme, viser ham paa en lignende Maade den samme Tjeneste efter Døden.

En Slangetæmmer i Sydamerica.

Alle hede Landstrøg i America ere fulde af Slanger, og Midler mod deres fordærvelige Bid maa især være vigtige for Indianerne, som med bare Fødder gjennemstreife de tæt sammenvoxede Skove. Det mest virksomme er en Plante ved Navn Guaco, hvis Bladsaft har viist sig som en fuldstændig Modgift mod Biddet af alt giftigt Kryb. Denne Plante voxer kun langs Floderne og i sumpige Egne og findes slet ikke i Høiegnene, hvor ogsaa de dræbende Skabninger mangle.

Modgiften bestaaer i Saften af Bladene eller en Thee, som frembringes ved at komme dem i kogende Vand; man kan enten bruge den som Helbredelsesmiddel eller som Præservativ, og i sidste Tilfælde tør man uden Fare berøre de giftigste Slanger. I lang Tid blev denne Egenskab ved Planten holdt

hemmelig og var kun bekjendt for de Indfødte; men nu ere dens medicinske Virkninger almindelig bekjendte og kunne kun sætte Fremmede og Reisende i Forbavselse.

Da jeg — fortæller en Reisende — i nogen Tid opholdt mig i Margarita, hørte jeg ofte tale om denne Plante og ønskede at overtyde mig om dens Kraft. Imellem Slaverne paa Stedet var der en, som havde gjort sig berømt som Slangedoktor, og da jeg hørte til hans Herres Omgangsvenner, fik jeg let udvirket det Løfte, at han skulde tilfredsstille min Videbegjærlighed. Nogle Dage derefter traadte Negeren ind i min Stue; i hans Hænder befandt sig et Par Coralslanger af den Art, som man betegner som de smukkeste, men ogsaa som de giftigste. Negerens Hænder og Arme vare nøgne og om dem dreiede og viklede han Slangerne, tilsyneladende med den største Sorgløshed. Jeg havde i Begyndelsen Mistanke om, at han havde udtaget Gifttænderne; men denne Formodning viste sig grundløs, da han paa min Opfordring aabnede begge Gabene og viste mig det Indre. Samtlige Tænder befandt sig virkelig i fuldkommen Stand, og alligevel gjorde Reptilet ikke det mindste Forsøg paa at bide. Meget mere viste det ikke nogen Vrede over Negerens raa Behandling, men syntes næsten forskrækket for ham.

For at faa den største Visheb, lod jeg en stor Hyrdehund bringe ind i Stuen og bandt den saaledes fast, at Slangerne kunde naa den. Efter kort Tids Forløb foer en af dem imod den og gjorde et Bid. Nu blev Hunden løsladt, men syntes ikke at lide Skade af det modtagne Saar. Fem Minuter efter faldt den om, væltede sig under Krampetrækninger paa Jorden, Blod og Skum løb ud af dens Mund og Næseborer, og efter et Qvarters Forløb var den død.

Fuld af Begjærlighed efter at lære Hemmeligheden at kjende, bød jeg Negeren en passende Sum, og han bortfjernede sig med Forsikringen om at ville opfylde mit Ønske. Den følgende Dag kom han med en Haandfuld Blade, som jeg erkjendte for at være af Bejuco de Guaco eller Slangeplanten. Efter at have revet dem mellem to Stene, lagde han dem i en Potte og gød Vand derpaa. I nogle Minuter var Theen færdig, og han bød mig at drikke to Skeefulde deraf. Han gjorde endvidere tre Indsnit paa mine Hænder og tre paa Benene og inoculerede heri Guacosaften. Desforuden punkterede han mit Bryst paa begge Sider og gjorde en lignende Oculation. Nu var jeg forberedt til Slangerne, af hvilke han havde medbragt nogle, nemlig af Coral- og af Cascabelarten.

Med al min Lyst til at være Slangetæmmer, kan jeg ikke nægte, at Modet sank i mig ved Synet af det grulige Kryb. Men Negeren holdt ikke op med sine Forsikringer, og da jeg sagde, at min Død vilde koste ham Livet, og han alligevel blev ved sin Paastand, fattede jeg endelig den Beslutning at gjøre Vovestykket. Med temmelig bævende Haand greb jeg en Coralslange og lod den sagte glide gjennem mine Fingre. Fortræffeligt, — Dyret viste ikke mindste Lyst til at bide, men viklede sig forsagt og forskrækket om mine Fingre. Det gjorde mig modigere; jeg tog en anden og endnu een, og holdt saaledes alle tre paa eengang. Jeg lagde dem tilside og greb en Slange af Cascabelarten, de nordlige Egnes Klapperslange. Ogsaa denne viste ikke nogen Vrede, skjøndt dens Bevægelser vare mere livlige. Efterat jeg i nogle Minuter havde leget med den, holdt jeg den midt paa Kroppen, da jeg til min Forfærdelse bemærkede, at den hævede Hovedet og pilsnart foer frem mod min venstre Arm! Jeg følte, at jeg var bidt, og kastende Slangen

langt fra mig, vendte jeg mig med Fortvivlelsens Gysen mod Negeren.

Denne, som med største Ro og korslagte Arme havde seet til, besvarede mine indtrængende og bange Spørgsmaal med Forsikringen om, at der ingen Fare var forhaanden, og at Biddet ikke vilde skade mig. „Det gjorde ikke anden Skade, end om det havde været et Mosqvitobid.“ Endnu mere end hans Ord beroligede hans sorgløse Holdning mig; desuagtet tog jeg for Sikkerheds Skyld en god Slurk Guacothee og ventede zitrende Følgerne. Inden kort Tid viste sig en tydelig Opsvulmen af Saaret, men herved blev det, og en Time efter befandt jeg mig fuldkommen vel.

Senere har jeg ofte gjort lignende Forsøg med Slanger, som jeg selv havde fanget i Skovene og hvoraf flere vare af de giftigste Arter. Jeg betjente mig derved ikke af andre Forsigtighedsmidler, end at jeg tog en Dosis Guacosaft; dog viste sig endog Tygningen af Bladene fuldkommen tilstrækkelig. Dette Præservativ bliver meget almindelig benyttet af dem, hvis Kald — som Jægere eller Brændehuggere — fører dem ind i de af de farlige Kryb vrimlende, tykke Skovnæt i de sydlige Egne.

Uden Tvivl har Guacoplanten reddet mange Liv. Indianerne kunne fortælle et smukt Sagn om Opdagelsen af denne Modgift. I de hede Jordstrøg — fortælles der — er en Fugl af Ørnearten, Gavilan, hvis Hovednæring bestaaer i Slanger. Naar denne Fugl jager sine Offere, udstøder den en klar og eensformig Tone, der ligner meget Ordet Guaco, langsomt udtalt. Indvaanerne indbildte sig nu, at denne Tone fremkalder Slangerne af deres Huler og udøver en hemmelighedsfuld Magt over dem. — Saa langt Sagnet; men Følgende indeholder en Del mere Sandhed. De Indfødte fortælle nemlig, at hver Gang Fuglen har kjæmpet med Slangerne, nyder den af Guacoens Blade. Jagttagelsen heraf har frembragt den Formodning, at Planten indeholdt en Modgift, og Forsøget, man anstillede, har viist dens Underkraft.

Isens Magt.

Det er en bekjendt Sag, at naar man udsætter Vand i en godt tilproppet Flaske for stærk Frost, saa springer Flasken, fordi Isen udvider sig. Men hvor utrolig Isens Magt er, har man først overtydet sig om, ved at fylde en Jernkugle eller Bombe af 15½ Tommers Gjennemsnit og 2¾ Tommers Tykkelse med Vand; man lukkede den og udsatte den for en meget stærk Kulde. Neppe havde Isen begyndt at danne sig, før Kuglen sprang itu, og et Stykke paa 150 Punds Vægt blev slængt langt bort. Efter nøiagtig Beregning var den Kraft, som bevirkede Sprængningen, ikke mindre end Vægten af 2½ Million Pund. Just af samme Grund, fordi Vandet udvider sig i Kulden, svømmer Isen paa Vandet og er istand til at bære store Byrder; dog kan kun en Tiendedel af Isen holde sig over Vandet, medens de ni Tiendedele forblive under Vandet.

Serapeum i Memphis.

(Hermed et Billede.)

Vi have tidligere omtalt de indianske Bygningsmindesmærker og tillige i Forbigaaende de ægyptiske, iblandt hvilke de ved Memphis i Særdeleshed opvække Beskuerens Interesse.

Memphis ligger paa Grændsen af Nildalen og Deltas vide Flade paa en høist frugtbar Jordbund; allerede under Thebens Konger var den en betydelig Stad, senere blev den Sædet for et eget Dynasti og erhvervede sig nu en Størrelse og Befolkning, som faa af den gamle Verdens Byer. Strabo og Herodot, Oldtidens Geographer og Historikere, kunne ikke nok prise dens Templer, Rigdom og Pragt. Først under Arabernes Herredømme begyndte Memphis at forfalde; dens Beboere bleve henflyttede til den anden Bred af Nildalen, og Pragtbygningerne maatte levere Sten til Cairos Moscheer.

Blandt de mest priste Mindesmærker nævnes Serapeum. Det var et Gravmonument for Apis, der, som bekjendt, er den af Ægypterne tilbedede Tyr, som skulde være et Billede af Osirisses Sjæl. Født af en Ko, der skulde være besvangret af en Guddomsstraale, maatte den være af sort Farve, med en hvid Trekant i Panden, en Ørnefigur paa Ryggen osv. Den blev af en Mængde Præster passet og foret paa den mest ødsle Maade; dens Valg af Opholdsted, dens Ben, dens Appetit osv. bleve antagne for Orakler; kun 25 Aar maatte den leve, og da blev den druknet i den hellige Brønd og høitidelig begravet. Efter denne Begivenhed herskede i hele Ægypten den dybeste Sorg, indtil en ny Tyr blev funden og under alle Slags Festligheder indbragt i Helligdommen.

Den franske Oldgransker Mariettes Udgravninger have bragt en stor Del af Ruinerne frem for Dagslyset.

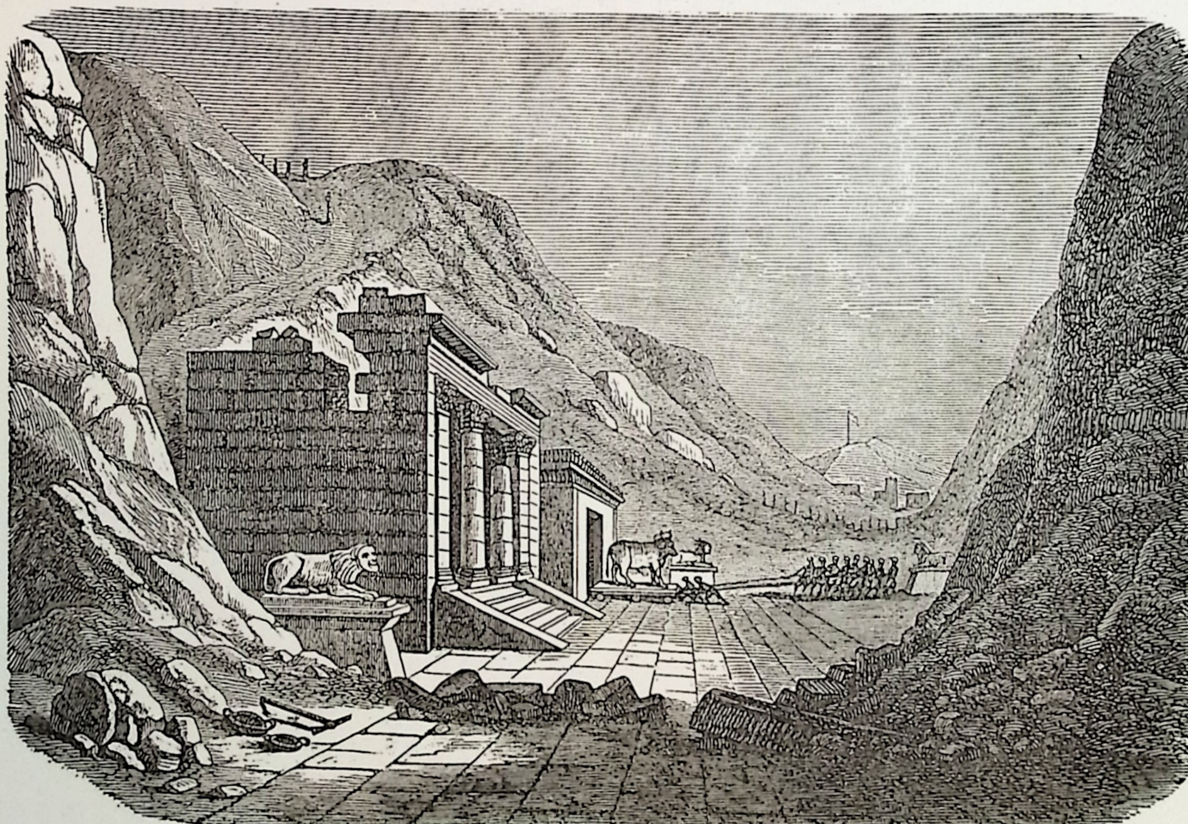
Serapeum bestod af to Dele.

Den ene var det egentlige Tempel, i hvilken man indtraadte gjennem en Række af fem til sex Hundrede Sphinxe. Mellem de sidste Sphinxe og Forgaarden befandt sig i to Parallellinier tredive Figurer af hellenisk Oprindelse; de første elleve forestillede berømte græske Philosopher og Digtere; de øvrige vise os med forunderlig Forbindelse, i Skikkelse af Børn, de forskjellige græske Guddommes Genier, som efter ægyptisk Skik sidde paa Dyr, som symbolisere disse Guddomme.

Den anden Afdeling er underjordisk og alene forbeholdt Apis. Medens nemlig Tyren i levende Live modtog sine Tilbederes Hyldinger ved Venustemplet, blev den efter sin Død æret under Navn af Osiresapis, Osorapis, Serapis, og Serapeum er egentlig ikke Andet, end Graven for Apis. Denne underjordiske Grav er udhuggen i Klippen og bestaaer af flere lange Gallerier, til hvilke der slutte sig omtrent 80 Værelser. Der findes en Mængde Indskrifter, som ere affattede af Præsterne og give en kort Nekrolog over hver Tyr.

Vort Billede fremstiller en Scene af Udgravningerne. Et ægyptisk Tempel seer man ligge ved Siden af et græsk. Tyren, som de arabiske Arbeidere udtrække af Helligdommen, befinder sig nu i Louvre.

De første Christne, som gjorde en Ende paa Serapistjenesten, ødelagde Bygningerne.

SERAPEUM I MEMPHIS.

De adskilte Hjerter.

En amerikansk Prisfortælling.

(Af Clara Moreton.)

1ste Kapitel.

„Og Du har virkelig isinde at tage derhen, Maggie?"

„Ja, ganske sikkert; har Du et Øieblik kunnet tænke, at jeg vilde være en saadan Nar at blive hjemme?" var det uhøflige og ubesindige Svar.

Howard Dorrance's stolte Læber fortrak sig, idet han svarede:

„Jeg tilstaaer, at jeg har været saa taabelig at tro, at Du denne ene Gang vilde give efter for mine Ønsker. Du veed meget vel, hvor høilig jeg misbilliger Costumeballer, og bekymrede Du Dig i mindste Maade om min Mening, saa vilde Du have sparet mig den Smerte, at maatte anmode Dig om at ophøre med videre Forberedelser dertil; thi jeg vil ikke ledsage Dig."

Margrethe Dorrance's Øine lynede; men da hun betragtede sin Mand, mødte hun et ligesaa bestemt Blik, som hendes eget. Hun havde endnu aldrig aabenbart trodset ham, og der var nu Noget i hans alvorlige, bestemte Blik, som holdt de Ord tilbage, der allerede svævede hende paa Læberne. Med en voldsom Anstrængelse undertrykkede hun sit Hjertes lidenskabelige Bevægelse og svarede med en Rolighed, som forbavsede hende selv endnu mere end hendes Mand:

„Meget vel, min Herre; det bliver naturligvis, som De siger."

Der var en lang Pavse. Hr. Dorrance havde ikke truffet paa den Modstand, han ventede, og hans Hjerte formildedes ved denne Eftergivenhed, som han ikke et Øieblik betvivlede, at hans Kone havde viist for hans Ønske. Han flyttede sin Stol nærmere til hende, og hans dybe og sagte Stemme tilkjendegav megen Ømhed, da han sagde:

„Jeg vilde ønske, Margrethe, at vi passede bedre for hinanden."

„Det vilde jeg ogsaa ønske," svarede hun lakonisk.

Et Øieblik afkjølede dette Svar ham; men, ledet af de venlige og milde Tanker, som nu havde Overherredømme i hans Hjerte, vedblev han:

„Var jeg overbeviist om, at det i Tiden vilde gjøre Dig lykkelig, naar Du overlod Dig til en Fornøielse, for hvilken Du har megen Tilbøielighed, saa vilde jeg ikke søge at berøve Dig Noget af denne. Jeg vilde, for Din Skyld, opgive Hjemmets Glæder, i hvilke jeg alene finder Nydelse; men denne bestandige Adspredelse, som Din Tilbøielighed vilde føre Dig til, vilde ikke alene berøve Dig den største Velsignelse, som Gud kan skjænke, nemlig Helbredet, men det vilde ogsaa være til Skade for Din Moral, og Dit Hjertes bedste Følelser visne i den fine Verdens Glimmer og Hede. Jeg har desværre altfor ofte seet, hvilke Virkninger det medfører, og jeg vilde gjerne beskytte min elskede Hustru for disse. Vil Du ikke nok, min egen Margrethe, lægge Din Haand i min, som paa vor Bryllupsdag, og atter love at elske, ære og adlyde mig?"

For et Øieblik, men kun for et Øieblik havde Margrethe Dorrance givet efter. Det ulykkelige Ord „at adlyde", vækkede igjen denne Modstands Djævel i hende, som hendes Mands alvorlige og milde Tone næsten havde bekjæmpet.

Hun trak den Haand, han forsøgte at trykke, hæstigt fra ham.

„Du prædiker godt," sagde hun; „men ingen Veltalenhed kan skjule Dine virkelige Motiver for mig. Husk paa, Howard Dorrance, at Du er ti Aar ældre end jeg, og følgelig har havt ti Aar mere af Fornøielser. Jeg ægtede Dig, da jeg var sexten Aar — en enfoldig Skoletøs, som jeg var — for at bort-

kaste Frihed og Lykke; nu, da jeg er tyve Aar, vil Du indespærre mig, som en Nonne, hvis det stod i Din Magt; men jeg vil have sex Aars Erfaring endnu. Maaskee da ville Verdens Glæder kjede mig, som de nu kjede Dig, og da vil jeg blive hjemme og opgive dem; men nu forlanger Du for Meget af mig."

En isnende Kulde udbredte sig paa Dorrances Ansigt, idet han lyttede til sin Kones ukjærlige og hjerteløse Svar.

„Du talte om mine Motiver, Margrethe," sagde han, „som om de vare andre end dem, jeg fremførte for Dig; hvad mente Du dermed?"

„Nu, dersom Du ønsker, at jeg skal aabenbare dem, saa er det Skinsyge paa mig over den Opmærksomhed, man viser mig, den Beundring, jeg opvækker i Selskaberne; disse ere Bevæggrundene, som bringe Dig til egenkjærlig at ville holde mig borte fra dem."

„Margrethe!"

„Hvad behager?"

Der fulgte intet Svar, og hun vedblev:

„See ikke saaledes paa mig, om Du behager; har Du Noget at sige, saa tal."

„Margrethe! Du kan ikke mene, hvad Du siger. Skinsyge! Egenkjærlighed! Det var for Din egen Lykke, fuldt saa meget som for min, at jeg saa ivrig søgte at give Dig Afsmag for Verdens Fornøielser. Jeg seer, at min Kjærlighed, min Lykke er Intet for Dig: Alt skal opofres paa Forfængelighedens Altar. Ak, Margrethe, dersom det var taabeligt af Dig at bortkaste Din Frihed, medens Du endnu var Skolepige, saa var det dobbelt dumt af mig at betro min Lykke til en Saadan."

„Jeg er fuldkommen enig med Dig, Dorrance, og det undrer mig, at Du har kunnet tænke paa mig, da den sippede gamle Ungmø, Frøken Ellen Graham, passede saa aldeles til Dig, og, som Alle sige, var nærved at dø for Dig. Det var netop den Person, Du kunde ønske Dig; hun hader Selskaber ligesaameget, som Du, og prædiker altid til mig om huslig Lyksalighed og deslige Vaas. Det er Skade, at Du ikke forelskede Dig i hende, — ikke sandt?"

Hr. Dorrance skiftede Farve; han vendte sig bort og skred hurtigt op og ned i Værelset.

Hans Kone vedblev: „Man fortæller, at førend jeg kom hjem fra Skolen, var Du opmærksom mod hende; nu alvorligt talt, troer Du ikke, at hun passede bedre for Dig, end jeg?"

Hendes Mand standsede ved Siden af hende, og idet han saae hende lige ind i Øinene, svarede han roligt:

„Jo, jeg troer, Margrethe."

Ikke skræmmet af den alvorlige Tone, hvori dette blev sagt, og fuldkommen sikker paa, at der aldrig havde været noget andet Ideal, end hendes Person i hendes Mands Hjerte, og at hun hvert Øieblik kunde gjenerholde sin forrige Magt, vedblev hun med sin Spotten.

„Og tænk, om Du nu virkelig havde viist Medlidenhed mod hende, og giftet Dig med hende —"

„Gud give, jeg havde!" udbrød Hr. Dorrance; og hans Kone læste klart i hans nu sørgmodige og blege Ansigt, at disse Ord ikke uden Betydning vare fravristede hans Hjerte.

Øieblikkelig var hun beseiret; hun talte ikke mere ironisk; thi de Følelser, som ømme Ord ikke havde kunnet opvække, frembrøde i al deres Styrke ved det første Tegn til den Lidenskab, for hvilken hun saa uretfærdigt havde anklaget sin Mand.

Fra denne Dag gav Margrethe Dorrance en ny Gjæst Ly i sin Barm — fra denne Dag følte hun i sit Hjerte Sandheden af disse Ord i den hellige Skrift: „Kjærligheden er stærk som Dø-

den; Skinsygen er grusom som Graven; dens Kul ere Ildkul, som have en forfærdelig Flamme."

2det Kapitel.

Letsindig og hjerteløs, som Margrethe Dorrance maatte ansees for at være, var hun dog ikke ganske. Med Glæde vilde hun have slynget sine Arme om sin Mands Hals og tilstaaet ham, at af alle de ukjærlige Ord, hun havde udtalt i Vrede, havde hun ikke ment et eneste, hvis hun kunde have været vis paa, at han med Sandhed kunde have sagt det Samme.

Ofte havde han tilgivet de Ord, som Øieblikkets Indskydelse havde bragt hende til at fremføre, og hun tvivlede ikke om, at han atter vilde gjøre det; men Stolthed afholdt hende fra at henvende sig til ham. Hun havde fremkaldt Følelser i hans Bryst, som Tiden aldrig vilde kunne udslette af hendes Erindring, og Kundskaben om disse blev hende Dag for Dag bittrere. I paataget Letsindighed og Ligegyldighed søgte hun at skjule sit Hjertes Lidelser, og den studerede Kulde, hvormed hendes Mand behandlede hende, overbeviste hende kun desto fuldstændigere om, at hun havde forskjertset den Kjærlighed, som hun satte altfor ringe Pris paa, da hun besad den.

Endelig ophørte hun med at gjøre sig selv Bebreidelser. Havde hun gjort Uret, idet hun ikke mere stræbte at befordre sin Mands Lykke, saa havde hun i andre Henseender handlet bedre mod ham, end han mod hende; hun havde nemlig givet ham et helt Hjerte i Bytte for et delt! Med denne Tanke bestemte hun sig til at vise en Handlemaade, som skulde bringe den Skinsyge tillive, han havde negtet at besidde.

„Dersom han har en Gnist af Kjærlighed tilovers for mig, saa skal han lære, hvad Jalousi er," tænkte hun, da Pigen paa den Aftem, som var bestemt til Costumeballet, havde paaklædt hende i den klædelige spanske Dragt, hun havde valgt.

Hendes lange glindsende sorte Lokker vare opheftede og fastgjorde med en stor, elegant udskaaret Kam af det fineste Skildpadde. Hendes Fløiels-Dragt var udhævet ved en Garnering af de fineste Kniplinger omkring hendes smukke, runde Hals og fastgjort med en enkelt Rubin. Juveler glimrede paa hendes Arme og Fingre, og straalende skjøn saae hun ud, da hun, staaende foran Toiletspeilet, befalede sin Pige at ordne det lange sorte Kniplingsslør, som, hvilende paa hendes Hoved, faldt i skjødesløse Folder næsten lige ned til hendes Fødder.

Men Fru Dorrance var øiensynlig utilfreds, thi hun kastede sine Øine fra Speilet til Toiletbordet, hvorpaa en Mængde Smykker vare udbredte i aabne Æsker. Hendes Blik faldt derefter paa hendes udmærkede Bouquet; hun greb den og udtog en høirød Japonica; hun borttog Juvelen, som havde holdt Sløret tilbage fra hendes Ansigt og anbragte Blomsten i dennes Sted.

Det var Alt, hvad der behøvedes. Hendes Costume var nu fuldkomment og klædte hende ganske fortrinligt.

Med hendes store mørke Øine og deres lange frynsede Øienhaar, samt hendes rige, men gjennemsigtige klare Ansigtsfarve, var hun en udmærket Repræsentantinde for den Nation, hvis Costume hun havde valgt.

En Vogn raslede hen over Stenbroen og standsede foran Huset.

Fru Dorrance tog Gardinerne tilside og skuede ud. Hun saae en ung Mand stige ud og komme op ad Trapperne.

„Alt er i Orden, Matty," sagde hun; „hæng min Kaabe om mig og sig til Hr. Dorrance, naar han kommer hjem, at han ikke skal blive oppe efter mig."

„Hr. Dorrance er i Bibliotheket, Frue; han kom hjem, førend Klokken slog ni."

„Godt; jeg vil gaa derigjennem, naar jeg gaaer ud; og hør, Matty, Du vil jo nok sidde oppe efter mig; jeg vil hellere have, at Du skal gjøre det, end Richard. Du kan jo blive siddende hos Børnene, efterat de andre Tjenestefolk ere gaaede til Sengs."

Matty gabede; og efterat hendes Frue havde forladt Værelset, mumlede hun Noget ved sig selv om den Besværlighed, det var at arbeide hele Dagen og sidde oppe hele Natten; men da hun gik ind i det tilstødende Værelse, forvandledes Rynkerne paa hendes Pande til et Smil; thi hun elskede de kjære Smaa. Idet hun satte en Stol hen til deres Leie, lænede hun sit Hoved til en Pude, og sov snart ligesaa haardt som Børnene.

Imidlertid var Fru Dorrance stegen ned til Bibliotheket og standsede ved Døren. Hendes Hjerte slog hurtigt; hun skjælvede ved den Tanke at maatte bære sin Mands Mishag, dog vovede hun ikke at forlade Huset uden at underrette ham derom. Samlende alt sit Mod, traadte hun ind i Værelset.

„Det gjør mig Ondt, at Du ikke gaaer med mig iaften, Howard, men jeg kom kun ind for at sige, at Du ikke skal føle nogen Frygt for mig; Din Ven, Hr. Graham, er min Cavalleer."

Hendes Ord vare venlige; men der var et vist Udtryk af Forvirring hos hende, som viste, at hendes Samvittighed ikke var ganske rolig.

Hr. Dorrance betragtede sin Kone alvorligt, idet han svarede:

„Jeg ventede ikke dette. Du sagde mig, at Du ikke vilde tage bort i Aften."

„Nei, jeg gjorde ikke. Jeg sagde strax, at jeg bestemt vilde gaa. Du sagde, at Du ikke vilde ledsage mig, og jeg svarede, at det naturligvis blev, som Du sagde."

„Du ledte mig vild ved dette Svar, Margrethe, og som jeg formoder, med Villie."

Hun skiftede Farve; men hendes Mand vedblev:

„Jeg troer, at Du engang vil fortryde det Skridt, Du har gjort i Aften; jeg skal ikke senere besvære Dig."

Idet hun heftigt trak Døren til efter sig, forlod hun Værelset uden at svare.

Han hørte Lyden af de muntre Stemmer, idet de leende og sladrende gik bort. Vognen rullede afsted og Howard Dorrance kastede sig tilbage i sin Stol, og rugede i Ensomhed og Taushed over sit Hjertes bitre Følelser.

Det nærværende Øieblik plagede ham; Fremtiden, — han turde ikke forestille sig den; og saaledes begyndte han at tænke paa Fortiden.

Hvad havde der tildraget sig i denne, der formaaede at lægge hans Pande i dybe Folder — at gjøre hans Øine sorgmodige.

Det var Erindringen om en Uretfærdighed, han havde viist mod en Anden — en grusom Uretfærdighed. — Den samlede nu gloende Kul paa hans Hoved.

Tungere og tungere følte han sig om Hjertet, da han gjenkaldte sig den Bedaarelse, som Skridt for Skridt havde forført ham til at bryde sine Løvter til det ædle Væsen, som han først havde friet til.

„Ja, ja," mumlede han, idet han stod op og med tunge Skridt gik op og ned ad Gulvet, „ja, ja, jeg har fortjent Alt! Min Straf er retfærdig! Hvor gjerne vilde jeg ikke bytte den vilde og lidenskabelige Tilbedelse, som jeg viser Margrethe, med den rolige Kjærlighed, som engang slog i mit Hjerte for en Anden. Men det er nu for sent! Ak, for sent!"

Han standsede foran et Portrait af sin Kone, som hang paa Væggen; og nu bævede hans Læber af Ømhed, idet han vedblev:

„O, Margrethe, hvor omsorgsfuldt vilde jeg ikke have vogtet Dig i alle Livets Prøvelser og Omskistelser. — Gud give, at Du aldrig maa have den Kjærlighed nødig, hvilken Du har opofret for Din Forfængelighed."

Han betragtede det længe, iagttagende Ansigtets regelmæssige Oval — hendes classiske Træks Skjønhed — det henrivende Udtryk i hendes store nøddebrune Øine, og idet han mumlede: „hun er skjøn!" vendte han sig bort.

Og nu blev hans Hjerte koldt og dødt i ham, da han kom til at tænke paa de Fristelser, hun ene vilde blive udsat for.

Han tænkte paa den Hylding, Verden vilde vise hende — den Smiger, hun vilde møde, og som ingen Qvinde kan lytte til, uden at blive mindre ren; og hans Hjerte bævede ved den Tanke, at hans Kone, som nu kun var letsindig og tankeløs, kunde blive — o, det var altfor rædsomt at forestille sig.

Han besluttede, at han vilde gjøre endnu et Forsøg paa at frelse hende fra Modens og Daarskabens Malstrøm, som desværre altfor ofte neddrager den, som taabelig har betroet sig til dens Hvirvel, i Skam og Fornedrelse. Han vilde bønfalde hende derom for deres Børns Skyld — for hans Skyld; thi naar han gjenkaldte sig deres Bryllupsdag, kunde han ikke forjage den Overbevisning, at der, under al hendes Letsind og Verdslighed, slumrede en Gnist, som endnu kunde udvikle sig til Varme og Skjønhed.

Næsten uvilkaarlig, idet han tænkte paa sine Børn, rettede han sine Skridt til deres Værelse. Han aabnede Døren. En Natlampe brændte dunkelt paa Kamingesimsen, men dens Lys var dog stærkt nok til at lade ham see de sovende Spæde paa Leiet. De vare endnu spæde; thi lille Harry, den ældste, var neppe tre Aar gammel, og Idas anden Sommer nærmede sig først nu.

Idet han betragtede dem, saa skjønne i deres afhængige og hjælpeløse Barndom, spurgte han sig selv, om ikke Alt, hvad han tænkte at sige, vilde blive forgjæves, naar selve Moderfølelsens hellige Glæder ikke havde kunnet give hans Kone Smag for Hjemmets Fornøielser.

Men nu fik ulykkeligvis en anden Tanke Herredømmet over ham.

„Jeg vil ikke nedværdige mig til at bede," sagde han. „Ved at gifte sig paatog hun sig en Kones og Moders Pligter. Jeg vil herefter være ansvarlig for, at hun opfylder dem troligt. Mit Navn skal ikke beskæmmes, og disse Børn skulle ei modtage en vanærende Arv. Jeg har forgjæves brugt Ømhed, nu vil jeg see, hvad en Husbonds Myndighed kan udrette."

I denne Sindsstemning vendte han tilbage til Bibliotheket; han trak sin Stol hen til Skrivebordet, og idet han aabnede en Skuffe, tog han efterhaanden alle sine smaa Fortidserindringer frem, som længe havde ligget skjulte og uforstyrrede der.

Der vare Pakker og Breve, Skizzer og Landskaber, og imellem alt dette laa en Krands af rigtfarvede Efteraarsblade. Paa det lille Stykke Papir, som var stukket fast derved, stod der: „Fra Helene, Egerton Skove, den 18de October."

For hans Blik stod atter den herlige gamle Skov, hvor han først mødte En, hvis Smag og Tilbøielighed nøiagtigt stemmede overens med hans.

Han tænkte paa hendes henrivende Conversation, hendes Væsens medfødte Yndighed, paa hendes Ansigts Ynde, saaledes som han først havde seet det, og fremfor Alt paa det altid ens Sind og den modne Dømmekraft, som han senere saae udvikle sig, da han den ene

Dag efter den anden dvælede ved hendes Side. Blodet strømmede ham til Hovedet, da der i Modsætning til et saadant Væsen viste sig et andet Syn for ham — den forkjælede, forfængelige Skjønhed, der denne Aften havde forladt sit Hjem, kun lidt drømmende om, hvor farlig Ensomheden vilde blive for hendes Mand.

Idet han vaagnede op af sine Drømmerier, aabnede han et sammenfoldet Papir. Det indeholdt en lyseblaa visnet Blomst, en lille Myrthegren og disse Ord med hans egen Haand: „Woodlawe, den 20de Mai; Helene." Ja, han erindrede godt hin Aften, hvor dette Symbol paa Bestandighed rørte ham. „Forglem mig ei!" hviskede Blomsten ligesaa tydelig, som Ord vilde have gjort det, og hans Hjerte svarede: „Ved hine ømme Timer, ved hine Dage fulde af Glæde, Du er ikke forglemt! O, Margrethe, frels mig fra disse Erindringer!"

Og idet han nu aabnede et Ark Papir, tog han en lang Lok blødt brunt Haar frem, der faldt ned i Krøller fra hans Haand, medens han betragtede det. Der var Intet skrevet indeni; men det behøvedes heller ikke, thi hans Øine fyldtes med Taarer, da han stod og saae derpaa. Omhyggelig lagde han Papiret sammen igjen, næsten ærbødig trykkede han Pakken til sine Læber og da støttede han med et dybt Suk Hovedet imod sin Haand og sad grundende i flere Timer.

Klokken slog Et — To — endnu kom hans Kone ikke, og med Misfornøielse, forøget ved Utaalmodighed, gik han ind i de daglige Værelser og tilbragte endnu en kjedelig Time med at gaa op og ned ad Gulvet. Ikke en Lyd naaede hans Øre, undtagen Uhret, der sagte dikkede inde i Boudoiret, og af og til Vognenes fjerne Rumlen.

Han lagde Haanden paa Panden; den var feberhed, og hans Tindinger bankede. Idet han trak Gardinerne bort fra Vinduerne, aabnede han de venetianske Skodder og traadte ud paa Balconen. Den kjølige Luft forfriskede ham, og nu hørte han Larmen af et sig nærmende Kjøretøi. Nærmere og nærmere kom det, og idet han hastig lukkede Skodderne, stod han lyttende.

Videre rullede Vognen, standsede foran Døren, der blev ringet og Dorrance lukkede selv op. Det var godt, at han gjorde det, thi Matty sov uforstyrret. Han holdt Døren aaben og stod saaledes i Skyggen, saa at han ikke kunde sees. Han hørte Graham sige til hans Kone i en sagte, fortrolig Tone:

„Det glæder mig, min kjære Mrs. Dorrance, at De har besluttet oftere at vise Dem i det Selskabsliv, hvis Prydelse De er. Vil De i Fremtiden beære mig med Deres Befalinger? Jeg forsikrer' Dem, jeg vil kun være altfor lykkelig ved fuldkommen at staa til Deres Tjeneste."

Dorrance ventede ikke paa sin Kones Svar, men idet han traadte frem i Lyset, mødte han dem Ansigt til Ansigt. Han glemte sin sædvanlige Høflighed, sin studerede Selvbeherskelse, idet han heftigt trak sin Kones Haand bort fra den Arm, hvorpaa den hvilede, og sagde:

„Jeg fritager Dem, Mr. Graham, for al fremtidig Opmærksomhed imod min Kone, da hun herefter aldrig vil gaa i Selskab uden min Beskyttelse."

Det kom saa pludseligt, saa uventet, at Begge stode maalløse. I næste Øieblik havde Dorrance lukket Døren for Graham, uden saameget som at sige ham Farvel. Og nu funklede hans Kones mørke Øine heftigt, og idet hun rev sig løs fra ham, gik hun ind i Dagligstuen og kastede sig i en Fløielslænestol. Hendes lille Fod stampede utaalmodigt paa det smukke Gulvteppe og hendes Kinders svage Farve blev mørkere, indtil de glødede omkaps med den purpurrøde Rose, som hendes hvide Fingre heftigt pillede istykker.

Da hendes Mand kom ind, vendte hun sig foragteligt bort fra ham. Hvergang han forsøgte at tale, svarede hun ham heftigt og spydigt, tndtil han tilsidst, næsten dreven til Vanvid, greb hende saa haardt i Armen, at hans Negle gik ind i Kjødet.

„Min Gud, Margrethe! vil Du da ikke have Barmhjertighed med mig? seer Du da ikke, at Du gjør mig til en Djævel?"

Hun skreg ikke, endskjøndt hendes Arm skjælvede af Smerte; hun søgte ikke, som før, at vriste sig fra ham; hun glædede sig snarere ved Tanken om, at han havde føiet personlig Voldsomhed til den Ydmygelse, han havde tilføiet hende ved sin uhøflige Opførsel imod Graham; hun smilede derfor koldt og svarede haanligt:

„Deres egne Lidenskaber, min Herre, have forvandlet Dem til den Djævel, som De tilstaaer at være, hvilket jeg ikke kan modsige — nei, ikke engang tvivle om," tilføiede hun, da hun ved at betragte sin Arm, som han nu havde sluppet, saae en Draabe Blod trille ned ad dens glatte Overflade. Hun viklede sit Kammerdugs Lommetørklæde derom og vilde gaa ud af Stuen.

Dorrance stod mellem hende og Døren.

„Margrethe, Du gjorde mig rasende," sagde han. „Jeg vidste ikke, at jeg tog saa voldsomt — hør paa mig — vi maa forstaa hinanden."

„Jeg forstaaer Dem nu temmeligt godt," svarede hun, „lad mig gaa."

„Nei, jeg vil ikke. Du skal først love mig, at —"

„Skal!" raabte Margrethe; „skal! Jeg lover Dem Intet."

Idet hun søgte at beherske sig selv, tilføiede hun med mere Værdighed:

„Naar De har overvundet Deres Lidenskabelighed og kan behandle mig passende, vil jeg høre paa Dem — ikke før."

„Du maa høre paa mig nu," sagde Dorrance med Bestemthed, og idet han greb hendes Hænder, holdt han dem fast mellem sine.

„Jeg vil ikke; jeg vil ikke høre et eneste Ord. Lad mig gaa, Howard Dorrance. Jeg vil ikke taale dette. Jeg hader Dig! O, Himmel! jeg vilde ønske, jeg aldrig havde giftet mig," og udmattet af den Anstrængelse, hun gjorde for at befri sig, sank hun tilbage i Lænestolen og brød ud i en krampagtig Graad.

Men hendes Taarer vare ikke velgjørende. De kom af saaret Stolthed — af ydmyget Forfængelighed — af overstrømmende Lidenskabelighed; og da hendes Mand, der ved at see dem kom i en roligere Tilstand, satte sig ned hos hende for at trøste hende, vinkede hun ham bort fra sig med Haanden og hulkede:

„Gaa bort! Gaa bort! jeg vilde ønske, at jeg var død; da var jeg fri for Dit Tyranni."

Dorrance svarede ikke et Ord, men gik op paa sit Værelse.

Idet Margrethe nu kastede sig i Lænestolen, begravede hun Ansigtet i de bløde Puder og gav nogle Øieblikke efter for den heftigste Sindsbevægelse. Der var ingen Selvbebreidelser blandede i hendes Bitterhed mod hendes Mands Opførsel. Hun var den fornærmede Part, og hun besluttede, at hendes Ægtefælle skulde tilstaa det og bede om Tilgivelse, inden hun atter vilde tage ham til Naade. Hvad havde hun gjort? Intet. Men han! Intet Ord var tilstrækkeligt til at skildre Overmaalet af hans Brøde.

(Fortsættes.)

Blandinger.

De militaire Axelsnore.

Anledningen til de Axelsnore, som Militairet i mange Lande bruger, er historisk. Hertugen af Alba vilde nemlig i den nederlandske Frihedskrig hævne sig paa et Regiment, der var gaaet over til Fienden, og bekjendtgjorde, at hver Mand af dette Regiment, som blev fangen, vilde blive hængt. Nederlænderne optoge denne Trusel med Spot og svarede ham, at for at lette ham Udførelsen af hans Trusel, vilde de alle gaa med en Strikke om Halsen, og for at gjøre det endnu beqvemmere, vilde de i Strikken stikke en Nagle, hvormed han kunde fæste dem til Galgen. Det omtalte Regiment, som senere ved flere Leiligheder udmærkede sig, beholdt Snoren som et Udmærkelsestegn, og da andre Regimenter antoge samme Smykke, kom Axelsnore med Guld- og Sølvnagler i almindeligt Brug.

Dr. Veron fortæller i sine Memoirer: Lægen Portal, en Gascogner, kjendte sine Folk. Han vidste at Mængden ofte bedømmer Folks Dygtighed og Kundskaber efter deres Aar, og antog allerede som en ung Mand en gammel Mands Holdning; desuden bar han en hvid Paryk og gjorde sit Ansigt gammelt; en Kjole med brede Skjøder, en Stok med Guldknap og om Vinteren en Silkeoverfrakke gjorde Skuffelsen fuldstændig. Saaledes viste han sig under Consulatet, Keiserdømmet, Restaurationen og Louis Philip. Ludvig den 18de og Emigranterne fandt ham ganske, som de havde forladt ham. — Hans List havde hjulpet ham til en aarlig Indtægt af 30,000 Francs.

Efter den sidste Folketælling i London indtager denne Verdensstad 122 engelske Qvadratmil og har 2,262,000 Indbyggere. En engelsk Statistiker har gjort følgende Beregning: Naar London var omgivet af en Mur og kun havde fire Porte, saa vilde Indbyggerne bruge halvanden Dag for at komme ud igjennem dem, naar de marscherede fire Mand høi. — Hvis Nogen ikke anseer denne Beregning for rigtig, kan han selv regne den efter!

En godmodig Præst i Jylland, som af sin Menighed blev opfordret til under en vedholdende Torke at indflette i sin Prædiken en Bøn om Regn, svarede: „Naar I endelig ville have det, skal jeg gjerne gjøre det; men jeg siger Jer forud, at det ikke vil hjælpe, saalænge vi have denne Vind."

General P.'s Tjener stod just og børstede sin Herres Uniform i Forstuen, da et fremmed Menneske traadte hen til ham og overgav ham en Skrivelse med de Ord: „Bring Deres Herre dette Brev, men strax; jeg vil vente paa Svaret." Tjeneren løb til Generalen og overgav ham Brevet. Denne lukkede det op og læste høit: Lykkes det, er det godt; lykkes det ikke — er det ogsaa godt! „Det Menneske, som har skrevet dette, maa jo være gal," udbraabte han; „lad Budet komme herind!" Tjeneren skyndte sig ud, men kom strax tilbage og raabte: „Ak Gud! det er allerede lykkedes ham — Karlen har stjaalet Uniformen!"

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 12.

Oceanets Dybder.

(Af den nordamerik. Marinelieut. Maury.)

Indtil den nyeste Tid, da den nordamerikanske Marine har foretaget planmæssige Peilinger af det dybe Hav, var Bunden af det saakaldte „blaa Vand" os næsten ligesaa ubekjendt, som det Indre af en af vort Solsystems Planeter. Ross og Dupetit-Thouars tilligemed andre Officerer af den engelske, franske og hollandske Flaade havde forsøgt at maale Havdybder, Nogle med Silkesnore, Andre med Seglgarnsliner, atter Andre med det sædvanlige Blylod og Lodlinen. Alle disse Forsøg bleve anstillede under den Forudsætning, at naar Blyloddet naaede Bund, vilde man enten mærke, at det stødte imod, eller at Lodlinen blev slap og ikke mere løb af. Den Række systematiske Forsøg, der i den nyeste Tid ere blevne anstillede dermed, have viist, at en saadan Forudsætning er urigtig; thi Loddets Stød mod Bunden kan ved meget store Dybder umulig meddeles til den øverste Del af Apparatet, og ligesaalidt behøver Linen ved betydelige Dybder at blive slap og ophøre med at løbe af, naar Loddet naaer Bunden. Fremdeles har man gjort den Erfaring, at de undersøiske Strømninger i det dybe Hav have Kraft nok til at blive ved at afvikle Linen, længe efterat Blyloddet er kommet i Ro paa Bunden. Derfor kan man næsten aldeles ikke stole paa de Dybdemaalinger, der ere foretagne efter de tidligere brugelige Methoder, saasnart de angivne Dybder overstige 8 til 10,000 Fod.

Bestandig ny Forsøg bleve anstillede for at udmaale Oceanet, saavel ved Sondering, som ved Jagttagelse af Vandtrykket; men ethvert nyt Experiment led af de gamle Feil. Man udtænkte de sindrigste og fineste Apparater, for endelig at hente Svar paa det saa ofte opkastede Spørgsmaal fra det uudgrundelige, tavse Dyb. Man lod ved fuldkommen Vindstille stærke Krudtladninger explodere i det dybe Hav og lyttede efter en Gjenlyd fra Grunden; naar man hørte denne, kunde man let beregne Dybden efter den Tid, der var forløben efter Explosionen og af Lydens bekjendte Hastighed i Vandet. Slige Forsøg kunde synes taabelige, naar de anstilledes i store Havdybder; men man vidste, at Lyden taber langt mindre i Styrke i Vandet end i Luften, og at dets Hastighed er over 4000 Fod i 1 Secund eller 4 Gange saa stor, som i Luften. Begge Omstændigheder gjøre det rimeligt, at man vilde høre et Echo. Men Echoet taug, og Havbunden gav intet Svar. Ericson og Andre construerede Dybdelodder, der indesluttede en Luftsøile, hvis Sammentrykning skulde angive det Vandtryk, hvorfor de havde været udsatte. Apparatet tilfredsstillede ret godt de almindelige Fordringer, men for Dybde i „det blaa Vand", hvor Trykket stiger til flere Tusinde Pund paa en Qvadrattomme, viste ogsaa dette Instrument sig utilstrækkeligt og usikkert.

Uagtet disse og mange andre mislykkede Forsøg, tvivlede man ikke om, tilsidst at naae et heldigt Resultat; thi den naturvidenskabelige Forskning havde

i andre Retninger for længe siden overvundet langt større Vanskeligheder. Astronomerne havde veiet og maalt de fjerneste Planeter; skulde da vort eget Havs Dybde kunne vedblive at være os en uopløselig Gaade? Den lignede endnu en forseglet Bog, der maatte være overordenlig rig paa nyttige Kundskaber. Men hvorledes skulde man bryde et Segl, der dannedes af rullende Bølger, og desuden var mange Tusinde Fod tykt? Nysgjerrigheden var bleven bestandig større, men hverken Foretagelses- eller Opfindelsesaanden havde hidtil viist sig Opgaven voxen. Det var ikke lykkedes Nogen at bringe hvilkesomhelst Stoffer, der kunde tjene som Gjenstand for Naturforskernes Studium, op fra en større Dybde end 300 Favne, og overhovedet ikke at trænge synderlig dybere ned i vor Planets Vanddække.

Havet med sine Myther og Mysterier har til alle Tider fremkaldt interessante Undersøgelser hos alle Folk. Ligesom Himlen frembyder det næsten talløse forskjelligartede Opgaver til interessant og nyttig Overveielse og Løsning, og endnu bestandig længes den menneskelige Aand efter at erfare mere om dets Vidundere og forstaa dets Hemmeligheder. Bibelen hentyder ofte dertil. Er der Intet mere at udforske? Hvor dybt er Havet? Hvorledes er dets Bund beskaffen? Kunde ikke vor Tids Skarpsindighed og store Hjælpemidler kaste et klarere Lys paa disse Spørgsmaal?

Den nordamerikanske Regjering var beredt til at bidrage til denne Opgaves Løsning; Tiderne syntes gunstige; men hvorledes og hvormed skulde man efter disse feilslagne Forsøg begynde, for idetmindste at komme nærmere til Opgavens Løsning?

Det har været en almindelig Antagelse, at Havets Dybde maatte være ligesaa stor som Bjergenes Høider. Men denne Formodning manglede endnu enhver fast Begrundelse, og man kunde ikke længe blive staaende derved. Man kom da naturlig paa den Tanke, at benytte en Snor som Maal for Dybden og en Kanonkugle som Vægt for Snoren, og man kunde nu begynde at anstille praktiske Forsøg. De første Resultater heraf vakte almindelig Forbavselse ved de uhyre Dybder, hvorom der berettedes. Lieutenant Walsh af den nordamerikanske Marine, beretter om en Maalning med Dybdeloddet, som endnu ikke naaede Bund i en Dybde af 34,000 Fod. Hans Sonderline var en Jerntraad af over 2 danske Miles Længde. Den engelske Capitain Denham beretter, at han fandt Bund i en Dybde af 46,000 Fod, og den nordamerikanske Lieutenant Parker forsøgte siden at sondere næsten paa samme Sted; han sænkede sit Lod ned og saae den 50,000 Fod lange Line løbe af efter det, som om det endnu ikke havde naaet nogen Bund. De tre sidst anførte Forsøg bleve anstillede med den amerikanske Marines Dybdelod, der er meget simpelt construeret og almindelig anvendt. Til enhver Maaling medgaaer herved en Kanonkugle og en Line, der er lang nok til at naa Bund.

Den tilsidst antagne Plan for Sonderingen af Havdybder, hvilken nu er bragt til Udførelse, er følgende. Ethvert Skib af Flaaden bliver, naar Capitainen forlanger det, forsynet med tilstrækkeligt Forraad af Sonderline; denne er for hver 100 Favne forsynet med Mærker og vundet om Ruller paa 60,000 Fod hver. Det bliver paalagt Capitainen ikke at forsømme nogen gunstig Leilighed til at udforske Oceanets Dybder. Ved enhver Sondering skal han benytte en 32-pundig Kanonkugle som Lod; Enden af Snoren befæstes dertil, Kuglen kastes overbord fra en Baad og man lader Rullen afvikles, saalænge den vil. Hvad Linen angaaer, saa troede man, at en

Silkesnor eller endog en sædvanlig Seglgarnssnor vilde være stærk nok; thi man antog, at Linen ikke vilde blive trukken meget stram, da dens Vægtfylde kun er lidt større end Vandets, og det kun er dette Overskud i Vægt, der holder den spændt. Fremdeles mente man, at naar Kanonkuglen naaede Havbunden, vilde Linen ikke mere løbe af; man kunde da skjære den over, eftersee, hvormeget der var blevet tilbage paa Rullen, og saaledes bestemme Havets Dybde paa hvert Sted og til enhver Tid, alene med Opofrelse af en Kanonkugle og nogle Pund Seglgarn. Men i Praxis viste sig uventede Vanskeligheder, der gjentoges ved ethvert Sonderingsforsøg; og dog bleve hine ovennævnte uhyre Havdybder angivne for paalidelige, førend disse Vanskeligheder vare overvundne. Først iagttog man, at Snoren, naar den var sluppen løs og dragen ned i Oceanets Dybder, blev ved at løbe af, og at man saaledes ikke havde noget Tegn paa, at Kuglen havde naaet Havbunden. Fremdeles fik man derved den Overbevisning, at den sædvanlige Seglgarnssnor ikke var brugbar; at Sonderlinen ved Nedsænkningen maatte udholde en meget betydelig Spænding, og at man derfor maatte bruge meget stærke Snore; de maatte underkastes en Prøvetid, idet man i Luften ophængte idetmindste 60 Pund ved dem. Saaledes maatte vi paany gribe Sagen an og lade forfærdige flere Hundredetusinde Favne Sonderingsline af bedre Art. Den var tynd, men udholdt den nødvendige Prøve. Fremdeles overtydede vedkommende Officerer sig om, at det fra Skibet af ikke var muligt, at anstille en paalidelig Maalning. Der maatte hver Gang sættes en Baad ud, og Forsøgene maatte anstilles fra denne. Baadens Mandskab maatte med Aarerne hindre den i at drive og holde den i en saadan Stilling, at Linen bestandig blev omtrent lodret. At Snoren endnu vedblev at vikle sig af, efterat Kuglen havde naaet Bunden, blev forklaret ved den Formodning, at der i Oceanet ligesom i Luften gives flere Systemer af Strømninger og Modstrømninger, ikke blot ved Siden af, men ogsaa under hinanden; flere af disse Strømninger kunde da indvirke paa den slappe Snor, og vedblive at holde den spændt, efterat Kuglen allerede havde naaet Bund. Denne Formodning fandt en Bekræftelse, som maatte hæve enhver Tvivl, da man bemærkede, at Snoren altid sprang, naar man standsede Rullen, hvoraf den afvikledes.

Maaden, hvorpaa vi endelig naaede til en Bestemmelse om det Tidspunkt, da Kuglen naaede Bunden, er følgende. Det kan antages for vist, at den i Vandet nedsænkede Kugle falder hurtigst de første 100 Favne (omtrent i 1½ Minut), og derefter bruger bestandig længere Tid til hvert 100 Favne; dog tiltager denne Faldtid ikke jevnt; fra 1000 til 1100 Favne er den 3½ Minut, fra 1800 til 1900 Favne omtrent 4½ Minut. Derimod ville Strømningerne kun kunne vikle Linen af med jevn Hastighed, eller Hastigheden vil ialfald stige lidt og ikke aftage, paa Grund af den afviklede Snors tiltagende Vægt. Naar man altsaa iagttager, hvormeget af Linen der under Forsøget vikles af med aftagende Hastighed, førend Afviklingen med jevn eller stigende Hastighed begynder, saa vil den første afløbne Del alene skyldes Kuglens Fald mod Bunden, og Dybden vil deraf let kunne beregnes. — Denne Iagttagelse var en videnskabelig Erobring; den gjorde det muligt for os at vise, at Havets Dybde paa de ovennævnte Steder ikke var saa betydelig, som hine Beretninger angave.

Endnu var det aldrig lykkedes at bringe Stoffer op fra Havets Dyb; Linen var for tynd, Kuglen for tung, den kunde ikke trækkes op. Da man

var naaet saa vidt, som ovenfor viist, foreslog Søcadet Brooke af den nordamerikanske Marine en meget simpel Indretning, hvorved Kuglen løser sig fra Snoren, saasnart Apparatet har naaet Bunden, hvorimod der bliver en forneden hul Cylinder tilbage, der kan trækkes op med Snoren, og som medbringer en Prøve af Havbunden. Ved dette Apparat har man allerede hentet Dele af Havbunden op fra en Dybde af over 10,000 Fod.

De største Dybder, om hvilke man nu kan sige, at de ere maalte med Lodlinen, findes i det atlantiske Hav, og overstige ikke 25,000 Fod. Det dybeste Strøg synes at ligge mellem den 35te og 40de Grad nordlig Bredde, nemlig lige Syd for Newfoundlandsbankerne. Af dem, der arbeide paa at tilveiebringe Kundskab om denne vigtige Del af den physiske Geographie, er der endnu ikke udført tilfredsstillende Forsøg hverken i det stille eller i det indiske Hav. Nogle bedre ere udførte i det sydlige atlantiske Ocean; men heller ikke de ere tilstrækkelige til deraf at udlede almindelige Slutninger om dets Dybde eller endog en Topographi over det undersøiske Terrain. Det bliver saaledes alene den nordlige Del af det atlantiske Hav, om hvis Bund vi her skulle forsøge at give en nærmere Forestilling.

Det atlantiske Oceans Havbækken strækker sig fra Pol til Pol, som et Trug, der adskiller den gamle og ny Verden. Fra Chimborazos Top indtil det dybeste Sted, hvor Loddet har naaet Bund i dette Hav, er den lodrette Afstand circa 2 Mile. Kunde alt Vandet i dette Hav løbe af, saa at man kunde see ned i denne store Kløft, der adskiller de store Fastlandsmasser, vilde der frembyde sig et storartet Skuespil for os. Den faste Jords „Ribben" med Oceanets faste Grundlag vilde træde frem for Dagens Lys, og med eet Blik vilde vi i Havets tomme Vugge see hele Hobe af Skibsvrag og omkring dem Grupper af Skeletter, store Ankere og forraadnet Skibsinventarium, som et forfærdeligt Billede fra Dødens Rige, hvorfra maaskee ogsaa mangen Perle og Ædelsten vil glimte frem, saaledes som de i Aarhundreder have glimret paa Havbunden i Digterens Phantasi. Et saa klart Overblik over Havets Bund faaer man vel aldrig; men vi kjende allerede nok ved vore Maalningsforsøg til at kunne udkaste Hovedtrækkene af et rigtigt Kort idetmindste over den ovenmeldte Del deraf. Naar man her ved mørkere og lysere Schatteringer antyder de Strøg, hvor Vandet har mindre end 6000 Fods Dyhde, mellem 6 og 12,000, mellem 12 og 18,000 og endelig over 24,000 Fods Dybde, saa see vi, at det første Strøg indskrænker sig til en smal Strimmel langs med Kysterne samt omkring Azorerne; det andet Strøg, hvor Dybden er mellem 6 og 12,000 Fod, indbefatter foruden en Strimmel i nogen Afstand fra Kysterne, næsten hele Strækningen lige Vest for Europa indtil Azorerne, hvorfra endnu et smallere Strøg fortrækker mod Sydvest til 20de Breddegrad; dog skyder en smal Kløft af det næstfølgende Strøg paa 12—18,000 Fods Dybde op mod Nord indtil henimod England. Den øvrige Del af Havbunden hører dels til det sidstnævnte Strøg, dels til Dybderne af 18—24,000 Fod; de sidste findes navnlig paa en lang Strækning henimod Amerikas Kyster. Lige Syd for Newfoundlandsbankerne findes en mindre Strækning, hvor man vil have fundet meget store Dybder af over 30,000 Fod; men disse Maalninger have ved nærmere Undersøgelse viist sig mindre paalidelige, og det er ifølge, hvad der ovenfor er omtalt, let at tænke sig Grunden til, at der netop her vise sig slige Feil, fordi nemlig den rivende Golfstrøm og den dermed sammenstødende nordlige Polarstrøm netop her

vanskeliggjøre Maalninger med Dybdelodbet. Den merikanske Havbugt har i det Høieste 5—6000 Fods Dybde.

„Hvortil tjener disse Maalninger af store Havdybder?" spørges der ofte; et udtømmende Svar herpaa vilde være ligesaa vanskeligt, som paa Franklins Spørgsmaal: „Hvortil tjener et nyfødt Barn?" Enhver physisk Kjendsgjerning, ethvert Udtryk af Naturlivet, ethvert Træk i Jordformationen, der udføres med de Kræfter, der have givet Verden dens nuværende Skikkelse, er interessant og lærerigt. Førend vi kunne oversee en hel Række af physiske Kjendsgjerninger, vide vi slet ikke, hvorvidt de kunne føre. Mangen kostelig Juvel kunde de indeholde; det gjælder kun om, at Videnskaben drager den frem for Dagens Lys og polerer den, forat den kan faa Værd for Menneskene. Saaledes behøvede man heller ikke at vente længe efter Svar paa Spørgsmaalet om den praktiske Betydning af disse Maalninger af Havets Dybder. Neppe vare nogle Resultater deraf blevne bekjendte for Publikum, førend man opkastede et nyt Spørgsmaal, om og hvorledes en undersøisk Telegraph kunde lægges gjennem det atlantiske Ocean.

Paa Havbunden mellem Cap Race i Newfoundland og Cap Clear i Irland findes et mærkeligt jevnt og lidet dybt Strøg, der allerede er bekjendt som det fremtidige Telegraph-Plateau. Et Selskab har dannet sig for at realisere denne storartede Plan til en Telegraphforbindelse mellem den gamle og ny Verden, og man har foreslaaet at lægge Traaden over dette Plateau. Den lige Afstand mellem de to nævnte Punkter udgjør circa 350 Mile, og Havet er paa hele Strækningen neppe nogetsteds dybere end 10,000 Fod. Dette Selskab bestaaer af rige og driftige Mænd, der ikke ville opgive Foretagendet uden tvingende Nødvendighed. Paa denne Telegraphlinie arbeides der nu rask i Amerika. Allerede i Efteraaret 1855 skulde Ledningen være færdig til St. Johns paa Newfoundland; men Traaden gik i September f. A. tabt for det Skib, der var beskjæftiget med at nedlægge den, 40 Mile fra Newfoundland. Et lignende Uheld indtraf med den Telegraphlinie, som skal forbinde Sardinien med Afrika; Entrepreneuren Brett saae sig under en Storm nødt til at kappe Traaden.

Det var ogsaa fra dette Plateau, at Brookes Apparat bragte sine første Trophæer op. Disse Prøver af Havbunden synes blot at bestaa af Ler, men man var dog saa forsigtig at opbevare dem, og efter Hjemkomsten bleve de sendte til Professor Ehrenborg i Berlin og til Professor Bailey i Westpoint. Den Sidste fandt alle Prøverne fulde af mikroskopiske Muslingskaller, og intet Spor af Sand. De bestod nemlig af fuldkomne, smaa, kalkholdige Muslinger (Foraminiferae), og indeholdt tillige et ringe Antal kiselholdige Muslinger (Diatomaceae); Bailey mener, at disse Dyr ikke have levet i Dybet, hvor deres Skaller fandtes, men at de opholde sig ved Vandets Overflade, og at deres Skaller først efter deres Død leire sig paa Havbunden.

Den første mærkelige Kjendsgjerning, som Mikroskopet fremdrager af disse Havgrundsprøver, er altsaa den, at disse tilhøre Dyrriget og ikke Mineralriget. Oceanet indeholder, som vi vide, en Fylde af Liv. Af de gamle Philosophers fire Elementer er maaskee Vandet, og især Havvandet, rigest paa levende Skabninger. Størrelsen af de Rum, der paa vor Planets Overflade indtages af forskjellige Dyrfamilier og deres Levninger, staa i omvendt Forhold til Individernes Størrelse. Jo mindre Dyret er, desto større er det Rum, der er opfyldt med dets Levninger — denne Regel gjælder indtil en vis Grad. Man sammenligne f. Ex. Elephantskeletterne med Resterne af disse

microskopiske Dyr, et Koralrev eller en Koralø med Hvalfiskens Størrelse. Hvor stort end de Sidstes Antal er, kommer deres hele Masse dog neppe i Betragtning mod Koraldyrenes Kjæmpebygninger.

Men disse Prøver af Havbunden have ogsaa en anden Betydning. Bailey kunde med sit Microskop ikke opdage et Korn Sand eller Grus blandt disse smaa Skaldyr fra det atlantiske Havs Telegraphplateau. Man kan deraf slutte, at Havets Vande der ere i Ro, idetmindste i relativ Ro. Der har ikke været Bevægelse nok til at rive disse overordenlig fine Organismer løs fra Bunden, og ikke Strømning nok til at føre dem bort og blande dem med et Korn Sand eller Grus, der maatte rives løs fra de hist og her adspredte Stenbrudstykker. Dette Plateau er ikke saa dybt, at Telegraphtraaden ikke kunde synke ned og ligge fast derpaa, og heller ikke saa grundet, at Strømninger eller Isbjerge eller nogen anden forstyrrende Kraft kunde befrygtes at ville sønderrive eller beskadige den, naar den først var nedlagt.

Som Professor Bailey bemærker, levede og døde disse Dyr sandsynligvis ikke der, hvor Brookes Dybdelod traf dem. De vilde der ikke have havt noget Lys, og deres skrøbelige, fine Legeme vilde have været udsat for Trykket af en 12,000 Fod høi Vandmasse, eller for c. 6000 Pund paa en Qvadrattomme. De levede og døde sandsynligvis nær ved Overfladen, hvor de nøde Lysets og Varmens oplivende Indvirkning, og blev efter deres Død begravede i de store Lighuler i Dybet.

Sonderapparatet og Microskopet lade os saaledes see Oceanet i et nyt Lys. Dets Skjød, der bugner af dyrisk Liv, dets Aasyn, paa hvilket Tiden ikke graver nogen blivende Rynke, — ere ligesaavel som hele Dyr- og Planteverdenen underkastede den store, almindelige Omskiftningslov. Vi faa saaledes et Vink om at ansee Havets Overflade som en af opstaaende Organismer bugnende Planteskole, dets Dybder som Begravelsesplads for Familier af levende Skabninger, der ere talløsere end Havets Sand. Tæt til Livet grændser Døden — ved Siden af Børnestuen ligger Kirkegaarden — en saadan Contrast viser nu engang den animalske Verden. Men det er endnu aldrig blevet stillet os saaledes for Øie, at ansee Havets Overflade som en vid Skueplads for Frembringelser af utallige Væsener, enhver lille Bølgedal, som deres Vugge, og Havbunden som deres uhyre Begravelsesplads.

Paa de Dele af den faste Jordskorpe, der befinder sig paa Bunden af Atmosphæren, arbeide forskjellige Kræfter, der udjevne, nivellere Alt, saavel fra oven nedad, som i modsat Retning. Varme og Kulde, Regn og Solskin, Vinde og Strømme, alle understøttede af Tyngdekraften, ere uophørlig virksomme for at bortvadske Jordens fremragende Høider, formindske dem og dermed udfylde Dybderne. Men betragter man disse nivellerende Kræfters Indvirkning paa det dybe Havs Bund, saa fristes man ved første Øiekast til at ansee dem for aldeles virkningsløse der. Hvilke Naturkræfter skulde der kunne indvirke paa Grunden? Hverken Frost eller Regn kan naa dertil, og Tyngdekraften er saaledes modvirket, at den neppe virker halv saa stærk som paa det tørre Land til f. Ex. at rive den fremspringende Klippeblok ned ad Bjergskraaningen og styrte den ned i Dalen. Vi kunde tænke os Oceanets Vande som en stor Pude, der er lagt paa Oceanets Sengested for at bevare det for Atmosphærens mangfoldige Indvirkninger. Det faste Lands Geologi viser os bestandig ny Perioder, peger hen paa den ene svundne Tidsalder efter den anden; men saalænge Oceanet bliver i sit Bækken, saalænge dets Dybder ere bedækkede med blaat Vand,

saa længe maa de dybt indskaarne Furer, de bratte Overgange fra Høie til Dale paa Jordskorpen der nede vedblive at bestaa lige storartede. Intet kan der fylde Hulerne, ingen nu virksom Kraft kan, saavidt vi vide, trænge ned til Havdybderne og jevne Grunden.

Dog — vi synes at have forglemt hine talløse Millioner Smaadyr, der lade Havets Overflade funkle og gløde af Liv. De udskille af Vandet faste Stoffer, hvormed hine Hulheder siden opfyldes. Disse smaa Havskabninger bygge sig Boliger ved Overfladen, og naar de dø, synke deres Levninger i uhyre Mængde ned og leire sig paa Havbunden. De ere de Atomer, hvoraf Bjerge dannes og Dale fyldes. Vore Mergellag, Leret i vore Flodleier, betydelige Dele af mange store Dalbækkener paa Jorden ere sammenlagrede netop af saadanne Levninger af smaa Skabninger, som vi have hentet op fra Havbunden fra 10,000 Fods Dybde. Disse Skaldyr have altsaa, medens de levede, maaskee forberedet Bestanddele for en frugtbar Jordstrækning, som et Jordskjælv eller en Hævning af Jordbunden maaskee engang i en fjern Fremtid vil frembyde for Menneskene til Dyrkning. Studiet af disse „solløse Skatte", der med saa megen Skarpsindighed ere fravristede Havets rige Bund, fører os saaledes til bestandig ny Anskuelser med Hensyn til Oceanets physiske Oeconomi.

Disse smaa microskopiske Skaldyr vise sig ogsaa for os i en anden Egenskab, nemlig som væsentligt medvirkende til at bevare Ligevægten mellem det Faste og Flydende paa vor Jordklode. Naar det er godtgjort, at disse Skabninger leve ved Havets Overflade og begraves paa Havbunden, saa hører det med til deres Forretninger, at vedligeholde Oceanets Vande i samme uforandrede Tilstand, idet de bestandig sørge for dets Renhed. Det er uomtvisteligt, at Havvandets Saltdele komme fra Landjorden, at de bestaa af opløselige Stoffer, som Regnen udvasker af Markerne og som Floderne føre ud i Havet. Mississippis og Amazonflodens Vande, saavelsom alle Floder i Verden, indeholde store Mængder af Kalk, Soda, Jern og andre Stoffer i opløst Tilstand. De udbringe Aar for Aar en saadan Mængde af disse opløselige Stoffer i Havet, at de, som Bundfald og forenede til eet Legeme, uden Tvivl vilde sætte den dristigste, til Naturens Vidundere allerede vante Naturforsker i Forbavselse. Deres opløselige Stoffer kunne ikke fordampe; ere de engang i Oceanet, maa de forblive der, og da Floderne uophørlig bringe ny Tilførsel, maatte Havet blive bestandig mere opfyldt deraf. Nu tilføre Floderne Havet disse Stoffer opløste i fersk Vand, der som det lettere i nogen Tid forbliver i eller nær ved Overfladen; og her ere disse microskopiske Dyr i Virksomhed; de udtrække hin Kalk, Soda osv., og berøve saaledes Havet disse Stoffer ligesaa hurtig, som Floderne skylle dem ud i det, og aflægge dem i fine Lag paa Havgrunden.

Alt, hvad Dybdeloddet bringer op fra Havbunden, som Mennesket vel aldrig vil faa at see med sine Øine, maa for Naturforskeren være af største Interesse; alene de faa Kubiklinier af ubetydelige Stoffer, som vi have omtalt, have været istand til at udvide vor Naturkundskab.

Hyrdebørnene.

(Hermed et Lithographi.)

Paa de høie Bjerge, i den friske, fri Natur, har vore Hyrdebørn faaet anvist Skuepladsen for deres Virksomhed. Endnu er Arbeidet let, thi kun hoppende Geder ere betroede deres Omsorg; senere ville gjenstridige Køer og de vilde Tyre blande sig mellem disse. Drengen blæser paa sin Skalmeie og har ved sin Side den lille Søster, som en taalmodig Tilhører; trohjertig har en af Gederne nærmet sig og udtrykker sin Forundring ved at snuse til Instrumentet.

Jordskjælvet i Caracas.

De skrækkeligste Naturbegivenheder, som gives, ere Oversvømmelse, Vulkanudbrud, Bjergskred og Jordskjælv; af disse ere aabenbart den sidste den frygteligste. De andre udstrække deres Magt kun over en ringe Del af Jorden og et forholdsvis mindre Antal Mennesker, — for en Del er Redning dog mulig for mange, og man kan dog beregne, hvor man er udsat for disse Farer. Men Jordskjælvets Farer true i store Landstrøg saavel det ene, som det andet Sted, udstrække sig over en lang Række beboede Steder, og ikke sjælden indtræffer Rystelsen saa pludselig, at Menneskene i samme Øieblik, de bemærke den truende Fare, ere begravne under Bygningernes Ruiner. I Europa ere disse Naturbegivenheder sjældnere og træffe med faa Undtagelser kun Øerne i Middelhavet; men i Amerika er den største Del af Landet i lige Grad udsatte for Faren.

En Beskrivelse af de Ødelæggelser, som traf Caracas, Hovedstaden i den columbiske Republik Venezuela, og udbredte sig over en Del af denne Provinds, kan give os en Forestilling om Storartetheden af saadanne Begivenheder og den store Elendighed, for hvilken mange tusinde Mennesker bleve givne til Pris, ligesom ogsaa anskueliggjøre den Virkning, som en uforudseet almindelig Ulykke pleier at frembringe paa det menneskelige Hjerte.

Allerede i December 1811 blev Caracas opskrækket af sin Sikkerhed ved et Stød af temmelig Heftighed. Man beroligede sig dog atter, da der hengik tre Maaneder, uden at der viste sig videre Følger deraf. Endelig den 26de Marts 1812 gik Solen op over Caracas, som ikke skulde see den gaa ned. Dagen lod til at blive meget varm, Luften var rolig og Himmelen skyfri. Det var Skjærtorsdag og Folket strømmede i store Hobe til Kirkerne. Klokken blev fire, da pludselig Klokkerne ringede; det var Guds, ikke Menneskenes Haand, som tvang dem til Gravtoner. En Jordrystelse, som varede 10 Secunder, forfærdede Folket; Jorden syntes flydende og kogende. Man troede nu, at Faren vilde være forbi, da pludselig en heftig underjordisk Torden lod sig høre, men stærkere og mere vedholdende, end Uveirets sædvanlige Rullen i disse Bjergegne. Umiddelbart efter Uveiret fulgte en dobbelt Bevægelse, idet Jorden bevægede sig snart lodret, snart horizontalt i Bølgeform; denne kunde Intet modstaa — i 15 Secunder var hele Staden en Grushob, der havde begravet dens 10,000 Indbyggere. En høitidelig Procession skulde just begynde, og Trængselen var i den Anledning stor i Kirkerne; her bleve henved 4000 Mennesker ødelagde ved de sammenstyrtende Tage. Et Regiment Linietropper var i deres Caserne beredte til Afmarsch for at bivaane Processionen; men kun meget Faa undgik at miste Livet ved Bygningens Sammenstyrten. I den nordligste Del

Hyrdebörn.

af Staden var Rystelsen især heftig; to Kirker, som ragede 150 Fod op mod Himlen, bleve i den Grad forvandlede til Ruiner, at man ved senere Udgravninger neppe fandt Spor af de Piller og Søiler, som havde prydet Bygningerne. Ni Tiendedele af Staden styrtede sammen.

Natten efter Skjærtorsdag viste de mest sønderrevne Billeder af Elendighed og Kummer. En tyk Støvsky, som hævede sig over Stadens Ruiner og ligesom en Taage fordunklede Luften, havde atter sænket sig, saa at Himlen var aldeles klar; Maanen — det var Fuldmaane — belyste Bjergenes Tinder, og Himlens Glæde stak frygtelig af mod den med Lig og Ødelæggelse bedækkede Jord. Man saae Mødre med Børn i deres Arme, som de søgte at kalde tilbage til Livet; trøstesløse Koner vandrede frem og tilbage, søgende enten en Ægtefælle eller en Broder. Alle de Ulykkestilfælde, som man havde erfaret ved andre Jordskjælv, gjentoge sig atter. De Saarede, som vare begravne ved Husenes Sammenstyrten, bønfaldt de Forbigaaende om Hjælp, og mere end 2000 bleve udgravne. Aldrig viste Medlidenheden sig virksommere, aldrig mere opfindsom, end ved Bestræbelserne for at bringe disse Ulykkelige Trøst og Hjælp. Ulykkeligvis manglede man det nødvendige Værktøi til Udgravningerne, og for at udgrave de Ulykkelige, maatte man ofte betjene sig af Hænderne alene. De Saarede, ligesom ogsaa de Syge fra Hospitalerne, bleve baarne til Flodbredden, hvor de ingen anden Beskyttelse havde, end Træernes Løv; Senge, chirurgiske Instrumenter, Charpi — kort Alt, hvad der kunde anvendes ved deres Pleie, var begravet. Endog paa Næringsmidler var der i de første Dage Mangel, og da Brøndene vare tilstoppede, maatte man bringe Vandet fra Floden; men man havde ikke Kar til at øse med, da Alt laa under Ruinerne.

Man havde en Pligt at opfylde, som baade almindelig Skik og Frygt for Pestsygdomme paabød, nemlig at bortskaffe de Døde. Da det vilde være ganske umuligt at begrave saa mange halvt i Gruset nedsunkne Lig, blev en Commission udnævnt for at brænde dem. Store Baal bleve oprettede og antændte, og i to Dage varede Forbrændingen.

Under disse almindelige Lidelser og Ulykker, søgte Folket at formilde Himlen ved religieuse Øvelser; Mange droge syngende omkring og sang Sange for de Døde, Andre skriftede paa offentlig Gade, — Haardhjertede antoge sig Ulykkelige, hvem de ikke tidligere havde værdiget et Blik; Familier, som længe havde levet i Fiendskab, forsonede sig atter. Men medens Følelsen af den almindelige Elendighed havde en blødgjørende Virkning paa Mange, var det Modsatte Tilfældet med Andre, som kun tænkte paa Rov og Plyndring.

Jordskjælvet, som i en eneste Minut ødelagde Staden Caracas, udstrakte sine fordærvelige Virkninger over Kysterne af Venezuela, Narinas og Maracaibo, og endnu tydeligere bleve Sporene deraf i Bjergene i det Indre. Mange Landsbyer og Stæder bleve ødelagte, og alene i Provindsen Venezuela fandt 20,000 Mennesker en pludselig Død.

Femten Timer efter Hovedstødene ophørte Rystelserne aldeles, men efter den 27de Marts begyndte Bevægelserne paany og bleve ledsagede af en stærk, underjordisk Larm. Den 5te April skete endog et Jordskjælv, der ikke stod meget tilbage for de tidligere i Hæftighed, og nu og da bemærkede man den samme bølgeformige Bevægelse, som især havde bidraget til at gjøre Hovedjordskjælvet saa ødelæggende.

(Efter A. v. Humboldt.)

De adskilte Hjerter.

En amerikansk Prisfortælling.

(Af Clara Moreton.)

(Fortsat.)

En Stoi forskrækkede Margrethe; hun saae op; hendes Kam var falden af, trækkende med sig det tunge Slør, og nu faldt hendes rige, sorte Lokker ned over hendes Operakjole, contrasterende med dens skinnende Hvidhed. Hun kastede Haaret tilbage fra Tindingerne; de bankede smerteligt; hun pressede sine smaa, juvelsmykkede Hænder imod dem, og idet hun reiste sig, saa at hendes Kjole sank ned til hendes Fødder, faldt hendes Øine paa hendes symmetriske og rigtklædte Skikkelse, der viste sig i Speilet ligeoverfor. Fængslet ved sin egen vilde, glimrende Skjonhed, gik hun nærmere, idet hun med Foden kom til at knuse sin tabte Bouquet.

Ak! saaledes nedtraadte hun jo også sit Livs Blomster.

„Mig!" sagde hun, idet hun vedblev at betragte sit Billede i Speilet. „Er det muligt, at Howard Dorrance har behandlet mig saa skjændigt? Hvor ofte lovede han ikke, inden jeg blev hans Kone, kun at studere mine Ønsker; og nu, fordi jeg var paastaaelig med at faae et Ønske opfyldt, har han hævnet sig saa fornærmeligt paa mig! ikke skaanet mine Følelser, selv ikke i en Andens Nærværelse og føiet Mishandling til Fornærmelsen!" og hun saae ned paa sin Arm.

Den Lyd, der før havde forskrækket hende, hørtes igjen. En Vinduesskodde knagede; det kunde maaskee være Vinden, men forfærdet listede hun sig ud af Værelset, igjennem Salen og ind i Bibliotheket paa den anden Side. Lyset brændte der endnu, og den første Gjenstand, hendes Øie faldt paa, var den aabne Skuffe, som hendes Mand havde glemt at lukke. Hun optog den lille Krands og læste Navn og Datum. Den faldt ud af hendes skjælvende Hænder, og hurtig saae hun de andre smaa Erindringer igjennem. Engang tænkte hun paa at løsne en Pakke Breve, men hun turde ikke; Baandet, der holdt dem sammen, var forseglet. Tilsidst kom hun til den lange Lok kastaniebrune Haar, og nu blegnede hendes Ansigt og hendes Læber bævede. Hun vilde have kastet det i Ilden, men pludseligt skiftede hendes Ansigt Udtryk, et triumpherende Smil spillede i hendes Øine, idet hun omhyggeligt lagde det igjen i Papiret. Hun kom til at see henimod Døren; den stod paaklem, og det var, som om hun blev til Iis, ved at møde Edvard Grahams Øine, der vare fæstede paa hende. Med Fingeren paa Læben, nærmede han sig hende med lydløse Trin.

„Bliv ikke forskrækket; jeg skal øieblikkeligt forklare Dem, hvorledes jeg kom her. Sæt Dem ned; De bliver syg; De seer allerede ud, som om De var det, med deres blege Ansigt og hvide Læber. Min dyrebare Mrs. Dorrance! Lad mig fortælle Dem, hvor høit jeg tilbeder Dem, forat det kan undskylde min Paatrængenhed."

Margrethes Stemme var hæs, da hun svarede:

„Nei, De maa ikke fortælle mig Noget. Hvad vilde han sige, hvis han fandt Dem her? Gaa — gaa! jeg beder Dem derom. Jeg skjælver ved at tænke derpaa."

„Jeg vil gaa, hvis min Fraværelse paa nogen Maade vil lette Dem. O, Margrethe, hvis jeg turde bede Dem om at gaa med mig! Hvorfor vil De blive og taale en slig Behandling, som jeg har været Vidne til i Nat? Dyrebare Margrethe, vil De ikke lade mig beskytte Dem imod ham?"

Mrs. Dorrances Sind var beskjæftiget med andre Ting; hun forstod

øiensynlig ikke hans Mening, thi hun svarede rolig:

„De er meget god. Jeg er bedrøvet over, at De maatte dele hans Vrede med mig, men De maa undskylde ham for min Skyld. Jeg har aldrig før seet ham saa haard. Hvad mig angaaer, kunde jeg have tilgivet og glemt Alt, hvis ikke dette havde været —" og hun pegede paa Bordet; „see der, Mr. Graham, han elsker mig ikke; han har aldrig gjort det; her ligge de opbevarede Erindringer om en dybere Kjærlighed. Sig mig, De maa jo vide det, var min Mand nogensinde Deres Søsters erklærede Elsker?"

Edward Grahams tynde Læber vare tæt sammenpressede, og hans graa Øine funklede med en staalgraa Glands, idet han svarede:

„Ja, Mrs. Dorrance, da han første Gang saae Dem, var han Helenes Forlovede."

„Jeg skal hævne mig paa ham," sagde hun hurtigt, idet hendes Øine funklede.

Et halvt undertrykt Smil krusede Grahams Læber, medens hun talte, og da hun reiste sig og tog en Sax frem fra sin Arbeidskurv, nærmede sig ham og bad om Tilladelse til at klippe en Lok af hans Hoved, kunde han ikke holde det triumpherende Udtryk tilbage, der gik over hans Ansigt.

Hun lagde Haaret ligegyldigt paa Bordet, saaledes som hun vilde have gjort ved en Fjer eller en duftløs Blomst, og da saae han, at han i sin begjærlige Hast havde øst Haab for sin Plans Fremme, hvor der i Virkeligheden intet havde været for ham.

„Jeg maa bede Dem, som en Ven af min Mand" — her antoge Grahams Øine igjen deres forrige Glands, men den umistænksomme Margrethe vedblev — „at De ikke omtaler vor Ulykke. Jeg veed ikke, hvor meget De har seet eller hvorledes De saae det; thi jeg troede, at Døren var bleven lukket for Dem, da jeg var kommen ind i Huset."

„Jeg vil forklare Dem det," afbrød Graham. „Da Deres Mand saa heftigt lukkede mig ude, opdagede jeg, at den ene af Skodderne i Dagligstuen kun var bleven skudt løst til og endnu ikke var lukket. Jeg sendte Kudsken bort, og idet jeg stillede mig paa Balconen, passede jeg paa, da jeg frygtede for, at Howard maaskee havde været til Klubmøde, hvorfra han var vendt hjem under den nydte Vins Indflydelse, saa at De maaskee kunde komme til at lide under hans Hidsighed. Jeg kunde ikke paa anden Maade forklare den Forandring, der var foregaaet med ham. Jeg saae Alt, og efterat han havde forladt Stuen, vilde jeg gaa ind til Dem, men ved hvert Forsøg paa at aabne Skodden saae jeg, at jeg forskrækkede Dem. Da De gik ind i Salen, krøb jeg hurtigt og forsigtigt ind, og da jeg gjættede, at De var gaaet ind i Bibliotheket, fulgte jeg efter. Det Øvrige veed De."

„Hvor uforsigtigt!" var det Udraab, der undslap Margrethes Læber.

Grahams Bryn trak sig sammen. „Jeg er Intet for Dem, Mrs. Dorrance," sagde han utaalmodigt; „jeg troer ikke engang, at De betragter mig som en Ven."

„Hvor kan De tale saaledes, Mr. Graham?" sagde hun og rakte ham sin Haand. „Jeg har altid tænkt godt om Dem, men De maa selv indsee, hvor uforsigtigt De har baaret Dem ad i Nat — hvilken Stilling De har bragt mig i, hvis min Mand kom nu. Men jeg vilde ønske, han kom!" tilføiede hun heftigt, „jeg vilde ikke give ham et Ord til Forklaring; han skulde lide, som han fortjener det."

„Tænkt godt om mig!" gjentog Edward Graham; „De har tænkt godt om mig, siger De. Margrethe, hvis hele Deres Hjerte var opfyldt af Kjærlighed til en Anden, dersom hans Stemme

var den eneste Musik, De brød Dem om at lytte til, hans Smil Deres eneste Solskin, vilde De da være tilfreds, hvis han kun tænkte godt om Dem til Gjengjæld?"

Mrs. Dorrances store Øine udvidede sig af Forundring, og sænkede sig under det faste, brændende Blik, der mødte hendes eget.

„Mr. Graham," sagde hun, „jeg er Hustru, og kan ikke høre paa slige Ord; jeg beder Dem om at forlade mig nu. Havde jeg nogensinde drømt om, at Deres Venlighed imod mig kom af andre Følelser end Venskabets, da skulde jeg ikke være kommen Dem imøde, som jeg gjorde."

Han vendte ikke sine Øine fra hende, idet han svarede:

„Ja, De er Hustru — en ikke elsket Hustru, som disse Blade bevidne — og deres eget Hjerte siger Dem, at det forholder sig saaledes. Margrethe, hør mig; De sagde nylig, at De vilde hævne Dem — De kan ikke elske Een, der saaledes tyranniserer Dem, medens hans Hjerte tilhører en Anden — De kan ikke elske —"

„Jeg elsker ham!" udbrød Mrs. Dorrance; „jeg elsker ham kun altfor høit; men han skal aldrig vide det; jeg skal overbevise ham om det Modsatte," og hun sukkede dybt ved Tanken om, at hun maaskee allerede havde overbevist ham altfor vel derom ved sin Opførsel i denne Nat, ved sine haarde og heftige Ord.

Hun gik hen til Døren, og idet hun aabnede den, sagde hun:

„Jeg vilde ønske, De vilde gaa strax;" og da han nærmede sig, tilføiede hun; „hvis De nogensinde ønsker, at jeg igjen skal betragte Dem som Ven, maa De aldrig mere tale et Ord til mig om Kjærlighed. Jeg vil begrave det Forefaldne i min egen Barm og haaber, at De vil love mig det Samme."

Han svarede ikke, men han trykkede hendes Haand til sine Læber og gik bort, i sit Hjerte forbandende sin overilede Fremfærd, som i Fremtiden vilde stille hende paa sin Post imod ham.

Og idet Margrethe nu igjen kastede sig i den samme Lænestol, hvor hun en Time iforveien havde overgivet sig til en saa lidenskabelig Heftighed, begyndte hun at tænke efter. Hun saae de Farer, for hvilke hun havde udsat sig, og hun undrede sig ikke længer over, at hendes Mand havde villet skjærme hende mod Verden og dens Fristelser. Nu da hendes Samvittighed var vaagnet af sin Slummer, undlod den ikke at bebreide hende hendes Vildfarelser; det Slør, som Egenkjærligheden havde kastet over Alt, var gledet bort, og ydmyget ved, hvad hun havde gjort, vilde hun være gaaet til sin Ægtefælle fuld af Anger, hvis ei de Reliqvier fra Fortiden, som den aabne Skuffe viste hende, vare traadte imellem.

„Jeg kan ikke tvivle om, at han har elsket mig," sagde hun til sig selv, medens hun gjenkaldte sig mange Smaaomstændigheder fra Deres Samliv, „jeg kan ikke tvivle derom, og det er mig, der har drevet ham tilbage til Erindringen om hans første Kjærlighed. Men han gjorde mig Uret ved at skjule det for mig; havde jeg vidst, at hans Hjerte engang havde tilhørt en Anden, vilde jeg have passet mere paa det, men jeg stolede formeget paa min egen Magt. Dersom jeg nu sagde til ham, at jeg havde handlet urigtigt, at jeg indsaae mine Feil, hvor vilde han da ikke triumphere over mig, og altid foreholde mig sin første Kjærlighed, som en Bussemand, hvormed han kunde skræmme mig til Underkastelse. Nei, det skal han ikke gjøre. Jeg vil holde mig til min første Plan; han skal tro, at ogsaa jeg har Erindringer."

Idet hun nærede sin Hevn paa denne Maade, slukkede hun Lyset og vendte tilbage til Bibliotheket.

Hun tog et Stykke Papir fra sit eget Skrivebord og skrev derpaa: „Edward. Midnat. Amor et Constantia." Derpaa lagde hun den Lok Haar, som hun havde klippet af Grahams Hoved, deri, og puttede det ned i en aabentstaaende Skuffe.

Hun gik op til sine Børns Sovekammer, men hvor stor var ikke hendes Forundring ved at finde sin Mand oppe, hvem hun forlængst havde troet i dyb Søvn. Han stod ved Siden af Kaminen, og hans Ansigt var ligesaa blegt og strengt som det Marmor, hvortil han lænede sig. Hendes Hjerte gjorde hende Bebreidelser, men hun vilde ikke lytte til dets bedre Indskydelse.

„Han bør gjøre den første Tilstaaelse," sagde hun til sig selv, men hun ventede forgjæves derpaa. Han saae hende samle sit Tøi sammen og forlade Værelset uden at gjøre den ringeste Bevægelse for et holde hende tilbage. Ingen af dem sov denne Nat. Begge vare sig bevidste at have feilet, og Hver især tænkte den Anden mest skyldig.

Howard Dorrance var bleven vakt af det Drømmeri, hvori han var sunken hen efter at have forladt sin Kone, ved at høre Gadedøren blive lukket. Han skyndte sig hen til Vinduet, da han frygtede for, at hans Kone i sin Heftighed skulde flygte bort fra ham, og saae Edward Graham forlade Huset. Overrasket og naturligvis tænkende, at hans Kone maatte have lukket ham ind, pinte han sig selv med Mistanke, indtil det svimlede for ham.

Saaledes vare to Hjerter, der gjensidigt elskede hinanden inderligt, nu adskilte ved en Malstrøm af Stolthed, Jalousi og Lidenskabelighed, og det paa Grund af de Feil i Opdragelsen, der gjorde det umuligt for den Ene at bringe de Ofre, som Kjærligheden forlanger, medens den Anden glemte at give efter for de Tilbøieligheder, som denne Opdragelse havde fremkaldt.

3die Kapitel.

I de Uger, der nu fulgte, havde Margrethe Dorrance Leilighed nok til at angre sin Gjenstridighed. Den Kløft, der skilte hende fra hendes Mand, syntes daglig at udvides. Han gav hende ingen Leilighed til Forklaringer, men behandlede hende med paatagen Kulde, naarsomhelst de mødtes. Han delte ikke mere Værelse med hende siden hin skjæbnesvangre Nat.

Hun følte nu, at det vilde være meget lettere, om hun havde givet efter for hans Ønske — selv om hun havde skullet gjøre Afkald paa al Selskabelighed — end at bære den Straf, som hendes Egensindighed havde bragt over hende.

Ofte var hun paa Nippet til at kaste sig for hans Fødder og bede ham om at gjengive hende sin Kjærlighed, men da holdt Stoltheden hende tilbage med sit Jerngreb.

Hun følte altfor vel, at den Uenighed, der havde skilt hende fra hendes Mand, ogsaa havde fjernet hende fra Gud. Hun kunde ikke bede til ham, som før, naar hun saae paa sine Børn og sin Mand, og maatte erkjende hans Godhed og Barmhjertighed mod hende, ved at give hende en slig Velsignelse. Med et ubodfærdigt Hjertes Egenkjærlighed beskyldte hun ham nu for Uretfærdighed, og idet hun gjenkaldte sig de Lærdomme, der tidligt vare blevne hende indprentede af en kjærlig Moder, som nu ikke var mere, tænkte hun, at hvis hun var bestemt til at være en ikke elsket Hustru, vilde hun idetmindste lære at bære det med Standhaftighed.

Saaledes fjernede hun sig Dag for Dag mere fra Himlen; denne Jords Torne saarede hende, hendes Hjertes Bitterhed tog Overhaand og kun Stoltheden gav hende Styrke til at lide.

Tilsidst kom der en Indbydelse til et Selskab, der blev givet af en af hendes ældste og bedste Veninder.

Margrethe følte hverken Tilbøielighed til at gaa eller Lyst til at belave sig derpaa, men Emilie Walton vilde ikke vide af noget Afslag at sige. Tableauer vare endnu i Mode dengang, og hun gjorde Anstalter til at have dem i stor Maalestok. Ingen undtagen Margrethe nærmede sig hendes Idee om en Rebecca, og derfor frasmigrede hun Mrs. Dorrance et tøvende Samtykke.

Dagen før Selskabet kom endelig, og hele Morgenstunden havde Margrethe følt en forunderlig Sørgmodighed.

Enhver Smaating syntes beregnet paa at nedtrykke hende mere og mere, og da den Time nærmede sig, da Mrs. Walton havde lovet at sende sin Mand efter hende, stod hun skjælvende af Kulde ved Siden af den flammende Ild og følte, at hun gjerne vilde dø, naar hun blot endnu engang kunde hvile sit Hoved mod sin Ægtefælles Bryst.

Hun havde bestilt sin egen Vogn, og til den fastsatte Time var den punktlig for Døren.

Mr. Walton var ikke kommen. O, hvilken Lettelse, hvis hun ikke behøvede at gaa.

Endnu engang gik hun ind i sit Boudoir — det yndige lille Værelse, hvor hun havde tilbragt saamange lykkelige Timer, naar hendes Mand læste høit for hende, medens hun, hvilende paa en Sopha, lyttede efter og tænkte paa, om Noget vel kunde være skjønnere end hans rige, melodieuse Stemme.

Nu stod hun her alene. Alene! og o, hvor ulykkelig! Hvor hun vendte sig hen, viste de store Speile hende et blegt Ansigt, som de udgydte Taarer havde røvet deres halve Glands. Hvor forunderligt var det ikke!

Klokken ringede og Tjeneren lukkede en Herre ind i Dagligstuen.

Da Mrs. Dorrance gik ind, mødte hun Edward Graham.

„Mr. Graham! hvilken Hændelse skylder jeg dette uventede Besøg?"

„Mrs. Walton paalagde mig iaftes at hente Dem, Mrs. Dorrance; hun sagde, at hendes Mand vilde blive uundgaaeligt opholdt."

Mrs. Dorrance smilede, men hendes Øine forandrede ikke deres sorgfulde Udtryk, idet hun svarede:

„Da Emilie ikke har holdt sin Del af Aftalen, bliver jeg ogsaa løst fra min. Jeg tager ikke ud i Aften, Mr. Graham, og det gjør mig ondt, at have gjort dem al den Uleilighed. Jeg vil ikke opholde Dem et Øieblik længer."

„Men, Mrs. Dorrance, Deres Veninde lod mig love, at jeg ikke vilde vende tilbage uden Dem; Deres Fraværelse vilde kaste en Skygge over hele Selskabet."

„Jeg er ikke forfængelig nok til at troe det, Mr. Graham," svarede hun lidt foragteligt.

„Jeg sagde det ikke for at smigre Dem, Mrs. Dorrance; men det vil dog blive Tilfældet, da Mrs. Walton gjør Regning paa Dem til flere Roller, og uden Dem maa altsaa den hele Række af Tableauer falde."

„Jeg kan Intet gjøre derved, Mr. Graham. Da Emilie ikke har sendt sin Mand efter mig, som hun lovede, er jeg uden Ledsager. Det nytter ikke, at De lover at være det, da De veed, at min Mand har forbudt mig at modtage nogen Opmærksomhed af Dem."

„Men, Mrs. Dorrance, Deres Mand har taget dette Forbud tilbage," afbrød Graham hende ivrigt, og idet han

talte, saae han ned igjennem den hele Række Værelser, thi de stode Begge midt i Dagligstuen. Hans Stemme var maaskee en halv Tone lavere, idet han vedblev:

„Jeg mødte ham idag og bad om Tilladelse til at være Deres Ledsager iaften, og han svarede strax, at han Intet havde at indvende derimod. Jeg haaber nu, at De ikke vil finde Dem retfærdiggjort ved at skuffe Deres Venner."

Mrs. Dorrance kunde ikke gjøre for, at der pludseligt paatrængte sig hende en Mistanke om, at Graham ikke talte Sandhed. Hun havde naturligvis ophørt at betragte ham som Ven siden den Nat, da han havde prøvet paa at bringe hende til at glemme sine Pligter som Hustru; og idet hun satte ham i Forbindelse med den første Aarsag, der havde gjort hende uenig med hendes Mand, var det intet Under, om hun frygtede for, at han skulde adskille dem endmere. Hun fæstede sine Øine alvorligt paa ham:

„Mr. Graham, er det den rene Sandhed?"

„Hvilken Grund har De til at betvivle mine Ord?"

„Jeg tænkte det muligt," svarede hun, „at dette kunde være en af disse Leiligheder, ved hvilke det selskabelige Liv giver os fuldkommen Aflad for at være falske; men hvis det forholder sig, som De siger, vil jeg ikke skuffe Emilie; jeg troer ikke, at det vilde være Ret at gjøre det."

Hun gjorde sig istand til at gaa ud til Vognen.

„De narrer mig ikke?" sagde hun.

Graham aabnede Døren. Da han fulgte Mrs. Dorrance ind i Salen, opfangede hans hurtige Blik et Glimt af hendes Mand, der just kom ud fra Bibliotheket. Han svarede med hævet Stemme:

„Jeg fortalte Dem nøiagtigt, hvad Deres Mand sagde til mig, Mrs. Dorrance."

De vare borte. Margrethe havde ikke seet det ene bønfaldende, fortvivlende Blik, der blev kastet efter hende. Hun drømte kun lidt om den Dødssmerte, som et Hjerte, der strømmede over af Kjærlighed til hende, maatte kæmpe med i denne lange Nat. Kunde hun have gjættet det, hvor gjerne havde hun da ikke standset sin Gang; med hvilke Forklaringer og Bekjendelser om det Forbigangne, med hvilke Løvter for Fremtiden vilde hun ikke have adspredt denne stadigt voxende Storm.

„Falsk, listig og snedig, som jeg troer han er, har han dog sagt hende Alt og hun har valgt. Nu skal det være, som jeg har sagt, endskjøndt det knuser mit Hjerte."

Disse var de eneste Ord, der undslap hans Læber.

Og hvad havde han sagt?

Det var sandt, at Edward Graham havde mødt ham og bedt ham om hans Samtykke til at være hans Kones Cavalleer, men han havde sagt, at det var til en Aftenunderholdning i Theatret. Det var sandt, at Dorrance havde svaret, at han ikke vilde hindre det, men han havde tilføiet: „Dersom hun samtykker i at gaa med Dem iaften, skal hun aldrig mere vende tilbage til mit Hus."

(Fortsættes.)

Blandinger.

Jordbranden i Planitz ved Zwickau.

Til de mærkeligste Afbenyttelser, selv af Jordens Forstyrrelse, hører udentvivl Drivgartneriet (tilhørende G. Geitner) i Planitz ved Zwickau. Denne By ligger i en af de smukkeste og mest romantiske Dale ved Floden Mulda i Kongeriget Sachsen; det er en betydelig Stad med mange forskjellige Slags Fabriker, 5 Kirker og omtrent 7,000 Indbyggere. Her findes nemlig en brændende Stenkulsfløts, som sandsynligvis ved Uforsigtighed kom i Brand for 3—400 Aar siden, og siden den Tid, trods alle Slukningsforsøg, ja selv trods gjentagen Tilkastning af den hele Schacht, uophørlig vedbliver at brænde og endnu vil brænde i Aarhundreder, indtil det sidste Kullag er fortæret. Det underjordiske Brandsted er nu 200 Fod under Jordoverfladen; Varmegraden er regelmæssig; ingen Sne bliver liggende om Vinteren; Thermometret synker i den strengeste Vinter ikke under 4° R. Stikker man Haanden i et 1 Fod dybt Hul, kan man kun holde den deri i kort Tid. I Sommeren 1851 blomstrede her en Erythrina christa galli (Hanekam), med 210 Blomsterstengler og over 14,000 Blomster, som indtog et Omfang af 36 Fod.

Selvfortæring.

En engelsk Tidende meldte for en Tid siden, at der i Barnsley i Yorkschire lever et Barn, der plages af en saa rasende Hunger, at, naar det ikke strax faaer den Mad, det forlanger, afbider og nedsluger det Kjød af sine Arme. — Lignende bliver berettet om Dyr. Saaledes hedder det i et tidligere Nr. af „Quarterly review": „I Jardin des plantes i Paris existerer en gammel Hyæne. Tilfældigvis havde den brukket et Ben. Førend Knoklerne atter vare sammenvoxede, bed den Lemmet af om Natten, og om Morgenen fandt man, at den ganske havde opædt det, baade Kjød og Knokler." — Remie beretter: „En berømt Entomolog (Insektkyndig) fangede en grøn Græshoppe. Ved Forsøget paa at befri sig, mistede den et Bagben. Dette blev, tilligemed Insektet selv, sat i en Flaske, og den næste Morgen var det halvt fortæret." — Selby taler om en fangen Ørn, der af Hunger skallede Kjødet fra Benene paa sig. — At Kaalorme og Frøer fortære deres afkastede Hud turde være ligesaa bekjendt, som at Ræve, Rotter og Mus, naar de ere fangne i en Fælde, ikke tage i Betænkning at afbide et Ben eller Halen, for at opnaa Friheden.

En Officersoppasser pralede mellem sine Kammerater af, at han og hans Herre vexelvis bankede hinandens Kjole. De Andre rystede paa Hovedet og vilde ikke ret tro hans Paastand. „Den eneste Forskjel", forklarede Karlen, „er, at han ved Bankningen trækker sin Kjole af; men jeg beholder den paa."

Thiers sagde til Arago: I Frankrig gives der fire Partier: de Kortsynede, de Langsynede, de Eenøiede og de Blinde." — „De glemmer de Skeløiede," svarede Astronomen, og Thiers, som hørte til denne Klasse, var, maaskee for første Gang i sit Liv, forlegen for et Svar.

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 13.

Et indisk Kongehof.

Paa en Tid, hvor Ostindien drager Opmærksomheden paa sig, hvor Santalernes Opstand kun ved de kraftigste Midler er undertrykt og Kongeriget Audh er indraget i det engelsk-ostindiske Compagnies i Forveien uhyre Rige, ville følgende Skildringer, som sætte os midt ind i hint Fyrstehofs Glands, eiendommelige Skikke og despotiske Forfatning, have stor Interesse. De ere uddragne af et Skrift, som er forfattet af en Englænder, Knighton, der en lang Tid var Medlem af Kongens Hofstat.

Det er nu over tyve Aar siden, at jeg reiste til Lackno, hvor Nasreddin, en Søn og Efterfølger af Ghazi-eddin, den første Konge i Audh, dengang residerede. Mange af mine Læsere ere maaskee ikke saa noie bekjendte med det Land, hvori Lackno er Hovedstaden, og jeg vil derfor i korte Omrids give en Forklaring derover.

Da Lord Wellesley mod Slutningen af forrige Aarhundrede kom til Indien som Generalgouverneur, var Audh større end England. Det dannede en Provinds af det store Stormogulrige, og dets Herskere kaldte sig Nawab-Vezirer. Men snart afskar den engelske Gouverneur Halvdelen af Landet, og føiede denne Del til Præsidentskabet Bengalen. Marquien af Hastings skjænkede senere Fyrsten, af Erkjendtlighed for et Laan paa to Millioner Pund Sterling, et stort Landstrøg ved Foden af Himalaya, og Hs. Høihed Nawaben forandrede sin Titel til „Hs. Majestæt Kongen". Nasr-eddin, en ung Mand paa tredive Aar, var saaledes i Aaret 1827 Compagniets Salvede.

Det var ikke Forretninger, som bragte mig til at reise derhen, men snarere de næsten eventyrlige Fortællinger om det eiendommelige Liv i denne By og ved det derværende Kongehof, om Kongens store Menageri, om denne Fyrstes Forkjærlighed for Europæerne, om Beboernes krigeriske Tilbøieligheder og martialske Udseende. Enhver af de vildtudseende Mænd skulde efter Sigende være bevæbnet med Luntegevær eller Spyd, med Skjold og Sabel. Som det saa ofte er gaaet mig, ventede jeg ogsaa dengang at blive skuffet. Dette skete dog ikke, og Virkeligheden overtraf endog mine Forventninger.

Det var mit Ønske at træde i Kongens Tjeneste, og det blev mig desuden betydet, at jeg kunde let saa dette Ønske opfyldt, da jeg i alle Henseender var uafhængig af det ostindiske Compagni. Den første Gang, jeg fremstillede mig for Hs. Majestæt, var i en Privataudience, som skulde finde Sted i Haven, hvor han ofte spaserede med sit Hofgesinde. Man tør aldrig nærme sig indiske Fyrster med tomme Hænder; en Gave maa selv ved almindelige Opvartninger overrækkes dem; men i de fleste Tilfælde gjør Kongen Gjengjæld med en endnu større Gave. Efter den mig givne Anvisning ventede jeg ved Enden af en Allee paa Kongen og holdt min Gave, som bestod i fem Guldmohurs (omtrent en Værdi af 75 Rd.) paa den aabne Flade af min høire Haand, hvorover der var udbredt et fint Stykke Musselin, hvorpaa Guldstykkerne laa. Endelig nærmede Selskabet sig. Kongen var klædt efter europæisk Mode og bar en simpel, sort Klædning og rund Hat. Hans Ansigt

besad et indtagende Udtryk og havde en let brunlig Farvning, hvortil hans sorte Haar og Skjæg tilligemed de sorte Øine fortræffelig passede. Da han nærmede sig, underholdt han sig paa Engelsk med sit Følge, dog var jeg altfor beskjæftiget med mig selv til at forstaa, hvad der blev sagt.

Da Kongen kom nærmere til mig, smilede han og lagde sine Fingre paa Guldet i min Haand, hvorved han spørgende bemærkede:

„De har besluttet at træde i min Tjeneste?"

„Ja, Deres Majestæt, det ønsker jeg," var mit Svar.

„Vi ville blive gode Venner; jeg elsker Englænderne."

Idet han sagde dette, gik han videre og optog sin forrige Samtale. Jeg traadte ind mellem Følget. Da Kongen ikke tog Guldet, puttede jeg det i Lommen, fordi jeg ellers kunde være udsat for, at een af Hoffolkene kunde have viist mig den Høflighed at skille mig af med det.

Først blev min Opmærksomhed fængslet af det kongelige Slots store Udstrækning. Det var egentlig ikke et Pallads, men en fortsat Række af Palladser, som laa langs med Gumtys Bredder; Lackno ligger ved denne Flod. Kongen af Audhs Residents lignede heri ligesaa meget Seraillet i Constantinopel, som Schahen af Persiens Residents i Teheran eller det keiserlige Slot i Peking. I alle orientalske Stater ere disse Slotte ikke alene Herskerens Bolig, men ogsaa Regjeringens Hovedsæde. Med deres talrige Bygninger, som ligne smaa Byer, gjemme de ikke alene Harenmets og Følgets store Antal indenfor sine Mure; men ogsaa de høiere Statsembedsmænds Forretningslokaler findes her. De indesluttte Gaarde og Haver med Fontainer, smaa Søer, ja selv store Torve og Pladse. Dette er ogsaa Tilfældet i Lackno. Værelserne ere i Almindelighed meget rummelige og forzirede med rige Candelabrer og et stort Antal temmelig smagløst indfattede Billeder. Der hersker en Overflødighed af Gjenstande, saa at Synet af dem mere forvirrer, end fryder Øiet. Alt er kostbart, — pragtfulde Lysekroner, Opsatser af sjeldne Træsorter, Elfenben og lakeret Metal, Rækker af Rustninger og juvelbesatte Vaaben, rigt dekorerede Skjolde indtage alle Vægge.

Een Gang om Maaneden giver Hans Majestæt de britiske Officerer en offentlig Frokost; leilighedsvis bliver der ogsaa givet festlige Diners; men alle saadanne formelle Selskaber ere ham meget imod.

„Gud være lovet!" hørte jeg ham engang udraabe, da disse ceremonielle Besøg vare endte. „Nu ville vi drikke et Glas Vin i Ro og Mag. Hvor saadanne Visiter ere taabelige!" Dermed vuggede og strakte han sig mageligt, tog sin juvelbesatte Hue af og kastede den hen i en Krog.

Hans Privatdiners ere ham behageligere. Der er al Tvang lagt tilside, og de ende sig i Almindelighed med Forlystelser af forskjellig Slags; saaledes Gjøglerpræstationer, Musik, Dands, Dukkecomedier og Hanekampe osv.

Ligeoverfor Slottet, paa den anden Bred af Gumty, udbreder Parken sig, i hvilken der findes et stort Menageri. Størrelsen af denne Samling af levende Dyr og deres Forskjelligheder overtraf Alt, hvad jeg havde holdt for muligt. Store Skarer af Elephanter, Tyre, Rhinoceros, Antiloper, Dschitahs eller Jaglegarder, Losser, persiske Katte og chinesiske Hunde solede sig i Parken, enten i Bure eller sorgløst henstrakte i Græsset, som Faar og Køer paa vore Enge.

En af de sædvanligste Forlystelser ved Hoffet i Audh var Kampe mellem Fugle og mellem vilde Dyr, som man opdrog og afrettede til dette Øiemed. Med hvilken særegen Haardnakkethed fægtede f. Ex. to mandlige Agerhøns med hinanden, stødende og

puffende hinanden med de paasatte Sporer. Ved slige Leiligheder, sædvanlig efter Middagstaflet, blev Bordet gjort ryddelig, og de smaa Kæmper, ophidsede i Forveien ved Pirringsmidler, bleve satte paa Bordet foran Kongen. Hanerne saae paa os og undrede sig sandsynligvis over, at man havde stillet dem derhen. Et skingrende høit Skrig udstødtes og besvaredes; men ellers gave de intet Tegn paa Fiendskab mod hinanden. Nu satte man en Høne paa Bordet lige midt imellem Hanerne, og enhver af dem nærmede sig med magelige Skridt, for at stifte Bekjendtskab med den Nyankomne; men dette foregik paa en saa værdig og ophøiet Maade, som om det var en Tyrk, der vilde gaa til Moskeen eller til Haremmet. Naar de saaledes nærmede sig til hinanden, kunde man snart see Tegn paa Fiendskab i Holdningen og Gangen. Her reiste sig en Fjeder, der blev Halsen strakt frem, en udfordrende Galen blev besvaret med et endnu mere kamplysten Klukken, hvorved Hønen stadig blev en rolig Tilskuer, indtil der skete et Tilløb. Saa roligt som muligt, fløi den i Veiret, lod de to Herrer afgjøre Striden indbyrdes, og disse vare snart i Aktivitet med reiste Fjeder, hævet Kam og fremstrakt Næb. I Begyndelsen iagttager den ene den anden, idet den derved bevæger sine halvtudfoldede Vinger af Harme og Hidsighed, og hurtig løfter de besporede Fødder og sætter dem ned igjen, som om den var rigtig oplagt til Kamp. De bevægede sig forsigtig i en Rundkreds om hinanden, udførende Skinangreb og Tilbagetog, men enhver synlig ophidset af Ønsket om Seiren, og gjørende sig Umage for at dyppe Næbet i Fiendens Blod. Vi saae paa Kampen med Opmærksomhed, og gave snart den ene, snart den anden vort Bifald, eftersom Kampen skred frem; Kongen var den ivrigste. Endelig stødte de to smaa Helte paa hinanden ved et Spring i Luften, nogle Tommer over Bordet; Sporerne stødtes i Fiendens Laar og Sider, og vilde Stød med Næbet førtes efter Øinene. Der flyder Blod, nogle smaa Draaber hist og her; men man saae dog, at det ikke havde været noget Skinangreb, ingen Tvekamp uden Maal eller Hensigt. Tilskuerne hilse Øieblikkets Seirherre, idet han med Stolthed seer sig omkring og forkynder sin Daad ved Klukken. Men der er ingen Tid at spilde; Fienden nærmer sig atter. Han synes ikke at være bleven forknyt ved det mistede Blod, ved det saarede Laar eller den oprevne Side; men uden Løven begynder han forfra. Springet gjentages, og der bliver atter stødt med Sporerne og hakket efter Øinene. Den forrige Seirherre har tabt sine Fordele og trækker sig nogle Skridt tilbage med et udrevet Øie, som hænger ned over Halsen. De larmende Raab, hvormed Tilskuerne, der ere vante til dette skrækkelige Skuespil, ophidse den stakkels eenøiede, ere aldeles unødvendige. Springene blive hyppigere og hver Gang vildere, og der høres ikke op, førend een af de Kæmpende falder afsjælet ned paa Bordet eller døer af Blodtabet. Seirherren har ofte mistet et Øie, er Krøbling for Livstid, og kan endda skatte sig lykkelig, naar han har Brugen af et Ben tilbage. Ofte døer endog Seirherren selv mellem Hænderne paa Tjenerne, der overvælde den med Kjærtegn. Bordet bliver vasket rent, og Vinbægeret gaaer atter rundt. Kongen, der er i godt Humeur, befaler, at Enhver skal snuse med ham, hvad ogsaa Alle idetmindste tilsyneladende gjøre. Det qvindelige Følge tænder den bag ham staaende Hukah, og Hs. Majestæt ryger i munter Overgivenhed over den lille vilde Djævel, som saa behændig har hakket Øiet ud paa Modstanderen, og da har trukket sig tilbage med opreven Mave. Det var virkeligt til at lee over. Naar Hs. Majestæt ønsker

mere af slig Forlystelse, saa skynde Tjenerne sig med at spørge, om Compagniets Salvede nu vil have Vagtler eller igjen Agerhøns, Krager eller sædvanlige Haner. Naar han har valgt, begynder Kampen paany, og Larmen stiger, jo mere Vinen gaaer rundt, indtil Hs. Majestæt ikke er istand til at give flere Befalinger, og det Hele faaer en Ende.

I det kongelige Menageri var en berømt Tiger, et sandt Uhyre, ved Navn Kagra, som allerede ved flere Leiligheder var bleven Seirherre. Den var ubetinget een af de største, jeg nogensinde har seet, og dens smukke stribede Skind skinnede, naar den bevægede sig, over Lemmer og Ryg. Kampens Kjendere havde allerede tvivlet paa, nogensinde at finde en værdig Modstander til Kagra, da man fik den Efterretning, at der var fangen en Tiger af uhyre Størrelse og Styrke i Terreh, hint smalle Stykke sivbevoxede Land mellem Audh og Nepal, og nu var man overbeviist om, at man vilde faa en storartet Kamp, hvis man lod det ny Uhyre kæmpe med den frygtelige Kagra. Man bar derfor særdeles Omhu for den fremmede Tiger, som blev kaldt Terreh-wallah. Ved det Besøg, som den Overstcommanderende for den engelsk-ostindiske Armee aflagde hos Kongen af Audh, skulde denne Kamp finde Sted, og man gjorde Alt for at gjøre dette Skuespil saa storartet som muligt. Man udpyntede Gaarden, i hvilken Fægtningen skulde finde Sted, med Løv og de saa glimrende, brogede, vellugtende indiske Blomster, og Tribunen blev udsmykket med Forgyldning og Faner.

Ved Siden af Kongens Trone, der blev beskygget af en Skjerm, og som var overtrukken med Purpur og Guldbrocade, stod paa begge Sider, men noget lavere nede, lignende Æressladser for Generalen og flere Fornemme. Kongen bar paa denne Dag en ny Krone af kostbart Arbeide og besat med mange Juveler; øverst oppe veiede en smuk, skinnende hvid Fjerbusk. Han kunde see værdig ud, naar han vilde, og Modsætningen af hans Ansigts mørke Farve med de glimrende Ædelstene og den hvide Fjerbusk var virkelig imponerende og seeværdig. Han var derhos iført sin orientalske Klædedragt af glimrende chinesisk Silketøi, som til samme Tid skinnede som Guld og Sølv, og ved enhver Bevægelse funklede som slebne Diamanter. Den Overstcommanderende var i sin Generalsuniform, og alle Tilskuerne vare ligeledes i fuld Puds.

Kagras og Terreh-wallahs Bure bleve opstillede paa den Galleriet modsatte Side af Gaarden, for saaledes beqre at kunne iagttages, og vi kunde see disse Dyrs brogede Rygge, naar de med stor Hidsighed gik op og ned i deres Bure, hvorved de knurrede ad Enhver og viste Tænder, naar man kom dem for nær.

Man forhalede Kampens Begyndelse i nogen Tid, fordi man vilde have, at Dyrene skulde være vidende om hinandens Nærværelse; thi vel er Tigren vild, men tillige feig, naar den uventet træffer paa Fare. Jeg saae selv engang, at to af dem, tilstrækkeligt forberedte ved Sult og Tørst, sprang livligt ind paa Kamppladsen, men saasnart de saae hinanden, gjorde de hver paa sin Side den største Anstrængelse for at komme tilbage til Burene; da de ikke kunde komme derhen, snege de sig hver hen i en Krog, lagde sig ned, og iagttoge hinanden opmærksomt, men uden at være oplagte til Fiendtligheder. — Det var naturligt, at disse to Tigre snart saae hinanden, thi naar de ved Omdreiningen nærmede sig det andet Bur, stode de stille, knurrede og viste Tænder paa ægte Tigermaner.

„Paa hvilken af de to vil Deres Excellence holde?" spurgte Kongen Commandeuren, som opmærksomt iagttog Dyrene.

„Deres Majestæt undskylder mig maaskee," var Generalens Svar. Han havde ikke i Sinde at vædde med Kongen, da Compagniet netop paa den Tid stod i spændt Forhold til Audh.

„Hundrede gyldne Mohurs paa Kagra," raabte nu Hs. Majestæt, henvendende sig til sin første Minister.

„Det gjælder, Deres Majestæt. Jeg troer, at Terreh=wallah seirer," svarede denne.

Kongen gned fornøiet sine Hænder og syntes at more sig overordentlig.

„Altsaa hundrede gyldne Mohurs paa Kagra!" gjentog Hs. Majestæt.

Nawaben tog imod Veddemaalet og trak en lille pyntelig Tavle op af sit Livbaand, for at notere Summen.

Signalet blev givet, Bambusstokkene trukne i Veiret paa samme Tid, og Dørene til Burene aabnede. Terreh=wallah sprang med et voldsomt Sæt ud af Buret, lukkede det uhyre Gab og bevægede Halen til begge Sider. Kagra kom med de samme Bevægelser, men langsommere ind paa Kamppladsen. De vare omtrent fjernede fra hinanden en halvhundrede Skridt, da de stode stille og saae paa hinanden med aabent Gab og logrende Hale. Endelig gik Kagra nogle Skridt fremad, hvorpaa Modstanderen strax lagde sig ned paa Jorden, dog ikke udstrakt, men med Fødderne under sig, beredt til Spring. Kagra, bevogtende den opmærksomt, nærmede sig langsomt og forsigtig, dog ikke i lige Linie, men til Siden og beskrivende en Bue. Strax var Terreh=wallah atter paa Benene, beskrivende en Bue til den anden Side, men dog saaledes, at begge nærmede sig til hinanden. Forventningsfuld Tavshed herskede blandt Tilskuerne. Ethvert Øie hvilede paa de to hinanden paa Livet snigende Dyr, og det saameget mere, som Tigrene havde en usædvanlig Størrelse, vare smukt skabte, stærke og muskelføre. Terreh=wallah var noget lysere, og Schatteringen mellem de sorte Striber noget gulere end hos Modstanderen. Da de langsomt Skridt for Skridt vare komne hinanden temmelig nær, gjorde Kagra et Sæt, da han ved tidligere Seire havde faaet en vis Selvtillid. Den sprang ikke, som om det var en frivillig Anstrængelse; men som om den blev slynget iveiret af en ubekjendt og uimodstaaelig Kraft. Saa pludselig og voldsomt den end foer gjennem Luften, traf den dog Terreh=wallah forberedt, thi denne sprang paa samme Tid til Siden, saaledes at den nedfaldende Kagra forfeilede den. Førend denne kunde indsee sit Feilspring og komme til Besindelse, var hans Modstander i et Nu paa den, idet dens Kløer begravedes dybt inde i Halsen, og dens forfærdelige Gab kom i ubehagelig Nærhed af Struben. Men vi saae neppe, at Terreh=wallah havde vundet nogle Fordele, førend Kagra atter gjorde et Sidespring, til hvilket den syntes at have samlet sin hele Kraft. Den slæbte Fienden et Stykke med, dennes Kløer mistede Grebet, imedens det aabne Gab snappede hen i den tomme Luft, og Kagra var fri. Halsen og Skuldrene bare imidlertid blodige Minder om det modtagne Saar; dog neppe saae den sig fri for Modstanderen, førend den atter vendte sig imod denne med fornyet Raseri.

„Schawasch! Kagra, bravo! Jeg vil sætte to Hundrede gyldne Mohurs," sagde Kongen til Nawaben.

„Som Verdens Tilflugtsted befaler; lad det være to Hundrede," var Nawabens Svar, idet han atter trak sin Tavle frem.

Deltagelsen i Kampen paa Arenaen var altfor spændt, til at vor Opmærksomhed kunde bortledes.

Kun kort Tid stode Tigrene lige overfor hinanden, med Gabet opspærret, med det af Ophidselse dirrende smukt plettede Skind og logrende Hale. Kagra angreb paany, men stod nu for

nær ved Modstanderen, til at tillade denne, at udføre den tidligere Krigslist at springe til Side; men alligevel fandt den ham uforfærdet. De stod nu omtrent midt i Arenaen, og naar de udstrakte deres skarpske Kløer og de to Svælg søgte at faa fat i hinandens Struber, skete dette saa hurtig paa begge Sider, at det var umuligt at skjelne Angreb fra Forsvar. Med Gabet ved hinandens Hals, og Kløerne dybt skjulte, kom de hinanden nærmere med rasende Knurren, og reiste sig tilsidst paa Bagbenene, trykkende og rivende hinanden med stor Kraft og Behændighed. Saaledes opreiststaaende, vare de mere end sex Fod høie, og de runde Hoveder med funklende Øine dannede en smuk Fortsættelse af de udstrakte muskeløse Legemer. Der skete ingen Forandring i Stilling, ingen Fremfusen med Kløer eller Gab. Begge blødte stærkt, og nu kom det alene an paa Styrken, hvem der vilde bringe den anden til at bukke under. Kagra, behændigere eller voldsommere end Modstanderen, kastede endelig denne til Jorden, hvorved begge væltede sig omkring, Terreh=wallah liggende paa Ryggen, Kagra ovenpaa. Men ogsaa denne Fordel varede kun et Øieblik. Kagras bagerste Kløer vare trængte dybt ind i Fjendens Underliv; men denne, der ikke et Øieblik gav Slip paa sit Gabs faste Greb, slog med een af Forpoterne Modstanderen over Ansigtet. Hans Kløer fore hen over Øinene og rev et af dem ud af Hulningen. Udstødende et Skrig af Smerte og Fortvivlelse, opgav det lemlæstede Dyr sit Greb, for at komme bort fra sin Fjende; men han kunde ikke blive fri. Terre=wallah klamrede sig fast ved dens Strube med de sammenbidte Tænder, lod sig slæbe nogle Skridt henover Pladsen af Kagra, som forgjæves søgte at komme løs; paa engang forlod Terreh=wallah sin henstrakte Stilling, og kastede sig over den Angrebne. Nu havde Kampen i Virkeligheden en Ende. Kagra, liggende under Fjenden og mistende endel Blod, var ude af Stand til, igjen at indhente de tabte Fordele. Terreh=wallah trængte med den ene Pote Modstanderens Hoved tilbage, og greb dybere med Tænderne ind i Struben, imedens at Kagra slog om sig til ingen Nytte og kun hist og her flængende Fjendens Skind.

„Kagra er beseiret," lød det paa Engelsk og Hindostansk. „Kagra er beseiret," mumlede Kongen, og gav Befaling til at aabne Kagrags Bur og at drive Terreh=wallah bort. Gløende Stokke bleve stukne ind mellem Gitteret, og den seirrig kæmpende Tiger lod sig brænde i lang Tid, inden den opgav sit Bytte. Dette var Skuespillets Skyggeside, men det eneste Middel til at redde Kagras Liv. Terreh=wallah blev jagen bort, og dens Kløer dryppede af Blod, da den gik. Kagra gik hen til Buret med alle Kjendetegn paa at være overvunden, idet Blodpletter betegnede dens Vei, og Halen hang ned mellem Benene. Da den flygtede, skete det ikke som en Hest vilde gjøre det, heftig og med hævet Hoved, men forlegen, snigende, med katteagtig Bevægelse. Det fremstrakte glødende Jern, hindrede Fjenden i Forfølgningen, han vendte sig til Siden, og stirrede efter den Flygtende. Men denne havde endnu ikke naaet Buret, førend Seierherren sprang høit over Stokkene, for endnu engang at angribe den flygtende Tiger, men den faldt ned nogle Skridt bag Offeret. Kagra skyndte sig, naaede Buret, og lagde sig ned i den længstbortliggende Krog, stadig iagttaget af Forfølgeren, der ikke vendte sine Øine fra den. Nu rystede denne sig to eller tre Gange, slikkede Poterne, reiste sig majestætisk af den liggende Stilling og gik koldblodig hen til sit eget Bur, som allerede var blevet aabnet til dens Modtagelse. De sønderrevne Skuldre og de Bloddraaber, der betegnede dens Gang, viste, hvor dybt den havde kjøbt Seiren.

Havmuslingen.

(Hermed et Lithographi.)

Paa en Terrasse i Faubourg St. Germain betragtede en ung Mand med melancholske Blik nogle Gjenstande, som laa udbredte paa Ibenholtsbordet. Pludselig blev han vakt af sine Drømme ved Dørklokkens Klang.

„Er det Dem, kjære Doktor! — Hvad Nyt?"

„Ikke andet, end et Brev med Udskrift: Til Hr. Jules de la Pointe."

„Ah, jeg seer det er fra Martinique; jeg kjender min Søsters Haandskrift. Jeg havde en Anelse om, at jeg idag vilde faa Brev og sad just og tænkte paa hende."

Jules aabnede utaalmodig Brevet, og hans Ansigt straalede af Glæde. Doktoren frygtede ved sin Nærværelse at forstyrre denne rene og uudsigelige Glæde og trak sig tilbage paa Terrassen, hvor han betragtede en Samling Muslinger, som vare opstillede i meget smuk Orden. Næsten i samme Øieblik traadte Jules hen til ham.

„Jeg betragter Deres fortræffelige Samling," sagde Doktoren; „men jeg forundrer mig over, at denne uformelige, sprukne Musling indtager Ærespladsen, medens De har stillet i anden Række Muslinger, som have langt høiere Værdi baade ved deres Farvepragt og Sjældenhed."

Jules betragtede med fugtige Øine den beskedne Musling.

„Er det," sagde han, „som glimrer, altid det Bedste? Foretrækker De som Botaniker den straalende Dahlie for den lille Viol, som næsten forsvinder i Græsset? Gud holder meget ofte det Kostbareste i Naturen hemmeligt. Denne Musling, som De saa ringeagtende omtaler, har reddet en hel Familie og begrundet min Søsters Lykke."

„Forklar mig dette!"

„Gjerne! Sæt Dem ned og hør min Historie; det er den gode Guds Sandhed, som vore Negre sige i deres udtryksfulde Sprog.

„De har ofte fortalt mig, at De kjender Martinique; De har altsaa ogsaa hørt tale om Caravella, denne vilde Halvø, som af Matroserne have faaet dette Navn, fordi det spanske Skib Caravella strandede paa dets Kyster. Havet er der meget uroligt, og man hører de vilde Brændinger, som med en hvid Skumregn styrte tilbage fra Klipperne for strax igjen at forny deres Angreb. Det Indre af Øen har derimod et ganske forskjelligt Udseende; Landet er henrivende smukt og veldyrket.

Eieren af denne Isthmus var Grev Sainte Croix, og et inderligt Venskab forbandt hans Familie med vor. Francis, Grevens eneste Søn, var en Broder for mig og min Søster. Han havde Creolens Livlighed og raske Blod, men forbandt dermed en Fasthed i Charakteren, som man sjælden finder hos dem.

Vor største Glæde var at gaa til Muslingbankerne, naar de ikke vare beskyllede af Floden, og sanke Muslinger.

En Aften vendte vi tilbage derfra; et Uveir var ivente, og det lynede allerede heftig. Julie var bleven noget tilbage, for at løsrive en Musling paa en lille Sandhøi; men pludselig kom Floden og omstrømmede Høien. Den Ulykkelige hævede Hænderne til Himlen og raabte om Hjælp.

De Sorte, som vare vendte tilbage fra Arbeidet, løbe ud af deres Huse for at hjælpe; men da de kom til Stedet, var Francis allerede svømmet over Havarmen og havde udrevet min Søster af Bølgerne, som nu begyndte at skylle over Sandhøien. Julie slyngede sine Arme om hans Hals, men pludselig raabte Barnet i sin Lidenskab for Perlemuslinger:

„Hvem vil bringe mig den tilbage? Hvem vil skaffe mig den Musling, som Havet har taget fra mig?"

Som om hun kunde befale over det grønne Element, hørte man en Stemme svare:

„Her er den, her er den!"

En Mand af Kobberfarve, med graa Øine, buskede Øienbryn, tykt Haar, drivende af Søvand, steg op af Bølgerne. Han holdt Muslingen i sin Haand, som Julie havde begrædt, ikke saameget fordi den udmærkede sig ved Skjønhed, som fordi den manglede i vor Samling.

„Fader Sassa!" raabte alle Negrene paa een Gang.

Fader Sassa var hverken Hvid eller Neger eller Mulat. Han hørte til den indfødte Race; han var en Caraibe. Hans Familie, den sidste Rest af den Folkestamme, som Spanierne fandt i det sextende Aarhundrede, var undgaaet Civilisationens Blodbad og havde nedsat sig paa den vilde Halvø, uden at blande sig med den ny Generation. Ved den sidste engelske Occupation blev Familien tilintetgjort, og alene Sassa blev tilbage.

Ved Julies Angstskrig var Sassa ilet til Hjælp; han dykkede under og bragte hende Muslingen.

„Den hæslige Musling," sagde jeg; „den fortjener ikke, at vi tage den med os. Kast den i Havet, Fader Sassa."

„Kast den i Havet," gjentoge Negrene.

Men Caraiben traadte, ligegyldig mod deres Raab, hen til os.

„I smaa Hvide," sagde han, „elske, hvad der glimrer; men bortkaster alligevel ikke Muslingen. Den er uden Farve; Solen har ikke malet dens Ydre; men dens Indre glimrer. Nattens Stjerner have lyst i dens Hjerte."

„Hvad vil Du sige dermed, Fader Sassa?" spurgte vi forbavsede; „Kan Du see gjennem Stenen?"

Høvdingen strakte sin Haand ud mod den sidste Klippe af Caravella, hvor man kunde see hans Hytte belyst af Lynene.

„Kommer derhen, saa skulle I erfare Mere!"

Efter disse Ord besteg han sin Cano, som snart forsvandt i Bølgerne.

„Fader Sassa har Ret," sagde Julie efter en Pavse; „hvorfor skulle vi foragte Muslingen? Den er ikke smuk; men vi have den ikke i vor Samling, og under alle Omstændigheder vil den erindre os om denne Dag, hvor Francis har styrtet sig i Bølgerne for at redde mig."

Dagen derefter vare alle Spor af Stormen forsvundne paa Himlen, og kun omstyrtede Træer og oversvømmet Land viste, hvor frygteligt Uveiret havde raset. Vi begave os paa Veien til Fader Sassa og fandt ham foran sin Hytte, beskjæftiget med at udbedre sine Næt. Ved Synet af os syntes hans Ansigt at lyse af Glæde over, at vi ikke havde forglemt ham.

„Hvem har givet mig disse Snore til Næt?" sagde han.

„Jeg, Fader Sassa," svarede Julie.

„Og hvem har givet mig denne Kniv, som er mig saa nyttig, naar jeg dækker min Hytte og udhuler min Cano?"

„Jeg," svarede Francis.

„Nu," sagde Høvdingen, „Sassa følger Eder i Bugten og paa Muslingkysten. Sassa vilde hellere give sig selv til Pris for Haierne, end tillade, at et Haar blev krummet paa Eders Hoveder. Sassa saae igaar den lille Herre og den lille Dame kjæmpe med det brusende Hav; han gik under Vandet og har reddet Muslingen."

„Men hvad betyder de Ord, som Du igaar Aftes sagde om Muslingen?" spurgte jeg.

„See," sagde Caraiben, idet han pegede paa Muslingskallerne, som i stort Antal laa samlede i en Bunke

Caraibens Afsked

foran hans Hytte. „Dette er Sassagaris, min Faders, Efterladenskab. De fremmede Hvide fordreve vore Fædre fra Øen; men vi ere ikke Negre. For at undgaa Slaveriet, indskibede den gamle Sassagari sig med sin Familie i sin Cano, men han vilde ikke overlade Schakalerne Muslingerne, som bringe Lykke i Fiskefangsten og beskytte mod Havets Trolddom. Denne Tanke var hans Ulykke. De Hvide mistroede Muslingerne og brak dem istykker. Da de saae Ild, klar som Maanen, paa Bølgernes hvide Hoveder, brød deres Naseri frem, og de kastede sig som hungrige Dyr over os. Vi roede rask frem, men deres Bøsser naaede os. Jeg forsvandt under Vandet; men desværre var jeg den Eneste, som reddede mig paa denne Maade. Senere har jeg samlet Mere, end de brøde itu, de Blodrøvere! — Klippen alene kjender, foruden Sassa, Stedet for deres Søvn. — Men, I smaa Hvide, gjemmer Muslingen godt; naar den taler, vil Sassa svare."

Caraiben tav; han sad stille og hans Blik hvilede paa Horizonten. Da vi ikke vovede at udlokke Hemmeligheden af ham, gik vi tavse og drømmende tilbage til Tamarintherne, hvorunder vi tilbragte Tiden i Dagens glødende Hede.

Vor Barndoms lykkelige Tid var imidlertid snart endt. Vi skulde forlade vort Paradis, for at uddanne os og nyde Livet paa en anden Maade. Det blev bestemt, at Francis og jeg skulde begive os til Frankrig. Ved Talen herom gøs Julie; hun kunde hele Timer sidde stille og stirre op i den azurblaa Luft. Francis var ligesaa sørgmodig stemt.

En Morgen tidlig ventede vor Reisebaldachin foran Huset. Vi toge Afsked. Julie, bleg som en Lilie, kom til os med sine Muslinger. Hun gav Francis den smukkeste, men mig tog hun ved Haanden og sagde:

„Min kjære Broder, Dig betroer jeg den styggeste Musling; men forglem ikke, at jeg har fundet den paa den Dag, da Francis svømmende reddede mig. Bevar den som en Erindring om Din Søster."

Ved vor Afreise saae vi et hvidt Tørklæde tilvifte os et Farvel, det sidste Farvel fra en Søster, som bad for sin Broder.

Sex Aar derefter, i Aaret 1848, endte en ung Mand paa en glimrende Maade sine Studier i Collegiet og traadte ind i den elegante Verden; det var Vicomten af Sainte-Clair. Ved sin Optræden erhvervede han sig strax en Plads mellem de unge Mennesker fra det adelige Faubourg. Men midt under Salonernes Støi svævede hans Tanker til Caravellas steile Klipper; derhen dreve de ham med stormende Magt.

Vi fik ofte Breve fra Julie; altid udtalte sig deri Smerten over vor Adskillelse eller ogsaa Erindringen om vor lykkelige Ungdom.

Imidlertid blev vor Hjemreise bestemt, og der bleve tillige gjorte Anstalter til Brylluppet, som umiddelbart derefter skulde feires; vi ventede kun Foraaret for at indskibe os.

Men mellem vor Bestemmelse og dens Fuldendelse laa en Hindring, nemlig en Revolution!

Slavernes Frihed blev proclameret; vi selv maatte altsaa opsætte Reisen og lade Tidens Storme udrase. Men paa Øen havde denne Proclamation de ulyksaligste Virkninger. Greven saae sine Sukkerplantager hentørres, uden at have Udsigt til at faa dem høstede. Han søgte Arbeidere til sin Høst, men deres Fordringer vare saa høit stillede, at han saae sin Ruin nærme sig.

Disse frygtelige Efterretninger traf os som en Lynstraale.

„Hvad skal der blive af mig?" raabte Francis med zittrende Stemme. „Jeg

kan ikke blive Din Broder; det er umuligt, at jeg skulde tillade at bringe Ulykke over Din Familie. Lad mig drage ud mellem Fremmede; jeg vil arbeide; jeg vil redde mit Huses Ære. Julie maa jeg miste, men sig hende, hvor høit jeg elsker hende, og at kun en grusom Nødvendighed —"

„Francis," afbrød jeg ham;" Din Plads er hos Din Fader; forbind Dine Kræfter med hans; Du overvurderer Ulykken; een eneste Høst vil atter bringe Eders forrige Rigdom tilbage. Tænk paa Julie; forlader Du hende, vil hun dø."

„Nei, nei," svarede han; „jeg maa gaa denne Prøvelse imøde. Ved Kraft og Udholdenhed maa jeg erhverve mig Julies Haand."

Saa stor en Bestemthed gjorde mig magtesløs. Nogle Dage derefter holdt en Postvogn for Døren. Det var Francis. Han greb min Haand og sagde med smertelig Stemme:

„Lev vel, Julius! Jeg reiser. Naar Du igjen seer mig, er jeg Din Broder!"

„Hvor gaaer Du hen?" raabte jeg.

„Til Havre og derfra til New-York."

Vi omfavnede hinanden og faa Øieblikke derefter forkyndte Postvognens Rullen, at han var reist.

I Begyndelsen af forrige Sommer fik jeg et Besøg af Grev de Sainte-Croix, som nu var en bøiet og hvidhaaret Olding. Ulykken havde haardt medtaget ham.

„Mit kjære Barn," sagde han i Samtalens Løb, „jeg kunde ikke modstaa al den Ulykke. Din Søsters og min Søns Skjæbne nager min Sjæl. Jeg søgte Skadeserstatning for mine Negres Frigivelse, men forgjæves. Ethvert Skridt, jeg har gjort, har viist sig uden Nytte."

Hans Øine faldt paa Julies Portrait, som hang paa Væggen.

„Kjære Barn!" sagde han, idet han stod op og tog Maleriet i Haanden; „kom, lad mig betragte Dig, førend jeg døer. Min sidste Tanke tilhører Dig og Francis."

Men den gamle Mands Hænder havde ikke Kraft til mere at holde Billedet. Det faldt og knuste en paa Kaminen liggende Musling, just den sprukne Musling, som har opvakt Deres Nysgjerrighed, og som Caraiben under Stormen hentede til Julie.

Hvad der i dette Øieblik foregik i Værelset, veed kun Gud. — Billedet var ubeskadiget, men paa Gulvet laa Ruinerne af Muslingen. Nu forstod jeg Caraibens „Stjerner"; to store Perler, der glimrede som Diamanter, vare sprungne ud af Muslingen.

„Gud, vi ere reddede," raabte jeg og lagde Perlerne i Grevens Haand. „Vend tilbage til Martinique og adspørg Fader Sassa; lever han endnu, ere vi rige; han besidder en Skat paa sine Klipper."

„Gud er retfærdig," svarede Oldingen, idet han hævede Øinene til Himlen.

Dagen derefter solgte Greven Perlerne for en Sum, som satte ham i Stand til at betale en Del af sin Gjæld.

Ligesom Lykken aldrig kommer alene, saaledes erholdt jeg den samme Dag et Brev fra Francis, som meddelte mig sin Adresse i New-York. Det ædle Hjerte havde kraftig bestaaet Kampen; han havde ved sin Intelligents svunget sig op til Compagnon i et storartet Handelshus, og haabede om nogle Aar at kunne naa Maalet for hele sin Virksomhed. Det gode Menneske anede ikke, at dette var rykket meget nærmere.

Nu, Doktor, bringer De mig Kronen af Historien. Tillader De, skal jeg læse min Søsters Brev for Dem.

Kjære Julius!

Nu mangler intet Andet i vor Lykke, end Du! Efter saa mange Qvaler og Lidelser, har Gud endelig viist sin Miskundhed imod os og forbundet mig med Francis, og denne lykkelige Forandring er et Værk af en stakkels Mus-

ling, et Værk af en stakkels Caraibe! Lader os bøie os for Forsynets underfulde Styrelse.

Paa vor Bryllupsdag gik vi til Caraibens Hytte. Han sad paa den samme store Sten, men brudt og bøiet af Alder.

„Fader Sassa,“ sagde Francis til ham. „Dine Ord ere sande, kun vore Hjerter have været vantroende. Vi have fundet Muslingens Stjerner.“

Høvdingens Øine funklede klart frem. „Hvem har givet mig Snore til mine Net? Hvem har skjænket mig Træ til min Cano? — Følger Sassa!“

Med sin sædvanlige høitidelige Gang gik han foran os og pegede paa en stor Sten, som han bad os tage tilside. Dette skete, og der viste sig Indgangen til en Grotte, hvori laa en Samling af flere Hundrede Perlemuslinger af samme Slags, som den, han havde reddet af Søen og givet mig. Medens vi forbavsede stirrede herpaa, gik han bort med umærkelige Skridt, og da vi søgte efter ham, saae vi ham nedenfor Klipperne i hans Baad, som allerede gyngede paa Vandet under hans kraftige Aaretag. Vi raabte til ham, at han skulde vende tilbage, men en stum Hilsen besvarede vore Tilraab og lidt efter lidt forsvandt den lille Baad i den dalende Sols Straaler. — Han er aldrig senere vendt tilbage.

Ved Undersøgelsen af Muslingerne viste det sig, at flere af dem indeholdt Perler af stor Værdi, skjøndt ingen af dem vare saa kostbare, som de, der fandtes i den første Musling. Dog satte den Rigdom, som saa uventet kom i vore Hænder, os istand til at skaffe os en Overflødighed, som vil vedvare vort hele Liv igjennem.“

— „Naa, Doktor, har jeg nu holdt min Musling i høiere Ære, end den fortjener? —“

Med dette Spørgsmaal sluttede Julius sin Fortælling.

Potemkins Dristighed.

Fyrsten af Potemkin var længe i høi Yndest hos den russiske Keiserinde Catharina den Anden, og havde indtil sin Død en stor Magt og Indflydelse over denne Fyrstinde, saaledes, at hun aldrig foretog Noget af Betydenhed imod hans Villie. Hans store Lykke gjorde ham ikke sjælden overmodig; og da han af Naturen havde Vittighed og Aandsnærværelse, brugte han undertiden disse Egenskaber med en Dristighed, der satte Mange i Forundring.

Da Keiserinden en Aften paa en usædvanlig Tid, for en vigtig Sags Skyld, vilde holde et Statsraad, sendte hun en af sine Kammerherrer til Potemkin, for at tilsige ham. Denne traf ham ved Spillebordet, og Fyrsten svarede uden videre Omstændighed: at han ikke kunde komme i Statsraadet. Hof-Manden, der ikke var vant til en saadan Mangel paa underdanig Lydighed, blev meget forskrækket, og bad Potemkin ganske ydmygt: at han dog i det Mindste vilde sige ham en Aarsag, hvormed han undskyldte sig. Fyrsten svarede ham, at den kunde han finde i Bibelen; og da Kammerherren, hvis Forlegenhed var ikke mindre end hans Forundring, derpaa bad ham at opgive Stedet, svarede Potemkin med megen Munterhed: „Det er i Davids første Psalme, det første Vers.“ Med denne Besked maatte Kammerherren gaa tilbage; og da han nu ikke huskede, hvad der stod, og tog en Bibel for at slaa Stedet op og vise Keiserinden det, fandt han til sin Forskrækkelse disse Ord: „Salig er den Mand, som ikke gaaer hen i de Ugudeliges Raad.“

De adskilte Hjerter.

En amerikansk Prisfortælling.

(Af Clara Moreton.)

(Fortsat.)

Selskabet var forbi. I enhver Rolle havde Margrethe ligesom overgaaet sig selv. Som Corinna betragtede Alle hende med aandeløs Forbavselse, idet man undrede sig over at opdage saa megen Dybde, hvor man tidligere mest havde beundret de regelmæssige Ansigtstræk og den blændende Hudfarve. Sagte, beundrende Udbrud fulgte hende uophørlig, da Tableauerne vare forbi; men da hun følte sig hjertesyg og kjed af Alt, tog Længselen efter hendes Ægtefælles Nærværelse mere og mere Overhaand i hendes Bryst, saa at den tilsidst qvalte enhver anden Følelse, og hun var derfor glad ved at høre, at hendes Vogn var for Døren.

Endelig standsede de. Tjeneren, der aabnede Døren, spurgte:

„Skal jeg ringe, Mrs?"

Margrethe saae op ad Huset. Det var hendes Faders Bolig.

„Hvad betyder dette?" spurgte hun hurtigt, „kjør mig til mit eget Hjem — hvad tænker Du paa, Richard?"

„Paa min Herres Ordre, Frue, han befalede os at bringe Dem herhen."

Der var noget Uforskammet i Tjenerens Tone, som var meget irriterende, men Mrs. Dorrance beherskede sig og svarede med Værdighed:

„Du veed, at min Fader er i Europa, Richard — der er Ingen her uden hans Husholderske, og jeg er vis paa, at det Hele maa være en Misforstaaelse. Sig til William, at han kjører hjem, og hvis det da er Din Herres Villie, har jeg naturligvis Intet at indvende."

„Det er umuligt, det er virkelig umuligt," svarede Richard med større Blidhed. „Mr. Dorrance sagde, at han vilde jage mig bort, hvis jeg ikke adlød."

Mrs. Dorrance kastede sig tilbage i Vognen.

„Min Gud, hvad skal jeg gjøre! mit Hjerte er knust."

Graham bøiede sig ned og hviskede hende Noget i Øret.

Hun sprang bort fra ham, som om han havde været en Slange, og idet hun styrtede op ad den høie Marmortrappe, trak hun voldsomt i Klokken med sine hvide Hænder.

Skodderne vare lukkede overalt, men nu aabnedes en af dem i anden Etage og en Stemme spurgte:

„I Guds Navn, hvad er der dog paafærde paa denne Tid af Natten?"

„Det er mig, mig! kjender De mig ikke? Margrethe; Margrethe Dorrance! jeg bønfalder Dem, Mrs. Brown, luk mig hurtigt ind; jeg døer, hvis De ikke kommer."

De Øieblikke, der forløbe, inden Døren blev aabnet, forekom hende som en hel Tidsalder, da hun stod der, medens hendes Kjole flagrede i Vinden og den kolde Natteluft berørte hendes blottede Hals og Arme.

Edward Graham var fulgt efter hende og sagde nu ydmygt:

„Før vi skilles, Mrs. Dorrance, sig saa, at De tilgiver mig."

Hun stampede heftigt med Foden, idet hun svarede:

„Gaa og bed Gud om Tilgivelse — det kan De trænge til; maaskee han tilgiver Dem, jeg kan det aldrig."

Døren aabnedes og lukkedes efter hende. Vognen kjørte bort, og Edward Graham gik ned ad Trappen; hans hyklerske, samvittighedsløse Hjerte var altfor fremmed for enhver god Følelse, til at han skulde have fornummet anden Sorg end den, at være bleven skuffet i sine Planer.

4de Kapitel.

Morgensolen fandt endnu Howard Dorrance i Bibliotheket — hans blege Ansigt og underløbne Øine talte kun altfor tydeligt om den Storm, der havde udgydt sit Raseri over ham i disse lange, vaagne Timer.

Han havde holdt Ord, men derved havde han næsten knust sit eget Hjerte. Den Overbevisning, der havde paatrængt sig ham ved hans sygelige Drømmerier, at hans Kones Utroskab var en Straf for hans brudte Løfter til Helene Graham, syntes ganske at have forjaget enhver Tanke om, at han dog muligvis kunde have miskjendt hende. Selv om hans Samvittighed havde bebreidet ham altfor stor Strenghed kunde han da ikke retfærdiggjøre sig ved hendes Kulde, ved de Tegn paa Gunst, som hun havde viist hans forhadte Rival, og ved det Valg, som hun havde gjort i denne Nat, til Trods for ham? Længere hen paa Morgenstunden blev der bragt ham et Brev; en Tjener ventede paa Svar i Forstuen.

Han brød Seglet, det var fra hans Kone.

Deri læste han saadanne Forsikkringer om Uskyldighed, saa brændende Ord om uforandret Kjærlighed til ham, saadanne Bønner om Barmhjertighed, at hans Hjerte rørtes til Tilgivelse for de Vildfarelser, som hun tilstod. Han skrev hurtigt sit Svar, hvori han lovede at komme til hende øieblikkeligt, og lagde Papiret sammen; han søgte forgjæves om en Konvolut i sin Mappe, og idet han reiste sig, gik han hen til sin Kones Skrivebord og aabnede Skuffen. Den første Ting, som hans Øie faldt paa, var den gjemte Haarlok. Gjennem det tynde Papir kunde han see, hvad det var, og idet han greb det, aabnede han det i Haab om at finde sit eget; saa inderligt havde hun forsikkret ham om, at hendes Hjertes Kjærlighed udelukkende tilhørte ham. Han læste: „Edward. Midnat. Amor et Constantia."

Han vaklede tilbage med ligblegt Ansigt og sammenbidte Tænder. Han kastede den Seddel, han havde skrevet, paa Ilden, tog en Convolut fra sin Kones Skuffe, lagde hendes Brev deri og sendte det tilbage med Tjeneren.

Han var ikke længer svag; hans Hjerte blev ikke mere forstyrret af Medlidenhed. Den Qvinde, der kunde kalde Gud til Vidne paa, at hendes Ægtefælle var hendes eneste Kjærlighed, medens hendes Hjerte var opfyldt af brødefuld Lidenskab for en Anden — den Qvinde, der var istand til et saadant Bedrageri, kunde ikke længer have nogen Fordring paa hans Hjerte. Han vilde have kastet hende til Side, som en elendig Orm, hvis hun var kommen ham i Veien. Ja, han takkede Gud for, at han nu var stærk — at al hans Svaghed var borte. Han var færdig med at plukke Blomster paa sin Vei; han skulde nu bane sig en Sti igjennem Torne og Tidsler, og mandigt vilde han arbeide sig igjennem dem. Hvis de saarede ham, skulde Ingen vide det, hvis han blev træt og mat, vilde han ei agte derpaa. Fremad, fremad, uden at kaste et eneste Blik tilbage i Fortiden, indtil han endelig tilsidst med Glæde skulde hilse den eneste Tilflugt for uophørlig Sorg, som Verden kan give — Graven.

Saadanne vare hans Tanker. Samme Dag skrev han et Brev til sin Tante Egerton, den eneste Slægtning, som Døden havde levnet ham, og bad hende om at forlade Woodlowe, hendes Gaard ved Hudsonfloden, for at komme til ham og bære Omsorg for hans Børn, medens han selv vilde reise til Europa.

Hun havde ikke besøgt ham siden hans Giftermaal, og han havde heller ikke ført sin unge Kone til hendes Hjem, da der var indtraadt lidt Kulde i hans Forhold til Tanten paa Grund af hans Opførsel mod Helene Graham, der var

hendes fortrolige Veninde. Det var paa hendes Gods, at han først havde seet denne. Men nu skrev han saa ydmygt, tilstod sin Forseelse og fortalte hende den alvorlige Straf, der havde hjemsøgt ham, saa at Mrs. Eweton ikke godt kunde afslaa hans Forlangende.

Efter to Ugers Forløb overtog hun Bestyrelsen af Howard Dorrances Hus, medens han selv gjorde Anstalter til sin Reise.

5te Kapitel.

Margrethe Dorrance bevægede sig som en Automat i sin Faders Hus. Siden den Dag, da hendes Brev kom tilbage uden noget Svar, havde hun ikke udgydt en Taare; hun syntes forstenet af Smerte. Hendes Ansigt blev blegt og magert, hendes Øine syntes hver Time at blive koldere og mattere, hendes Stemme mistede sin Klang og hendes Figur sin smukke Afrundethed.

Alt, hvad hun nu tilsyneladende ønskede, var at hendes Fader maatte komme hjem. Der boede et svagt Haab i hendes Hjerte om, at han maaskee vilde være istand til at hidføre en Forsoning, som hun fortvivlede om at kunne bringe istand paa nogen anden Maade.

Tilsidst kom den frygtelige Efterretning, at han var død paa Hjemreisen ombord paa Dampskibet. Hans Lig var blevet begravet i Havet.

Den venlige Geistlige, der kom for at bringe hende denne sørgelige Efterretning, forbavsedes over den Ligegyldighed, hvormed den blev modtagen. Han kunde ikke læse i disse kolde, forstenede Øine om det Hjerte, som hans Ord havde stødt dybt ned i Fortvivlelsens Afgrund — i den Afgrund, hvor Haabets Stjernestraaler aldrig kunne trænge ind. Han kunde ikke gjætte, at denne forunderlige Stemme var Echoet af en Sjæl, der jamrede sin egen Ligsang. Han kunde ikke vide, at hun, da Døren lukkedes efter ham, faldt til Jorden som en Sten. I den dødlignende Besvimelse, der paafulgte, var hun en kort Tid uvidende om de Sorger, der stormede ind paa hende.

Da hun kom til sig selv, var der endnu ingen Forandring i hendes Opførsel; i al den Travlhed, der paafulgte for at bringe hendes Sørgedragt i Orden, var hun den Samme, hendes Ansigtstræk syntes at have faaet Marmorets Haardhed.

Mrs. Brown betragtede hende med Taarer i Øinene, naar hun saaledes gik fra Værelse til Værelse, og da mumlede den gode Kone gjerne: „Gud velsigne Barnet! hvis hendes Fader var kommen hjem og havde fundet hende saaledes, vilde han aldrig have kjendt hende."

Margrethe havde gjennem sin Syjomfru hørt om den Snak, der fulgte efter hendes Adskillelse fra hendes Mand.

Som det sædvanligt gaaer i saadanne Tilfælde, fordømte man Konen, idet man kun dadlede Manden, fordi han saalænge havde taalt hendes uforsigtige Opførsel. Man roste hans Mod, at han dog tilsidst sendte hende hjem igjen til Faderen, idet han saaledes nægtede længer at bære over med hendes Udskeielser. Dette var den almindeligste Forklaring, men som sædvanligt vare Meningerne dog delte, og Mrs. Dorrance havde mange hengivne Venner, der ivrigt forsvarede hende, indtil de tilsidst, kølnede ved hendes gjentagne Afslag om at see dem, ogsaa rystede hemmelighedsfuldt paa Hovedet og begyndte at lytte til de Rygter, der vare i Omløb.

Fra den samme Kilde havde hun hørt, at Dorrance vilde reise til Europa og at hans Tante imidlertid skulde have Tilsyn med Børnene. Og nu gjennemsaae hun hver Dag Aviserne for at see, om hendes Mands Navn ikke skulde være blandt de Passagerer,

der vare afgaaede med de forskjellige Dampskibe.

En Morgen faldt hendes Øine paa hans Navn; noget af den forrige Ild flammede deri, da hun læste: „Sidste Nat blev Howard Dorrances, Esq., yngste Barn anfaldet af pludselige Krampetrækninger. Dr. Abernethy Jones blev kaldet, og han formodede af visse Symptomer, at Barnet led under Indflydelsen af en eller anden stærk Gift. Han fralokkede Ammen den Forklaring, at da Barnet havde været uroligt i et Par Nætter, havde hun givet det Laudanum, uden at kjende Virkningen heraf. Han anvendte nu hurtigt de Midler, man bruger herimod, og inden Familiens Huslæge kom, var Barnet allerede bedre. Ammen, der kun havde været et Par Dage i Familien, fik øieblikkeligt Afsked. Dr. Abernethy Jones er en meget lovende ung Læge, der har været overordentlig heldig i sine Kure. Han boer i Blank Street."

Margrethe kastede Bladet paa Gulvet. „Mit Barn! mit Barn!" raabte hun med foldede Hænder og hævede sine Øine mod Himlen. „Mit lille Barn! o, min Gud, hav Barmhjertighed med mig og før mig til hende!"

Den Tanke, der i dette Øieblik gjennemfoer hende — var den et Svar paa hendes Bøn? Ved Bønnen opnaaes Mere, end Verden drømmer om.

Hun fløi til sit Værelse og iførte sig sin simpleste Dragt; en Kjole af sort uldent Tøi og et Schavl af samme Farve. Da Mrs. Brown gik i Sorg for Mrs. Dorrances Fader, hvem hun havde tjent i mange Aar, skyndte Margrethe sig til hende, og efter at have fortalt hende sin Plan, laante hun hendes grove Straahat og tætte Slør.

Hvor hendes Hjerte bankede, da hun gik fra Gade til Gade, indtil hun kom til en af Byens Forstæder, hvor hun erindrede, at der var et stort Haarskjærer-Etablissement, som udelukkende bestyredes af Damer. Hun fandt let Stedet, og til den Jomfru, der just var tilstede, betroede hun sit Ønske om at gjøre sig ukjendelig, idet hun med det Samme paanødede hende en Banknote af betydelig Værdi for at sikkre sig hendes Taushed.

Margrethe blev ført ind i et afsides Værelse. Hun satte sig og bad, om hendes lange tykke Lokker maatte blive skaarne ganske tæt af. Jomfruen mente derimod, at hun kunde spare endel deraf ved at stryge saameget som muligt af Haaret op fra Panden og fra Nakken, derpaa at binde det der og bedække det med det falske Haar, som hun vilde vælge, og en simpel Morgenkappe.

Margrethe overlod Alt til hende. Jomfruen skar omtrent kun det halve Haar af; det Øvrige skjulte hun med en Hue af brunt Tøi, som hun hurtig lavede, og til hvilken hun fastgjorde den Paryk af blonde Haar, som Mrs. Dorrance valgte.

Paa Margrethes Forlangende gik hun derpaa ind i en Boutik ved Siden af og kjøbte et Dusin simple Morgenkapper, der vare passende til en Sørgedragt.

Margrethe følte sig overbevist om, at Ingen vilde kunne kjende hende, da hun saae den Forandring, som det lyse Haar frembragte; men nu viste der sig en anden Vanskelighed for Opnaaelsen af hendes Plan. Uden Anbefalinger vilde det være umuligt at erholde den Plads, som hun vilde søge om. Hun var næsten modløs, da den Tanke slog hende, at Helene Graham, der altid havde været villig til at raade hende til det Bedste, maaskee endnu vilde tjene hende, hvis hun betroede hende sin hele Historie, og Ingen vilde sandsynligvis have mere Indflydelse paa hendes Mand end Miss Graham.

Hun besluttede, at hun øieblikkeligt vilde henvende sig til hende, og rettede sin Gang mod hendes Bopæl.

(Sluttes.)

Blandinger.

Ny Anvendelse af Photographien.

Photographien har nylig ved Englænderen Thompson faaet en Anvendelse, der er baade praktisk og sindrig, nemlig til Undersøgelse af Havbunden. Apparatet blev indesluttet i en vandtæt Kasse, hvis ene Side var dannet af Speilglas. Efterat Opfinderen havde rettet Fokus i Forhold til en Afstand af 30 Fod, nedsænkede han Apparatet paa et dybt Sted og, da det havde naaet Bunden, borttog han ved en sindrig Indretning Laaget, og udsatte Pladen i 10 Minuter for det gjennem Vandet skinnende Lys. Det gav en naturtro Copi af Havbunden med dens mangfoldige Søplanter og Klippestykker. Derved har man forskaffet sig et Hjælpemiddel til at undersøge undersøiske Bygninger, Broer, Sluser osv. uden stor Bekostning.

Den berømte engelske Minister Fox var, som bekjendt, meget forgjældet; men da man antog, at han vilde blive sin Broder, Lord Hollands Arving, lode hans Creditorer ham have Ro, indtil Lord Holland fik en Søn, der naturligvis forstyrrede alle Udsigter til Arven for Fox. De aflagde ham nu et Besøg og bade ham bestemme en Dag, hvor han maatte see sig istand til at betale. Fox gik et Par Gange op og ned i Stuen, som om han overlagde Sagen, og tilsidst sagde han: „Jeg tænkte just paa, mine Herrer, at fastsætte Opstandelsesdagen som Betalingstermin; men da vi sandsynligvis Alle have en Del at bestille paa denne Dag, saa ville vi ansætte den følgende Dag dertil, hvis dette maatte convenere Dem!"

Til en Lærerpost vare der flere Ansøgere, som bleve examinerede. En af dem, hvem man ikke undte Posten, blev ikke Svar skyldig paa noget Spørgsmaal. Examinatoren, som vilde skaffe En af sin Familie Embedet, forelagde ham endelig et meget vanskeligt Spørgsmaal. Den unge Mand tav. Nu traadte Examinatoren triumpherende hen til ham og sagde: „Ikke sandt, nun stehen die Ochsen am Berge?" Denne svarede kort, idet han traadte et Skridt tilbage: „Om Forladelse, jeg er intet Bjerg."

En rig, men gjerrig Kone beklagede sig engang for Borgemesteren over den skrigende Uretfærdighed, der ved Indqvarteringen var bleven begaaet mod hende, da hun havde faaet en stor Grenader i Qvarter, medens hendes Nabo kun havde faaet en lille Tambour. — „Det er meget viseligt indrettet," svarede Borgemesteren; „kun en stærk Mand kan man sætte i Kost hos Dem; en svagere vilde dø Hungersdøden."

Greven af Allais reiste fra Paris til Lyon, hvor Commandanten, for hvem han blev ført, rettede følgende Spørgsmaal til ham: „Hvad taler man i Paris?" „Fransk!" svarede Greven. — „Har der ikke for nylig været nogen Allarm?" „Jo, af de mange Vogne." — „Hvad Nyt gives der?" „Grønne Erter." — „Min Ven, hvad hedder De?" „Narre kalde mig Ven; ved Hoffet kaldes jeg Greven af Allais."

Om en stærk Øldrikker, sagde en Spøgefugl, at om Morgenen var han et Ølfad, men om Aftenen et Fad Øl.

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 14.

Opdagelsesreiser.

Efterat Infanten af Portugal, Henrik Navigator, ved sine utrættelige Bestræbelser efter at finde Søveien til Indien, havde givet Impulsen til de Foretagender, som længere hen bragte de tvende Riger, Portugal og Spanien, paa deres Culminationspunkt, erholdt man en hidtil ukjendt Kundskab om Øerne langs Africas Kyst, samt om denne selv, indtil det lykkedes tvende behjertede Søfarere, Bartholomæus Diaz at naa til det gode Haabs Forbjerg, Sydspidsen af Africa, og Vasco de Gama at omseile samme, og saaledes opdage det saa længe attraaede Maal, Søveien til Indien. Netop denne Omstændighed bevægede den spanske Regering til at understøtte en anden Søfarer i at naa det samme Maal ad en anden Vei, og skjøndt dette ikke lykkedes ham, var hans Opdagelse dog ikke mindre vigtig og betydelig, nemlig en hel ny Verdensdel. Denne Mand var Christoffer Columbus, hvis Daad er i Alles Minde. Det opdagede Land kom imidlertid ikke til at bære hans Navn, men blev opkaldt efter en florentinsk Adelsmand, Amerigo Vespucci, og blot en lille Provinds i Sydamerika er i den nyere Tid, til Ære for den store Opdager, bleven kaldet „Columbia“.

Opdagelsesreiserne vedvarede nu uafbrudt. Nogle Spaniere havde fra Cuba besøgt Kysterne af det mexicanske Rige og bragt meget gunstige Efterretninger om dette Lands Dyrkning og Skatte. Dette bevægede Statholderen over Cuba, Don Velasques, til at sende en paalidelig Mand derhen, der ikke alene skulde bringe saa meget Guld som muligt derfra, men ogsaa skaffe ham Æren for betydeligt at have udvidet den spanske Konges Besiddelser. Sluttende efter sin egen Charakter, ønskede han at vælge vel en virksom, men ikke altfor klog eller selvstændig Mand, der kun skulde paatage sig Arbeidet, men overlade Æren og Fortjenesten til ham. Man foreslog ham hertil en fattig men tapper Officier, ved Navn Ferdinand Cortez, der havde søgt sin Lykke i Amerika. Skjøndt denne aldrig havde havt nogen Commando, opførte han sig dog saa klogt og forstandigt ved Indskibningen, at Velasques studsede og allerede fik Lyst til at fratage ham Posten. Cortez mærkede dette, og skyndte sig at komme afsted med sine 11 Skibe. Paa et afsides Sted lagde han igjen til, og forsynede sig med det nødvendige Forraad. Velasques forfulgte ham herhen, og kun sine Folks Hengivenhed og Troskab havde han at takke for, at han slap derfra. Skjøndt forsynet med en Bestalling fra Statholderen, handlede Cortez dog nu som en Rebel; thi Velasques havde ladet ham Bestallingen affordre.

Den 12te Februar 1519 forlod Flaaden Cuba og styrede mod Mexico. I Christi Navn haabede 617 Mand med 13 Geværer, 16 Heste og 14 smaa Kanoner, at erobre et Land, der kunde stille flere Millioner Mænd i Marken.

Den første Landgang fandt Sted der, hvor St. Juan de Ulloa senere er bygget, den 25de April. Da man havde betraadt Landet, traf man baade en talrigere og mere cultiveret Befolk-

ning, end man tidligere var stødt paa. Et særeget Held var det, at man ved Hjælp af en Indianerinde, der meget hurtigt havde lært Spansk, kunde underhandle med Indvaanerne.

I Begyndelsen forskaffede Spaniernes blotte Ydre, deres Skjæg og Klædedragt, dem Ærefrygt, og de Vilde vare længe i Tvivl, om det var Mennesker eller Guder. Deres Udsagn lød, at de og alle omboende Folkeslag vare skatskyldige til en meget mægtig Konge, ved Navn Montezuma, der boede omtrent 20 Dagsreiser derfra i en stor Stad, og havde en prægtig Hofstat. Kongen holdt Løbere i alle Egne af sit Rige, der hurtigt skulde sætte ham i Kundskab om enhver Begivenhed, der indtraf, og saaledes erfarede han ogsaa de vidunderlige Fremmedes Ankomst. Kort Tid efter viste Gesandter fra ham sig for Cortez, hvilke bragte denne rige Gaver og spurgte, hvad hans Begjæring var. Cortez gav sig ud for en Afsending fra Spaniernes store Konge, der var bleven udsendt for at overbringe den mexikanske Konge et vigtigt Budskab. Sendebuddene ilte tilbage, men viste sig snart igjen og sagde, at deres Herre lod Cortez bede om at forlade Landet, idet han som Tegn paa sit Sindelag oversendte dem endnu rigeligere Gaver. Men Cortez stod fast paa, at han selv maatte see Kongen af Mexiko, og trængte stedse længere frem. Da kom Sendebuddene tredie Gang med endnu kostbarere Foræringer, men netop disse lokkede de Fremmede, der nu aldeles ikke tænkte paa nogen Tilbagevenden; thi imidlertid havde Cortez, for at sikkre sig sit Mandskabs Troskab, med sjælden Overtalelsesgave formaaet dem til at fatte den heltemodige Beslutning at opbrænde alle Skibe. Hermed var enhver Vei til Flugt afskaaren for hine 600 Mænd.

Cortez traf under sin Fremrykning paa tvende meget folkerige og med Hytter opfyldte Distrikter, af hvilke det ene hed Tlascala. Den gode Mandstugt han holdt, den Værdighed, hvormed Spanierne marscherede, Rytterne, som man troede sammenvoxede med Hestene, men især et Par vel anbragte Kanonskud, alt dette virkede saa kraftigt paa de ellers ikke feige Indianerstammer, at de holdt det for raadeligst, strax at begive sig under de mægtige Fremmedes Beskyttelse. Kun derved troede de at kunne redde sig, naar hele det mexikanske Rige gik tilgrunde. De bragte Spanierne Levnetsmidler i Overflødighed, og Cortez undlod ikke at gjøre sig deres Overhoveder forbundne ved smaa Foræringer, hvorhos han tillige benyttede enhver Leilighed til at vise dem deres Skjæbne, som bleve ham utro. Saaledes lod han paa blot Mistanke om et hemmeligt Anslag Hænderne afhugge paa 50 Tlascalanere.

Men dette var kun et Forspil paa et endnu blodigere Drama. I Cholula, det næste Distrikt de kom til, blev næsten hele Befolkningen nedhugget, forat de 500 Spaniere kunde beholde Livet. Cortez erfarede nemlig ved sin Tolk, at Cholulanerne kun derfor havde viist sig saa venlige, for saameget desto sikkrere at kunne overfalde ham om Natten og myrde dem alle. Strax bemægtiger han sig Overhovederne, holder dem i Fangenskab og lader paa et givet Tegn sine Soldater hugge ind paa Indvaanerne og stikke deres Huse ibrand. 6000 Mennesker skulle ved denne Leilighed have mistet Livet; de øvrige vare flygtede. Nu aabenbarede Cortez Grunden til sin Strenghed for Overhovederne, dadlede dem, men gav dem alle fri, samt befalede dem at kalde de Flygtede tilbage, med Paalæg om at gjenopbygge de afbrændte Hytter. De opførte sig herefter som velartede Børn, og vare ham senere tro og lydige.

Men ingen af disse Stammer var ham dog saa hengiven som Tlascalanernes. Disse fulgte ham i Tusindviis og havde erklæret sig villige til at kjæmpe

for ham mod Montezuma. Denne havde nemlig for kort Tid siden paafort dem Krig og undertvunget dem, og saaledes vare de ham ikke hengivne. Dette var en stor Fordel for Spanierne. Deres Hær blev nu saa anseeligt forstærket, at Cortez ikke tog i Betænkning at rykke løs paa Hovedstaden selv.

Denne viste sig endelig for dem i hele sin Udstrækning, med hvide Huse og Templer, beundringsværdigt nok hos et Folk, der ikke kjendte til Jernets Brug. Spanierne ansloge Indvaanernes Antal til 60,000. Staden laa paa en Ø i en Sø, og kun paa lange Dæmninger kunde man komme til den. Cortez passerede en af disse Dæmninger meget forsigtigt, og stod med hele sin Hær i Staden, førend endnu Montezuma var bleven enig med sig selv, om han skulde behandle de Fremmede som Ven eller som Fjende.

Endelig viste han sig i en Bærestol, omgiven af sine Store, der vare iforte Kapper af Kattun, og til Spaniernes Glæde rigeligt behængte med Guldzirater. Montezuma stirrede forbavset paa de sælsomme hvide og skjæggede Gjæster, hilste derpaa venligt paa Cortez, der steg af Hesten og bragte ham — mærkeligt nok — en Hilsen fra den spanske Konge. Montezuma blev derved meget eftertænksom; thi han erindrede sig et gammelt Sagn, hvorefter hans Forfædre skulde være komne fra Østen, men at deres Anfører igjen var dragen bort med Løvte om at komme tilbage og forbedre Landets Love. Cortez lod ham blive i den Tro, at Sagnet nu var opfyldt, og tog med sine Folk en Stenbygning i Besiddelse, som han uformærket gjorde til en lille Fæstning. Ladte Kanoner og en omhyggelig Vagt sikkrede ham mod ethvert Overfald.

Saaledes vare nu 500 Bovehalse — 100 af dem vare blevne tilbage i et Fort i Vera-Crux — lykkeligt trængte ind i et stort Rige, hvor de enten maatte skaffe sig Overmagten eller falde til sidste Mand.

Er engang et dristigt Bovestykke begyndt, kan det kun bringes lykkeligt tilende ved fortsat Kjækhed. Cortez var Mand for at handle med en Fasthed, som om den jernhaarde Nødvendighed havde valgt ham til sit Redskab. Skulde han blive dette Riges Behersker, maatte der skee noget Afgjørende. Kongen maatte selv frivilligt aftræde sin Værdighed, og for at bringe ham dertil, maatte man tage ham tilfange i hele hans Folks Paasyn. Kun en Mand af Cortez' Mod kunde fatte en saadan Plan, for hvilken hans kjækkeste Officierer blegnede; ene hans kloge Betænksomhed kunde udføre den lykkeligt. Kongen havde allerede aflagt ham flere Besøg og modtaget Gjenbesøg, da Cortez en Dag, efter Aftale med sine Soldater og Officierer, begav sig til Kongens Bolig. Deres første Samtale angik en nylig indtruffen Efterretning, at en mexikansk Feltherre havde angrebet de i Vera-Crux efterladte Spaniere, dræbt en af dem og sendt hans Hoved til Residentsstaden for at vise alle Mexikanerne, at disse Fremmede ligesaa godt vare dødelige som andre Mennesker. Cortez fremstillede denne Gjerning som en uhørt Fornærmelse mod hans Majestæt, den spanske Konge, og anstillede sig saa forbittret, at den stakkels Montezuma blev ganske angst og bange. Han erklærede tillige, at Mistanken om hemmeligt Fjendskab, som herved var vakt, ene kunde bekjæmpes derved, at han gav et usædvanligt Bevis paa sin Tillid og Hengivenhed for Spanierne. Montezuma lovede zittrende, at han strax vilde tilbagekalde sin Feltherre og udlevere Spanierne denne store Forbryder til Afstraffelse; men Cortez svarede, at dette var Noget, der fulgte af sig selv, og at dermed kunde han ikke lade sig nøie. Der gaves intet andet Middel til atter at vinde Spaniernes Tillid, end at han besluttede sig til frivilligt

at tage sit Ophold nogen Tid blandt dem. Montezuma blegnede, men fattede sig snart og svarede som en Mand, der kjender sin Værdighed. Cortez blev stedse alvorligere. Tre Timer blev der talt frem og tilbage; endelig udbrød en spansk Officier rask: „Hvortil behøves der saamange Omstændigheder? Bort med ham eller stød ham ned!" Kongen forskrækkedes over Mandens Gebærder og Stemme og spurgte Tolken, hvad han havde sagt. Da han erfarede det, bævede han af Skræk og efter nogen Tøven overgav han sig. Da han førtes ud, stimlede Folket studsende sammen, men han vinkede med Haanden og antog en munter Mine for at indbilde Folket, at det var efter hans eget Ønske. Cortez undlod forresten Intet, som kunde gjøre den ulykkelige Monarch hans Ophold taaleligt og viste ham en udsøgt Høflighed. Hans Raadgivere havde daglig fri Tilgang til hans Fængsel. Den mexikanske Feltherre blev strax derpaa med sine fornemste Officierer til Mexikanernes Skræk levende brændt, og tilmed paa et Baal, der var ophobet af mexikanske Vaaben.

For bedre at sikkre sig Herredømmet, bevægede Cortez Kongen til at afsætte sine klogeste Raadgivere og antage svagere Characterer i deres Sted. Under Paaskud af at give ham et Begreb om den europæiske Skibsbyggerkunst, lod han sammentømre to Brigantiner og sætte i den mexikanske Sø, hvorved han klogeligt nok sikkrede sig Herredømmet over Vandet om Staden. Efterat han endelig havde ført den svage Konge fra det ene Trin af Nedværdigelse til det andet, opfordrede han ham rentud til at erklære sig for den spanske Konges Vasal, og at yde ham en aarlig Tribut. Ved denne Fordring brast den Ulykkelige i Graad, men han kunde nu ikke længer afslaa Noget. Underkastelsesceremonien, som Cortez indrettede saa høitidelig som muligt, gik for sig for hele Folkets Øine og til dets store Sorg.

Men i al hans Ulykke holdt det Haab dog Montezuma opreist, at hans Gjæster nu snart vilde drage bort, da deres Ærinde var udrettet. Cortez lod ham blive i denne Tro og sagde, at man først maatte bygge nogle Skibe; men egentligt ventede han kun paa Forstærkning fra Spanien, hvorhen han for ni Maaneder siden havde sendt Depescher. Vistnok var han uvidende om, at disse Beretninger vare blevne opsnappede af hans Fjende Velasques, og at der derfra trak et Uveir op over ham, som med eet Slag truede med al berøve ham alle Frugter af hans Mod og Klogskab.

Velasques havde udsendt en Flaade af 18 Skibe med 800 Mand Fodfolk, 80 Ryttere, 12 Kanoner og mange Musketter og Armbryster, under Command af en vis Narvaez, hvem det var blevet paalagt, at sende Cortez i Lænker til Cuba, og i hans Sted at fortsætte hans Erobringer.

Cortez befandt sig ikke i nogen god Stilling. Han forsøgte først at vinde Narvaez for sig, men den unge Helt drømte altfor behageligt om alle de Laurbær, som han skulde tilkjæmpe sig i Mexiko, til at han vilde lade Cortez afkjøbe sig dem. Altsaa skulde det være Krig, og her gjaldt det nu Seir eller Død. Cortez indrettede sine Sager i Mexiko, lod en temmelig lille Besætning tilbage, og indbildte Montezuma, at han reiste nogle Venner imøde. Saaledes drog han med sin lille Hob imod en fem Gange stærkere Fjende.

Men det var hans Lykke, at Narvaez var en uklog og raa Mand, der hverken indgjød sine Soldater eller Indianerne Tillid, saa at hine kun fulgte ham nødtvungent, og disse lagde ham alle Hindringer iveien. Da nu tilmed hemmelige Sendebud fra Cortez viste sig i Narvaez' Leir, og rundhaandet strøede Guld ud blandt Soldaterne,

saa kunde det ikke feile, at mindst Halvdelen af dem alt tilhørte Cortez, førend det var kommet til Slag. Men ikke alene Snildheden skulde skaffe Seir; en forceret Marsch bragte Cortez' modige og prøvede Soldater Fienden paa Halsen, førend man havde ventet dem. I en mørk Nat vadede de over den brede Flod, der endnu skilte dem fra Fienden, og et rask Overfald bragte de Slumrende i saadan Forvirring, at de ikke vidste, hvor og hvormange Fienderne vare. I faa Dieblikke var alt det svære Skyts faldet i Cortes' Hænder og blev nu rettet mod Narvaez' Hær. Denne huggede selv tappert ind, men blev strax i Begyndelsen dødeligt saaret. Cortez tilbød Enhver, der overgav sig, Pardon, og saaledes var Krigen endt, førend det blev Dag. Godt forstærket med friske Tropper og godt Skyts, stod Cortez nu i Begreb med at vende tilbage til Hovedstaden, da en anden Hjobspost atter sporede hans Sind til ny Opfindsomhed.

Den i Mexiko efterladte Officier havde villet efterligne Cortez' Strenghed, uden at besidde hans Klogskab, og deri handlede han meget ilde. Saaledes havde han paa en blot Mistanke ladet overfalde og dræbe en Mængde Fornemme ved en Fest. Derover kom hele Staden i Oprør, og selv Cortez' hurtige Tilbagekomst formaaede ikke at dæmpe Gemytternes Bevægelse. 60,000 Indianere beredte sig til Slag, og hvorledes kunde 500 Spaniere modstaa dem! Cortez trak sig tilbage i sin Forskandsning, gjorde enkelte Udfald, men tabte mange Folk og blev selv saaret i den venstre Haand. I denne Nød vilde han benytte Montezuma, hvem han i længere Tid meget havde forsømt, til sin Redning. Han bevægede ham til i sit Kongesmykke at vise sig oven over Muren, men saasnart man fik Øie paa ham, udstødte det rasende Folk høie Raab, og slyngede en Hagel af Stene og Pile paa ham. Haardt saaret i Hovedet, faldt den Ulykkelige til Jorden og døde nogle Dage derefter.

Men Indbyggerne i Mexiko trak de omboende Egnes Befolkning til Staden, og den spanske Forskandsning blev dagligt stormet med blindt Raseri. Ved Siden af Stenbygningen stod et høit Taarn, hvorfra Indianerne uophørligt kastede Stene ned paa Spanierne. Forgjæves vare alle Forsøg paa at fordrive dem herfra, indtil endelig Cortez selv, trods sit Saar, lod sit Skjold binde fast til den venstre Arm og stormede op i Spidsen for sine Tappre. Hans Kjæmpekraft nedslog Enhver, der mødte ham, men desuagtet flygtede man ikke. To mexikanske Ynglinge, der tørstede efter Heltedøden, omfattede ham, da han havde nærmet sig Kanten af Taarnet, svang sig modigt over og vilde rive ham med. Kun hans herkuliske Styrke reddede ham; han sled sig løs og saaledes styrtede de alene ned. Efter lang Anstrængelse lykkedes det Spanierne at stikke Ild paa Taarnet, og dette jog Fienden for denne Gang tilbage.

Men længere at forsvare sig i denne Plads var ikke Cortez' Plan. Han gav hemmeligt sine Befalinger, og ved Midnat tiltraadte hele Hoben i al Stilhed sit Tilbagetog. De ærlige Tlascalanere skulde dække Ryggen. De vare netop sammentrængte paa den smalle Dæmning, da i den mørke Nat fra alle Sider en Sten- og Pilehagel slog ned paa dem. Søen vrimlede af Baade. Spaniernes Bestræbelser for at redde deres Skatte, formerede den trængte Hobs dødelige Forlegenhed. Angst og Fortvivlelse bemægtigede sig de Tappreste, man skubbede og trængte paa, saa godt det vilde gaa. Morgenen efter denne skrækkelige Nat fandt Cortez kun Halvdelen af sine Folk, og han kunde ikke tilbageholde sine Taarer, da han mønstrede dem. Mange af hans bedste Officierer vare dels dræbte, dels druknede; af Tlascalanerne manglede der

2000 Mand, hvoraf flere vare fangne af Mexikanerne, der offrede dem til deres Guder. Alt Skyts og Krudt var tabt, næsten alle Heste manglede, og af de store Skatte var kun lidet reddet.

Cortez blev selv i denne Nød sine nedbøiede Soldaters eneste Trøst og Forbillede. Han delte alle Savn og Besværligheder med dem, og gav dem nyt Mod ved sin Ro og Tillidsfuldhed. Men det Værste var endnu ikke overstaaet. De havde ikke længe fortsat deres Tilbagetog til Tlascala, da de pludseligt fra en Høi saa hele det flade Land foran dem bedækket af Mexikanere. Seir eller Død maatte ogsaa her være Løsenet. Cortez gav ikke sine Soldater nogen Tid til Betænkning, men førte dem efter en kort og kyndig Tiltale lige i Træfningen. Nu hugge de ind som Fortvivlede, men deres ringe Antal forsvinder i de Skarer uden Tal, der omringe og indeslutte dem fra alle Sider. Da faaer Cortez Øie paa den store Rigsfane, og pludseligt falder det ham ind, hvad han engang har hørt i Mexiko, at ethvert Slags Udfald afhang af denne Fanes Skjæbne. Strax sporer han sin Hest og sprænger med enkelte Kjække hen mod dette Palladium. Fanebæreren støder han ned med Landsen, de andre Spaniere adsplitte de øvrige Vilde, og Cortez fører i Triumph Fanen med sig. At see dette og at flygte over Hals og Hoved, var for Mexikanerne Eet. Denne Hjælp kom Spanierne saa uventet, at de skreve den paa Helgenernes Regning.

Den næste Dag rykkede de ind i Tlascala.

Man skulde ikke tro, at den Mand, der saa nylig var undsluppen Døden, endnu kunde tænke paa at betvinge de uhyre fjendtlige Masser og erobre deres vidtløftige Rige. Og dog forholdt det sig saaledes. At drage bort i Stilhed, uden at have naaet sit Maal, var saalidet efter Cortez' Plan, at han nu først brændte af Begjærlighed efter af alle Kræfter at forfølge og naa sit Maal. En slig Vedholdenhed er ikke Enhver givet, og hans Soldater kaldte ham en Dumdristig, der ikke satte nogen Pris paa Livet, og de vare høist utilfredse med hans ny Planer. Manges Gemyt omstemte han ved at opflamme dem til Hævn over de „hedenske Hunde", Andre gav han Beskjæftigelse med i Skovene ved Tlascala at fælde Træ til Skibsbygning, Andre indgjød han nyt Mod, idet han med dem forfulgte og plyndrede de enkelte Hobe af Fjender, der lode sig see i Egnen. En Mand, han kunde stole paa, var for længe siden afsendt til Hispaniola for at kjøbe Krudt og Geværer, samt hverve Eventyrere, da Lykken uventet tilførte ham Forstærkning.

To Skibe, der skulde bringe Narvaez, som forlængst var død og begravet, Mund- og Krigsforraad, kom over fra Cuba. For Cortez med sine Overtalelsesgaver var det en let Sag at erobre Skibe og Ladninger for sig. Det Samme lykkedes ham med et Coffardiskib, som var kommet seilende med Handelsvarer. Men ikke nok hermed; snart derpaa kom tre andre Skibe, der af Statholderen paa Jamaica vare sendte ud paa Opdagelser, men som Intet havde kunnet udrette. Med Glæde lode disse sig ogsaa hverve og traadte over i Cortez' Tjeneste.

Denne aftakkede nu alle Utilfredse af Narvaez' Hær og sendte dem til Vera-Crux, og med Resten, 550 Mand, 40 Heste, 80 Musketter og Armbrøster og 9 Kanoner, tiltraadte han med frisk Mod sin Marsch til Mexiko den 28de December, ledsaget af 10,000 Tlascalanere, som bare sammentømrede Bredder og Bjelker, hvoraf Skibe skulde sammensættes ved Bredden af Søen om Mexiko.

(Fortsættes.)

Moden.

Folkestammerne i Asien, Rusland, Finland, Polen, Ungarn osv. have vidst at bibeholde en temmelig Overensstemmelse i deres Dragter, medens Lande, som Frankrig, England, Tydskland, Danmark nu gjennem flere Aarhundreder have været Modens Herredømme underkastede, og under stigende Luxus hylde denne elskede Tyran. Fra Bondens Hus til Rigmandens Pallads høre vi Ordet „Mode“ klinge.

Den Mode er en underlig Ting! hvad Folk for et Aarstid siden kaldte smagfuldt, gjør Moden idag smagløst; hvad ellers hed skjønt, kalder den idag stygt.

Hvorledes er egenlig Moden kommen i Verden, og hvor opslog den først sin Bolig? — Modens Vugge maa søges i Frankrig, og derfra har den grebet alle nær- og fjerntliggende Lande. Fra gammel Tid hængte Frankrigs forskjellige Folkestammer med en saa inderlig Kjærlighed ved Statsoverhovedet, at de søgte at vise deres Underdanighed ogsaa derved, at de bar samme Farve og Snit, som Kongens Klæder havde. Denne Efterabelseslyst udstrakte sig fra det fyrstelige Hofs første Tjenere til den ringeste Borgermand. Dog vilde de Fornemme adskille sig fra de ringere Klasser og valgte derfor snart et andet Snit for Klæderne; men altid efterabede Provindserne den ny Mode, og saaledes slog Modesygen lidt efter lidt Rødder i Folket.

Hoffet vedblev stedse at angive Tonen; ved det kom de forunderligste Ting for Dagen. Saaledes pleiede man indtil Carl den Niendes Tid at bære blottet Hals; men da Carl ombandt sin mindre smukke Hals med et Halstørklæde, fandt Alle dette smukt og efterlignede dette, skjøndt det paa mange Maader er skadeligt for Sundheden. Endnu den Dag idag bærer Alle Halstørklæder, og mange Hundrede ere just paa Grund af denne Mode syge af Halsbetændelse og andre Onder. — Da Philip den Gode tidlig mistede Haaret og paa sin Læges Raad anlagde Paryk, afskare Tusinder deres gode kraftige Haar og bar mange Aar igjennem de i Begyndelsen brugelige Studsparykker; ja under Ludvig den Fjortende tog denne Mode i den Grad Overhaand, at man bar Alongeparykker af nogle Punds Vægt. — Den samme Ludvig kom som Dreng til Regjeringen og havde endnu intet Skjæg. Hvad gjorde de smukt beskjæggede Mennesker? I utrolig kort Tid afskjar alle Franskmænd deres Skjæg og løbe omkring med glatte Ansigter. — Ludvigs Hofliv og fyrstelige Glands fandt ogsaa Gjenklang i Tydskland og andre Lande, og det manglede ikke paa Folk, som i Dragt, Sæder og Sprog efterlignede Franskmændene. Tilsidst kom det saa vidt, at man i de store Stæder hver Uge fra Paris bragte en mandlig og qvindelig Dukke, pudset og klædt efter Parisermoden, forat Klædedragten strax kunde blive omdannet derefter; denne Sag viste sig dog temmelig kostbar og ubeqvem, og man indførte derfor de allevegne bekjendte Modejournaler.

De mindste Ubetydeligheder have ofte i en utrolig Grad forandret Moden. Kun nogle Exempler! — Paa Ludvig den Fjortendes Tid bare alle Damerne en mægtig høi Hovedpynt; da viste sig i Kongens Spisesal i Versailles to engelske Damer med en lav Hovedpynt. Kongen, som syntes godt derom, udtalte sit Bifald, og Følgen deraf var, at Dagen efter viste sig alle franske Damer ved Hoffet med lav Toupée. — Da de Allierede vare i Frankrig, malede Horace Vernet en russisk Soldat arbeidende i Skjorteærmer, og indleverede sit Billede til Udstillingen. Alle beundrede Maleriet, og kort Tid efter vare Bluser

blevne almindelige. — Spencerne kunne takke et Tilfælde for sin Tilværelse. Den engelske Lord Spencer vilde nemlig en Dag gaa ind i Parlamentet, men blev hængende i Døren med sine Frakkeskjøder, og det ene blev revet af; han var dog ikke raadvild, men bad Dørvogteren om en Sax, afskjar begge Skjøderne og traadte med sin forkortede Dragt ind i Forsamlingen. Hele Verden fandt Behag i Dragten, og alle Damerne bare nu — Spencere. — Pudderet hidrører fra, at Ludvig den Femtende vilde søge dermed at dække sit tidlig graanende Haar, og denne Mode var saa almindelig, at man pyntede smaa Drenge og Piger med dette latterlige Smykke.

Hvor ere Folk ikke smagløse! Vel er det sandt, at Moden frembringer mange Haandteringer og forbedrer mange Næringsgrene; men den har ogsaa anstiftet mange Onder, — og Tusinder løbe endnu den Dag idag som Narre efter den!

Just paa Grund af Modens Herredømme i Paris og i hele Frankrig, har man paastaaet, at Frankrig aldrig i længere Tid vil kunne existere som Republik. Der ligger meget Sandt til Grund herfor, da Moden forlanger et bestemt Punkt, hvorfra den kan decretere sine Befalinger, og et Hof med dets Pragt synes derfor en Nødvendighed for Frankrig. Keiser Napoleon den Tredie havde derfor strax et stort Parti for sig i de mange Næringsdrivende, som leve ved Modevarer, ikke at tale om den Hær af Syjomfruer, Modehandlerinder osv. osv., som naturligvis strax ilede til hans Faner, og disse Soldater vare neppe at foragte!

Upsala.

(Hermed et Lithographi.)

Paa en stor og frugtbar Slette, 12 Mile nordlig for Stokholm, ligger den ældgamle Hovedstad for Oldtidens svenske Konger, det ærværdige **Upsala.** Længe før Stokholm blev grundlagt, var det Rigets største og rigeste Stad. Ikke Konger af Sverrig, men Konger af Upsal kaldtes de gamle Drotter. Endnu viser man den Slette i Nærheden, hvor man forsamledes til det fri Kongevalg, og hvor den Valgte blev salvet og fik Tegnene paa sin Kongemagt. Af hin gamle Glands har Upsala blot tilbage: at krone Sverrigs Konger i sin Domkirke. Dets Universitet, det nordligste i Europa, var altid Opholdsstedet for svensk Literatur og Videnskab, og blomstrer kraftigt endnu.

Det blev stiftet 1476 af Rigsforstanderen Sten Sture. Gustav Adolf, hvem det takker for den skjønne Akademibygning, gav det en ny Indretning, udvidede med kongelig Gavmildhed dets Indkomster, stiftede en Mængde Stipendier for fattige Studenter, og blev saaledes dets anden Stifter. Det berømte Universitetsbibliothek, over 100,000 Bind stort, med 1200 Haandskrifter, takker ham og hans Efterfølgerinde Christina for en stor Del af sine Skatte. Iblandt berømte Læreres Navne her, ere Celsus og Linné udødelige. Universitetet har alt, hvad der behøves til Videnskabernes Fremme: et Stjernetaarn, Mynt-, Naturalie-, Kunstsamlinger, en prægtig botanisk Have, som Linné selv har anlagt. I de senere Aar har Studenternes Antal undertiden beløbet sig til 1200. Kong Frederik stiftede 1728 et Videnskabers Selskab i Upsala, hvoraf de fleste Professorer og mange udmærkede svenske Lærde ere Medlemmer, og som aarlig udgiver sine vigtigste Forhandlinger.

Th. Knight lith. Tauk.

UPSALA

Staden er smukt bygget; men her, som næsten overalt i de nordsvenske Stæder, have Husene Spaantage og mange ere kun byggede af Bjælker, beklædte med Birkebark. Da nu desuden Bygningerne staa langt fra hverandre, saa giver det Staden et næsten landsbyagtigt Udseende. Dog er der ingen Mangel paa pragtfulde Bygninger baade fra nyere og ældre Tid.

Det tidligere Academia Carolina var fordums Universitetsbygningen. Den blev meget beskadiget ved en Ildebrand 1702, der næsten ødelagde hele Byen, og skjøndt den restaureredes, blev den dog i Slutningen af samme Aarhundrede nedbrudt. Til Minde om denne Bygning har den ny Universitetsbygning erholdt Navnet Carolina Rediviva (det atter opstandne carolinske Academi).

Pragtfuld er Domkirken, i Stil som Notre-Dame-Kirken i Paris, et ædelt Værk fra det 15de Aarhundrede. Det er den skjønneste i hele Landet. Det Indre af dette Gudstempel frembyder en stor Rigdom baade af architektonisk Skjønhed og fædrelandske Minder, som de skjønne Kunster have forherliget. Det Gustavianske Gravcapel tildrager sig dog først og fremmest Opmærksomheden. Her hviler Gustav Wasas Støv tilligemed hans to Dronninger; man seer dem afbildede i Legemsstørrelse. Gustav var tredie Gang gift med Catharina Stenbock, men hun levede endnu, da Monumentet blev forfærdiget, hvilket skete under Johan den Tredie. Den største Interesse fæster sig i Gravcapellet ved de historiske Frescomalerier, som pryde Væggene og ere malede 1831—38 af Professor Sandberg. De fremstille de betydningsfuldeste Scener af Gustavs Liv, saaledes de to største: hans Indtog i Stokholm 1523 og hans Afsked fra Rigets Stænder 1560.

Kirken indeholder desuden flere Gravcapeller, Johan den Tredies, det Banérske, det Oxenstjernske o. fl.

Dens første Præst er Erkebiskoppen, Hovedet for den svenske Geistlighed, som fører den Titel: „Af Guds Naade Rigets Primas.“ Linné er begraven i dette Gudshus, midt imellem svenske Konger, og over hans Grav staaer et prægtigt Hædersminde.

Upsalas Indbyggerantal er omtrent 5000. Haandværker, Handel og Fabriker sloge aldrig Rødder her; Borgerne leve fornemmelig af Høiskolen, der i senere Aar ogsaa besøges af Udlændinger.

En Mil nord for Staden ligger Gammel Upsala paa en udstrakt Slette. Hvad der gjør dette Sted mærkværdigt, ere de historiske Minder, som knytte sig til Kirken og Høiene. Kirken har man anseet for en Levning af Templet til Odinsdyrkelsen, og skjøndt dette ikke kan bevises, er den dog bygget før den Tid, da Christendommen indførtes i Sverrig. — At Upsalas Høie ikke ere Naturens Værk, men opkastede af Menneskehænder til Gravhøie, er hævet over enhver Tvivl, da for en Del Aar siden den ene er aabnet og dens Indre undersøgt. Man fandt nemlig forskjellige Sager, som med Sikkerhed vise Høiens Bestemmelse. Høienes Antal er meget stort, naar man medregner de mindre; men de større Høie ere kun fire, nemlig Odins, Thors og Freys Høie samt Thinghøien.

Ikke langt fra Upsala ligger Linnés Hammarby, hvor denne store Botaniker foredrog sin Videnskab. Hans Værelser med Møbler findes endnu i samme Stand, som dengang han beboede dem.

De adskilte Hjerter.

En amerikansk Prisfortælling.

(Af Clara Moreton.)

(Sluttet.)

6te Kapitel.

Helene Graham gik i sit tredivte Aar. Hun var ikke smuk, men hendes udtryksfulde Ansigt maatte interessere Enhver. Hun var ikke En af dem, om hvem Keble saa smukt har sagt:

„De sukke, thi de have intet Hjerte,
Der elske dem; de sukke saa i Løn.
De kunne finde Trøst i hver en Smerte,
Gud Fader gav jo hen for dem sin Søn."

Nei, thi det var der alene, at hun havde fundet Styrke, da det jordiske Tempel, hvorpaa hun havde bygget saamange Forhaabninger, styrtede sammen for hendes Øine. Hun tilgav den Haand, der forstyrrede det; hun lærte at betragte Ruinerne deraf med Ro, ja mere end det, hun lærte at takke Gud, fordi han ved at knuse hendes jordiske Glæde havde draget hende nærmere til sig. Da hun hørte Rygterne om Howard Dorrances og hans Kones Uenighed og senere om deres Skilsmisse, sagde hun til sig selv: „Der har været Feil paa begge Sider," og hun ønskede ivrigt at kunne mægle imellem dem. Hun vilde besøge Mrs. Dorrance, men modtog det uforanderlige Svar: „Mrs. Dorrance seer Ingen:" Saaledes gik den ene Uge efter den anden, og endnu havde ingen Leilighed tilbudt sig.

En Eftermiddag blev hun kaldt ind i Dagligstuen til en Person, der vilde tale med hende. Idet hun kom ind, blev hun overrasket ved sin Gjæsts besynderlige Ansigt. Hun bemærkede Contrasten mellem det overordentlig lyse Haar og de kulsorte Øienhaar og Bryn. Der var ogsaa Noget i dette smalle dødblege Ansigt, der fængslede hendes Blik, medens hun randsagede sin Hukommelse, der ligesom havde en Fornemmelse af, at hun havde seet det før.

Den Fremmede lod til at blive forlegen ved det forskende Blik, som Miss. Graham fæstede paa hende.

„De kjender mig, Miss Graham," sagde hun, ikke som om hun spurgte, men som om hun var vis i sin Sag.

„Nei — jeg — gjør — ikke —," svarede Helene langsomt.

„Gud være lovet! da vil han heller ikke kjende mig."

„Mrs. Dorrance! Er det muligt, at det er Dem? hvor forandret! hvor De skjælver! stakkels Kone, hvad har bevæget Dem til denne Forklædning?"

I al Korthed fortalte Margrethe sin Historie, kun udeladende den Del deraf, der vilde være smertelig for Helene, forsaavidt som hendes Broder var indbefattet deri; og nu lærte Miss Graham for første Gang den Jalousi at kjende, hvorunder den unge Kone havde lidt. Hendes Hjerte blødte, da hun saae den Elendighed, som Margrethe havde bragt over sig selv, skjøndt hun tillige maatte misbillige Dorrances Haardhed og Hastværk.

Ved Miss Grahams Oprigtighed indsaae Margrethe, at den Agtelse, som hendes Mand havde næret for Helene, ikke kunde sammenlignes med den dybe Kjærlighed, som han havde ødslet paa hende i deres tidligere Samliv.

Helene Graham beundrede den store Forandring, der var foregaaet med den tankeløse Verdensdame, der nu følte sig istand til en saadan Opoffrelse, som hun foreslog, idet hun valgte heller at udføre et Tjenestetyendes simple Arbeide, end længer at være skilt fra sine Børn.

Miss Graham skrev med Glæde en Seddel til Mrs. Egerton, hvori hun anbefalede Margrethe paa det Ivrigste, omtalte hende, som en Kone af god Familie, der havde kjendt bedre og

lykkeligere Dage, og raadede til at bruge hende som en Slags Gouvernante, der skulde have hele Tilsynet med Børnene og Overopsigten med de Piger, der passede dem. Hun bad hende om at antage hende strax, da hun derved vilde udøve en Barmhjertighedsgjerning, som hun engang senere skulde forklare hende.

Mrs. Dorrance skulde kaldes Anna Hastings. Hun tog Seddelen og gik strax med Hjertet fuldt af Taknemmelighed mod Miss Graham, der saa beredvillig havde hjulpet hende.

Det var næsten Tusmørke, da hun naaede sit forrige Hjem. Efter at have spurgt efter Mrs. Egerton, blev hun ført ind i Dagligstuen. Hun ventede en lang, lang Tid, forekom det hende. Da aabnedes Døren og hendes Mand stod for hende. Hendes Hjerte bankede voldsomt.

„Mrs. Egerton er beskjæftiget," sagde han, „maaskee kan jeg ligesaa godt sige Besked."

Hun gav ham Seddelen uden at sige et Ord.

Da han vendte sig mod Dagslyset for at læse det, vovede hun at lade sit Blik hvile paa ham. Hun saae, at Sporene af Kummer vare ligesaa tydelige paa hans Ansigt, som paa hendes eget.

Han gjennemløb Seddelen.

„Det gjør mig ondt at maatte sige, at Mrs. Egerton allerede har fæstet en ung Kone, men mit Barn er meget syge, og vi kunne maaskee trænge til mere Hjælp. Jeg vil tale med hende derom, hvis De vil høre herhen igjen imorgen Klokken to.

Margrethe reiste sig og vaklede mere end gik hen til Døren. Han skyndte sig at aabne den for hende. Deres Øine mødtes. Hun følte sig svag og syg, næsten brødefuld — saadant et forskende Blik fæstede han paa hende. Hans Øine søgte hendes Haar og hans Ansigt antog da igjen det samme mørke, tungsindige Udtryk, som det før havde havt.

Da hun kom ud i den friske Luft, slog hendes Hjerte af Glæde over, at hun ikke var bleven gjenkjendt.

Den næste Dag kom hun Klokken to og blev antagen af Mrs. Egerton.

7de Kapitel.

Foraarets milde, vellugtende Vinde viftede gjennem de aabne Vinduer ind i det rummelige Værelse, hvor Margrethe, der her kun var kjendt som Mrs. Hastings, sad og bøiede sig over Barnet, der nu var i Bedring.

Naar Ida var vaagen, vilde hun paa ingen Maade tillade, at Mrs. Hastings forlod hende; hvis denne undertiden var nødt til at være borte, kunde den lille Patient ligge og jamre efter hende, indtil hun kom tilbage. Mrs. Egerton sagde ofte, at hun var vis paa, at Barnet aldrig vilde være kommen sig, hvis det havde havt en mindre taalmodig og omhyggelig Pleierinde. Lægen sagde det Samme, kun Dorrance sagde Intet. Han lod det ene Dampskib efter det andet gaa, medens han vaagede hele Dage og lange Nætter ved sit elskede Barns Leie.

Mrs. Egerton havde benyttet sig af denne milde Foraarsdag til at kjøre en Tour med Harry. Hun havde endnu ikke besøgt Miss Graham og takket hende, fordi hun havde skaffet en saa duelig Sygevogterske, thi hun havde naturligvis ikke den fjerneste Mistanke om, hvem Mrs. Hastings var, da hun aldrig havde seet sin Nevøs Kone.

Imidlertid sov Ida, og hendes Moder bøiede sig over hende med Hjertet opfyldt af Taknemmelighed mod den barmhjertige, himmelske Fader, der havde skaanet hendes Barn.

I disse Uger fulde af uophørlig Nattevagt, vare de religieuse Lærdomme, som hun havde modtaget i sin tidlige

Ungdom, gaaede op for hende med fornyet Friskhed. Hendes Hjertes ædle Følelser og varme Tilboieligheder, der syntes at have været udslukte af Forfængelighed og Hang til Fornøielser, vare atter blevne tændte og kastede nu deres hellige Lys igjennem hendes hele Sjæl. Al hendes Interesse for Livet vaktes nu, da hun havde grebet dets Pligter. Hun behøvede kun en Tilbagevenden af hendes Ægtefælles Kjærlighed for at fylde hendes jordiske Lykkes Bæger — en Lykke, langt dybere og ædlere end nogen, som Livet før havde skjænket hende. Og nu, medens hun vaagede over sit uskyldige Barns Slummer, gjenkaldte hun sig, som saa ofte tidligere, de Vildfarelser, for hvilke hun var bleven straffet saa haardt. Hun saae sin Forfængelighed, sin Stolthed, sin Egensindighed i et saa skærende Lys, at hun uvilkaarligt holdt den ene Haand for Øinene, som om hun saaledes kunde udelukke Synet deraf.

Hun hørte Fodtrin og idet hun saae op, blev hun Mr. Dorrance vaer, der betragtede hende. Udtrykket i hans Øine forandrede sig pludseligt; hun troede for første Gang at opdage en Skygge af Sympathi i dem.

„Mrs. Hastings," sagde han, „har min Tante fortalt Dem, at vi i næste Maaned tage paa Landet, til hendes Gods ved Hudson?"

„Nei, Sir," svarede hun og slog Øinene ned for hans faste Blik.

„Jeg antager, at De heller vil blive hos Deres Venner her i Byen, end tage saa langt bort med os?" vedblev han.

„Nei, nei, ikke et Øieblik — jeg har ingen Venner — det vil sige — jeg mener, at jeg holder saameget af Deres Barn, Sir, at jeg vilde følge hende til Verdens Ende," svarede hun meget forlegen.

Der var en lang Tavshed.

„Mrs. Hastings, har De hørt min Historie?"

„Ja, Sir."

Igjen en lang Tavshed, under hvilken hun gik hen til Vinduet for at skjule sine Kinders glødende Rødme.

„Jeg ønsker, at De vilde sætte Dem ned, Mrs. Hastings, og høre den af min egen Mund. Jeg vilde gjerne vide, om De har hørt den rigtig."

„I Sandhed, Sir, jeg veed Alt. Det maa være en pinlig Gjenstand for Dem — jeg vilde ikke gjenkalde mig det," sagde hun, idet hun igjen satte sig ned.

„Jeg behøver ikke at gjenkalde mig det, thi det er altid nærværende for mig. Vil De fortælle mig det, som De har hørt det? Det er mig en Lettelse at tale til Dem derom."

Hendes Hjerte bankede hurtigt, hun samlede alt sit Mod.

„Saavidt jeg har forstaaet, Sir, var Deres Kone ung, ubetænksom og forfængelig; hun studerede ikke Deres Lykke, som hun burde have gjort, og De blev kold imod hende. Hun troede at opdage, at De ikke elskede hende saa ømt, som De elskede en Anden." — Mr. Dorrance udstødte et Udraab af Forundring. Mrs. Hasting vedblev: „Hun blev stolt og meget elendig; hun vilde have tilstaaet alle sine Feil og bønfaldet om en Tilbagevenden af Deres Kjærlighed, hvis hun ikke havde følt, at De havde skuffet hende, og saaledes blev det værre og værre imellem dem, indtil det endte med en Skilsmisse."

„De har ikke fortalt Alt. Vil De lade mig fuldende?"

„Naturligvis."

„Jeg tilbad min Kone! Min Tilbøielighed for Helene Graham var rolig som en Broders Kjærlighed; men da det ene Aar gik efter det andet, og min Kone blev mere og mere hensynsløs mod mine Ønsker, erindrede jeg de roligere Følelser, jeg havde næret for Helene med Noget, der lignede Beklagelse. En Nat, efterat min Kone havde forjaget mig fra sin Nærværelse ved haanende, opirrende Ord, lukkede hun

hemmeligt en Mand ind, hvis Charakter jeg foragtede — en snedig, intriguerende Verdensmand, hvem jeg havde forbudt at vise hende mere Opmærksomhed. Jeg veed ikke, hvor længe han blev hos hende — bliv, hør mig tilende," sagde han, da Mrs. Hastings reiste sig og med skjælvende Læber søgte at svare ham. „Fra den Time hærdede jeg mit Hjerte imod hende — Gud veed, med hvilken Møie! Denne Mand kom til mig; han spurgte mig, om jeg vilde tillade ham at ledsage min Kone til en Aftenunderholdning, hvor de Begge havde Roller. Jeg svarede, at jeg ingen Indvendinger vilde gjøre, at hun kunde handle efter Behag, men at hun aldrig skulde komme indenfor mine Døre, hvis hun gik. Hun gik!"

Atter forsøgte Mrs. Hastings at tale og atter hindrede Mr. Dorrance hende. Han vedblev:

„Den Nat sendte jeg hende til hendes Faders Hus. Om Morgenen kom der et Brev til mig fra hende. Det rørte mit Hjerte til Tilgivelse, thi jeg var taabelig nok til at tro hendes Forsikkringer om Uskyldighed. Jeg skrev et Svar, hvori jeg sagde, at jeg strax vilde være hos hende. Jeg gik til hendes Skrivebord efter en Convolut — der fandt jeg en Lok af hendes Elskers Haar og et Vidnesbyrd af hendes egen Haandskrift om, at han var det. Du gode Gud! Jeg veed ikke, hvad der holdt mig opreist med dette skrækkelige Bevis for mine Øine! Qvinde, kan Sligt tilgives? Svar mig, er der en Plads i den Himmel, Du troer paa, for slige forræderiske Sjæle?"

Mrs. Hastings var bleven staaende. Hun skælvede over hele Legemet ved Dorrances Voldsomhed.

„Det var ikke saaledes! det var ikke saaledes!" svarede hun med Fasthed. „O, kunde De tænke saaledes om En, der aldrig har havt en Følelse af Kjærlighed for nogen Mand uden for Dem? Jeg vidste ikke, at Jorden frembragte slige Djævle, som den Skurk Graham har været. Mr. Dorrance, jeg kjender Deres Kone. Dersom jeg kan overbevise Dem om, at hun endnu er værdig til Deres Kjærlighed, saavidt som hendes Sanddruhed imod Dem angaaer, vil De da tilgive hendes Vildfarelser og igjen modtage hende i Kjærlighed, saaledes som hun længes efter at blive modtagen?"

„Ja, jeg vil — jeg vil, ved Himlen!"

Mrs. Hastings satte sig igjen og idet hun saa vidt muligt undertrykte sin Bevægelse, søgte hun at give en fuldstændig Skildring af Alt, hvad der var skeet. Da hun kom til Haarlokken og forklarede de Grunde, der havde bevæget hans Kone, hvem hun endnu bestandig omtalte som en tredie Person, til at gjemme den i sin Skuffe, rykkede han sig nærmere til hende, og idet han greb hendes Haand, trykkede han den heftigt. Hans Øine glødede ved Inderligheden af hans Følelser, og da Alt var forklaret, greb han hende vildt i sine Arme og pressede hende til sit Bryst, hulkende som et Barn. Han syntes næsten vanvittig af Glæde.

Forgjæves søgte hun at rive sig løs.

„Margrethe! Margrethe!" raabte han, „Du maa aldrig mere forlade mig et eneste Øieblik. Min egen, gode, uskyldige Kone! Gud velsigne Dig, som Du har velsignet denne Time for mig, og han tilgive mig min Uretfærdighed imod Dig."

Hun slyngede sine Arme om ham — hun hvilede sit svimlende Hoved mod hans Bryst; hun bad om Tilgivelse.

O! det var en hellig og en lykkelig Time.

Da deres første Bevægelse havde lagt sig lidt, spurgte Mrs. Dorrance, ved hvilken Del af Historien hun havde forraadt sig.

„Min stakkels Margrethe, troede Du, at Du havde skuffet mine aarvaagne Øine? Jeg kjendte Dig, Du Kjære, fra det Øieblik af, da Du stod skjæl-

vende ved Døren, efter at have bragt mig Seddelen fra Miss Graham. Jeg kjendte Dig og hundrede Gange senere har min Kjærlighed været lige ved at forraade sig. O, min elskede Kone, jeg takker Gud for de Ulykker, der have lært os at kjende hinandens Hjerter."

Og de havde Begge stor Grund til at takke Ham; thi det er meget sjældent, naar Stolthed, Skinsyge og Mistænkelighed have indsneget sig i et Par adskilte Hjerter, at nogen Forsoning fuldkommen kan bortrydde det Ukrud, der er opvoxet i rig Overflod under denne giftige Indflydelse. Langt hyppigere udvider Kløften sig med Aarene, den Ene vænner sig til at betragte den Anden som den Feilende, og den fuldkomne, frygtelige Adskillelse finder endelig Sted.

Tante Egerton var som lynslagen, da hun ved sin Hjemkomst fandt den frygtsomme og tilbageholdne „Mrs. Hastings" tilsyneladende fuldkommen hjemme i hendes Neveus Arme.

Howard Dorrance prøvede ikke paa at forklare sig med Ord, men han tog den tætte Linons Kappe og den blonde Paryk af, og da Margrethes mørke Haar rullede ned om hende, kunde hun ikke undlade at gjenkjende nogle Træk af det smukke Portrait i Bibliotheket, hvilket hun saa ofte havde betragtet med Interesse siden sin Ankomst til Huset.

Hun trykkede Margrethe til sit Bryst, thi den Lidende havde vundet en Plads der og udslettet alle Fordomme ved sit blide, taalmodige Væsen og sin utrættelige Omsorg for det syge Barn.

Der var et lykkeligt Selskab samlet paa Woodlowe i denne Sommer. Efter Margrethes indstændige Bønner og Mrs. Egertons ømme Overtalelser, ledsagede Helene Graham dem og deltog i alle deres Glæder med sit uegennyttige Hjerte.

Verden fandt det forunderligt, at den stolte Howard Dorrance igjen vilde modtage sin Kone; men Verden fik aldrig at vide, hvormeget de glædede sig over deres korte Adskillelse, som over en Begivenhed, der var hidført af deres alvise Fader for at bringe dem nærmere til hinanden og til ham.

Snyltekrebsene.

(Efter Prof. Eschricht.)

Blandt de mange langbenede, tibenede Krebs, er der en Familie, der fremfor alle øvrige turde fortjene Opmærksomhed, nemlig Snyltekrebsenes eller Eremitkrebsenes. Disse besynderlige Dyr leve som Snyltegjæster, ikke just som f. Ex. Pinnothetes hos andre levende Dyr, men især i tomme Sneglehuse, undertiden i Svampe og andre fremmede Legemer. De ere ogsaa i alle Henseender byggede til at leve i saadanne, ja endog til kun at leve i dem. De have nemlig vel fortil den samme haarde, kalkede Hud som de andre Krebs, men bagtil paa hele Halen mangle de den ganske. De ere her saa bløde og tyndhudede, at man kan see Indvoldene igjennem dem. Hvad der altsaa negtedes dem af Naturen, maa de søge at forskaffe sig selv, og hertil har nu den samme Natur udrustet dem med alle Hjælpemidler. Deres bageste Benpar, og især deres Hale, er just ikke bygget til at svømme med, men aabenbart tjene Dyret ved at krybe ind og ud af en snever Gang. Dette viser sig i Bagbenenes Korthed og stærktbøiede Form, i Halens ringe Brede, hvorhos dens yderste Sidedele danne to overcomplette Krybfødder. Ligesom dernæst Sneglehusene næsten altid ere vundne

i Spiral, saaledes er hele Snyltekrebsens Krop krummet i samme Retning, og derved opstaaer især et stort Misforhold imellem begge Saxenes Størrelse.

Vi have her et høist interessant Blik ind i Naturens Husholdning. Paa Bunden af Havet ligge utallige tomme Sneglehuse, Levningerne af de bortdøde Bløddyr. Disse maatte benyttes, og der dannedes en ny, stor Familie som deres secundære Beboere. At dette ikke er en overilet Bedømmelse af høiere Hensigter, at det ikke er et Tilfælde alene, at Snyltekrebsen passer saa fuldkommen til sit Sneglehus, skjøndt dette ikke er dannet for den, vil indsees af Følgende: Sneglehusene ere, som vistnok de Fleste tildels vide, af meget forskjellig Form. Snart er Spiralen mere, snart mindre vunden; Aabningen er snart stor og rund, snart liden eller meget smal. Medens altsaa eet Hus vilde passe fuldkommen vel til en vis Snyltebeboer, vilde et andet aldeles ikke være brugbart for den. At nu altsaa Harmonien mellem Sneglehusets og Snyltekrebsens Form ikke er tilfældig, vil man vistnok indrømme, naar man hører og faaer at see, at til de forskjelligste Former af Sneglehuse svare omtrent ligesaa mange forskjellige Former af Snyltekrebs. Er Conchyliens Aabning stor og rund, saa er Krebsens Legeme det fortil ligeledes, og en stor Sax bidrager især til at lukke denne store Aabning. Er denne derimod langtrukken og snever, saa er Parasiten, med de smalle Fødder og den flade, brede Krop, saa passende dertil, som om den for længe siden døde Snegl havde bygget sit Hus ligesaa meget for den, som for sig selv. Man kunde næsten antage, at til hvert Slags Sneglehus var dannet et særegent Slags Snyltekrebs; dog er denne Sætning ingenlunde saa streng, at jo temmelig ligedannede Sneglehuse ikke sjelden beboes af samme Slags Krebs.

Ligesom de i Havet liggende, forladte Sneglehuse ere utallige, saa er og Snyltekrebsenes Antal vidunderlig stort, ja det synes at være end større, da en stor Mængde bebo andre hule Legemer, især Svampe af en fast Consistents, i Massen af hvilke Krebsen enten har dannet sig en spiralformig Gang, eller ogsaa har disse senere under Væxten gradvis dannet sig efter Krebsens Form.

I deres Liv hersker der iøvrigt mange gaadefulde Omstændigheder. Det er vist, at det er fremmede Huse, de bebo; thi vi kjende næsten alle disses oprindelige Beboere, der ikke, som Snyltekrebsene, sidde løse deri, men staa i et organisk Forhold til dem, netop som Krebsene ikke til denne Bolig, men til deres Kalkhud. Alligevel finde vi ikke alene hver Snyltekrebs i sit, eller dog et af sine tilpassende Huse, men vi finde endog enhver i et, der passer til dens Størrelse, den unge i sit lille, den voxne i et større Hus. Hvorledes nu altsaa Snyltekrebsen kan skifte dette, hvorledes den fra først faaer sin Bolig, om den altid kun søger denne som en Arvepart fra Sneglen, eller bemægtiger sig det ved Mord og Rov, om Moderen har vidst at lægge et Æg i hver fremmed Skal, eller om det spæde Dyr allerede veed at finde sig i et Hus, — paa disse Spørgsmaal have vi saa godt som Intet at svare. Ingen har maaskee nogensinde seet en Snyltekrebs vanke omkring uden Hus, de synes ikke heller godt at kunne være det foruden. Men, medens de ere i Huset, er deres Bevægelse næsten kun indskrænket til at gaa ind og ud deraf; Huset selv flytte de kun meget ufuldkomment fra et Sted til et andet, og det er kun en særegen Underfamilie iblandt dem, som man seer oppe paa Stene ved Stranden, og som, naar der er Fare forhaanden, ruller med Huset ned i Vandet.

Blandinger.

De to Ministre.

En Traktat var bleven afsluttet mellem England og Sverrig, og Ministrene for dette Anliggende, George Canning og Baron Ehrenheim, skulde ifølge Skik og Brug, hver modtage som Present en Snustobaksdaase, besat med Diamanter. Baron Ehrenheim bad imidlertid den svenske Gesandt i London at give Canning et Vink om, at han hellere vilde modtage Prisen derfor i rede Penge. I det Tilfælde, at Canning skulde udtrykke nogen Forundring over dette Forlangende, var Gesandten bemyndiget til at aabenbare den hemmelige Grund dertil. Ehrenheim havde nemlig til Hensigt, at skjænke Summen til de Fattige i Båhuslehn, som havde lidt under en skrækkelig Hungersnød, der i en overordentlig Grad havde ødelagt det i Forveien fattige Land. Canning blev naturligvis strax forbavset, da Gesandten yttrede sit Forlangende, men da han fik meddelt Grunden, spurgte han: „Er Baron Ehrenheim da en saa rig Mand, at han kan afsee en saadan Sum?“ — „Paa ingen Maade,“ var Svaret, „han har kun sin Gage at leve af.“ — „Desto ædlere er hans Handling,“ udraabte Canning, „jeg giver Dem mit Æresord paa, at hans Ønske skal blive opfyldt. Men jeg har ogsaa en Bøn at gjøre; tillad mig at deltage i hans Godgjørenhed. Jeg beder Dem derfor at lægge Værdien af den Daase, som jeg skal modtage fra den svenske Regjering til den Sum, som Baron Ehrenheim bortskjænker til de ulykkelige Beboere.“ — Det er en bekjendt Sag, at Canning ikke var formuende.

Efter Slaget ved Jena residerede Napoleon en kort Tid paa Slottet Charlottenburg. I et Værelse, hvor Frederik Vilhelm den Tredie pleiede at spise, stod et Uhr, som paa det mest Skuffende efterlignede en Trompetfanfare; dette Værelse laa just i den Række, som beboedes af Napoleon. En af Tjenerne havde en Aften optrukket Uhret, og ved Midnat gik Spektaklet for sig. Trompeter skingre gjennem Slottet, Adjutanter, Tjenerskabet, Napoleon selv fare ud af Sengene, og Alle tro, at der forestaaer et Overfald. Dog Alt forbliver igjen stille, og Ingen kan begribe, hvor Trompeterne ere blevne af; det frygtede Overfald udebliver. Men see — Kl. 1 begynder igjen den samme Larm. Man styrter efter Lyden, og det uskadelige Uhr bliver overrasket, medens det er i fuld Virksomhed.

Dronning Elisabeth af England væddede engang med Raleigh om, at han ikke kunde angive Vægten af den Røg, som han pustede af sin Tobakspibe. Ridderen vandt dog sit Væddemaal, og just derved, at han sindrig nok sammenlignede Vægten af den tilbageblevne Aske med Tobakkens Vægt. Dronningen lo, da hun betalte sit tabte Væddemaal og bemærkede, at hun ofte havde hørt om Folk, at de lode deres Penge gaa op i Røg, men aldrig om Nogen, som havde forvandlet Røg til Penge.

Kong Jacob den Første af England blev generet af en Flue, som satte sig paa hans Næse. Endelig udraabte han: „Jeg har tre Kongeriger; kan Du ikke finde en anden Plads, end min Næse?„

L. Levins Bogtrykkeri.

Det sachsiske Prindserov

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 15.

Det sachsiske Prindserov.

(Hermed et Lithographi.)

Førend vi skride til Fortællingen af denne Begivenhed selv, vil det være nødvendigt først at gjøre Læseren bekjendt med den Mand, der vovede noget saa Uhørt, og med Grunden, som bevægede ham dertil.

Kunz af Kaufungen nedstammede fra en af Tydsklands ældste og anseeligste Slægter. Legemsstyrke og Smidighed, saavelsom Mod og personlig Tapperhed, bestemte dengang Mandens og Ridderens Værd. Af denne Grund blev ogsaa Kunz, ligesom de andre Adelsmænds Sønner, omhyggeligen øvet i alle ridderlige Kunster og Færdigheder, men hans Aands og Hjertes Uddannelse derover forsømt. Saaledes voxede han op til en kjek Yngling, og udmærkede sig fremfor Alle ved Mod og Tapperhed, men lagde ogsaa tillige Grunden til hin Ubøielighed, Troløshed, Utaknemmelighed og Hevnlyst, hvormed vi i den følgende Tid skulle see ham handle.

Paa samme Tid beherskedes Sachsen af Churfyrst Frederik, hvem hans Samtidige havde givet det skjønne og velfortjente Tilnavn „den Sagtmodige". Som den førstefødte blandt fire Sønner, havde han, efter sin Faders Frederik den Stridbares Død 1428, succederet ham i Hertugdømmet Sachsen og i Churværdigheden. I Meißen og Østerland regjerede han i Fællesskab med sin Broder Wilhelm, og, erindrende sig de Formaninger til broderlig Enighed, som deres Fader havde givet dem paa sin Sotteseng, herskede de nogle Aar i fredeligt Samfund. Dog de to Brødres Charakter var altfor ulig, til at denne Enighed skulde have været af lang Varighed. I samme Grad som Frederik var sagtmodig og sindig, viste Wilhelm sig heftig, opbrusende og lidenskabelig. Foruden denne Forskjellighed i Charakteren, medvirkede endnu en udvortes Aarsag til at ophæve den gode Forstaaelse imellem Brødrene. Landgreve Frederik den Enfoldige af Thüringen var død uden Arvinger, 1440. Hans efterladte betydelige Lande faldt derfor til Frederik og Wilhelm, som de nærmeste Paarørende. Denne Tilvæxt foranledigede Brødrene til at dele deres Stater. Churfyrst Frederik troede sig ved sin Lod afknappet i sine Rettigheder, og Wilhelm fandt sig herved krænket paa sin Ære. Den gjensidige Utilfredshed blev ikke blot vedligeholdt ved deres Raaders Indvirkning, men forhøiet til Forbittrelse, og der opstod en blodig Borgerkrig, som varede i flere Aar og blev ført med uhørt Grusomhed og skrækkelig Ødelæggelse i begge Lande. Endelig efter lang Blodsudgydelse, bevirkede Keiser Frederik den Tredies Anseelse et Forlig, hvorpaa der kom en fuldkommen Udsoning istand mellem Brødrene.

Kunz af Kaufungen var traadt i Churfyrst Frederiks Tjeneste og beklædte en Slotsfogeds eller Slotshøvdings Post i Altenburg. I Broderkrigen kjæmpede han for Frederik med sin sædvanlige Tapperhed, men havde den Ulykke at blive tagen tilfange tilligemed en anden Anfører, Nicolaus af Pflug, da han vilde undsætte den af Wilhelm beleirede Stad Gera. Begge

bleve bragte til Böhmen og først satte i Frihed, efterat de havde erlagt den paa de Tider meget betydelige Sum af 4000 Guldgylden. Efter sin Tilbagekomst fra Fangenskabet forlangte Kunz Erstatning af Churfyrsten for de udbetalte Losepenge, saameget mere som hans Medfange havde erholdt den. Men Frederik afslog hans Begjæring paa Grund af, at Kunz blot havde tjent ham for Sold og ikke var hans Lehnsmand. Allerede dette vakte Utilfredshed hos Kunz; men endnu forbittredes han ved en anden Omstændighed. Kunz havde nemlig for sine i Thüringen beliggende og af Hertug Wilhelm inddragne Godser, indtil videre erholdt andre i Meißen, hvilke tilhørte Apel af Bitzthum. Derved var det blevet gjort ham til udtrykkelig Betingelse, at han strax skulde aftræde disse Godser igjen, saasnart han erholdt sine egne tilbage. Efter Freden blev bekjendtgjort en almindelig Amnesti. Ifølge denne erholdt Kunz sine thüringske Godser igjen, og skulde nu derimod tilbagegive de vitzthumske. Da han ikke med det Gode vilde bekvemme sig hertil, saa brugte Churfyrsten Magt, og Apel erholdt sine Godser tilbage. Kunz forlangte nu Skadesløsholdelse af Churfyrsten. Den billigt tænkende Fyrste, langt fra at ville gjøre Uret imod en Mand, der havde tjent ham, nedsatte en Kommission i Altenburg, der skulde prøve hans Fordringer paa Skadesløsholdelse og afsige en retfærdig Dom i denne Sag. Kunz mødte paa den bestemte Dag paa Slottet i Altenburg, hvor Churfyrsten ogsaa havde indfundet sig; dog oppebiede han ikke Dommens Afsigelse, men satte sig, efterat han først havde taget Slottets Værelser og Høide i Øiesyn, paa sin Hest og red bort med den Trusel, at han vilde hævne sig paa Churfyrsten, — ikke paa hans Land og Folk, men paa hans Kjød og Blod. Churfyrsten skal herpaa i Spøg have svaret, at han blot ikke maatte brænde ham Fiskene i Dammen. Neppe anede han det Tab, der forestod ham.

Af det Fortalte fremlyser klart, at Kunzes Fordringer til Churfyrsten maa have været aldeles ubillige, og at han allerede tidligere havde udkastet sin Plan til Hævn. Den gik ud paa intet Ringere, end at berøve Churfyrsten hans to Sønner Ernst og Albrecht, hvis Moder var Margaretha, en Datter af Keiser Frederik den Tredie, for derpaa, naar han var i Besiddelse af disse kostbare Panter, at kunne aftrodse Faderen Opfyldelsen af sine overdrevne Fordringer. Prinds Ernst var dengang 14, Albrecht derimod endnu ikke fulde 12 Aar gammel.

Til Udførelsen af sin forbryderiske Plan traf Kunz nu de nødvendige Forberedelser, der gjorde hans List og Klogskab Ære. Fremfor Alt maatte han først stræbe at udfinde et fast og sikkert Sted, hvor han kunde føre Prindserne hen. Han fandt snart et saadant i det faste Slot Isenberg eller Eisenberg i Böhmen, hvilket han da strax tilkjøbte sig. Men nu behøvede han ogsaa flere Hjælpere til Udførelsen af sit Forehavende. Hans Schwalbe, en Kokkedreng fra Böhmen, en snu og listig Krabat, syntes aldeles skikket til at paatage sig en Rolle ved denne Bortførelse. Ved Hjælp af nogle Venner ved Frederiks Hof fik Kunz ham anbragt i det churfyrstelige Kjøkken og paalagde ham den Forpligtelse, at meddele ham den nøiagtigste Underretning om Alt, hvad der foregik paa Slottet. Foruden denne, havde han en forslagen Tjener, ved Navn Schweinitz, paa hvis Troskab han kunde forlade sig. Ogsaa havde han draget flere adelige Riddere ind i sin Interesse og formaaet dem til at deltage i hans Plan, af hvilke vi ville nævne Wilhelm af Mosen og Wilhelm af Schönfels, eftersom disse spillede en Hovedrolle ved Planens Udførelse.

Efterat nu Alt var behørig forberedt, erholdt Kunz af sin Medhjælper Schwalbe den glædelige Efterretning, at Churfyrsten vilde reise til Leipzig, og at den churfyrstelige Cantzler, den 27de Juli 1455, i sit i Staden beliggende Hus vilde give et Gjæstebud, hvortil samtlige Hoffolk vare indbudne. Han lod derfor paa denne Dags Aften Stigerne ved sin Tjener Schweinitz uformærkt bringe ind paa Slottet og med Schwalbes Hjælp fastgjøre ved et stort Vindue.

Ved Nattens Anbrud ankom Kunz imellem 11 og 12 for Slottet Altenburg. I dette herskede den dybeste Stilhed; thi foruden Churfyrstinden, hendes Prindser og Fruentimmer befandt sig kun faa Hoffolk her, da de fleste havde modtaget Cantslerens Indbydelse og nøde Maaltidets Glæder. De faa tilbageblevne Beboere af Slottet havde allerede begivet sig til Ro; kun Schwalbe var endnu vaagen, og ventede ængstelig paa den kommende Røver. Ved hans Ankomst aabnede han sagte det store Vindue, ved hvilket Stigen kort tilforn var bleven fastgjort. Nu stege Kunz og Wilhelm af Mosen tilligemed ni af de dristigste Medhjælpere ind i Slottet. De øvrige bleve holdende i Slotsgaarden med 36 Heste for at modtage det kostbare Bytte. I største Hast tillaase de nu udenfra Churfyrstindens, hendes Fruentimmeres og andre i Nærheden sovende Hofbetjentes Værelser, og trænge derpaa ind i det Værelse, hvor Prindserne laa i dyb Søvn. Ved Kunz's Indtrædelse i Gemakket vaagner den ældste af Prindserne, Ernst, kjender Røveren og raaber: „O Bule, Bule! Kunz af Kaufungen er her for at dræbe os; sig dog til Moder, at hun frelser os!" Saa uventet end dette er Kunz, taber han dog ikke sin Fatning. Rask vender han sig til den gamle Oppasserske, og truer hende med Døden, dersom hun giver en eneste Lyd fra sig eller vover at forlade Værelset. Prindsen beder han at følge sig godvilligen; der skulde ikke vederfares ham noget Ondt. Derpaa griber han ham og bærer ham ned ad Stigen. Tillige paalægger han Wilhelm af Mosen at bemægtige sig den yngre, Albrecht, og bringe ham efter dem. Dog førend Mosen kan nærme sig Prindsens Seng, er denne allerede, opskrækket af Larmen, af Frygt krøben under den. Istedetfor ham griber han den unge Greve af Barby, Prindsens Legebroder og Sengekammerat. Denne bringer han ned i Slotsgaarden. Her bliver Kunz, der nøie kjender Prindsen, Feiltagelsen vaer. Strax overgiver han Prinds Ernst til sine Hjælpere og, stiger med uhørt Dristighed endnu engang op i Slottet, trækker Albrecht frem under Sengen, og kommer lykkelig ned med ham til de Andre.

Tummelen og Larmen paa Slottet og i Gaarden vækker Churfyrstinden af hendes Slummer. En bange Anelse, foraarsaget ved en Drøm om Natten før hendes Gemals Afreise, har dobbelt ængstet Moderhjertet. Derfor springer hun nu hastig op fra sit Leie, for at kalde paa sine Kammerfruer, men finder Dørene tillaasede udenfra. Fuld af Angst iler hun til Vinduet og bemærker her, at hendes Børn blive bortrøvede Hun aabner det og raaber forgjæves om Hjælp; Ingen iler til for at beskytte hendes Sønner. Der bliver intet Andet tilbage for hende, end at raabe til Niddingen, at han maa skaane Prindserne. Men hverken denne Bøn eller den bekymrede Moders Taarer formaa at røre den haarde Mand. Koldblodig ordner han Alt for at bringe sit Bytte i Sikkerhed og iler da i største Hast bort dermed.

For i Tilfælde, at de skulde blive anholdte, ikke paa een Gang at miste begge Prindserne, overgav Kunz den ældre, Ernst, til Wilhelm af Mosen og

Wilhelm af Schönfels, forat de under Bedækning af et Antal væbnede Ryttere skulde bringe ham til Böhmen ad en allerede tidligere aftalt Vei. Kunz selv valgte sig Albrecht, en fyrig og klog Dreng, der besad mere Legemsstyrke end hans ældre Broder, og af hvem man lettere kunde befrygte, at han ved sin List og Behændighed kunde tage Flugten. Kunz ledsagede hans tro Tjener Schweinitz og nogle bevæbnede Ryttere. Veien, som han valgte for at komme til Böhmen førte over en høi Bjergstrækning og var, skjøndt yderst besværlig, dog den korteste og sikreste. Han flygtede over Leine ved Altenburg, gjennem de rabensteinske Skove, og kom lykkeligt over Skovegnen paa Elterleiner Gebetet, Schatzenstein kaldet, gjennem Dalen imellem Elterlein og Grünhain, mellem Waschleite og Schwartzbach, til det ikke langt derfra beliggende Fürstenberg, som har sit Navn af Fyrstesønnens Befrielse, der skete her.

Imidlertid havde Efterretningen om de to Prindsers Bortforelse udbredt sig i Staden Altenburg. Alt geraadede derover i Tummel og Bestyrtelse. Dog snart fattede man sig igjen og traf de hurtigste Anstalter til at forfølge Røverne. Riddere og Svende maatte sidde op og ile efter de Flygtende i alle Retninger. Ilbud afgik til Churfyrsten for at overbringe ham den skrækkelige Efterretning. I Staden selv og i alle Flækker og Landsbyer blev ringet med Stormklokkerne og hele Landet sat i Bevægelse.

Kunz hørte Klokkernes Ringen bag ved sig og bevingede sin Hests Skridt. Allerede havde han naaet Fürstenberg mellem Grünhain og Landsbyen Raschau i Nærheden af Schwarzwasser, og befandt sig kun endnu en halv Mil fra den böhmiske Grændse, da der pludselig blev lagt en Hindring for hans Flugt.

Middag var forbi, og Solens næsten lodret faldende Straaler formerede Dagens Hede. Da klagede Prindsen med mat Stemme over Hunger og Tørst. Kunz, som ikke havde til Hensigt at tilføie Prindsen Ondt, standsede sin Hest og steg af tilligemed Prindsen og den Rytter, som han endnu havde hos sig, og søgte Jordbær og Blaabær, for dermed at vederqvæge den Vansmægtende. Ikke langt fra dem, under en skyggefuld Eeg holdt en Kulsvier, der havde sin Bolig i Nærheden, sin Middagssøvn i Selskab med sin Hund. Hans Navn var Georg Schmidt. Den vagtsomme Hund forkyndte ved sin Gjøen de Fremmedes Nærværelse. Herved vaagnede Kulsvieren, reiste sig op fra sit Græsleie, saae de bevæbnede Mænd og fattede Mistanke. Han havde nemlig allerede af sin Brodersøn Urban Schmidt, en Dreng, som han samme Dag i Fritimerne havde sendt til Nabostaden Geyer, for at hente Levnetsmidler, erholdt den Efterretning, at der i Geyer var blevet ringet Storm, at den store Klokke var sprungen, og at der var skeet et stort Røveri i Altenburg. Med sin Ildrager i Haanden nærmede han sig derfor dristig de Fremmede og spurgte Kunz, hvad han søgte her og hvo den Dreng var, som han førte med sig. „Det er en uartig Dreng, der er løben bort fra sin Herre; nu bringer jeg ham tilbage igjen.“ Under denne Samtale havde Kunz indviklet sig med Sporerne i Brombærbuskene og var falden omkuld. Dette Øieblik benyttede den snilde Albrecht til at aabenbare Kulsvieren, at han var Churfyrst Frederik den Sagtmodiges Søn og med Magt bortført af Kunz. For at hindre Prindsens Forræderi, førte Rytteren, som Kunz havde beholdt hos sig, et Hug med Sværdet efter Prindsen, der upaatvivlelig vilde have kløvet hans Hoved, dersom ikke Kulsvieren havde opfanget det med sin Ildrager, gjort Allarm og hidset sin Hund paa Rytteren. Tummelen, men endnu mere Hundens hef-

tige Gjøen opvakte Frygt hos Kulsvierens Kone, der tilligemed flere andre Kulsviere befandt sig i Nærheden. Strax gav hun det sædvanlige Tegn med en Kniv paa en Øxe, at Røvere vare i Farvandet, hvorpaa adskillige Kulsviere ilede til med deres Ildragere og stode Schmidt bi. Med Raseri trængte nu denne Sidste ind paa Kunz, der, fordi han ikke vilde slippe sin Hest, endnu ei kunde rive sig løs og komme Rytteren til Hjælp. Sikkert vilde Kulsvieren have slaaet ham ihjel, dersom Albrecht ikke havde bedet for ham. Kulsvierne lode sig derfor nøie med at tage ham og Rytteren tilfange. Schmidt tog nu Prindsen med sig til sin Skovhytte, og vederqvægede ham med Brod og Vand, hvilket sidste han rimeligvis øste af en Kilde i Nærheden, som deraf bærer Navnet „Fyrstekilden“. Derpaa bragte han ham til Grünhain til Abbeden Liborius, hvor han tilbragte Natten. Den følgende Dag, den 9de Juli, sendte Abbeden den Frelste under en stærk Bedækning tilbage til Altenburg i den bekymrede Moders Arme. Den gamle Kulsvier Schmidt befandt sig blandt hans Ledsagere. I stort Antal kom Beboerne af Staden Altenburg Prindsen imøde ved hans Indtog, og yttrede den mest levende Glæde over hans Tilbagekomst. Hobevis trængte de sig omkring den ærlige Kulsvier, lovpriste ham som Prindsens Befrier, og Mange kyssede taknemmelig hans sorte Hænder. Moderen reiste derpaa med den frelste Søn til Chemnitz, hvorhen Faderen havde begivet sig fra Leipzig. Stor var Glæden, som den Sidste følte ved Synet af sit elskede Barn. Da han havde erfaret, hvem han havde at takke for sin Albrechts Frelse, lod han Kulsvieren Schmidt komme til sig, for af hans Mund at erfare de nærmere Omstændigheder ved denne Begivenhed. Derpaa opfordrede han ham til at udbede sig en Naade. Den beskedne og nøisomme Mand bad blot om Tilladelse til sin hele Levetid frit at turde brænde Kul i den Skov, hvor han havde befriet Prindsen. Den taknemmelige Churfyrste tilstod ham ikke blot dette, men skjenkede ham ogsaa endnu et Frigods i Landsbyen Eckersbach ved Zwickau, tilligemed et aarligt Deputat af 4 zwickauske Skjepper Korn, hvilket endnu den Dag idag den Ældste af denne Slægt i mandlig Linie erholder af Rentamtet i Zwickau. Tillige erholdt Kulsvieren og hans Efterkommere Navnet Triller, fordi han i sin Beretning til Churfyrsten havde sagt, „at han havde trillet Kunz lystigt med sin Ildrager.“ Senere blev Triller endog taget til det churfyrstelige Hof. Ogsaa de øvrige Kulsviere, der vare ilede til paa den opkomne Allarm og havde taget Del i Prindsens Befrielse, gik ikke tomhændede bort. Endnu 25 Aar efter hin Begivenhed kom Hertug Albrecht til Elterlein, og fandt her endnu tre bedagede Mænd, der havde været med at frelse ham. Han lod sig af dem forevise Stedet, hvor han var bleven befriet, og skjænkede Mændene en god Belønning.

Førend vi vende tilbage til den fangne Kunz, ville vi først see, hvilken Skiebne Prinds Ernst og hans Bortførere Wilhelm af Mosen og Schönfels fristede paa deres Flugt. De Sidste havde af en allerede anført Grund valgt en anden Vei, og vare over Callenberg, et Gods, som tilhørte Diderik, Kunz's Broder, hvor de rimeligvis skiftede Heste, komne i Nærheden af Hartenstein. Herfra kunde de ikke fortsætte deres Reise videre. Sex af deres Kammerater tilligemed tolv sadlede Heste havde de allerede mistet ved de churfyrstelige Rytteres Forfølgelse. Den bestandige Ringen med Stormklokkerne formerede Antallet af deres Forfølgere, saa at selv de tætte Skove ikke mere ydede dem Sikkerhed, og de hvert Øieblik maatte befrygte, at blive indhentede og tagne tilfange. Der var altsaa intet

Andet for dem at gjøre, end at udfinde et sikkert Smuthul, hvori de kunde skjule sig og Prindsen. Efterat de længe havde flakket om, førte Tilfældet dem til en Hule paa den høire Bred af Mulde, nær ved Slottet Stein, der endnu for nærværende Tid af denne Begivenhed har Navnet „Prindsehulen". Et blot Værk af Naturen, dannet af to oventil forenede tykke Klipper, har den Form af en Pyramide, er foran saa bred og høi, at man kan gaa opreist derind, men bliver bagtil lavere saa at man maa bukke sig. Dens Længde beløber sig til 36 Alen og dens Bredde til et Par Alen. Tæt sammenvoxede Træer og Buske skjulte den i de Tider for Speiderens Øie, og dette saavelsom dens ophøiede Beliggenhed, hvorfra man ligesaa let kunde bemærke, som tilbagedrive et Angreb, gjorde den til et sikkert Tilflugtssted imod Forfølgelser. Hertil valgte ogsaa Mosen og Schönfels den, og besluttede rolig at vente her, indtil den eftersættende Folkemasse igjen havde begivet sig hjem, og da ubemærkede at drage videre.

Allerede havde de tilbragt Natten imellem den 8de og 9de Juli i denne Hule, da de enten formodede Kunz's Skjebne af Klokkernes Ringen i de nærliggende Stæder og Landsbyer, eller, som et gammelt Sagn paastaaer, erfarede den af en Samtale mellem nogle Brændehuggere, som kastede Flaadetømmer ned i Mulde, idet en af dem yttrede: „Den ene Skjælm (Kunz af Kaufungen) havde de allerede grebet og bragt til Grünhain; den anden Thyveknægt vilde de vel ogsaa faa fat paa, og Begge vilde da erholde deres fortjente Løn." Denne uventede Efterretning satte begge Misdæderne i Frygt. De overtydede sig snart om, at det nu ikke mere vilde være muligt at undkomme. Men i Hulen kunde de heller ikke blive længere, da Mangelen paa Næringsmidler allerede havde nødt dem til at opsøge Rødder og Bær, og denne uvante Spise nødvendig med Tiden maatte have en fordærvelig Indflydelse paa den svagelige Prindses Helbred. Dog kunde de heller ikke strax blive enige om, hvad der under disse Omstændigheder var at gjøre. Raadvilde tøvede de derfor endnu nogle Dage, indtil den 11te Juli. Da vendte de sig modløse til Prindsen, og lovede at udlevere ham i god Behold, naar han vilde indestaa dem for, at man tilgav dem og skaanede deres Liv. Uagtet Prindsen indgik dette, troede de sig dog derved endnu ikke tilstrækkelig sikkrede. De sendte derfor en af deres Kamerater med et Brev til Amtmanden Veit af Schönburg i Zwickau, til Slottet Hartenstein, hvor denne pleiede at opholde sig med sin Broder Frederik. Veit var just ikke tilstede, men befandt sig i Zwickau, hvor Kunz's Opbevaring udkrævede hans Nærværelse. I Broderens Fraværelse brød altsaa Frederik Skrivelsen, hvori Mosen og Schönfels tilbøde sig at udlevere Prindsen ubeskadiget, naar Amtmanden i Churfyrstens Navn vilde tilstaa dem Benaadelse; i modsat Tilfælde truede de med at myrde Prindsen og derpaa tage Livet af sig selv. Frederik, der tilfulde indsaa, i hvor stor Fare Prindsen svævede, gav ogsaa i sin Broders Sted Røverne det forlangte Løfte skriftligt, og satte sin Ære i Pant derfor. Prindsen blev derpaa af Mosen og Schönfels afleveret paa Slottet Hartenstein, hvor Frederik af Schönburg modtog ham. Ernst viste ved denne Leilighed en Ædelmodighed, der gjorde hans Hjerte Ære. Han skjænkede nemlig sine to Bortførere hver en Hest, forat de desto hurtigere kunde undkomme. Uagtet Churfyrsten stadfæstede hvad Frederik af Schönburg havde lovet Mosen og Schönfels, holdt de Sidste det dog for raaadeligere, at begive sig ud af Landet, og vendte først tilbage under de to røvede Prind-

sers Regjering, efterat disse fuldkommen havde benaadet dem.

Endnu samme Dag blev Prinds Ernst ført til Chemnitz til sine bekymrede Forældre. Disse vare ualmindelig glade over at have deres elskede Sønner igjen, og følte en levende Trang til at takke Alstyreren for deres Frelse. I denne Hensigt begave de sig med hele Hoffet til Ebersdorf, et dengang berømt Valfartssted, forrettede her deres Andagt, og lode Prindsernes og Kulsvieren Schmidts Klæder ophænge i Kirken der, til Minde om denne Begivenhed. Disse Klæder, beskriver Engelhardt saaledes: „Den ene Kjole er af rødt, grønt og askegraat, den anden af rødt, sort og hvidt Klæde. De ere udtakkede med Jern og overalt gjennemskaarne, som man dengang pleiede at bære dem over Harniskerne. Enhver af dem er halvanden Alen og en Sextendedel lang, og om Halsen meget vidt udskaaren. De to schwabiske Vesteskjorter have rundtom Folder og broget syede Borter. Kulsvierens grønne Klædes Hue, hans smudsige Kjole, Skjorte og Kappe stikke besynderlig af derimod.“ Ogsaa lod Churfyrsten den hele Begivenhed male paa fire Tavler, og disse opstille i det Værelse paa Slottet Altenburg, hvorfra Prindserne vare blevne bortførte, og hvor de endnu skulle befinde sig.

Vi vende nu tilbage til Kunz af Kaufungen. Denne kom ikke saa godt derfra som hans Medrøvere Mosen og Schönfels. Upaatvivlelig vilde det have været dem en let Sag ogsaa at gjøre Kunzes Liv og Frihed til en Betingelse for Prinds Ernsts Udlevering, og det lader sig med al Sandsynlighed antage, at man ikke vilde have nægtet dem det. Men de toge kun Hensyn til deres egen Sikkerhed, og bekymrede sig ikke om deres Vens Skjæbne; en Stadfæstelse af den Sandhed, at ægte Venskab ikkun kan finde Sted iblandt Dydige. Endnu samme Dags Aften, da Kunz var greben, blev han af Abbed Liborius bragt fra Grünhain til Zwickau. Den derværende Amtmand Veit af Schönburg modtog Fangen, og lod spørge Churfyrsten, hvad han skulde foretage imod ham. Denne var fuldkommen berettiget til selv at dømme Kunz fra Livet som en Røver og Majestætsforbryder; dog for at undgaa selv Skinnet af Partiskhed, overdrog han Undersøgelsen af Kunz's Forbrydelse og Afstraffelse til de Fire og Tyves eedsvorne Ret i Raadet i Freiberg, hvilken Frederik med Biddet i Aaret 1294 havde skjænket den Forrettighed, at fælde Dom over de mod Markgreverne af Meißen begaaede Forseelser. Veit erholdt derfor Befaling at udlevere Kunz til denne Ret, hvilket ogsaa skete den 12te Juli under en stærk Bedækning. Kulsvieren Schmidt maatte ledsage ham, for at kunne optræde som Vidne imod ham. Efterat Kunz havde tilbragt to Dage og to Nætter i Fængslet, blev han forhørt paa Raadhuset, just som alle Klokkernes Ringen forkyndte Freibergs fredelige Beboere den glædelige Efterretning om begge Prindsers lykkelige Befrielse. Kunz spurgte, hvad denne Ringen havde at betyde, og da man forklarede ham den, raabte han forfærdet: „Det er Djævelens Værk, det koster mig mit Liv!“ Hans Proces var snart endt. Den blev høist sandsynligen forhandlet mundtlig, som dengang Skik og Brug var; idetmindste har man hidtil ikke fundet noget Skriftligt desangaaende. Hans Dommere fældte Dødsdommen over ham, og endnu paa Forhørets Dag, den 14de Juli, blev han halshugget paa det store Torv, og hans Legeme begravet paa St. Peters Kirkegaard i Freiberg. Dog allerede paa den fjerde Dag blev det paa Hertug Wilhelms Begjæring igjen opgravet og jordet paa et uindviet Sted paa fri Mark, i Nærheden af Galgen. Aarsagen, hvorfor Kurfyrsten ilede saa meget med

Kunz's Henrettelse, lader sig let udfinde. Kunz havde mægtige Venner og Paarørende, der ønskede hans Frelse, og sikkert vilde have forsøgt Alt for at bevirke den. Hvor let kunde det ikke lykkes disse ved Magt eller List at befri ham af Fængslet. Dette blev forhindret ved hans hastige Domfældelse og Henrettelse, og Churfyrsten tillige befriet fra en Mand, der havde voldet ham mangfoldige Fortrædeligheder, røvet ham det ædleste Gods han eiede, og i Fremtiden kunde have gjort endnu flere Forsøg paa at tilfredsstille sin Hævngjærrighed, der maaskee vilde være faldne heldigere ud for ham end dette.

Flere Historieskrivere paastaa, at Kunz virkelig blev benaadet af Churfyrsten, men det Ilbud, som skulde overbringe Efterretningen derom, var ulykkeligvis først ankommen for Freiberg, da Stadens Porte allerede vare blevne lukkede paa Grund af Kunz's Henrettelse, og havde derfor først kunnet røgte sit Ærinde, efterat Executionen var forbi. Saa fuldkommen dette Sagn stemmer overens med Frederik den Sagtmodiges milde og menneskekjærlige Charakter, saa lidet synes den dog at være grundet, da flere af de troværdigste Fortællere af dette Prindserov ikke tale noget derom, og Churfyrsten sikkert ikke vilde have benaadet Hovedforbryderen Kunz, uden ogsaa at skjænke hans Broder Diderik Livet, der ikke havde begaaet nogen anden Forbrydelse, end at han ei havde angivet Bortførelsesplanen, uagtet han vidste den. Men denne blev halshugget den 31te Juli i Altenburg. Haardere end Kunz og hans Broder, maatte Schwalbe og Kunzes tre Svende bøde. De bleve nemlig parterede i Zwickau. Mockau, der ligeledes havde vidst af Kunz's Anslag og begunstiget det, var flygtet ved Efterretningen om hans Fængsling. Churfyrsten havde nu med god Grund kunnet inddrage hans Godser, Kohren og Grandstein; men paa Forbøn af hans Raad, Hildebrand af Einsiedel, der havde en Datter af Mockau til Gemalinde, belehnede han igjen den unge Mockau med disse Godser, dog kun under den Betingelse, at de, i Tilfælde af at han døde uden Arvinger, skulde tilfalde hans Svoger, Hildebrand af Einsiedel, hvilket ogsaa senere skete.

Kunz's Sønner befandt sig paa hans Slot Isenberg i Böhmen, hvor han havde bragt dem i Sikkerhed kort før Prindserovet. Hans Paarørende i Sachsen, der bare det, efter denne Begivenhed almindelig foragtede og hadede Navn Kaufungen, solgte deres Godser og forlode deres Fædreland, og saaledes blev intet Spor af Navnet Kaufungen tilbage i Sachsen. Desto bedre befandt Triller sig i Nydelsen af Lonnen for sin Troskab. Flere af hans Efterkommere opnaaede stor Ære. Saaledes bleve Caspar og hans Broder Michael Triller af Keiser Rudolph den Anden ophøiet i Adelstanden, den 28de Januar 1592. Det dem tillagte Vaaben vidner endnu om deres Stamfaders Fortjeneste. Ovenover Hjelmen deri seer man nemlig det halve Legeme af en Kulsvier, der med begge Hænder svinger en Ildrager, og i Vaabenskjoldet holder en i det venstre Felt staaende guul Løve i sine Kløer en Kulsvierkniv (Zschörper), ligesom en anden i det høire Felt en dobbelt krummet Ildrager (Schürhaken). Man finder dette Vaaben i Vulpii plagio Kauffungensi.

Opdagelsesreiser.

(Fortsat.)

Medens Cortez forberedte sig paa det Angreb, som skulde omstyrte Mexikanernes Rige, stræbte han klogeligt at vinde de omboende Folks Venskab, og heri viser sig, i hvor høi Grad han var skikket til at lede et Foretagende, som alene kunde lykkes, naar man benyttede alle de Hjælpemidler, som Omstændighederne medførte. Dernæst lod han Vandledningerne, som førte ind i Byen, ødelægge. For at gaa ganske sikkert tilværks, indesluttede han Byen fra tre Sider og opererede langsomt og forsigtigt; thi den nu regjerende Kong Guatimozin var ham bekjendt som en behjertet og klog Mand. Endelig bestemte han Hovedstormen til den 3die Juli. Planen var udkastet med stort Overlæg, hver Officier fik sin bestemte Post, og for i det værste Tilfælde at have et sikkret Tilbagetog, erholdt en af de ny ankomne Officierer Befaling til at dække Broen over Dæmningen, de maatte passere. Men dette letsindige Menneske, der formodentlig indbildte sig, at han vilde komme tilkort ved Byttet, naar han skulde passe paa Broen, forglemte sin Pligt og blandede sig blandt de Kjæmpende. Guatimozin bemærkede strax Feilen og lod Broen afbryde. Imidlertid maatte Spanierne, som havde fægtet, til Mørket faldt paa, men ikke kunde modstaa Fiendernes Masse, søge deres Redning i Flugten. Men hvorledes skulde de fly? Trængselen over Dæmningen var saa stor, at de Forreste hobevis bleve stødte ned i Aabningen', og saaledes med deres Kroppe dannede en Bro. Under denne Standsning angrebe Mexikanerne de Bageste, der ikke kunde komme fremad, og førte fyrreogtyve af dem fangne til Staden, opskare Livet paa dem, udreve Hjertet og offrede det til Guderne. De Spaniere, som vare slupne derfra, saae med Rædsel den djævelske Fest; de saae, hvorledes de glædedrukne Mexikanere med Jubel dandsede i det klart oplyste Tempel, og troede at kunne gjenkjende de jamrende Slagtoffre paa Stemmen. Haaret reiste sig paa deres Hoveder, men Cortez tænkte allerede paa en ny Storm.

Spanierne havde mistet 60 Mand. Cortez forskandsede sig og forholdt sig en rum Tid aldeles rolig, for at gjøre de hedenske Præsters Spaadomme til Skamme, hvilke havde forudsagt, at Spanierne inden 8 Dage vilde være udryddede. Den fuldstændige Mangel paa Vaaben af Jern, hvilke Mericanerne ikke kjendte, Hungersnøden i Staden, hvor Trefjerdedele af Husene var nedbrændt, og de omboende Stammers Troløshed — disse Omstændigheder gjorde det muligt for 500 europæiske Eventyrere at omstyrte et stort Rige, som maaskee Aarhundreder igjennem havde været dets Naboers Skræk. Da Guatimozin saae, at ingen Redning var mulig, flygtede han bort, men han blev indhentet og bragt for Cortez. „Jeg har gjort" — yttrede han med Værdighed — „hvad der sømmer sig en Konge. Jeg har forsvaret mit Folk til det Yderste. Nu bliver der mig intet uden Døden tilbage. Tag Din Dolk og stød den i mit Hjerte."

Han blev kastet i Fængsel. Strax derpaa overgav Staden sig. Soldaterne, som havde ventet et umaadeligt Bytte, fandt sig høiligt skuffede. De troede derfor, at de Overvundne af Hævngjerrighed havde kastet deres Skatte i Søen, og de vare barbariske nok til at lægge mange af de Fornemme paa Pinebænken, forat de skulde opdage de Steder, hvor Guldet var nedsænket. Selv den ædle Guatimozin blev afklædt, bundet og tilligemed en af sine Fortrolige lagt paa gloende Kul. Han havde intet at tilstaa og

taug, medens hans mindre standhaftige Lidelseskammerat jamrede og kaldte sig det ulykkeligste Menneske. Dadlende sagde da Guatimozin til ham med spartansk Selvbeherskelse: „Ligger jeg da paa Roser?"

Cortez kom til, skammede sig ved denne uværdige Fremgangsmaade og befriede de Lidende.

Saaledes havde Mexikos store Erobrer lykkeligt naaet sit Maal. Men hans Fiende Velasques paa Cuba havde ikke undladt Noget, som kunde opægge Kong Carl den 5tes Vrede imod ham, og saaledes kom, just da Rigets Erobring var tilendebragt, en kongelig Commissair, Don Tapia, forsynet med vidtløftige Fuldmagter, for at tage Cortez i Forvaring, inddrage hans Formue og undersøge hans Fremfærd.

Don Tapia var et enfoldigt Menneske, hvem Cortez gjennemskuede ved det første Blik. Han anstillede sig meget ærbødig mod ham, talte med den dybeste Ærefrygt om Kongen og gjorde den gode Mand saa forvirret, at han slet ikke vidste, hvorledes han skulde gribe Sagen an, og tilsidst drog bort. Cortez henvendte sig nu selv til Kongen med en tro Beretning om sine Bedrifter, ledsaget af rige Gaver, og bad om den saa vel fortjente Post som Statholder. Carl den 5te, som selv var en stor Helt, blev greben af retfærdig Beundring over hans Daad og tilstod ham hans Bøn.

Cortez lod derpaa Byen Mexiko gjenopbygge, fordelte Landeiendommene og undersøgte Bjergværkerne. Indianerne bleve som livløse Ting fordelte mellem Spanierne og maatte i Guldminerne forrette haardt Slavearbeide, der bragte dem til at ligge under. Foran Indgangen til enhver Schacht laa Ligene af Hundreder af Mexikanere, som forpestede Luften, medens Jorden i stor Omkreds saae ud som om den var bedækket af et sort Teppe af de mange Gribbe, der trængte sig om den giftige Foderplads. Ethvert Forsøg, hvormed de søgte at gjenvinde deres Ret, som Mennesker, blev anseet som Slavetrods og frygteligt straffet. I en eneste Provinds bleve 40 Caziker og 400 mexikanske Fornemme levende brændte, og deres Koner og Børn tvungne til at være Øienvidner til dette græsselige Skuespil. Paa blot Mistanke blev ogsaa den ædle Guatimozin, og med ham tvende Caziker, som havde været Spaniernes tro Bundsforvandte og hjulpet dem til at erobre Mexiko, hængte.

Imidlertid blev Indretningen af de erobrede Lande ikke ene overladt Cortez. Fra Spanien blev der anordnet ham en Regjeringskommission, som denne overordentlige Mand ikke godt kunde komme overens med. Klager og Besværinger ved Hoffet toge igjen deres Begyndelse, og der kom atter Assendinge, der indkaldte ham til at forsvare sig for deres Domstol. Men for stolt hertil, i et Land, han selv havde erobret, foretrak han at indstille sig for Kongen. Han viste sig i Spanien med en Pragt, der svarede til hans Værdighed, og havde en Række mexikanske Adelige i sit Følge. Carl modtog ham med Udmærkelse og overlæssede ham med Æresbevisninger, men at lade ham være ganske uindskrænket, dristede han sig dog ikke til. Den indenrigske Forvaltning overgav han et Collegium og lod Cortez blot beholde Omsorgen for det Militaire og for ny Erobringer.

Mismodig vendte denne tilbage og adspredte sig med ny Felttog. Efter uendelige Møisommeligheder opdagede han 1536 den store Halvø Californien, og tog den største Del af Havbugten, som skiller dette Land fra Fastlandet, i Øiesyn. I Aaret 1540 reiste han atter til Spanien, men fandt Hoffets Stemning meget forandret. Kong Philip syntes slet Intet at kjende til

hans Fortjenester; Yndlinge og Ministre henholdt ham med smukke Ord, og saaledes døde han, som Columbus, af Sorg og Nag over sin Herres Utak, i sin Alders 62de Aar.

Det menneskelige Legemes Temperatur.

Undersøgelser og Forskninger over den dyriske Varmes Udspring og Eiendommeligheder, har stedse i høi Grad tildraget sig Physiologernes særdeles Opmærksomhed fra den Tid af, da man troede, at en fin Flydenhed bevirkede Varmens Omløb, indtil nyere Undersøgelser, der viste sig som et Resultat af en chemisk Proces. Omhyggelige Forsøg og Jagttagelser bleve anstillede for at udfinde dens Indflydelse paa Forstyrrelsen af den normale Tilstand af de dyriske Livsvirksomheder. Især er det Dr. Davys Forskninger, der formedelst deres Fattelighed foranledige os til at gjøre Læserne bekjendte dermed.

Davy anstillede, for henved en halv Snes Aar siden, først Jagttagelser over nogle af Middelhavets Fiske, ved hvilke han imod den almindelige udbredte Antagelse beviste, at Sværd- og Makrelfiskene have varmt Blod; og ved at forfølge sine Undersøgelser fandt han, at Fiskenes Varme stod i Forhold til de røde Dele af deres Blod, idet han saaledes beviste, at disse røde Dele stode i nogen Forbindelse med Frembringelsen af Varmen. Disse Jagttagelser førte ham til videre Forskninger ved det menneskelige Legeme, hvorved det viste sig, at Temperaturen i det sunde Legeme ikke bestandig er sig selv lig, men snart tiltager og snart aftager under den almindelige Indflydelse af Varme og Kulde, Stilhed og Bevægelse.

Det Middel, som han anvendte, bestod deri, at han opstillede et Glasthermometer lodret saaledes i Munden, at han var istand til at iagttage Qviksølvets Standpunkt. Kuglen bragtes saa dybt som muligt ind under Tungen, og Aandedrættet foregik alene gjennem Næseborerne. Bringes Thermometret mellem Tænderne og Kinden, saa erholder man en lavere Temperatur.

Under en Række af daglige Jagttagelser, anstillede gjennem otte Maaneder, var Gjennemsnitstemperaturen, strax efter om Morgenen at have forladt Sengen, 98. 74; Klokken 3 om Eftermiddagen 98. 52, og ved Midnat 97. 92. En afgjort Forandring af Aandedrættet og Pulsslaget viste sig tydelig i de angivne Perioder. Værelsets Middeltemperatur i de nævnte otte Maaneder, var om Morgenen 50. 9 og om Natten 62. Resultatet af disse Undersøgelser var, at den høieste Temperatur indtraadte efter Søvnen, den laveste ved Midnat, skjøndt Atmosphæren ved denne Tid var betydelig varmere.

Bevægelse forøger stedse et Legemes Varmetilstand, og det jo mere den udstrækkes mod Grændsen af Udmattelse. Middeltemperaturen 98. steg, efter et 14 Timers Ridt under Augustsolen til 99. 5. Aandedrættet og Pulsslaget blev ligeledes forholdsmæssig hurtigere. Varmens Forhold til Muskelbevægelsen fremgaaer af en 7—10 engelske Miles Reise, der foregik i lukket Vogn. Temperaturen var da endog lavere end ved Midnat. En langsom Spadseretour i koldt Veir er ledsaget af de samme Virkninger. Thi til Opnaaelsen af en behagelig Varmetilstand udfordres Livlighed og Bevægelighed. Men den laveste Varmegrad viste sig dog efter en flere Timers Stillesidden i en uopvarmet Kirke. Trods en varm Paaklædning føltes en trykkende Kulde

tilligemed en næsten uovervindelig Søvnighed. Vedholdende og spændt Opmærksomhed, som man kan anvende ved Læsningen af en tiltalende Bog eller ved Beskjæftigelsen med literære Arbeider, forhoier efter 2—5 Timers Forløb, Legemets Varmetilstand, medens paa den anden Side en ligegyldig Lecture eller en mekanisk Copieren frembringer den samme dæmpende Indflydelse, som Bevægelsen ved Kjørsel i Forhold til Muskelbevægelsen.

Af omhyggelige, strax efter Spisning anstillede Jagttagelser viste det sig, at den Omstændighed, at man tager Næring til sig, formindsker Temperaturen, og navnlig staaer denne Varmeaftagelse i Forhold til Maaltidets Størrelse. „Ved særegne Anledninger," skriver Dr. Davy, „naar en usædvanlig Mængde Vin var bleven drukken, var denne Varmeaftagelse mest bemærkelig." Et let Maaltid, f. Ex. en simpel Frokost, Thee med ristet Brød og Smør havde kun en ganske ubetydelig Formindskelse af Varme til Følge.

Nogle Jagttagelser, anstillede ved ældre Folk, gave det Resultat, at den animalske Varme i den nederste Del af Legemet var større hos dem, end hos Folk af middel Alder. Davy mener, at dette er begrundet i den Omstændighed, at Næringen mere tjener til at understøtte Aandedrættets Funktioner hos ældre Folk, end til at erstatte selve Legemets Aftagende.

Undersøgelserne vise i Almindelighed, at Menneskets Temperatur, lig andre dyriske Funktioner, ere underkastede stigende Forhold og, ligesom disse, synes at følge visse Love, dels regelmæssigt i Forbindelse med Legemets passive Tilstande, dels tilfældigt, afhængig af uregelmæssige Omstændigheder, legemlige og aandige Anstrængelser og Indflydelsen af Hede og Kulde. Forskjellige Personers Temperatur viste sig, efter flere Timers Arbeide i et opvarmet Sted, 2—3 Grader over Gjennemsnittet, i Overensstemmelse med den Antagelse, at Legemets Varme stiger og falder med Luftens. Men Davy gjorde herved den Bemærkning, at den stigende Varme udbredte sig kun over Legemets Overflade, uden at trænge dybt ind i samme, enten nu dette hidrører fra ydre Aarsager eller fra legemlig og aandig Bevægelse. En vis Udjevning synes imidlertid dog derved at finde Sted. Ved legemlig Bevægelse forstærkes Pulsslaget og Aandedrættet, mere Surstof consumeres og mere Varme produceres. Blodet cirkulerer hurtigere og trænger sig i større Masser mod Extremiteterne, og fordi et Overmaal af Varme fjernes og forbruges og dens Ansamling i de mellemste og nederste Organer undgaaes, har man saaledes et nyt og slaaende Bevis for Tilstedeværelsen af en harmonisk Udjevning. Det er udenfor al Tvivl, at Udstrækningen af disse Jagttagelser til et større Antal Personer, vil føre til videre Resultater, hvis Specialia, især med Hensyn paa Aandedrættet og Hjerteslaget, ogsaa maa være Physiologerne af Interesse, og kunne de frembyde vigtige Fingerpeg i Henseende til Legemets Bevægelse, Opvarmning af Beboelsesleiligheder, kort: til forskjellige Forholdsregler, samt befordre Beqvemmeligheder, forhindre og helbrede Sygdomme. Det er allerede et betydeligt Fremskridt, naar det af det Anførte fremgaaer, at det i Legemets sunde Tilstand er farligt, at bringe Legemet under en for høi eller for lav Temperatur, og at en regelmæssig Vexlen af Temperaturen, indenfor visse Grændser, mere end en Hæmmen deraf, er egnet til at befordre Sundhed, Velbefindende, Munterhed og Livsvarighed.

Negerfyrsten Lagoma.

En Fortælling.

For omtrent sex eller otte Aar siden red paa en smuk Junidag et lille Antal Europæere ud af Staden Wellington, paa den i Gambias Munding i Afrika beliggende Ø St. Marie til de frigivne Negeres Landsbyer. Det bestod af to Søofficierer fra en paa Floden liggende Krigsfregat, Colonisekretairen og Plantagens Capellan. De kom igjennem et fladt, med høit Græs bevoxet Land. Enkelte Træer vare spredte paa den store Slette, blandt hvilke man bemærkede den skjønne Fjerpalme og den forfærdelig opsvulmede Stamme af Bevbuben (Adansonia), der bekjendt under Navnet Abetræet — som undertiden opnaaer det uhyre Omfang af 60 Fod, endskjøndt hverken Høide eller Løv udmærke den. Endelig kom de til nogle adspredte Marker af Mais, blandt hvilke Tagene af de Indfødte tittede frem.

„Der nede," sagde Sekretairen, „er den Landsby, som vi have givet Navnet Melville. Folkene der er det tilladt, at indrette sig det saaledes, som de holde det for beqvemt og behageligt, og vi staa dem bi med Raad og Daad, forsaavidt de ville antage vor Hjælp."

„Finder De da, at de ere lærvillige?" spurgte en af Officiererne, en Mand i sine bedste Aar, med et smukt, men solbrændt Ansigt; han bar en Lieutenants Uniform.

„Ja tilvisse!" svarede Colonialembedsmanden. „Men Hr. Pastoren kan give os den bedste Underretning desangaaende. Han helliger jo sin sorte Hjord, som jeg kalder disse Negre, den største Del af sin Flid og sin Møie."

„De afrikanske Indfødtes Charakter", sagde Capellanen, „er efter den Stamme, hvortil de høre, meget forskjellig. De fra det Indre af Landet ere mere civiliserede og lettere at indvirke paa, end de fra Kysterne. Ashanteerne ere krigeriske og blodtørstige; Foulaherne høitravende, dristige og virksomme; Mandingoerne vrantne, arbeidsomme, med Liv og Sjæl Tilhængere af den Religion, som de have. Men i Almindelighed holder jeg Negrene for et godmodigt Folk, der let lader sig lede, naar man forstaaer at behandle dets Lidenskaber. Den milde, sagtmodige, bløde Charakter, der gjøre dem saa værdifulde som Slaver, er ogsaa Aarsag i, at de blive gode fri Borgere, forudsat at Regjeringen over dem bliver saaledes udøvet, at den ikke opirrer deres Lidenskaber. Og i Særdeleshed tør Forfængeligheden, som de i Almindelighed besidde i en høi Grad, ikke saares. Undtagelsesvis finder man iblandt dem ogsaa Mennesker af en ganske anden Charakter — haardnakkede, gjenstridige, uregjerlige. En saadan Mand, en saadan mærkværdig Personlighed skal De see nede i Landsbyen, som vi strax ville besøge."

„De mener Lagoma?" bemærkede Sekretairen.

„Jeg beder, fortæl hans Historie," sagde den yngre Officier.

„Han er fra den Landstrækning, som ligger ved Nigers Munding," svarede Sekretairen. „For omtrent 4 Aar siden blev han befriet fra et Slaveskib, som man opbragte, og forflyttet hertil. Af hans Historie fremgaaer saameget, at han har været Anfører eller Konge over en Underafdeling af Eboestammen ved den store Stroms Munding. En ældre Slægtning, Fætter eller Onkel, regjerede i et større Distrikt, som laa paa Nigers vestlige Bred. Denne hans Slægtning var i Gjæld til en portugisisk Slavehandler, som bestandig krævede ham for Betalingen. Da denne Gjæld maatte betales med Slaver, og han paa den Tid havde for svage Stridskræfter til

at begynde Krig med nogen af sine Naboer, saa kunde han ikke paa anden Maade frigjøre sig fra sine Forpligtelser, end at han opfriskede en gammel Strid med sin Fætter, og da han pludselig overfaldt ham, gav han ham ingen Tid til at gjøre Modstand. Den stakkels Lagoma, hans hele Familie og alle hans Undersaatter bleve gjorte til Fanger, men hans yngre Broder faldt i Kampen. Hans Kone, hans to Børn og flere end Hundrede af hans Folk døde paa Skibet, som Følge af en Feber og den slette Behandling, som de maatte taale af Slavehandlerne. Disse Lidelser og den mod ham begaaede Uret, have frembragt en frygtelig Virkning paa ham og indgravet sig dybt i hans Sjæl. Aldrig seer man ham smile, aldrig tager han Del i de Andres Fornøielser eller Underholdning. Hele hans Sjæl er opfyldt af Tanken om Hævn. Fra den Tid, da han landede og hans Stilling her var bleven gjort forstaaelig for ham, har han kun helliget sig een Gjenstand, og denne er ingen anden, end ved Arbeide at sammenspare sig en tilstrækkelig Sum for, velforsynet med Vaaben, paa et Handelsskib at vende tilbage til sit Fødeland, der at forene sig med nogle mod hans Fætter fiendtligsindede Stammer, og — som han mener — tage den retfærdige Hævn over den forræderske Skurk. Tyve af hans Stamme, som bo her, understøtte ham. De have allerede gjort store Fremskridt i Tilnærmelsen til deres Maal, og ved Salget af deres Høst lagt en betydelig Sum tilside. De ere formedelst deres Flid og Maadeholdenhed Mønstre for Plantagen, og kunde vi kun bringe dem fra denne overspændte Hævntanke, saa vilde de være en høist værdifuld Berigelse for os."

„Der seer De ham!" tilføiede Capellanen, pegende med Ridepidsken paa en Mand, som trak Ukrud op paa en Maismark i Nærheden af en Hytte.

Lagoma saae ikke op, førend Sekretairen kaldte ham ved Navn; derpaa stod han hurtig op og ilede Selskabet imøde. Begge Officiererne forbauſedes over den værdige, agtelsesindgydende Mine, hvormed han gjengjældte deres Hilsen og gik forud til sin Hytte. Han var høi, velbygget og syntes at besidde megen Styrke. Omendskjøndt han var fuldkommen sort og havde tykt uldagtigt Haar, laa dog i hans Træk ikke det, som man bemærker ved de almindelige Negerstammer. Hans Øine vare smaa og laa dybt under de overhængende Bryn; hans Næse var vel flad, men havde dog noget af Ørneformen; hans Læber vare ikke meget tykke og Underlæben ragede heller ikke saameget frem, som man sædvanlig finder hos Negrene. Han bar en afrikansk Planters Klædedragt, hvide bomulds Benklæder, ved Arbeidet trukne op til Knæet, og en Straahat. Hans Hus, i hvilket han førte dem ind, var ligesom de øvrige af kredsrund Skikkelse. Murene vare dannede af Bambusrør, Taget af Straafletninger. Det Hele havde udvendig en stor Lighed med en Høstak. Husgeraadet var overordentlig simpelt, endnu mere, end det sædvanlig er Tilfældet hos Negrene, fordi Lagoma havde sammensparet sin hele Fortjeneste til Indkjøb af Vaaben; det bestod af en Gryde, nogle Kurve, et med Maatter bedækket Sengested — det var Alt. Han gav de Besøgende at forstaa, at de maatte sætte sig paa Sengestedet, og satte nogle Frugter og et Græskar fuldt af Palmevin for dem. Derpaa satte han sig ved Døren paa en Maatte, rolig ventende paa, at man skulde tiltale ham.

„Altid saa flittig og anstrængt ved Arbeidet, Lagoma?" spurgte Sekretairen.

„Ja, arbeide strængt — stor Høst — mange Penge!" svarede Negerhøvdingen.

„Holder I da endnu bestandig fast ved Eders Hævnplan, min Ven?“ forskede Capellanen.

„De kalder det Hævn,“ svarede Lagoma vranten, som om denne Gjenstands Optagelse til Samtale berørte ham ubehageligt; „jeg kalder det ikke Hævn, men Straf.“

„Men betænk dog,“ vedblev Capellanen, „er det ikke et ondt Sindelag? Hævn eller Straf er det samme, naar det bliver foretaget med et vildt, uchristeligt Sind. Betænk, hvor lykkelig I kunde føle Eder ved Eders Høst og Eders Penge, hvor behageligt og beqvemt I derved kunde gjøre Eder det, naar I kun vilde opgive Eders Hævnplan.“

„Hr. Officier, De er Lieutenant, ikke sandt?“ spurgte Lagoma, pludselig vendende sig til den ældste af Søofficierne, som svarede bejaende.

„De har Kone og Børn?“

„Ja!“

„Nu antag engang det Tilfælde, at der kommer Nogen om Natten og stikker Ild paa Deres Hus, dræber Deres Kone, Børn, Broder, Søster, Alt — hvad vilde De gjøre med ham, Hr. Lieutenant?“

„Jeg vilde skyde ham,“ svarede Lieutenanten hurtig; „det vil sige,“ tilføiede han efter et Øieblikś Betænkning, „naar jeg greb ham i Gjerningen.“

„Ja, ja, forudsat, at De greb ham i Gjerningen. Men sæt nu, at De først fem eller sex Aar senere fik ham i Deres Magt, hvad da?“

„Da vilde jeg overgive ham til Regjeringen, forat den kunde behandle ham efter Lovene.“

„Hvad vilde Gouverneuren gjøre ham?“ spurgte Høvdingen.

„Han vilde fremstille ham for Dommerne og lade ham hænge, dersom han var skyldig.“

„Godt!“ sagde Lagoma, idet han stod op; og idet han fuld af Værdighed stillede sig hen for sine Gjæster vedblev han: „I mit Fødeland er jeg, Lagoma, Gouverneuren; jeg, Dommeren, udtaler Lovene. Toklah kom ved Nattetid, ligesom en Tyv, gav intet Tegn, antændte mit Hus, dræbte min Broder, solgte min Kone, mine Børn, mit Folk til en Slavehandler. Alle døde. Ingen blev tilbage uden Lagoma. De siger forglemme, ikke straffe!“ vedblev han hurtig, med megen Alvor vendende sig til den Geistlige. „De er en god Mand. Men først, naar jeg døer, vil jeg forglemme det — før ikke.“

Da han havde sagt dette, forlod han hurtig Hytten og forsvandt snart imellem Maisstenglerne, der omgave ham. Han vilde øiensynlig ikke lade see, hvor meget denne Gjenstand bevægede ham.

„Dette er det Udfald, der er blevet ethvert af mine Forsøg paa at tilintetgjøre hans Hævn til Del,“ sagde Capellanen. „Desuagtet har han et godt Sind. Hans Tørst efter Hævn udspringer af en stærk Sindsbevægelse, som har grebet ham, og har ogsaa sin Grund deri, at han føler sig eensom og forladt.“

Denne Bemærkning erholdt almindeligt Bifald, og den yngre Sømand yttrede endogsaa den Mening, at Lagomas Beslutning paa ingen Maade kunde kaldes fordømmelsesværdig. Da det ikke var sandsynligt, at Negerhøvdingen igjen vilde lade sig see, besteg Selskabet Hestene og vendte tilbage til Havnen.

(Fortsættes.)

Blandinger.

Om Chineserne.

Capitain Cuningham, som har gjennemreist forskjellige Dele af det chinesiske Rige, fortæller følgende Træk om dem:

Under visse Omstændigheder betragtede Chineserne os som Guder, under andre igjen som Djævle, men i alle Tilfælde som et ganske overordentligt Folk. Jeg meddeler her et meget snurrigt Tilfælde, som mødte en af mine Kammerater. Denne var, efter vort Besøg paa Porcellainstaarnet, gaaet ind til en Barber for at lade sig rage. Han bar sædvanlig en Paryk, men havde, fordi det under Bestigelsen af Taarnet blev ham for varmt, taget den af og puttet den i Lommen. Men afkølet under Barberingen, satte han den paa igjen, da Barberen, sjæleglad over at have havt en af de berømte Fremmede under sin Kniv, havde vendt Ryggen til, for at lægge sine Barberredskaber bort. Men da han nu vendte sig om og saae den yppige Haarvært, hvor han kort i Forveien havde seet en betydelig Skaldepande, tabte han af Skræk Kniven af Haanden, gjorde et mægtigt Spring udaf Boden og midt ud paa Gaden, hvor han som en gal Mand foer omkring iblandt Mængden og raabte til sine Lansmænd, at Djævelen var i hans Hus. Et Vidunder, som det han nylig havde seet, overgik efter hans Mening Alt, hvad Guderne eller Dæmonerne i den budhaistiske Calender vare i Stand til at udrette.

Man paastod, at Ridder Bernini ved Bygningen af Peterskirken i Rom havde begaaet en Feil, hvorved var fremkommen en Revne. Billedhuggeren Mochi havde forfærdiget nogle Statuer til Kirken, som skulde opstilles i Nærværelse af Paven og andre fornemme Romere. Blandt Statuerne var et Billede af den hellige Veronica, fremstillet i en meget let og flagrende Klædning. Bernini var ogsaa tilstede ved denne Leilighed og spurgte spottende Billedhuggeren: „Men hvor i al Verden kommer den Vind fra, som sætter hendes Klæder i en saadan Bevægelse?“ — „Fra Revnen“, svarede Mochi tørt.

Da Franklin sidste Gang var i England, havde han en Negerslave med sig, som naturligvis forbavsedes over mange Ting paa Reisen. Engang spurgte Franklin ham, hvad han tænkte om England. — „Alt arbeider i dette Land,“ svarede Negeren; „Vand arbeider, Vind arbeider, Røg arbeider, Hund arbeider, Hest arbeider, Mand og Kone arbeide, kun ikke Svinet; Svinet æder, drikker, sover, gjør slet Intet den hele Dag; Svinet er den eneste Adelsmand i England.“

Marschallen af Sachsen var, som bekjendt, meget stærk. Da han en Dag befandt sig i en stor Trængsel af Mennesker, søgte en af disse dulige Kunstnere, som ved saadanne Leiligheder undersøge Folks Lommer, at naa Bunden af hans. Men Marschallen mærkede dette, greb hurtig i Lommen og fik fat paa den fremmede Haand. Knak! gik en Finger itu; knak, endnu een! — Under denne Operation raabte man til Marschallen: „See Dem dog om; der er Nogen, som faaer Ondt ved Siden af Dem.“ — „Det har Intet at betyde,“ svarede Marschallen, „jeg er nu ved den sidste Finger.“

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 16.

Opdagelsesreiser.

Perus Opdagelse.

Vasko Nunez de Balbao, den første Spanier, som saae Sydhavet, var en Mand af raa Sæder og af lav Herkomst. Da engang en af Cazikerne saae ham med Begjærlighed søge efter Guld, gjorde han ham opmærksom paa, at dette Metal fandtes i Mængde i et Land mod Syd, der laa ved et Hav og som var sex Dagsreiser derfra, men at de maatte være Mange i Følge, da Landet beherskedes af en mægtig Konge. Balbao drog derhen med 90 Staldbrødre, og fandt saa meget Guld, at han kunde sende Kongen af Spanien en umaadelig Gave, og søgte paa samme Tid at blive udnævnt til Statholder. Men efter Regjeringens sædvanlige System satte den en Mand af indskrænket Forstand, der intet udrettede, over ham, og skjøndt Balbao senere blev erklæret for Understatholder og fik fire Brigantiner til sin Raadighed, dvælede han forlænge hos den skinsyge Statholder, der paa en opdigtet Forbrydelse lod ham gribe og offenlig henrette, den sædvanlige Løn for store Mænd paa den Tid.

Efter Balbaos dristige Tog rettede Guldtørsten sit Øie uophørligt paa hint Land, der efter alle Indianeres Udsagn skulde være Guldets Fædreland. Men Balbaos nedrige Morder, Pedrarias, var for feig til selv at vove et sligt Foretagende, og for skinsyg til at yde Andre Hjælp. Saaledes standsede ethvert Forsøg, indtil et Triumvirat tilbød af egne Kræfter at foretage en Reise til hint Land, og dette kunde Statholderen ikke forhindre.

Den Første blandt de Tre, hvem det var blevet tildelt at fuldbringe en Alexanders glimrende Bedrifter, havde tidligere været Svinehyrde. Hans Navn var Franz Pizarro. Som uægte Søn af en haardhjertet Adelsmand og en gemeen Skjøge, var han tidlig blevet stødt ud i den vide Verden, og i Kampen med en raa og ublid Skjæbne havde han ikke erholdt nogen blød eller selskabelig Charakteer. Efterat han som Dreng havde vogtet Svin, drev hans fyrige Aand ham i Krig, først i Italien og senere til Amerika, hvor han blev bekjendt med Cortez og Bilbao. Den Sidstnævnte havde han ledsaget paa flere Tog og allerede dengang aflagt Prøver paa sin Forstand og sit Mod.

Just ikke ringere Talenter, men langt mere Godmodighed besad hans Vaabenbroder Diego del Amagro, der ikke engang kunde angive, hvem der var hans Forældre. Den Tredie i dette Kløverblad var en Præst, Hernando de Luque, som vilde give Penge til Toget, hvilke han havde sammenaagret sig i den ny Verden; ham havde man lovet det første Bispedømme i det ny Land.

Almagro anvendte ligeledes sin hele Formue paa Foretagendet, og Pizarro, som intet eiede, tilbød sig derfor at paatage sig det sværeste Arbeide, nemlig Anførerposten. Almagro skulde fra Tid til anden tilføre ham Hjælp, og Byttet skulde fordeles ligeligt blandt de Tre. Pagten blev besvoret paa en indviet Hostie, hvoraf enhver af de tre Contrahenter nøde et Stykke, hvor-

efter Luque læste en meget høitidelig Messe.

Den 14de November 1525 afseilede Pizarro med et Skib og 113 Mand. Han traf netop det ugunstigste Veirligt, og kom i 70 Dage neppe saa langt, som en Sømand nu kommer i 70 Timer. Hele Farten gik saa langsomt fremad, man blev saa ofte af Sygdom nødt til at ligge hele Maaneder bi ved Øer, at der sikkert ikke var blevet noget af Toget, dersom ikke Almagro troligt havde tilført ham Mandskab og Levnetsmidler, og havde Pizarro selv ikke været af en standhaftig og ubøielig Charakteer. Hans Foretagelseslyst voxede kun alt, som Besværlighederne tiltoge. Først ved Enden af Aaret 1526 ankom han til Kysterne af Peru. Men han fandt Landet saa befolket og bebygget, at han ikke kunde tænke paa med sit ringe Mandskab at sætte sig fast her. Han afkjøbte derfor blot de Vilde en Mængde Guld- og Sølvkar for europæiske Bagateller og medtog et Par unge Peruanere, som han vilde lade undervise i Spansk, forat de fremtidigt kunde bruges som Tolke. Saaledes kom han efter tre møisommeligt og til Unytte tilbragte Aar tilbage til Panama.

Forinden vi imidlertid følge Pizarro og hans to Kammerader paa deres ny Forsøg, skulle vi kortelig omtale det Land, der, tidligere saa mægtigt og viist regjeret, skulde blive et Bytte for nogle faa Eventyrere.

Manco-Capac, som udledede sin Herkomst fra Solen, grundlagde det peruanske Rige i Aaret 1025. Hvorfra han og de Folk, han medbragte, ere komne, er ubekjendt, men sandsynligvis har Japan været deres Fædreland. Saameget er vist, at Dschunker hyppigt under svære Storme blive drevne over til Amerikas Vestkyst, hvilket da kan være en Hentydning paa, hvorledes dette Continent oprindeligt er blevet befolket. Manco-Capac og hans Efterfølgere traf saa hensigtsmæssige Foranstaltninger, gave saa vise Love, regjerede med saadan Duelighed og førte saamange vilde Stammer bort fra deres forrige Levemaade, at Riget i Begyndelsen af det 16de Aarhundrede strakte sig i en Længde af 37 Bredegrader i lige Linie, og dets Befolkning blev anslaaet til 10 Millioner Sjæle. Monarkiet var arveligt og Regjeringsmaaden patriarchalsk. Under tolv paa hinanden følgende Yncaers Scepter havde Peru gjort store Fremskridt i Fredens og Krigens Kunster og blomstret i henved 500 Aar, indtil Huana-Capacs Død 1525, nogle Maaneder før Spaniernes første Ankomst til Landet.

Paa den Tid Pizarro landede, vare Peruanerne skredne vidt frem i Kunster og Industri; kun kjendte de ikke Brugen af Skriftsproget. At de have været et virksomt Folk, viser sig i Levningerne af deres Værker, som i Henseende til Nytte og Varighed kunne sættes ved Siden af Grækernes og Romernes. Det Mærkværdigste ved disse Levninger har lidt mere ved Spaniernes Havesyge, ved deres Speiden efter ædle Metaller, end ved Tidens Tand. Iblandt de Mure, som tildels ere undgaaede Ødelæggelsen, befinde sig ogsaa Soltemplets i Cuzko, paa hvilke man har opført et Kloster. I de kongelige Haver, som engang vare smykkede med allehaande Figurer af firfødede Dyr, Fugle, Insekter, Træer, Buske, Korn og Blomster af det pure Guld og Sølv, grupperede i naturlig Orden, dyrkes nu Hvede og Korn. Fem kostelige Brønde i Templets Forgaarde ødelagde Spanierne for at bemægtige sig Guldrørene, som hidledte Vandet fra Canaler, der vare gravede dybt under Jorden.

Der gives endnu en Mængde andre Monumenter af den peruanske Bygningsmaade. De ere næsten samtlige

især mærkelige formedelst deres Størrelse og de Besværligheder, de maa have foranlediget deres Opbygger. Gudstjeneste og Forsvar vare de almindelige Øiemed, hvortil de anvendtes.

Yncaerne sørgede viist og faderligt for deres Lande, lod anlægge Vandledninger og Veie, Værker, der i enhver Henseende kunne maale sig med de romerske. De ældre spanske Forfattere sige om dem, at de overgik Verdens syv Underværker. Flere Dæmninger, som oprindeligt hørte til Bjergveien findes endnu, og Baron von Humboldt siger, idet han omtaler en af dem, at den kunde sættes ved Siden af de skjønneste romerske Kunstveie i Italien, Frankrig eller Spanien.

Da der endnu stedse ikke kunde ventes nogen Understøttelse af Statholderen, reiste Pizarro tilbage til Spanien, traadte frem for Kong Carl og gav denne en saa rørende Skildring af sine Trængsler, en saa henrykkende Beskrivelse af Perus Rigdomme, at Kongen, hvem det desuden blot kostede en Titel, udnævnte den dygtige Mand til Statholder og gav ham Fuldmagt til selv at udvælge og udnævne sine Officierer. Til Gjengjæld derfor lovede Pizarro, ganske alene med sine Venner at bære Omkostningerne ved Foretagendet. Cortez, der netop dengang befandt sig i Spanien, hørte ikke saasnart Tale om Foretagendet, førend han strax gav sin gamle Krigsfælle en betydelig Sum i Forskud og gik ham tilhaande med sine bedste Raad.

Reisen blev nu i Aaret 1529 tiltraadt med tre Skibe og 180 Mand. Efter 13 Dage landede Pizarro ved Perus Kyster. Stolende paa sine Kanoner og Musketter og sine 36 Heste, som vare et vidunderligt Phænomen for de Indfødte, anvendte han ingen af Cortez tagne Forsigtighedshensyn, men faldt som en rovbegjærlig Løve ind paa det uerfarne Folk. Indianerne bleve forjagne og deres Hytter plyndrede, hvor man fandt Guld i uhyre Mængde. Da dette rygtedes, blev det en let Sag for Almagro i Panama at hverve en Masse ny Rekruter og sende dem afsted. Nu blev den første Coloni, som man kaldte St. Michael, anlagt ved Floden Piura.

Ved en slig vild Fremgangsmaade vilde det vel have været umuligt i saa kort Tid at erobre et folkerigt Land, der strakte sig henimod 300 Mile langs Kysten, med nogle Hundrede Mennesker, naar ikke en Tvedragt just paa den Tid havde spaltet Riget. Kort for Spaniernes Ankomst var Kong (Ynca ɔ: Solens Søn) Huana-Capac død, hvilken havde erobret det nærliggende Land Quito og ægtet en Datter af dette Lands Fyrste. Men dette stred imod Loven, da han alt havde en Gemalinde. Med sin første Kone havde han en Søn ved Navn Huascar, med den anden en yngre, der hed Atahualpa. Efter Faderens Bestemmelse skulde begge Sønner dele de efterladte Lande; men dette vilde Huascar ikke, og saaledes udbrød Borgerkrig i det ulykkelige Land. Atahualpa, der kunde byde over Faderens Hær, havde netop taget sin Broder tilfange, og ladet alle øvrige Efterkommere af Yncaernes Slægt dræbe.

Denne Tvedragt kunde Pizarro takke for, at man lod ham trænge saa dybt ind i Landet, uden at sætte sig til Modværge mod ham. Saasnart Huascar havde hørt Tale om de Fremmedes Ankomst, sendte han strax Gesandter til Spanierne for at bede om Hjælp. Atahualpa, som derved ikke blev vel tilmode, sendte ligeledes strax Bud til Pizarro og søgte ved rige Foræringer at vinde hans Venskab. Pizarro lod Atahualpa svare, at han var tilbøielig til at understøtte ham, men han maatte først have en Samtale med ham; han var en stor Konges Gesandt og havde vigtige Ting at

aabenbare ham. Pizarro drog ham ogsaa imode til en peruansk Flekke Kapamalka, hvor man forefandt nogle sælsomme Stenbygninger, efter al Sandsynlighed et Soltempel og et Pallads, hvilke han forvandlede til en Forskandsning, som han lod omgive med Grave og opstillede sine tvende Kanoner foran samme.

Pizarro havde taget Cortez til sit Forbillede. At efterligne ham i Montezumas Tilfangetagelse, var hans varmeste Ønske, og Yncaens tillidsfulde Godmodighed gjorde ham Udførelsen heraf let.

Paa Pizarros venskabelige Indbydelse havde Yncaen lovet at aflægge ham et Besøg, og han indfandt sig ogsaa med en Pragt og en saa velordnet og rigtklædt Hofetat, at Spanierne ikke kunde undlade at yde dem deres Beundring. Hvad han sagde, var tillige saa forstandigt, at en Menneskeven vilde have følt en stor Glæde over disse agtværdige Halvvilde. Men Pizarro saae kun hans Guld, og hvorledes skulde han have kunnet agte Atahualpa, der var en Hedning. Der paafulgte nu en Scene saa afskyelig, som Historien nogensinde har kjendt.

Pizarros Feltpræst, Vincent Valverde, traadte frem og holdt en sælsom Tale i det spanske Sprog, hvori han fortalte Yncaen Historien om Skabelsen, Syndefaldet, Christi Menneskeblivelse, Lidelse og Opstandelse, om St. Peters Udnævnelse til Christi Statholder, om Paven etc., og opfordrede ham til at antage den christne Tro, underkaste sig Paven og Kongen af Spanien. Dernæst truede han ham med skrækkelige Straffe, dersom han undslog sig herfor.

Man kunde umuligt gjøre Yncaen alt dette forstaaeligt i det peruanske Sprog, men hvad Atahualpa havde begrebet, det besvarede han med stor Forstand og Maadehold. Paa Grund af sin Dumhed geraadede Pateren derover i Raseri, slog stedse paa sit Breviarium og raabte: „Der staaer det, der staaer det!“ Rolig tog Yncaen Bogen, holdt den — ubekjendt med den europæiske Skrivekunst — til Øret og sagde: „Den tier, den siger mig Intet!“ — og smed den ligegyldig til Jorden. „Ha! Din fordømte Hedning“ — raabte Præsten ved dette Syn — „forhaaner Du saaledes Guds Ord? Have I Christne seet det? Op til Vaaben, til Vaaben! Hævner denne Vanhelligelse paa de hedenske Hunde!“ Pizarro gav et Tegn, og i samme Øieblik vare alle Sværd blottede, Peruanerne ved Yncaens Side nedhuggede og han selv slæbt bort af Pizarro, medens de tvende Kanoner, mere ved Knaldet og Blinkene end ved Virkningen, havde bortjaget en Hob af 30,000 Peruanere. Men Spaniernes Fanatisme var endnu ikke tilfredsstillet med denne Triumph. Rytteriet kastede sig paa Hestene, satte efter de Flygtende og nedsablede Indianerne, saalænge som Dagen tillod. Man regner 4000 Peruanere, der faldt som Offre paa denne Dag, medens Byttet af Guld og Sølv var umaadeligt.

Den ulykkelige Ynca, hvem den første Smerte havde hensat i en Tilstand af sløv Ubevægelighed, saae sig, da han atter kom til sig selv, med usigelig Angst forladt af sine Venner og midt iblandt de frygtede Fremmede. Han græd, sittrede og vidste hverken, hvad han skulde sige eller gjøre; men da han saae, med hvilken Begjærlighed Spanierne kastede sig over det vundne Guld, tilbød han dem af dette Zirat — thi anden Værdi havde dette gule Metal ikke for ham — saameget, at det vilde fylde Værelset, hvori han var, saa hoit man kunde række, naar man til Gjengjæld vilde sætte ham i Frihed. Spanierne studsede af For-

baufelse ved dette Tilbud, og Pizarro tog ham strax paa Ordet, lod en sort Streg drage om alle fire Vægge i den angivne Høide i det 22 Fod lange og 16 Fod brede Værelse, og gav ham sit Ord paa, at han sikkert vilde give ham fri, saasnart han havde opfyldt sit Løfte.

Det vilde have været Peruanerne en let Sag, efterat Skrækken over det første Nederlag havde sat sig, at overmande de faa Spaniere; men deres Kjærlighed til deres Konge var saa stor, at de for hans Skyld ikke vilde opægge den frygtelige Fiende. De bestræbte sig tvertimod med Iver for at bringe de af ham forlangte Guldkar sammen fra alle Kirker, Templer, Huse, og der hengik ingen Dag, hvor der ikke kom Indianere selv fra de fjerneste Egne med deres Skatte. Huascar, som endnu stedse blev holdt fangen af Atahualpas Tilhængere, havde ikke saasnart faaet Efterretning derom, forend han sendte Bud til Pizarro og lod ham love endnu Mere, naar han vilde gjøre ham fri. I denne mislige Stilling blev der den ængstede Atahualpa ingen anden Udvei aaben, end at lade sin Halvbroder myrde. Intet kunde være Pizarro mere kjærkomment, end dette Mord; thi det gav ham et ønskeligt Paaskud til at bryde sit Ord. Da nemlig det uhyre Kammer efter lang Samlen endelig var blevet fyldt med Guld ligetil den sorte Streg, og Yncaen nu begjærede sin Frihed, fik han til sin Skræk det Svar, at derpaa var der ikke at tænke.

(Fortsættes.)

Negerfyrsten Lagoma.

En Fortælling.

(Sluttet.)

I Havnen laa et Slaveskib, som under en Lieutenants Befaling var blevet taget efter en heftig Modstand. Det var et Skib paa omtrent 200 Tons og havde 300 Slaver ombord. Mellemdæksrummet var saa lavt, at det var umuligt at staa opreist der, og saa fuldt proppet, at der ingen Plads var til at ligge. At forestille sig de halvqvalte, med tunge Lænker belagte, med Smuds bedækkede Ulykkelige, overstiger enhver Indbildningskraft.

Om Eftermiddagen gik Selskabet, ledsaget af Gouverneuren, en Lieutenant og Slaveskibets Prismester paa Slavemarkedet. Efter deres Befrielse bleve de strax forsynede med Næring og Klædningsstykker, og de Syge bleve bragte paa Hospitalet. Uagtet Forbedringen af deres Tilstand, frembøde de dog et jammerligt Syn. Deres udmarvede, sammenfaldne Skikkelser den Begjærlighed, hvormed de nedslugte de Næringsmidler, man gav dem, og dog ikke syntes tilfredsstillede; Kraftløsheden i de af Lænkerne sønderrevne Lemmer, det sjælløse, stive Blik — Alt dette talte tydeligt om den Elendighed, som de havde maattet udholde, og det var umuligt at see paa dem uden Vemod.

„Disse stakkels Væsner see elendige ud!“ sagde Gouverneuren. „Aabenbart ere de blevne slettere behandlede, end sædvanligt. Ikke destomindre vil inden otte Dage i det mindste Halvdelen dandse og synge. Dette er en Eiendommelighed i Negrenes Charakter, som jeg rigtignok ønskede engang at see opklaret for mig. Det kan ikke hidrøre fra Følesløshed; thi intet Folk har mere Følelse.“

„Det kommer af deres Temperaments naturlige Munterhed og Livlighed,“ be-

mærkede Capellanen. „Det er en mærkværdig Bemærkning, at disse stakkels Mennesker aldrig bleve gjorte til Slaver, dersom de vare følesløse og vrantne, som de amerikanske Indianere. Deres gode Egenskaber ere Aarsagen til deres Ulykke."

„Det er desværre alt for sandt," vedblev Gouverneuren. „Fra hvilken Kyst sagde De, Hr. Lieutenant, at disse Folk komme?"

„Fra Niger, min Herre; lidt ovenfor dens Munding. De fleste ere Eboere."

„En ond Slægt, disse Eboere" sagde Gouverneuren, „snu og vilde, stedse i Krig med hverandre."

„Jeg troer, at dette hidrører mere fra Slavehandlernes Omstreifen, end af nogensomhelst anden Aarsag," bemærkede Lieutenanten. „Den gamle Mand, som de seer derhenne og som er Hovedpersonen iblandt dem, blev bekriget af sine egne Sønner, tagen tilfange og solgt."

„Af sine egne Sønner!" udraabte de Tilstedeværende paa eengang.

„Ja! Som det synes, havde den gamle Mand regjeret temmelig tyrannisk og skabt mange Utilfredse. De Handlende, som stedse befinde sig iblandt dem og ere bekjendte med Alt, hvad der forefalder, droge Nytte af denne Stemning og bleve enige om at bevirke Oprør. Rebellerne bemægtigede sig en af den Gamles Sønner og tvang ham til at være deres Anfører. Den gamle Mand og de fleste af hans Tilhængere bleve fangne og solgte til Slavehandlerne."

Denne Efterretning tilvendte den gamle Høvding alle Tilstedeværendes Opmærksomhed. Han frembød et jammerligt Syn. Hans magre, tørre Skikkelse var indhyllet i et tykt Sengetæppe, og dog, skjøndt det var en varm Dag, rystede han som af Feberkulde. Et dybt, endnu uhelbredet Saar løb fra Tindingen ned til Hagen og vanskabte hans af Naturen desuden ikke begunstigede Ansigt endnu mere. Hans lave Forhoved var tildels skaldet, hans Haar graaligt. Han laa lænet tilbage til et ungt Fruentimmers Bryst, som passede ham med den største Omsorg. Hans smaa Øine glede matte over Hoben.

Hvilke komplette Skurke maa dog ikke Slavehandlerne være, at de undertrykke de blide Følelser hos et Folk, hvor de ere saa tydelig fremherskende, paa denne skjændige Maade," bemærkede Gouverneuren.

„Tilvisse, min Herre," tilføiede Lieutenanten, „og derhenne er et Bevis paa Styrken af gode Følelser. Den unge Pige, som saa kjærlig understøtter den Gamle, er hans Datter. Hun ledsagede ham frivilligt, uagtet enhver Bestræbelse af Brødrene for at afholde hende derfra. Hun blev Slavinde for at kunne pleie sin Fader i hans Alderdom."

Man kan let tænke sig, hvor stor Deltagelse denne Fortælling vakte til Gunst for den unge Negerinde. Hun var endnu meget ung, tilsyneladende neppe 16 Aar. Hendes lette, indtagende Skikkelse var indhyllet i en lang, blaa Bomulds Klædning. Hendes Ansigt var ikke smukt, men det bar Udtrykket af taalmodig, elskværdig Sagtmodighed, som man ofte seer det hos dette Folks Qvinder. Hun foer tilsyneladende forlegen tilbage, da hun saae, at Selskabets Øine vare rettede paa hende, saa at disse af Delikatesse begave sig til en anden Del af Slavehoben, hvor Lieutenanten viste dem en gammel Neger, om hvem han sagde, at han var Muhamedaner og kunde færdigt læse det arabiske Sprog. Medens de betragtede denne Mand drog et høit Skrig deres Opmærksomhed tilbage til dem, de nylig havde forladt. Den gamle Mand havde udstødt det; han sad opreist og stirrede med forfærdede Blikke paa en Skikkelse, der netop var traadt ind i Hoben. Denne

var ingen Anden end vor Ven Lagoma. Han havde paa Efterretningen om, at et Slaveskib var blevet opbragt, begivet sig fra Melville herhen, fordi han haabede at erfare Nyheder fra de ved Niger tilbageblevne Venner og Fiender. Hans Ønsker bleve mere end opfyldte. Neppe havde han seet den gamle Mand, saa styrtede han med det Udraab „Toklah" hen til ham, lig en paa sit Bytte løsspringende Løve.

Alle Tilstedeværendes Blikke vare fæstede med Forbavselse paa den nufølgende Scene. Høit over sin Fiende hævede sig Lagomas høie Skikkelse, men hin faldt tilbage i sin Datters Arme, og hans Øine vare fast heftede paa de ligesom af Krampe fordreiede Træk af hans frygtelige Slægtning. Den unge Pige — hun hed Nandee — omslyngede med den ene Arm sin Fader og hævede den anden bedende op mod sin Fætter.

Efter en kort Pavse talte Lagoma. Endskjøndt hans Ord vare uforstaaelige for Englænderne, saae man dog tydeligt, at de indeholdt Vrede og heftige Bebreidelser. Engang var hans Heftighed saa stor, at Capellanen var i Begreb med at afbryde ham; men Gouverneuren forhindrede det.

„Lad ham kun fortsætte!" sagde den Sidste. „Jeg troer at kjende Lagoma. Vi ville faa at see, at denne Scene vil ende ganske anderledes, end De tænker."

Endelig taug Negerhøvdingen, som om han ventede Svar, men Skrækken havde virket saameget paa den gamle Mands svækkede Legeme, at han ikke var istand til at svare. Nandee svarede derfor i hans Sted, og endskjøndt hendes Ord ligesaalidt kunde forstaaes af Englænderne, som Lagomas Tale, saa begreb man dog let deres Indhold. Hendes jamrende, bedende Tone, Taarerne, der langsomt løb over hendes Kinder, den Maade, hvorpaa hun pegede paa sin Faders magre Skikkelse og graa Haar, gjorde det forstaaeligt, at hun forsøgte at opvække sin Fætters Medlidenhed. I Begyndelsen hørte han paa hende med vranten Tavshed. Derpaa, til Svar paa nogle faa Spørgsmaal, syntes hun at meddele en lang Fortælling om hendes Families Skjæbne. Lieutenanten mente det i det Mindste, fordi han havde opfanget et Par Ord af hendes Sprog. Medens hun vedblev, forsvandt Skyerne lidt efter lidt af Tilhørerens Pande. Han saae paa hende med den største Deltagelse, der hævede sig til Beundring. Derpaa igjen seende paa Faderen, rystede han paa Hovedet. Nogle Minuter stod han tvivlsom med sammentrukne Øienbryn og Blikket sænket mod Jorden. En frygtelig Kamp af modstridende Følelser syntes at rase i hans Indre. Endelig dreiede han sig om og nærmede sig Gruppen af Officierer, som havde iagttaget hans Forhold.

„Nu, Lagoma," sagde Gouverneuren, „dersom jeg forstaaer rigtigt, skulde Eders Hævntørst være tilstrækkelig tilfredsstillet. Gjengjældelsen har haardt naaet Eders Fjende. Hans Skjæbne synes at være værre end Eders."

„Nei, nei," sagde Lagoma, „han har ikke tabt Alt."

„I mener hans Datter, troer jeg," sagde Gouverneuren. „Det er sandt, hun er en Juvel, en sand Skat. I har Ret, den gamle Nidding er ikke værd at have en saadan Datter, han fortjener hende ikke. Nu, Lagoma, hvad vil I tage Eder for med Eders Slægtning?"

„Naar De intet har derimod, Hr. Gouverneur," svarede Lagoma nølende, „vil jeg tage ham i mit Hus, ham og hende."

„Hvad, for efter Behag at lade den gamle Mand føle Eders Hævn?" sagde Gouverneuren ivrigt. „Fy, skam Eder, Lagoma! Sligt vil jeg ikke tillade."

„Nei, nei," svarede Negerhøvdingen, „ingen Hævn mere, intet Had! Toklah

er rigeligt straffet. Ak, tænk blot, hans egen Søn har kjæmpet imod ham, taget ham tilfange, solgt ham til Slavehandlerne. Hans eget Barn! O han er rigeligt straffet. Jeg er ikke mere ond, vil tage ham til Melville til mit Hus, give god Bolig, meget at spise. Det vil gjøre ham godt; han er meget syg."

„Nu, Lagoma, saa er I da endelig bleven en Christen?" spurgte Capellanen med et godmodigt Smil.

Et Smil, det første efter mange Aars Forløb, forklarede hans Træk, da han svarede:

„Ja, nu vil jeg antage Eders Religion. Jeg føler mig her — han lagde Haanden paa Hjertet — vel. Naar De kommer til Melville, vil jeg høre paa Deres Tale."

„Aha!" sagde Gouverneuren, „nu begynder jeg at begribe Hemmeligheden. Lagoma er kjed af at leve alene. Han har her talt med sin smukke Cousine og nu vil han strax vide noget af Præsten. Sandelig, Lagoma, I veed ret godt at indlede det."

Høvdingen bar dette Gjækkeri med megen Godmodighed; derpaa svarede han:

„Jeg kan nu ikke tænke paa Bryllup. Hvortil skulde jeg behøve en Kone? Gouverneuren har jo heller ingen."

Dette Svar foranledigede en dygtig Latter paa Gouverneurens Bekostning, der ogsaa selv hjertelig istemmede.

„Nu, Lagoma," sagde han, „dersom jeg er ulykkelig, behøver I dog ikke ogsaa at være det. Jeg vil tillade Eder, at optage Eders Slægtning i Eders Hus, under den Betingelse, at I er mig ansvarlig for hans gode Behandling. Tillige giver jeg Eder det gode Raad, itide at sikkre Eder Eders unge Kone, forat ikke en af de unge Spradebasser i Egnen ved Melville, i hvid Jakke og broget Vest, faaer Nys derom og stikker Eder ud."

„Meget vel!" svarede Høvdingen roligt, idet han vendte sig om og gik hen til sine Slægtninge.

Understøttet af nogle andre Eboere, blev den gamle Toklah med sin Datter bragt i Lagomas Bolig. Der besøgte Capellanen dem den næste Morgen og fandt, at Lagoma trolig havde holdt sit Ord, idet han paa det Bedste havde sørget for sine Slægtningers Beqvemmelighed og Velbefindende. En Del af hans Pengeforraad var bleven anvendt til at kjøbe Klæder for dem og forsyne Hytten med Redskaber. Denne havde han ganske overladt dem og var nu beskjæftiget med at bygge en anden for sig. De mørke Skyer, som saalænge havde beskygget hans Træk, vare vegne for de ædlere Følelser af Tilgivelse, Velvillie og Tilbøielighed, der nu havde Overhaand i hans Hjerte. Han var høflig, venlig og for Alvor begjærlig efter at kunne underholde sig om Christendommens Lære, en Gjenstand, som han tidligere til enhver Tid havde undgaaet, som om han havde vidst, at denne Lære fordømte hans Hævnplan.

Gouverneuren havde ikke taget feil i sine Formodninger. Efter nogle Maaneders Forløb vare Lagoma og Nandee Mand og Kone. Brylluppet gik dog ikke for sig før efter den gamle Toklahs Død, hvem Feberen i høieste Grad havde svækket. I denne Tilstand var naturligvis Synet af den Mand, hvem han havde tilføiet saa meget Ondt, et for haardt Slag for ham, til at han havde kunnet overstaa det. Han skrantede nogle Uger og døde derpaa i sin Datters og Lagomas Arme, dog ikke førend han mange Gange havde bedet om Tilgivelse, og ligesaa ofte modtaget Forsikkringen om fuldkommen Tilgivelse fra Lagomas Side.

Ignez de Castro.

(Hermed et Lithographi.)

I Middelalderen, hin Tid, der saameget begunstigede sværmerisk Kjærlighed, da den høieste Finhed i Følelsen saa forunderligt afvexlede med det raaeste Barbari, og Sværdet hævnede skrækkeligt, hvad Øieblikkets Letsindighed havde forbrudt, støde vi paa en Mængde hinanden lignende Begivenheder af tragisk Indhold i Kjærlighedens Annaler, som kun ved Nationaliteten og faa enkelte Omstændigheder ere forskjellige fra hinanden, men i og for sig selv staa i et saa forunderligt indre Sammenhæng, at man skulde tro, at det ene Folk havde skrevet dem ud efter det andet.

Men den mest paafaldende Lighed af alle Exempler af dette Slags finde vi i Begivenhederne med Agnes Bernauer og Hertug Albrecht af Baiern, og Ignez de Castro og Don Pedro den Strenge af Portugal.

Den første portugisiske Digter, Camoens, har i en Episode af sin „Lusiade", med en hos en Digter ualmindelig historisk Troskab, bundet den hulde Ignez' Minde en Krands, der dufter herligere og vedligeholder sig udødeligere, end det Pragtmonument, som den sørgende Gemal, i Besiddelse af den høieste Værdighed, lod opreise for hende.

Alphons den Fjerde havde ved sin Tapperhed mod Maurerne og ved sin hensigtsmæssige Regjeringsmaade erhvervet sig en stor Agtelse hos sit Folk, saavelsom hos Naboerne, ja selv hos sine Fiender. Iblandt de forskjellige, hyppig mod hinanden fiendske, spanske Konger og de mauriske Staters Beherskere haandhævede han en Stilling, som paabød Ærefrygt, og man søgte hans Venskab.

I en tiltagende Alder søgte han at sikkre sit Lands Fred ved at stifte et Ægteskab mellem sin Søn Pedro og den castilianske Prindsesse Blanca; men skjøndt dette allerede var aftalt mellem Kongerne, bleve der lagte Hindringer iveien derfor af Don Juan Emanuel, der havde det Haab at kunne bringe en Formæling istand mellem Tronarvingen og sin egen Datter, Constantia, der ikke alene var begavet med sjældne Yndigheder, men ogsaa ved kongeligt Slægtskab og sin Faders Rigdom kunde stilles i Classe med Fyrstinder af høieste Rang. Paa Stænderforsamlingen i Santarem 1335 blev Formælingsanliggendet bragt paa Bane, og Emanuels Intriger bevirkede, at Pedros Formæling med Blanca gik overstyr, hvorimod han skulde ægte Constantia. Dette Ægteskab blev ogsaa fuldbyrdet med sjælden Pomp 1340, medens den forskudte Blanca i et Klosters Ensomhed maatte begrave sin Sorg. Men Skjæbnen hævnede frygteligt den mod hende begaaede Uret.

Donna Ignez de Castro, af en gammel adelig Slægt, endog paa Mødrenesiden af kongeligt Blod og beslægtet med Kongehuset, i Skjønhed og Ynde en af de første Qvinder i Landet, behandlet med stor Udmærkelse af Kongen selv, var af ham bleven optagen iblandt hans Gemalindes Æresdamer. Infanten Don Pedro, skjøndt i Besiddelse af en elskværdig Kone, syntes, som saamange andre Ulykkelige af hans Stand, ligesom af Skjæbnen henreven til at hylde disse sjældne Yndigheder, som udgjorde Hoffets Prydelse. Uagtet hans Gemalinde Constantia havde født ham en Søn, voxede dog Kjærligheden til Ignez i hans Bryst med Ungdommens hele Ild, idet han, trykket af det conventionelle Ægteskab, og stolt forsmaaende alle Hensyn, som Politik og Pligt havde paalagt ham, endnu søgte en anden selverhvervet Lykke, som endnu ikke har bragt noget Menneske sand Lykke. Med sit Kjøns

hele Trylleri havde hin Portugals Sol fængslet ham, da hans Gemalinde Constantia døde i Barselseng.

Kongen, for hvem man havde røbet Don Pedros Forhold til Ignez, hvilket han i Begyndelsen ei alene ikke vilde forstyrre, men endog give et retfærdiggjørende Udseende, valgte Ignez til Gudmoder for den Dattersøn, hvis Fødsel havde kostet Constantia Livet. Ignez foragtede dog et uretmæssigt Forhold med Uskyldighedens Afsky, og da Don Pedros Kjærlighed til hende bestandig tiltog, gjorde hun hellige Rettigheder gjældende; og med Glæde samtykkede Infanten i at kaare den Qvinde til sin Viv, som i hans Hjerte havde Fortrinet for al Jordens Høihed.

En paalidelig Præst viede dem i den største Stilhed; et venligt Landgods, temmelig langt fra Hovedstaden, bortdrog den Lykkelige fra Nysgjerrighedens Blikke og Hoffets Farer. At Ignez var Infantens Elskede, var nu efterhaanden blevet bekjendt; kun Forholdets lovlige Form var skjult for Faderen, saavelsom for Enhver. Fire hulde Smaa beseglede deres ømme Pagt; Tid efter anden dvælede Kongesønnen i sin Familie̓s Skjød, og nød den høieste jordiske Salighed.

Den uforklarlige Standhaftighed, hvormed den fyrige Infant forkastede alle videre Giftermaalsplaner, vakte endelig den fortørnede Faders Mistanke. Tillige traadte ildesindede Mennesker, hvis Ærgjærrighed og Egennytte saae sig krænkede ved den Indflydelse, som Ignez' Broder, Don Alvaro Perez de Castro, og hendes øvrige Slægtninge i Fremtiden vilde erholde hos den tilkommende Behersker, frem for Kongen med bitter Slangetale, forestillede ham den Fare, for hvilken Fernando, Pedros Søn med Constantia, i Tiden kunde være udsat ved Ignez' Børn, og opvakte med hykkelsk Hengivenhed saavel Kongevreden som Faderhjertets Bekymringer.

Alphons talede haardt med Infanten om Beskaffenheden af hans Forhold til Ignez; allerede havde Speidere røbet Hemmeligheden. Standhaftig benægtede hin den ægteskabelige Forbindelse; da drev Alphons med Heftighed paa, at han skulde skille sig fra Gjenstanden for sin Kjærlighed eller beslutte sig til en ny Formæling. Ogsaa heri modstod han saavel Faderens Bønner som en dybt krænket Monarks Trusler, og fortørnet holdt denne nu paany Raad med sine Yndlinge, og disse besluttede Ignez Død.

I den Hensigt, selv at være Fuldbyrder af den blodige Dom, begav Kongen sig til Montemayor. Her erfarede han, at hans Søn var tagen paa Jagt for flere Dage, og at Donna Ignez var i Clarastiftet med sine Børn. Dette ulykkelige Øieblik agtede han at benytte til Udførelsen af den sorte Daad; hverken hans Hjerte eller hans Ære, begge engang saa uplettede, mindede ham om, at en Fyrste ikke tør være Snigmorder.

Den ulykkelige Fyrstinde var ikke et Øieblik i Tvivl om sin Skjæbne, saasnart hun blot havde erfaret, at Kongen var i Nærheden. Kun Synet af hendes Børn, af dem, der vare Kjød af hans Kjød og Blod af hans Blod, gav hende endnu Styrke og Haab. Under en Strøm af Taarer og med alle den rørende og uplettede Qvindeligheds Vaaben styrtede hun ned for Alphons, omfavnede hans Knæ og anraabte hans Medlidenhed.

Alphons var ikke Umenneske nok til efter et saadant Syn at fuldføre det Besluttede. Rystet af Sandheden i hendes Ord, af Uskyldighedens Kraft og den Jammer, som fremtvang dem, begav han sig bort. Men Hevnens og Blodgjærrighedens Dæmoner omflagrede ham paany, og besnærede hans bedre Følelse, som modsatte sig denne Udaad, med Politikens listig udtænkte Grunde, og en foregjøglet Opstand af

Folket, der, som man indbildte ham, krævede dette Offer for Rigets Velfærd. Den Ulykkeliges rørende Skikkelse forsvandt efterhaanden igjen af hans Phantasi, han saae kun Sønnens listige Frille og Forførerske, Fernandos Fiende og Portugals Frygt. Da seirede Ignez' forræderske Modstandere, Pedro Coello, Alvaro Gonsalez og Diego Lopez Pacheco, og med det grumme Hverv af den forblindede Fyrste ilede de med djævelsk Glæde selv at fuldføre den blodige Daad. Morderne naaede uden Hindring deres Offer. Helligdommen kunde ikke beskjærme for et Mord, som Landets Herre havde befalet.

Liget af den saa skjændigen Myrdede blev bisat i det samme Kloster, som havde været Forbrydelsens Skueplads. Men nu nærmede Gjengjældelsen sig, frygtelig som den begangne Udaad selv. Da Infanten havde erfaret den Gjerning, der myrdede hans indre Liv for den Tilværelse, han endnu havde tilbage, overlod han sig til det heftigste Raseri og den grusomste Fortvivlelse. I den eneste Følelse af Hævn over Morderne opløste sig al hans Higen og Længsel, al hans Villie. Faderens, Monarkens hellige Navn havde ikke mere nogen Betydning for ham; af ham var jo Befalingen til hin himmelraabende Udaad bleven given. Derfor udfoldede han trodsig og frygtløs Oprørets Banner. Ignez' Brødre og Slægtninge vare de Første, som fulgte hans Kald; derpaa slog en Mængde forvovne Ynglinge sig til ham, ja selv Røvere paa Landeveien, som Nunnez fortæller.

Imidlertid forsøgte saavel Don Pedros Moder som Erkebispen, at bevæge Prindsens Hjerte til Forsoning, idetmindste med hans Fader. De begave sig i egen Person til ham, og holdt ikke op at bestorme ham med de mest rørende Bønner og Forestillinger, forend han lod sig overvinde. I Canabeces skete Udsoningen imellem Alphons og hans Søn. Man lovede at glemme Alt, hvad der var skeet; selv Morderne bleve indbefattede i den almindelige Amnesti. To Aar forløb under disse Begivenheder; da følte Alphons Døden nærme sig. Endnu itide raadede han de tre Favoriter, som havde myrdet Sønnens Hustru, at flygte til Castilien, da han kun altfor vel kjendte den indre Tilstand i Infantens Hjerte, og forudsaae, hvad der vilde skee, til Trods for den svorne Eed. Den 12te Mai 1357 døde han, og Don Pedro, den Ottende af dette Navn, besteg Portugals Trone.

Hans første Bestræbelse, efterat han havde ordnet sit Lands ydre Tilstand og Forholdene til Naboerne, var nu at forskaffe sin Ignez' hedenfarne Aand en Fyldestgjørelse, som en Konge sjælden har bragt elskede Gjenstande. To af Morderne erholdt han, imod en Gjentjeneste, udleverede af den castilianske Konge, og de maatte falde som Forsoningsoffre for hans elskede Gemalinde. Herpaa lod han hendes Lig under et høitideligt Følge afhente fra Clara-Klosteret, hvor det var bisat, og sætte paa Tronen, iført kongelig Dragt. I mange Stores Nærværelse oplæstes Dokumenterne for hans lovmæssige Formæling med den Afdøde, den pavelige Bulle og alle Vidnesbyrd, som erklærede hende for Infantens virkelige Gemalinde, og følgelig nu for Dronning af Portugal; de Tilstedeværende maatte kysse den Afsjæledes, deres Landsfyrstindes Slæb; derpaa blev Liget under ligesaa mange Høitideligheder, ledsaget af mange Tusinde Mennesker, der bare Fakler, baaret til Alcobaza, og der stædet til Hvile i en prægtig Begravelse af hvidt Marmor, hvorpaa hendes Billede, prydet med en kongelig Krone, vidnede om hendes ulykkelige Gemals Kjærlighed, hvormed han endnu i Døden vilde ære hende.

Perlefiskeriet i Californien.

Hvor smuk er Bugten ved Californien! — En skyløs, klar Himmel hviler over den, og i de lange yndige Dage i den evige Tropesommer bliver Overfladen af de smaa Bugter, paa hvilke Solen stedse nedskyder sine gløende Straaler, ikke kruset af nogen Bølge, naar ikke en munter Delphin eller et mageligt Marsvin opliver den med sin Leg. Over Golfens Indre hæver sig grønne smaragdfarvede Øer, ved hvis Bredder Sælhunden og Fiskeodderen henspøge en lykkelig Tilværelse, og den langsomme, gravetetiske Skildpadde slumrer i det varme Solskin. Dybt nede paa Havets Bund ligge Hobe af Perlemuslinger, som indeslutte Skatte, der vilde smykke endog den stolteste Dronnings Pande. Langs Bredderne frembringer fra den tidlige Morgen de stedse af blomstrende Frugter kronede Kokosnød- og Daddelpalmer en blid Musik, og om Aftenen efter den lange Dag udbreder en Himmel sig over os, der endnu er oplyst af den nedgaaende Sols prægtige Straaler. Tiltrukken af en uimodstaaelig Lyst til Eventyr, tilbragte jeg flere Maaneder paa disse Kyster, og Indtrykket, som denne yndige Natur frembragte paa mig, var saa mægtigt, at jeg aldrig vil forglemme det.

I Aaret 1847, medens Amerika og Mexiko stode paa en spændt Fod og der vare alle Udsigter til en Krig mellem disse Stater, var en amerikansk Militairafdeling indqvarteret i Staden La Paz, hundrede engelske Mile fra Indløbet til Bugten. Denne Byes Beliggenhed er paa det Sted, hvor Cortez landede, da han efter Mexikos Erobring søgte ny Juveler i Vesten, for dermed at smykke Spaniens Krone. Vi morede os her med at fange Østers og Skildpadder, samle Muslinger, spise Vindruer og friske tropiske Frugter, og lyttede til Guitarrens blide Toner osv. Menneskene omkring os viste sig venlige og gjæstfri, og i mangt et Øie glindsede en Taare, da Amerikanerne senere seilede bort og kun efterlode sig Mindet om de behagelige Timer, som til Beklagelse for os saa ofte vare blevne afbrudte af Kanonernes Torden, af natlige Skjærmydsler og de Døendes Veeklager.

Udmattede af vort behagelige, men i Længden dog ensformige Liv, aftalte fire af os en October Eftermiddag at gjøre en Udflugt til Perlefiskeriet ved San Lorenzo, omtrent tyve engelske Mile fra La Paz. Om Dagen var det stille og rolig Luft, og vi valgte derfor Aftenen til vor Bortreise, hvor Landbrisen vilde bringe vor Baad til at dandse over Bølgerne og gjøre os fri for den Besværlighed at bruge Aarene, hvilket, ved en Thermometerstand af tyve til femogtyve Grader, vanskelig kunde finde vort Bifald, om man ogsaa kunde betragte det som en gavnlig Legemsøvelse. Da vi tænkte paa at blive nogle Dage borte, havde vi søgt Orlov og skaffet alle til Reisen nødvendige Reqvisiter tilveie, ikke at forglemme vore Geværer.

Farten begyndte; det var en stille, yndig Aften; Landvinden drev vort Fartøi hurtigt afsted. Dog efterhaanden blev Vinden svagere og ophørte tilsidst aldeles. Paa Strandbredden saae vi i nogen Afstand et Lys, som syntes at hidrøre fra en antændt Ild, og vi styrede derhen, da vi opgave Tanken om at naa San Lorenzo denne Nat. Da vi stege i Land, fandt vi to Indianere, som efter endt Dagværk, der bestod i Skildpaddefangst, indtoge deres Aftensmaaltid. Vor Baad blev trukken op paa Land; vi antændte en Ild, kogte Kaffe, smøgede Cigarer og gjorde os rede til at overnatte under den stjerneklare Himmel.

Skildpaddefangerne høre til en Race Indianere, hvis Hjem om Dagen er

Søen og om Natten den nærmeste Strandbred, hvor den indtrædende Dunkelhed overrasker dem. Fra Solens Opgang til dens Nedgang pladske de omkring i Vandet, men saa meget som muligt uden Larm, for ikke at forstyrre Skildpadderne, som de fange under deres Søvn paa Vandets Overflade. Til dette Øiemed bruge de en kort Stang, paa hvis Ende befinder sig en Jernklump, forsynet med Pigge, der kunne trænge saa langt ind i den øverste Skal, at man ofte maa bryde Skallen itu for at faa dem trukne ud.

Bevæbnede med dette Instrument, svømme Fiskerne flere Timer omkring, indtil de see en Skildpadde; da nærme de sig lydløst og vække den Sovende derved, at de støde den deres grusomme Stang i Ryggen, og medens det arme Dyr maaskee endnu neppe er vaagnet af sine Drømme, bliver det allerede bortslæbt som Fange, og snart aftager man dens smukke Skal, som langt borte fra dens vandrige Hjem er bestemt til at smykke en ung Piges Haar. Stakkels, langsomme Skildpadde! Gives der en Sjælevandring, vil den engang sørgende forbande den Dag, da den sorgløs og uden Mistanke indslumrede i Bugten ved Californien. Skildpaddeskallerne vare tidligere en meget betydelig Handelsartikel, men siden Yankeerne have gjort saa mange ny Opfindelser, ere de nydelige, ægte Skildpaddekamme gaaede af Mode i Amerika, og den største Del af Skallerne bliver nu forsendt til Europa.

Efter en vederqvægende Nattero indtoge vi en dygtig Frokost og benyttede Morgenvinden til Fortsættelse af Farten, og Klokken ti naaede vi San Lorenzo. Paa Strandbredden bleve vi modtagne af Hundrede Indianere, som kun vare beklædte med et om Livet hæftet og til Knæerne nedhængende Skjørt, og just vare i Begreb med at begive sig paa Fiskeri. De trængte ind paa os om at give dem Maskal, en stærk, berusende Drik, som bliver tilberedt af en i Landet voxende Rod og er meget yndet af de lavere Klasser. Vi havde dog intet Forraad deraf og søgte saa godt, som det lod sig gjøre, at erstatte denne Mangel med Oranger og Limoner, som vi uddelte til Fruentimmerne. Da vi vare bekjendte med Armadoren eller Formanden for Fiskeriet, en i La Paz boende Portugiser, erholdt vi uden Vanskelighed Tilladelse til at medtage i vor Baad ser af Dykkerne, og efter faa Minuters Forløb gik vi atter under Seil, idet vi styrede mod den høie bjergige Øe Esperitu Santo, to Mile fra San Lorenzo. Vi bleve ledsagede af en hel Flaade af Kanoer, som vare gjorte af udhulede Træstammer og hver bemandet med fem Dykkere; denne uovervindelige Armida skulde vove sig ud paa Golfens Dyb og berøve den dens Perleskatte. Efter et Qvarters Tid vare vi paa Stedet, og Dykkerne gjorde Anstalter til at begynde deres Arbeide. De trak Klæderne af, medens vi lagde Baaden fast ved at nedhisse en stor Sten og satte os selv paa Baadens Kant, for at bivaane Operationerne. Enhver Dykker har en atten Tommer lang Stok af en haard Træsort, som voxer i Californien og kaldes Jerntræ. Denne Stok, som er tilspidset i begge Ender, bliver af Dykkerne benyttet til et dobbelt Øiemed, nemlig: til at brække Østerserne løse, som sidde mellem Sandet og Klippen, og til at forsvare sig mod den frygtelige Hai, Dykkerens Dødsfiende. Bevæbnet med denne Stok, stiger Dykkeren op paa Baadens Ræling, retter sig lige i Veiret, og idet han frembringer en pibende Tone, medens han fylder Lungerne med Luft, styrter han sig hovedkulds i Vandet og dykker behændig under, som en Delphin. Med Bevægelser, der ganske ligne Frøens, trænger han bestandig

dybere ned i det gjennemsigtige Element, indtil han naaer Bunden. De Andre følge deres Fører, og Neddykningen vedbliver bestandig, indtil Dykkerne med deres sorte Hoveder ligne en Flok Marsvin, som drive deres muntre Spil i Oceanets Dyb.

Vandet, hvori vore Dykkere fiskede, var omtrent tre Favne dybt, men saa klart, at man tydelig kunde see den med Muslinger brolagte Bund. Med deres Stokke løste de Østerserne fra Jorden, og kom fra det ene Øieblik til det andet op med deres Sække fulde, som de kastede i Baaden, og efter at have udhvilet sig en kort Tid, neddykkede de paany. Nogle af dem bragte Søværter op, og en gammel Karl fangede endog en Haiunge, der kraftig slog om sig, og som han til Skræk for os Landrotter kastede i vor Baad. Rundt om os foregik en munter Scene. Hundrede Negere legede omkring i Vandet og sloge Vand paa hverandre. Leende og skrigende opfordrede de hverandre til en Væddekamp i Neddykning eller udbrøde i deres melancholske Nationalsange, ved hvilke de syntes at give deres glade Følelser Luft. Opmuntrede ved denne vedholdende Skrigen, Pladsken og Springen, kom vi næsten i Fristelse til selv at prøve et Spring; men efter at have overtænkt Sagen, kom vi til det Resultat, at skjøndt vi efter al Sandsynlighed uden Besvær kunde naa Bunden, vilde det være meget uvist, om vi kunde naa Overfladen, og vi bleve derfor klogelig i Baaden.

Dykkerne søge ofte Muslinger i langt dybere Vand end det, hvori vore fiskde; nogle Steder ere de endog ti Favne under Havspeilet. Stødet, hvormed de styrte i Vandet, driver dem sex Fod ned i Vandet, og ethvert følgende Slag bringer dem nogle Fod nærmere Bunden; i Regelen er den Tid, hvori de opholde sig under Vandet, een til tre Minuter.

Da de to Timer, som Perlefiskernes sædvanlige Dagværk varer, vare forløbne, gik vi atter under Seil og den hele Flaade styrede mod Land. Vore Dykkere havde omtrent samlet tre Hundrede Muslinger, og det øvrige Mandskab havde havt et lignende Held. Vi havde den Ære at optage i vor Baad Gobernadoren eller Formanden for hele Dykkerselskabet, som udøver et uindskrænket Herredømme over sine Undergivne. Det var en gammel Mand paa omtrent 60 Aar, af hvilke han havde tilbragt de halvtreds som Dykker, og han gjorde sig lystig over vor Bemærkning, at Dykkerarbeidet maatte forkorte Livet. Han fortalte os imidlertid en Mængde Tilfælde, hvor Dykkerne i haarde Kampe med de frygtelige Haier vare blevne dræbte eller lemlæstede. Dykkerne ere i Almindelighed en Indianerstamme fra Jaquifloden, en sorgløs, doven Slægt, der tilbringer Halvdelen af Aaret med Fiskeriet, men bruger den øvrige Tid til at sætte deres surt erhvervede Eiendom overstyr med Spil og Drik.

Ved vor Ankomst til San Lorenzo bleve alle fangne Østers bragte i Land og kastede sammen i enkelte Hobe; dernæst bleve, under Opsigt af de forskjellige Patroner, enhver Hob delt i to Dele, hvoraf den ene blev overladt Armadoren, og den anden atter inddelt i ligesaa mange Smaahobe, som der befandt sig Dykkere i Baaden. Herefter skred man til Aabningen af Skallerne; Selskabet dannede en Kreds om Armadorens Hob, hvilken man først aabnede, og saasnart dette var skeet, bleve Parterne overgivne til Eiermanden. For denne Løveandel, som tilfalder Armadoren, leverer han i Fisketiden Dykkerne de nødvendige Baade og Levnetsmidler; hvad Beklædningen angaaer, da fordrer det tropiske Klima ikke store Udgifter i denne Henseende. Muslingerne blive med stor Færdighed aabnede af Indianerne, og Øster-

ſerne ſelv trukne gjennem Tommel- og Pegefingeren for at opdage Perlen, ſom maaſkee kan befinde ſig i Dyret ſelv, og ſom man paa denne Maade ſtrax faaer frem. Imidlertid kan det let hænde ſig, at man kan aabne Hundrede Skaller, uden at man træffer en Perle, der har mere end en Marks Værdi. Eiermanden ſtaaer med opſpilede Øine, naar hans Bunke bliver aabnet, for at controllere Arbeiderne, ſom har den eiendommelige Sædvane, naar man ikke paſſer nøie paa dem, at ſtikke Perlerne i Munden og nedſluge dem. Saaſnart man er færdig med Armadorens Muslinger, begynder enhver Dykker at underſøge ſine, og naar han finder en værdifuld Perle, er det almindeligvis Tilfældet, at den ſtrax paa Stedet bliver ſolgt til Armadoren. Perlens Værdi afhænger af tre Egenſkaber: dens Størrelſe, Form og Farve. De æg- og pæreformige blive betragtede ſom de fortrinligſte, og naar de ere ſtore og mælkefarvede, blive de betalte med de høieſte Priſer. Enkelte Perler ere ſorte, ſom Blæk, men beſidde en høi Politur. De ſmaa og uregelmæſſigt farvede blive kaſtede ſammen og ſolgte for 15 Rdl. Pd. til Snore. Nogle Skaller have indvendig en Forhøining, ſom man kalder en falſk Perle, og ſom, ſkjøndt tilſyneladende lig en Perle, er hul indvendig. Den indre Skal er bekjendt under Navn af Perlemoder og bliver forarbeidet til forſkjellige Gjenſtande. Perlerne, ſom tidligere ſtode i meget høi Pris, have i dette Aarhundrede faaet en betydelig mindre Værdi og gaa iſær til Rusland. Forretningen afgiver dog endnu en temmelig ſtor Fordel, endog paa den Maade, ſom den nutildags drives. For nogle Aar ſiden forſøgte en Englænder at ſamle Muslinger ved Hjælp af en Dykkerklokke. Af en eller anden Aarſag havde Forſøget ingen Fremgang, og efter nogle Ugers forgjæves Anſtrængelſe ophørte han med Arbeidet. Det er iøvrigt mærkværdigt, at man endnu ikke har udtænkt nogen mere videnſkabelig Methode, end den, ſom Indvaanerne bruge, for at ſamle den Maſſe Skaller, hvormed den ſtørſte Del af den californiſke Havbugt er bedækket.

Naar Øſterſerne ere aabnede, nyde Dykkerne deres førſte Maaltid for denne Dag, og dette beſtaaer i intet Andet, end kogt Mais med en lille Portion tørret Lammekjød, hvortil man ſætter lidt Salt, for at give det Smag. Erfaringen har lært, at Dykkerarbeidet lettere gaaer for ſig, naar det ſkeer med tom Mave, og de faſte derfor til Klokken tre; men da begynder deres Hviletid, ſom benyttes til at ſpiſe og drikke Maskal.

Den Dag, vi deltoge i Fangſten, var juſt den ſidſte, og førend vi forlode Strandbredden, bleve de ſmaa Hytter, ſom havde tjent Dykkerne til Boliger, ſtukne i Brand, og en almindelig Feſt paafulgte.

Samme Aften gik vi atter under Seil, og efter at have tilbragt en Nat paa vor gamle Leirplads, naaede vi i god Behold La Paz.

Neppe en Maaned efter var Krigen mellem Amerika og Mexico brudt ud, og de ſamme Dykkere, ſom ſaa venlig havde modtaget os, beſkøde os nu med Pile, ſom vare forarbeidede af det Jerntræ, hvoraf deres Stokke beſtode, ſom de brugte ved deres Perlefiskeri.

Blandinger.

St. Hansormen.

Hvem har ikke paa en smuk Sommeraften seet de smukke Ildfunker, som vise sig overalt i Græsset og i Buskene? Det er St. Hansormen, som med sit klare Skin glimrer som en Diamant. Hannen og Hunnen ere mærkværdig forskjellige; hin er en langagtig, sort Oldenborre, der skjuler sit Hoved under et halvrundt Brystskjold og hvis brune Dækskjold have to ophøiede Linier, og de hvide Pletter er det just, som give Lys fra sig. Hunnen er større, har hverken Vinger eller Dækskjolde og ligner meget en serfødet Larve. Dens Legeme bestaaer af elleve Ringe, hvoraf den første danner Brystskjoldet; Farven er brun, kun de tre sidste Ringe ere svovlgule. Disse lyse, og det i saa høi Grad, at naar man ligger flere Hunner sammen, vil man kunne læse ved Skinnet. Paa fugtigt Græs skinne de stærkest, og man kan flere Uger igjennem holde Liv i dem ved at lægge dem i et Kar, hvori man har udbredt Græstørv. Dog aftager denne Glands bestandig og forsvinder aldeles med Døden. Nyere Undersøgelser have givet interessante Oplysninger om dette Insekt. Lægger man en St. Hansorm i Vand af fjorten Graders Varme og opheder det, bevæger Dyret sig ved den første Fornemmelse af Varmen, og ved 27 Grader begynder det at lyse. Ved 41 Grader døer Dyret, men den phorphoragtige Glands vedvarer indtil 80 Grader. Kaster man Ormen i Vand af 50 Grader, døer den strax, men phosphoriserer temmelig stærkt. I det Hele taget stiger og falder Lysningen med Varmen.

Blandt Bøgerne i det kongelige Bibliothek i Stockholm er der et meget mærkværdigt Haandskrift om Magien, og Sagnet fortæller, at hver Gang en Ulykke truer Riget, slaaer Djævelen i egen Person denne Bog op og læser deri. Kort før den sidst afdøde Konges Død — fortæller man — har en af Bibliothekarerne ligeledes seet Hr. Satan sidde ved et Bord med Bogen foran sig. Uheldigt var det, at Bibliothekaren ikke havde et photographisk Apparat ved Haanden, da man derved kunde være kommen i Besiddelse af et naturtro Portrait af denne interessante Personlighed.

I gamle Dage blev der ofte givet skarpe Love mod den stigende Luxus. Det er interessant at lægge Mærke til, hvad dengang mentes med Luxus i Forhold til den nuværende Tids. Saaledes fik en Abbed en Tilrettevisning, fordi han havde tilladt sine Munke at bære Benklæder, og da den franske Geistlighed ombyttede sine Sandaler med Sko, ivrede Paven stærkt imod denne Hoffærdighed. Jacob den Første af England besad kun et eneste Par Silkestrømper, som han endog engang maatte laane sin Minister, da denne skulde modtage den franske Gesandt.

Det træffer sig hyppig, selv i dannede Kredse, at Selskabet ikke vil blive siddende ved Bordet, naar Personernes Antal er tretten. Da dette engang var Tilfældet, bemærkede en Tilstedeværende: „I eet Tilfælde indrømmer jeg gjerne, at det er en Ulykke at være tretten.“ — „Og hvilket Tilfælde er det?“ spurgte man. — „Naar der kun er Mad for tolv.“

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 17.

Opdagelsesreiser.

Perus Opdagelse.

(Sluttet.)

Imidlertid tilførte Almagro sin Venstedse ny Rekruter, thi Alle vilde nu tjene i Peru. Historien havde heller aldrig opviist et lignende Exempel paa en slig Belønning for Soldaterne. Efter en foretagen Deling af samtlige Skatte, faldt paa hver Rytter 8000 Pesos (dengang ligesaa meget værd som ligesaa mange Frederiksdorer), paa hver Fodsoldat det Halve, og Officererne fik uhyre Summer.

Med en Skat af idetmindste 1 Million Daler gik Pizarros yngste Broder til Spanien for at overbringe den forbavsede Konge Guldet, og bragte derpaa saamange Eventyrere tilbage, at Peru snart vrimlede af Spaniere, der spilte med Guldet, som om det var Regnepenge, og behandlede Peruanerne som Husdyr.

For Pizarro var hans Fange længst bleven en besværlig Gjæst. Han besluttede derfor at skaffe ham ud af Verden i Rettens bedste Form. Saaledes kunde hans Samvittighed bedst beroliges, og den onde Daad vilde i Mængdens og de Enfoldiges Øine erholde det fulde Skin af Retmæssighed. Der blev fastsat en Rigsdag, Advokater og Retsskrivere ansatte, Protokoller beskrevne, Vidner afhørte og Processen i rette Form indledet. Pizarro og Almagro sadde personligt i Retten. Resultatet af det hele Comediespil var, at Yncaen som Usurpator, Brodermorder, Afgudsdyrker, Polygamist og Oprørsstifter mod Kongen af Spanien, blev befunden skyldig og dømt til at brændes levende. Alle Tilstedeværende, deriblandt Valverde, underskreve Dommen, der strar skulde fuldbyrdes. Yncaen blegnede, da han hørte sin Dom. Han bønfaldt om Naade, græd, bad om, at man vilde sende ham til Spanien, hvor Kongen sikkert vilde være menneskeligere — men forgjæves! Pizarro bød, at man øieblikkelig skulde føre ham til Retterstedet, hvilket skete. Underveis slutter Valverde sig til ham og forsøger paa at omvende ham, lovende ham Lindring i Straffen, naar han vilde vende sig til de Christnes Gud. Haabet om at redde Livet forfører den Ulykkelige, han bliver døbt og af den Grund — kort før Opbrændelsen — qvalt ved Pælen.

Men mange ædle Officerer og menige Soldater vendte sig bort fra det frygtelige Syn og knurrede høit over, at det spanske Navn paa slig en Maade blev skjændet.

Pizarros Armee erholdt nu næsten hver Maaned ny Tilvært, og dette gjorde det muligt for ham at drage mod Yncaernes Residents Kutzko og tage den i Besiddelse. Almagro erholdt nu af det spanske Hof, hvad han forud havde betinget sig, men hvad Pizarro ikke havde villet tilstaae ham, nemlig et eget Statholderskab over en Strækning af 200 Mile hinsides Pizarros Gebet. Ved nærmere Undersøgelse af Landet viste det sig, at Kutzko allerede hørte til Almagros Distrikt, og herover opstod den første Uenighed. Pizarro anstillede sig imidlertid, som om han var beredt til Eftergivenhed og saaledes tiltraadte Almagro sit Tog over de vildeste og høieste Bjerge til Chili,

en af de besværligste og utaknemmeligste Reiser, der nogensinde er bleven foretaget. Guld fandt han kun lidt af, og Folket var saa stridbart, at der ikke var at tænke paa nogen Colonisation.

Pizarro indrettede imidlertid Regjeringen i Peru, byggede en ordentlig Hovedstad (Lima) og fordelte efter Skik og Brug Landeiendomme og Indfødte iblandt sine Spaniere. Mange Officierer adspredte sig med smaa Troppekorps rundt om i Landet, dels for at udforske det, og dels for at søge efter Guld. Denne Omstændighed benyttede en Ætling af Yncaernes Slægt; han samler sine Folk og trænger den ringe spanske Besætning i Kutzko saaledes, at den er nær ved at dø Hungersdøden. Da viser den fra Chili hjemvendende Almagro sig, slaaer Peruanerne, men tager ogsaa den spanske Besætning i Kutzko tilfange, hvoriblandt Pizarros tvende Brødre befandt sig. Han havde saamegen mere Grund til at fordre denne Del af Pizarros Gebet, da hans vilde Land slet ikke kunde sammenlignes med det rige og skjønne Peru. At han tog med Magt, hvad der tilkom ham, var et Bevis paa, at han kjendte Pizarros Charakter. Hans Venner tilraadede ham endog at lade hans Brødre henrette og drage mod ham til Lima, da denne ellers vilde forekomme ham, men dette syntes ham dog at være for haardt.

Og dog blev denne hans Menneskelighed hans Fordærvelse. Pizarros ene Broder undslap, og den anden foreslog Pizarro til Gesandt, som man skulde sende til Spanien, forat Kongen selv skulde træffe en Afgjørelse. Almagro, der gjerne vilde lede Alt til det Bedste, troede Ræven endnu engang, skjøndt han saa ofte var bleven narret, og gav Broderen fri. Men istedetfor at denne nu skulde reise til Spanien, vendte han sig med Pizarros hele Magt mod Kutzko og leverede den bedagede 75aarige Almagro et blodigt Slag i alle Peruanernes Paasyn, hvori den Sidste blev slagen og fangen. Almagro blev ført til Lima, hvor Pizarro, tørstende efter Hævn, strax anlagde en Proces imod ham for Høiforræderi og lod ham henrette.

Kongen af Spanien, der fik den første Underretning om denne Udaad af Almagros Venner, sendte strax en erfaren Mand, Don Christoval Vaca de Castro, Dommer ved den kongelige Hofret i Vallodolid, for at undersøge Sagen. Ferdinand Pizarro, der strax derefter indfandt sig i Spanien, kunde selv ikke ved store Bestikkelser hindre Undersøgelsens Fremgang, men blev selv holdt fast og er formodentlig død i Fængsel.

Den anden Broder, Gonzalvo Pizarro, der var bleven Statholder i Quito, gjorde imidlertid Forsøg paa at opdage Landet hinsides Andesbjergene, hvilket Tog han foretog med 340 Soldater og 400 Indianere, der maatte bære Bagagen. Den yppige Vegetation hemmede deres Fremgang i den Grad, at man Skridt for Skridt maatte bane sig Vei med Sværdet igjennem Buskadset. Hvor Skovene holdt op, der begyndte Sumpene, og hvor disse standsede, der reiste sig de høieste Bjerge, der naaede den dobbelte Høide af vore Alper. Desuden fandtes faa Levnetsmidler, intetsteds traf man opdyrket Land, men overalt giftigt Kryb, og i hele to Maaneder regnede det uophørligt. Her var der Besværligheder at overvinde, hvorom et til Sengen og et velopvarmet Værelse vant Menneske ikke kan gjøre sig noget Begreb.

Endelig efter næsten et Aars dagligt anstrængt Vandren, kom de dristige og standhaftige Mænd til en af de store Floder, der udgyde sig i Maranon eller Amazonfloden. Med megen Møie sammentømrede man her en Barke, der rummede 50 Mand, og over disse fik en vis Frantz Orellona Comman=

doen med det Paalæg at undersøge Bredderne af denne Flod indtil Maranon og derpaa bringe Besked tilbage. Men denne, der var glad over at være befriet fra den besværlige Vei gjennem Skove og Sumpe, overtalte sine Undergivne til at gaa med ham til Spanien, og satte en Eneste, der ikke vilde tage Del i denne Troløshed, i Land. Derpaa roer han rask ned ad Maranon, indtusker Levnetsmidler af de Vilde og naaer Øen Cubagua, hvor han antræffer spanske Skibe, der optage ham og hans Folk. Denne Eventyrer udbredte vidunderlige Fabler om denne sin Reise, fortalte f. Ex. om en Amazon-Republik, om Eldorada, et Land, hvor Tagene vare dækkede med Guld og Sølvplader og andet Mere af samme Slags.

De stakkels Tilbageblevne ventede imidlertid paa ham saalænge, indtil den tro Svend, der ikke vilde gjøre Reisen med, under tusinde Dødsqvaler havde vundet tilbage til dem. Deres Vrede og Skræk kan man tænke sig. De vare fjernede over 200 Mile fra Quito. Rødder, vilde Bær, dernæst Hunde og Heste og endelig Krybdyr og Læder af Sadler og Kaardehæng blev deres Næring. Tilbageveien blev endnu rædselsfuldere end Henreisen. De 400 Indianere omkom alle, af Spanierne kom kun 80 tilbage til Quito, og disse vare i Ordets egentligste Forstand nøgne og lignede vandrende Skeletter. To Aar havde denne Marsch varet, og den afgav et Bevis paa, hvad Ondt Mennesket kan gjennemgaa.

Frantz Pizarro udstrakte imidlertid sit Had til alle den henrettede Almagros Venner, hvem han lod vansmægte i Armod, medens han overøste sine egne Tilhængere med Godser. Men Antallet af Almagros Tilhængere var allerede nu i Lima stort nok til at indgyde en mindre modig Tyran Uro; dog denne tilbageviste enhver Advarsel af stolt Tillid til sin Frygtløshed.

De Misfornøiede forsamlede sig dagligt i den unge Almagros Bolig, en skjøn og behjertet Yngling, der havde en yderst klog Officier ved Navn Juan de Herrada til Hofmester. Med største Forsigtighed udkastede man en Plan til Tyrannens Mord, og Dag og Time fastsattes til dens Udførelse. Paa en Søndag under Siestaen (Middagstimerne, der anvendtes til Ro og Vederkvægelse), hvor det pleier at være temmelig stille paa Gaderne og hvor Betjentene selv i de fornemste Huse hvile, styrte 18 Sammensvorne med Herrada i Spidsen ud paa Gaden under Raabet: „Kongen leve, men Tyrannen dø!" og trænge ind i Statholderens Pallads. Pizarro har netop reist sig fra Bordet og underholder sig med nogle Adelsmænd, da en Page styrter ind og mælder den sig nærmende Fare. „Luk Døren i Laas!" tilraaber Pizarro en Officier, men denne, der er gaaet fra Sands og Samling, da han hører de Sammensvorne komme, gaaer dem imøde og spørge, hvad de ville. Et Stød i Brystet er deres Svar. Da de nu trænge ind, springe Nogle gjennem Vinduerne, medens Andre tilligemed Pizarro drage sig tilbage til et andet Værelse. Her opstaaer nu en hidsig Fægtning, den gamle Pizarro forsvarer med en Ynglings Ild og Udholdenhed Indgangen med Sværd og Skjold. „Mod, Kammerader!" tilraaber han Sine — „vi ere nok her for at tugte Forræderne!" Efter en langvarig Kamp falder endelig hans Halvbroder Alcantara ved Siden af ham, derpaa hans øvrige Kammerater, og tilsidst modtager ogsaa han, udmattet og næsten aandeløs, Dødsstødet. Hans Død var hans Levnet værdig; han faldt som et Offer for den raa Magt, og ingen Taare flød for den, der selv aldrig havde kjendt Medlidenhed.

Skakspillet.

En Scene fra Philip den Andens Hof.

Escurial.

Philip den Anden sad ved sit Skakbord i Slottet Escurial. En Præst af den simple Rang, Ruy Lopez, var Hans Majestæts Modstander. Ved et særegent Privilegium var det tilladt ham at knæle, medens Adelsmændene stode rundt om som Tilskuere. Der var Noget i deres Miner, der røbede en mere ængstelig Spænding, end den blotte Interesse for Spillet kunde fremkalde. Det var en deilig Morgen og Luften ligesaa vellugtende som i Granadas Orangelunde. De violfarvede Gardiner formildede Solens mægtige Straaler, der trængte ind gjennem de høie Vinduer; det klare, livlige Lys syntes i dette Øieblik kun at passe daarligt til Kongens Stemning, thi hans mørke Bryn trak sig mere og mere sammen ligesom Stormen, der ruger over de høie Alpujarras Bjerge. Han rynkede Panden, idet han hyppigt saae hen til Døren. Adelsmændene stode tavse og vexlede Blikke af gjensidig Forstaaelse. Forsamlingen var intet mindre end munter, og det var let at mærke, at en eller anden ubehagelig Sag beskjæftigede alle de Tilstedeværende. Ingen syntes at skjænke Spillet den mindste Opmærksomhed undtagen Ruy Lopez, der med Øinene fæstede paa Bordet, lod til at vakle mellem Lysten til at gjøre sin Modstander skakmat og det Hensyn, der skyldtes Hans mest catholske Majestæt, Philip den Anden, Behersker af Spanien og de Lande, der vare afhængige heraf. Ikke en Lyd hørtes undtagen den lette Støi, naar Brikkerne bleve flyttede, indtil Døren pludseligt aabnedes; en Mand af et raat og mørkt Udseende nærmede sig Kongen og ventede i dyb Ærbødighed paa Tilladelse til at tiltale ham. Denne Mands Indtrædelse foraarsagede et almindeligt Røre. Adelsmændene trak sig stolte tilbage, idet deres Afsky for et Øieblik fik Overhaand over Etiketten. Man skulde have troet, at et eller andet vildt og modbydeligt Dyr pludseligt var brudt ind iblandt dem, og vistnok var han vel skikket til at vække saadanne Følelser. Hans Figur var høi, knoklet og af herkulisk Omfang, iført en sort Lædertrøie. Hans grove, aandløse Træk røbede Lidenskaber af det laveste Slags, medens et bredt, dybt Ar, der naaede fra Øienbrynet til Hagen, hvor det tabte sig i et tykt sort Skjæg, bidrog til at forøge hans Ansigts naturlige Vildhed.

Philip vendte sig for at tiltale ham, men Stemmen svigtede ham som ved en usædvanlig Bevægelse. Et elektrisk Stød gik igjennem den hele Forsamling. Sagen var, at denne Nysankomne, der saae ud til at være den personificerede legemlige Styrke, var Fernando Calavarez, Spaniens Bøddel.

„Er det forbi?“ spurgte Philip tilsidst i en bydende Tone, medens en Gysen foer gjennem Forsamlingen.

„Ikke endnu, Sire,“ svarede Fernando Calavarez og bøiede sig for Monarken, der vredt rynkede Panden; „han fordrer sit Privilegium som Grande af Spanien, og jeg kan ikke udføre mit Embede mod en Mand, i hvis Aarer der flyder Hidalgoblod, uden først at indhente Eders Majestæts nærmere Befalinger.“

Og han bøiede atter sit Hoved.

En bifaldende Mumlen hørtes fra de tilstedeværende Adelsmænd, og det castilianske Blod kogte i deres Aarer og steg dem til Panden. Bevægelsen blev almindelig. Den unge Alonzo d'Ossuna røbede frit de fælles Følelser ved at sætte sin Hat paa. Det dristige Exempel blev fulgt af Størstedelen, og nu vaiede mangen en hvid Fjer som et Tegn paa, at deres Eiere

fordrede alle deres Forrettigheder ved at bruge den ene, som Spaniens Grander altid have havt — at staa med bedækket Hoved foran deres Fyrste.

Kongen stødte heftigt til Bordet, idet han væltede Brikkerne paa Skakbrædtet ved sin Voldsomhed.

„Han er bleven dømt af Vort kongelige Raad; hvad kan Forræderen forlange mere?“

„Sire,“ svarede Bøddelen, han forlanger at dø ved Øxen, som det sømmer sig en Adelsmand, og ikke ved Strikken, og tillige at det maa tillades ham at tilbringe sit Livs sidste tre Timer med en Præst.“

„Lad det skee,“ svarede Philip, synlig lettet. „Men er ikke Vor Skriftefader allerede hos ham ifølge Vor Befaling?“

„Jo, Sire,“ svarede Fernando, „den hellige Fader er hos ham, men Hertugen vil Intet have at gjøre med St. Diaz de Silva. Han vil ikke modtage Absolution af nogen Ringere end en Biskop; dette er Adelsmandens Privilegium, naar han er dømt til Døden for Høiforræderi.“

„Det er i Sandhed vor Ret,“ sagde den stolle d'Ossuna kjækt, „og vi forlange vor Fætters Privilegium af Kongen.“

Dette Forlangende syntes at være Signalet til en almindelig Bevægelse.

„Vore Rettigheder og Kongens Retfærdighed ere uadskillelige,“ sagde Don Diaz de Tarrafez, Greve af Valencia, en gammel Mand af gigantisk Høide, der var i fuld Rustning og i sin ene Haand bar den spanske Storconnetables Stav, medens han med den anden lænede sig paa sin Toledoklinge.

„Vore Rettigheder og Privilegier!“ raabte Adelsmændene.

Disse Ord bleve gjentagne som et Echo, indtil Kongen tilsidst sprang op fra sin Ibenholts Trone og raabte: „Ved St. Jagos Sjæl, jeg har svoret hverken at spise eller drikke, før hin Forræder, Don Guzmans blodige Hoved er blevet bragt til mig; og som jeg har sagt, saaledes skal det være! Men som Don Tarrafez meget rigtigt har sagt: „Kongens Retfærdighed er Borgen for hans Undersaatters Rettigheder.“ Hr. Connetable, hvor findes den nærmeste Biskop?“

„Sire, jeg har havt mere at gjøre med Felten end med Kirken,“ svarede Connetablen kort; „Eders Majestæts Almisseuddeler, Don Silva, der er her tilstede, kan bedre give Underretning om det Slags Ting.“

Don Silva de Mendez svarede tøvende: „Sire, Biskoppen af Segovia var ansat ved den kongelige Hofstat, men han døde i forrige Uge, og hans Efterfølgers Udnævnelse mangler endnu Pavens Bekræftelse. Der holdes et Møde af alle Kirkens Fyrster i Valladolid — alle Prælaterne ere tilsagte at møde, og Biskoppen af Madrid har allerede begivet sig paa Veien.“

Ved disse Ord spillede der et Smil om d'Ossunas Læber. Hans Glæde var meget naturlig; thi han var ikke alene af Guzmanernes Blod, men den dødsdømte Adelsmand havde været hans kjæreste Ven.

Men Smilet undgik ikke Kongens Opmærksomhed, og der foer et Udtryk af Utaalmodighed og Bestemthed over hans Ansigt.

„Ikke destomindre er Vi Konge,“ sagde han med en Ro, der syntes paatagen for at skjule den Storm, der rasede derunder, „og Vi ville ikke, at Vor kongelige Person skal være et Maal for Spot. Dette Scepter synes maaskee let, mine Herrer, men den, der tør vove at trodse det, vil blive knust deraf saa vist, som om det var en Jernblok. Men denne Sag er let afgjort. Da Vor hellige Fader, Paven, skylder Os mange Forbindtligheder, frygte Vi ikke, at han vil misbillige det Skridt, Vi nu gjøre; siden Kongen af Spanien kan skabe Fyrster, kan han vel ogsaa skabe en Biskop. Staa altsaa op, Don

Ruy Lopez, Piskop af Segovia, Staa op, Præst, jeg befaler det, indtag Din Rang i Kirken."

Forbavselsen var almindelig.

Don Ruy Lopez reiste sig mekanisk; han vilde have talt; men hans Hoved svimlede, hans Hjerne omtaagedes og han standsede. Efter en voldsom Anstrængelse begyndte han:

„Behager det Eders Majestæt —"

„Stille, Hr. Biskop!" svarede Kongen. „Adlyd Eders Souverains Befaling. Ceremonierne ved Eders Indsættelse kunne opsættes til en anden Gang. Saalænge maa vore Undersaatter erkjende vor lovlige Myndighed i denne Sag. Følg nu, Biskop af Segovia, med Calavarez til den dødsdømte Mands Celle. Bered hans syndige Sjæl og overgiv hans Legeme til vor tro Tjener, forat han kan handle dermed efter Vort Behag. Og Calavarez, bring os da den Forræders Hoved herind, hvor vi ville vente derpaa — thi Don Guzmann, Prinds af Calatrava, Hertug af Medina Sidonia, er en Forræder og skal idag dø en Forræders Død."

Og idet han vendte sig til Ruy Lopez, sagde han: „Her er min Signetring, som et Tegn til Hertugen."

„Og nu, mine Herrer, er der Noget at indvende imod, at Eders Monarks Retfærdighed gaaer sin Gang?"

Ingen svarede. Ruy Lopez fulgte Bøddelen, og Kongen indtog atter sit Sæde, idet han indbød en af sine Yndlinge til at indtage den ledige Plads ved Skakbordet. Don Ramirez, Greve af Biscaya, traadte øieblikkelig frem og knælede paa den Fløielspude, som Don Lopez før havde indtaget.

„Ved Hjælp af Skakbordet og Eders Selskab, mine Venner, skal jeg tilbringe Tiden meget behageligt," sagde Kongen smilende. „Ingen maa gaa bort, før Calavarez er kommen tilbage; vor Morskab vilde formindskes, hvis vi skulde undvære Nogen af Eder."

Med disse ironiske Ord begyndte Philip at spille med Don Ramirez, og de trætte Adelsmænd vedbleve at staa rundt omkring de ophøiede Personer ligesom ved vor Fortællings Begyndelse. Der var blevet ligesaa stille og roligt som sædvanligt, da Calavarez førte den nybagte Bisp til den dødsdømte Adelsmands Celle.

Ruy Lopez gik fremad uden at see op. Han lignede meget mere en Forbryder, der gaaer til Retterstedet end en nylig valgt Biskop. Var det en Drøm? nei — den mørke, skumle Calavarez, der gik foran ham, var i Sandhed en alvorsfuld Virkelighed, og erindrede ham paa engang om hans ny Værdighed og den frygtelige Betingelse, der var knyttet dertil. Og da den hvælvede Gang gav Gjenlyd under deres Trin, bad han andægtigt om, at Jorden maatte aabne sig og sluge ham levende, heller end at han skulde have nogen Del i Don Guzmans forestaaende Skjæbne. Hvad var det, der bandt ham saa fast til Don Guzman? Var det, at de havde været gamle og fortrolige Venner? Var det, at der flød ædelt Blod i Begges Aarer? Nei, det var ene det, at de To vare de bedste Skakspillere i Spanien. Ivrig og oprigtig var hans Bøn, men den blev ikke hørt.

Fængslet.

Prindsen af Calatrava gik frem og tilbage i sin snevre Celle med en uregelmæssig Gang, der vidnede om stor Sindsbevægelse. Det hele Meublement bestod af et massivt Bord og to Træstole. Gulvet var bedækket med tykke Sivmaatter, der ikke tillode noget Fodtrin at afbryde den dumpe Tavshed. I den snevre og tilgittrede Vinduesfordybning var der anbragt et simpelt udskaaret Crucifix. Naar man undtager dette Symbol paa Barmhjertighed og Selvopoffrelse, vare Væggene nøgne, og da Cellens fugtige Kulde mødte Ruy Lopez',

Hjerte, følte han, at dette var i Sandhed Dødens Forværelse.

Da de traadte ind, vendte Hertugen sig om og hilste høfligt den ny Prælat. Gjensidige Forstaaelsesblik bleve vexlede og viste Følelser paa begge Sider, som Calavarez' Nærværelse forbød dem at yttre. Hertugen forstod, hvor Ruy Lopez pintes ved den Forretning, som Bøddelen strax fortalte, han var kommen for at udføre, og Ruy Lopez følte sig ligesaa fuldeligt overtydet om Don Guzmans Uskyldighed, som Hertugen selv, uagtet de øiensynlige Beviser man havde paa hans Brøde. Et af disse Beviser var intet Mindre end et Brev med hans egen Haandskrift, addresseret til det franske Hof, hvilket indeholdt Planen til en Sammensværgelse, hvis Formaal var at myrde Kong Philip.

I den stolte Bevidsthed om sin Uskyldighed, havde Don Guzman rent nægtet at forsvare sig, og da der Intet blev gjort for at afvise Beskyldningen, blev hans Tavshed udlagt som en Tilstaaelse af Brøden, og han blev dømt til at dø en Forræders Død. Med den samme rolige Tavshed hørte Don Guzman Dommen; Farven veg ikke fra hans Kind, hans Øie blinkede ikke, og med ligesaa faste Trin, som da han traadte ind i Dommersalen, forlod han den for at gaa til de Dødsdømtes Celle. Og dersom nu hans Bryn vare sammentrukne, hans Gang ujevn, dersom hans Aandedræt var kort og hurtigt, saa var det, fordi Tanken om hans Forlovede, den smukke og blide Donna Estrella, laa tungt paa hans Hjerte. Han tænkte sig hende, hvorledes hun, uvidende om hans Stilling, ventede ham i hendes Faders stadselige Haller paa Guadalqvivirs Bredder — og ventede ham forgjæves. Hvilket Under, at Kjærligheden kunde gjøre ham svag, som Døden ikke kunde faa til at blegne!

Da Calavarez tænkte, at han hidindtil havde været upaaagtet, gjentog han Kongens Befalinger og forkyndte, at Don Ruy Lopez nu indtog en saadan Rang i Kirken, at han var berettiget til at yde en Grande af Spanien den sidste Tjeneste.

Den unge Adelsmand bøiede øieblikkeligt Knæ for den ny Biskop og bad om hans Velsignelse. Derpaa vendte han sig stolt til Calavarez og pegede paa Døren.

„Eders Nærværelse her er overflødig; gaa! Om tre Timer skal jeg være færdig."

Og hvorledes bleve disse tre Timer tilbragte? Først kom et kort Skriftemaal, hvormed man hurtig blev færdig. Med en medfødt Letsindighed, som selv denne alvorlige Time ikke kunde undertrykke, vendte Don Guzman sig bort fra sin Skriftefaders indtrængende Formaninger, da denne dvælede ved den sidste store Forandring.

„Ja, i Sandhed en Forandring!" raabte Hertugen; „under hvilke forskjellige Omstændigheder mødtes vi ikke sidste Gang. Erindrer I ikke, at I da spillede Eders mesterlige Spil med Paolo Boz, Sicilianeren, i Philips og hele Hoffets Nærværelse, og at det var paa min Arm, at Kongen lænede sig? I Sandhed, en Forandring! Cervantes sagde sandt: „Livet er et Parti Skak." Jeg husker ikke mere Ordene, men Meningen er denne, at paa Jorden ligesom paa Skakbrædtet spille Menneskene forskjellige Partier, der blive ledede af Skjæbne, Formue og Fødsel. Og naar Døden gjør os skakmatte, da er Spillet endt, og de menneskelige Levninger ligge skjulte hulter til bulter i Graven, ligesom Skakbrikkerne i Æsken."

„Jeg erindrer disse Don Quixotes Ord," sagde Ruy Lopez, „og jeg husker ogsaa Sanchos Svar — at skjøndt Sammenligningen var god, var den dog ikke ny, thi han havde hørt den tidligere. Men det er intet Emne for en Time som denne; Gud tilgive denne upassende Letsindighed."

Hertugen vedblev uden at agte paa Don Lopez:

„Ogsaa jeg har havt mine Triumpher i Skakspil; selv Eder, hellige Fader, har jeg undertiden fravristet Seiren. Jeg pleiede at være stolt af mig som Eders Discipel."

„Det er ganske sandt," svarede Biskoppen; „Eders Spil er mesterligt, og jeg har ofte rost mig af at have været Eders første Lærer."

„Jeg har faaet en lys Idee," udbrød Don Guzman pludseligt; „lad os faa vort sidste Parti Skak sammen."

„Den Tanke er altfor profan," sagde den forvirrede Ruy Lopez.

„Dersom I afslaaer mig denne sidste Bøn, da sender jeg øieblikkeligt Bud efter Skarpretteren; hvorledes troer I, at jeg ellers vil kunne udholde disse to Timers Spænding, som jeg endnu har tilbage? At møde Døden er let — at vente den er utaaleligt! Er I ligesaa forandret som min Skjæbne? Bryder I Eder hverken om mig eller om Skak?"

Biskoppen gjorde atter Indvendinger, men denne Gang svagt og tøvende. For at sige Sandheden, var den herskende Lidenskab, der saaledes viste sig at være stærk selv i Døden, næsten ligesaa mægtig i hans egen Sjæl.

„I samtykker, seer jeg," sagde den unge Adelsmand, „men hvor faa vi Brikker?"

„Jeg fører altid mine Vaaben med mig," sagde den nu fuldkommen overvundne Ruy Lopez. Idet han derpaa trak to Stole hen til Bordet, tog han et Miniatur-Skakspil frem. „Vor Frue tilgive mig," sagde han og ordnede Brikkerne; „men jeg tilstaaer for Eder, at der undertiden kommer et eller andet vanskeligt Træk mellem mig og min Bønnebog."

Det var et forunderligt Billede at see Præsten og den til Døden dømte Mand sidde sammen ved et Spil, der var saa fremmed for Begges Stilling. Lyset hvilede paa Don Guzmans ædle Træk og faldt gjennem det gothiske Vindue paa Ruy Lopez' velvillige Ansigt, fra hvilket han ofte maatte tørre en bevæget Taare bort. Hvad Under da, at han spillede med en uvant Adspredthed og ikke med sin vante Dygtighed. Don Guzman spillede derimod med overordentlig Behændighed, ligesom ansporet ved den exalterede Tilstand, han var i. Han syntes fuldkommen at være optagen af Spillet og saa lidt at tænke paa Alt, hvad der forestod, som om Bøddelen allerede havde gjort sit Værk; og Seiren vilde snart være bleven afgjort til Gunst for ham, om ikke den gamle Lidenskab pludselig atter var vaagnet hos Ruy Lopez ved Udsigten til et nært Nederlag, og havde bragt ham til at bruge al sin vante Kløgt, saaledes at han snart var ligesaa fordybet i Spillet som hans Ven. Skakbrædtet var nu hele Verden for dem Begge. Lykkelige Illusion, gid den blot kunde vedvare!

Minuterne blive til Qvarterer, Qvartererne til halve Timer, og det skjæbnesvangre Øieblik kommer.

En fjern Lyd høres — den bliver høiere og høiere — Skridt nærme sig — det kommer nærmere og nærmere. Døren piber paa sine Hængsler, og Skarpretteren træder ind med alle de frygtelige Tilberedelser, for at vække dem til den alvorlige og gyselige Virkelighed.

Calavarez' Haandlangere, der vare væbnede med Sværd og bare Fakler, kom ind bærende en Blok, der var dækket med sort Klæde, og hvis Brug blev øiensynlig nok ved den Øxe, som laa derpaa. De stak Faklerne i nogle Jernpiber paa Væggene og strøede Savspaaner paa Gulvet. Dette medtog kun nogle faa Secunder, og derpaa stode de og ventede paa deres Offer.

(Sluttes.)

MONEA
i Indien.

Monea i Indien.

(Hermed et Lithographi.)

Vi høre intet mere om Indiens Mogulkeisere; dette Navn har tabt sin Betydning; den Fyrste, som endnu bærer det, er en engelsk Embedsmands underdanige Tjener, Skyggen af en Skygge. Residentsen Delhi staaer øde; Keiserborgen, hvor endnu for 100 Aar siden 40,000 Slaver hørte deres Herres Vink, er tildels en Ruin.

Ogsaa Monea (12 Mile fra Agra) var en af Stormogulens Residentser, en af Asiens prægtigste Stæder. Nu er det en fattig Kjøbstad, der, imellem de vidtløftige Ruiner, seer ud som et smudsigt Træhus ved Siden af en Domkirke.

Aarsagen til, at Monea forfaldt, er endnu ældre end Keiserrigets Omstyrtning. Det var en af hine frygtelige Naturbegivenheder, der i Indien skeer oftere end andre Steder: en pludselig Forandring i Flodernes Løb. Især ere Indus og Ganges i Regntiden, naar de vælte deres uhyre Mængde Vand fra Himalajah ned i Dalene, underkastede slige Forandringer. En Arm af Ganges (Sone) to Mile fra Monea, havde for hundrede Aar siden forstyrret sin Elveseng og oversvømmet Landet 20 Mile i Omkreds. Da den endelig brød sig Vei til Hovedfloden igjen, forlod den Moneaegnen, efter at have opfyldt den og Staden med et Kis- og Sanddække, snart sex snart 15 Fod dybt. Det smilende Landskab var nu vorden en Ørk; Haver, Marker vare forsvundne, og haabløs Ufrugtbarhed var traadt i Yppighedens Sted. Det var Indbyggerne umuligt at dyrke Egnen længer; de maatte forlade Staden og drage til andre Egne i Indien, hvor de nedsatte sig i blomstrende Dale. Ørkenens vilde Dyr gjorde sig nu Reder i de forladte Palladser; Schakaler hylede i Templerne, og i Afgudsbillledernes Øienhuler ynglede Svaler.

Men Moneas Ruiner besøges dog endnu af alle Reisende; for Studiumet af indisk Architektur i de forskjellige Epoker, findes her stort Udbytte. Bedst vedligeholdt er Mokduk Schahs Mausoleum; det tjener de nuværende Indbyggere til Moskee. Det staaer midt paa vort Lithographi, og er udmærket ved sin rene Stil, sine Forholds Gratie, sine Formers Elegants. Det er bygget i Firkant af en haard, grønlig Sandsten, der har modtaget den fineste Politur, og var skikket til den skjønneste Behandling. Særdeles mærkværdig paa denne Bygning er Hovedindgangen, en gothisk Bue af saa skjønne Forhold, som nogen europæisk Bygning kan fremvise. Den fælleds Oprindelse for gothisk og arabisk-indisk Bygningskunst beviser sig herved.

Ruinen i Forgrunden af Lithographiet, fremstiller et forfaldent Caravanseri, hvis Omfang og rige Architektur var nok til at give et Begreb om Moneas fordums Magt og Vælde, om ogsaa alle andre Mindesmærker vare forsvundne. Levningerne, en halv Fjerdingvei i Omfang, bestaa af en indvendig aaben Marmor-Søilehal, der omgiver en firkantet Gaard. To prægtige Porte dannede Indgangen. I denne Bygning have over 10,000 Reisende fundet Rum nok til Husly, med samt deres Pakker og Kameler.

Om den indiske Bygningskunsts Pragt og forskjellige Perioder henvises i Øvrigt til de interessante Oplysninger, som Illustreret Folkeblad for 1856 Nr. 7 indeholder.

Om Sneen.

Sneen opstaaer ligesom Regnen af det Vand, der som Damp indeholdes i Atmosphæren, og falder vel i Almindelighed under samme Betingelser som hin, men kun ved en lav Temperatur under eller kun lidet over Frysepunktet, hvor Vandet taber sin flydende Beskaffenhed og bliver et fast Legeme, hvorved det imidlertid kan hændes, at de i de koldere Regioner opstaaede Sneflokker ved Nedfaldningen til varmere, tildels igjen smelte, saa at der opstaaer en Blanding af Snee og Regn. Sneens Skikkelse er mangfoldig, afvexler fra de mindste Naale til tykke Flokker, og hviler almindeligvis paa Isens Krystalform, og har derfor som Grundform den regelmæssige Sexkant. Fra tidlig Tid har Sneeflokkernes Skikkelse vakt de Lærdes Opmærksomhed, og blandt Andre har den berømte Astronom Keppler og Philosophen Descartes beskjæftiget sig dermed; men de nøiagtigste Undersøgelser skylde vi den dristige og kundskabsrige Beseiler af Polarhavet, Scoresby, der har ordnet de forskjellige Arter i fem Klasser. Vi behøve neppe at tilføie, at Skikkelsen især af de mindre Flokker først nøie kjendes under Forstørrelsesglasset. De regelmæssigste, fuldstændigste og mangfoldigste Figurer opstaa i streng Kulde, men dog har ogsaa Atmosphærens Beskaffenhed og Vindens Styrke og Retning Indflydelse paa Sneeflokkernes Størrelse og Skikkelse.

At det under en meget stærk Kulde ikke kan snee, er en ubegrundet Fordom; imidlertid er saameget rigtigt, at den største Mængde Snee, idetmindste under Mellembrederne og i ringe Høide over Havfladen, falder ved en Kulde af kun faa Grader under Vandets Frysepunkt, og at Himlen ved den strængeste Vinterkulde forbliver klar, hvilket uden Tvivl beroer derpaa, at de fra de kolde Egne kommende Luftstrømninger indeholde meget faa Vanddampe, medens et dermed mere eller mindre svangert Lustlag maa være tilstede, for at der kan fremkomme Sneefog, selv i Tydskland, som forekom under en meget streng Kulde, f. Ex. i Halle den 30te Januar under $\div$ $^1/_2$ ^{0} R. Den af Leopold von Büch for Berlin udfundne Regel gjælder for hele Tydskland, at der nemlig sædvanlig falder Snee, eller en fin Efteraarsregn gaaer over til Snee, naar Barometret begynder at stige og Vinden dreier sig fra Syd til Vest og Nord. Følgelig kan Kulden tiltage, medens det endnu sneer, og Sneefaldet vedvare under en betydelig Kulde, skjøndt Temperaturen ogsaa efter Sneefoget kan blive mildere, nemlig naar de sydligere varmere Luftstrømme erholde Overvægten. I Tydskland og overhovedet under Mellembrederne falder Sneen oftest ved stille Veir, og er kun sjælden ved uveirsvanger Atmosphære, navnlig i Februar, forbunden med Vinde. Men i Bjergegne er Sneefaldet ikke sjældent ledsaget af meget heftige, stormlignende Vindstød, som man kalder Sneestorme, fordi de blot holde ved, saalænge Sneen falder. Slige Sneestorme blive ofte meget farlige for de Reisende, idet de gjøre Veien ukjendelig, ophobe saakaldte Sneeskrænter og ved deres Heftighed styrte Mennesker og Dyr i Afgrundene. Under høiere Bredegrader, for Ex. i Norge og paa Kamschatka, hvor de ere ualmindelig heftige, herske slige Sneestorme ogsaa i ringere Høide. At de egentligt ere Affødninger af Uveir, oplyses af Luftens elektriske Disposition ved Sneeveir; ogsaa ere stærke Sneefog ofte ledsagede af Torden og Lynild.

I den varme Zone falder Sneen kun i betydelig Høide over Havfladen; de høieste Bjergspidser ere selv der fordetmeste bedækkede med Snee, og have Snee, selv naar det regner i de lavere liggende Sletter. Paa disse falder der i de varme Jordstrøg selv ikke da Snee,

naar Temperaturen gaaer under Nul. I Havanna bliver f. Ex. ved vedholdende Nordenvind Luften undertiden saa afkjølet, at Vandet overtrækkes med en flere Linier tyk Iisskorpe, men desuagtet falder der ingen Snee, hvilket sandsynligt hidrører derfra, at Temperaturen da imod Reglen kun i de lavere Luftlag er saa kold, men derimod er varm foroven.

Den Høide over Jorden eller den Grændse i Atmosphæren, hvor man bestandig, selv om Sommeren træffer Snee, der aldrig smelter, kalder man Sneegrændsen. Under Æqvator eller i sammes Nærhed, ligger den høiest, omtrent 15000 Pariser Fod over Havet, men afhænger dog af locale Indflydelser; henimod Polerne sænker den sig dybere ned, eller nærmer sig Havfladen, over hvilken den ved Nordcap (70° n. B.) endnu er i en Høide af 2200 Fod; paa Nordspidsen af Spidsbergen under 80° n. B. naaer den ned til Jordfladen.

Fra Sneegrændsen maa man adskille Sneeregionen, det vil sige den Region, hvor det overhovedet sneer i Sletteland; denne begynder i Europa omtrent i Mellemitalien, men strækker sig i Asien og navnlig i Amerika langt længere Syd paa. Med Bredegraden tiltager Sneemængden, men aftager igjen i de høiere Bredegrader, fordi Luften i meget nordlige Egne er for kold og derfor indeholder for lidet af Vanddampe. Men ikke alene efter Egnenes geographiske Beliggenhed er Mængden af den faldende Snee meget forskjellig, men ogsaa efter deres særegne Beskaffenhed og efter Aarene. Medens det i mangen Vinter slet ikke sneer, eller dog kun lidt, naaer den i andre en Høide af flere Fod. I Dalland og Skovegne falder mere Snee end paa Sletter, og i det høie Norden have de Lande, der ligge i Havets Nærhed, megen Snee, saaledes som i Norge, navnlig i Finmarken og fremdeles i Lapland, Grønland osv., hvor der falder megen Snee.

Sneens Tæthed og Fasthed er meget forskjellig. Nyligt falden er den løseste; lidt efter lidt bliver den fastere, deels ved sit eget Tryk, deels ved Solstraalernes Indflydelse. Disse smelte nemlig en Deel af Snefladen; den falder derfor sammen, men fryser paany, hvorved der opstaaer en Sneeskorpe, der stedse bliver tykkere og fastere og ikke sjælden saa haard, at man kan gaa derpaa uden at bryde igjennem og synke ned i Sneen. Med Tætheden er naturligvis ogsaa Vandmængden, som Sneen giver, meget forskjellig. Ved streng Kulde og nordlige Vinde er den faldne Snee meget løs og giver derfor lidet Vand, hvorfra ogsaa det gamle Mundheld stammer: „meget Snee lidt Vand, lidt Snee meget Vand". Herfra hidrører ogsaa følgende Methode, af Sneen at slutte til det paafølgende Veir. Holder man en Sneeboldt over et Lys, saa vil det af den smeltede Snee dannede Vand enten dryppe ned, eller blive opslugt af den løse Masse; i sidste Fald slutter man til en tiltagende Kulde. I Gjennemsnit kan man antage, at Sneens Tæthed er ni Gange mindre end Vandets; men fra denne gjennemsnitlige Tæthed afviger imidlertid den virkelige ofte meget betydeligt, og er til visse Tider tre Gange, til andre derimod 18—19 Gange mindre end Vandets, saa at man altsaa for at erholde et Cubikfod Vand, maa tage mindst 3 Cubikfod Snee, men til andre Tider (naar Sneens Tæthed er mindst) endog 18—19 Cubikfod. Naar der undertiden efter meget betydelig Sneefald ikke fremkommer meget Vand, har dette tildels ogsaa sin Grund i Sneens Fordunstning, ifølge hvilken Mængden af Sneen taber sig, jo længere den ligger og jo mere tør Luften er, især altsaa ved nordlige og østlige Vinde. Er Sneen ikke dyb, bliver den ved Fordunstning i kort Tid ganske for-

tæret. Paa Bjerge, i Dale og Skovegne holder Sneen sig ofte meget længe, og bidrager hele Aaret igjennem til Kildernes Forsyning.

Da Sneen er en slet Varmeleder, beskytter den Planterne i Jorden mod Frosten, og er forsaavidt gavnlig for Vegetationen, men ikke, som man forhen troede, paa Grund af de deri indeholdte Salte. Sneevandet er langt snarere lige saa rent som Regnvandet, og den Formening af Nogle, at man maa tilskrive den i Sneen indeholdte store Mængde Ilt en fordelagtig Virkning, bliver modbevist derved, at Sneevandet efter anstillede Undersøgelser endog indeholder mindre Ilt end Regnvandet. Iøvrigt er mangen Sommer meget frugtbar, uden at der i den foregaaende Vinter er falden nogen Snee.

Da Sneens Farve strax efter Faldet er blændende hvid, og kun umærkeligt spiller i det Blaalige, giver det et stærkt Gjenskin af Lyset og virker derfor gavnligt om Natten ved sin Klarhed, men afficerer om Dagen, navnlig ved klart Solskin, Øiet paa en ubehagelig Maade og fremkalder derfor ofte Øienbetændelser, ja i nordlige Egne den saakaldte Sneeblindhed. Denne bestaaer i en meget smertelig Følelse, der ligner den, man har, naar fint Støv kommer i Øiet, og bliver cureret med koldt Blyvand, men af Amerikanerne med varme Vanddampe. For at beskytte sig mod dette Onde, betjene Eskimoerne sig af Træbrikker, der forfærdiges af tynde Brædder med smalle Ridser. Tartarerne benytte sig ligeledes paa deres Vinterjagt af en fin Vævning af Hestehaar. Xenophon den Yngre og hans 10,000 Grækere synes paa deres Tilbagetog fra Persien at have betjent sig af et lignende Middel, og ved Russernes seneste Expedition til Chiwa vare Soldaterne ligeledes forsynede med slige velgjørende Haarbriller.

Den oceaniske Coloni.

Solen stod op over det lille Archipel i det stille Hav og begyndte at belyse Vandfladen, der endnu bevægedes af Stormen fra Natten. Man saae Brændingerne brydes imod Koralklipperne, som beskyttede disse Smaaøer ligesom en Parks Terrasser.

Paa en af de laveste hævede sig endnu en Mast af et undergaaet Skib, af hvilket Bølgerne hvert Øieblik afreve Stykker. Det var „Ocean", som i den forgangne Nat var kastet mod Klipperne og strandet.

I Ulykkens Øieblik havde Matroser og Passagerer haabet at kunne undgaa Døden ved at kaste sig i Baadene; men disse vare imødegaaede den samme Skjæbne og splintrede imod Klipperne. Kun fire af de Skibbrudne havde et gunstigt Tilfælde henkastet paa den nærmeste Ø, hvorfra de betragtede Skibets Ruiner, som Brændingerne næsten aldeles havde ødelagt.

Deres Redning var virkelig et Tilfælde af Skjæbnen; thi med Undtagelse af Georg Ritler, hvis Kraft og Behændighed kunde retfærdiggjøre en saadan Redning, syntes Alle at have al mulig Udsigt til at maatte blive de første Offre for det Uheld, der bragte „Ocean" og dens Mandskab Fordærvelse. Den Ene af dem, Arthur Tarling, hørte til den fredelige Klasse af Stuelærde, som meget bedre forstaa at klassificere en Plante og bestemme en Frøes Familie, end kæmpe med Bølgerne; — den Anden, William Trott, havde hidindtil kun øvet sig i Kasten med Bægere, Karpespring og Liniedands; — den Tredie endelig, en stakkels Syg, Mrs. Koppel, som næsten ganske var berøvet Brugen af sine Ben, blev af Bølgerne henslængt paa Strandbredden, uden at have nogen Forestilling om, hvorledes dette egenlig var gaaet til.

Efterat den første Skræk var forbi, havde de Reddede nærmet sig til hverandre og erkjendt, at de vare de Eneste, som vare undgaaede Stormens Raseri. Mrs. Koppel sad med foldede Hænder og nedbøiet Hoved paa Sandet. William Trott stirrede ud over Havet og gav mechanisk sin Hue de tusind bizarre Former, hvori han var vant til at dreie sin Bajazhue. Arthur Tarling beskjæftigede sig allerede i Ro og Mag med en Musling, som han vilde klassificere. Georg Ritler alene var allerede trængt nogle Skridt dybere ind i Landet for at undersøge det. Ritler var et driftigt Menneske. Efterat han en lang Tid havde fristet Livet som Vildttyv og senere som Smugler, var han bleven Matros for at undgaa Retfærdighedens Hænder. I Skibbruddets Øieblik befandt han sig, lænket i Jern, i det underste Skibsrum, og han kunde kun takke Skibets totale Undergang for, at han blev reddet.

Efter at have gjennemstreifet en Del af Øen, paa hvilken de vare opkastede, og beregnet dens Størrelse, nærmede han sig til sine Ulykkeskammerater og sagde barsk:

„De Andre ere druknede, det er godt; men hvad skulle vi gjøre, uden Vaaben og Levnetsmidler og uden Beskyttelse?"

„Maaskee finde vi Næringsmidler paa Øen," svarede Arthur Tarling, „under denne Bredegrad frembringer Naturen af sig selv Alt, hvad vi mangle; Øen maa have Kokostræer eller Brødtræer."

„Saa ville vi søge efter dem," bemærkede Georg, idet han afrev et Bambusrør, for at bruge det som Stok. „Denne Del er den ufrugtbareste; man finder her hverken Vand eller Skygge. Solen begynder allerede at gaa ned."

De to Mænd vare enige heri og vilde følge Ritler, men Synet af Mrs. Koppel fængslede Arthur til Stedet.

„Og denne stakkels Kone, som ikke kan følge os," sagde han sagte til sine Kammerater. — „Den Bedesøster!" svarede Georg, „hende maa Gud hjælpe, paa hvem hun sætter al sin Lid; vi kunne ikke slæbe denne unyttige Ballast med os." — „Hvorledes? Skulle vi give hende til Pris for den sikkre Død?" svarede Tarling; „det maa ikke skee!" — „Saa maa Herren selv tage den gamle Bedesøster paa Skuldrene," svarede Smugleren ironisk; „hvad mig angaaer, jeg har nok med at bære min egen Krop."

„Jeg vil ogsaa virkelig bære den Ulykkelige; vi ville i Fællesskab taale Ulykken. Saa længe jeg kan røre en Fod, vil jeg ikke forraade dem, der ere mine Beslægtede i Lidelser og Smerter."

„Naar den gamle Dame er vor Beslægtede, saa ere vi hende Bistand skyldige," svarede William Trott med sin sædvanlige Godmodighed; „jeg holder mig saa meget fastere til min ny Familie, som jeg slet ingen gammel har." — Han vendte sig til Mrs. Koppel. — „Op Tante, vi ville søge et Herberg; vore Arme skulle være Deres Bærestol; men gjør Dem saa let som mulig!"

Det høie Græs, som bedækkede Jordbunden, gjorde Marschen meget besværlig. Heden blev tiltrods for Træernes rige Løvværk altid mere utaalelig. Tilsidst befandt de Skibbrudne sig, udmattede af Anstrængelse og Tørst, midt i et tykt Buskads, hvoraf Øiet ingen Udvei kunde finde. William var den Første, hvem Kræfterne forsagede, han blev derfor liggende ved den Syge, medens Georg og Tarling gik ud paa Opdagelsesreiser; efter lang forgjæves Omvanken vendte de modløse tilbage. De fandt Mrs. Koppel og Gjøgleren udstrakte paa Jorden, ude af Stand til at gaa videre.

„Hvad skulle vi gjøre med dem?" spurgte Georg Naturforskeren. „Overlade dem til deres Skjæbne? En syg Kone og en Liniedandser ere ikke til nogen Nytte."

„Om de endog ikke ere til nogen Nytte, er det dog vor Pligt at hjælpe

dem," svarede Tarling; „lader os søge en Udvei; i alle Tilfælde vil jeg vende tilbage for at dele deres Skjæbne."

Georg og Arthur begave sig igjen paa Veien, og denne Gang uden bedre Resultat. Svedbedækkede og halv døde af Torst, kom de tilbage, hvor de to Andre laa. Længe sadde de tavse, indtil endelig Mrs. Koppel hævede Hovedet og saae sig omkring. Ifølge en særegen og hyppig forekommende Eiendommelighed havde Svækkelsen skjærpet hendes Sandser; Overanstrængelsen af Organerne havde givet dem en Finhed, som de ikke besadde i sund Tilstand. Hun reiste sig helt op og bøiede sit Øre mod Norden. Man hørte kun Træernes Brusen, men just dette vakte den Syges Opmærksomhed. For den tænkende Drømmer, som studerer Træernes Hvisken, er ethvert et Instrument, der giver en forskjellig Tone. Mrs. Koppel havde i sine ensomme Timer vænnet sig til at kjende disse Træernes Stemmer. Pludselig raabte hun:

„Her i Nærheden er et Kokostræ, — der imod Nord!"

„Kokostræ!" raabte Arthur og vaagnede af sine Drømme; „er dette sandt, saa er der Redning for os."

„Jeg er vis i min Sag; thi jeg har i fem lange Aar hørt disse Træers Brusen udenfor mine Vinduer; Træerne ere ikke halvtredsindstyve Skridt fjernede herfra."

De tre Ulykkeskammerater styrtede afsted i den betegnede Retning. Ritler udstødte et Glædesskrig, da han med stor Anstrængelse naaede en tyk Trægruppe; men en bitter Skuffelse fulgte paa Glæden. Kokostræerne vare saa høie, at man ikke kunde naa Frugterne.

„Det er en deilig Opdagelse!" raabte han endelig; „disse fordømte Frugter hænge jo himmelhøit over os."

„Gjør Intet!" afbrød her Gjøgleren ham med en vis Stolthed. „Jeg er mange Gange klattret meget høiere for en stakkels Skilling, og vi ville ikke opgive vor Frokost, om ogsaa Verten lægger Couverten helt op i Toppen."

William, som atter var kommen til Kræfter, løste sit Bælte, hvorved han svang sig op, og klattrede op i et af Træerne, hvis Frugter han snart naaede. Efter at have lædsket sig med den herlige Melk, vendte de tre Skibbrudne tilbage til den Syge, som nu fik ny Kræfter, og Ritler hjalp med at bære hende ind under Trægruppen, som hun havde opdaget.

Ved Indsamlingen af Kokosnødderne havde William kastet et Blik over hele Øen og bemærket sig de tilgjængelige Dele. Efter hans Anvisninger vendte vor Coloni sine Skridt mod en Flod, der løb ud i Havet, og paa hvis Bredder voxede Kokostræer og Brødtræer. Der toge de deres Bolig, og Ritler opførte strax af Bambus og Palmeblade en Ajupa, hvorunder de inden Aften fandt Ly. Han steg ned til Strandbredden og hjembragte som Bytte en Skildpadde, som William stegte ved Ilden, der var bleven antændt. Med Næringen voxede deres Mod.

De tre Mænd tiltraadte den næste Dag en Opdagelsesreise; men det viste sig, at de vare henkastede paa en af de ufrugtbareste Øer i Archipelet. Frugttræerne vare kun ringe i Antal, og kun faa Søfugle havde bygget Reder paa de høieste af Klipperne. Ritler satte sit Haab til Fiskefangsten, og forarbeidede af Bananer Snører, af Skildpaddeskaller Kroge og af Curcumablade Kurve. Men den lille Colonis Hunger blev kun tildels stillet, og dog levede Alle af hans Flid. Han beklagede sig hyppigt for Tarling derover og truede med at forlade dem.

„Hvad skulle vi gjøre med den gamle Kone, som synger Psalmer eller fletter tørt Græs, og denne Liniedandser, som tilbringer hele Dagen med at afrette en Fugl? Træerne ere næsten tomme, og jeg har i de sidste otte Dage kun

fanget tre Fiske. Saaledes kan det ikke gaa!"

„Hav Taalmodighed; Tiden vil vise, at Enhver er nyttig til Noget; der er intet Unyttigere, end Egoister."

Ritler vedblev at skaffe den daglige Næring. Efterat han havde fisket en hel Dag, uden at have fanget Noget, blev hans Snøre reven itu af en Fisk. Han vilde gribe den, men stødte med sin bare Fod mod en Koral, som saarede ham haardt; under store Smerter naaede han Ajupaen. William og den Syge hørte ham bande og beklage sin Skjæbne; de tav.

„Hvor er Vismanden?" raabte han endelig, „han tæller vel en Plantes Blade, medens jeg skal fiske ham hans Aftensmad."

„De har Uret, Ritler," sagde Tarling, der viste sig ved Indgangen til Ajupaen, „thi Vismanden har anvendt sin Dag godt."

„Nu, hvad bringer han? Et sjældent Insekt eller et latinsk Navn?" spurgte Smugleren ironisk.

„Nei, men Overflod for idag og for mange Dage."

Med disse Ord tog Tarling af en Kurv, som Mrs. Koppel havde flettet, Papao- og Babarødder, som de australiske Folk nyde. Han havde ligeledes opdaget flere Planter, hvis Frugter næsten vare modne.

Georg, som igjen fattede Mod, lod sig forbinde af Mrs. Koppel, medens William tilberedte Maaltidet.

Georg kunde i lang Tid ikke fiske; men William mente, at han vel kunde træde i hans Sted.

„Du!" raabte Ritler; „ja, naar det gjaldt om at escamotere en Muskatnød, vilde jeg tro Dig; men Du har siden Skibbruddet kun beskjæftiget Dig med den dumme Fugl."

„Den lille John! han bliver Coloniens Velgjører; thi han fisker ligesaa godt, som Du, og det uden Snøre og Net. Døm selv!"

Man begav sig til Stranden og den lille John begyndte sine Maneuvrer; i kortere Tid end en Time var Kurven fyldt med Fisk, som Fuglen havde fanget.

„Du seer selv, at jeg ikke har forspildt min Tid, men kun anvendt den paa en anden Maade, end Du. Enhver griber Sagen an paa den Maade, som er ham bekvemmest."

Disse Lektioner helbredede Ritler for hans høie Tanker om sig selv. Saaledes blev ethvert Medlem af Colonien til Nytte for de Andre. Georg var Kraften og Modet, Arthur Videnskaben, William Munterheden og den Syge det venlig forbindende Baand.

Tre Aar hengik paa denne Maade; den lille Ø blev lidt efter lidt et nyt Fædreland for dem, og sjælden tænkte de paa den Verden, hvorfra de saa uformodet vare blevne skilte.

En Morgen, da Ritler gik ned mod Stranden, bemærkede han pludselig ved Dagslyset et Skib, som nogle faa Favne fra Land havde kastet Anker og hvis Baad just var ifærd med at støde fra.

Han havde neppe Tid til at udstøde et Skrig, førend Matroserne overraskede ilede hen til ham. Ritler førte dem til Ajupaen, hvor Tarling maatte fortælle Yankeecaptainen deres Hændelser. Man bragte dem strax om Bord og Ankeret blev lettet. Efter en lykkelig Overfart ankom de til Boston.

Enhver af de Skibbrudne maatte nu søge sit Erhverv; men deres lange Samliv havde forbundet dem saa fast til hverandre, at de ikke uden Smerte kunde skilles ad. Lang Tid holdt de hverandre omarmede, og endelig forenede Tarling deres Hænder i sine og sagde:

„Lever vel; gaaer, hvor Skjæbnen fører Eder; men forglemmer aldrig, at enhver Virksomhed, endog den, som tilsyneladende er ringe, har sin Nytte, og at der i Verden altid er Plads nok for Folk, der have en god Villie.

Blandinger.

Chinabarken.

Den lægende Kraft ved Chinabarken, Barken af et i Sydamerika voxende Træ, der med Held anvendes i Febersygdomme, siges at være bleven Europæerne bekjendt paa følgende Maade: Spanierne havde ved deres haarde Opførsel mod Indianerne i Peru gjort sig saa forhadte, at de Sidste af Hævn i en hemmelig Forsamling forpligtede sig under frygtelige Eder til aldrig at forraade hint Træes lægende Kræfter for nogen Europæer, og denne Ed lode de ogsaa alle deres Kvinder aflægge. Nogen Tid derefter kom en ny spansk Vicekongen, Greven af Cunchon, til Peru, der gjorde sig afholdt ved sin Mildhed og Retfærdighed. Hans Gemalinde fattede Godhed for en anset Indianers Hustru, ved Navn Zuma, og denne var derfor stedse om Grevinden, men vakte derved de andre Europæerinders Misundelse, hvilke udgjorde Vicedronningens Følge. Da nu Sidstnævnte engang blev syg, overraskede man Zuma i Begreb med at ryste et Pulver i den for Grevinden tilberedte Drik; hendes Fjender paastode nu, at Zuma havde villet forgifte sit Herskab, og Indianerinden blev strax fængslet og stillet for Retten. Det omtalte Pulver bestod af stødt Chinabark, og Zuma havde villet blande det i sit Herskabs Drik for at skaffe hende sin Sundhed tilbage. Hun kunde ikke nægte, at hun havde kommet Pulveret i, men ligesaa lidet vilde hun for at redde sig bryde den aflagte Eed og aabenbare Hemmeligheden om Barkens lægende Kraft. Hun blev derfor erklæret for skyldig og dømt till at brændes levende. Den næste Dag førtes hun til Baalet, og allerede var den Ulykkelige bunden til Pælen, da Grevinden, der ikke nærede mindste Tvivl om Zumas Kjærlighed og Uskyld, viste sig paa Retterpladsen og bad sin Gemal paa det Bønligste om at skjænke den Domfældte Livet. Vicekongen opfyldte hendes Bøn og benaadede Zuma, og denne Opførsel overraskede de paa Stedet forsamlede Indianere, der hidtil havde været saa mistroiske mod alle Europæere, og gjorde et saa stærkt Indtryk paa dem, at de udbrøde i et høit Frydeskrig, og i en Forsamling, som deres Overhoveder strax lode sammenkalde, besluttede at tilbagetage Eden. Nu blev Vicekongen gjort bekjendt med Beskaffenhed af det Pulver, Zuma havde blandet i Vicedronningens Drik; flere Indianere nøde det i hans Paasyn for at overbevise ham om sammes Uskadelighed, og da man senere lærte den store Lægedom ved Chinabarken nærmere at kjende, blev Zuma Gjenstand for dette Folks varmeste Tak og Beundring. Dette velgjørende Lægemiddel, som man kan takke hendes Kjærlighed og Troskab for at være blevet bekjendt med, har siden reddet Tusinders Liv eller dog formildet og forkortet deres Lidelser, og Alle, som ved det komme til deres Sundhed, skulle ogsaa stedse mindes den i Kjærlighed til sin Herskerinde, saa virksomme, i Troskab mod sin Eed saa standhaftige Zuma.

„Findes der mange smukke Damer her i Byen?“ spurgte en Fremmed en Dame, med hvem han dandsede paa et Bal. — „Ikke mange,“ var Svaret; „foruden mig kun fire eller fem.“

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 18.

De nordafrikanske Ørkener.

(Efter Ehrenberg.)

Ligesom de tusindaarige, uigjennemtrængelige Skove, som ligge langs med Sydamerikas Floder, hvor Træerne næsten ere dobbelt saa store som vore Ege og bramme med Blomster, saa store og pragtfulde som vore Lilier, hvor Lianerne bære Blomster af 4 Fods Omfang, og hvor Barken istedetfor med Mosser og Tarrer er bedækket med Cymbidier og duftende Vanilleplanter, hvor den yppige Vært og de i hinanden slyngede Planter ofte gjør det vanskeligt, selv for Naturforskeren, at opdage, til hvilken Stamme Blomsterne og Bladene høre — ligesom denne rige Natur formaaer høit at begeistre det følende og tænkende Menneske, saaledes formaaer ogsaa den modsatte Natur det. — Det viser os den menneskelige Udviklings Historie klart og tydeligt.

I 3 Aar havde vi i mange Retninger gjennemstreifet det nordlige Afrika og kun seet een eneste endeløs Flod med smal, eensformig grøn Strandbred og een eneste for Vandringsmanden umaalelig Ørken. Men den menneskelige Aand udvikler sig lettere og høiere, hvor Naturen sparsommere, men kraftig leder den, og vistnok har den rædsomt eensformige Ørken, som omgiver Ægypten, havt stor Indflydelse paa dets Beboeres Phantasi og aandelige Udvikling. Ligesom Studiet af et eneste Compendium er mere frugtbringende for Ynglingen, end den adspredende Benyttelse af et stort Bibliothek, ligesom enkelte kraftige Billeder i en stor Sal mægtigere gribe os og behageligere fængsle os, end de tætte Rader af opstillede Malerier i et Billedgalleri, saaledes virkede Naturens Armod paa Former i Ægypten paa dets gamle Beboeres Aandsudvikling. Ethvert enkelt af de faa Naturlegemer, der fandtes, erholdt en Vægt, en Anseelse, som ofte meget contrasterede med dets Form, ikke blot en stor physisk, men ogsaa en symbolisk Betydning. Ikke blot Loverne, Tyrene, Antiloperne, Schakalerne droge de ind i deres Symbolik, men ogsaa Fuglene og Planterne, ja selv de mindste Insekter.

Hvor stort et Indtryk en lille Torbist (Ateuchus sacer, hos de Indfødte Kumfus) midt i den lybiske Ørken formaaer at gjøre paa Menneskets Phantasi og Sind, kan jeg af egen Erfaring tale om. Jeg har fanget Hundreder af disse Insekter ved Nilen, men er aldrig saaledes bleven greben af deres Eiendommelighed, som under vor Reise gjennem den lybiske Ørken. Paa denne Reise, som var rettet mod Cyrenaica, leirede vi os engang paa en stor Slette i Nærheden af en Ruin. Vi skiftedes til at holde 2 Timer Nattevagt, og Turen var kommen til mig. Jeg havde allerede staaet længe fuldt bevæbnet i den rædsomt stille Ørken, og kun Kamelernes Drøvtyggen og nogle Ledsageres Snorken gave mig den glade Følelse, at jeg var i Nærheden af levende Væsener. Den stjernefulde Himmel med sin dybe dunkle Farve tiltrak sig mine Blikke, og jeg morede mig ved at tælle de, der som hos os, hyppige Stjerneskud. Medens jeg i Nattens Mørke neppe kunde see den lille Plet, paa hvilken vi vare leirede, og medens jeg stadig betragtede de klare,

af ingen Sky bedækkede Stjerner, blev jeg pludselig opmærksom paa en sagte, men energisk Lyd i Nærheden. Da jeg i Begyndelsen ikke ret vidste, hvor fjernt eller nær det, som foraarsagede Lyden, kunde være — thi ligesom Ørkenen om Dagen skuffer Synet, saaledes skuffer den om Natten Hørelsen — greb jeg fastere om min Dobbeltflint og gjorde nogle Skridt henad den Kant, hvorfra Lyden kom. Da jeg stod stille, blev Alt roligt, og jeg havde allerede besluttet, dersom jeg hørte Lyden endnu engang, at vække mine Reisefæller, for ikke at blive udsat for et Overfald af Nomaderne, der om Natten ofte krybende snige sig hen til Karavanerne. Noget efter hørte jeg den samme Støi igjen, gik atter nogle Skridt fremad og opdagede tæt ved min Fod en rullende Kugle af 3 til 4 Tommer i Gjennemsnit. I den Formening, at det var en ung Skildpadde eller et af de langørede afrikanske Pindsviin (Erinaceus auritus), stødte jeg let med Foden til den, og — den bløde Kugle rullede, efter Stødets Love, fremad, hvad hverken Pindsvinet, som trækker sig sammen ved Hjælp af Musklerne i dets piggede Hud, eller Skildpadden med den flade Bug vilde have gjort. Jeg greb derfor efter det gaadefulde, bløde, bevægelige Legeme og blev ikke lidet forundret, da jeg fik en stor, livløs, fugtig Sandkugle i Haanden. Imedens det gik for sig, saae og hørte jeg endnu flere Smaakugler, som rullede i forskjellige Retninger, og tilsyneladende af sig selv, og begjærlig efter at opdage Grunden, hentede jeg Lampen fra Teltet, og fandt ved dens Skin under hver af de løbende Kugler hiin Torbist (Ateuchus sacer), som med sine to bageste Fødder med Kraft og temmelig Hurtighed baglænds rullede den afsted over Sand og Steen.

Uden at tale om den egne Følelse, det maa vække, at see livløse Legemer bevæge sig ved Midnatstid i den rædsomt stille Ørken, som ganske ligner en Kirkegaard, maa jeg tilstaa, at der ogsaa i Torbistens Virksomhed her laa Noget, som var istand til at opvække Phantasiens hele Kraft. Skjult af Kuglen og ubemærket arbeider det mørke Insekt sig rastløst frem, og over Virkningen af dens Arbeide overseer den utænksomme Vandrer let Aarsagen til denne Virkning. Saaledes skaber og styrer den evige Aand, overalt erkjendt i sine Virkninger, sjeldnere i sig selv, i det uendelige Verdensrums Stilhed, sine Sole og Sphærer.

Jeg behøver vel ikke at tilføie, hvor nær dette ligger den Idee, som Ægypterne forbandt med Ateuchus, men jeg tør vel bemærke, at Nærheden af Nilen og Nærheden af mange levende Skabninger langt svagere maa opvække denne Idee, og at en Ateuchus i det yppige Dyr- og Planterige Sydamerika neppe ved paa denne Maade at bevæge sig fremad vilde formaa saa kraftigt at opvække de ukultiverede Menneskers Phantasi, som den har gjort i den lybiske Ørken, hvor den eenlig ruller sin hemmelighedsfulde Kugle i en rædsom dyb Stilhed og et umaaleligt Øde.

Det er allerede af flere Reisende blevet bemærket, at Mangelen paa en Maalestok for Legemernes relative Størrelse i de store, øde afrikanske Ørkener giver Anledning til besynderlige Forvexlinger. Jeg er selv ofte bleven skuffet saaledes, at jeg, i den Formening at see en Grib eller anden stor Fugl i Nærheden, har begyndt at nærme mig med anlagt Bøsse, indtil jeg tilsidst opdagede, at det ikke var en Fugl i Nærheden, men en Kameel paa en langtbortliggende Høi. Ligeledes har jeg ofte betænkt mig paa og forsømt at skyde efter Fugle, fordi jeg holdt dem for fjerne større Dyr. Af samme Grund kunne Udlændinge i Ørkenen vanskeligt skjelne Schakaler, Hyæner og Leoparder, skjøndt de dog ere meget forskjellige i Størrelse. Undertiden vare vi selv en Tidlang i Tvivl om et Dyr,

vi saae for os, var en Hyæne eller en Struds. Ligedan gaaer det med Hørelsen. En saadan Dødsstilhed, som om Natten hersker i disse Ørkener, er for en Europæers Øre noget ligesaa Usædvanligt, som den flade, eensformige Slette er det for Øiet. I utrolig Frastand kan man høre Fodtrin, Tale, ja endog en sagte Hvidsken. Ved Kasr eschdaebie vare vi nær blevne overfaldne af Beduiner; jeg havde netop Vagt og hørte de fremrykkende Araberes Fodtrin og Hvidsken saalænge i Forveien, at vi havde Tid til at sætte os i Forsvarstilstand og endog at udsende nogle af vore Arabere paa Recognoscering. Nogle Dage efter hørte vi en lignende Lyd, troede ligeledes, at den kom langt borte fra, men fandt ved at recognoscere en saaret Neger, som var kommen bort fra os og nu havde lagt sig i Nærheden af vort Telt, uden at kjende det igjen.

Saaledes blive alle, selv de ubetydeligste Væsener, betydningsfulde, hvor Menneskenes Opmærksomhed særskilt henvendes paa dem, og hvis man end hos os og i alle, paa levende Væsener rigere Lande kun har liden Lyst og Tid tilovers for dette Slags Naturanskuelse, saa opstaaer dog selv der af og til en Følelse om deres nærmere Forbindelse med Mennesket og deres høiere Betydning. Sygeleiet, Sorg og Ensomhed bringe ogsaa her undertiden Mennesket i et nærmere Forhold til de finere Enkeltheder i det uendeligt adsplittede Liv, ligesom de om Nilen liggende afrikanske Ørkener gjorde.

Om endog Grund=Ideerne til den ægyptiske Kultur nedstamme fra Asien, gjenfinde vi dem dog høist eiendommeligt omdannede i Ægypten og erkjende, at, om det endog er sandsynligt, at asiatisk Kultur er vandret over til de tropiske Egne i Amerika, ligesom til det afrikanske Tropeland, har dog Menneskenes Stræben efter Idealer ikke saaledes som her kunnet holde sig og eiendommelig udviklet sig i hin yppige Natur.

De lybiske Ørkener, som i Vesten naa til det atlantiske Hav, i Østen til Indus, mod Norden strække sig til Middelhavet og mod Syd til Landet nedenfor de habessiniske, sneebedækkede Semehnbjerge, indtage som bekjendt en Strækning af 100,000 Qvadratmil. Kun een Flade frembyder vor Planet, som hermed kan sammenlignes, nemlig det eensformige Verdenshav; thi af en anden Natur ere Stepperne i Sydamerika, hvor det døde Sand dog ikke formaaer at qvæle det yppige Liv.

Det være mig tilladt at meddele nogle almindelige Ideer, som Betragtningen af dette, sædvanlig kun med Gysen omtalte, men ikke rigtigt bedømte Land opvakte hos mig under mine store Reiser i samme.

Den lybiske Ørken bestaaer af en fast Jordbund, der kun er hævet 100 til 200 Fod over Havet, og skjøndt i det Hele taget jevn, antager den ikke sjeldent Form af Smaabølger. Paa denne Flade hæve sig skraat opadgaaende Klippebanker af 100 til 300 Fods Høide. Disse danne et Slags Høisletter, undertiden af uhyre Udstrækning. I Modsætning hertil findes hist og her snart mindre, snart større Fordybninger i Ørkenens bølgeformige Overflade, som bevare en fugtig Jordbund og afgive Brønde, idet de nemlig enten tjene til, at Regnvandet samles fra en større Flade, eller der i dem ender sig et Mergel=Lag, som staaer i Forbindelse med Nilen eller en anden Vandbeholdning, eller der i Nærheden findes en Høislette, hvis Skrænt tilfører det modtagne Regnvand.

Disse dybere liggende Landstrækninger, bekjendte under det gammel=ægyptiske Navn Oaser, som man snart har sammenlignet med Øer i Sandhavet, snart med Pletterne paa et Pardenskind, som af nyere Naturforskere ere sammenlignede med Jordfald, og som fra Old=

tiden ere hyllede i en poetisk Taage, ere hverken ophøiede som Øer eller flade som Farvepletter eller tragtformige som de Fordybninger, der dannes ved Jordfald, og det er kun i Sammenligning med den døde Ørken, at de kunne kaldes frugtbare.

Ligesom hint lille Insekt er istand til at gjøre et stort Indtryk paa Menneskets Sind, saaledes formaa ogsaa nogle Daddelbuske eller lave Daddeltræer, et Krat af Tamarisker (Tamarix africana), et Stykke Land, som formedelst Jordbundens Fugtighed kan dyrkes, et svagt, grønt Dække, mest af Saltplanter, paa Jorden og nogle elendige Hytter i den udmattede Vandrers Phantasi at fremkalde Ideen om de Saliges Øer. Saaledes finder man i en Drik klart Vand sit nøisomme Paradis!

Og dog er det ingen rhetorisk Overdrivelse, men Udtrykket af en naturlig Følelse, som kun tilsyneladende staaer i Modsigelse med Naturen, naar de Reisende, som have besøgt Oaserne, skildre dem som Edens Have. Heller ikke vi kunde, da vor Karavane nedsteg fra Høisletten til Siwa's Oase, undertrykke den qvægende og begeistrende Følelse, som denne Omvexling fra Død til Liv saameget mere fremkaldte, som Enigmyrdedes Grave, vi traf paa i Hulveiene ved Udgangen af Ørkenen, havde sat vort Sind i den høieste Spænding, og derimod Oasen med sit vederqvægende Vand, ligesom vi kom den nærmere, mere og mere sikkrede os vort Livs Frelse.

Ligesom man seer Oaserne danne sig i det Store paa den lybiske Ørkens Overflade, saaledes seer man dem i det Smaa paa Høisletterne. Da vi ved den store Katabathmus imellem Parætonium og Cyrene fra Kysten af bestege den Høisletle, som strækker sig fra Bir Lebuk mod Vesten indtil Harush, som hæver sig 3—400 Fod over den lybiske Ørkens Grundflade og 500 Fod over Havet, og som mod Syd begrændses af Ammons Oasen, fulgte Kystvegetationen os endnu flere Mile opad Høisletten, hvor Havets Uddunstning endnu skaffer Planterne Frugtbarhed. Men dybere inde blev den sparsommere, og nu begyndte Oaserne at danne sig paa en overraskende Maade; her havde Ørkenen virkelig nogen Lighed med et Parderskind. Paa uoverskuelige, glatte og faste Sletter, som vi i hele Dage gjennemvandrede, og hvis Horizont lig Havets kunde benyttes til astronomiske Jagttagelser, traf vi først større, derpaa bestandigt mindre, undertiden næsten cirkelrunde Pletter, som tilsidst kun havde nogle hundrede Fod i Tværmaal, næsten ikke fordybede, og som alle frembøde samme kummerlige Vegetation som Kysten. At Soluften havde Indflydelse paa denne Vegetation, var umiskjendeligt. Først paa vor tredie Dagsreise ophørte alle høiere Planter, og Botanikerens Øie opdagede kun fine Steenmosser (Lichenes) paa de til Chalcedon forvandlede Conchylie-Forsteninger, disse døde Vidner om ødelæggende Jordrevolutioner. En Jagttagelse, som vi oftere gjorde i disse Egne, vover jeg vel ikke at fremsætte som Noget, der har Indflydelse paa Dannelsen af hine smaa Oaser, men som jeg dog holder det for rigtigt ikke at fortie.

Om Morgenen faldt sædvanligen en stærk Dug, og vi saae undertiden paa Klippegrunden cirkelrunde Pletter, som vare ganske tørre, medens den øvrige Grund var vaad af Duggen og udmærkede sig ved mørkere Farve, indtil den opgaaende Sol havde bragt Vandet til at bortdunste og derved tilveiebragt Monotoni i Farverne. Om en eiendommelig chemisk Blanding af den tilsyneladende ligeartede Jordbund bevirkede dette, om et elektrisk Forhold, en forskjellig Afkjøling af Jordbunden kan ytre sig saa partielt, om det, der virkede paa disse tørre, dugfrie Steder, ogsaa har Indflydelse paa de grønne,

maaskee af Duggen begunstigede Oaser, er jeg ikke istand til at afgjøre.

Foruden disse kredsformige Plantegrupper, disse kredsformige, dugløse Pletter, vil jeg endnu omtale et tredie Phænomen af samme Slags, der viser sig paa Høisletten, nemlig den Mængde Rullestene af Chalcedon og Carneol, næsten af ens Farve og lige Størrelse, som undertiden i stor Strækning ligge tæt ved hinanden og danne Kredse, der overraske enhver Reisende. Jeg turde næsten formode, at den af Strabo omtalte Egn i Lybien, der var bekjendt for sine Carneoler og Chalcedoner, som han kalder carthagieniensiske Stene, og som Plinius ogsaa lægger paa Nasomonernes Bjerge, er hin af os gjennemreiste Vei fra Katabathmus til Siwa; thi ikkun her og paa Niløen Say i Nubien blev vor Opmærksomhed fængslet af en saadan Mængde brogede Jaspisser og mørkerøde Carneolstene, der, som Plinius rigtigt betegner dem, ligne udgaaende Kul.

Den lybiske Ørkens dobbelte Charakter, at den nemlig bestaaer af en Grundflade og de over samme hævede Klippebanker, udtrykker sig efter vor Erfaring ogsaa i det Eiendommelige i de Substantser, der danne dem. Til Ørkenens Grundflade hører den Stenart, som danner Basis til Pyramiderne i Mellemægypten, en temmelig fast Muslingekalksten af nyere Formation. Store Numulit-Lag, forstenede, grenløse Palmestammer og grenede Stammer af dicotyledone Træer (som lade sig henføre til Daddelpalmen og Gummiacacien, der nu ere herskende i disse Egne), og Serpula-Forsteninger udgjøre det Charakteristiske i disse Fløts-Lag. Saaledes fandt vi det ved Halvoasen Fajum, som er bekjendt under det bibelske Navn Gosen.

Høisletten derimod bestaaer af horizontale Lag af Hav-Conchylier, Kalk, Mergel, Leer og Gips og hører til en endnu nyere Dannelsesperiode, end Grundfladen.

Siden den ægyptiske Mythe om Typhon, have poetiske og prosaiske Skribenter ikke ophørt at give rædselfulde Beskrivelser om vandrende Sandbjerge, om giftige Vinde og skrækkelige Storme. Selv i vore Dage pleie Alle, som tale om hine Egne, at fortælle om uhyre Sandhave; om endog i den nyere Tid direkte Erfaringer om vandrende Bjerge blive sjeldnere, holder man dog fast paa at indrømme Muligheden og at ansee det for sandsynligt, at saadant hyppigt finder Sted.

Den Beskrivelse, jeg vil forelægge, henter jeg af egen Erfaring under min Vandring i 12 Uger igjennem det Strøg, som opslugte Perserhæren, og hvorhen Lucan sætter Catos Tog efter Slaget ved Pharsalus, som han i poetisk Begeistring skildrer som en saa lykkelig Daad af Cato, at han vilde foretrække det for Triumphtogene over Mithridat og Jugurtha.

Vi have desuden flere Gange paa maanedslange Reiser gjennemdraget Nubiens og Dongolas Ørkener, Ørkenerne mellem Masr el Cahira og Suez og ved Sinai, og jeg troer derfor at turde fremstille Følgende som Ørkenens almindelige Charakter.

Sand findes sjeldent ovenpaa en Høislætte, og da kun saa meget, som kan ligge sikkert for Vinden mellem de smaa Rullestene, som bedække den, hvilket neppe er saa meget, at det modtager Indtryk af Fodtrin. Klippernes Overflade hensmuldrer bestandigt; heraf opstaaer oprindeligen Sandet og Støven, men ved hver Storm bliver saa meget ført bort, som er blevet løst. Foruden denne Aarsag til Sandet, forsyne Dünerne i Havet Sandfladerne med Material. Den stærke Brænding i Middelhavet ved den afrikanske Kyst optaarner Sandhøie langs med Kysten; snart afsætter den Sandet, som Bølgerne løsrive fra Havbunden, snart river den det bort igjen, indtil en Storm pludselig kaster den allerede længe forberedte

bevægelige Sandmasse med store Bølger hoiere op paa Landet. Den i det nordlige Afrika herskende Nordvest- og Nordenvind driver da efterhaanden dette Sand fra Dünerne bestandigt dybere ind i Landet.

Paa den lybiske Ørkens store Flade samler sig det af Vinden gjennem Luften førte Sand overalt, hvor Vindens Kraft lider Modstand. Ubetydelige Forhoininger ved Randen af en Slette, som netop ligge i den herskende Vinds Retning, ere undertiden Aarsag i, at en betydelig Mængde af det Sand, som opfylder Atmosphæren, samler sig der. En lille, træagtig Plante, som hindrer Vinden, er tilstrækkelig til at bevirke, at der i dens Nærhed opstaaer en stor Sandvold. Noget fordybede Strækninger seer man undertiden ligesom besaaede med een til sex Fod høie Sandkegler eller, saa at sige, smaa Sandvulkaner, paa hvis Top der staaer en lille Busk, eller af hvis krateragtige Fordybning en lille træagtig Plante stikker frem.

Overalt, hvor en steil Klippevæg vender imod Vinden, finder man foran samme en Sandvold, som næsten er ligesaa høi, men som er skilt fra Klippevæggen ved et Mellemrum, som aldrig opfyldes. Dette paafaldende Phænomen, som er vel bekjendt i alle Sandegne, synes det dog ikke vanskeligt theoretisk at forklare, men det kan dog trænge til nærmere Undersøgelse.

Hvor derimod en jevn Skraaning vender mod Vinden og danner en Aas med en steil Skrænt paa den modsatte Side, der sammendynges Sandet paa Læsiden.

Det er derfor mere i Bjergegnene end i Sletterne, at Sandet bliver besværligt; der vare vore Landreiser især møisommelige, da Dalenes dybe Sand udmattede Kameler og Mennesker. I disse Bjergegne danne Sandhobene saa at sige en stor Veirhane, der angiver den overalt herskende Nordenvind.

Hvad nu Muligheden angaaer af hele Caravaners Begravelse i Sandet, da har det ikke manglet os paa Leilighed til at prøve den. Vi have ofte truffet paa sandførende Hvirvelvinde, den frygtede Typhon, som tragtformet hæver sig til en Hoide, som Øiet ikke naaer (dog neppe over nogle hundrede Fod), og de have endog draget hen over os, uden at anrette betydelig Skade; ogsaa synes der i det Navn, som Araberne tillæge den, Fiss ed Dablish (Peditus diaboli), at ligge mere Spøg end Frygt for dens ulykkeførende Magt. Iøvrigt forholder det sig med den ægyptiske Mythe om Typhon som med Ateuchus. En Hvirvelvind i en frugtbar og livlig Egn har intet Skrækkende ved sig, den er blandt Levende et intetsigende eller spøgende Naturspil, selv om den anretter Skade; men vel kan den mægtigt gribe Sjælen i en øde, livløs Ørken eller paa Oceanet; der skrider den frem, herskende over den døde Natur, med et Skin af Liv, som en legemløs, kraftig Kæmpe, lig en ond Aand, og forener sig i det uoverskuelige Øde med andre Uhyrer, som plage og forskrække det udmattede og let pirrelige Menneske.

De største Masser af bevægelig Støv saae vi med Sydvestvind. Vore Telte bleve kastede omkuld, og omkring vore Sager, og om os selv lagde sig i mindre end en Dag Sandet til en Fods Hoide. At Sandbjerge, som længe vedholdende Nordenvind efterhaanden har opkastet for eller bag en Klippe, ved Syd- eller Vestenvind i langt kortere Tid kunne blive bortførte til andre Steder, have vi vel ofte i det Smaa bragt i Erfaring, men aldrig i det Store; dog lader det sig vel tænke, at en saadan overraskende Scene, selv uden særdeles Naturrevolution, var mulig, og mod et saadant Begreb om vandrende Bjerge kan der vel Intet være at indvende. Men Vindstød og Sandhvirvler, som pludseligt føre hele Stræk-

ninger af et saakaldet lybisk Sandhav med sig og begrave Caravaner, ere Fabler, som lettroende Reisende have troet, og som, endskjøndt ofte fortalte, dog vist aldrig Nogen har bragt i Erfaring, eller idetmindste ere slige Naturrevolutioner ikke hyppigere end hos os. Hvis slige Naturrevolutioner vare hyppige i Lybien, vilde nyere Reisende have opdaget ganske andre Spor af deres ødelæggende Kraft, end hidtil er skeet. Ingen har for Exempel fortalt, at han i Ørkenen har fundet oprykkede Træer, om hvilke man altsaa kunde tro, at de ved overordentlig Naturkraft vare revne bort fra en fjern Oase. Desuagtet mangler det ikke paa saadanne Fortællinger blandt Araberne, og da man ikke sjeldent paa Veiene gjennem Ørkenen træffer Ben af Kameler og døde Mennesker, af hvilke paa sandige Steder ofte kun en lille Del rager frem over Overfladen, saa blive disse anførte som Beviser paa Sandets Ødelæggelser, uagtet det, som allerede den opmærksomme Burkhardt saavelsom andre Reisende have bemærket, er langt troligere og øiensynligt, at disse Kameler og de af Tørst, Træthed og Sygdom døde eller myrdede Pilgrimme og Slaver (som fordum den vanvittige Cambyses's ulykkelige Hær) først efter deres Død ere blevne bedækkede af det sig opdyngende Sand.

I dette Lys saae vi Forholdet mellem den ensformige Natur i Ægypten og Menneskene, saaledes betragtede vi Sandhavet og Oaserne i den lybiske Ørken, Psyllernes Vaabenkampe med Sandet hos Herodot, og Digteren Lucan's Fortælling om Nasamonernes, i Luften bortflyvende Land.

Skakspillet.

En Scene fra Philip den Andens Hof.

(Sluttet.)

Da Calavarez viste sig i Fængselsdøren, sprang Ruy Lopez op; men Hertugen rørte sig ikke af Stedet; han vedblev at hefte Øinene paa Skakbordet og agtede hverken paa Mændene eller de skjæbnesvangre Tilberedelser.

Det var hans Tur at trække.

Da Calavarez saae Hertugen saa rolig og ubevægelig, lagde han sin Haand paa hans Skulder og yttrede et Ord — blot et eneste — men i dette ene Ord laa Tilintetgjørelsen af et ungt Liv med alle dets Erindringer og alt dets jordiske Haab. Dette Ord var: „Kom!" —

Fangen foer op, som om han havde traadt paa en Slange; idet han atter fattede sig, sagde han bydende: „Jeg maa først være færdig med dette Spil."

„Umuligt," svarede Calavarez.

„Muligt eller umuligt, det maa skee. Jeg har næsten gjort ham skakmat. Slip mig! Kom, Ruy Lopez!"

„Umuligt," gjentog Bøddelen.

„Ere de tre Timer da forløbne?"

„Hver Secund deraf. Kongen maa adlydes."

Haandlangerne, der havde lænet sig paa deres Sværd, nærmede sig nu. Hertugen sad med Ryggen mod Væggen lige under det smalle Vindue. Bordet var mellem ham og Calavarez. Han reiste sig og sagde med Bestemthed. „Jeg vil fuldende dette Spil, og da er mit Hoved Eders. Jeg rører mig ikke, før jeg er færdig. Jeg vil have en halv Time, og I maa vente."

„Hertug," svarede Calavarez, „jeg har stor Agtelse for Eder og vilde gjerne rette mig efter Eder, men dette staaer ikke i min Magt. Et saadant Ophold vilde være ligesaameget værd som mit Liv."

Don Guzman sprang op. Idet han trak sine Ringe af og løsnede sine Diamantsspænder, kastede han dem til Skarpretteren og sagde skjødesløst: „Nu til vort Spil, Ruy Lopez."

Juvelerne rullede henad Gulvet; men Ingen bukkede sig for at tage dem op. Bøddelknegtene betragtede forbavsede hverandre.

„Mine Ordrer ere bestemte," raabte Calavarez. „Tilgiv, ædle Hertug, om vi bruge Magt, men jeg har intet Valg; Kongens Befalinger og Spaniens Love maa adlydes. Reis Eder derfor og spild ikke Eders sidste Øieblikke med forgjæves Modstand. Tal til Hertugen, Hr. Biskop! forman ham til at underkaste sig sin Skjæbne."

Ruy Lopez' Svar var hurtigt og afgjørende; thi idet han greb Øxen og svingede den over sit Hoved, raabte han: „Tilbage! Ved Himlen, Hertugen skal fuldende dette Spil!"

Ved dette uventede Udbrud af Biskoppen veg Calavarez tilbage og faldt over sine Medhjælpere, der havde blottet deres Sværd og vilde styrte sig over Fangen. Ruy Lopez, der pludselig syntes forvandlet til en Herkules, kastede sin Egetræesstol om paa Gulvet og udbrød:

„Den Første af Eder, der overskrider denne Grændse, som er sat af Kirken, er dødsens. Mod, ædle Hertug! Nu igjen til vort Arbeide. Der er kun tre af disse Ryggesløse. Eders Herligheds sidste Ønske skal blive opfyldt, skulde det end koste mig mit Liv. Og I, Skurke — vee den, der tør lægge Haand paa en Kirkens Biskop! Han være for stedse fordømt, afskaaren fra de Troendes Flok i denne Verden for at blive en hylende Dæmon i hin. Ned med Eders Sværd, agter Herrens Salvede!"

Saaledes vedblev Ruy Lopez i en Blanding af Spansk og Latin at udslynge Forbandelser og Trusler om Ban, hvilket i den Tid havde saa megen Indflydelse paa Massen af Folket. Virkningen af denne Mellemkomst var øieblikkelige, thi Haandlangerne stode ubevægelig og Calavarez begyndte at tænke, at naar han ikke havde faaet speciel Ordre fra Kongen, kunde en Biskops Drab udsætte ham for stor Fare i denne Verden, ikke at tale om den næste.

„Jeg vil gaa til Hs. Majestæt," sagde han.

„Gaa Pokker i Vold," svarede Bispen, der endnu stod i Forsvarsstilling.

Bøddelen vidste ikke, hvad han skulde gjøre. Hvis han bragte denne Efterretning til Philip, der ventede Forræderens Hoved, udsatte han sig kun for Virkningen af hans Raseri. Fordelen var vistnok paa hans Side til at forsikkre ham om, at et Magtforsøg vilde lykkes, thi Ruy Lopez' Kræfter vare ingenlunde til at foragte, og hvad Hertugen angik, saa vilde Fortvivlelsen kun forøge hans velbekjendte Styrke. Han besluttede at følge, hvad der forekom ham det Viseste: han vilde vente.

„Vil I love at være færdige om en halv Time?" spurgte han.

„Jeg giver mit Æresord derpaa," svarede Hertugen.

„Lad gaa," sagde Skarpretteren. „Spiller da."

Da der saaledes var sluttet Vaabenstilstand, begyndte de atter at spille. Calavarez, der ogsaa holdt af Skak, blev mod sin Villie interesseret i Spillet, og Haandlangerne, der stode med Øinene fæstede paa Hertugen, syntes at sige: „Du og dette Spil maa ende paa eengang!"

Don Guzman kastede et Blik om sig og sagde koldt:

„Aldrig tidligere har jeg spillet i saa ædelt et Selskab — men det skal idetmindste være Vidne til, at jeg engang i mit Liv har overvundet Don Lopez."

Og han vendte sig igjen til Spillet med et Smil, men det var et Smil, fuldt af bitter Sørgmodighed, som om

Menneskejagten.

han foragtede den Seir, han havde vundet. Biskoppen vedblev at holde fast paa Øren, idet han mumlede: „Hvis jeg var sikker paa, at Hertugen og jeg kunde komme ud af denne Tigerhule, skulde jeg ikke være længe om at knuse Hovedet paa dem alle Tre."

En Opdagelse.

Vare de tre Timer kun gaaede langsomt i Fangens Celle, havde de ikke været kortere ved Kong Philips Hof. Monarken var vedbleven at spille med sin Yndling, Don Ramirez af Biscaya; og Adelsmændene, der ved Etiquettens Regler, nødtes til at blive staaende, uden at kunne komme bort under noget Paaskud, syntes næsten at segne under en Udmattelse der forøgedes ved Vægten af deres Rustninger. Don Tarrafez stod ubevægelig med halvt lukkede Øine, lig en af disse Jernstatuer, der pryde de gothiske Haller. Den unge d'Ossuna lænede sig mod en Marmorpille, næsten overvældet af Sorg og Træthed. Og Kong Philip, der gik frem og tilbage med hastige Skridt, standsede nu og da for at lytte. Undertiden stod han stille for at see paa Timeglasset, undertiden gav han efter for denne overtroiske Følelse, der i mange Punkter syntes ligesaa uforenelig med hans Charakter som med Ludvig den Ellevtes, knælede ned for et Billede af den hellige Jomfru, der var stillet paa en Porphyr-Piedestal, som var bragt hid fra Alhambras Ruiner, og bad om hendes Tilgivelse for den blodige Daad, der nu blev fuldført. Alt var saa stille som i Azraels, Dødsengelens Palads; thi Ingen, af hvor høi Rang han end var, turde tale uden Monarkens Tilladelse. Aldrig saasnart havde det sidste Sandskorn forkyndt, at den skjebnesvangre Time var kommen, før Kongen glad udbrød:

„Forræderens Time har slaaet."

En sagte Mumlen gik igjennem Forsamlingen.

„Tiden er udløben," sagde Philip, „og nu, Greve af Biscaya, er Eders Fjende ikke mere. Han er falden som Oliventræets Blad for Blomsten."

„Min Fiende, Sire!" udbrød Don Ramirez med paatagen Forbavselse.

„Ja, Greve," svarede Philip, „hvorfor gjentage vore Ord? Var I ikke Don Guzmans Medbeiler til Donna Estrellas Gunst — og kunne Rivaler være Venner? I Sandhed, skjøndt vi ikke have omtalt det i vort Raad, saa er vort kongelige Ord dog givet; Donna Estrella skal være Eders; Eders hendes Skjønhed og hendes store Besiddelser. Og naar I nu, Greve, hører tale om Fyrsternes Utaknemmelighed, da kan I sige, at vi idetmindste ikke have glemt Kongens og Spaniens sande Ven, der underrettede os om Don Guzmans Sammensværgelse og Correspondence med Frankrig."

Der var mere Uro i Don Ramirez's Ansigt, end slige naadige Ord fra de kongelige Læber syntes at kunne vække, og han svarede med nedslagne Øine, som om dette offentlige Bifald var ham imod:

„Sire, det var med megen Modstræben, at jeg opfyldte en pinlig Pligt" — Han kunde ikke sige mere, hans Forlegenhed syntes at voxe. Tarrafez hostede, d'Ossunas behandskede Haand søgte Sværdheftet, medens han hos sig selv udbrød:

„Før denne Mand skal kalde Donna Estrella sin, før vil jeg følge min ædle Fætter i Graven. Lad mig kun leve til imorgen, og jeg skal hevne ham."

Kongen vedblev:

„Eders Iver og Hengivenhed maa belønnes, Don Ramirez. Vor Trones og maaskee vor Regjerings Frelse fortjener ingen ringe Belønning. Imorges befalede vi Eder, i Forening med vor høie Kantsler at udfærdige det Patent, der gjør Eder til Hertug og Gouver-

neur i Valencia. Ere disse Papirer istand til at kunne undertegnes?"

Var det Samvittighedsnag, der fik Don Ramirez til at skjælve og uvilkaarligt at trække sig tilbage? Kongen gjorde en utaalmodig Bevægelse, og med nogen Tøven trak Greven en Pergamentsrulle frem, som han knælende overrakte Monarken, der modtog den og sagde:

„Idag skal det være vor første offentlige Handling at undertegne disse Papirer. Forræderiet er allerede blevet straffet af Bøddelen — det er nu Tid for Monarken at belønne sin tro Tjener."

Da Kongen rullede Pergamentet op, faldt en Seddel ud derfra. Med et uvilkaarligt Skrig sprang Don Ramirez frem for at gribe den, men paa et Vink af Kongen greb en Page den og gav ham den. Efter et Øieblikś Forløb blussede Monarkens Ansigt af Vrede, hans Øine lynede, og han udbrød rasende:

„Hellige Jomfru, hvad er dette!"

Skakspillet var nu forbi. Don Guzman havde overvundet Ruy Lopez — hans Seir var fuldkommen, og han reiste sig, idet han sagde til Calavarez:

„Jeg er nu rede til at imodekomme min Konges Ønsker, som det sømmer sig den, der aldrig har brudt sin Pligt mod ham. Min Gud, lad denne uretfærdige Handling ene komme over Dens Hoved, der er Ophavsmanden dertil, men lad aldrig mit Blod hevnes paa min Konge. Jeg dadler ikke ham for min Skjebne."

Skarpretteren gjorde nu Blokken istand, medens Ruy Lopez, knælende i et Hjørne, med Ansigtet skjult i sin Kappe, gjentog Bønnen for de Døende. Calavarez lagde Haanden paa Hertugens Skulder for at løse hans Krave. Don Guzman trak sig tilbage.

„Rør ikke en Guzman med Noget, der tilhører Dig, undtagen med denne Øxe!" sagde han, og idet han rev Kraven af, lagde han sit Hoved paa Blokken. „Slaa nu til," tilføiede han, „jeg er færdig."

Bøddelen løftede Øxen, og Alt vilde have været forbi, hvis ikke Skrig, Lyden af hastige Skridt og en forvirret Mumlen af Stemmer havde standset Calavarez's Arm. Døren fløi op, og d'Ossuna kastede sig imellem Offeret og Bøddelen.

„Vi komme tidsnok!"

„Lever han?" udbrød Tarrafez.

„Han er frelst!" raabte d'Ossuna. „Min kjæreste Ven og Fætter, jeg havde ikke ventet at see Dig igjen. Gud vilde ikke tillade, at den Uskyldige skulde omkomme istedetfor den Skyldige. Hans hellige Navn være priset!"

„Gud være lovet!" raabte alle Tilstedeværende, og høiest iblandt dem lød Ruy Lopez's Stemme.

„Du kommer i Sandhed til rette Tid," sagde Don Guzman til sin Fætter, „thi nu har jeg ikke Styrke nok til at dø."

Han besvimede paa Blokken. Overgangen var for pludselig.

Ruy Lopez sprang hen til ham og idet han tog ham i sine Arme, bar han ham til den kongelige Sal. Adelsmændene fulgte, og da Don Guzman igjen kom til sig selv, saae han alle sine Venner staa rundt omkring sig med Lykønskninger, som Monarkens Nærværelse neppe kunde holde tilbage. Det forekom Don Guzman som en Drøm. I det ene Øieblik med Hovedet paa Blokken — i det næste i den kongelige Sal. Han havde endnu tilbage at høre, at Don Ramirez havde været saa forvirret af hemmelige Samvittighedsnag og Kongens Utaalmodighed, at han tilligemed det Patent, der, efterat Kongen havde underskrevet det, skulde sætte Kronen paa hans mest ærgjerrige Forhaabninger, havde trukket et Document frem, der var lige skjebnesvangert for ham selv og for disse Forhaab-

ninger. Dette Papir indeholdt ikke alene Angivelser om et Complot til at ruinere Don Guzman, men tillige forræderiske Planer imod Souverainen, tilstrækkelige til at vække Kongens Mistanke, og videre Efterspørgsler fravristede snart Forræderen en fuldstændig Bekjendelse. Han blev øieblikkeligt overgiven til Calavarez's ømme Behandling med et Vink om, at denne Gang maatte han med sit eget Hoved indestaa for enhver Opsættelse af den kongelige Befaling.

Behøve vi at sige, at Don Guzmans Befrielse blev hilset med stor Glæde af hele Hoffet, ja selv den alvorlige Monark nedlod sig til at udtrykke sin Tilfredshed med, at hans Yndling var sluppen.

„Det er vort kongelige Ønske," sagde han, „at I herefter, for at vedligeholde Erindringen om Eders næsten vidunderlige Frelse, skal føre en Sølvoxe paa et azurblaat Skakbrædt i Eders Skjold. Det er ogsaa vor kongelige Villie og Ønske, at Donna Estrella skal være Eders Brud, og at Eders Bryllup skal holdes i dette vort Pallads Escurial."

Idet han derpaa vendte sig til Ruy Lopez, tilføiede han: „Jeg er vis paa, at Kirken har fundet en god Tjener i sin ny Biskop. Som et Tegn paa vor kongelige Gunst, skjænke vi Eder en Skarlagenskjole besat med Diamanter, som I skal bære ved Eders Indvielse. I fortjener dette for Eders Spil med Don Guzman."

„Sire," svarede Ruy Lopez, „for første Gang i mit Liv behøver jeg ingen Trøst for at være bleven gjort skakmat."

Kongen smilede — Hoffet ligesaa.

„Og nu, mine Herrer," tilføiede Philip, „indbyde vi Eder til vor kongelige Banquet. Lad Couverter til Don Guzman og Biskoppen af Segovia blive lagte paa vort eget Taffel. — Eders Arm, Don Guzman."

Billeder fra Amerika.

(Hermed et Lithographi.)

Menneskejagten.

Saint Louis er Middelpunktet for Pelshandelen i de forenede Stater. Indianerne bringe deres Skind hertil og ombytte dem med forskjellige Gjenstande, især Spiritus, hvorpaa de sætte høi Priis, Tobak o. s. v. Da Pelsværk er Kilden til deres Rigdom, have Indianerne organiseret et særegent Beskyttelsessystem mod de Hvide, som selv ville jage Vildtet og selv skaffe sig Skindene, og dette System bestaaer deri, at de uden Barmhjertighed ombringe den Jæger, som vil anmasse sig deres Privilegium. Men hvor stor endog Faren er for de Hvide, findes der dog modige Jægere nok, som drive denne farlige Haandtering.

Daniel og Davidson havde i otte Dage jaget ved Kansasfloden, en af de talrige Floder, som udgyde sig i Missouristrømmen, efter at have gjennemløbet det halve indianske Territorium.

En Morgen droge de i deres Cano langsomt ned ad Strømmen for at efterse de Fælder, som de den foregaaende Dag havde opstillet. Floden havde paa det Sted, hvor de befandt sig, steile Bredder, som i den Grad vare bevoxede med høit Græs, at en hel Indianerhær kunde skjule sig deri, uden at noget menneskeligt Øie vilde være istand til at opdage den. Man maatte have det meget øvede Øre, som vore Jægere besad, for i den stærke Larm, som Bølgerne frembragte ved deres Skvulpen mod Bredden, at kunne høre et Dyrs eller Menneskes Fodtrin.

Næsten en Time havde de seilet frem uden at mærke Noget, som kunde forurolige dem, og havde allerede hengivet sig til det sikkre Haab, at de vare undgaaede Indianernes vagtsomme Øren,

da Daniel pludselig standsede sin Aare, bøiede sig over Rælingen og lyttede.

„Hvad er der?“ spurgte Davidson.

„Der,“ sagde Daniel, idet han pegede paa noget tæt Buskuds, „der hører jeg Trin og seer Græsset bevæge sig.“

Med disse Ord gav han Canoen en anden Retning.

„Naa, naa!“ sagde Davidson, „Du er endnu ny i vor Haandtering og tager vel feil. Det er maaskee et Naadyr, som vil gjøre Bekjendtskab med vore Bøsser.“

„Det er Indianere, siger jeg Dig,“ svarede Daniel og vedblev at styre ud i Strømmen. I det samme Øieblik hørte man i den af Daniel angivne Retning et frygteligt Skrig, og omtrent fyrretyve Indianere trængte sig ned til Flodbredden og sigtede paa Jægerne med deres Buer.

„Har jeg ikke sagt Dig det,“ raabte Daniel bleg og forfærdet. „Hvad skulle vi gjøre?“

„Lande,“ svarede Davidson. „Gjøre vi Forsøg paa at undsly, ville de skyde efter os, og i to Minuter ville de gjennembore vore Legemer med saa mange Pile, som der findes Naale i en Naalepude!“

„Men sætte vi Foden paa Land, ville de masacrere os, og imellem disse Dødsmaader —“

„Det er „Sortefødder,“ svarede Davidson, og jeg kjender lidt til deres Sprog og vil lære dem Fornuft. Det er dog en Udsigt og vel den eneste, som er tilbage.“

Medens Jægerne vexlede disse Ord, gave Indianerne dem Tegn til, at de skulde lande; da Daniel dog, imod Davidsons Raad, vedblev at styre Baaden længere ud, peb en Pil forbi hans Øre, og i næste Øieblik traf en anden ham i Ryggen. Han udstødte et Skrig og styrtede ned i Baaden. Davidson greb derimod Aarerne og roede til Land.

Indianerne bemægtigede sig ham strax og bandt hans Arme og Ben, skjøndt han forsikkrede dem, at han ikke havde Ondt i Sinde. Den ulykkelige Daniel, hvis Blod flød i Strømme i Baaden, grebe de og kastede i Vandet, hvor han, efter nogle forgjæves Forsøg paa at naa Bredden, fandt sin Død. Davidson, som var Vidne til hans sørgelige Skjæbne, kunde deraf slutte sig til, hvad der forestod ham selv.

Imidlertid toge to Indianere Davidson paa Skuldrene og bare ham nogle Hundrede Skridt længere ind i Buskadset, hvor de havde opslaaet deres Leir. Den ulykkelige Fange blev nedlagt for Fødderne af Høvdingen, Stu-miks-o-suks (Bøffelhornfedt), som sad foran sin Wigvam og røg sin Pibe i al Magelighed.

Efterat Høvdingen havde faaet en Beretning om Davidsons Tilfangetagelse, sad han et Øieblik taus, stod derpaa op og kastede et forskende Blik paa Fangen. Davidson, som var bekjendt med Rødhudernes Skikke, øste dog noget Haab af denne Opførsel, da Høvdingen maaskee uden Videre kunde have grebet sin Tomahavk og spaltet hans Hoved. Uden at forraade den ringeste Bevægelse og med fast Stemme henvendte Davidson nogle venlige Ord til Høvdingen, som dog uden at svare ham gik ind i sin Hytte, efterfulgt af flere indianske Krigere. Den øvrige Del af Troppen leirede sig udenfor.

Efter omtrent et Qvarters Forløb kom Stu-miks-o-suks ud af Hytten. Han havde imidlertid ifort sig sin Høitidsdragt. Denne bestod af en Tunika af Dyreskind, sammensyet med Guldtraade, og Sømmene vare zirede med sorte Haar, som stammede fra de Fiender, som Høvdingen havde nedlagt. Over denne Tunika havde han en Kappe af Bøffelskind. Paa Hovedet bar han en Hue af Hermelinskind, med to Bøffelhorn, et Tegn, der viste, at

han kunde henregne sig mellem de Tappreste. Desuden var hans Belte prydet med et halvt Dusin Hovedhuder, der ligeledes vare Trophæer fra de Seire, han havde vundet over sine Fiender. I sin høire Haand bar han en Landse, paa hvilken der hængte to Sække, der indeholdt hans „Medicin“. Som bekjendt, hersker der en høi Grad af Overtro hos Indianerne, og om ogsaa Høvdingerne ikke selv tro alt det Gjøglespil, som Besværgerne fremføre, ligger det i deres Politik at vedligeholde Overtroen, som de meget hyppigt kunne anvende til Opnaaelsen af forskjellige Øiemed. „Medicin“ kaldes Alt, hvormed der er forbundet noget Ubegribeligt, noget Trylleri, og f. Ex. i de ovennævnte Sække indeholdtes en Talisman, der ofte bestaaer af Skindet af et Dyr eller en Fugl eller deslige.

Da Davidson saae Høvdingen saaledes smykket og ledsaget af sine Krigere, vidste han, at hans Skjæbne blev afgjort i Forsamlingen, og at Fuldførelsen vilde følge snart efter.

Høvdingen satte sig paa en Træstamme udenfor Wigvammen og antændte sin Pibe. En Mundfuld Røg blæste han mod Himlen, en anden mod Jorden og vendte sig derefter mod de fire Himmelegne og blæste en Røgsky mod hver af dem. Efter dette Slags Bøn blev Davidson rullet hen for Høvdingens Fødder, og Krigerne traadte atter sammen til Raadslagning.

Den ulykkelige Jæger indsaae godt, at det første Spørgsmaal, man opkastede, var om hans Død; men dette blev snart afgjort, og der stod nu kun tilbage at bestemme, hvorledes denne skulde skee.

Høvdingen lod Alle tale, traadte derpaa hen til Davidson og sagde:

„Dit Liv er i min Haand; men da Du adlød vore Befalinger og strax styrede i Land, vil jeg dog give Dig en Mulighed for at redde Livet.“

„Jeg takker Dig,“ svarede Davidson; „den store Aand vil belønne Dig derfor.“

„Efter vor Stammes Skik vil Du blive foreslaaet til Adoption i en Familie. Er der Nogen, som vil antage sig Dig, eller vil Nogen gifte sig med Dig, skal Du leve; ellers —“

„Lad det være saaledes“, svarede Davidson.

Hele Stammen,“ vedblev Stu-micks-o-suks, „er ikke tilstede, og Forsøget skal derfor skee i vor Landsby. Du skal følge os derhen.“

En Time efter vare Indianerne paa Marschen. Hunde, Heste og Koner, Alle vare belæssede, og den hele Expedition lignede meget en Trop Zigeunere, som havde afbrudt deres Leir og søgte et nyt Opholdsted. Davidson maatte marschere midt i Troppen, og var ligeledes svært belæsset, saa at der ikke kunde være Tale om Flugt; desuden blev han hver Aften bunden paa Hænder og Fødder.

Saaledes drog Troppen flere Dage afsted, snart over de store Prairier, snart langs Missouris Bredder. Davidson maatte uagtet sin farlige Stilling beundre „det fjerne Vestens“ yppige Vegetation, som han ikke før denne Tid havde kjendt; men en Hændelse bragte ham i en ny Fare.

Troppen drog over en af hine Prairier, hvor Græsset er saa høit, at det næsten rager over Rytternes Hoveder. Pludselig standser Høvdingen, stiger af Hesten og lægger Øret til Jorden. Samtidig sprenge flere Indianere tilbage, som udgjøre Fortroppen, og tale et Par Ord til Høvdingen. Denne reiser sig og siger:

„Vore Hestes Hove have vækket Ildens Aand.“

Alle Indianernes Øine hæfte sig paa Davidson, og en af Krigerne hæver sin Tomahavk og raaber:

„Elendige Blegansigt! Du har vækket Aanden!“

Ligefra Begyndelsen havde man ikke betragtet Davidsons Nærværelse med gunstige Øine, og den Mildhed, Høvdingen havde viist ham, var ikke bleven godt optagen. Krigerens Ord vare tilstrækkelige til at opflamme de Andres Raseri, og Høvdingens kraftige Mellemkomst var nodvendig for at frelse ham fra den Skjæbne, som var tiltænkt ham.

„Holdt!" raabte han; „vi faa Tid nok til at tugte ham og de Tappres Aand vil endnu frelse os, haaber jeg."

Herpaa steg han atter tilhest, og følgende hans Exempel satte hele Caravanen sig i rask Bevægelse og naaede endelig en Høi.

Medens de Andre bestege denne, forblev Høvdingen ved Foden deraf. Han lagde flere Gange Øret til Jorden og endelig vendte han sig til Davidson.

„Blegansigt," sagde han; „uden Tvivl har Du vækket Ildens Aand; see hin Røg, som trækker over Sletten; den blæser fra hans Næse. Dog, vi ere reddede! Det er en Lykke for Dig, da Du med Dit Liv maatte have betalt den mindste Ulykke, som havde tilstødt os."

Efter disse Ord begav Høvdingen sig til Troppen. Paa samme Tid hørte man en Larm som af et brusende Vandfald, som bestandig nærmede sig. Vinden blev stærkere og midt i Røgen bemærkede Davidson Ildbølger, som altid vældede frem. Det var et af Prairiens frygteligste Skuespil, nemlig en Steppebrand.

En saadan Hændelse kan have forskjellige Aarsager; snart ere de Hvide, snart Indianerne Skyld deri; undertiden opstaaer den tilfældig. Indianerne bruge ofte om Foraaret at antænde Prairigræsset, baade for at skaffe deres Heste frisk Foder og for at bane sig bekvemme Veie. Den af Vinden fremdrevne Flamme løber med en saadan Hurtighed over Prairien, at den undertiden indhenter Indianerne, om de endog flygte paa deres bedste Løbere. Grunden hertil er dog ikke, at Flammen kan løbe hurtigere end Hestene, men disse blive standsede af det lange Græs, som hemme deres Løb. Bliver en Rytter saaledes indhentet, standser Hesten og bliver snart indhyllet af Flammerne, som altid finde ny Næring i den tørre Vegetation.

Da Vinden havde en Retning, som ikke førte Flammen paa Indianerne, var Faren snart forbi, og efter en lang og besværlig Reise betraadte hele Troppen Landsbyen.

Denne bestod af en Mængde Hytter, der i det Hele taget vare opførte temmelig net, og de havde i Almindelighed et Slags Kuppel, som i de varme Dage var Familiernes Forsamlingssted. Det Indre indeholdt ogsaa sine Behageligheder; saaledes vare alle Senge forsynede med Forhæng, og over hver Seng var en lang Stang, hvorpaa Vaaben, Piber og andre Sager vare ophængte i symmetrisk Orden.

Ved sin Ankomst blev Davidson Vidne til et sælsomt Gjøgleri, der, som vi ville see, kunde kommet ham dyrt at staa.

I lang Tid havde der hersket stor Tørke, som truede med at ødelægge Mais- og Sædemarkerne. Medicin-Mændene eller Besværgerne vare satte i Virksomhed for at skaffe Regn, og de yngre Mænd, som stræbte at naa den misundte Titel af en Medicin, havde den Opgave at forsøge deres Indflydelse.

Ceremonien gik saaledes for sig. En af Besværgerne besteg Kuppelen af en Wigvam og anraabte med Gebærder og Ord, Bønner eller Trusler, som han antog det bedst, Himmelens Skyer. Enhver havde fireogtyve Timer for at prøve deres Indflydelse; men imidlertid havde dette endnu ingen Virkning gjort.

Høvdingens Ankomst afbrød dette Gjøglespil, men dog kun for et Øieblik.

Davidson var en temmelig smuk og kraftig Mand, og vilde selv for et civiliseret

Fruentimmer have været et godt Parti; intet Under derfor, at Høvdingens Forslag, at en Indianerinde skulde ægte ham, fandt Fleres Bifald. Endelig blev det bestemt, at han skulde giftes med en ung Pige, Bastivana (Solhaar), og Brylluppet feires, saasnart der var indtraadt en Regnveirsdag. Man bandt ham derfor til Dørstolperne af en Wigvam, og Besværgelsesceremonien begyndte igjen.

Himmelen havde i lang Tid bevaret sin blaa Farve, og der var ingen Udsigt til, at den Besværger, som var i Virksomhed, skulde have Held med sig, og den hele Dag skete ingen Forandring. Men om Natten begyndte Regnen og tilsidst strømmede den ned af alle Himmelens Sluser. Til Ulykke for Davidson var den ledsaget af Torden og Lynild, som endog slog ned i den for Davidson udkaarne Bruds Hytte og dræbte hende. Man beskyldte nu Besværgeren for at være Skyld i denne Ulykke, og Pigens Fader forlangte af ham et Sonoffer for sin Datters Liv. Den listige Indianer vidste dog at redde sig selv ud af denne Fare og tilskrive en Anden hele Ulykken.

„Den store Aand," sagde han, „har viist, at jeg staaer i høi Gunst hos den, da den har ladet mig skaffe Regnen, og den vilde derfor ikke tillade, at en saadan Ulykke skulde udgaa fra mig. Den virkelig Skyldige er den hvide Mand. Allerede hans Nærværelse har ophidset Ildens Aand paa Prairien, og nu har den store Aand truffet hans Brud, for at sige Eder, at han ikke maa bo blandt Eder."

Slutningen af Besværgerens Tale syntes Tilhørerne saa indlysende, at Alles Øine truende hæftede sig paa Davidson, som indsaa, at der ingen Redning vilde være for ham. Høvdingen sammenkaldte strax en Raadsforsamling for at afhandle, hvilken Dødsmaade Fangen skulde undergaa. De forskjellige Forslag, som bleve fremførte, bleve vel ikke forstaaede af Davidson, men han kunde af de Vildes Miner og Gebærder slutte sig dertil. Endelig reiste Høvdingen sig, nærmede sig Fangen og overskar hans Baand. Derpaa undersøgte han hans Lemmer og tiltalte ham endelig:

„Du maa være en god Løber?"

Davidson troede at ane Høvdingens Tanker og svarede:

„Du tager feil; Du vil see, at dette Hul, som har boret sig gjennem min Læg, allerede i lang Tid har berøvet mig den Dygtighed, Du forudsætter."

„Godt!" sagde Høvdingen. „Man vil give Dig et Forspring. Undkommer Du, destobedre for Dig!"

Han greb Davidson ved Skuldrene og førte ham omtrent 50 Skridt bort fra Indianertroppen. Saasnart Davidson følte sig fri, begyndte han at løbe af alle Kræfter, og med et frygteligt Skrig styrtede den hele Sværm af Vilde efter ham. Der var et godt Stykke Vei, førend han kunde naa Missourifloden, over hvilken han havde betænkt at svømme, da han derved troede at lægge en Hindring iveien idetmindste for en Del af sine Forfølgere. Men var det sandsynligt, at han vilde naa saa langt? Det syntes at overstige menneskelige Kræfter. Til al Ulykke var Prairien bedækket med Græs, hvori Benene indviklede sig, og hvert Øieblik troede han at høre en Bues Bragen og føle en Pil trænge ind i hans Kjød. At vende Hovedet vovede han ikke, da han ikke turde tabe et Minut i sin Fart. Endelig, da han mærkede, at de Vildes Skrig blev svagere, vovede han at kaste et Blik tilbage og saae nu Høvdingen selv i Spidsen for nogle dygtige Løbere, i en Afstand af 100 Skridt. Den ulykkelige Davidson følte sit Mod atter vaagne og fordoblede sine Anstrængelser, som vare saa heftige, at Blodet sprang ham ud af Næse og Mund og rislede ned over hans Bryst. Jo mere han nær-

mede sig Floden, desto tydeligere hørte han Høvdingens Skridt bagved sig. Et andet Blik lod ham see sin Fiende omtrent 50 Skridt borte, men alene, og Davidson blev pludselig staaende, bestemt paa at sælge sit Liv saa dyrt som muligt.

Indianeren, forbavset over hans Standsning, blev ligeledes staaende for at udslynge det Spyd, hvormed han var bevæbnet, mod sit ulykkelige Offer; men hans Fødder indviklede sig i det høie Græs og han faldt. Davidson følte ny Kræfter; som en Løve sprang han løs paa sin Fiende, førend denne kunde staa op, rev ham Spydet af Haanden, spiddede den Vilde til Jorden og fortsatte igjen sit Løb.

Da Indianerne kom til deres Høvdings Lig, standsede de og hævede et Fortvivlelsesskrig. Davidson benyttede sig af dette Øieblikś Ro, kastede sig i Floden og naaede en skovbevoxet Ø, hvor han skjulte sig. Neppe var han kommen til Ro, førend han hørte de Vildes Hylen i Nærheden. Han saae dem kaste sig i Floden og svømme henimod hans Tilflugtsted; men deres Søgen var forgjæves, og de antoge, at han allerede maatte have naaet den modsatte Bred. De leirede sig dog ved Bredden, og Davidson maatte i to Dage forblive i sit Skjul. Men han var dog reddet.

Endelig den tredie Nat vovede han at lade sig drive ned ad Strømmen, og den følgende Morgen naaede han forhungret og udmattet St. Louis.

Ligs Bevarelse i frossen Jord.

Det er en bekjendt Sag, at man dybt i Jorden har fundet Mammouthdyr og Rhinoceros i en aldeles vedligeholdt Tilstand, skjøndt disse Dyr henhøre til en tidligere Jordperiode. Mindre bekjendt er det, at en historisk Persons Lig ligeledes er fundet bevaret. Da Peter den Store forviste sin Yndling Menschikoff, levede denne i Beresov og søgte ved gudfrygtig Bod at berede sig til Døden. Han arbeidede med egne Hænder paa en lille Trækirke, gjorde Tjeneste som Ringer og blev efter sin Død begraven tæt ved den. Denne Grav blev urørt i 92 Aar efter hans Død, indtil i Aaret 1821 hans Kiste blev opgraven. Man fandt den omgiven af frossen Jord, og Liget og dets Klæder vare aldeles ufordærvede. Den Forklaring man maa give en saa forunderlig Kjendsgjerning, maa være, at det frosne Jordlag, der aldrig er blevet optøet, har holdt Luftens Paavirkning borte. Denne Paastand bestyrkes ogsaa ved Undersøgelser af Capitain Beechey i Kotzebuesundet, hvor han fandt mange fossile Dyr i frosne Sand- og Leerlag. Man maa antage, at ved en eller anden Jordomvæltning f. Ex. Jordskjælv eller Hævelsen af en Bjergmasse, et saadant Cadaver er blevet bortført med Sandet og sunket ned til en Dybde, hvor Jorden bestandig — hvilket næsten overalt i Siberien kan findes — har været frossen og saaledes været istand til at vedligeholde sig selv og de Legemer, den indeslutter, i uforraadnet Tilstand gjennem Aartusinder.

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 19.

Et Besøg i et Par Fabriker i Manchester og Omegn.

Efter London gives der i hele Storbritannien ingen Stad, der gjør et dybere Indtryk paa de Fremmede, end Manchester. Aldrig saalænge Verdenshistoriens Strøm flyder, gaves der paa Jordkloden et Sted, som var Manchester ligt i ydre Stilling, i mærkværdig Virksomhed, i Varefylde, i Massen af Opfindelser og i moralske og politiske Phænomener. Da Læseren, som ikke kjender Manchester, ikke kan forstaa et almindeligt Billede af denne Stad, naar han ikke har betragtet de enkelte Dele, hvoraf dette Billede er sammensat, noget nærmere, saa indbyde vi ham til med os først at besee de enkelte Gjenstande, vi der havde Leilighed til at see — vi maa beklage, at det i Sammenligning med den store Mængde, der var at betragte, kun er saa lidt — og da at kaste et overskueligt og omfattende Tilbageblik paa det Hele. Naar man ankommer til en saa overordentlig By som Manchester og overvældes af den uhyre Masse, vover man i Begyndelsen neppe at gjøre et Skridt frem eller kaste Blikket omkring. Man undseer sig for at skue denne Kjæmpe lige i Øiet, indtil man først har forstaaet nogle Dele og da lidt efter lidt lærer at overskue større Dele og endelig det Hele.

Blandt de forskjellige beundringsværdige Ting, som man kan see i Manchester, indtage upaatvivlelig Bomuldsfabrikerne med deres Vidundere af Maskiner den første Rang; thi det er om dem, at alle Menneskers Interesse her dreier sig. Det er vanskeligt at angive alle de overordentlige og i Menneskeslægtens tidligere Historie uhørte Phænomener, som Kattunet har hidført.

Verden havde for hundrede Aar tilbage ingen Anelse om, at en slig Kjæmpe, der saa mægtigt forbinder Stater, der skaber saa mægtige Pengekræfter, der saa enormt skulde sætte et Rige som England i Bevægelse, nogentid skulde fødes, og nu staaer Kjæmpen der, som havde en Gud stampet ham op af Jorden. Man beregner Capitalen, som nu i England aarligt sættes i Omløb ved Bomulden, til 440,000 Lstrl. (omtrent 400 Millioner Rdl.)

Ved de Opfindelser, der med Hensyn til Bomuldsfabrikationen ere gjorte i England, viser Mennesket sig nu som væbnet med tusinde Hænder. Mange af de nyligt oprettede Spinderier have langt over 100,000 Tene ɔ: de producere det samme Arbeide som tidligere 100,000 Mennesker. Selv den dristigste Projektmager fra det forrige Aarhundrede faldt det ikke engang i Drømme ind, at Sligt kunde være muligt. Der indføres nu mere end 300 Gange saameget Bomuld til England som for hundrede Aar tilbage; i Aaret 1741 1,600,000 Pd., men i 1851 var Indførselen omtrent 600 Millioner Pund. Ingen af de mere betydelige Handelsgrene har oplevet en slig vidunderlig Tiltagen. Ved Hjælp af Bomulden er i den korte Tid af halvtredsindstyve Aar opstaaet et Samkvem mellem tvende af de mægtigste Stater paa Jorden, nemlig de nordamerikanske Fristater og Storbritannien, hvis Fylde er uden Lige.

Allerede i Aaret 1835 beløb sig Værdien af de fra Nordamerika til England indskibede Varer og Produkter til 65 Millioner Dollars, og man troede da, at dette var Culminationspunktet; den er imidlertid siden den Tid stegen til meer end det Dobbelte.

Blandt de forskjellige Maskiner, som ere blevne opfundne for Bomuldens Behandling, gives der enkelte, som f. Ex. Hr. Whitneis Rensningsmaskine, ved hvis Opfindelse og Indførelse eet eneste Folk, Nordamerikanerne, i 45 Aar vandt ikke mindre end 200 Millioner Lstrl. Hvilken anden Gren af menneskelig Opfindsomhed har givet lignende Resultater? Forinden sammes Opfindelse kunde man slet ikke forarbeide visse Arter af Bomuld. Ved denne Opfindsomhedsaand, der var virksom i Bomulden, ere ny Lande, som vi tidligere ikke havde kunnet vinde ved nogen Vare, ligesom blevne indvævede i de europæiske Interesser. China og Ostindien, disse kunst- og varerige Lande, hvor Bomuldstøi er den sædvanlige Klædning, og som ellers fortrinsvis tilsendte os Bomuldsvarer, have vi, stødende den urgamle Handelsstrøm ud af sin Retning, angrebet med deres egne Vaaben. Alt i Aaret 1836 blev der fra England sendt Bomuldsvarer til Ostindien for 2,582,000 Lstrl., og China modtog det samme Aar 10 Millioner Alen hvidt Bomuldstøi, 2,500,000 Alen farvet ditto, og 3 Millioner Pd. Bomuldsgarn.

Saaledes have Bomuldsfabrikaterne, hvis Pris de engelske Opfindelser i 20 Aar have nedsat til en Fjerdedel (i Aaret 1814 var Gjennemsnitsprisen paa et Stykke Calicot 24 sh. 2 d, i Aaret 1853 kun 6 sh. 1 d.) lært os, hvad intet af vore Kunstprodukter har kunnet, nemlig at vænne hine det fjerne Østens Folk til europæiske Varer og saaledes gjøre dem afhængige af os.

Mr. Culloch har beregnet, at ikke færre end 12 til 1400,000 Personer i England alene ere beskjæftigede med Fabrikationen af Bomuldsvarerne. Siden den Tid har dette Antal formeret sig tredobbelt. Tænker man sig hertil de Hundredetusinder, som beskjæftige sig med disse Stoffers Forhandling, Transport og Indskibning, tænker man paa de Stæder, der som Liverpool ere skudte iveiret med Udviklingen af Bomuldsfabrikationen, paa Havet, der vrimler af Skibe, ladte med Bomuld, paa de Millioner, der i Nordamerika, Ægypten, Brasilien og Indien arbeide og friste Livet ved Dyrkningen af Bomuldsplanten, vil man forbavses over det Resultat, som denne menneskelige Virksomhed, hvis Midtpunkt Manchester er, har frembragt.

Man sagde os, at vi ikke i Manchester selv, men i den nærliggende By Stockport kunde see de fuldkomneste af disse mærkværdige Fabriker, der paa en saa dominerende Maade arbeide paa mange Millioners Skjæbne. Vi toge desaarsag en Morgen med Jernbanen til denne Stad.

Man har beregnet, at der i en Omkreds af 12 engelske Mil om Børsbygningen i Manchester, foruden denne By, ligge ikke mindre end to Hundrede og firsindstyve Stæder, Flækker og Landsbyer, som alle mere eller mindre staa i Forbindelse med Bomuldsmanufakturerne, og som ere beboede af over 5/4 Million Mennesker. Udstrække vi denne Diameter endnu nogle Mile, saa have vi blandt andre følgende Stæder paa næsten alle over 20,000 Indvaanere: Ashton 40,000, Great-Bolton 30,000, Little-Bolton 25,000, Dean 25,000, Burry 18,000, Dunkinsfjeld 16,000, Eccles 30,000, Leigh 25,000, Maulefjeld 30,000, Middleton 15,000, Oldham 40,000, Pilkington 15,000, Rahdale 60,000, Saddleworth 18,000, Preston 40,000, Stockport 30,000, Wigan 50,000, og mange andre paa 10 a 20,000 Sjæle. De fleste af disse Stæder ere Manchesters i det

Mindre, ja mange af dem kunde man ansee som Forstæder af Manchester, da de i denne sidste By sig concentrerende Jernbaner sætte dem i umiddelbar Forbindelse med samme.

Men næsten for alle er Manchester den store Markedsplads og dens Børs dens Herskerinde. Man kalder i Manchester de Fabrikanter, som fra de omliggende Distrikter komme til Staden, country manufacturers, attending the Manchester markets (Landsfabrikanter, der besøge Manchester-Markedet). Af slige Manufakturister findes over 1500 anførte i Manchester directory (Veiviser).

Den Fabrik, der blev betegnet os som den bedst indrettede af alle existerende, var Dhrr. Orells i Stockport, „Orell's Mill". Det er eiendommeligt, at Englænderne fordetmeste kalde deres store Maskinværksteder Møller; det udledes af den Omstændighed, at de ældre Etablissementer lig Møller bleve drevne af Vand, men dette er siden Dampens Indførelse kun undtagelsesvis Tilfældet. I Orells „Mølle" sagde man os, at vi vilde kunne see alle de nyeste Forbedringer. Lige til den sidste Tid er nemlig Forbedringen af Spinde- og Vævemaskinerne stedse i Fremgang, og siden Hargreaves, Arkwrights, Cronplous, Withneys og Watts Tider, hvilke Alle føiede et væsentligt Stykke til en Bomuldmaskines store Hjulværk, har endnu hver Aartier bragt en eller anden uventet, overordentlig og følgerig Erfaring. En af de sidste af disse overordentlige Ting, en Opfindelse fra Aarene 30, er den saakaldte „selbfacting mule", nemlig en Tenvogn, der af sig selv ɔ: drevet ved Maskineri gaaer ind og ud. Tidligere maatte dette skee ved Menneskehænder, men nu have disse intet videre med hele Bævningen at bestille, end at indkaste og fordele det raa Bomuld og at sammenknytte de brudte Traade. Alle andre Operationer, Bomuldens Rensning, Kartning, Spinding, Paa- og Afhaspen og endnu flere andre Manipulationer blive ganske og tildels overtagne af Maskinerne. Det var maaskee muligt, at man i Fremtiden ogsaa kunde sætte Magasinet for den raa Bomuld og det til Opbevaring for de færdige Varer i Forbindelse med Fabriken, saaledes at Maskinerne uden Menneskehjælp modtog til Forarbeidning Raastoffet og pakkevis nedlagde det i færdig Tilstand i Magasinet; men fuldkommen utænkeligt synes det, at man nogensinde skulde kunde gjøre en Maskine saa følsom, at Sønderbrydningen af en fin Bomuldstraad kunde øve nogen Indflydelse paa den, og at en Indretning kunde blive truffen, som formaaede atter at udjevne disse smaa Uregelmæssigheder. Sammenknytningen af slige Traade synes altsaa at være den eneste Forretning, som stedse vil blive beroende i Menneskets Hænder.

Endogsaa det at fylde Ovnene i Dampmaskinerne med Kul har man frataget Mennesket. Ogsaa dette skeer ved Hjælp af Maskiner, som man kalder „self-feeders" (Selvfodrer). Man kjender dem, som man fortalte os, først for 8 Aar tilbage i England. Den fuldkomneste saae vi her i den orellske Fabrik, hvor det kom an paa regelmæssigt at forsyne en uhyre Dampmaskine paa 240 Hestes Kraft med det nødvendige Qvantum Kul. Om dette interessante Maskineri kan man omtrent gjøre sig følgende Forestilling: Fra Kulkassen gaa store Tragter af Træ ned i det Rum, hvori Ovnmundingerne befinde sig; foran hver Munding kommer Tragtens snevre Ende. Kullene ere slagne i lutter smaa Stykker, og blive fra oven af fyldte i Tragterne. For neden falde de i en lille Jernkapsel paa et sig rask omdreiende lille Hjul med Vinger, som staaer i Forbindelse med Dampmaskinen selv og bliver sat i Bevægelse af den. Vingerne paa Hjulet gribe nu Kulbrokkerne og kaste dem stedse i lige Qvan-

titeter ind i Ovnen og tilmed saaledes, at de aldrig ophobes paa et og samme Sted, men som en ligeligt falden Regn fordele sig deri. Ligeledes kunne Folkene stille Hjulet saaledes, at denne Kulregn bliver enten stærkere eller ringere. Man har Intet videre at gjøre derved, end stedse at holde Tragterne fulde af Kul og fra Tid til anden at stille Hjulet. Ogsaa gaaer der paa denne Maade ingen Varme tilspilde, som ellers er Tilfældet ved den hyppige Aabning og Lukning af Ovnen.

De fleste andre Mills ere først efterhaanden naaede til deres nuværende Størrelse, og de forskjellige Opfindelser og Forbedringer ere først Tid efter anden indførte. Men den orellske Mølle har det Fortrin, at den strax er indrettet i dens nuværende Størrelse og med Benyttelse af alle ny Opfindelser paa engang af een og den samme Bygmester og efter en eneste Plan. Det er et fuldstændigt Bomuldsfaktori, det er den raa Bomuld, som den kommer fra Amerika eller Ægypten, der bliver taget i Arbeide, renset, spundet, vævet. Den har ikke mindre end 1300 looms (Væverstole). Disse vare alle i et og samme Rum weawing-room, og 650 Piger beskjæstigede dermed. Den snurrende Drift i det store Rum slog os imøde som Larmen af det store Oceans Brænding.

Power-loom, den af Dampkraft drevne mechaniske Væverstol, eller kortere Kraft-Væverstolen, arbeider ikke alene ti Gange saa rask som hand-loom (Haand-Væverstolen), men ogsaa langt bedre. Vævet bliver langt jævnere, da hvert Slag af Maskinerne er langt ligeligere end det, den menneskelige Haand giver. Hver power-loom skaffer paa een Dag et Stykke Calico tilveie. Fabriken giver altsaa paa een Dag 1300 Stykker Calico, eller i et Aar paa omtrent 300 Dage (naar man fradrager Festdagene) 390,000 Stykker Calico. Heraf fremgaaer, at een Million Mennesker, som ere bevæbnede med Maskiner, nu i England udrette ligesaameget, som tidligere 100 Millioner Mennesker. I de sidste 50 Aar er der sandsynligvis spundet og vævet ligesaameget Bomuld, som hele den tidligere Menneskeslægt har gjort i en hel Række af Aarhundreder.

I det Hele taget ere i England nu (1853) 250,000 power-looms beskjæftigede med Arbeide i Bomuld. Vinder Eieren af en Fabrik som den orellske ogsaa kun een Schilling paa hvert Stykke Calico, saa giver dette ham et aarligt Udbytte af 390,000 Shillings eller lidt over 174,000 Rd., og man begriber derfor, hvorledes slige Formuer som f. Ex. Robert Peels Faders, der aarlig gav en Indtægt af 50,000 Lstrl., kunne erhverves ved disse Maskiner og det i en enkelt Mands Levetid.

Vi saae paa Fabriken en ved Dampkraft dreven Kjæmpesprøite, som behersker den hele, sex Stokværk høie Bygning og som i faa Øieblik kan overøse den med enorme Qvantiteter Vand. Den føielige Fabrikherre vilde lade Sprøiten spille for at vise os dens Virkning, men neppe var Vandet kommet op i Pumpen, førend vi saae en Mængde Mennesker vinke og raabe ud af Vinduerne. I Begyndelsen agtede man ikke derpaa og pumpede fort, men da vi kom op, fandtes det, at en hel Etage i faa Øieblikke var ganske oversvømmet. Til vor Skræk var Vandet ogsaa trængt ind i Magasinet for den raa Bomuld og havde der foraarsaget en slem Ødelæggelse, da Rørene, som førte Vandet igjennem hele Bygningen, ikke havde været tillukkede.

Som sagt, denne Fabrik var en af de bedst indrettede, og dog fandt vi Luften i Rummene næsten qvælende. derhos forskrækkedes vi over de smalle Gange mellem Maskinerne og de rullende Hjul. Gulvet var desuden fuldt af Olie og saa glat som et Speil, sandsynligvis for at intet Smuds skulde

sætte sig fast. Kurvene eller Kisterne, hvori den spundne Bomuld blev befordret videre gjennem Etagerne, bestode af Bøffelhuder, der let glede hen ad det fidtede Gulv. En 200 Fod høi Skorsten stod paa en lille Høi ved Siden af Fabriken og førte Røgen og Dampene op i Luften.

I den saakaldte „Factories-regulation-act" indeholdes Bestemmelser om Arbeidet i de engelske Fabriker, og Extrakter af denne Akt ere opslagne ved alle Indgange til Salene, som f. Ex. at Good-Friday og Christmas-day ere Festdage, og at der desuden endnu gives 8 half holy-days (Halvfestdage), at Børn under 9 Aar slet ikke maa beskjæftiges i Fabriken og Børn mellem 9—13 Aar kun 9 Timer om Dagen, de over 13 Aar i det Høieste 12 Timer.

Fordelingen af disse 12 Timer er naturligvis overladt Fabrikherren selv. I den af os besøgte Fabrik var Fordelingen følgende: Vinter: Maskinen begynder (Engine starts) Kl. 6 Morgen; Maskinen standser (Engine stops) Kl. 8, Frokost; starts Kl. 8, 30" — stops Kl. 12, Middag; starts Kl. 1, stops Kl. 4, Vesper; starts Kl. 4, 30", stops Kl. 8, Aften. Sommertid begynder Arbeidet Kl. 5, 30" om Morgenen, ellers er Fordelingen af Arbeids- og Hviletiden som anført. Dette gjentager sig i alle Fabriker og paa samme Maade. Et meget compliceret og vidtløftigt Capitel er det om time recovered (forsømt Arbeide); naar Arbeiderne nemlig ere komne for seent, saa kunne de, naar de ikke ville lade sig noget af Lønnen aftrække, indhente det Forsømte; men da en Maskine paa 240 Hestes Kraft ikke kan sættes igang for enhver Efternøler, saa opstaaer der altid en Vanskelighed. For at alle disse Bestemmelser nøie kunne blive overholdte, ere Manufacturegnene inddelte i visse Districter, og hvert District har sin egen Faktori-Inspektør. Fabrikvæsenet er af en saa eiendommelig Art, og det giver den Enkelte en saa stor Magt over en Mængde Medmennesker, at Englænderne, hvormeget de end ere imod Regjeringens Indblanding i private Anliggender, have seet sig nødsagede til hermed at gjøre en Undtagelse og at taale dette Tilsyn. For at lette de stakkels Fabrikfolk, der ville beklage sig, dette saameget muligt, stod i selve Forhallen skrevet med store Bogstaver: Any person, desirous writing to the Inspector of the District, must address his letter in the following way etc. (Enhver, der ønsker at skrive til Distriktets Inspektør, maa adressere sit Brev saaledes osv.) Det var ønskeligt, at dette Exempel fra de engelske Fabriker ogsaa fandt Efterligning i mange andre Tilfælde. Hvor ofte vilde det være godt, naar det uvidende Publikum i Forsalene eller paa Gadehjørnerne fik Underretning om, hvor og hvorledes man havde at henvende sig for at besvære sig over dette eller Hint.

Gaves der ikke saamange lignende Ting i England, kunde man sige, at Synet af Stockport var det eneste i sit Slags. Den ligger paa en Flods steile Bred, Floddalen er dyb, og Husene strække sig paa begge Sider ned i Dalen. Hen over Dalen fra den ene høie Bred til den anden, gaaer en kjæmpemæssig Viaduct, der paa 22 pragtfulde Buer tillige fører en Jernbane ad London. Buerne ere 100 Fod høie, store og rummelige og hvælve sig over Husene og over Alt, hvad der ligger i Dalen. Under den ene af disse Buer løber Floden. Skjøndt lignende Værker ere noget Sædvanligt i England, saa udmærker dog efter vor Mening den stockportske Viaduct sig fremfor alle andre i England.

Man kan henføre alle de i Manchester fabrikerede og for Handelen bestemte Bomuldsvarer til tre Hovedafdelinger, nemlig for det Første Tvist

eller Garn, dernæst hvidt eller ufarvet Bomuld (white cottons) og endelig trykket og farvet Kattun (printed and dyed cottons). Det er værd at mærke, at et temmeligt lige Qvantum af disse tre Klasser fra England gaa til Udlandet, eller idetmindste saa temmeligt for den samme Sum for hver Klasse, nemlig i Gjennemsnit for mellem 6 og 7 Millioner Lstrl. Til intet Land gaaer nu saameget Tvist som til Tydskland, nemlig 30—40 Millioner Pund; men dette vil forhaabentlig snart forandre sig paa Grund af de tydske Spinderiers raske Opsving. For det farvede Kattun er Brasilien og de forende Stater i Nordamerika bedre Kunder for England end Tydskland, og med Hensyn til hvide Bomuldsvarer staaer Tydskland langt tilbage for mange andre Stater. Men Englands bedste Kunde er det britiske Rige selv; thi af sine Bomuldsprodukter forbruger det selv den største Part.

Spindingen af Tvisten og de hvide Tøiers Væ vning havde vi tilstrækkeligt beseet saavel i Stockport som andre Steder; men vi ønskede ogsaa at see et betydeligt Farverværk. De trykke her hovedsageligt med Messingcylindre, paa hvilke Mynstret er indgraveret. Dog viste man os i et stort Trykkeri ogsaa som en Curiositet et Rum, hvori nogle Bloktrykkere (Block-printers) sadde, som trykkede med Træblokke efter den gamle Maade, og udskare dem. De stakkels Folk, fordetmeste nær ved Oldingsalderen, kunde ikke indøve sig i nogen anden Forretning, og Fabrikherren lod dem af Medlidenhed blive ved deres gamle Haandtering; men snart vil der ikke mere kunne findes nogen Bloktrykker.

Trykkeriet arbeider, som mange af de manchesterske Fabriker, hvem det mangler paa Bestillinger, kun den halve Tid. I flere Rum af dette Trykkeri fandt vi derfor flere fattige og ubeskjæftigede Arbeidere „out of employment”, siddende ved Kaminen og, hensjunkne i dyb Sørgmodighed, varme sig ved Ilden. „Det er et sørgeligt Syn,“ sagde Værkets Opsynsmand, der førte os omkring, „at see disse stakkels Folk, der gjerne vilde arbeide, men som vi, naar vi ikke ville gjøre Bankerot, med den bedste Villie ikke kunne give Arbeide. Da vi tillade dem her i den kolde Aarstid at varme sig ved Ilden, komme de hid og sidde uvirksomme paa det Sted, hvor de tidligere vare flittige, og skue misundelige paa den anden Halvdel af deres Kammerader, hvem vi kunne give Arbeide. Ogsaa have de her bedre Ly end i deres eget Hjem.“

„Hvo ere I da?“ tiltalte jeg en af de Gamle, der sadde ved Kaminen.

„O! Herre, vi ere Mænd uden Beskjæftigelse.“

„Hvad er Eders Haandværk?“

„Jeg er Bloktrykker. Men ved denne Stilstand i alle Ting er jeg alt i flere Maaneder uden Arbeide.“

Kunne I da ikke beskjæftige Eder med noget Andet? Forstaa I ellers Intet?“

„Intet, Herre. Jeg er opdraget for Bloktrykning og forstaaer intet Andet. Tidligere havde jeg en Ko og en lille Have, som min Kone passede og beplantede. Hun er død forrige Sommer og al min ringe Eiendom er gaaet tabt som Følge af de slette Tider.“

„Fortvivl blot ikke, Tiderne kunne maaskee snart forandre sig.“

„Der er intet Haab, Herre! At dø af Hunger, det er en Bloktrykkers Lod. Intet Haab, intet Haab“ — tilføiede den Gamle endnu engang, idet han sukkede og fordybede sit Blik i Gløderne i Kaminen.

Naar mange rige Folk gav sig Tid og Lyst til at underholde sig med slige ulykkelige Oldinge, saa maatte — tænkte jeg — dette føre til Oprettelsen af mange herlige Anstalter til Afhjælpning af saamegen Nød og Elendighed. Men til min Bedrøvelse hørte jeg kun lidet Trøsteligt derom. Pengepungen er heller

ikke i England blødhjertet og jo fuldere desto haardere.

Medens vi endnu stode blandt disse Folk, kom en Factoriinspektør ind og kaldte en af dem frem: „Tom, jeg har noget at bestille for Dig!“ Alle saae misundelige, men tavse efter den med Arbeide Beskjærede.

Havde det ikke været for disse stakkels Folks Skyld, vilde de mange Processer og Indretninger af dette Værk have skjænket os stor Glæde, hvorledes de hvide Tøier rask vikle sig frem under de geskjæftige Cylindre, hvorledes Farverne først ere matte og mørke, og da, efterat være undergaaede forskjellige Processer, lidt efter lidt blive lyse og glindsende, og det hele 100 Alen lange Stykke straaler i 5 til 6 forskjellige Farver og de pragtfuldeste Blomsterguirlander. Man sagde mig, at ved den hurtige Samfærdsel, som er en Følge af Jernbanen, og ved Dampmaskinernes energiske Virksomhed, Tilfælde, som følgende, ikke alene kunne, men ogsaa virkelig ere forekomne. Et Parti raa Bomuld blev fra Manchester bestilt i Liverpool. Liverpooler-Kjøbmanden erholdt Brevet om Aftenen og lod Bomulden, som den i Baller var kommen fra Amerika, strax den samme Aften bringe ud af Magasinet. Den næste Morgen Kl. 3 blev den af det utrættelige Locomotiv med Stormens Hastighed bragt til Manchester, hvor man Kl. 7 Morgen modtog den i Bestillerens Faktori. Ballerne bleve aabnede, udpakkede og overgivne til Maskinen, som med en vidunderlig Hurtighed opplukkede og rensede den, dernæst forvandlede den til brede, fine Slør, disse Slør til concentreerte smalle Baand, og disse løse Baand til tynde fine Traade, 30 Hanks paa et Pund (en Hank har 800 Alen). Kl. 11 blev det saaledes spundne Garn overgivet til power-looms og disse gjorde endnu i rette Tid før det sidste Banetogs Afgang til Hull saameget færdig, at man kunde sende et Handelshus i Hull en Prøve, der besad de Ovaliteter, som det ved Bestillingen fra igaar var forlangt. Da der den anden Morgen kom den Efterretning fra Hull, at Tøiet havde vundet Bifald og at man ønskede at forstørre Bestillingen, saa lode de vedkommende Herrer i Manchester alle deres power-looms arbeide og afgave endnu samme Dag et Parti af det fuldfærdige Tøi til Farverværket. Der blev det trykt, tørret, glittet, faconneret og indpakket, og den tredie Aften efter Bestillingen lod man de første 1000 Stykker Calico afgaa til Hull; de øvrige fulgte i de næste Dage.

Blandt de forskjellige store og smaa ny Maskiner, som jeg saae i dette Værk, interesserede mig især de saakaldte hydrolic extractors (hydrauliske Extractorer) til at uddrage Vandet af Kattunstykkerne. Det var Kobberbøsser, hvis Sidevægge overalt vare gjennemborede; de fugtige Tøier bleve pakkede ind i disse Bøsser, 20 til 30 Stykker paa engang, hvorpaa Bøsserne bleve tillukkede og ved Dampkraft satte i en svingende Bevægelse. Denne er saa stærk, at Tøierne paa Grund af Centrifugalkraften med stor Magt blive pressede mod Bøssens Vægge; den udpressede Fugtighed flyder da ud af Hullerne. Naturligvis ere atter Bøsserne indesluttede i andre Kapsler, for at Vandet ikke skal stænke omkring. Efter en kort Tids Forløb bliver Tøiet, som paa denne Maade hurtigt er blevet tørt, taget ud.

En af de interessanteste Afdelinger af Trykkeriet var dets patern-room (Mynsterkammer). Der var i samme ikke mindre end 3000 Kobber-Cylindre med forskjellige indgraverede Mynstre opstillede. Man sagde os, at der alene i disse Cylindre stak en Capital af 50,000 Lstrl., hvilket ogsaa harmonerede med andre Angivelser, hvorefter hver Cylinder, graveret og færdig, skulde

koste 10, 15 og 20 Lstrl., Alt efter Størrelsen og Graveringens Vanskelighed.

I Regelen bliver et Mønster ikke brugt længere end 12 Maaneder, og kun naar det særdeles falder i Publikums Smag og derved erholder en stor Udbredelse overalt, trykker man 2 Aar dermed. Tegnerne og Kobberstikkerne, som udfinde, tegne og gravere disse Mynstre, blive betalte høiest af alle Arbeidere; thi det maa ikke alene være Folk af original og uudtømmelig Imagination, men de maa ogsaa besidde nøie Kjendskab til de chemiske Videnskabsgrene, som angaa deres Fag; thi var dette ikke Tilfældet, vilde de ofte levere Tegninger, som Farverne, paa Grund af tvende sammenstødende Farvers Uforenelighed, ikke kunde udføre.

Paa Kundskaber mangler det ikke Englænderne, men vel paa Phantasi og Smag. Derfor findes der ofte Franskmænd ansatte i de engelske Silke- og Bomuldstrykkerier og Væverier. Hvor man ikke kan faa dem, søger man i det Mindste at skaffe sig de nyeste franske Mynstre, og mange Folk finde deres Livsophold derved, at de hurtigt og strax ved deres Tilsyneladelse vide at forskaffe sig de nyeste Dessins, som de da dyrt nok sælge til de manchesterske Calico-printers (Kattuntrykkere).

Det Trykkeri, som vi besaa, trykkede i mange Aar ikke mindre end 1¼ Million Calico, og dog var det ikke det største i Manchester; nu, hvor Arbeidskraften kun blev benyttet halvt, leverede det dog efter en Beretning 12,000 Stykker om Ugen.

Fiskerbørn.

(Hermed et Lithographi.)

Det medfølgende Billede er af den norske Kunstner **C. Tiedemand**, der ved sine Malerier — i Særdeleshed Billeder af norske Situationer — har skaffet sig et berømt Navn baade i sit Hjem og i Udlandet. Maleriudstillingen i Paris i forrige Aar har endnu mere skaffet hans Dygtighed en fortjent Anerkjendelse.

Rosenolie.

Rosenolien kommer fra Damascus, Aleppo og andre Egne i Asien, men den mest agtede er den fra Adrianopel. Den Rose, man sædvanlig bruger, kaldes Oka Giell (den tunge Rose), som ligner Maanedsrosen, men ikke er saa vellugtende, som denne pleier at være i Europa. Blomsterne blive samlede, førend de ere fuldkommen udfoldede og medens Natteduggen endnu sidder paa dem; Bladene blive omhyggeligt afplukkede og kastede i et Kobberkar, hvori man let skjærer dem itu. Karret bliver dernæst fyldt med Regnvand og saalænge holdt over en svag Ild, indtil de komme i Kog. Paa denne Maade udsvede de olieagtige Dele og svømme op paa Overfladen, hvorfra man med Benskeer skumme dem af og gjemme dem i Flasker, der omhyggelig ere lukkede med Bomuld og en Blære. Der gives endnu en anden, finere Maade at tillave Rosenolie paa: man kaster nemlig Bladene i flade Lerkar, som ere fyldte med Regnvand og udsætter dem for Solens Straaler, som ere kraftige nok til at udtrække Olien. Denne Fremgangsmaade koster mere Tid, men leverer en langt renere Essents og Prisen herpaa er langt høiere end for den anden Sort.

Fiskerbörn.

En ostindisk Historie.

Omtrent to Aar før min Ankomst til Bombay var en Lieutenant Bellamine forsvunden paa en hemmelighedsfuld Maade, der lod det være usikkert, om han var falden i en Skjærmydsel med Pindarerne, eller om han havde forenet sig med disse vilde Oprørere og frivilligt var bleven i et eller andet af deres Forter. Hans tidligere Opførsel gav denne besynderlige Historie en Slags Sandsynlighed, thi han var bekjendt som en rask, tankeløs Knøs, der var udmærket ved sin Tapperhed men ogsaa hyppigt kom i alleslags Klammeri og Gjæld. Som Følge heraf stod han paa en spændt Fod med de fleste høiere Officierer, men han var desuagtet godt lidt som Selskabsmand paa Grund af sine udmærkede Conversationsgaver og en vis behagelig Munterhed, der pleiede at forvandle den stive Tone i Bombay til en uvilkaarlig Munterhed. Disse Egenskaber skyldte han sandsynligvis sit Giftermaal med en meget elskværdig Dame, som hans uregelmæssige Liv og endelige Forsvinden efterlod i Staden i en næsten sindsforstyrret Tilstand. Hans egen Skjæbne var kun Gjenstand for Forundring og Nysgjerrighed, men hans Kones opvakte almindelig Medlidenhed. Hvis der havde været sikkre Efterretninger om hendes Mands Død, vilde hendes Stilling have været meget mindre sørgelig; hun kunde have indskibet sig til England og skjøndt hendes Venner der efter Sigende vare fattige, vilde hendes Pension som Officiers Enke dog sikkre hende mod Mangel. I sin nuværende Stilling var hun beklaget og agtet af Enhver. Hun manglede ingen Hjælp, som hun muligvis kunde ønske, men hun afslog i Almindelighed enhver Bistand, undtagen af en eller to Venner, hendes Mands Slægtninge. Det var i den ene af disse Herrers Hus at jeg første Gang saae hende.

I den tørre Aarstid forlade de engelske Indbyggere i Bombay sædvanligvis deres Huse i Byens indesluttede Gader og flytte til midlertidige Boliger, der ere byggede paa en lille Slette mellem Fæstningen og Havet. Nogle af disse Sommerboliger ere rummelige Bygninger med en Gaard, Stalde, Kjøkken, Hytter til Tjenestefolkene, Altsammen bygget af Stænger og Rør; Beboelsesleiligheden er gjort tæt ved en Beklædning af Leer. En anden Slags Boliger bestaa af store Telte, der sædvanligvis eies af Militaire; deres skinnende hvide Udseende giver den hele Scene et særegent Liv, naar de saaledes staa strøede hen over det Grønne, medens Negrene bevæge sig udenfor dem, og Hestene, ja undertiden endogsaa en Kamel sees i Forgrunden. Denne Udsigt nydes bedst fra den ligeoverfor liggende Skraaning ved Bombays Esplanade, hvor det fjerne Hav og den lille Ø Colabbe i Baggrunden, fuldstændiggjøre Maleriet. Jeg havde en Aften været der med en militair Ven ved Navn Malloch og havde dvælet til længe efter Solnedgang for at indaande den kølige Søluft. Teltene skinnede endnu ganske hvide i Stjernelyset, og vi gik langsomt fremad, idet vi undertiden standsede for at see paa de Figurer, der bevægede sig rundtom den lille Leir og en eller to Gange betragtede nogle Par, der dandsede foran Teltene. Et Parti, der syntes at nyde denne Bevægelse med megen Livlighed, havde to Fløiteblæsere, hvis Musik gav dem en forøget Tiltrækningskraft. Hele Scenen var usædvanlig smuk; men Malloch, hvis Opmærksomhed fuldkommen var fængslet af Musiken og Dandsen, udbrød pludseligt: „Det er Castlakes Telt; lad os gaa derned. Der er for Tiden en Dame hos dem, som jeg længe har ønsket at see."

„Vi kunne jo gjerne gaa," sagde jeg, vel vidende, hvor vanskeligt det vilde være at holde min hestige Ledsager tilbage, og desuden overbevist om, at vi vilde blive meget venligt modtagne af min tappre Ven og hans gjæstfri Kone.

Vi gik altsaa ned ad Esplanaden, og idet vi sprang over det Rækværk, hvormed den var omgivet, nærmede vi os snart de Dandsende. Scenens Livlighed forøgedes bestandigt, eftersom vi kom nærmere og nøiere kunde skjelne Selskabets Udseende og Stemmer; men paa samme Tid begyndte jeg at føle lidt Forlegenhed over vor Paatrængenhed og ønskede, at jeg ikke havde været saa villig til at give efter for min flygtige Kamerad. Just i rette Tid til at befri os for vor Forlegenhed, mødte vi min Ven, Major Eastlake, der havde fjernet sig fra Teltet for at nyde den smukke Scene i Frastand. Han indbød os øieblikkeligt til at forene os med Selskabet; medens vi fulgte ham derhen, fortalte han, at han havde modtaget Ordre til at overtage Commandoen over et Detachement, der om et Par Dage skulde udskibes til Ahmednugjur, og at nogle af hans Venner derfor vare komne for at sige ham Farvel.

Da vi naaede Selskabet, traf vi Begge forskjellige Bekjendte, og Malloch var snart ganske optagen af Dandsen og Musiken, da han selv var en udmærket Claveerspiller. Efter nogen Tids Forløb begyndte han at see sig om efter en Dame; idet han gik forbi dem, der sadde ham nærmest, henvendte han sig til en Dame, der sad afsides i en Krog af Verandaen, saa det næsten saae ud, som om hun var bleven overseet. Jeg lagde Mærke til, at hans første Bevægelse henimod hende blev bemærket af Major Eastlake med en Slags misfornøiet Forundring, og at han gjorde et Skridt fremad som for at hindre min Kamerad i at udføre sit Forsæt; han kom imidlertid for seent, da Malloch med sin sædvanlige Heftighed allerede havde nærmet sig og udbedt sig den Ære at dandse med hende. Damen svarede kun med en let Rysten paa Hovedet. I samme Øieblik kom Major Eastlake til og sagde i en særegen Tone, som Malloch sikkert burde have følt som en Bebreidelse: „Dette er min Ven, Mr. Malloch, Frue; Mrs. Bellamine dandser ikke, Mr. Malloch." Malloch, der kjendte den unge Dames Historie, lod til at skamme sig over sin Fremfusenhed. Han svarede med et ærbødigt Buk, idet han bad om Tilgivelse for sin Paatrængenhed i Haab om, at Mrs. Bellamine ikke følte sig saaret. Damen svarede kun med en meget let Hovedbøining og et melankolsk Smiil, medens Major Eastlake lyttede til ethvert Ord med øiensynlig Utaalmodighed. Malloch gik endelig bort og satte sig paa en Stol ved Siden af mig.

„Hvilken en elskelig Skabning," sagde han; „hun er smukkere end nogensinde."

„Smukkere end nogensinde?" spurgte jeg. „Har du da tidligere seet Mrs. Bellamine?"

„For flere Aar siden," svarede han. „Jeg saae hende, før der endnu var Tale om, at hun skulde til Indien for at blive forladt af den Daare, hun ægtede. Jeg vilde ønske, at De kunde blive forestillet for hende."

„Ikke hvis det skulde gjøre mig forrykt, saaledes som det lader til at have gjort Dem, Malloch," svarede jeg. „De skulde have agtet hendes Affondring fra Selskabet, og jeg haaber, at De vil erindre, hvor høit Major Eastlake og hans Kone sætte hende."

„O, hun behøver ikke deres Anbefaling hos mig, men jeg kjender Mrs. Eastlake; Majoren er en gammel Stivstikker, men han reiser jo om et Par Dage, og da skal jeg faa en bedre Præsentation end hans."

Medens han talte, bemærkede jeg, at Major Eastlakes Opmærksomhed var fæstet paa mig, og en let Bevægelse tilkjendegav mig hans Ønske, at jeg skulde bane mig Vei hen til ham. Jeg var snart ved hans Side, og efter et Par Ord om ligegyldige Ting sagde han: „Jeg seer, at Deres Bekjendt er tilbøielig til at henvende sin Opmærksomhed paa vor stakkels Veninde, Mrs. Bellamine. Jeg veed, at alt Sligt, og især deleshed fra en saa flygtig Person som Malloch, er hende ubehageligt, og jeg tager mig derfor den Frihed at paabyrde dem en Formynders Arbeide, hvilket Ingen saa godt som De kan paatage sig uden med Risico af at fornærme Deres Ven eller at besvære Mrs. Bellamine."

Jeg bukkede, da jeg satte megen Pris paa hans gode Mening, og han vendte sig øieblikkeligt om for at præsentere mig for Damen. Hun saae op, og jeg troer aldrig at have seet et yndigere Ansigt end hendes; hun havde mørke Øine og Haar og var bleg, saaledes som de engelske Damer i Almindelighed blive, naar de have boet nogle Aar i Indien; hendes Hud var saa klar og gjennemsigtig, som jeg sjeldent har truffet, og skjøndt hendes fine, regelmæssige Træk bare Præg af Melankoli, afspeilede de dog med en rolig Aandrighed Alt, hvad hun i Samtalens Løb værdigede at skjænke sin Opmærksomhed. Jeg indlod mig i Conversation med hende og traf i hende en mærkværdig Undtagelse fra de fleste af vore orientalske Damer, der sædvanligvis strømme over af Snak om Baller, skandaleuse Historier, om deres Bekjendtes Gjæld og Forlegenheder og andre slige Bagateller, der foregaa i deres indskrænkede Kreds. Enten kjendte hun ikke disse Ting eller talte idetmindste ikke derom, og jeg kastede mig nu over Literaturen for dog at sige Noget. Her svarede hun med Indsigt, og jeg fandt snart, at hun levede i en egen poetisk og phantastisk Verden, der kun sjeldent bliver betraadt af orientalske Damer. Hendes Sorg og afsondrede Liv havde tilintetgjort hendes Lyst til Selskabelighed, men ikke hæmmet hendes Tankers Flugt. Alle hendes Tilbøieligheder lode imidlertid til at være alvorlige; Cowper, Beatlin, Graham og Montgomery forsynede hende med de rigeste og skjønneste Hentydninger; men af den vilde, mørke, uregelmæssige Byron lod hun ikke til at kjende een Linie. Den Villighed, hvormed hun skattede mine Bemærkninger, og hendes egen Erindrings omhyggeligt valgte Forraad lod mig ikke længere i Forundring over den Ærbødighed, med hvilken hun blev betragtet af de faa Venner, for hvem hun aabnede sine rige Skatte.

Da vi skiltes, sagde Major Eastlake: „Nu undrer De Dem vel ikke mere over den Interesse, vi føle for Mrs. Bellamine. Hendes Stilling bliver gjort endnu mere piinlig ved de forskjellige Rygter, der bestandig blive bragte angaaende hendes Mand, som hun elsker oprigtigt; thi uagtet hans Daarskaber kjendte og skattede han hendes Værd. Jeg troer virkeligt, at hendes Sorg mest kommer af de Skygger, der ere blevne kastede paa hans Ære. Hvad mig angaaer, troer jeg dem ikke. Jeg veed, at den stakkels Henry var fremfusende og uforsigtig; men han var en krigersk Aand og kunde aldrig blive Renegat. Min ny Stilling vil snart sætte mig istand til at anstille virksomme Efterforskninger efter ham. Hvis han er ilive, skal jeg nok finde Midler til at naa ham, og dersom han er falden hæderligt, skal jeg faae Visheb derom. Imidlertid gjentager jeg endnu engang min Bøn til Dem; thi jeg har hørt og seet nok af Mr. Malloch til at frygte, at han kan vække min Uro."

Han tog Afsked fra mig med disse Ord, og jeg saae ham ikke mere før han reiste.

Hans Forsigtighed fremskyndede imidlertid snarere, hvad han frygtede. Malloch var stødt over det Hensyn, der vistes mig, og han havde ikke forgjæves pralet af sit Bekjendtskab med Mrs. Eastlake, der paa ingen Maade nærede samme Interesse for Lieutnant Bellamines Skjebne som hendes Mand; da hun fuldt og fast troede, at han var død, glædede hun sig ved Tanken om at kunne stifte et nyt Parti for hans Enke. Malloch var endogsaa snu nok til at gjøre mine Besøg noget mindre kjærkomne hos denne Dame, end de tidligere havde været, saa at jeg kun havde liden Leilighed til at erfare, hvad der foregik. En eller to Gange talte Mrs. Bellamine med den dybeste Følelse til mig om sin Mand, uden at det lod til, at hendes Tillid til ham i mindste Maade var rystet; hun sagde tillige, at hvis Major Eastlake hørte Noget om ham fra paalidelige Kilder, vilde han først skrive til mig derom. Jeg hentydede engang til den Omstændighed, som Malloch havde omtalt, at han havde truffet hende i England.

„Captain Malloch er her Mrs. Eastlakes Gjæst," sagde hun, „og jeg kan ikke være uhøflig imod ham; men aldrig, hverken i England eller i Indien, har jeg havt Grund til at ansee ham for en fintfølende og ærekjær Mand." Hun sagde ikke mere, og denne Gjenstand blev aldrig senere berørt.

En Dag, da jeg var i Besøg i Huset, gik jeg tilfældigvis ned i Haven og stod just og hjalp Gartneren med at binde en orientalsk Jasminplante op ad Sidevæggen paa en Veranda. Mrs. Bellamine var imidlertid just kommen ind i denne Del af Huset og Captain Malloch, der ogsaa var ankommen, mødte hende der. Alt dette sluttede jeg mig til; og da jeg var skilt fra dem ved en tynd Væg, erfarede jeg deres Nærværelse ved Lyden af de velbekjendte Stemmer. Jeg kunde ikke undgaa at høre følgende Fragmenter af deres Samtale:

„Min kjære Mrs. Bellamine! hvor ofte skal jeg gjentage, at Deres Billede aldrig har forladt mig, siden jeg første Gang saae Dem i Greenside."

„Jeg var da Gouvernante hos Deres Slægtnings Familie, Mr. Malloch, og Deres Opmærksomhed var dengang hverken behageligere eller hæderligere for mig, end den nu er. Jeg beder Dem om at tie med Sligt, som jeg hverken tør eller vil lytte til."

„Tør? Hvor ofte har jeg ikke fortalt Dem, at Mr. Bellamine aldrig vil vende tilbage? Han er en Mand, som jeg aldrig kunde have Agtelse for, om ikke for Andet, saa for hans Opførsel imod Dem; men jeg maa tilstaa, han døde som en Helt."

„Hvorledes har De faaet denne Efterretning, Mr. Malloch?"

„Jeg veed mere om Bellamine, end De troer. Jeg var i samme Distrikt som han paa den Tid, da han faldt i den omtalte Skærmydsel; skjøndt det aldrig blev bekjendt, var det dog mig, der gav Anledning til det besynderlige Rygte, at han skulde være gaaet over til Fienden."

„Min Gud!" udbrød Mrs. Bellamine; idet hun pludselig fattede sig, tilføiede hun: „Maaskee er denne Historie ogsaa en Spøg?"

„Min kjære Mrs. Bellamine! hvis De ikke troer mig, saa see da dette Brev, som jeg har modtaget fra en Sergeant, der var i Felten med ham."

Der var nogle Minuters Taushed, kun hørte jeg et dybt Suk fra Damen, et Øieblik efter et Skrig og derpaa en Lyd, som om Nogen faldt ned.

Jeg skyndte mig hen til Døren, men før jeg kunde komme ind, havde en hel Skare Tjenestefolk samlet sig paa Verandaen, og Mrs. Eastlake var ivrig beskjæftiget med at gnide sin besvimede Venindes Tindinger. I den modsatte

Ende af Verandaen stod Capitain Malloch, lænende sig mod en Pille og betragtede hele Scenen med et besynderligt mørkt Alvor. Jeg hilste ham paa en Maade, der vist maa have viist ham nogle af mine virkelige Følelser, thi han bukkede koldt og fremmed. Det var nu henad Aften, og Mrs. Bellamine blev bragt til et af de indre Værelser, hvor der var tændt Lys. Malloch og jeg bleve ene tilbage, men vi talte ikke sammen; efter kort Tids Forløb kom der Bud, at Damen nu var bedre. Jeg gik ind i den Stue, hvor hun var; Capitain Malloch lagde jeg Mærke til blev tilbage og vidste ikke, hvad han skulde gjøre. Just som jeg vilde tage Afsked, kom en af mine Folk ind og leverede mig et Brev, som en Løber havde bragt. Jeg tog det og gik ind i det Værelse, hvor de to Damer sadde. Mrs. Bellamine var bleg, men fattet og sagde, at hun nu ganske var kommen sig. Hendes Opmærksomhed lod til at være fængslet af det uaabnede Brev, jeg holdt i Haanden, og da jeg saae paa det, bemærkede jeg, at det var Major Eastlakes Udskrift. Det vilde være vanskeligt at beskrive den Ængstelighed, som alle Tilstedeværende nu følte angaaende Indholdet; for Mrs. Bellamines bevægede Sind syntes det at indeholde Liv og Død. Jeg brød Seglet. Brevet var kort men indholdsrigt:

„Kjære Sir! Jeg er glad ved at kunne sige, at jeg nu har erholdt sikkre Efterretninger om vor stakkels Ven Bellamine; hans Ære er reen som Snee. Han blev tagen til Fange af Pindarerne og er nu indesluttet i et af deres Forter, hvor jeg har fundet Midler til at sætte mig i Forbindelse med ham. Jeg har endnu ikke kunnet befri ham, men han skal nok blive os gjengiven. De har maaskee hørt, at Malloch havde en Kommando i samme Distrikt paa den Tid, da Skjærmydslen fandt Sted, og som det lader til, var et eller andet Forræderi eller Feighed fra hans Side Skyld i, at Henriks Parti blev omringet og fanget af Banditterne. Alt dette vil nu blive bragt for Dagens Lys, saavelsom nogle afskyelige Falskneriet, der i den senere Tid ere blevne begaaede, og om hvilke en herværende Sergeant har givet nogle Oplysninger. Jeg er osv."

Jeg var kommen saa langt uden at lægge Mærke til, at Malloch imidlertid var traadt ind i Stuen og havde hørt en Del af Brevet; ved de sidste Ord blev jeg forfærdet ved at see ham paa engang styrte ud af Værelset med et forvirret Udseende. Jeg hørte ham løbe igjennem Haven, men blev staaende i en Slags Forstenelse, baade over Brevets Indhold og over det Pludselige i hans Flugt. Jeg havde neppe staaet et Minut i denne Tilstand, før Bazzo, en af Tjenerne, forskrækket styrtede ind i Stuen og raabte: „Mr. Malloch har kastet sig i Vandet!" Mrs. Eastlake var nu flyttet ind til Byen og hendes Hus laa lige indenfor Voldene, just hvor de strække sig ud mod Bugten, og ved Høivande var et Spring fra Brystværnet den visse Død, undtagen for de bedste Svømmere. Dersom den frygtelige Efterretning var sand, var der i det dybe Mørke ingen Udsigt til at kunne opdage Malloch. Jeg ilede imidlertid til det Sted, som Manden havde betegnet, og saasnart jeg kom paa Volden, sprang jeg op paa Brystværnet for at see ned. Vinden brølede og Bølgerne sloge mod Fæstningsværkerne. Jeg kunde Intet skjelne i det dybe Mørke uden det oprørte Havs utydelige Bevægelser og det hvide Skum, der brød sig i lange Striber paa Toppen af de uendelige Bølger. At tænke sig, at en Medskabning kæmpede i saadan en Afgrund og at jeg maaskee kunde hjælpe ham, hvis hans Stolthed eller Samvittighedsnag vilde tillade ham at raabe derom, det var frygteligt. Da vi saaledes stode og saae ned, hørte

jeg en af de tilstedeværende Indfødte sige til en Anden med dæmpet Stemme i sit eget Sprog: „Jeg seer den Tosse sidde paa en Sten.“ Mit Øie opdagede i dette Øieblik den Gjenstand, som han omtalte, og det var sikkert noget Hvidt — den Farve, som Malloch's Uniform havde — og det lignede en menneskelig Skikkelse, der sad paa en Klippe; men hvorvidt det forholdt sig saaledes eller om det kun var en Illusion, som frembragtes ved det skummende Vand, var vanskeligt at opdage i det tykke Mørke. Jeg sendte imidlertid Bud efter en Stige for at klattre ned; medens Mændene gik for at hente den, kunde jeg ikke lade være at afmale mig Mallochs Sindstilstand — hvis det var ham — hvorledes disse Tanker maatte være, der saaledes holdt ham fængslede til en Klippe, svævende mellem Driften til Selvmord og Dødsangst — mellem det Latterlige i at leve og Vanæren ved en saadan Død. I dette Øieblik nærmede der sig en anden Person. Det var en høi, krigerisk Skikkelse i en mørk, militair Overkjole og fulgt af en sort Tjener. Saasnart den Fremmede saae, at han blev bemærket, spurgte han, hvad der var paafærde. Jeg fortalte ham, at en Herre havde styrtet sig ud over Brystværnet og viste ham den Skikkelse vi havde opdaget.

„Hvorfor gaaer Ingen ned til ham?“ spurgte han.

„De komme strax med en Stige,“ svarede jeg.

„En Stige! det kan aldrig nytte at vente paa den. Mohammed, giv mig Din Turban; eller knyt Din Turban og Rem sammen og giv mig den ene Ende.“

Af de Indfødtes Turbaner og lange Bælter blev der snart lavet et Toug, som disse holdt fast paa, medens den Fremmede, som havde kastet sin Overkjole, lod sig glide ned ad Muren og sprang i Vandet. Vi tabte ham øieblikkeligt af Syne i det mørke, oprørte Havs Bølger, og vare uvisse om, hvad der nu vilde skee. Imidlertid spurgte jeg Tjeneren om hans Herres Navn.

„Mr. Bellamine, Sir — kommer fra Chunde.“

Jeg havde endnu ikke faaet Tid til at komme mig af min Forbavselse, før jeg saae ham komme op fra Vandet paa den lille Klippe; man kunde nu see to Figurer staa sammen der; — efter et Øieblik Forløb brødes de med hinanden. Under andre Omstændigheder var dette kun, hvad man kunde vente, da Malloch maaskee i sit Naseri kunde afslaa at blive frelst; men dersom de skulde gjenkjende hinanden i den nuværende Stilling, hvad vilde saa Følgen blive? Stigen var nu bleven bragt; jeg tog et Toug i Haanden, skyndte mig ned ad Muren og svømmede til det saa ofte omtalte Sted. Da jeg nærmede mig blev Vandet temmeligt lavt og jeg kunde staa paa mine Fødder, i hvilken Stilling jeg var istand til at høre og see, hvad der foregik. Bellamine søgte at overtale Malloch til at lade sig frelse, hvorpaa den Sidste kun svarede med frygtelige Forbandelser og Eder; undertiden raabte han: „Er den Døde kommen til Live igjen? — eller hvo er Du? — Jeg er gal — gal — gal — at møde Bellamine svømmende omkring i Søen! Gaa Sir — jeg skadede Dem aldrig — det er falsk — falsk.“ Bellamine, der ikke lod til at kjende ham, vedblev at trække ham henimod Landingspladsen; imidlertid kom jeg op og fik Rebet befæstet om hans Liv og Skuldre. Ved Hjælp af Mændene, der trak i Touget oppefra, fik vi ham bragt gjennem Vandet; og skjøndt det lyder lidt ironisk, fik vi ham trukket op ad Muren, som et Bundt vaade Klude. Jeg paastod, at Bellamine skulde gaa først og inden

et Par Minuters Forløb vare vi begge i Sikkerhed. Malloch laa paa Græsset og saae ud til at være død eller besvimet.

„Hvem er det og hvad har foraarsaget dette?“ spurgte Bellamine.

Før jeg kunde faa Tid til at svare, udbrød en Sergeants Kone, der tjente som Amme i Major Eastlakes Familie: „O det er Capitain Malloch, Sir; han druknede sig, fordi han blev skuffet af det Fruentimmer — Mrs. Bellamine. Jeg haaber, hun maa faa det værre endnu, nu da hendes forsloine Mand er død, som Capitain Malloch selv fortalte mig.“

Bellamines Forbavselse over denne pludselige Underretning var naturligvis stor. Han vendte sig til mig om Forklaring, hvilken jeg gav ham saameget mere keitet, fordi jeg imidlertid havde følt Mallochs Puls og opdaget, at han kun lod, som om han var besvimet, for at undgaae alle Spørgsmaal. Det maa have været ganske forunderligt for ham saaledes at nødes til at høre paa den Forklaring, som jeg maatte give Bellamine om hans Opførsel.

Det Møde, der strax efter fandt Sted mellem den saa længe tabte Bellamine og hans Kone, kan ikke beskrives. Ved nu atter at finde sin elskede Mand, fandt denne elskværdige og ilde behandlede Dame sig rigeligt lønnet for al sin Bestandighed og Kjærlighed. Ved nøiere Forklaring fandtes det, at Bellamine var Overbringeren af Documenter, der fritog ham for enhver Skygge af Daddel. Som Følge af Erfaringer, som han havde gjort under sit Fangenskab blandt Pindarerne, var han istand til at gjøre Regjeringen flere Tjenester, der fremskyndede hans Forfremmelse.

Hvad den elendige Malloch angik, Stifteren af saameget Ondt, men hvis nedrige Planer alligevel havde vendt sig til det Bedste for hans Offer, da blev han skyet af Alle, der kjendte ham; kort efter tog han sin Afsked og reiste til Europa for at skjule sin Skam og for at undfly det Latterlige ved sine forskjellige Uheld.

Guldfisken

er den almen bekjendte, guldgule, oprindelig fra China indførte Fisk, som man saa ofte seer i Glasskaale i Værelser. For at bevare dem, maa man daglig give dem friskt Vand, men dog fylde Skaalen $^2/_3$ af dens Høide, da Fiskene ellers let kunne springe ud. Skjøndt de bruge meget liden Næring, da de finde denne i Vandets Bestanddele, er det godt at føre dem med Brødkrummer og Stykker af haardkogt Æggeblomme. En pludselig Afvexling af Temperaturen er dem skadelig, og sætter man mange i en Skaal, dø de let. Uagtet alle Anstrængelser er det sjælden Tilfældet, at man kan vedligeholde deres Liv i mere end to Aar. Ved at give dem nyt Vand, benytter man bedst et lille Net, da de have en meget zart Constitution og ikke taale den haarde Berørelse med Hænderne; bedre er det, naar Skaalen nedenfor har en Aabning, hvorigjennem man kan lade Vandet bortløbe. Det er desuden meget tjenligt for dem, at lægge nogle smaa, rene Kiselstene i Vandet, men disse maa man omhyggeligt rense. — Ogsaa i det Fri har man Guldfisk, og da behøver man ikke at fodre dem, naar Bunden i Dammen er Humus- eller Mosebund; er den derimod Sand, tilkaster man dem Foder, og dette har sin Nytte og Behagelighed, da de derved blive saa tamme, at de strax nærme sig, naar de høre deres Herres Stemme.

Blandinger.

Sæbeplanten.

Af denne mærkværdige Plante, som voxer vildt i Californien, ere nu Sæbekorn komne til Europa, for om muligt at skaffe den Indgang, og i den keiserlig botaniske Have i Wien bliver der gjort Forsøg med at faa den til at trives. Planten er omtrent en Fod høi og hentørrer i Maimaaned, og enhver Plante indeholder en Kugle af naturlig Sæbe, der skal overgaa enhver kunstig frembragt Sæbe.

De eftergjorte Koraller, som nu for Tiden saa hyppig sees anvendte til billige Bijouterivarer og hvis overordentlige billige Pris man ikke kan sammenrime med det smukke Snitarbeide, ere kun Afstøbninger i fint Alabastgibs, som man først har ladet indsuge fortyndet Svovlsyre og dernæst en rødfarvet Olie. Især tage Portraiter og cameeagtige Medaillons sig fortræffeligt ud efter denne Methode.

Den bekjendte Componist Händel var meget lækkersulten, og om denne hans Lyst fortælles der mange Anekdoter. Engang havde han et stort Selskab hos sig af Kunstbrødre. Flere Gange under Maaltidet reiste han sig fra Bordet med det Udraab: „O, der falder mig en Tanke ind!" og naturligvis ønskede hans Gjæster, at han ikke af Høflighed mod dem skulde unddrage Publikum sine herlige, musikalske Ideer, og bade ham endelig at gaa ind i sit eget Værelse og opskrive dem. Dette indtraf imidlertid saa hyppigt, at en af Gjæsterne, der ikke ret troede paa disse pludselige Tanker, af Nysgjærrighed kiggede igjennem Nøglehullet og her seer han, at Gjenstanden for disse Tanker var et Anker gammel Burgundervin, som Händel havde faaet til Foræring af en Ven, medens hans Gjæster maatte lade sig nøie med en simplere Vin.

Lord Aukland hed, førend han blev Pair, Mr. Eden. Under den amerikanske Krig holdt han engang i Parlamentet en Tale, fuld af de heftigste Beskyldninger, saa at hele Huset udbrød i Latter. „Hvad er det?" spurgte et Medlem, som just traadte ind i Salen, idet han henvendte sig til Fox. — „Aa Intet," svarede denne; „Djævelen er blot endnu engang kommen ind i Eden!"

Man talte i et Selskab paa en kold Vinteraften om en ung Mand, som var frossen ihjel, og yttrede sin Medlidenhed derover. „Jeg troer," tog en af Selskabet Ordet, „at det maa være en let Død at fryse ihjel. Man sætter sig ned — man sover ind og naar man vaagner, er man død."

En høi, meget mager Mand mødte en fuld Person. Spegesilden blev staaende og sagde: „Ei, min Ven! jeg troer, at De har drukket en Smule for meget!" — „Og jeg," svarede den Anden, „troer, at De har spist for lidt."

En Beduin, som opholdt sig i Paris og hvem den almindelige Hilsen, at tage Hatten af, var paafaldende, fordi den var ganske modsat den, hans Folk brugte, betjener sig nu af følgende Forbandelse: „Gid Din Sjæl ikke maa finde mere Ro, end en Europæers Hat."

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 20.

Ansgarius.

Hos Fyrsterne sad tæt i Ring
de Bisper rundt om Borde;
Hr. Ludvig holdt et Keiserting,
og saa tog han til Orde:
„Hvor finder jeg den Klærk vel nu,
som vandre vil med trøstig Hu
til Hedninger i Norden?"

Der sad den Skare stolt og prud
af Herrer og af Klærke;
de elsked' Verden fremfor Gud,
det var saa godt at mærke;
til Ring og Stav, til Borg og Lehn
var Beilere vel ti for een;
til Martyrkronen ingen.

Da reiste sig en Abbed fin,
man kaldte ham Hr. Vale;
han mælte brat: „O Herre min!
nu mig saa Lov at tale.
Jeg veed en Munk saa fin og from,
han kan saa godt sin Christendom,
og har saa snild en Tunge."

Det var en Munk, som Prisen bar
For Bisper og for Klærke:
det var den hellige Ansgar,
den Hedens Morgenlærke;
han gik til Rhin for Ludvig frem,
ja, først og sidst til Englehjem;
der klinger nu hans Harpe.

Det skulde flux han svare paa,
om han til Danmarks Skove
som Ordets Tjener vilde gaa,
for Troen Livet vove?
„Ja, hjælpe Gud mig arme Mand!
jeg gange vil, saa godt jeg kan,
saa vidt i mig vil sende."

(N. S. Grundtvig.)

Ansgar (Æsger ɔ: Gudespydet) Nordens Apostel, er født i det nordlige Frankrig 801. I sit femte Aar mistede han sin gudhengivne Moder og blev sat i Corvey Klosterskole. Alt som Barn havde han stærke Drømme og Syner, hvori hans Moder og den hellige Jomfru fremstillede sig for ham og droge den livlige Dreng fra Leg og Tant til Læsning og Tænksomhed. I sit trettende Aar blev han Munk.

Paa denne Tid vaagnede hos ham den Tanke, at han af Gud var udseet til at bringe hans Navn til Hedningerne, og ligesom der ikke kan tænkes noget skjønnere Vidnesbyrd om den urokkelige Fasthed og Overbevisning om Troen, end Døden for Christi Skyld, troede han intet Herligere at kunne vælge end at indvie sig til slig en Død. I vidunderlige Drømme afspeilede hans letbevægelige Phantasi hans Hjertes Længsler. Engang forekom det ham, som om han svævede bort fra Jorden og af Peter og Johannes blev ført for Guds Trone. Der stod han i de Saliges store Kreds. Alle sang himmelske Sange til Guds Pris og skuede fulde af hellig Lyst mod Østen, hvor et umaadeligt straalende Lysskjær skjulte Guds Trone. Da traadte han, ledsaget af Peter og Johannes, hen for Lysskjæret, og en Stemme talte til ham fra dette. Da den begyndte at lyde, tav de Salige og sank stille bedende paa Knæ. Men Stemmen talte saaledes til Ansgarius: „Gak hen og med Martyrdødens Krands vil Du vende tilbage til mig." Derefter vendte han tilbage til Jorden. Apostlene gik tavse ved Siden af ham, men de betragtede ham med et saa mildt Blik, som en Moder sit eneste Barn.

Slige Syner bestyrkede endmere Ansgarius i hans Beslutning, som Guds Ords Forkynder at drage til Hedningerne. Men til et saa vanskeligt Værk trængte han endnu til længere For-

beredelse; han var endnu for ung og uerfaren. Derfor gav Gud ham først et andet Kald.

I Klosteret Corbie befandt sig nemlig mange Sachsere, som af Carl den Store vare blevne sendte derhen for at undervises i den christelige Tro. De vare for Størstedelen traadte over i Munkestanden. Den fromme Keiser Ludvig, Karls Søn og Efterfølger, tillod dem at vende hjem og byggede dem et prægtigt Kloster ved Weser. Da dette blev besat af Munke fra Corbie, blev det nyopførte Kloster kaldet Ny-Corbie eller Corvey. Det blev forbundet med en Klosterskole og bestemt til et Missionssted, hvorfra christelig Dannelse stedse mere og mere skulde udbrede sig blandt Sachserne, og Ansgarius blev valgt til Forstander for Klosterskolen i Corvey.

Aar 822 afgik Ansgarius som eenogtyveaarig Yngling til sit Bestemmelsessted. Fire Aar tilbragte han i Corvey under mangehaande Møisommeligheder og Prøvelser. Omegnen, som nu er saa yndig, var dengang øde og bar, og i de neppe betvungne Sachseres Hjerter var det gamle Had mod Frankerne endnu ikke ganske qvalt. Herved blev Ansgarius' Kald dobbelt vanskeligt, men han opfyldte sine Pligter med en saa utrættelig Troskab og Hengivenhed, som den kun kan udspringe af den reneste Gudsfrygt. Herrens Velsignelse hvilede derfor ogsaa paa hans Virken og med voxende Glæde og Deltagelse iagttoge Klosterets Brødre Ansgarius' begeistrede Iver, der alt begyndte at bære herlige Frugter.

Da fandtes det, at den danske Fyrste Harald kom til det keiserlige Hof i Ingolheim ved Mainz med et stort Følge; han var ved indre Uroligheder bleven fordreven fra sit Rige og søgte nu Hjælp og Bistand hos Ludvig. Men for snarere at vinde den fromme Konges Hjelp, traadte han over til den christne Tro og modtog den hellige Daab i Kirken i Ingolheim Den høitidelige Handling blev fuldbyrdet med stor Pragt. Keiseren selv førte Harald og Keiserinden Juditha, Haralds Gemalinde, til Døbefonden, og gjensidigt skjænkede Gaver skulde udtrykke den almindelige Glæde. Men da Harald nogen Tid efter kunde vende tilbage til sit Land, greb Ludvig med Glæde Leiligheden til at kunne gjøre Noget for de hedenske Danskes Omvendelse. Han opfordrede Dankongen til at optage en christelig Missionair i sit Følge, og Harald indvilligede. Da henvendte Ludvig sig til Wala, Abbed i Klosteret Corvey, og bad ham udvælge en dertil passende Mand. Wala kjendte ingen Fortræffeligere end den Mand, der med saa høi Begeistring forstod at lære baade Unge og Gamle. Saaledes blev Ansgarius bestemt til Missionair for Danmark.

Ansgarius modtog Underretningen om sit Kald med inderlig Glæde. Men tillige foresvævede hans Sjæl hele Vanskeligheden og Ansvaret for det store Hverv, hvortil han var udseet. Det var ikke Faren eller Døden, han frygtede. Han anstillede snarere en Sammenligning mellem Opgavens Storhed og hans Kræfters Svaghed og bævede ængsteligt tilbage for en Missionairs betydningsfulde Kald. Ene ved den almægtige Guds Bistand, det følte han dybt i sin Sjæl, kunde han fuldføre det hellige Værk. Om denne Bistand bad han dagligt i sine Bønner. Han blev stille og indesluttet og skyede Omgangen med Andre. Et ensomt Vinbjerg i Nærheden af Klosteret var hans kjæreste Opholdssted. Her forberedte han sig i uforstyrret Ro til sit hellige Kald og granskede med større Iver end nogensinde før i den hellige Skrift, hvis saliggjørende Ord han var kaldet til at udtyde for Hedningerne.

Da traadte engang en anden Munk, ved Navn Autbert, ind til ham, en

Munk af ædel Fødsel og som regnedes blandt Klosterets bedste Brødre. Uvilligt saae Ansgarius op; han antog, at Broderen vilde søge at gjøre ham vaklende i sit Forsæt ved afskrækkende Skildringer om Hedningernes Trodsighed og Vildhed, hvad man altfor ofte havde prøvet.

„Bliver Du endnu fast ved Din Beslutning, at ville gaa til Hedningernes kolde Norden?“ spurgte Autbert.

„Hvad angaaer det Dig!“ svarede Ansgarius i en Tone saa heftig, som man aldrig hørte den af hans milde Mund.

„Vredes ikke paa mig,“ sagde Autbert roligt. „Jeg vil jo ikke dadle Dig derfor, men kun have Vished om Dit Forsæt.“

„Nu vel,“ svarede Ansgarius, „man har spurgt mig, om jeg i Guds Navn vilde forkynde Hedningerne Evangeliet, og jeg vovede ikke at vige tilbage for Herrens Kaldelse. Ja, jeg længes efter at gaa derhen, og intet Menneske vil det lykkes at bringe mig fra mit Forsæt.“

„Og jeg,“ udbrød Autbert, „vil aldrig tillade, at Du gaaer alene. Jeg ledsager Dig.“

Ansgarius blev glædeligt overrasket. Ved at erholde en Mand som Autbert til Deltager, maatte hans Værk blive baade lettere og mere velsignelsesrigt. Klosterets Abbed Wala gav gjerne Autbert Tilladelse til at ledsage Vennen. Saaledes tiltraadte de da, udrustede af Keiser Ludvig med Alt, hvad de behøvede, Reisen med trøstigt Mod. I Forening med Harald og hans Følge bestege de et Skib og fore ned ad Rhinen til Nordsøen.

Allerede paa denne Reise blev de tvende Missionairers Sagtmodighed og Selvfornægtelse sat paa en svær Prøve. Thi deres danske Ledsagere krænkede og haanede dem paa enhver Maade. Men deres utrættelige Venlighed og Mildhed, som de satte mod deres Ledsageres Fornærmelser og Spotterier, afvæbnede endelig ogsaa de vilde Danskes Hjerter, og disse omgikkes herefter Christi milde Tjenere med stedse tiltagende Agtelse og Kjærlighed.

I Efteraaret 826 naaede de Reisende Danmarks Kyster. Autbert og Ansgarius gjennemvandrede nu Landet og forkyndte dets Beboere vor Frelsers Lære. Men nu viste sig ogsaa for dem hele Vanskeligheden ved deres Foretagende med nedtrykkende Vished. Thi de Danske modtoge de christne Prædikanter med sløv Ligegyldighed eller med mørkt Had. Folkets Sind var raat som dets Land og opbrusende som Havets Bølger ved dets Kyst. Derfor besluttede de tvende Munke at vende sig til Børnene og i dem at opdrage en Slægt, som var mere modtagelig for og mildere stemt mod Christendommen. Derfor afkjøbte de de raa Indvaanere et Antal Drenge og grundede for dem en Opdragelsesanstalt i Hedeby i det nuværende Hertugdømme Slesvig. Her opdroges Drengene med Kjærlighed og Visdom og bleve underviste i den christelige Tro, forat de selv engang kunde optræde som Lærere blandt deres Landsmænd. Vistnok blev der lagt det skjønne Værk mange Hindringer iveien af de hedenske Danskes uforsonlige Fiendskab. Dertil kom, at Autbert blev syg, udmattet af det kummerfulde Livs Savn og Anstrængelser. I det kolde Norden syntes hans Helbredelse umulig, han vendte tilbage til Corvey, hvor en tidlig Død snart bortrev ham af de Levendes Tal, og Ansgarius stod nu ene i det fjerne, fremmede Land, omgiven af et mørkt, mistroisk Folk, og i mangen Time maatte hans modige Udholdenhed bestaa svare Prøver.

Tre Aar dvælede Ansgarius i Danmark, stedse haabende, at Gud vilde vise ham en Udgang af denne Trængsel. Da viste sig ved Ludvig den Frommes Hof svenske Gesandter og begjærede

blandt Andet af ham, at han skulde sende en Missionair til Sverrig. Svenskerne havde nemlig allerede lært noget til Christendommen at kjende. Undertiden vare christne Kjøbmænd komne til deres Land, og Svenske havde paa deres Handelsreiser besøgt christne Lande og der seet Gudstjenesten, som ikke maa være bleven uden Indtryk paa mangt et Sind. Tillige maatte efter Guds Forsyn selv hin Tids raa Magt være en Bro, hvorover den christne Tro kom til det svenske Folk. Den skandinaviske Halvøes Beboere vare dengang frygtede Sørøvere, som under Navnet Normanner eller Vikinger bortloge Skibe paa Havet, uformodentligt landede paa Kysterne og trængte et Stykke op i Landet, hvor de hærgede og brændte og førte Beboerne bort som Fanger. Blandt disse befandt sig ofte Christne. Deres Omgang med de hedenske Indfødte blev ikke uden velsignelsesrige Følger. Saaledes brændte der i mangt et Hjerte et Ønske om nærmere Bekjendtskab til Christendommen, hvorom man havde hørt saameget Herligt, og derfor havde de svenske Gesandter henvendt sig til Keiser Ludvig med hin Bøn.

Den fromme Ludvig opfyldte gjerne Svenskernes Forlangende, og da Ansgarius som ingen Anden var fortrolig med Nordboernes Sprog og Sæder, sendte Keiseren Bud til ham om at gaa over til Sverrig. Med Glæde saae Ansgarius en ny og stor Mark aabne sig for den christelige Lære. Flere Munke forenede sig, fulde af from Iver, med Ansgarius til fælles Virken for Guds Rige. Til en af dem, Gislemar, overgav Ansgarius Ledningen af Opdragelsesskolen i Hadeby; med en anden, Wittmar, indskibede han sig til Sverrig. Underveis bleve de overfaldne og rent udplyndrede af en Viking. Der opstod lydelig Jamren blandt de Reisende, og kun Ansgarius forblev rolig, skjøndt han havde mistet alle sine Bøger, over 40 i Tallet. Uden noget videre Uheld naaede de Reisende den svenske Kyst og landede ved Birka ved Mälarsøen i Nærheden af den svenske Hovedstad Sigtuna. Ansgarius begav sig strax til den svenske Kong Bjørns Hof, og overbragte denne Keiserens Skrivelse, der ledsagedes af en værdifuld Gave. Kongen modtog ham velvilligt og tilstedede ham uhindret at lære og døbe overalt. Men især glædede de christne Fanger, der som Trælle og Slaver levede blandt de Svenske, sig over Ansgarius' Komme. Den første christne Kirke byggede Ansgarius paa en fornem svensk Hofmands, Herigars Landeiendom, hvilken Mand strax i Begyndelsen var traadt over til den christelige Tro. Mange af hans Landsmænd fulgte hans Exempel, rask og velsignelsesrig syntes Christendommen at ville udbrede sig i Sverrig. Ansgarius vendte et Aar efter sin Ankomst til Sverrig tilbage til Tydskland for at raadslaa med Keiser Ludvig om de Skridt, der vare at gjøre til Christendommens videre Udbredelse og Befæstelse i de nordiske Lande.

Keiseren besluttede at grunde et Bispedømme i den nyligt anlagte Stad Hamborg, til hvis Erkebiskop Ansgarius blev udnævnt. Denne Ophøielse opfyldte den utrættelige Missionair med ny Iver. Medens han sendte den frankiske Munk Gauzbert til Sverrig, overtog han selv det uendeligt vanskeligere Hverv at omvende de Danske. Og som tidligere stod Folkets christenfiendske, vilde Sindelag hindrende iveien for den lykkelige Tilendebringelse af hans Værk. Selv den ny Konge var fiendtligt sindet mod Ansgarius og Christendommen. Skolen i Hadeby gik ind, og Ansgarius saae sig med dyb Smerte indskrænket til enkelte Drenges og Ynglinges Undervisning, hvilke han løskjøbte fra deres Livegenskab. Dog, han skulde prøves end haardere.

Mellem Ludvig den Frommes Sønner udbrød en Krig, der ødelagte og delte Tydskland. Normannernes rovbegjærlige Skarer forstode fortræffeligt at benytte den almindelige Forvirring. De trængte ødelæggende ind i blomstrende Landstrækninger, overfaldt og afbrændte ogsaa Staden Hamborg. Den af Ansgarius byggede skjønne Kirke, det af ham grundede Kloster og Bibliotheket, en Gave af Keiseren, gik i hine Rædselsdage op i Flammer. Ansgarius og hans Kammerater flygtede til den fromme Idas, en fornem adelig Dames, Landgods, hvor de fandt gjæstfri Modtagelse og et sikkert Tilflugtsted. Med dyb Smerte tænkte Ansgarius paa det forstyrrede Tempel i Hamborg, med hvis Undergang han tillige havde mistet saa mangen salig Forhaabning; hele hans Virken syntes jo forstyrret og udsat for Tilintetgjørelse. Men dog havde han endnu Trøst tilovers for sine forsagte Staldbrødre og udbrød, fuld af christelig Hengivenhed: „Herren gav, Herren tog, Herrens Navn være lovet." Og da Nøden stedse steg høiere i det udplyndrede Land, sendte han de fleste af de Munke, der ledsagede ham, tilbage til deres tydske og frankiske Klostere; selv blev han tilbage paa sin vanskelige Post med heltemodig Udholdenhed.

Ved Forliget i Verdun blev den franske Arvefølgestrid endt, og Ludvig, der herskede over Tydskland, beskyttede sit Rige mod Normannernes Indfald og sørgede for Ro og Sikkerhed. Saaledes antog han sig da ogsaa den fordrevne Ansgarius, idet han forlagde hans biskoppelige Sæde fra Hamborg til det sikkrere Bremen. Ansgarius var nu befriet fra al Trængsel. Med saa meget større Iver viede han sin hele Forsorg til Christendommens Udbredelse. Især laa det ham paa Hjerte at omvende Kong Erik, eftersom Folket da saameget lettere vilde antage Christendommen. Derfor bestræbte han sig for at komme Kongen for Øie og at samtale med ham. Som Keiserens Gesandt kom Ansgarius oftere til det danske Hof, og Kongen følte sig vidunderlig greben af den klare Ro, der var udbredt over hans Væsen, af den elskelige Mildhed, der lyste ham imøde af den christelige Missionairs Øie som af hans Ord. Alt Had og Mistro mod Ansgarius svandt af Kongens Sind, og Kjærlighed og Agtelse traadte istedet. Kunde end Kongen ikke beslutte sig til selv at frafalde sine Fædres Tro, saa lagde han dog ingen Hindring iveien for Evangeliets Forkyndelse i sit Land og tillod endog Ansgarius at opføre en Kirke i Byen Slesvig. Dette Sted havde Ansgarius valgt, fordi det var en anseelig Handelsplads. Mange af de der sammenstrømmende Kjøbmænd lærte nu den christne Lære at kjende, fortalte derom i deres Hjem, og saaledes fandt Christendommen Vei til mange Hjerter. Endelig var det danske Land saaledes aabnet for Christendommen ved Ansgarius' udholdende Virksomhed.

Men desto ugunstigere Efterretninger indløbe fra Sverrig. Den Fremgang, der velsignede Gauzberts Bestræbelser, æggede de hedenske Præsters og deres Vrede, som endnu holdt fast ved deres Afguder. En Dag sammenrottede disse sig og overfaldt de christne Præster. En af disse fandt sin Død, men Gauzbert og hans øvrige Kammerater bleve kastede i Lænker, bragte ombord og førte til et Sted paa den tydske Kyst. Dog Christendommen havde allerede for meget grebet Hjerterne, til at den saa let havde kunnet udryddes. Herigar blev nu de svenske Christnes Hoved og Støtte. Foruden denne udmærkede sig især en from Enke, Friedberg af Navn, ved Fasthed og Udholdenhed i sin Tro. Saaledes bleve de Christne midt under deres Landsmænds Had og Forfølgelse eendrægtige i Troen, men de sørgede over, at de ikke havde nogen christen Præst, der

kunde udlægge dem Guds Ord og række dem den hellige Nadvere.

Nogle Aar vare saaledes forløbne. Ansgarius troede, at Hadet mod de Christne vel noget maatte have lagt sig i Sverrig. Efter nogen Søgen fandt han en from Broder, Adgar, der drog over til Sverrig og blev modtagen af de Christne med lydelig Glæde, men af Hedningerne med Mistro. Men han manglede det urokkelige Heltemod, der er en Missionairs første Egenskab; da Herigar og Friedberg vare døde, vendte han tilbage til Tydskland, efterladende de svenske Christne i stor Trængsel. Desuden optraadte blandt Hedningerne en Sværmer, der foregav at være en Udsending af Guderne, og som saadan ophidsede han sine Landsmænd mod de Christne og styrkede dem i Troen paa deres Afguder.

Paa Efterretningen om disse Begivenheder reiste Ansgarius med en Ledsager ved Navn Erimbert til Sverrig. Paa hans Bøn havde den jydske Underkonge medgivet ham en Anbefalingsskrivelse til den svenske Kong Olaf, tilligemed en af sine Hoffolk som Leide. Ansgarius og hans Ledsagere ankom lykkeligt til Sverrig, ved den danske Gesandt beskyttede mod Folkets Fornærmelser. Strax søgte han at blive nærmere bekjendt med Kongen og indbød ham derfor til Gjæst. Olaf kom, alt i Forveien venlig stemt mod Missionairerne, og han fattede virkelig strax stor Tilbøielighed for Ansgarius. Men da denne bad om Tilladelse til at maatte forkynde Evangeliet, svarede Olaf ham betænkeligt, at han først maatte spørge Folket tilraads; han vilde desaarsag overlade Afgjørelsen til Rigsdagen.

Da anraabte Ansgarius i inderlig Bøn Herren om, at han vilde lede Folkets Hjerter paa Frelsens Vei, og med rolig Tillid saae han den afgjørende Dag imøde.

Tiden til Folkeforsamlingen kom. Kongen forsamlede først de Adelige, som gave deres Stemme for Evangeliets Forkyndelse. Herpaa begav Kongen sig i Folkeforsamlingen og frembar der Ansgarius' Begjæring; der reiste sig da en vældig Storm, og mange Stemmer hævede sig høit mod den ny Lære. Da optraadte en ærværdig Olding og erindrede med kraftige Ord de Forsamlede om, hvorledes de Christnes Gud dog maatte være et meget mægtigt Væsen, der alt paa en underfuld Maade havde beskjærmet og opholdt de Mange, der havde troet paa ham og anraabt ham. Det ene Ord tog nu det andet, og endelig erholdt Ansgarius Tilladelse til uhindret at turde udbrede Christendommen.

Ansgarius opholdt sig endnu kun kort Tid i Sverrig for at grunde en Missionsanstalt, hvis videre Ledelse han overgav til Erimbert og vendte da tilbage til sit Biskopssæde i Bremen.

Et anstrængende og besværligt Liv havde tidligt udtømt Ansgarius' Kræfter. Endnu havde han ikke opnaaet nogen høi Alder, da Forbud paa en nær Død viste sig. Han skrev endnu engang til Ludvig den Tydske og lagde ham i velvalgte Ord den nordiske Mission paa Hjerte. En smertelig Sygdom kastede ham derefter paa Sottesengen. Med Blidhed og Taalmod hengav han sig i Guds Villie og gjentog ofte Skriftens Ord: „Skulle vi kun annamme det Gode af Gud og ikke det Onde?" Kun det bedrøvede ham, at han ikke var bleven værdiget som Martyr at indgaa i Herrens Rige, hvilket stedse havde været hans kjæreste Ønske. Da han følte sin Dødsstund nær, lod han Munke og Præster synge: Te deum laudamus. Derefter modtog han den hellige Nadvere og hensov. Hans sidste Ord vare: „Herre! vær mig Synder naadig! I Dine Hænder befaler jeg min Aand; Du har forløst mig, Du tro Gud!"

Ansgarius hensov den 3die Februar i Herrens Aar 865.

Constantin den Stores Overgang til Christendommen.

(Hermed et Lithographi.)

Efterat den christne Religion fra sin Stiftelse indtil Begyndelsen af det fjerde Aarhundrede havde udholdt to store og grusomme Forfølgelser, uden at det var lykkedes dens mægtige Fiender at udrydde den, behagede det den Alvise at skaffe dens Bekjendere en Ro, hvortil de havde gjort sig fortjente ved Blodet af utallige Martyrer.

Det Værktøi, som Gud benyttede, var den romerske Keiser **Constantin den Store**, som først delte det vidtløftige romerske Rige i to Dele og forlagde sin Residents til Byzanz, hvilken By efter hans Navn blev kaldet Constantinopel.

Efter sin Faders Død Aar 306 blev han af sine Legioner i Britanien udraabt til Keiser, men hans Modkeisere Marentius og Mariminus forbandt sig sammen for at frarive ham Kronen. Constantin samlede sin tappre Hær og marscherede over Alperne ind i Italien, med fuld Erkjendelse af sin farlige Stilling, da Marentius baade var tapper og ham langt overlegen i Hærmagt. I denne Nød søgte han Hjælp i Bønnen, og da hans Hjerte allerede længe havde bøiet sig til Troen paa de Christnes Gud, henvendte han sig til den ene Gud, med Bøn om, at han vilde aabenbare sig for ham og raade ham.

Da saae han — saaledes fortæller det fromme Sagn — engang om Eftermiddagen paa Himmelen et flammende Kors, dannet af Lysstraaler, med den Indskrift: „In hoc signo vinces" (med dette Tegn vil Du seire), hvorover han og hans hele Hær bleve betagne af Forbavselse.

Da han om Natten endnu tvivlende overtænkte Betydningen af det Skete, viste Christus sig for ham i Drømme og befalede ham at lade forfærdige en Fane efter det Billede, som havde viist sig paa Himlen, og denne skulde bæres foran hans Hær. Efter denne guddommelige Anvisning sammenkaldte Constantin Guldsmede og Kunstnere, beskrev dem Synet og lod Fanen forfærdige. Den bestod af et langt, med Guld overtrukket Spær, hvorpaa der var anbragt en Tverstang. Paa den øverste Ende prangede en Krone af Guld og Ædelstene, og i det Indre var anbragt Navnet Christus. Paa Tverstangen selv udspændtes et rigt virket og kostbart besat Stykke Purpurtøi. Denne Fane, kaldet Labarum, bragte ham ogsaa Held og Seir, thi nogle Dage derefter, den 27de October 312, nogle Mile fra Rom traf han sammen med sin Modstander og slog hans Hær paa Flugt, ved hvilken Leilighed Marentius selv fandt sin Død i Tiberen.

Rom, som nu var befriet fra en Tyran, modtog med Glæde sin Redningsmand og erklærede ham for Augustus og Pontifex maximus, og Constantin benyttede sin Seir med største Maadehold.

I det følgende Aar lod han udgaa et Edikt, som medførte Christendommens Herredømme og Hedenskabets Undergang. Ifølge dette blev det tilladt Enhver at bekjende sig til den Religion, som han fandt overensstemmende med sine Følelser, og de Christne fik tilbagegivne alle de Eiendele, som man under Forfølgelserne havde taget fra dem. Saaledes var en af de vigtigste Menneskerettigheder bleven beskyttet, og Christendommens egen Kraft formaaede at fuldbringe sin endelige Seir.

Ved Lykken, som bestandig blev ham tro, blev Constantin endnu mere bestyrket i Troen paa Christendommens Sandhed, skjøndt han i sit Hjerte tidt sammenblandede overtroiske Forestillinger med den rene Lære.

Fra en Badereise.

Lægen havde tilraadet mig at bruge Badene — men hvilke? Navnet eller Stedet kom det ikke saa nøie an paa; thi hvad der egentlig skulde hjælpe mig var: at komme et andet Sted hen. Jeg havde denne ubestemte Sygdom, som Lægevidenskaben endnu ikke har henført under nogen Klasse, nemlig Kjedsomheden, som lader os søge ukjendte Adspredelser fjernt fra vor Familie, hos hvem vi leve, og som faaer os til at tro, at man kun befinder sig vel der, hvor man ikke er.

Jeg kom netop til det rette Sted, thi ligesom Touraine er Frankrigs Have, saaledes kan man kalde Rheingau Tydsklands, der strækker sig fra Mainz til Bingen. Det er et sandt Eden, thi man træffer sjældent en saa rig og afverlende Natur; her seer man umaadeligt udstrakte Enge besaaede med smukke Landsbyer, dernede løber den majestætiske Rhin, og tilvenstre reiser Taunus sig, en Bjergkjede, som Digtere, Kunstnere og Antiqvarer gjorde vel i at besøge for at hente Stof og Erindringer.

Jeg var meget glad over at have faaet et lille Værelse tilleie i Ems, thi i Almindelighed er Alt optaget af fornemme Reisende, der sætte hinanden Stævne der i den smukke Aarstid. Jeg havde flere Badegjæster til Naboer i det Hus, hvori jeg boede, og iblandt Andre to unge Ægtefolk, hos hvem man sporede en inderlig Hengivenhed for hinanden. Dette bevægede mig til at søge et Middel, til at knytte mig til dem, for desto bedre at kunne beundre et saadant Mønster for en Mand og Kone. Jeg nærmede mig til dem, saasnart vi vare ene, og blev tilsidst om ikke en intim Ven, saa dog i det Mindste en nøie Bekjendt af dette lykkelige Ægtepar. Jeg spurgte mig undertiden selv, om Ulykken eller Tilfældet, lidt mere forstandig end ellers, skulde have forenet to Hjerter, der begge vare hinanden saa værdige.

Det var paa en Udflugt i Omegnen, at jeg lærte at kjende, hvad jeg brændte af Begjærlighed efter at vide; men den fandt imidlertid ikke Sted, før vi kjendte hinanden nøie og stemmede nøie overens. Manden foreslog, at vi skulde see Solens Opgang fra Toppen af Feldberg, et Skue, som Badegjæsterne troede sig forpligtede til at gaa hen og see; den unge Kone, som med Glæde opfyldte ethvert af sin Mands Ønsker, vilde gjøre os Selskab, og den følgende Dag stode vi op og begave os paa Veien endnu før Daggry. Det er sjældent, at man ikke træffer et talrigt Selskab paa Feldberg. Naar man forlader Ems, er Fodstien meget smal, længere hen kryber den endnu mere ind, og tilsidst gaaer man paa en ubehagelig Vei i Klippen. Jeg har flere Gange været tilstede ved Solens Opgang, men aldrig har det grandiose Indtryk deraf grebet mig saaledes som i dette Øieblik. Jeg var hensunken i disse mangfoldige Betragtninger, som et rørende Skue giver os Anledning til at anstille, da jeg pludselig bliver trukken ud af mine Drømmerier af Tydskeren, der vakler og holder sig ved mig. — Han var ganske bleg, og jeg troede et Øieblik, at han skulde besvime, men han fattede sig og tilskrev en pludselig Skræk sin Forvirring.

Hans Kone troede paa denne Udflugt; hvad mig angik, da saae jeg allerede noget fra os en ung Dame, som holdt en Mand med et temmeligt modbydeligt Udvortes under Armen, og som befandt sig tæt ved os, da min Ven nær havde faaet Ondt. Denne Sidste sendte ubemærket den unge Dame nogle Øiekast, og hun vendte sig to eller tre Gange om, tvertimod sin Ledsagers udtrykkelige Befaling. Jeg troede endog at bemærke i Tydskerens og den

Constantin den Store.

Ubekjendtes Blik en stiltiende Overenskomst ved dette Gjensyn. Jeg var ganske forstyrret over alle de Gisninger, der opstode hos mig; og jeg antog sikkert, at der maatte skjule sig en eller anden smertelig Erindring fra det foregaaende Liv under det, som jeg havde været Vidne til.

Vi naaede Ems, uden at der blev talt mere om dette Møde. Jeg havde bestemt, snart at reise tilbage til Paris, men da jeg to Dage efter tilbragte Aftenen hos mine Naboer, gjør Manden mig det underlige Spørgsmaal:

„De vil reise tilbage, De kjeder Dem altsaa her?"

„Paa ingen Maade, Ludvig; men jeg har kun faaet et Brev fra min Familie, hvori de bede mig om at komme tilbage saa snart som muligt."

„Man vil maaskee have Dem gift?"

„Jeg frygter det."

„O! min Herre," sagde den unge Kone i en mild bebreidende Tone, „noget Saadant maa man ikke frygte."

„De har Ret, min Frue, i een Henseende; thi mine Forældre ville gjøre Alt, hvad der staaer i Deres Magt for ikke at blive skuffede i deres Valg; men troer De paa den anden Side, at jeg er i Besiddelse af de Egenskaber, der ere nødvendige for at gjøre en Kone lykkelig?"

„Det betviler Ingen af os," svarede hun, idet hun rakte mig Haanden med henrivende Ynde.

Ludvig udbrød:

„Hvad min Kone har sagt Dem i vort Navn, det er en afgjort Sag, Maurice; men jeg ønskede kun at vide, om De ikke, naar De underrettede Deres Familie derom, kunde skjænke os to Maaneder endnu; jeg vilde tage Dem med til et Gods, som jeg har ikke langt herfra, og naar endelig Vinteren kommer, saa flygte vi som Svalerne, De til Deres elskede Frankrig og jeg til Berlin, hvor min Kone har Slægtninge, som hun vil besøge. Det er en Aftale, ikke sandt?"

Forslaget var udtalt med saamegen Hjertelighed, at jeg ikke kunde afslaa det, vi skiltes ad, og ventede med Utaalmodighed det Øieblik, da vi skulde reise. Det kom endelig, og vi rullede hurtig afsted i en smuk Berlinervogn til Lehnsgodset Königsstad. — Et Blik af min Vært og Værtinde underrettede mig om, at vi snart vare ved Maalet for vor Reise. Lidt efter lidt traadte Slottets Mure tydeligt frem ved Gjenskinnet af den opgaaende Sols Straaler. Klokken var syv om Morgenen, da vi kjørte ind i Slotsgaarden. Intendanten kom løbende ved vor Ankomst og skyndte sig at indrette Alt, hvad vi behøvede.

Paa den dybe og majestætiske Tavshed, der havde hersket for et Øieblik siden, fulgte paa engang en Aktivitet, som jeg aldrig havde troet at skulde finde hos Tydskerne; det gjaldt at tilfredsstille et godt og kjærligt Herskab, der snarere vare Venner end Foresatte; Ludvig spurgte til Mændene og deres Arbeide; Bertha talte med Konerne og deres Børn; hun henvendte et venligt Ord til enhver af dem med hele den Ynde, der tilhører en skjøn Sjæl, som er god uden at være svag, og mild uden at være fortrolig. Jeg tog et Værelse i Besiddelse, der var indrettet for mig; Bertha havde ladet det meublere i moderne Smag, og Alt, hvad man kan ønske sig til sin Bekvemmelighed, var forenet der. Da jeg var temmelig træt, lagde jeg mig strax tilsengs og sov længe; thi da jeg vaagnede igjen, var det allerede mørkt. Jeg klædte mig paa og gik ind i den store Sal, hvor min Vært og Værtinde befandt sig. Jeg spurgte til deres Befindende. Bertha svarede mig med et Smil, der forekom mig tvungent, og først da bemærkede jeg hendes Mands dybt sørgmodige Mine Jeg vilde til at spørge

om Aarsagen, da en Tjener kom ind og meldte, at Aftensbordet var dækket, og bragte et Brev til Hr. Baron Hermann de Saltza. Ved denne Titel kjendte jeg ham ikke; thi ved Badet kaldte man ham kun Ludvig Hermann, jeg ventede med spændt Opmærksomhed paa, hvad der vilde foregaa.

Ludvig aabnede og læste Brevet, og uden at vende sine Øine bort fra det, sagde han til sin Kone:

„Det er en Invitation til en af de Jagttoure, som vor Nabo Hr. de Lützdorf indretter, og da Maurice ikke har havt Leilighed til at see noget af den Art, saa skal han ledsage mig; thi jeg modtager denne Indbydelse."

„Hvorledes, min Ven, Du er aldrig saasnart kommen, før Du reiser igjen, det vil anstrænge Dig formeget; og seer De, Hr. Maurice, denne Fornøielse skjuler undertiden alvorlige Farer, — hvis der skulde møde Dem et Uheld! — Hør! min Ven," vedblev Bertha, med dette næsten bønlige Tonefald, som kun Fruentimmerne ere istand til at give deres Ord, „Du tager ikke afsted! — og De heller ikke, Hr. Maurice, ikke sandt? — Men hjælp mig dog at overtale ham!"

Jeg vilde gjerne undskylde mig for ham, skjøndt den omtalte Fare var en Nydelse for mig, men i det Samme svarede Ludvig sin Kone med en blid og hjertegribende Stemme:

„Denne Invitation er altfor formel, til at jeg dennegang kan afslaa den; jeg har allerede gjort det flere Gange; men jeg lover Dig, at jeg kun skal blive der i tre Dage istedetfor en hel Uge, som man forlanger; ikke at tage derhen, vilde være at tilsidesætte alle mulige Hensyn."

Dette Svar tillod ingen Indvending; to Taarer trillede langsomt ned ad Berthas Kinder.

„Men min Gud! hvor Du dog er et Barn. Der er saa at sige slet ingen Fare tilstede; og desuden er det ikke første Gang, at jeg saaledes kommer til at forlade Dig."

„O! jeg veed ikke, hvad det er for en uvis Frygt, der piner mig — der møder Dig et Uheld, hvilket? — det kan jeg ikke sige Dig. — Denne pludselige Indbydelse forekommer mig underlig, ikke fordi jeg frygter for Dig — men der svæver en Ulykke over os."

„Vist ikke! kjære lille Kone, det kommer af, at Du er saa modtagelig for ethvert Indtryk. Jeg reiser imorgen, iovermorgen kommer Maurice og henter mig, og om fire Dage komme vi her igjen for at berolige vor lille Bertha."

Ludvig gik et Øieblik ud; Bertha var hensunken i dyb Grublen; da hun hævede sit Hoved, mødte mit Blik hendes; jeg rakte hende min Haand, som hun greb med Begjærlighed, derpaa afbrød hun først selv en Tavshed, som begyndte at blive os begge ængstelig: „De skal vaage over ham, Maurice; hvis en ny Ulykke truer hans Liv, saa vil Frugten af to Aars møisommelige Anstrængelser være spildt. Jeg har meget at sige Dem, og jeg har endnu ikke vovet at betro Dem det, thi jeg tvivlede om, at De var en oprigtig Ven — nu tvivler jeg ikke længer."

„Imorgen skal De aabne mig Deres Hjerte, Bertha; jeg har allerede følt saameget, at jeg ikke ret kunde forstaa Dem."

Derpaa skiltes vi ad. Jeg sov ikke hele Natten; jeg tænkte paa Alt, hvad der var foregaaet. To Væsner, der ere saa enige, sagde jeg ved mig selv — hvilken Sky kan formørke deres Sol? Jeg kan ikke tro Bertha modtagelig for et barnagtigt Indtryk af Jalousi — Hvad! vor Natur kan dog heller ikke nogensinde være fuldkommen! Saaledes hengik Natten i Søvnløshed og Grublerier, der førte mig fra Paris til Slottet og fra mine Venner til min Familie. Det havde neppe begyndt at gry ad Dag, før der blev givet tre svage Slag paa min Dør; jeg stod op

og blev ikke lidet overrasket ved at see Hermann de Saltza træde ind i mit Værelse i fuldstændig Jægerkostume.

„Hvad! De allerede ...“ sagde jeg til ham, „og paaklædt lige fra Top til Taa?“

„Ja, jeg har sagt Farvel.“

„Hvorledes, Farvel?“

„Ja vist, til Bertha; jeg foregav, at jeg tog tidligere afsted for at komme hurtigere tilbage.“

„Forklar Dem “

„Det er meget simpelt; De skal høre, hvad Talen er om. De har vist ikke ladet Dem bedrage af denne Invitation?“

„Tvertimod, aldeles; er den da falsk?“

„Nei, men jeg reiser kun ikke.“

„Og hvorfor? De, som ellers er saa oprigtig, har De Hemmeligheder for Deres Kone?“

„Ja, fordi det gjælder mit Liv,“ svarede Herman sørgmodigt, „og fordi kun De, Maurice, maa lære denne Hemmelighed at kjende, da De nylig har truffet mig ved Badet i Taunus. De seer mig sørgmodig over et Foretagende, hvori mit Liv staaer paa Spil; men jeg kan være det uden at kaldes feig; thi seer De, Maurice, jeg elsker min Bertha, jeg elsker hende inderligt.“

„De gjør mig ængstelig; jeg troer at forstaa Dem.“

„Jeg vil forklare Dem det bedre endnu.“

„O, det er overflødigt ... De skal slaaes ...“

„De har sagt det!“

„Og dersom jeg tør tro, hvad jeg aner, saa er det med den Mand, som vi have mødt paa Feldberg.“

„De har ikke taget feil, Maurice.“

„Er det muligt, at De vil vove Deres Liv, som er os saa kostbart, Hermann, imod en Ubekjendts?“

„Det er nødvendigt. Jeg har modent overlagt det. Intet skulde bevæge mig til at forandre min Beslutning. Han har haanet mig dybt ...“

„Hvorledes! De ogsaa ... er De ogsaa underkastet Indflydelsen af en falsk Point d'honneur?“

„Nei, jeg har været rolig under Forhaanelsen, jeg har ikke skjælvet, mit Ansigt har ikke skiftet Farve; thi min Beslutning var tagen; jeg maa hævne en Fornærmelse, som Loven ikke formaaer at straffe. Guds Dom er nødvendig.“

Jeg hørte med Begjærlighed paa Hermann, hvis Træk havde smerteligt fortrukket sig.

„Jeg skal hævne paa denne Elendige den unge Pige, han holdt under Armen; det er en af mine bedste Venners Søster, som er bleven bedragen og forført af ham, og nødt til at forlade Alt for at følge ham. Og saa ... Men vil De billige mig?“

„Tvivler De paa mig?“

„Om Forladelse, det er sandt, jeg har gjort Dem Uret. Men denne Mand har tilintetgjort en salig Fryd i min Sjæl, en af disse Illusioner, som man kan berøve os, uden at blive straffet for en Forbrydelse. Han har krænket mig, idet han har krænket denne unge Pige, som han slæbte med sig; hende, jeg har elsket saa høit — Gud er mit Vidne, at jeg har elsket hende,“ gjentog Ludvig, idet han skjulte sit Ansigt i sine Hænder ... „hende har han berøvet Alt — undtagen Anger og Skam. Jeg har talt med hende, hun har sagt mig Alt. Olida er meget ulykkelig ... Der er en uforanderlig Lov her paa Jorden, en langsom Forsoner for enhver Smerte, enhver Uretfærdighed, og det er Gjengjældelsen; det stakkels Barn har følt den i hele sin Strenghed. Den Dag, da vi bestege Feldberg, modtog jeg et Brev fra hende, hvori hun bad mig om en Sammenkomst paa en Time, i hvilken hun troede at kunne undslippe sin Bevogter. Det var den første Billet, jeg havde modtaget fra hende; jeg gik derhen med et bankende Hjerte, som om det havde gjældt et ømt

Stævnemøde. Men hvilken Forskjel! hun, af hvis Minde min hele Sjæl var opfyldt, hende saae jeg saaledes henvisnet, at jeg ofte med Skræk spørger mig selv, om jeg aldeles har glemt hende!... Der var neppe forløben en halv Time, medens vi talte med hinanden, før vi hørte en Mand nærme sig til os med hurtige Skridt. Olida trykkede sig op til mig og bad mig om Beskyttelse imod sin Elsker, hvis Skridt hun havde gjenkjendt.

„Vær ikke bange; De skal i mig finde en trofast Ven," sagde jeg til hende, „men svar blot Intet."

Et Øieblik efter stod han lige over for os; han var ganske bleg, Vreden havde fortrukket hans hovmodige og uforskammede Ansigt. Det tilkom ham at tale først.

„Jeg har længe søgt efter denne Leilighed, Olida, og det burde have anet mig, at Du idag..."

Her afbrød jeg ham:

„Tænk paa, min Herre, at hvis De ønsker at begynde en Strid, saa vedkommer den alene os."

„Hvad blander De Dem i," svarede han mig stolt, „staaer det mig ikke frit for at gjøre med dette Fruentimmer, hvad jeg vil? Tilhører hun ikke mig?"

Da han havde sagt disse Ord, standsede han.

Olida laa for hans Fødder og bad om hans Tilgivelse; hun var sønderknust ved Tanken om den Foragt, hun maatte indgyde mig; hun, der i den Grad var kommen paa Afveie i saa slet et Selskab, hun, den fordum uskyldige unge Pige, der havde forsmaaet min oprigtige Kjærlighed for at modtage en Tølpers; hun, kort sagt, der havde kastet sig med Liv og Sjæl i Armene paa en Mand, hvis Æreløshed hun desværre for sent maatte erkjende.

„Min Herre," svarede jeg bestemt, „videre skal denne Scene ikke gaa, eller jeg kalder Dem en Kujon."

„Den skal gaa videre endnu, hvis det behager mig, og for at forskjønne den lidt..."

Han hævede Haanden for at slaa; men ved denne udtryksfulde Gestus, styrtede jeg mig over ham, og idet jeg greb hans Hænder, som jeg trykkede imod hinanden med en voldsom Kraft, raabte jeg ude af mig selv:

„De har gjort Noget, som ikke kan undskyldes; Ingen have seet det; jeg kunde gjøre Afkald paa en retfærdig Hævn, hvis De ikke var saa lav, at bruge Vold imod den stakkels Olida. Jeg maa befri hende fra sin onde Aand."

„Gudsdød! Det er en smuk Ridder, hun har. De ønsker en Duel — med Fornøielse; men jeg vil blot underrette Dem om, at jeg er bekjendt for min Behændighed, og jeg vil rimeligvis slaa Dem ihjel..."

„Det er spildte Ord; de kunne være gode nok til at skræmme Fruentimmer eller Børn med. Jeg forlanger otte Dage af Dem, og da skal det staa mig frit for at kræve Dem til Regnskab for den unge Piges spildte Lykke og for den Beskæmmelse, De har tilføiet hende."

„Jeg vil vente otte Dage, og hvis De ikke har mødt paa den niende Dag, saa vil jeg overalt bekjendtgjøre, at De har været bange."

„Det skal De ikke komme til at gjøre, saa sandt som vi Tre ere alene her, og saa sandt jeg kunde myrde Dem paa Stedet."

„Det er godt, om otte Dage venter jeg Dem."

Jeg rakte Olida Haanden, trøstede hende og bad hende være ved godt Mod Derpaa gik jeg... Imorgen er det den ottende Dag. Det er hele Hemmeligheden, Maurice."

„Det er sandt, De kan ikke undslaa Dem; men der kunde indtræffe et Uheld, og De gjorde vel i..."

„Jeg har forudseet Alt, jeg stoler paa Dem. Jeg vil endnu engang omfavne min Bertha, der allerede har frelst mit Liv, thi ved hendes Ømhed og hendes Kjærlighed havde hun atter knyttet mig til min Tilværelse; det vil bringe mig Lykke. Imorgen ved Badet i Taunus!"

„Jeg skal være der."

Han gik og jeg faldt atter hen i en pinlig og afbrudt Søvn over det, som jeg havde hørt. Jeg vaagnede Kl. elleve, gjorde mine Forberedelser til den foregivne Jagtreise, og da Klokken var eet, fremstillede jeg mig for Fru de Saltza. Hun havde ikke ladet sig bedrage af sin Mands Fabel og trængte ind paa mig med en Mængde Spørgsmaal.

„Skulde han da ikke elske mig mere? O! nei, det er umuligt, at han skulde kunne lyve i den Grad; jeg tilstaaer Dem, Maurice, jeg har ikke ladet mig skuffe af min Mands Forstillelse; jeg vilde vide, om jeg ikke mistænkte ham uden Grund; derfor har jeg sendt Bud til Slottet, hvortil han skulde reise, han kommer der slet ikke... Tilskriv ikke min Ængstelse en foragtelig Følelse af Jalousi; det er en mørk Anelse, der piner mig. Jeg bønfalder Dem, da De skal træffe sammen med ham, sig mig, hvad skal der foregaa?"

„Jeg forsikkrer Dem, det Hele er ganske naturligt. Han har bedet mig om at træffe sammen med sig paa Nabogodset."

„De bedrager mig, Maurice ... O! frygt ikke, jeg kan godt taale at høre det, jeg er stærk, naa ... De kan sige mig Alt."

Jeg søgte at undgaa Spørgsmaalet og svarede:

„Kunde De tro, at han ikke elskede Dem mere, De, som udgjør hans hele Liv, hans hele Glæde."

„Hans hele Glæde ... thi jeg har kaldt ham tilbage til Livet," svarede Bertha ganske sagte; „det har han ofte sagt mig. Da jeg saae ham første Gang, var hans Sjæl nedtrykt. Et Fruentimmer, som han elskede, havde stødt ham fra sig med Foragt, og nogen Tid efter har hun ladet sig forføre af en Mand, hvis foregaaende Liv og Moralitet var mere end tvivlsom ... Dette sørgelige Stød tilintetgjorde ethvert Haab hos ham ... han var ulykkelig ... da saae jeg ham og jeg elskede ham; o! jeg elskede ham med min hele Sjæl, netop fordi han var bleven skuffet i sin Tilbøielighed; jeg havde kun et eneste Maal, det var at læge det Saar, der var tilføiet hans Hjerte, og jeg viste ham saamegen Kjærlighed og Hengivenhed, at han efterhaanden bragte al den Ømhed, han havde følt for en Anden, over paa mig. De seer altsaa, at jeg ikke kan frygte, at han vilde forandre sine Følelser i Henseende til mig, thi han skylder mig sin Ro og sin Lykke, og hans Sjæl er altfor ædel og stor, til at han nogensinde skulde svigte sin Kjærlighed ... men nu da jeg er kommen til Maalet, nu da han elsker mig ligesaa høit, som jeg bestandig har elsket ham, hvis en Ulykke nu skulde komme og skille os fra hinanden ... hvis han skulde dø ... Jeg veed ikke, hvorfor jeg har den Idee, at der forestaaer en Kamp. Denne pludselige Afreise i Morges og den Maade, hvorpaa han omfavnede mig, da han forlod mig ..."

Den unge Kone standsede, thi hendes Hulken qvalte hende. Jeg begyndte at blive urolig, Berthas Taarer gjorde mig ondt. Jeg søgte at berolige hende, idet jeg forklarede hende, at jeg jo skulde see ham igjen den næste Morgen, og at hans paaskyndte Afreise ikke havde noget Ængstende ved sig. Derpaa lovede jeg hende, at jeg skulde komme tilbage med Ludvig om to Dage; men Bertha rystede paa Hovedet med et smerteligt Suk. Timen nærmede sig, jeg gjorde Undskyldning, fordi jeg saa hurtigt maatte forlade hende, og jeg

tog afsted med tungt Hjerte og en sørgelig Angst for Udfaldet af denne Kamp. Jeg ankom den følgende Dag til Ems tidligt om Morgenen; jeg traf Hermann i Hotellet, og vi begave os begge til vort Stevnemøde. Man havde valgt det Sted, der var bestemt til Mødet, saaledes, at man unddrog sig det mistroiske Politis Blikke. Himlen var, tvertimod de foregaaende Dage, overtrukken med sorte Skyer. Den havde antaget et ensformigt og raat Udseende, som gjorde Sjælen sørgmodig; og dette Veir, der saae saa tungsindigt ud, skulde oplyse en retsærdig Hevn! Da vi kom, vare Gaspard Horner og hans Secundant allerede paa Valpladsen; førend Gaspards Sekundant maalte Afstanden, søgte han at indlægge nogle forsonende Ord, men ved at tænke efter indsaae han, at ligeoverfor de besynderlige Forberedelser til denne Duel, der skilte sig fra de almindelige Regler, vare de til ingen Nytte; han stillede ingen Betænkeligheder mere. Da Pistolen var det Vaaben, man havde valgt, blev det bestemt, at de Kæmpende skulde stille sig tyve Skridt fra hinanden, derpaa skulde den Ene af dem, hvem Skjæbnen begunstigede, gaa frem imod den Anden, midtveis skulde han fyre paa sin Modstander; traf han ikke, da kunde denne gaa løs paa sin Rival og skyde ham Kuglen for Panden; thi det var en Kamp paa Liv og Død. Det faldt ikke Hermann ind, at tilstaa den nogen Naade, der saa grusomt havde fornærmet ham. Paa den anden Side vilde Gaspard, der stolede paa sin Behændighed, gjerne skille sig af med et farligt Vidne til sit foregaaende Liv. Der blev kastet et Pengestykke i Veiret, Lykken vendte sig for Gaspard; Afstanden blev maalt; Ludvig henvendte nogle rørende Ord til mig, et Farvel til sin Kone og til mig, han trykkede min Haand og fremstillede sig for sin Fiende. Man gav Signalet. Gaspard satte sig i Bevægelse, og paa Halvveien faldt der et Skud... Da Røgen havde spredt sig, saae jeg Hermann opreist, lidt vaklende, men med et roligt Ansigt... Gaspard blev dødelig bleg. Hermann gjorde et Skridt... Der laa noget Skjæbnesvangert i hans Gang... han nærmede sig sin Rival med afmaalte Skridt, han forandrede ikke en Mine; kun en eneste bestemt og frygtelig Tanke syntes at beherske hans Villie. Urokkelig som Skjæbnen satte han Pistolen for Gaspards Pande. Vi bleve bestyrtede og grebne af en frygtelig Angst. Han trykkede paa Aftrækkeren og Olidas onde Aand styrtede livløs til Jorden. Da styrtede jeg frem til Hermann og jeg kom netop i rette Tid... han faldt bevidstløs om i mine Arme; thi den overordentlige Kraft og den næsten overnaturlige Koldblodighed, der havde opretholdt ham til dette Øieblik, forat han kunde udøve Retfærdigheden, forlod ham nu. I den høire Side havde han et stort gabende Saar, hvoraf Blodet væltede ud i Strømme. Gaspards Secundant havde taget en Chirurg med, som erklærede, at Gaspard Horner behøvede Intet mere. Han var død. Da jeg havde forbundet Ludvigs gabende Saar, spurgte jeg Lægen med bankende Hjerte, hvad han troede; han rystede paa Hovedet og svarede mig:

„Hans Modstander har lagt godt an paa ham, Kuglen er gleden af paa et Ribben og har taget Leie i Brystet. Kun een Ting undrer mig, og det er, at han lever endnu; Saaret er dødeligt, thi man kan ikke trække Kuglen ud, der desuden har anrettet en uhelbredelig Skade."

Han laante mig sin Vogn til at bringe den Saarede hen til det nærmeste Gjæstgiveri; thi en lang Vei vilde ufeilbarligen have dræbt ham. Da vi vare ankomne og da man havde ydet den Saarede, hvis Bevidstløshed endnu vedvarede, den Hjælp, som hans ulykkelige Tilstand først og fremmest gjorde

nødvendig, overveiede jeg sørgmodig paa hvilken Maade jeg skulde underrette Bertha om denne ulykkelige Begivenhed. Den stakkels Kone, hun havde ikke taget feil; hun havde anet denne Ulykke, og jeg havde beroliget hende; hvad skulde jeg sige nu? Med sønderknust Hjerte bestemte jeg mig til at skrive hende til og tilstaa hende, men med den høieste Grad af Forsigtighed, at der virkelig havde fundet en Duel Sted, og hvilke sørgelige Følger den havde havt, men jeg vilde dog skjule for hende, hvor alvorligt hendes Mands Saar var. Jeg sendte et Ilbud afsted med Brevet og befalede ham, at han ikke maatte spare Noget for at komme hurtigt dertil. Jeg tilbragte Resten af Dagen og den følgende Nat hos Hermann i Selskab med Lægen. Hans smukke blege Ansigt syntes at være et Bytte for Dødskampen; idet jeg saae ham blodig og livløs paa sit Leie, kom jeg til at tænke paa Bertha, paa det frygtelige Slag, der vilde knuse hende, fremfor Alt, naar hun fik at vide, under hvilke Omstændigheder og for hvis Skyld den, som hun tilbad, laa der døende; mit Blik gik vexelvis fra den Saarede, hvis Følelse endnu ikke var vendt tilbage til Lægen, der kun med en Rysten paa Hovedet besvarede mine tavse Spørgsmaal. Dagen brød endelig frem. Pludselig hørte jeg en Vogn kjøre hurtigt ind i Gaarden; Bertha steg ud; jeg skyndte mig at møde hende... Hun kom ikke svag og vaklende, men opfyldt af denne uendelige dybe Kummer, som veed at skabe sig en Styrke af sin umaadelige Smerte; thi med et Fruentimmers mærkværdige Instinkt havde hun gjættet Alt, fattet Alt, og jeg behøvede ikke at sige hende et eneste Ord. Det havde desuden været mig umuligt. Paa mit forstyrrede Ansigt havde hun læst Ulykken i hele sin Udstrækning. Hun styrtede sig over Hermans Seng, greb hans Hænder, som hun bedækkede med Kys og Taarer, og faldt paa Knæ uden at fremføre et Ord. Det frembrydende Dagskjær gjorde Lampens svage og usikkre Skin endnu blegere, og oplyste med sine matte Straaler denne hjertegribende Scene. Jeg var dybt bedrøvet. Efter en Dødsstilhed, der varede i flere Minuter, og kun var bleven afbrudt ved Berthas vedvarende Hulken, troede Doctoren, der opmærksomt iagttog den Syge, at bemærke en svag Bevægelse paa hans Læber; og man skulde virkelig tro, at kun de inderlige Omfavnelser af den, som han elskede, var istand til at kalde ham tilbage til Livet. Han aabnede Øinene og saae sig omkring; derpaa, idet han gjenkjendte Bertha, standsede hans Blik ved hende med hele dets uendelige Sagtmodighed, men ligesom omtaaget af Lidelser, og hvilede paa hende med en salig Fryd. Ludvig vilde gjøre en Bevægelse for at besvare Berthas lidenskabelige Kjærtegn; men hans Kræfter svigtede hans sidste Villie, hans Hoved faldt mat tilbage paa Puden, og en Strøm af Blod styrtede ud fra hans Læber; derpaa udtalte han et Ord, et eneste, det var Berthas Navn, hun modtog det sidste Suk i det sidste Kys! — Alt var forbi.

Den ulykkelige Kone udstødte et frygteligt Skrig og styrtede om i mine Arme, jeg bar hende bort, lagde hende paa en Seng og overlod hende et Øieblik til Lægens Pleie, der ikke havde mere at gjøre hos Hermann.

Efterat man havde iagttaget de sædvanlige Forberedelser, førte man efter hans Kones Ønske Baronens Lig til deres Gods, for at begrave det der. Jeg forestod denne sørgelige Ligbegængelse, der blev bivaanet af en talrig Skare af den Hedengangnes Venner. De ledsagede til det sidste Hvilested ham, hvis Liv bestandig havde været rent og retskaffent, og som aldrig var traadt udenfor Retfærdighedens Sti. Da jeg atter saae Bertha, søgte jeg ikke engang at trøste hende; thi det

Slag, der havde rammet mig, var et af dem som kun Tiden er istand til at mildne, naar man har havt Kraft nok til at udholde det. Jeg rakte hende min Haand, som hun trykkede tavst. Hun gav mig ikke et bebreidende Ord, skjøndt jeg havde skjult den sande Bevæggrund til hendes Mands Afreise for hende; hun spurgte mig kun udførligt om de nærmere Biomstændigheder ved denne skrækkelige Catastrophe.

Fra Paris modtog jeg Brev paa Brev, hvori man forlangte, at jeg skulde komme tilbage, og da Doktoren indestod for Berthas Liv, idetmindste for Øieblikket, thi i den Grad havde dette moralske Stød udtømt hendes Livskraft, at han ikke turde love mere, blev jeg nødt til at sige Hermans Enke Farvel. Hun græd bittert, thi jeg var den Eneste, der kunde tale med hende om hendes elskede Mand, og jeg maatte love hende at komme tilbage, saasnart jeg havde bragt mine Sager istand i Paris. Mine sidste Ord til hende indeholdt et Løfte og en Forhaabning; derpaa reiste jeg.

Da min Familles Planer med Hensyn til mig ikke vare gaaede i Opfyldelse, reiste jeg det følgende Aar tilbage til Tydskland. Jeg længtes inderlig efter at see min stakkels sørgende Enke, som jeg ikke havde hørt fra i flere Uger. Men da jeg kom til Königstadt, fandt jeg Slottet mørkt og øde; jeg traf Intendanten, han fortalte mig med Taarer i Øinene, hvorledes den stakkels Bertha langsomt havde bukket under for Sorgen — hun var død for i det Høieste otte Dage siden. En simpel Sten, uden nogen Gravskrift, bedækkede de jordiske Levninger af disse to ædle Hjerter, der ikke vare skabte for denne Jord, og som Gud ogsaa havde kaldet tilbage. Han fortalte mig ogsaa, at man i den senere Tid hver Dag saae en Nonne, der kom og knælede hele Timer igjennem paa denne Sten, hvor hun græd og bad. Jeg gik derhen, for at vise det Venskab, der havde forenet mig med Hermann og Bertha den sidste Hyldest, og jeg saae virkelig en Nonne knælende paa den Rand af Grønsvær, der omgav Graven. Jeg blev staaende et Øieblik i nogen Afstand for ikke at forstyrre hende, men da hun reiste sig og gik tæt forbi det Sted, hvor jeg stod, ubevægelig og skjult for hende, gjenkjendte jeg Olida, som jeg havde seet paa Feldberg. Der var foregaaet en sørgelig Forandring med hele hendes Person, det var ikke længer den smukke unge Pige, der indgjød en brændende Lidenskab; det var kun en sørgelig Skygge af hende, der kom og græd paa deres Grav, hvis Død hun havde fremkaldt.

Jeg fjernede mig med tunge Skridt og Hjertet opfyldt af sørgelige Erindringer fra dette beklagelige Sted, og jeg tænkte paa, hvor let den skjønneste Tilværelse bliver et Offer for de raa Omstændigheder, og hvor hurtigt Lykken, som er en Belønning for Enkeltes Dyd, bliver tilintetgjort i Berøring med Andres Laster og Lidenskaber.

Frøregn.

Man taler undertiden om Frøregn, men Ingen har dog vel endnu seet Frøer regne ned fra Himlen. Sagen forholder sig imidlertid saaledes: I Sommerens Tid, naar der længe har hersket en varm Tørke, trækker en Art Landfrøer sig tilbage i nærliggende Skove og Buskadser, fordi de der finde et kjøligere og mere fugtigt Opholdsted, hvor de holde sig stille og skjulte, saa at Ingen bemærker dem. Falder der nu en mild Regn, komme de atter frem i talrig Mængde for at vederkvæge sig i det vaade, kjølige Græs. Hvo der nu er i en saadan Egn og pludseligt seer en Masse Frøer der, hvor der for et Øieblik siden ikke fandtes en eneste, kan nu ikke tænke sig, hvorfra de ere komne, og da bilde taabelige Folk sig ind, at der er regnet Frøer ned.

L. Levins Bogtrykkeri.

Trøflerne.

Kong Jacob den Første pleiede at sige: det maatte have været en modig Mand, der var den Første, der spiste Østers. Men det synes, at der maa have hørt endnu mere Mod og Sult til at være den Første, som spiste Paddehatte, og navnlig de under Jorden voxende Svampe, til hvilke **Trøflerne** høre, denne Lækkerbidsken for de fineste Gourmands. Med hvilken Foragt pleie vi ikke at see ned paa Paddehattene, som en varm og vedholdende Sommerregn i saa stor Masse lokke frem af Jorden, og hvor lidet ane de Fleste af os, at der imellem disse Padder findes Arter, som betales pr. Pund med flere Rigsdaler. Blandt de kostbareste indtage Trøflerne den første Rang. Hvem der ikke har smagt Trøfler, kan ikke begribe, hvilke Fortrin Lækkermunde egentlig kunne tillægge disse runde, svampagtige Væxter, hvis Indre er gjennemtrukket af mørkere og lysere Aarer. Men om Smagen kan man, som bekjendt, ikke disputere, og vi ville derfor hellere henvende vor Opmærksomhed paa Trøflernes Naturhistorie og deres Betydning som Handelsartikel, end spilde Tiden med at forklare deres vistnok fortræffelige, men dog ubegribelige Smagfuldhed.

De spiselige Trøfler høre til tvende Arter, som næsten voxe vildt i hele Mellemeuropa, men dog ogsaa dyrkes efter Kunstens Regler. De ere den sorte og den hvide Trøffel.

I moden Tilstand danne de runde eller ægformige Knolle af $^1/_2$—3 Tommers Gjennemsnit med en sortegraa eller mørkebrun Skal, som er besat med tykke, brede Knuder og hvis Indre er fast, kjødrigt, bleghvidt og gjennemtrukket med brune Aarer. Mellem disse Knuder er der en fin Loddenhed, som synes at træde istedetfor Rødder. I denne Tilstand finder man dem i Efteraarstiden under Jorden, 1—12 Tommer under Jordoverfladen, 3—8 Stykker samlede, og ofte hæve de Jordskorpen tilveirs og danne Smaahobe, hvorved man lærer deres Voxested at kjende. Trøflerne fremspire i en let, fugtig, noget sort Jord, som man finder den i Tydsklands Lavskove, dog synes de at trives bedst i Ege- og Bøgeskove, hvor der ingen Underskov og Mos findes. Fugtige varme Sommere begunstige meget deres Væxt.

De Trøfler, som fortrinsvis nydes, komme i Almindelighed fra Norditalien, det sydlige Frankrig og Piemont. Der, hvor Trøflerne forekomme i større Mængde, er det en lønnende Beskjæftigelse at opsøge dem, og mangen Bonde fra Piemont fortjener om Efteraaret 20 Rd. daglig, og det uden at have noget meget besværligt Arbeide. Man opsøger Trøflerne med Hunde eller med Svin, hvilke sidste især let mærke dem paa Lugten. Til dette Arbeide vælger man helst tørt Veir uden Frost, da de, som findes i fugtigt Veir, ere vanskeligere at rense og snart fordærves, og Trøflerne paa den anden Side let fryse ved nogle Graders Kulde og blive da ubrugelige. Øvede Trøffeljægere finde dem temmelig let ved at bemærke, at Jordbunden har hævet sig og endnu mere ved den eiendommelige Lugt, de udbrede. Søger man dem med Svin, fordrer Arbeidet stor Paapassenhed, da Svinet ikke kan afrettes dertil og let

lader sin Opmærksomhed bortlede ved mange andre Gjenstande. Har den endelig fundet en Trøffelrede og begynder den at oprode Jorden, maa man ved at give den et andet Foder søge at bortlede den fra Forsøget, og naar dette Middel ikke hjælper, maa man anvende Magt, da Dyret ellers i et Nu er i Stand til at fortære sit Fund. Man foretrækker derfor at benytte Hunde, som man særlig afretter til dette Arbeide. Bringer man en saaledes afrettet Hund ind i Skoven, er det underholdende at see den ligesom en Jagthund afsøge Jorden. Er den fint afrettet, slaaer den lydelig an, naar den opdager Noget; den begynder strax efter at opskrabe Jorden; man iler til, udgraver Trøflerne og Hunden bliver belønnet og kjærtegnet. Trøffelreden maa helst med et eneste Spadestik optages af Jorden; man borttager derpaa med største Omhyggelighed al Smuds fra dem og lægger dem forsigtig i Kurve, som ere forede med Mos. Naar de ere bragte hjem, blive de endnu omhyggeligere afbørstede og dernæst gjemte i kjølige, tørre Værelser. Trøfler, som ere beskadigede ved Oprensningen, kunne ikke bevares, men blive snart raadne. Af stor Vigtighed er det, at man strax igjen nedlægger den opgravne Jord i sit Hul, forat de fine Korn, som indeholdes deri, kunne frembringe en ny Høst.

Yndere af Trøfler tillægge dem mange Egenskaber og paastaa, at de ere en kraftig, nærende og oplivende Spise. Om dette virkelig er Tilfældet, ville vi lade uafgjort; vi ville hellere antage, at da de anvendes i Forbindelse med det bedste Kjød, med stærke Urter og fin Vin, er det disses Virkninger, som man tilskriver Svampene. En Hr. Moynier har skrevet en 400 Sider stor Bog om Trøflernes Værd og deres Anvendelse i Kogekunsten: uden Trøfler kan Posteibageren ikke existere; Gaaseleverposteier, Vildsvinehoveder, Fasaner, Agerhøns osv. bør, kun i Forening med Trøfler, bringes paa et fint Taffel — og for denne formentlige Lækkerbidsken maa Udlandet betale overordentlige Summer til Frankrig.

Den gastronomiske Værdi, man tillægger Trøfler, er iøvrigt urgammel. Som bekjendt, have de romerske Lækkermunde fra den Lucullisfe Tid krydret deres Posteier og Ragouts med Trøfler. Middelalderen synes ikke at have sat stor Pris paa dette Lækkeri; man foretrak dengang det mere Solide og fortærede hellere hele stegte Hjorte og Vildsvin, end Ortolaner og Vagteler. Først Ludvig den Fjortendes yppige Periode bragte atter Trøflerne til Ære og Værdighed, ligesom ogsaa hele den raffinerede Kogekunst fik et Opsving fra hin Epoke. Nu staaer Trøflernes Fortræffelighed fast, og Udførselen deraf fra Frankrigs forskjellige Egne udgjør en Sum af henimod 2 Millioner Rigsdaler.

Hundene, som man i Perigord bruger til at opsøge Trøfler, ere ikke smukke. For at dressere dem til Trøffelhunde blive de strax, naar de ere vænte fra Moderen, forede med Mælk, hvori man kommer Stykker eller Skaller af Trøfler, og derpaa øves de i at opsøge Trøfler, som man har skjult, og naar de finde dem, belønnes de. Ere de først engang dresserede, kan man give dem sædvanlig Føde. Men det er sjeldent, at man faaer dem godt dresserede alene ved Stuedressur, hvorimod den letteste Maade at frembringe et godt Resultat er at lade dem søge i Forening med en allerede dresseret Hund.

De fleste af de Folk, som søge efter Trøfler, betjene sig dog ikke af Hunde, men følge et Instinkt, som de ikke engang selv kunne forklare. Deres Hemmelighed synes meget at ligne de Kunstneres, der kunne paavise, hvor man kan finde Vand til Brønde. Den praktiske Øvelse er vel af Vigtighed for Trøffelsøgerne; men der findes des-

uden mange Fingerpeg, som lede dem paa det rette Spor. Hvor den stenige Jordbund ikke viser nogen Plantevæxt, hvor den, naar man støder med en Stok, giver en hul Lyd, hvor de ovenomtalte smaa Høie vise sig, hvor de smaa blaa Myg stadig holde sig over Spalter og Revner — der kan man med Haab om et lykkeligt Udfald søge Trøfler. Men nu gjælder det at være forsigtig, thi oproder man Jorden, før Trøflerne ere modne, saa fordærves de, om man endog atter bedækker dem med Jord.

Jo flere Trøfler der ligge samlede i en saadan Rede, desto mindre ere de; de største overstige sjælden et Hønseægs Størrelse og veie kun 12—14 Lod. Naar Fremmede selv ville søge Trøflerne, blive de ofte bedragne af de egentlige Trøffelsøgere, som med Knappenaale og Lignende sammenstikke en hel Mængde smaa Exemplarer til et eneste Kjæmpeexemplar og overklæbe Revnerne med Cement eller Jord. Saaledes ere der forekomne Tilfælde, hvor en eller anden rig Trøffelven for svære Penge har kjøbt et saadant Exemplar og først opdagede Bedrageriet, naar de kogte Trøfler skulde skjæres itu.

Trøflerne forplante sig ved fine Sædekorn, som ligge indsprængte i deres Kjød. Forbliver den modne Trøffel i Jorden, raadner den paa fugtige Steder og paa tørre hentørres den, og Sædekornene blive da spiredygtige. Selv Vandet, hvori Trøflerne ere blevne kogte, og Trøffelskallerne indeholde Sædekorn i Mængde, og det er ofte tilstrækkeligt kun at nedlægge disse, naar man vil anlægge et Trøffelbed. I det Fri forplante Trøflerne sig kun ved saadanne Sædekorn, som Vinden fører bort med sig. Vi tro neppe, at vi tage feil, naar vi paastaa, at Trøflerne høre til det Slags Planter, som besidde Evne til en frivillig Stedbevægelse; man har nemlig bemærket, at naar de i August begynde at blive modne, stige de nærmere op mod Jordens Overflade, og dette skeer ofte med en saadan Hurtighed, at de i let, sort Muld ganske træde frem for Dagens Lys paa een Dag. Hvorledes dette skeer, er endnu ikke ganske forklaret. Man antager i Almindelighed, at Trøfler, som engang ere forstyrrede i deres Væxt, ikke mere voxe, skjøndt de ingen Rodtrevler have; de synes i denne Henseende at ligne Bløddyrene i deres Skaller eller Sædekornene i deres Kapsel.

Tiden til Trøffelhøsten er fra October til December og undertiden lige ind i Februar. I Begyndelsen af Sommeren finder man Trøfler endnu ganske smaa, af Størrelse som Bønner, udvendig røde og indvendig hvide. — Man gjør Adskillelse mellem den hvide og den sorte Trøffel; men den hvide har ikke saa stor Værdi, som den sorte, og staaer i fin aromatisk Smag tilbage for denne. Derimod er den større og modnes tidligere.

Vi ville endnu tilføie et Par Ord om den kunstige Dyrkning af Trøfler. Den fortjente Naturforsker Dr. Lenz har anført Meget om de nyttige og skadelige Trøfler, men vi ville navnlig gjøre opmærksom paa en Opdagelse af en simpel Bondepige i Burgund. Hun nedgravede flere smaa Trøfler og Skallen af nogle større og vandede dem med Vand, hvori Trøfler vare blevne kogte. Allerede det første Aar gav det et ganske godt Udbytte; men i de paafølgende Aar steg dette gradevis, og Forsøget at formere Trøfler i Haver, maa altsaa betragtes som udførligt. De vigtigste Forsigtighedsregler ville herved være, at vælge en Jordbund, som ved sin stadige Fugtighed kan være Trøflerne tjenlig, og at forhindre Rotter og Mus fra at fortære Planterne.

Egen.
(Efter Masius.)

Egen er det europæiske Urtræ. Pelasgerne og hine øvrige vandrende Skarer, der engang søgte sig en Arne ved de græske Kyster, ærede den som Livets Træ, som den store Zeus's kostelige Gave. Dens Frugt gav dem Næring, dens Stamme Tilflugt; fra dens Rødder sprang den lædskende Kilde. Og selv længe efter at Raaheden var vegen for Kulturen, vedligeholdt Ærefrygten for Velgjøreren sig ren og uplettet i Folkets Sjæl. Hos Grækere og Romere vedblev den at være helliget til den olympiske Zeus; i dens Susen fornam de Fremtidens varslende Røst, medens Tydskeren og Nordboen saae Tordengudens Bolig i dens Krone; deres Goder pleiede den hellige Mistel, der klynger sig op til den og i den blinde Hoders Haand blev til den Dødens Pil, for hvilken Balder udaandede. Paa samme Maade ærede Kelter og Slaver Dryaden, og saaledes har en anelsesfuld Sands for Naturens Hemmeligheder ligesom i Kappestrid omgivet dette Træ med et Immergrønt af Sagn og Sange. Vel fører den nutildags kun et kummerligt, for ikke at sige kunstigt, Liv i den tydske Digtning, men desto dybere slaaer den sine Rødder i hine Folkeslags Sange og Historie, som selvstændigere end vi eller fiernere fra den store Verdensskueplads, renere have bevaret deres gamle Skikke.

Intet andet Træ ligner det i vild og dristig Skjønhed, men heller intet tilfredsstillede i rigeligere Maal Menneskehedens første Fornødenheder: Bolig for den Levende, Kiste for den Døde, Skibet, der bar Søfareren, Landsen, som Jægeren svingede; — Alt skjænkede Egen, og derfor blev dens Pleie en Pligt.

Saft og Kraft fremgaa af dens hele Skikkelse, fra de dybe og vidt spredte Rødder til det faste, skjolddannede Blad og den djærve Broncefrugt. Som Styrkens Træ viser den sig i de knudrede Grenes trodsige Snoninger og Stammens grandiøse Krumninger, som om den faldt ud til et knusende Slag; den er Skovens graahærdede Konge, som Ørnen søger og Helten tager til Forbillede; — derfor udvælge de engelske Konger ved deres Trønbestigelse en Eg til at bære deres Navn og bringe det frodigt og levende til de kommende Slægter. Ogsaa deri synes dette Træ at vise sin heroiske Natur, at det aldrig samler sig i egentlig Skov. En Egeskov er ikke synderlig mere end en poetisk Figur, thi Egen staaer eensom eller omgiven af andre Træer, som Lehnsherren af sine Vasaller. Kun i Nordens dybe Dale træder den ofte sammen i skjønne Grupper. En saftgrøn Eng, en blaa Himmel, en klar Kilde; hist og her løfter Hjorten sit stolte Gevir; den har fornummet det fierne Hallo; venlige Øine aabne sig imellem de sorte, groteske Stammer, og stille glider en gylden Solstraale mellem de dunkle, alvorlige Løvmasser.

Men i sin hele Storartethed viser Egen sig først paa Bjergets Høider. I Urskovens Udørkener maa man see den tusindaarige Eg. Langt ud over Kvaderstenens Væg og dybt ned i Klippens Stenribben slaaer Roden sine vanskabte Tænger, som om den vilde spalte Jorden; den skyder op, trives og voxer langsomt, men kjæmpestor indtil Skyernes luftige Vei. Som et uigjennemtrængeligt Harnisk lægger den dybt indskaarne Bark sig om Kæmpens Lemmer; bistert knager Stormen i de knudrede Grene, og, hvor Nordenvinden slynger sine Spyd imod Jernstammen, skjærmer det lodne Mosdække den med sit tætte Skjold. Saaledes staaer den Gamle fra Bjerget deroppe, den bredskuldrede Kæmpe, glad ved sin Kamp med Æolos og hans vilde Hær, medens Gedeblad og Vedbende omfavne hans Knæ, og Solsorten og Finken forfriske hans Sjæl med deres livsglade Sange.

Planter Liv.

Planterliv.

(Hermed et Lithographi.)

Den af Forsynet rigest udstyrede Provinds af de forenede Stater er udentvivl Florida, og desuagtet bliver den selv under det industrielle Stjernebanner dog kun lidet omtalt, desuagtet overgav Spanien den herlige Halvø, saa nær ved det yppige Cuba, næsten uden Strid til England i Freden til Fontainbleau, hvilket Land atter meget ugjerne tabte den efter Traktaten til Versailles. Allerede havde Lord Chattum med nogle hundrede Qvækere indført Silkeavlen der, alt var ved en hensigtsmæssig Gravning af Kanaler en stor Sump i Syden nær ved at blive udtørret, da denne ulykkelige Verlen fandt Sted. Den spanske Indolents lod det af England Begyndte ligge hen og bortkastede den miskjendte Skat til de forenede Stater. Det frugtbare Florida, som paa 2720 Qvadratmil kun har en Befolkning af 54,000 Sjæle, bestaaende af Indfødte, Spaniere, Franskmænd, Englændere, Grækere og en Blanding af disse — for ikke at tale om de indfødte Negerslaver — skulde nu regjere sig selv. Med en fast Villie i Spidsen, vilde det være rigt og lykkeligt, medens det nu lammes ved Mængden af de forskjellige Anskuelser, Interesser og de mest heterogene Nationaliteter.

I en yndig Dal, som er aaben mod Vest og hvorigjennem en klar, frisk Bæk iler til den mægtige Kissinee, laa Aar 1827 en herlig Plantage. Henimod Bjergskraaningen udstrakte sig Tobaksmarkerne, som mindst vare udsatte for Ødelæggelse af Aberne, der huserede i den nære Skov; længere nede dyrkedes Kaffe, Maniok, Mais, Indigo og Riis; Sukkerrormarkerne vare nærmest ved Boligerne, og et nyligt ryddet Stykke Land var anvist til Bomulden. Nogle frugtbare Pletter mellem Bækkens Krumninger havde Eieren besat med Ingefær, mellem hvis Bede Paradisfigentræet hævede sin slanke Stamme med de uhyre Blade, der ofte sønderrevne af Stormen, hang umalerisk ned. Nogle Negerinder, som bortlugede Ukrudtet og løsnede Jorden omkring Rødderne, saae, at en kraftfuld gammel Neger, der førte Opsynet med dem, havde reist sig og skuede hen mod Indgangen til Dalen, hvorpaa de strax holdt inde med deres Arbeide. Hver af dem drog en Banan frem og begyndte ivrigt at spise, indtil D a n i e l, deres Opsynsmand, atter vendte sig om til dem.

„Ha!" udbrød han, idet han lod, som han var vred. „D o s i a, hvorfor Du ikke arbeide? og Du, H e b e!"

„D a n heller ikke arbeide," svarede Theodosia stødt.

„Mig see Master J a q u i n komme ridende, mig tænker meget," svarede den Gamle med en stærk Betoning.

„Ha! Dan bleven Opsynsmand, ham allerede tænke store Sager," yttrede Hebe haanleende.

„Hvad Du tænke, Dan?" spurgte Dosia forundret.

„Mig tænke: Gid ham brække høire Fod, hans brune Hest."

„Nei," skrege Negerinderne, „ikke smukke Hest, ham selv brække stolte Hals, førend ham komme til gode Massa."

„Stille," bød Dan med Opbydelse af hele sin Autoritet; — „naar Hesten brække Ben, ham selv falde og brække Hals."

Men Rytteren, der kom hidtravende, kom velbeholden til Ledet, som en Neger behændigt aabnede for ham og til Løn derfor erholdt et dygtigt Slag af Pidsken over Ryggen. Under den luftige Veranda sad Planterens Familie om et Bord, der foruden Theen ogsaa bar modne Frugter af en indbydende Forskjellighed. Naboens Ankomst syntes ikke at udbrede nogen almindelig Glæde,

om ogsaa Husherren strax reiste sig og modtog ham med et lydeligt Velkommen. To unge elskelige Pigeborn havde reist sig med synlig Skræk og forsvandt i et Nu igjennem Døren; en yngre Søster paa omtrent 12 Aar og en Dreng paa 8 trængte sig med sletdulgt Angst op ad Moderen, hvis Blik udtalte en dyb Kummer.

„Goddag, Nabo!" brølte den Ankommende med en tordnende Basstemme. „Jeg er kommen for at hente Dem."

„Tag blot først en Kop Thee," svarede den Tiltalte, „og sig mig da hvorhen."

„Paa Jagt," gjensvarede Jaquin, idet han med en foragtelig Pantomine afviste Fruen, der bød ham en Kop. „Giv mig heller et Bæger Rom."

„Gierne," yttrede Værtinden; „Julie, hent mig en Flaske."

Barnet syntes glad over dette Bud og sprang ilsomt bort. „Stop, Du smaa Lacerte!" raabte Jaquin efter hende, „sig de høibaarne Damer derinde, at jeg udbeder mig Snapsen af deres Hænder." Ved disse Ord fortrak Gjæstens Mund sig til et afskyeligt Grin, hvilket pressede en Taare af Matronens Øie. Leontaras, Husherren, havde imidlertid sat en Kasse Cigarrer frem, og budt Jaquin een.

„De ere gode," mumlede han bifaldende, „det er fordømt kjedsommeligt, at de indianske Hunde have frastjaalet Eder en hel Høst af slige Blade."

Leontaras' Pande bedækkedes af en mørk Sky. „Jeg veed endnu ikke," yttrede han, knyttende sin Haand, „om det virkeligt var Indianere, der overfaldt Conductaen, — eller —"

„Nu, hvem ellers?" lo Jaqnin.

„Forklædte Tyve," fremførte den Spurgte.

„Her er Rommen," afbrød ængsteligt Husmoderen. „Jeg beder mine Døttre undskyldte, Hr. Nabo; de ere borte ved et nødvendigt Arbeide."

„Naa! — det er mig ganske ligegyldigt," henkastede han. Han vendte sig trodsigt til Leontaras, der sad ved Siden og havde støttet Hovedet mod sine Hænder, slog ham haardt paa Skulderen og udbrød med en raa Latter: „Naa, Indianere have ogsaa Lyst til at ryge Noget, som er godt, og jeg har jo forstrukket Eder med Beløbet, da I jo absolut skulde have Penge. Jeg kunde jo godt gjøre det."

„Ja, fordi I netop havde sendt mere end det dobbelte Beløb af en Tobakshøst til Havanna," yttrede Matronen, idet hun tilvinkede sin Mand beroligende. „Langt smerteligere end Tabet af Høsten var mig Sullas Mord; aldrig har en Planter havt en mere tro Tjener."

„Jeg veed det," svarede Jaquin. „Han og Dan, den gamle Skurk, ere komne fra Eders Faders Farm i Louisiana, da Leontaras giftede sig med Eder; jeg troer endog, at de ere opdragne med Eder."

„Ganske rigtigt," gav Husmoderen roligt til Svar, „og Leontaras saavelsom jeg veed at skatte Begges Troskab."

„En Negers Troskab rækker saalangt som en Arm med en god Pidsk og ikke en Tomme længer", udbrød Jaquin raat; „læg Mærke til det, gode Kone, naar I vil tale til mig om slige Ting. Men vi spilde Tiden med Snak og gjøre bedre i at ride til de Andre, der vente paa os."

Han fyldte Glasset paany, styrtede det i sig og kaldte paa Hestene, som tvende Negere førte frem med ængstelig Il. Uden nogen Hilsen til Husmoderen, der blev ene tilbage, sprængte Jaquin ud af Gaarden. Vemodigt, med foldede Hænder, stirrede hun længe efter ham.

„Er den Afskyelige borte?" lød en klar Stemme bag den Sørgmodige, og Blanca, hendes kjære Datter, hoppede frem af den aabne Dør. Med dvælende Skridt fulgte hende den alvor-

ligere Søster Clara, og lod det store mørke Øie svæve søgende i det Fjerne, hvor de to Ryttere styrede ad Skoven til. „Har han nu atter plaget Dig, kjære Moder!" sagde hun, idet hun slog Armen om den nedslagne Moders Skulder, der med et mildt Smil skuede op til de blomstrende Ansigter og svarede:

„Hvad han gjør og gjorde os, kan forvindes; men en mørk Anelse betager mig, saa ofte jeg seer hans dæmoniske Blik, forat noget langt Værre forestaaer os fra ham. Gud og hans Helgene afvende det fra os!"

„Stille, lille Moder," faldt Blanca hende i Talen. „Du plager Dig og os med slige sørgelige Betragtninger. Hvad kan han vel gjøre os? Forfølge min Søster og mig med sine modbydelige Galanterier? Men det skulle vi snart gjøre ham kjed af. Clara er usynlig, og jeg leer ham ud, indtil han har faaet nok af den Sag."

„Og Du frygter ikke hans Hævn og hans lumske Sind?"

„O nei, gode Mama! Alle vore Folk, Negere og Hvide, hade og frygte ham ligesaa grundigt og hjerteligt, som de elske os, og det er vor bedste Livvagt."

„Og dog har han, som I vide, allerede truffet os paa det Føleligste; tænk paa vor Tobak."

„Som Indianerne stjal?" spurgte Blanca.

„Du har vist fattet en uretfærdig Mistanke!" yttrede Clara.

„Gud give, at jeg havde Uret!" sukkede Moderen. „Din godtroende Fader modtog hans Tilbud om at besøge ham, med et Tog af 53 Muldyr med deres Drivere fra Talahassen, som i een Dag skulde bringe hele vor Høst til Kysten, hvor et Skib laa beredt til at afgaa til Havanna. Conductaen brød op om Aftenen for at benytte Nattens Kjølighed, og neppe tre Timers Marsch herfra blev den overfalden af en Indianertrop og dreven ind i utilgjængelige Sumpe; idetmindste tog man Retningen derhen. Min tro Sulla bødede der med sit Liv. Dan slæbte sig haardt saaret ind i Sivene. Han forsikkrer, at han derfra har hørt Jaquin lee tilligemed Indianerhøvdingen over den heldigt udførte Streg. Vore Folk, der hjalp med at belæsse Dyrene, paastaa, at det var den samme Conducta, som tre Dage senere bragte Jaquins Tobakshøst til Kysten. Der var dobbelt saameget, som kyndige Folk vurderede hans Avl til."

Clara rystede sine mørke Lokker. „Skulde Jaquin," sagde hun, „for nogle Hundrede Piastres Skyld have beplettet sig med Rov og Mord?"

„Han kunde siden laane Din Fader denne Sum, da han trængte til den, for at have ham i sin Magt," erklærede Moderen. „Og jeg frygter," vedblev hun sukkende, „at det er lykkedes den Usle at besnære Eders Fader i mange af den Slags Garn; det ulykkelige Spil, hvortil han stedse forleder ham —"

„Fader vil dog endelig mærke, med hvem han har at gjøre," bemærkede Blanca.

„Vistnok, men han er saaledes indviklet i denne Uslings Garn, at det for ham nu er umuligt at løsrive sig. Kun lidt efter lidt vil det lykkes ham at befri sig for ham."

„Det troer jeg neppe, gode Moder," udbrød Clara efter nogen Betænkning. „Den Slags Baand maa overhugges; langsomt løste blive de ikke. Fader er en brav Mand, men Du har dog stedse klaget over hans lette, græske Blod, som altid lader sig bestemme og henrive af Øieblikket. Naar han imorgen har hørt os og ganske er vor egen gode Fader, ville vi samlede anmode ham om at nævne os Summen, som udfordres til at løsrive ham fra hans Dæmon, og da ville vi søge at skaffe Raad."

„O, mit Barn! det er jo aldeles umuligt. Vi have vel en Del at sælge,

men ingen Kjøber dertil. Havde vi vort Indigo og Kaffe i Havanna eller Pensacola, kunde vi vel skaffe Penge, men først seent paa Efteraaret gaa Lasttogene, og først da komme Kjøbmændene til vore Kyster."

„Du forglemmer, bedste Moder," faldt Blanca hende i Talen, „at Clara kun talte om at holde Raad; men dertil høre Flere: Fader, den kloge, tro Dan, og maaskee endnu — Hr. Austin O'Dermott."

„Blanca," raabte den ældre Søster fortørnet, men den Kaade lod sig ikke forstyrre. „To Tilbedere," forsikkrede hun, „ere aabenbart formeget for Dig, altsaa er det i sin Orden, naar vi opfordre den Ene til at hjælpe os med at skaffe den anden, mindre Heldige, af Halsen."

Et sagte Smil drog over Claras alvorlige Træk. „Du har ikke ganske Ret," svarede hun blidt, „thi til Slutningen vide vi dog ikke rigtigt, hvem af os hans Hylding gjælder."

„Aa, jeg trækker mig ganske og aldeles tilbage, og overgiver alle mine mulige Fordringer derpaa til vor Juno, Hønsenes Pleiemoder."

„Imidlertid beder jeg Eder, mine kjære Børn," afbrød Moderen dem, „ikke saa aabent at bære Eders Afsky til Skue, førend vi ere istand til at tilfredsstille alle vor lumske Fiendes Krav. Vi ere langt borte fra Øvrighedens Beskyttelse, først for faa Aar siden ere vi inkorporerede i den amerikanske Union, og dens Love ere endnu ukjendte her i Landet. Kun de, som have Grund til at sky dem eller til at benytte dem mod Andre, ere bekjendte med dem. Isærdeleshed skulle de være meget strenge mod Debitorer."

Vore Læsere have i det Foregaaende erholdt et Indblik i Planteren Leontaras Familieforhold, der først havde anlagt den Formue, som hans Fader, der efter Grækernes Maade begyndte med Lidet, havde vundet, i en Grundbesiddelse. Den unge Mand fandt kun altfor snart for megen Smag i sine Naboers yppige og lade Liv, og føiede sig med megen Bøielighed i sine Kammeraters Raahed, selv om den ikke tiltalte ham. Han havde ført en Creolerinde fra Louisiana med sig, men da en Præst kun sjældent viste sig der i Egnen, havde han blot indgaaet et borgerligt Ægteskab for Fredsdommeren. Den unge Kone var opdragen af mere dannede Forældre, end Plantere sædvanligvis ere, og hun paatrykkede ogsaa sin Familie det samme Stempel. Det unge Par levede lykkeligt og dets Velstand formeredes synligt. Men Eet — hvad hun ikke selv besad — kunde Moderen ikke give Familien: et inderligt religiøst Gemyt. Hendes Christendom bestod i nogle lærte Former, som lode Hjertet koldt og tomt.

Fire Børn talte Leontaras' Hus, da en fransk Indvandrer erhvervede sig en nærliggende Plantage. Han kaldte sig Baptist Jaquin og kom, som han sagde, fra New-Orleans. Med sit Fædrelands behagelige Manerer, der overalt gjorde ham velseet, forbandt han et haardt, raat Sind og en ubøielig Charakterfasthed. Med disse Egenskaber var det en naturlig Følge, ja en Nødvendighed, at den svage Leontaras snart var ganske afhængig af ham. Jaquin bød, og den sløve Græker adlød, og det ikke alene i de Selskaber, hvortil Naboerne forenede sig, men endog i hans eget Husvæsen. Andre, der ikke vilde føie sig saaledes efter ham og skyede Kiv og Strid, trak sig ganske tilbage, saameget mere, som det fortaltes som tilforladeligt, at Jaquin alt havde dræbt flere Mænd i letsindigt hidførte Dueller, og som Følge deraf havde maattet forlade Missisippi. Hans exempelløse Strenghed mod sine Slaver var almindeligt bekjendt.

Leontaras' tvende ældste Døttre vare imidlertid opblomstrede til elskværdige Jomfruer, og den haarde Jaquin var

synlig overrasket, da Clara og Blanca første Gang traadte ham imøde. Hyppigere end før viste han sig nu i Cefalu, som Leontaras havde kaldt sin Plantage, til Minde om sit Fædrehjem. Men ligesom den uskyldige Fugl i sin skjulte Rede skyer den brogede Slange, ligesom Instinktet allerede lærer den unge Hjort at flygte for Ulven, som den dog aldrig har seet, saaledes følte de rene Piger i den velskabte, galante Franskmands Nærhed en uforklarlig Angst, en dyb Frygt, der drev dem bort, saasnart han viste sig, og som han forgjæves søgte at forandre til en venligere Følelse. Snart indsaae imidlertid den erfarne Mand, at hans Møie var forgjæves og hans Tilbøielighed forvandledes til Had. Og denne Følelse blev stedse bittrere, da han bemærkede, at Moderen ikke alene delte og nærede denne Mistro, men ogsaa søgte at indgyde Faderen den. Hans Besøg paa Cefalu bleve derfor ikke sjældnere, men hans Venlighed blev til Haan, hans Fortrolighed til saarende Djervhed. Selv for Leontaras havde han overskredet den Grændse, hvor ellers en svag Aands Eftergivenhed og Bøielighed bliver til stiv Modstand, — men, vi see, hvorvidt han havde forstaaet at fængsle ham. Ikke ubetydelige Summer havde han vundet fra ham i Spil og strax laant ham dem igjen, for at Familien Intet skulde mærke, imod blodige Forskrivninger. „I vinder en anden Gang," trøstede han ham med, „og saa ere vi qvit." Den letsindige Taabe trøstede sig virkelig med dette tomme Haab, men Gevinsten kom aldrig, hvorimod hans Gjæld voxede.

Allerede to Aar vare forløbne paa denne Maade, da en ung irsk Kjøbmand, Austin O'Dermott fra Pensacola, friede til Clara Leontaras og derved drev Jaquins Had til vildt Raseri. At see en Anden lykkelig der, hvor han kun havde fundet en krænkende Tilbagevisning, det kunde hans Skinsyge aldrig taale. Han besluttede at ende, som han længst havde forberedt. Midlet var ham ligegyldigt. Fra den Jagt, hvortil vi saae dem tage afsted, vendte Spiridion Leontaras ikke tilbage. En anskudt Puma (felis concolor, den amerikanske Løve), saa fortalte Jaquin, havde de begge forfulgt til en Cypressesump, hvor Dyret med Anstrængelse af sine sidste Kræfter besteg et lavt Træ. Den hidsige Leontaras nærmede sig den, idet han skred frem paa Stammen af en omfalden Ceder. Allerede var han kommen Vildtet temmeligt nær, da Bestiet styrtede mod ham; Jægeren gled paa den glatte Stamme og sank ned i Sumpen. At søge efter Liget paa et Sted, hvor det vrimlede af Alligatorer, vilde have været Galskab.

En dyb Sorg betog den hele Plantage ved dette Budskab. Der blev ikke engang levnet Familien den svage Trøst at kunne vise den Afsjæledes Levninger den sidste Ære; ingen Høi, som Familiens kjærlige Hænder kunde smykke med Blomster og indvie med Taarer, viste sig paa det Sted, hvor han laa; graadige Uhyrer havde sønderrevet og opslugt Legemet. Moderen med Børnene gjemte deres Sorg i de inderste Gemakker, og Dan, den gamle tro Svend, paatog sig Opsynet med det nødvendige Arbeide.

Sex lange Dage vare saaledes henrundne i Taarer, da Jaquin viste sig med tre Ledsagere paa Cefalu og strax forlangte Enken i Tale. Forgjæves bad hun sig fritagen, han stod paa, at han strax maatte tale med hende og den Ulykkelige maatte endelig komme.

(Sluttes.)

Madame de Maintenon.

I. Et Kvistværelse i St. Savernegaden.

„Men Madelaine, den skjønne Marquises smukke Kammerpige, tilkastede René et opmuntrende Blik og —

Men hvorfor har Du ophørt at skrive, Franciska? Igjen Taarer? Hold dog op med denne Pirrelighed! Denne Græden forstyrrer mine bedste Tanker, og jeg maa bestemt i Morgen aflevere min Novelle fix og færdig. Du veed selv, at jeg ikke har nogen halv Louisdor tilbage, og Forlæggeren giver mig Intet forud; derimod trænger han paa, at jeg skal skaffe ham Slutningen, fordi Hoffolkene næsten bestorme hans Hus og spørge, om den ny Novelle, som jeg har solgt ham, endnu ikke er færdig."

Disse Ord bleve udtalte paa en kold Vintermorgen i Aaret 1658 af en Mand, som indhyllet i en gammel Kappe sad i en Lænestol i et Kvistværelse i St. Savernegaden i Paris og henvendte sin Tale til en ung, smuk Kone paa omtrent tyve Aar. Hun sad grædende med Pennen i Haanden ved et lille rundt Bord, som var opfyldt med Manuskripter. Hendes Aasyn, som var bedækket med en fornærmet Sædeligheds Rødme, var bøiet over Papirerne, og da Manden havde ophørt at tale, lagde hun Pennen paa Bordet, hævede Hænderne bedende imod ham og hviskede med dyb Bevægelse:

„Vær barmhjertig, Paul; lad mig gjøre simpel Pigetjeneste fra Morgen til Aften — jeg vil arbeide, taale Alt, finde mig i Alt, ikke lade en Klagelyd komme over mine Læber — men forlang ikke af mig, at jeg atter skal høre og nedskrive disse Fortællinger — disse Tanker, som forvirre mine Sandser og fortære min Sjæl!"

„Du er en Huguenot og en Nar ovenikjøbet", svarede Skribenten, medens hans Ansigt fortrak sig af begyndende Gigtsmerter; „lad mig være fri for Din Dyd og Dine Taarer! Skal jeg maaskee dø af Sult; læser man vel ved Hoffet og i Paris Dine Helgenhistorier? Eller skal man skrive opbyggelige Værker og Legender, som Ingen kjøber og for hvilke ingen Boghandler vil give en Sou, saa at jeg maatte sætte mig paa en Postvogn og faa dem bortschakret paa Messen i St. Denis? Du veed, at jeg maa skrive for at undgaa at dø af Sult eller fryse ihjel af Kulde. Mazarin er fordømt karrig med sine Udgifter til Digtere."

„Saa lad mig tale med Cardinalen," sagde Franciska bedende. „Jeg vil kaste mig for hans Fødder og forklare ham Din Stilling og vore Forhold. Folk sige jo, at han undertiden er velvillig og nedladende, og sikkert vil han tilstaa mig min Bøn."

„Ja sikkert er han velvillig og nedladende," sagde Scarron med et tvetydigt Smil, som bragte Franciska til at rødme, „ellers maatte han ikke være nogen Italiener og hedde Mazarin," og i denne ironiske Tone vedblev han at tale, indtil et Hosteanfald standsede ham.

I dette Øieblik blev Døren aabnet, og et ungt Menneske paa omtrent atten Aar, Scarrons Tjener, Læredreng, Skopudser — kort sagt hans Faktotum, stak sit purrede Hoved ind af Stuedøren og raabte:

„Hr. de Malpré! Jeg saae ham allerede paa den nærmeste Trappegang."

Da Fyren udraabte dette Navn, overtrak en endnu dybere Rødme den unge Kones Kinder og hendes Øine bleve glindsende. Scarron mumlede ærgerlig: „Den Enthusiast, den Drømmer, som altid plager mig med sin Moraliseren over uanstændige Bøger, som han kalder dem. Du maa modtage ham, Franciska. I passe for hinanden; I ere begge lige kjedelige. — Ind i det næste Værelse, Pierre."

Tjeneren rullede Digteren, hvis hele Legeme var gigtisk, ind i det næste Værelse. Neppe var Døren lukket efter ham, førend man allerede hørte den Kommendes Trin i det lille Forværelse og en ung Mand traadte ind i Dagligstuen.

„Ah, Hr. de Malpré!“ raabte Franciska, som rødmende reiste sig fra sin Stol og søgte at bortviske Sporene af sine Taarer; „det er længe siden, at De beærede vor ringe Bolig med Deres Nærværelse, og jeg kan dog ikke med Grund være vred paa Dem; Versailles og Pragtværelserne i Louvre skaffe mere Underholdning og har større Tiltrækningskraft, end en stakkels Skribents Qvistbolig.“

„Franciska!“ svarede Hr. de Malpré med en Stemme, der indeholdt baade en mild Daddel og en dyb Kummer; „De veed, at jeg aldrig føler mig tilpas i Kongens Pallads og i dette vellystige Hofs Tummel, og at kun min Pligt holder mig fængslet der!“ Da hun Intet svarede, vedblev han med Varme: „De veed ogsaa, at jeg aldrig har søgt min Glæde i Versailles og Louvre, og at jeg midt i det glimrende Hofliv aldrig har ophørt at erindre min Veninde paa Tagkammeret.“

Med disse Ord trykkede han med Ømhed den unge Kones Haand, og medens hun forsøgte at trække den fra ham, hviskede hun blidt:

„Frederik, De er endnu altid en Sværmer!“

„Og De, Franciska, svarede Frederik de Malpré, „De sværmer visselig ikke; har De da ganske forglemt den forbigangne Tid, da de boede hos Deres Tante og jeg vendte tilbage til min Faders Slot fra Collegiet, og hvorledes vi gik Haand i Haand ved Bredderne af Sevre og drømte om en lykkelig, skjøn Fremtid? Har de da forglemt, hvorledes jeg viste Dem min Faders af Maaneskinnet oplyste Slot og sagde: Der skal De engang blive Herskerinde? — er den hele Fortid svunden bort af Deres Erindring?“

„Frederik,“ afbrød ham Franciska med bedende Stemme og med bortvendt Ansigt; „lader os glemme disse Drømme, som aldrig ville blive til Virkelighed!“

„Aldrig blive til Virkelighed,“ gjentog Frederik, „og hvorfor skulle de ikke det? Hvorfor troede De de ondskabsfulde, falske Rygter, som mine Slægtninge udspredte om min Død, medens jeg i min Konges Anliggender opholdt mig i Indien? Anede De ikke Falskheden hos dem, som modsatte sig min Forbindelse med Dem, fordi De ikke kunde rose Dem af fornemme Forbindelser og store Godser? Hvorfor forbandt De Deres unge, blomstrende Liv med Scarrons ulykkelige Skjæbne?“

„Som dog har reddet mig fra Hungerens skrækkelige Lod, Hr. de Malpré!“ afbrød ham Franciska med et dadlende Blik, „og for hvem jeg vil gjøre Alt, hvad Pligten byder, om jeg ogsaa ikke kan elske ham; thi uden ham vilde jeg være omkommen af Mangel. De veed, Frederik, at min Tante drev mig ud i Verden uden noget Middel til min Subsistents, og har Paul ogsaa Feil og Svagheder, besidder han fremfor Alt et godt Hjerte, som ikke kan see Nogen ulykkelig.“

„Franciska, De er en Helgen! Himlen vil endnu velsigne Dem og gjøre Dem lykkelig; saa megen Opoffrelse og Hengivenhed maa blive belønnet, endog i denne Verden.“

„Jeg gjør kun min Pligt!“ svarede hun, idet hun slog sine Øine til Jorden.

Der fulgte en Pause. Endelig fortsatte Malpré Underholdningen.

„Veed De, hvad der i Dag har ført mig hid?“

Hun saae forundret paa ham ved dette Spørgsmaal.

„Jeg er,“ vedblev han, „kommen for at tage Afsked.“

„Tage Afsked! og hvorfor? — for-

lader De Paris?" raabte hun med Angst i sin Stemme og i sit Ansigt.

„Jeg forlader Frankrig," sagde han; „Kongen sender mig igjen til Indien, hvor vore Stridigheder med Generalstaterne og Englænderne fordre Nærværelsen af en særegen Gesandt, som er fortrolig med Indiens Anliggender, og da jeg er nøie bekjendt med dem, er jeg udkaaret til denne Sendelse. Jeg vil blive der længe, maaskee jeg aldrig vender tilbage!"

„Til Indien!" udraabte hun, vridende sine Hænder, medens Taarer strømmede ned over hendes Kinder; „til Indien, under den brændende Sol, og saa langt fra Frankrig, fra Alt, som elsker Dem!"

Disse sidste Ord bleve mere udaandede, end udtalte; dog bleve de forstaaede af Malpré, som lidenskabeligt svarede:

„Tak, Tak, Franciska, for dette Ord; det vil være mig en Trøst under Oceanets Rasen og i den brændende Sol. Naar jeg skulde dø langt, langt fra Frankrig, naar fremmede Skikkelser skulde omgive mit Dødsleie, vil den Tanke, at der i Frankrig slaaer et Hjerte for mig, være mig en skjøn Trøst. Lev vel, Franciska," sluttede han, da han mærkede, at hans Følelser overmandede ham.

Med øm Magt drog han den unge Kone til sig; hun modstod ikke, og et kort Øieblik vare deres Læber forenede til et glødende Kys. Men da unddrog hun sig hans Omfavnelse og idet hun grædende sank ned paa Sophaen, mumlede hun: „Lev vel, Frederik, min eneste Ven, min eneste Trøst!"

Frederik de Malpré vilde svare, men han formaaede det ikke. Et sidste Haandtryk — endnu et Blik, fuldt af Kjærlighed og Kummer, tilkastede han hende og ilede ud af Værelset.

---

2. Cabinettet i Versailles.

Paa en smuk Julimorgen 1769 sad i et af de prægtigste Værelser i det kongelige Pallads i Versailles en Dame, som syntes at være sex- eller høist otteogtredive Aar gammel. Hendes Skjønhed var tiltrækkende, skjøndt Ungdommens første Blomstren var forbi. Hendes interessante Ansigts blege Farve, den ædle Pande, de store, straalende klare Øine, de runde Skuldre, som efter Datidens Mode kun for en Del vare bedækkede, maatte have bragt endog en streng Dommer af kvindelig Skjønhed til at forglemme, at Ungdommens blomstrende Rødme var forsvunden fra Kinderne. Hendes Klædning var af kostbare Stoffer, men dog simpel. En Robe af sort Silke fremhævede fortræffelig hendes Figurs Symmetri; et Krepschavl, let trukket om Skuldrene, og snehvide Manschetter af de fineste Brüsselerkniplinger udgjorde hele hendes Smykke.

Damen sad ved Vinduet, og hendes Opmærksomhed syntes delt imellem den store Indgang til Slottet og en mindre fra Haven, gjennem hvilken man ubemærket kunde komme til den Fløi, hvori hendes Værelser laa. Skjøndt den fyrstelige Pragt i Værelset, i hvilket man saae et Billede af Kongen i Legemsstørrelse, ligesom ogsaa den Ærbødighed, som de fra Tid til anden indtrædende Æresdamer viste hende, vare Tegn paa, at hun maatte indtage en høi Stilling, saa viste dog hendes Ansigts melancholske Udtryk, at hun ikke altid havde levet i Lykkens Solskin.

„Hvor mon han bliver af?" mumlede hun utaalmodig, idet hun sammentrykte en lille Billet, som hun havde i Haanden. „Uhret har allerede slaaet fire; om en halv Time kommer Kongen, og hvis jeg ikke først kan tale med ham, ville mine Bestræbelser blive frugtesløse."

Med voxende Utaalmodighed saae hun atter ud gjennem Vinduet; plud-

selig oplivedes hendes Træk, hendes Øine straalede, en Tone af Glæde undslap hendes Læber. Denne pludselige Forandring af hendes Ansigt blev foraarsaget derved, at hun saae en ung Mand træde ind gjennem den skjulte Sidedør; han betragtede med Forsigtighed Omgivelserne og styrede endelig sin Gang til hendes Værelser.

„Ham er det, ham er det!" udbrød hun fuld af Glæde og ringede med en Sølvklokke. En Æresdame viste sig.

„Beatrice," sagde hun, „jeg venter Besøg af en Herre, med hvem jeg skal tale om et vigtigt Anliggende. Han vil strax være her; saalænge han forbliver her, er jeg ikke hjemme for Nogen; — forstaaer Du, ikke for Nogen."

Snart indtraadte den Fremmede.

„Frederik!" udbrød Damen glad og rakte Ungdomsvennen sin Haand.

„Madame," svarede Hr. de Malpré, idet han traadte nærmere. En forlegen Taushed opstod paa begge Sider, ligesom ved den tidligere Leilighed for mange Aar siden.

Denne Gang brød Damen Tausheden.

„Deres første Ord efter en saa lang Adskillelse indeholder en Daddel," sagde hun med brudt Stemme, idet hun lænede sig til en Stolryg; „er Franciska Intet mere for Dem? Har De ingen Erindringer i Deres Hjerte, som kunne skaffe Deres Ungdoms Veninde Tilgivelse?"

Hr. de Malpré hævede sit Hoved og saae paa hende med et fast Blik.

„Franciska!" sagde han. „Tyve Aars Ophold under Indiens Sol har vel formaaet at udtørre mit Ansigt; men mit Hjerte forblev ungt og friskt. Tilgiv, Franciska, dette stormende urolige Hjerte, — hint kolde Ord skal være den første og den sidste Bebreidelse; fra dette Øieblik existerer der for mig ingen Marquise af Maintenon, men kun Franciska d'Aubigné. — Er De nu tilfredsstillet, Franciska?"

„Jeg takker Dem, Frederik; De er et ædelt, sjældent Menneske," sagde Madame Maintenon og rakte ham sin Haand, som han trykkede til sine Læber. „Mange Forandringer ere foregaaede, siden vi sidst saaes," vedblev hun, idet hun lod ham tage Plads og i det Samme med Opmærksomhed beskuede hans Ansigtstræk. — Malpré gjættede hendes Tanker.

„De søger den Frederiks Træk, som De i hans Ungdomsdage kjendte; men De søger forgjæves; Indiens Sol og disse Ar, som jeg har erhvervet mig i Kongens Tjeneste mod Afghanistans vilde Bjergfolk og tappre Krigere, have ganske forandret mit Udseende; kun mit Hjerte er uforandret."

„Endnu altid den gamle Enthusiast!" bemærkede hun med et vemodigt Smil, trykkende sin Ungdomsvens Haand og vedblev derefter i en sagte Tone: „Men nu til Deres egne Anliggender. De skriver i Brevet, hvori De beder mig om en Sammenkomst, at De er uretfærdig bedømt med Hensyn til Deres Opførsel i Indien. Man fortæller, at De har forsømt Kongens Tjeneste og at De har gjort Dem skyldig i et stort Underslæb med Penge, hvilket skal have foranlediget Kongen til, uden at ville høre Deres Forsvar, at forbyde Dem Opholdet ved Hoffet og i Paris. Har De ingen Mistanke til Nogen i denne Henseende, Frederik?"

„Vistnok," svarede han, „har jeg Mistanke. Det er en Medbeiler, som gjør Alt, for at fordrive mig fra min Post; en af hine Mænd, som naar de blive sendte til Colonierne, kun sætte sig den Opgave at plyndre og sammenskrabe Rigdomme. — Min Fiende er en Slægtning af Marquise de Montespan."

Et Udraab af Forundring undslap Madame de Maintenon; han saae forskende paa hende.

„Hvad betyder dette, Franciska?"

„Intet!" svarede hun hurtigt; „vedbliv Deres Fortælling. Det er mærkeligt, at Deres Fiender ogsaa skulle være mine."

Man vil erindre, at Madame Maintenon bevirkede, at Marquisen af Montespan ved Mademoiselle de Fontanges mistede Ludvig den Fjortendes Gunst, hvorfor naturligvis Marquisen blev hendes bittreste Fiende.

„Hvad der gjør mig den største Kummer," vedblev Hr. de Malpré, „er ikke min Forviisning fra Hoffet — thi De veed, Franciska, at jeg ikke er nogen Hofmand — men Fortabelsen af min Ære, den Plet paa en Mands Navn, hvis hele Liv er vanæret ved en eneste slet Handling; derfor har jeg bedet om denne Sammenkomst, ikke forat jeg ved Deres Mellemkomst kunde opnaa Naade hos Kongen, men kun Tilladelse til at maatte forsvare mig."

„Jeg giver Dem mit Ord derpaa, Frederik," udbrød Marquisen hurtig og med ophidset Mine. Men pludselig blev hun bleg og saae hen til Cabinettets Dør. Man hørte Skridt i Forværelset og korte bydende Ord. Førend Frederik, som med Øinene havde fulgt Marquisen, kunde fatte nogen Beslutning, blev Døren hastig reven op, og Kongen traadte ind med et af Vrede ophidset Ansigt.

Malpré stod ved dette uventede Syn hurtig op fra sit Sæde og bøiede sig for Kongen, medens Madame de Maintenon, aandeløs af Beklemmelse, blev siddende og i sin Forlegenhed skjulte sit glødende Ansigt bag Viften. Et Øieblik herskede en pinlig Tavshed, indtil Kongen vendte sig mod Malpré og med bydende og barsk Stemme sagde:

„Har Hr. de Malpré forglemt at adlyde sin Konges Befalinger? Befalede jeg Dem ikke for 24 Timer siden øieblikkelig at forlade Paris og aldrig at vise Dem ved Hoffet? Meld Dem selv som Fange hos Capitainen, der har Vagt, og giv ham Deres Kaarde."

„Sire!" raabte ved denne haarde Dom, som med een Mund, Marquisen og Malpré.

Denne adlød, idet han føiede sig i sin Skjæbne; han vilde just til at forlade Værelset, da Marquisen med fast, befalende Stemme sagde til ham: „Bliv, Hr. de Malpré! De er i mine Værelser; jeg alene kan befale Dem at forlade dem."

Kongen bed sig i Læberne og raabte med funklende Øine:

„Ved Himlen, Marquise, De fører et dristigt Sprog!"

„Et Sprog," afbrød hun ham uden Frygt, „som aldrig bliver ført af Hoffolk eller Smigrere, men som kun føres af dem, som ønske, at Kong Ludvig foruden at kaldes den Store, maa have Navnet den Retfærdige. Derfor vil Hr. de Malpré blive, og De vil høre hans Forsvar."

„Madame," udbrød Kongen, forbavset over den usædvanlige Dristighed i hendes Sprog, som ikke destomindre smigrede ham.

Madame de Maintenon bemærkede det Indtryk, hendes Ord gjorde paa Kongen, benyttede den gode Leilighed og sagde til Malpré:

„Tal, min Herre!"

Kongen, som endnu ikke var kommen sig af sin Forbavselse, gjorde ingen Indvending, og Malpré overtydede ham i et kort Foredrag om Grundløsheden af de forebragte Beskyldninger. Da Malpré var færdig, sagde Monarchen:

„Nu vel, Malpré, Deres Forviisning er hævet, dog først efterat De har indfundet Dem ved mit Lever imorgen." En Følelse af Skinsyge, som havde sin Grund i, at han havde hørt tale om Malprés og Franciskas tidligere Forhold, bragte ham til at tilføie: „Tre Dage derefter forlader De Paris. Tag nu Afsked med Marquisen!"

Malpré gjorde et dybt Buk, vendte sig om og forlod Værelset uden at sige et Ord; Marquisen besvarede hans Hilsen paa samme Maade. En Taare glimrede i hendes Øie, hvilket dog ikke blev bemærket af Kongen.

Da Malpré gik ned ad Trappen, erkjendte han hele Betydningen af denne Sammenkomst med den stakkels Kone til en lam Skuespildigter og — Frankrigs Beherskerinde.

Skolen i St. Cyr.

En sildig Eftermiddag paa en kold Efteraarsdag i Aaret 1719 saae man en af hine store, gule Chaiser, som Aristokratiet i det forrige Aarhundrede brugte, tungt rulle hen ad Landeveien til St. Cyr. Da den naaede Skolen, som af Madame de Maintenon var stiftet for 30 unge Piger af adelig Fødsel, holdt den, og en graahaaret Tjener, som havde siddet ved Siden af Kudsken paa Bukken, steg ned og aabnede Vogndøren og hjalp en endnu ældre og udlevet Olding at stige ud. En stor Paryk bedækkede et rynket, af mange Ar gjennemfuret Ansigt; de zittrende Hænder, som vare omgivne af brede Kniplings Manschetter, havde neppe Kraft til at bære Stokken, med hvilken han maatte hjælpe sig frem; kun de mørke Øine, som lyste frem under et Par buskede Øienbryn, vidnede om, at der i denne svage Skikkelse boede en endnu ikke brudt Aand.

„Træk i Klokken, Etienne!" sagde han med utaalmodig Stemme, da han saae, at Asylets Dør endnu ikke var aabnet.

Den gamle Tjener adlød, og Klokkens Lyd trængte igjennem den stille Bygning. Strax blev Porten aabnet af Portnersken, som, saasnart hun fik Øie paa Besøgeren, yttrede en glad Forbavselse. Med mild Venlighed sagde hun til ham:

„Endelig! Man har ventet Dem den hele Morgen."

Den Gamle svarede Intet, men fulgte hende, understøttet af sin Tjener, op ad Trappen, hvor hun sagte og forsigtig aabnede en Dør til en Celle, hvori man saae en Seng. Voxkjærter udbredte et klart Skin, og en Præst knælede bedende foran Sengen. Bedrøvet traadte den gamle Mand ind i den lille, nøgne Celle, hvor der foruden Sengen kun fandtes en Stol, en Bedepult og et Crucifix; han satte sig ved Siden af Sengen, foldede Hænderne og bad sagte; han kastede derpaa Øiet paa den Døende, ved hvis Leie ingen Venner, ingen Familie fandtes, men hvis eneste Trøst var Præsten, som nu reiste sig op og venlig sagde til den gamle, sørgende Olding:

„Det var den Døendes Ønske, Hr. de Malpré, at see Dem endnu een Gang, og derfor tillod jeg mig at skrive til Dem."

Han nikkede kun med Hovedet og mumlede: „Hjertelig Tak!"

Præsten bukkede sig og forlod Værelset.

Malpré bøiede sig over Sengen og berørte den blege, afmagrede Haand med sine Læber. En Taare brød sig Vei gjennem hans Øine, som maaskee i et halvt Aarhundrede ingen havde udgydt; da denne varme Taare faldt paa hendes Haand, vaagnede den Lidende; hun aabnede sine halvtillukkede Øine, og da hun saae, hvem det var, drog et svagt Glædessmil sig over hendes Træk. Hun bad ham sætte sig nærmere og med svag Stemme hviskede hun:

„Jeg kunde ikke, Frederik, dø i Fred, førend jeg havde seet Dig endnu een Gang. Bed for mig!"

Oldingen gjorde det, og under den høitidelige Taushed, som herskede i Cellen, bortsvandt Madame de Maintenons Aand.

Hr. de Malpré raabte om Hjælp; Præsten og flere Andre traadte ind, hævede den Gamle op og bragte ham bort, efterat han endnu en Gang havde kastet et Blik paa den Hensovede og tilvinket hende sit Levvel. Faa Uger efter blev ogsaa Hr. de Malpré bragt til sit sidste Hvilested.

Blandinger.

En Kunstven.

Talma foretog sig engang en Kunstreise til det sydlige Frankrig, og neppe havde han sat sig i Postvognen, førend en meget anstændig klædt Mand tog Plads ved Siden af ham. De vare ikke kjørte langt, da den Ubekjendte uden videre Indledning begyndte: „Hr. Talma! Jeg er en af Deres ivrigste Beundrere og forsømmer ingen Forestilling, naar De optræder. Gjennem Aviserne har jeg erfaret, at De i to Maaneder ikke vil spille i Paris, og jeg ledsager Dem.“ Talma svarede som en Mand, der er vant til Complimenter, men Underholdningen blev imidlertid snart fortrolig, og Kunstneren glædede sig over, at have fundet en saa artig og beleven Ledsager. I Bordeaux stege de begge af i et og det samme Hotel, og de kom overens om at reise sammen. Saaledes gjorde de hele Reisen i Fællesskab, og Kunstnerens Ledsager manglede ikke ved nogen Forestilling, i hvilken Talma optraadte. De vare blevne Venner og ved Hjemkomsten til Paris indbød Talma sin ivrige Beundrer til en glimrende Diner. „Maaskee,“ svarede Kunstvennen, „kan jeg ikke gjengjælde Deres Diner, som jeg ønsker, men i ethvert Tilfælde vil De høre fra mig.“ Talma modtog virkelig kort før Dineren en Pakke, hvori der befandt sig et kostbart Uhr, en Gulddaase af det skjønneste Arbeide og en Naal af overordentlig stor Værdi. I en hosliggende lille Billet stode følgende Ord: „Jeg er hverken Konge eller Prinds, men jeg troer at maatte tilbyde Dem denne lille Foræring, som et svagt Bevis paa min Taknemmelighed. Jeg har Dem at takke for langt mere, end hvad De har erholdt af mig.“

Talma beholdt Foræringerne, da han ikke kunde sende dem tilbage; thi hans Ven havde, imod sit Løfte, ikke opgivet sin Bopæl.

Omtrent en Maaned senere erholdt Talma et Brev, der var dateret fra Politipræfekturet. En Arrestant bad ham om et kort Besøg, da han alene var istand til at give Politiet Oplysning om en ubehagelig Forvexling. Talma ilede strax til Stedet og undrede sig ikke lidet over at finde sin enthusiastiske Reisekammerat og Kunstven under Laas og Lukke. „Jeg var,“ sagde denne, „nødt til strax efter vor Hjemkomst at tiltræde en anden Reise og er først for faa Dage siden kommen tilbage. De spillede igaar, og jeg ilede som sædvanlig til Theatret. Nogle Lommethve havde sandsynligvis ogsaa indfundet sig der, og man har, besynderlig nok, holdt mig for en saadan og fængslet mig. De kan give mig det bedste Testimonium, da vi saalænge have reist sammen.“ Talma formaaede en berømt Advocat til at føre hans Reisekammerats Sag, som dog blev dømt. Af Forhandlingerne fremgik det, at den Anklagede netop var en berygtet Lommethv, som fortrinsvis udøvede sin Industri i de tæt fyldte Skuespilhuse, og at han kun havde gjort Reisen med Talma under Skin af en enthusiastisk Tilbeder af Kunstneren for at drive sin Haandtering i Provindsbyerne, hvis Skuespilhuse Talmas Nærværelse ganske overordentlig havde fyldt, og hvor der da var en rig Høst for den duelige Lommethv. Fra denne Høst hidrørte naturligvis ogsaa Guldhuret, Gulddaasen og Naalen, hvilke Ting Kunstvennen, som et Tegn paa sin Taknemmelighed, havde foræret Talma.

L. Levins Bogtrykkeri.

Trondhjem Domkirke.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 22.

Tronhjem.

(Hermed et Lithographi.)

Klokken var elleve om Aftenen, da vi fra Toppen af Steenberg saae et stort og smukt Panorama oprulle for os: det var Tronhjemsfjorden, saa bred som det aabne Hav og omgiven af en Bjergkjæde, der ligner en creneleret Fæstningsvold; paa Halvoen, der dannes af Fjorden og Nidaaen, ligge Husene i denne Nordens gamle Stad sammenhobede og sammenpressede imod hverandre, ligesom for derved bedre at modstaa Vindenes Stød, Bølgernes Magt og Sneens Vægt. Det var en af disse klare Nætter i de nordlige Egne, hvor Himlen er ren og stjerneklar, hvor Tusmørkets gyldne Straaler træde istedetfor Solen, der kun forlader Horizonten, for et Øieblik efter atter at vise sig paa den. Et tyndt, af Lysstraalerne gjennemtrængt Farveslør var udstrakt over Byen, og den gamle Cathedralkirke lignede i denne Blanding af Klarhed og Skygge et af disse Billeder, som Erindringen lader gjenfødes og sees ud over det Forbigangne, der fordunkler dem. Paa Fjorden var Alting roligt; man hørte kun Bølgernes Suk, der skyllede op mod Strandbredden og ilede tilbage med en Krone af Siv eller et Halsbaand af Skum. I Byen sov Alt, vi gik over Torvene og gjennem Gaderne, uden at møde et levende Væsen, uden at høre den ringeste Støi. Naar jeg selv skulde have valgt Tiden, paa hvilken jeg vilde besøge Tronhjem, kunde jeg ikke have fundet en smukkere og mere imponerende. I denne Nattens Taushed, i disse Tusmørkets Skygger, i denne Ensomhed og Sindets Andagt var de norske Kongers gamle Stad for mig ligesom en aaben Bog. Paa een af dens Sider læste jeg en berømmelig Saga, paa en anden et Skjaldeqvad, sunget om Aftenen ved Jarlens Arne; her saae jeg de første Linier af et Heltedigt, der læste jeg om Axels og Valborgs romantiske Kjærlighed. Jeg gik saaledes fra Gade til Gade, idet jeg gjenkaldte mig efter hverandre Aarene af den forbigangne Tids Række, og da glemte jeg de Aar, der ere indskrevne i Kalenderen siden denne Krigs og Eventyrs Epoke. Det forekom mig, at jeg endnu maatte see Vikingens Skib komme tilsyne, at jeg endnu maatte høre Morgenmessen synge i Munkholmens Kloster, at jeg endnu maatte finde Olaf den Helliges Reliquiskrin. Men Synet af Boderne langs med Fjorden tilintetgjorde min Drøm; den islandske Traditions poetiske By forsvandt, og jeg saae kun en By for Handel og Vandel.

Tronhjems Oprindelse knytter sig til et af de mærkværdigste Tidspunkter i Norges Historie, til det Tidspunkt, hvor Hedenskabet begyndte at omstyrtes, hvor Hakon Jarl forladt af sine Folk, forraadt af en Slave, døde med de Guder, han havde tilbedt, medens Olaf Trygvason, hans seirrige Modstander, atter tog Scepteret, som hans Farfader, Harald Haarfager, havde erobret, og paa den blodige Offersten hvilede Korset, et Symbol paa Freden. Allerede som ung havde han følt en Landflygtigs Sorger og et eventyrligt Livs opmuntrende Farer. Før han skulde bære Kronen, havde han svunget Vi-

Kingens tunge Sværd. Efterat han havde underkastet sig de forskjellige Partier, der modsatte sig hans Tronbestigelse, byggede han en Bolig ved Nidelvens Munding (997). Det er Begyndelsen til denne Stad Nidaros (nu Tronhjem), hvis Navn saa ofte findes i de gamle Sagaer. Tretten Aar senere byggede en anden Konge en Kirke ved Siden af Kongsgaarden, og Kirken berigede den opstaaende By.

Christendommen, der saa energisk og undertiden paa en grusom Maade var bleven forsvaret af Olaf Trygvason, havde endnu kun gjort temmelig svage Fremskridt, og under de to Jarler, der fulgte efter ham, havde atter Landets gamle Tro taget Overhaand. Men der fremstod en Mand, der fuldførte med Sværdet det Omvendelsens Værk, som Fornuften havde begyndt: det var Olaf den Anden; han reiste fra Distrikt til Distrikt, fulgt af trehundrede Soldater, knuste selv med Stridsøxen Thor og Odins Billeder, fratog dem deres Eiendom, der vægrede sig ved at tro paa Evangeliet og dømte de heftigste Oprørere til Døden.

Denne Maade at prædike paa, oprørte hans Undersaatter imod ham. Knud den Store opmuntrede dem til Opstand, og Olaf, der var overvunden i flere Sammenstød og Dag for Dag saae sit Parti formindsket, flygtede til Sverrig og derfra til Rusland. Imidlertid kom Knud til Tronhjem, fortælle Krønikerne, med en Eskorte af fjortenhundrede Skibe. Fuld af brændende Iver havde Olaf, fra hvem man havde røvet Norges Krone, først tænkt paa at blive Munk eller at gaa som Pillegrim til Jerusalem; men en Nat saae han i Drømme sin Forgænger Olaf Trygvason fremstaa, der raadede ham til at vende tilbage til Norge. Han steg iland paa Norges Kyster i Spidsen for fire tusinde Mand, og blev angreben paa Sletterne ved Stiklestad af ti tusinde Bønder. Efter en voldsom Kamp, der varede i flere Timer, blev han overmandet og døde paa Valpladsen den 1ste August 1030.

Denne Fyrste, som Nordmændene ikke vilde beholde som Konge, blev en Helgen; han gjorde Mirakler og blev gudfrygtigt paakaldt af dem, der havde forbandet ham. Hans Legeme blev begravet af en af hans Tilhængere paa det Sted, hvor et af Kathedralkirkens Kapeller nu staaer. Et Aar efter, da man tog ham ud fra dette Gravsted, havde hans Legeme ikke alene ikke undergaaet nogen Forvanskning, men hans Skjæg og Negle vare voxede, som om han endnu var i Live, og paa den Plet, hvor han havde hvilet, udsprang en Kilde, der havde den Egenskab, at kunne helbrede de Syge; hans Dødsdag blev en Høitidsdag i Norge og i flere andre Lande. Folket, der havde forjaget ham, optog ham blandt de Salige og gjorde ham til en Halvgud. Legenden om Olaf den Hellige, der oprindelig var bleven fortalt af Munkene, og som Bønderne betragtede med den høieste Grad af Ærefrygt, løb fra Bjerg til Bjerg, fra Familie til Famile, og blev forøget og modificeret efter de forskjellige Steder, hvor den kom frem, og Omstændighederne, under hvilke den blev fortalt. Endnu den Dag i Dag kan man høre den overalt i Norge. Der er ikke en gammel Kone, som ikke kan fortælle et eller andet Kapitel af den, ikke et Barn, der, naar det gaaer i Skole, ikke skulde have hørt Olaf den Helliges Navn. Man viser et Sted den nøgne Klippe, af hvilken han ligesom Moses lod udspringe en Kilde med klart Vand; et andet Sted den Vei, han banede over en Vold af Klipper gjennem en Klippemur, og et tredie Sted Hexeskikkelser, som han forvandlede til Sten. Naar man gaaer til Rusa, seer man noget fra Drivstuen tilhøire ved Siden af Veien en Mængde steile Klipper, som ende i en Slags Terrasse, der hæver sig mere end hundrede Fod over Jords-

monnet. Da jeg en Dag kom der forbi, sagde min Veiviser til mig: „See, det er den Klippe, hvorfra Olaf den Hellige styrtede sig ned for at undgaa Djævelen, der forfulgte ham; og den Skure, De der seer i Stenen, det er Sporet af hans Hests Hov." I Kongsdalen seer man paa Toppen af et Bjerg en Aabning, der ligner Rolandsporten i Pyrenæerne, og Bønderne fortælle, at Olaf den Hellige har kløvet dette Bjerg med sit Sværd. Naar man taler om St. Clemens Kirke, som han lod bygge i Nidaros, vil man faa en Historie at høre, som ligner den Legende, der bliver fortalt om Domkirken i Lund. En Trold havde paataget sig at opføre hele Bygningen paa den Betingelse, at Olaf den Hellige skulde give ham Sol og Maane, dersom han ikke var istand til at faa hans Navn at vide; men da Kirken var færdig, forkyndte Olaf den Hellige med høi Røst Navnet paa den forhexede Architekt, der i sin Fortvivlelse styrtede sig ned fra det Øverste af Taarnet og døde paa Øieblikket. Da Olaf den Hellige engang vilde indskibe sig til Tronhjem paa samme Tid som hans Broder, tøvede han i tre Dage for at høre en Præst prædike, og da han endelig begav sig paa Veien, kom Englene og førte hans Skib afsted, saa at han først naaede Tronhjems Havn. En anden Gang, da han vilde reise igjennem en Del af sit Land, forekom det ham, at den almindelige Vei var for lang; han besluttede derfor at reise efter en lige Linie, og Jorden aabnede sig for ham og dannede et Stræde, der endnu fører Navn af Korssund.

Paa det Sted, hvor Olaf den Helliges Legeme var blevet jordet, byggede hans Søn, Magnus den Gode, der besteg Tronen efter ham, et Trækapel (1036), i hvis Sted der 1077 blev reist en Kirke af Sten. Tyve Aar efter opførte Harald Haardraade en anden Kirke omtrent paa samme Sted. Der havde saaledes været tre Kirker siden det ellevte Aarhundrede i en By, der var bleven grundlagt mod Slutningen af det tiende, og som var Hovedstaden i de Egne, hvor Daaben var bleven indført ved Sværdets Magt. Et stort Antal Pillegrime forsamlede sig aarligen der; de kom for at kaste sig paa Knæ i Olaf den Helliges Kirke og lagde rige Offre paa hans Grav. Ved Nidaaens Bred, hvor man fordum kun hørte Matrosernes Skrig og Sørøvernes Krigssange, gjenklang Høitidsfesternes Hymne og Klostrets Bønner. Denne By, der kun havde været Fyrsternes Residents og en Leir for Krigerne, blev Evangeliets Hovedsæde, Christendommens Bolværk i Norden. I Aaret 1130 havde den allerede en Biskop, og i 1152 blev Biskoppen udnævnt til Erkebiskop, Norges Primas og pavelig Legat. I Begyndelsen af det fjortende Aarhundrede talte man i Nidaros to Hospitaler, fire Klostere og fjorten Kirker, midt iblandt hvilke Vandrerens Øie skjelnede Domkirkens prægtige Taarnspir.

Denne Domkirke, langt større i Omfang end Roeskildes og Upsalas, blev bygget 1183 af Erkebiskop Eystein. En Del af Haralds gamle Kirke kom til at danne en af den ny Bygnings Fløie; Choret og Skibet bleve opførte efter en forskjellig Plan. Naar man træder derind, er det interessant at see paa samme Plet i nogle Skridts Afstand fra hinanden to Tidspunkters Kunst, der ligge hinanden saa nær og dog ere saa ulige, to Arter af Stil i Architekturen, som et Sekulum adskiller og som ikke længer have Noget fælleds. Kirken med sine to Fløie, der ere stillede symmetrisk overfor hinanden, har Form af et Kors; Fløien paa høire Side er opført henimod Aaret 1150 og den paa venstre Side er tegnet senere efter samme Model. Der finder man den store runde Arkade, der er delt ved en Søile, den massive Pille, det firkantede og flade Kapitæl og Cirklen

foroven, der er udskaaren i Festons. Den gothiske Stil begynder ved Skibet, der fordum strakte sig meget længere end nu, og hvis skjønne Former Protestantismen fuldkomment har skjult ved Kirkestole, der ere byggede, den ene over den anden, ligesom Logerne i et Theater. Denne Stil er simpel og smagfuld, men kun lidet prydende og lidet dristig. Hele dens Elegance og al dens Rigdom synes at være Choret forbeholdt; det er et indesluttet Rum af otte lette Arcader, skilt som en Løvhytte fra den øvrige Del af Bygningen, og Søilerne, der bære Hvælvingens skarpe Buer, det Belte af Blomster og Festons der omgiver den, de to smaa Kapeller, der bevogte den fra hver Side ligesom to Englevinger, Alt, hvad der tilhører dette antike Katholicismens Allerhelligste, er udført med saa megen Lethed og Frihed og frembyder i sin Helhed ligesom i sine Enkeltheder saa mange fortryllende Kombinationer, at Stenen synes at have givet efter som blødt Vox for Kunstnerens Inspiration. Buerne krydse hverandre som løvrige Planter, der ikke finde Plads nok til at udvikle sig til Siderne, og deres Form varierer ved hvert Skridt, ligesom de kapricieuse Arabesker i en Haandskrift fra Middelalderen. Snart er det en samlet Pille, der hæver sig fra Gulvet og udslynger i Luften tre Grene, der ligne den bibelske Kandelabres; snart seer man paa Arkadens Forziringer et Kniplingsbaand fremtræde, som man skulde tro var udskaaret med en ung Piges Haand, eller et Halsbaand af Perler, udhuggede og afrundede i Marmoret, eller lange Striber af Løv, der synes at have voxet mellem Stenens Zirat ligesom Stenbræk i en Klipperevne. Paa et Sted bærer den tynde fine Søile en Blomsterbusk som Kapitæl, paa et andet Sydfrugter eller brede Palmeblade, hvortil en Korsfarer maaskee har bragt Modellen fra Jordans Bredder; i Hjørnerne seer man Præstehoveder opstillede med en andægtig Mine, og undertiden ere de anbragte paa et fint Søileskaft som Støvtraadene i Støvveien. Hist og her træffer man Spor af dette afskyelige Hjernespind, der blandede sig i de rene Inspirationer af Middelalderens Kunst, som en Tanke af Tvivl i Troens Følelse, som et skeptisk Smil i en inderlig Bøn. Man træffer paa Randen af en Søile et Ansigt af en Munk, der gjør Grimacer, en hellig Buste, der ender i en Hestehale. Men disse Billeder ere ikke talrige og kun lidt fremtrædende; de forsvinde midt i al denne Vegetation, der udbreder sine Blomster, sine Frugter og Grene omkring Choret; de tabe sig i Skyggerne fra Søilegangene, som alene ere oplyste ved det mystiske Skin fra Vinduerne i Buerne.

Hvor denne Domkirke maa have været smuk fordum, med sine ni store Porte, sine atten Altere og sine tre tusinde Piller, nogle dannede i Italiens Marmorbrud, andre i Grønlands Klipper! Hele den christne Menighed i Norge og Sverrig havde bidraget til at berige den. Selv Søroverne havde betalt den deres Tribut. To Saadanne, der reiste bort med deres Skibe for fjernt fra Norge at søge Eventyr og at plyndre fremmede Kyster, kom engang tilbage med et rigt Bytte, som de ikke kunde dele uden at slaaes. Den ene af dem paakaldte sin Skytsengel, før han drog sit Sværd og gjorde det Løfte, at offre Kirken en Del af sine Rigdomme, dersom han gik seirrig ud af Kampen. Hans Bøn blev hørt og han gav Domkirken i Nidaros et Kors af massivt Sølv, der var saa tungt, at fire Mænd maatte bære det. Det var dette Kors, som man saae glimre i Spidsen for Processionerne paa St. Olafs Dagen; derefter kom Olaf den Helliges Reliquiskrin, bestaaende af tre Kasser, den ene af forgyldt Sølv, de to andre af Træ, prydede med Ornamenter af

Guld og bestrøede med kostbare Stene. Tredsindstyve Mænd bare det ud af Kirken, og Oldinge og Børn, Landets Indbyggere og Reisende omgave det med hellig Ærefrygt. Det var ved at berøre dette Skrin, at den Syge havde Haab om at blive helbredet; det var over dette Skrin, at Kongerne udstrakte Haanden, naar de aflagde deres Ed; det var ved Foden af dette Skrin, at de bleve kronede, og det var der, man begravede dem. Oppe fra Høialteret vaagede Olaf den Hellige over deres Skjæbne, der beklædte hans Trone. Paa deres Kroningsdag satte Kongerne sig under hans Scepters Beskyttelse; paa deres Dødsdag hvilede de i Skyggen af hans Martyrpalme.

Dette Troens og Lyksalighedens Tidspunkt i Katholicismen varede tre Aarhundreder. I Aaret 1328 nedbrændte Kirken og blev opført kort Tid efter. 1431 nedbrændte den atter og blev istandsat med den samme Iver. Men i Aaret 1531 brændte den paany, og denne Gang bleve de oprigtigt Troendes Ønsker og Erkebispens Anstrængelser for at gjengive den sin første Glands frugtesløse. Reformationsaanden begyndte at trænge ind i Norden. Uden endnu at have antaget Protestantismen, begyndte Folket dog allerede at tvivle om Afladens Kraft og om Helgenernes Gyldighed. Pillegrimmene kom ikke længer og forstørrede Processionerne, de Syge forlode Alteret. Den Tribut, som de oprigtigt Troende frembare til Kirken, formindskedes Dag for Dag, og Præsterne, der vare berøvede den Skat, hvoraf de pleiede at øse, formaaede neppe at skjule Ildens Ødelæggelser og deres Kirkes Ruiner; da endelig de tre nordiske Riger havde antaget Luthers Lære, troede de Nyomvendte at gjøre en from Handling, ved at ødelægge ethvert Spor af deres gamle Tro. Nogle knuste Helgenbillederne, Andre sønderreve Malerierne; der vare Enkelte, som endnu mere ryggesløse end de Andre, samlede paa Torvet alle Kapitlets Bøger og lod foretage en Autodafee over dem. Under denne Ødelæggelse af de katholske Monumenter glemte Danmark ikke, at det var Herre over Norge. Det sendte et Skib op, for at hente Sølvskrinet, Kalken og Monstrantsen og alle Prydelser af Guld og Sølv. Skibet, der underveis blev angrebet af en hollandsk Sørøver, strandede paa Kysten med Levningerne af de røvede Kostbarheder. Halvtredsindstyve Aar i Forveien vilde man ved Efterretningen om dette Skibbrud have skreget paa et Mirakel; men Miraklernes Tid var forbi, og Billedstormerne, endnu mere barbariske end de Barbarer, hvorom de gamle Kroniker fortælle os, vedbleve at hærge Kirken. I Aaret 1564 gjorde Svenskerne den til en Hestestald. Paa Chorets Alter, der for ikke længe siden glimrede af Guld og Ædelstene, fandt de kun Olaf den Helliges Vaaben, som de førte med sig til Stokholm.

Der var dog Noget tilbage af denne fordum saa kostbare og for sine Rigdomme saa hurtigt udplyndrede Domkirke; der var dog blevet Noget tilbage for den, som hverken de Danske eller de Svenske havde kunnet bortføre: det høie Taarn, der hævede sig, sige Historikerne, til en Høide af to hundrede og tyve Fod. En Storm omstyrtede det i Vinteren 1689. Nu finder man ovenpaa Taget et firkantet massivt Taarn, der seer ud som Klokketaarnet i en Landsbykirke. Den Del af Skibet, som er bleven ødelagt ved Branden, er ikke bleven opbygget paany; Helgenbillederne ere ikke igjen blevne opstillede paa deres Fodstykker; det fine udhuggede Billedhuggerarbeide og Rosetterne, som Hammeren har knust eller mishandlet, ere ikke blevne istandsatte. Paa nogle Steder er kun Søilefoden tilbage; paa andre har man erstattet Marmorpillerne ved Piller af Træ, Da Kongen af Sverrig i Aaret 1818 kom hertil for at lade sig krone i denne Dom-

kirke, blev han rort over Chorets sørgelige Tilstand, og lod en Kopi af Thorvaldsens Christus opstille deri. Man siger, at det ogsaa skal være paatænkt at sætte de tolv Apostle af den berømte Billedhugger i Skibet, saaledes som man seer dem i Kjøbenhavn i Frue Kirke. Maaskee bliver man da nødt til, for at skaffe dem Plads, at nedrive en Del af disse Loger med røde Gardiner, der bedække de to Sider af Skibet, og det er en Ødelæggelse, som jeg er vis paa, at intet Menneske med Smag vil beklage sig over. Uagtet al den Forstyrrelse, som Ilden og Menneskene have foraarsaget, er denne Domkirke endnu et af de interessanteste Mindesmærker, der existerer af gothisk Bygningskunst. Fra Midten af Skibet er det sørgeligt at see den Ødelæggelse det har lidt; men naar man træder ind i Chorets afsluttede Rum, bliver man greben af en Følelse af Beundring, og naar man seer det udvendig fra med sin mærkværdige blandede Konstruktion, det lille Kapel, der er opført paa den ene Side ligesom et Helgenskrin, den massive Klokke, den runde Kuppel ligesom de indiske Pagoders, og Taarnet, der seer ud som Spiret paa en Moskee, saa er der, jeg veed ikke selv hvilken svag Erindring fra Reiserne i Orienten, der forøger det Fortryllende ved denne nordiske Bygning; og tænker man da tilbage til det fjerne Tidspunkt, hvor dens Mure hævede sig over en Konges Grav, der var død som Marthyr for sin Religions Iver, saa er det ikke alene et Kunstværk, man betragter, det er et Blad i Historien, en Helgenhistorie, som Aarhundreder have fordunklet og profane Hænder forvansket, men skjøn nok endnu til længe at fængsle Blikket og Tanken.

Ved Katholicismens Fald aabnedes der en ny Æra i Olaf den Helliges Byes Annaler. Den havde været en Pillegrimsstad, en hellig By, og den blev en Handelsstad. Dens Klostre sank i Ruiner, men dens Havn blev stor. Idet den forandrede Skjæbne, forandrede den ogsaa Navn. De islandske Sagaer kaldte den i deres poetiske Sprog Nidaros. I Handelskontrakterne blev den kaldet Trondhjem, efter Trondlagen, Navnet paa det Distrikt, hvori den er beliggende. Denne Kongernes Hovedstad og Erkebiskopernes Sæde, der var omdannet til et Handelsoplagssted, tabte snart næsten ethvert Spor af sin forrige Storhed. Domkirken er det eneste Mindesmærke, der endnu vidner om, hvad den fordum har været. Gjentagne Gange lagt i Aske er Tronhjem blevet saa ny opbygget, at man kunde antage den for en By, der er blevet til igaar, eller for en af disse Manufakturstæder i England eller Amerika, der fremstaa i et Øieblik. Dens Gader ere smukt anlagte, regelmæssige og brede, saa brede endog, at man neppe bemærke de faa Mennesker, der befinde sig paa dem, saa at man undertiden skulde tro, de vare øde. Dens Træhuse, der ere beklædte med Gips og prydede med en Buegang, en Fronton og en Kolonnade, see for største Delen ud som prægtige Stenbygninger. Dens Kramboder begrændse hele den ene Side af Havnen og begge Nidaaens Bredder; de hvile dels paa Jorden, dels paa Piller i Vandet. Skibene løbe ind til Enden af Havnen, der aabner sig ud imod Havet, for at udlosse og paany indtage Varer. Fra Tid til anden seer man nogle af disse Kramboder, der ligge adskilte fra hverandre og danne tilsammen ligesom en lille Havn, hvor Bonden fra de nærliggende Øer kommer i sin Seilbaad paa Festdagene med sin Kone og sine Børn.

Imellem alle disse Gader, der ere saa nyt opbyggede og saa friskt malede, hvor Kontorernes Messingplade pryder hver Dør, hvor Kolonialvarerne og de nordiske Handelsartikler, opstillede symmetrisk bag Ruderne, møde Øiet

ved hvert Skridt, er der en større og smukkere end de andre, som man altid kommer tilbage til med en vis poetisk Følelse: det er Munkegaden. Der seer man paa den ene Side den isolerede Kathedralkirke, der reiser sig over Kirkegaardens Grave ligesom en evig Livstanke i de Dødes Rige; paa den anden Side Havnen, de blaa Bjerge, der ende den, og Taarnet Munkholm, der er bygget paa en Klippe midt i Bølgerne. Da Knud den Store i Aaret 1028 kom for at tage Kongeriget Norge i Besiddelse, byggede han paa denne Ø et Kloster. Det var et af disse Klostre, hvoraf Synet blot gjør et høitideligt Indtryk paa Sjælen, et Kloster som det, hvorom René taler, hvor Lampen fra det Allerhelligste glimrede langt bort ligesom Skibslanternen for Matrosen, der er faret vild paa Havet, hvor den fromme Sang, Frelsens Hymne, gjenlød over Stormes Piben og Bølgernes Brummen. Reformationen omstyrtede Alteret, som Stormene og Havet ikke havde kunnet rokke; de hellige Brødre forlode deres Celler, og Klosteret Munkholm blev en Fæstning. Det var dertil, at et Skib, bemandet med Soldater, førte Griffenfeldt, dette Folkets Barn, der var bleven en fornem Herre, denne Student, der var bleven Minister, denne Statsmand, hvis Tab Danmark begræd. Det var der, han skulde afsone sine Ærgjærrigheds Drømme. Han tilbragte 18 Aar (1680—1698) indesluttet i sit Fængsel som en Landsflygtig fra den Verden, hvori han havde levet, berøvet sine Titler, der havde prydet ham, udstødt paa engang fra Palladsets Glands til Fængslets Mørke; der kaldte han Poesien og Religionen til Hjælp, disse tro Guddomme i Ulykken. Ikke engang den Trøst, Poesien kunde skjænke den ulykkelige Fange, vilde hans opbragte Fiender forunde ham; hans Papirer, Alt, hvad han under sit langvarige Fangenskab havde skrevet, blev undersøgt og erklæret for farligt; man forbød ham at sætte Pen til Papir. Den Ulykkelige maatte nøies med at ridse sine Sentenser og Vers paa Ruderne med en Diamantring eller skrive dem paa Væggene rundt om i Værelset med et Stykke afrevet Rudebly eller Kul. Disse Sententser ere nu udslettede paa Murene, og man har kun bevaret nogle faa af dem. Det Værelse, som Griffenfeldt beboede, er nu ombannet til et Arsenal. Der er ikke andet tilbage af hans Fængsel end Vinduesgitteret, gjennem hvilket han uden Tvivl mere end engang med Smerte har betragtet Byen, der er bygget ved Havnens Bred og Skibene, der ilede forbi i det Fjerne.

I denne samme Munkegade, hvor den første Tids Historie optræder saa at sige ligeoverfor den nyeste Tids, seer man tilhøire, naar man gaaer op imod Domkirken, et gult Hus, der er afstikkende imellem alle de andre paa Grund af sin beskedne Konstruktion; det var fordum Tronhjems eneste Hotel. Den gode gamle Kone, der har grundet det for et halvt hundrede Aar siden, mindes ikke uden en vis Stolthed den Velstand, det saa længe har nydt, de Lovtaler, som de lærde Reisende have givet hende i deres Bøger, og den Berømthed, hendes velindrettede Værelser og fortræffelige Kjøkken have erhvervet hende i fjerne Lande. En Dag saae hun en ung Mand komme, der med frygtsom Stemme forlangte et Værelse til sig og sin Reisekammerat. Madam Holmberg viste ham et meget beskedent og meget snævert lille Værelse for en Student. Hun lod lægge en Matras paa Gulvet, og de to Reisende bleve der i fem Dage, derpaa reiste de til Nordcap. Vi have seet dette Værelse omtrent saaledes som det var for fyrgetyve Aar siden, og Madam Holmberg viste os det med en Værtindes naive Forfængelighed; thi den unge Mand, som hun havde modtaget som Student, det var en fransk Prinds: det var Ludvig Philip, de Franskes Konge.

Jeg kan ikke slutte denne Skildring af Munkegade uden at tilføie, at man tillige i den seer Amtmandens Bolig, den største Træbygning, der existerer i Europa, efter hvad Indbyggerne i Tronhjem sige, og det elegante Hus, der indeslutter paa engang Gymnasiets Læsesale og Videnskabsakademiets Samlinger. Dette Akademi, det eneste, der existerer i Norge, blev grundet 1760 af to fortjenstfulde Mænd, Suhm og Schøning, og beriget senere ved flere betydelige Legater. Man har flere Gange rettet voldsomme Epigrammer imod det; man har bittert bebreidet det sin Uvirksomhed. Vist er det, at dets Kunst- og Bogsamlinger ikke ere i meget god Orden, og at dets Afhandlinger hverken ere meget omfangsrige eller meget indholdsrige og lærde; men det har vidst flere Gange at stille interessante Spørgsmaal til Konkours, at belønne fortjenstfulde Værker, og naar Mænd med Talent have anholdt om en Understøttelse for at foretage en nyttig Reise, have de aldrig bedet forgjæves. Rektoren for Gymnasiet i Tronhjem er, hvilke literaire Titler han iøvrigt har, paa en vis Maade født Præsident for dette Akademi. Amtmanden og de første Autoriteter ere altid Medlemmer deraf, og Kjøbmændene finde i Almindelighed liden Vanskelighed ved at lade sig indskrive deri. Men Kjøbmændene i Tronhjem ere heller ikke i Besiddelse af saa snever en Aand som de Hamburgske. Den Ro, der omgiver dem, de lange Sommeraftener og endnu længere Vinteraftener, gjøre dem vante til i deres Ensomhed at omgive sig med Bøger og Kunstgjenstande. For et aarligt Bidrag, som de gjøre sig en Fornøielse af at yde, modtage de meget hurtigt fremmede Værker og Aviser, som de forskrive, og som gaa fra Haand til Haand, indtil Selskabets Bibliothekar lægger dem hen i Central-Depotet. Jeg har fundet hos En af dem i Juni Maaned: Lamartines „la Chute d'un Ange", der var udkommen i Paris i Mai Maaned. I Stokholm faaer man maaskee ikke dette Værk før efter et Aars Forløb.

Det er interessant at træde ind i disse Kjøbmænds Hus og at tage de forskjellige seeværdige Gjenstande i Øiesyn, Der er i denne gamle By, Tronhjem, Familer, hos hvilke Handels-Spekulationerne i flere Aarhundreder ere gaaede over fra Fader til Søn. Enhver Generation har efterladt Huset sin Tribut i Meubler og Sølvtøi, og man tæller de Forretninger, den har gjort, de Skibe, den har expederet, og de Regskabsbøger, den har fyldt, ligesom man i deres Familier, der have havt Sæde i Parlamentet, tæller de berømte Forsamlinger, hvori en Raadsherre har taget Del, og de Taler, han har holdt. For at faa Adgang til disse gode Handelsfolk, behøver man ikke et Anbefalingsbrev. Navnet Fremmed er tilstrækkeligt til at opvække en velvillig Følelse hos dem, og til at erholde en hjertelig, eller i det Mindste altid gjæstfri Modtagelse. Om Vinteren overlade de En den bedste Plads ved deres Arne, om Sommeren tage de En med ud til deres Landsteder. Omegnen af Tronhjem frembyder en smuk og vid Udsigt. Der findes hos disse Mennesker i Norden en Kjærlighed til Naturen, der kaster en varig poetisk Farve over deres Liv. Jo mere ufrugtbar deres Jordbund er og jo strengere deres Himmel er, desto mere fastholde de Øieblikkets Skjønheder. Om Søndagen, naar de tage ud paa Landet for at udhvile sig efter Ugens Arbeide, fryde de sig over en Snog, der springer ud fra Busken, eller over en Solstraale, der oplyser deres Vindue, ligesom en Kræmmer i Gaden St. Martin fryder sig over at have fortjent i Dagens Løb nogle Skilling mere, end han havde haabet.

(Efter Marmier.)

Planterliv.

(Sluttet.)

Uden mindste Spor af Medlidenhed forelagde Jaquin Enken de af Leontaras til ham udstedte Gjældsbeviser til et Beløb af 6000 Piastre og fordrede denne Sum øieblikkelig dækket. Forgjæves bad den sønderknuste Kone ham om nogen Frist, indtil hun kunde hidkalde en fornuftig Mands Bistand, der kunde undersøge Beviserne og sammenligne dem med de nøiagtigt førte Bøger. Jaquins Svar var et tørt koldt Nei! Den frygtsomme Moder vendte sig bønfaldende til sin Bøddels Ledsagere, men den Ene af dem fremstillede sig som Distriktets Fredsdommer med sine to Konstabler og forsikkrede, at Hr. Jaquins Fordring paa at erholde øieblikkelig Betaling var fuldkommen lovlig.

„Saa vil De vel ogsaa modtage Varer eller Produkter til en billig Pris?" spurgte Enken med et Suk.

„Ja, vistnok!" svarede Jaquin.

„O, da skal De snart være tilfredsstillet!" jublede den Ulykkelige. „Vi have Indigo, Kaffe og Bomuld nok, for at dække Dem."

„Af den Slags Varer har jeg selv kun altfor mange," svarede den haarde Kreditor. „De veed jo selv, hvorledes enhver Afsætning er umulig; men dog er jeg villig til at udvælge mig nogle gode Slaver for Summen."

Enken tøvede et Øieblik, men et Blik paa hans lumske Aasyn bragte hende til strax at tage sin Beslutning. „Med Undtagelse af den gamle Dan, staa alle de andre 23 Slaver til Eders Valg."

„Bon ça, ma charmante!" lo Jaquin tilfreds, „paa den Maade skulle vi snart være færdige med hinanden. Vil De endnu blot være saa god, at forevise disse Herrer her Deres Ægteskabsbevis, forat de kunne see, om De, som Leontaras ægteviede Hustru, virkelig har Ret til at disponere over hans Efterladenskaber."

„Ægteskabsbevis!" udbrød Enken forundret.

„Ja, det maa vi see, ærede Frue," bemærkede Dommeren. „Der har reist sig et Rygte om, at I slet ikke har været Leontaras' retmæssige Kone, men blot hans i Louisiana kjøbte Slavinde. I dette Tilfælde havde De jo ikke Ret til at disponere over den Afdødes Efterladenskaber, men hørte tvertimod selv dertil."

„Fredsdommeren i Armstrong, en lille By i Nærheden af min Faders Farm i Louisiana, har viet os," paastod den ængstede Kone; „om Leontaras besad et Dokument derom, veed jeg ikke."

„I see, mine Herrer! at det er, som Rygtet fortæller," sagde Jaquin med Haanlatter. „Hun er ikke Andet end en Slavinde og hører med sine Børn til Besætningen og til Massen. For min Vexelgjæld vil jeg tage de tvende ældste Pigebørn, der, som I selv maa indrømme, ere godt betalte med 6000 Piastre."

Som en rasende Løvinde vilde Moderen springe frem, men Legemets udtømte Kræfter forsagede. Afmægtig sank hun tilbage, uden at nogen af Mændene havde værdiget hende et Blik, end sige en Haandsrækning. Hun var jo kun en Slavinde, som de troede.

„Men, sig mig Hr. Jaquin," bemærkede Dommeren, „hvad vil De vel gjøre med de to Tingester. Til Arbeide due de aldeles ikke, og I taber aabenbart Halvdelen af Eders Penge ved den Handel."

„Lad det være min Sorg, Mr. Holwell," svarede den Tiltalte barsk. „Kom blot hurtigt og lad os hente de unge Høns ud af Reden, før den gamle Høne begynder at kagle."

Med de to Konstabler, som bare Tegnet paa deres Embede, en Stav,

gik den Haardhjertede ind i det faderløse Hjem. Kun et Qvarterstid dvælede han der, da traadte han atter ud af Døren. Clara og Blanca i en let Morgendragt, som han havde forefundet dem, drev han afsted foran sig, svingende en Slavepidsk. Den alvorlige, mere faste Clara, syntes at have drevet Modstanden til det Yderste; hendes spæde Hænder vare bundne sammen paa Ryggen. Fuldkommen udmattet gik hun med sænket Pande, og hendes taareløse Blik stirrede i Bedøvelse mod Jorden. Ved Overarmen vare de tvende Søstre bundne fast til hinanden, men dog vare Blancas Arme kun løst fæstede over Brystet. Ved den lille Julies og Charles' Jammerskrig vaagnede den ulykkelige Moder af en dyb Afmagt, som medlidende havde unddraget hende fra det hjertesønderrivende Syn; et Blik viste hende, hvad der var skeet, og idet hun strakte sine foldede Hænder mod Himlen, sank hun i Knæ. Endnu et Blik, tilhyllet i Taarer, kastede Blanca paa hende; som i sløv Fortvivlelse skred Clara frem, og med Haanlatter og en Cigar i Munden, fulgte Jaquin ved Siden af dem.

Klar, som næsten altid, sank Aftenen ned over hine lykkelige Egne. Oxefrøen udstødte sin drønende Lyd, Spottefuglen sang sine tusinde vexlende Toner, og den guldgule Baltimore skuede fra den kunstige Rede efter en eller anden Fiende, som den kunde fortære, forinden den overlod sig til Nattens Hvile. Fra Cypressesumpen lød den hæslige Alligators Brøl og den graa Natabe knurrede dumpt fra Trægrenene. Store uhyggelige Flaggermus kom og forsvandt, gloende Ildbiller gjennemsløi Krattet, forfulgte af begjærlige Firben med graadige Øine, men forgjæves strække de deres klæbrige Tunge langt ud; de, der trues deraf, ere for behændige.

I en let Rørhytte sad Daniel, den gamle Neger. Med en grov Stilet søgte han at gravere allehaande Blomsterranker i et Ben, hvilket naturligvis kun lykkedes ham med stor Anstrængelse. Paa Jorden havde Juno, der havde Opsigt med Fjerkræet, taget Plads tilligemed Theodosia, med hvem vi allerede tidligere have gjort Bekjendtskab som Lugerske af Ingefærbedene. Mod al Negerskik taug de mørke, svulmende Læber, man hørte kun en Slanges Raslen, idet den jagede efter Mus i Rørtaget, og Dans Skraben paa den haarde Knokkel, medens hans Ansigt fordreiede sig, som om han graverede sit eget Ben. Men længe kunde denne Pause naturligvis ikke vare, og allerede i det næste Øieblik afbrød Dosias grelle Stemme den.

„Dan, hvad Du gjøre nu?"

Dan stirrede den Spørgende længe i Ansigtet, forend han svarede:

„Mig gjøre, hvad Missis sige."

„Missis sige ingenting," bemærkede Juno, „hun ikke græde, hun ikke skrige, ikke spise, ikke drikke Kaffe, ikke Thee, ikke Rum; hun arbeider stort at dø."

„Men Dan, hvad Du gjøre nu?" gjentog Dosia.

„Naar Missis ikke tale, mig gjøre, hvad mig vil."

„Og hvad ville Dan?" smidskede Juno.

„Dan spise god Stykke Leguansteg, han ellers gaa kaput."

Dosia reiste sig strax for at hente det Forlangte, da hun efter Claras og Blancas Bortførelse havde bemægtiget sig Nøglen til Spisekammeret.

„Og hvad saa gjøre, naar Dig er spist?" begyndte Juno at examinere videre.

„Mig drikke en Bisgen Rom og ryge lidt — og da," hviskede han, „sove stor Søvn."

Juno vendte sig i Vrede fra ham.

„Men Du, Juno, fange lille Hund Irlis, Missis Blancas, og bringe den mig."

„Dig vil slagte lille Irlis og spise?" raabte Juno med Afsky.

„Hans Blod give Obervand, som Mumbo Jumbo sige."

Juno var ved Nævnelsen af den frygtede Afgud sprunget op og havde skjult sig i den mørkeste Krog af Hytten. Theodosia bragte idetsamme Leguanen, som Dan modtog med et velbehageligt Grin, men derpaa dukkede hun sig med sin Kammerat ned bag et gammelt Sukkerfad, medens Dan gottede sig. „Han sige Mumbo Jumbo," hviskede hun ængsteligt, og smuttede, medens Dan mere og mere fordybede sig i sit Ødelæggelsesværk, sagte ud af Døren. Efter et Qvarters Forløb blev Blancas Yndling, den lille Vagtelhund Irlis, kastet indenfor Døren, men af dens Bortførerske saae man intet Andet end den sorte Haand, som slyngede den ind.

„Qvinder frygte Mumbo Jumbo," mumlede Dan, idet han smadskede behagelig. „Skjøn Sag det, herlig Sag for klog Mand. Men hvor bliver Rom af? Kan ikke ret tænke, sort Mand uden Rom!"

Han reiste sig derpaa for ogsaa at reqvirere dette uundværlige Hjælpemiddel.

Hvilken Forandring var imidlertid foregaaet paa Himlen! Stjernerne vare forsvundne og et tæt Mørke bedækkede det dybe Azurblaa, hvorfra de for et Øieblik siden lyste. Skoven, hvorfra der ellers om Natten hørtes saamange Stemmer lyde, var nu tavs og stille, og selv Vinden, der i enkelte Stød gjennemfoer Trætoppene, syntes ikke at kunne bevæge dem; en kvælende Varme rugede over Jorden.

Dan betragtede opmærksomt alle disse Kjendetegn paa en sig nærmende Storm. „Han kommer blæse fra Sydvest og træffe lige paa Tørrehuset og Bomuldspressen," yttrede han hen for sig. „Nu Massa Jaquin, Dig vente en lille Smule!"

Han traadte tilbage ind i Hytten, som han strax derpaa forlod med en Sæk paa Ryggen. Tegnene paa den voxende Orkan bleve mere truende, medens Negeren med raske Skridt forsvandt i Nattens Mørke.

I et langt, temmeligt smalt Værelse sad Mr. Jaquin ved et massivt Mahognibord og ligeoverfor ham Fredsdommeren, Mr. Hollwell. Imellem dem laa Terninger af Perlemoer og stod en mægtig Bolle, der for to Timer siden var fuld af stærk Punsch, som dog nu fra Karrets vide Bug syntes at være stegen op i de tvende Konstablers Hoved, der laa paa en Divan i dyb Søvn. Selv den ærværdige Dommer var øiensynlig ikke bleven fri for Drikkens Indflydelse. Med stammende Tunge beklagede han sig over Spillets Modgang, der havde berøvet ham hele den smukke Sum, som Mr. Jaquin havde udbetalt ham. Den venlige Vært var alene Herre over sine Tanker og lo hjerteligt ad hans Gjæsts Jamren. „Som det kommer, gaaer det," raabte han med Haanlatter og truede spøgende med Fingeren til det fromme Ønske, at det maatte gaa ham paa samme Maade.

„I seer paa Eders Skjæbne," vedblev han leende, „at det er lettere at tjene end at holde paa Pengene."

„Ja, ja!" mumlede den Drukne, „men det vil gaa Eder paa lige Maade med Prindsesserne, som I nu har faaet paa Halsen for en ret kjøn Skilling. Jeg gad nok seet, hvad I vil foretage Eder med dem."

„Del faaer I ikke at see, Mr. Holwell," tilnikkede Jaquin ham. „Imorgen Aften gaaer jeg under Seil med Pigerne."

„Hvorhen da? Jeg haaber dog ikke, at I vil sælge dem til Spanierne paa Øerne —, det vilde gjøre mig ondt for de stakkels Pigeborn."

„Jeg vil sige Eder Sandheden, Holwell!" svarede Jaquin med Alvor, „ellers kunde Eders ømme Samvittighed til Slutningen gjøre Eder Bebreidelser for, at I hjalp mig til at komme

i Besiddelse af dem. Helst beholdt jeg rigtignok disse smaa Aber for mig selv, men jeg indseer, at dette ikke vil gaa an. Djævelen kunde let hjælpe dem til at finde Midler og Udveie til at bringe Sagen til en nøiere Undersøgelse, og denne, Hr. Fredsdommer, kunde blive lige ubehagelig for os Begge. De maa altsaa bort, langt bort, hvorfra de ikke kunne komme tilbage. Rusland bekæmper nu Cirkassierne eller Tscherkesserne, saa at det er umuligt for disse, at bringe smukke Slavinder paa Torvet for Sultanens og hans Paschaers Haremmer. Derfor — —"

Den Talende standsede pludseligt og lyttede. Et dumpt Drøn hørte man komme nærmere og nærmere. „Ouraganen," raabte han vildt og satte en lille Sølvpibe til Munden, paa hvis skingrende Lyd en Mængde Slaver styrtede ind i Værelset. „Lukker alle Luger og Lemme i," tordnede Jaquin dem imøde, „og slukker enhver Ild og hvert Lys! Hurtigt, I Hunde!"

Hans Befaling blev øieblikkeligt adlydt. Hr. Holwell sad angst ved Vinduet, medens Jaquin styrtede ud. Ouraganen var brudt løs med al den Magt, der gjør den til hine Egnes Skræk. Frygtelige Lyn gjennemfurede Skymasserne, der syntes at slæbe sig henad Jorden, og en larmende Torden efterfulgte dem. Igjennem Elementernes Rasen lød imellem Tordenens Pavser Ildsignalet. Bomuldspressen og Tørrehuset flammede op i høi Lue og overøste hele Plantagen med en Ildregn. Der var Jaquin med alle sine Slaver ilet hen for at redde saameget som muligt af sine Forraad. Holwell havde slæbt sig hen til de Sovende og bestræbte sig forgjæves for at vække dem. Fra Tid til anden trængte en Lysstrøm fra et Lyn igjennem Jalousiets Aabninger og belyste Værelset med et klart, hurtigt forsvindende Skin, der gjorde Mørket endnu dybere. Den ængstede Fredsdommer stirrede næsten bevidstløs hen for sig, han forsøgte at bede, men ingen Tanke kunde fæste Sted hos ham. „Sikkert skal det, o Herre!" saa mumlede han, „være den sidste slette Streg — men ødelæg mig ikke i Din Vrede. Pigerne have det vist ligesaa godt i Sultanens Harem i Konstantinopel, ja sikkert bedre, end hos deres Moder; derfor vil Du visselig tilgive mig og kun straffe Jaquin, den Skurk."

Et stærkt Lyn flammede igjennem Værelset og forfærdet saae den Zittrende tre hvide Skikkelser staa for sig. Han udstødte et høit Skrig, men i næste Øieblik var Alt igjen indhyllet i det dybeste Mørke.

„Fremad, der være Dør!" hørtes Dans dybe Stemme. Da Lynet igjen oplyste Værelset, saae Mr. Holwell Intet.

Ouraganen havde udraset. Klar, som om et sligt Uveir aldrig havde raset, glimrede den mørkeblaa Himmel. Skovens vederkvægende Grønt var friskere, skjøndt endel af dens Kjæmper laa nedkastede og afrevne Grene bedækkede Jorden. Den ellers saa venlige Bæk kastede smudsgule Bølger, der væltede mange Ruiner omkring. Hvor Jaquins rige Plantage havde staaet, dampede endnu kun en forkullet Brandtomt; blot enkelte Negerhytter af det lette, elastiske Bambusrør havde Stormen og Ilden skaanet. Han selv var truffen af en nedstyrtende Bjælke, der havde knust hans Ben, og han eiede intet andet Ly end en fattig Hytte, der beboedes af en Slave, hvilken havde havt Menneskelighed nok til at slæbe ham derhen. Hans rige Varemagaziner, hans prægtige Vaaningshus havde Ilden fortæret; hans Opsynsmand, hans saa strengt dresserede Slaver vare forsvundne. Den strenge Herre laa magtesløs og tænderskjærende, kun lidt mere end en Betler. Kjærlighed havde han ikke saaet: han kunde derfor ikke vente at høste den. Ene Quacko, en gammel graahaaret Neger, havde ikke for-

ladt den strenge Herre, og med stor Anstrængelse slæbt ham til sin Hytte — fordi han ikke kunde løbe derfra, som de Andre. Paa det raslende Maisstraa laa Herren, ligeoverfor ham sad Slaven paa Hug og spiste med Velbehag en Appelsin.

„Quacko!" jamrede Jaquin, „jeg tørster."

„Meget godt, Massa drikke," tilraadede Negeren ham.

„Jeg har jo Intet, gamle Navn! Giv mig en Appelsin."

„Mig selv bruge disse tre, fire," forsikkrede Quacko.

Jaquin knyttede bandende sin Haand. „Saa hent da flere," bod han.

„Mig meget træt og sove længe," gabede Negeren. „Naar Zoe eller Lyddy eller Maja komme tilbage, de henter Appelsin til Massa," grinte han ondskabsfuldt. „Quacko nu sove."

Han gik og lod den i Saarfeberen Vansmægtende ligge.

En yndigere Gruppe see vore Læsere paa Cefalu. Om den sønderknuste Moders Hals hang grædende Clara og Blanca, hvem den kloge Dan havde reddet. Han havde taget den lille Hund med sig, og Dyrets Instinkt havde viist ham Døren til deres Fængsel. Ildebranden havde draget Alles Opmærksomhed paa sig, og det blev ham derfor en let Sag, under Tordenens Bulder, uhørt at sprænge Laasen fra Døren.

Nu stod han utaalmodigt foran de Gjenforenede. Med Haardhed tilskyndede han Pigerne til at sammenpakke Linned og Klæder og hurtigt følge ham til et sikkert Skjul. Her var for Øieblikket intet sikkert Sted for dem, da de lovformeligt vare tilkjendte Jaquin til Eie. Den Frygtedes Navn var tilstrækkelig til at bringe de ængstede Qvinder til Besindighed. Tillidsfuldt overgav Moderen den gamle prøvede Slave sine sørgende Børn, der roligt fulgte den, som havde reddet dem af Uhyrets Magt, ind i Skovens Gjemme.

Hr. Austin O'Dermott stod foran Pulten i sit Kontor i Pensacola, beregnende alle Chancer ved en stor Spekulation, som, naar den lykkedes, vilde gjøre ham det muligt at hjemføre den elskede Clara som Brud. For kort Tid tilbage havde hun tilskrevet ham, hvorledes det var lykkedes Jaquin at omgive hendes Fader i sit Næt, og om faa Dage havde han tænkt paa at reise til Cefalu for at sætte en Grændse for den elskede Piges pinlige Bekymringer. Fordybet i disse Tanker, studsede han, da Dans sorte Ansigt pludseligt hilste ham med det bedstmulige Grin.

„Dan, min tro Svend," udbrod Kjøbmanden, „vær hjerteligt velkommen. Du kommer fra Cefalu! Hvorledes gaaer det der?"

„Aa, saa temmelig, Massa Dermott," forsikkrede Dan med et pudsigt Skrabud.

„Hvorledes har Miss Clara og Dit Herskab det?"

„Missis Clara? Ja — hun træde lidt Torn i Foden, kun saa lang Torn" — han viste det Halve af en Finger — „den snart bliver rask."

„Hvor hendes Forældre og Miss Blanca maa være blevne forskrækkede. Led hun meget?"

„Massa Leontaras ikke blive forskrækket, Mister — ja Dem Intet vide."

„Hvilket? Jeg forstaaer Dig ikke, Dan!"

„Mig har løbet stærkt og derfor ikke forstaa mig, Massa O'Dermott, for mig endnu ikke smagt Draabe Rom."

„Ja, saa," sagde den unge Mand smilende, „det skal strax blive afhjulpet. Men tal nu tydeligt."

„Ha! Massa Leontaras ikke mere blive forskrækket i Alligators Bug —"

I denne Stil erfarede Claras Elsker lidt efter lidt den skrækkelige Skjæbne, der havde ramt Familien paa Cefalu, Søstrenes Ophold hos en Indianerhøvding, paa hvem Negeren troede at

kunne stole, og endelig Jaquins Straf, ved hvis Skildring Fortælleren smilte saa fro, at der ikke kunde opstaa nogen Tvivl om Ildens Oprindelse.

„Og hvad mener Du nu, at der er at gjøre?" spurgte han.

„Massa O'Dermott, vi tage lidt Penge," svarede den Sorte; „mig gaa til Louisiana og Massa ogsaa, for at hente Kopulationsbeviis af Fredsdommeren sin store Bog, hvor han skrive i; vi gaa til Cefalu og slaa Massa Jaquin død."

Og saaledes skete det. Daniel, der havde været tilstede ved Ægteskabets Stiftelse, fandt lettelig Menigheden Armstrong, hvor Akten var bleven fuldbyrdet. Men hans Ønske med Hensyn til Massa Jaquin blev derimod ikke saa ganske opfyldt. Aldeles overladt til Naturens egen Hjælp, var det begribeligt, at han blev til en Krøbling. Hans Slaver vare løbne bort og han havde ingen Midler til at kjøbe ny. Hans Plantage blev tilgroet, og den fuldkommen Forarmede spiste endnu i mange Aar i en elendig Negerhytte det Naadsensbrød, som Clara og O'Dermott, nu hendes lykkelige Ægtefælle, lod ham række ved Dan, der var forfremmet til Opsynsmand paa Cefalu.

De persiske Qvinder.

Det er en temmelig almindelig Mening, at de orientalske Qvinders Stilling ikke er stort bedre end et Slaveliv, og at Udtrykket „Harem" kun er en Euphemisme for et Fængsel. Men John Malcolm fortæller i sit underholdende og charakteristiske Værk: „Sketches of Persia" nogle Anekdoter, som ikke destomindre ret godt vise, at Damerne ogsaa i hine Egne vide at forsvare deres Rettigheder og hævde deres Myndighed, naar Nogen vover at gjøre Indgreb i samme. Historien om Merdeks Kat er bekjendt. En uformuende Mand af god Herkomst, ved Navn Sadik Beg, havde været saa lykkelig, at vinde en Dames Kjærlighed. Hun var af høi Rang og besad betydelig Formue, men var arrig og hidsig. Paa Bryllupsdagen kom Brudens Yndlingskat hen til Sadik og knurrede venlig ad sin ny Herre; men denne trak sin Sabel ud, huggede Hovedet af Katten og kastede det tilligemed Legemet ud af Vinduet. Fra dette Øieblik af, forandrede hans Kone sit Væsen og blev saa føielig, som nogen af hendes Kjøn kan være. Sadik fortalte denne Tildragelse og sammes gode Følger til sin Ven Merdek, en lille Fyr, som stod slemt under Tøflen. Denne besluttede at gjøre det samme. Saasnart han kom hjem, og det udsete Offer, hans Kones Kat, viste sig, drog han tappert sin Klinge og halshuggede det stakkels Dyr. Men hans Viv, som ogsaa havde hørt tale om Sadiks Adfærd, gav ham et Ørefigen, saa at han faldt omkuld: „Der," sagde hun, „tag det, Du usle Knegt; det skulde Du have gjort paa Bryllupsdagen."

John Malcolm viser i det Hele, at, hvad Eiendommens og Familiens Bestyrelse angaaer, have de persiske Damer idetmindste ligesaa mange Privilegier, som de europæiske, og endnu mere overbeviser os et lidet persisk Skrift, som er oversat paa Engelsk under Titel: „Customs and Manners of persian women" om, at der hos de persiske Qvinder, i hvor forskjellige fra vore end deres Sæder og Skikke kunne synes, dog findes den samme Kjærlighedsfylde, den samme blide og elskelige Natur, men ogsaa den samme Lyst til Stads, den samme virksomme Higen efter at blive bemærket og yndet af det andet Kjøn, og den samme Lyst til Fadder-

sladder, som charaktiserer de Smukke i andre Verdensdele.

Denne persiske Bog forraader, idet den paa en spøgefuld Maade giver Regler for de persiske Fruentimmers Opførsel, Damernes Sæder i dette Land. Iblandt de fornemste Regler, som den paalægger, er, at Fruentimmerne paa den sidste Fredag i Ramazan bør iføre sig deres prægtigste Klæder, parfumere sig, tage deres kostbareste Smykker paa, og gaa til Moskeernes Buegange; — thi der forsamles Ynglinger „af Cypressens Væxt og med Tulipanens Kinder." Naar de nu sidde her, maa de nøie passe paa, at vise Spidsen af deres carmoisinrøde Sko, og det kan heller ikke skade, om de i det samme løfte lidt paa Sløret, — men det maa skee ganske tilfældigvis. Ved saadan Leilighed er det ikke heller rigtigt at være ganske taus. „Det vilde være høist upassende, om Damer, naar de ere fordybede i behagelig Samtale med deres Veninder, og gjensidig meddele hinanden deres Hemmeligheder, skulde lade sig afbryde i deres Lykke, for at passe Bedetimerne. I saadanne interessante Øieblikke overlader man Bønnen til Phantasien. Men dersom en Kone, medens hun er beskjæftiget med at bede, hændelsesvis skulde opdage, at hendes Mand taler med en fremmed Dame, bør hun holde op og lytte opmærksom til, hvad der foregaaer imellem dem og, om hun finder det nødvendigt, gjøre Ende paa deres Samtale. Intet Hus burde være uden musikalske Instrumenter, især Tambourin, eller i Mangel af denne, et Messingfad og en Hammer. Ved alle Leiligheder bør man musicere, og enhver Familie, som kan rose sig af denne Nydelse, er lykkelig. Ingen Kvinde, som kan gjøre Fordring paa Skjønhed, bør være ligegyldig for Musikens søde Toner, og naarsomhelst de naa hendes Øre, bør hun, ihvordan hun end er beskjæftiget, med sin hele Sjæl hengive sig til dem; gjør hun det ikke, er hendes Opførsel høist upassende, og hun fortjener aldeles ikke, at man lægger Mærke til hende.

Ifølge dette lærde Værk ansees det ikke i Persien for nogen Lykke at have mere end een Kone. Tvertimod: den, som tager to Koner, kan være vis paa at angre sin Daarskab. — Mirza Abu Taleb Khan, en anseet Mand, som for nogle Aar siden besøgte England, siger: „Af egen Erfaring veed jeg, at det er lettere at leve med to Tigerinder end med to Koner."

Iblandt de Ting, som ere Kvinderne forbudte, er, at de ikke maa lade deres Ansigt see af Mænd, som ei bære Turbaner, — medmindre de ere smukke, og have blide og indtagende Manerer; i saa Fald kunne de drage deres Slør tilside, uden at de behøve at frygte for at paadrage sig Daddel; men de maa omhyggeligt og samvittighedsfuldt afholde sig fra saadanne Friheder med Mollaher og Jøder. Det er dog ikke nødvendigt, at tage det saa nøie i simple Folks Nærværelse; der er intet Forbryderisk i at blive seet af Sangere, Musikanter, Badetjenere og omløbende Kræmmere.

Naar en Kvinde drager ind i sin Mands Hus, maa først alle Ting af Vigtighed være afgjorte, alle Bestemmelser trufne, som kunne sikkre hende et behageligt Liv og fri Udøvelse af hendes egen Villie, saa at hun kan være fri for alt Ansvar, som ellers vilde paaligge hende; thi al Daddel bør stedse falde paa hendes Mand. Hvor var det muligt, at en Kone kunde leve hele sit Liv med een og den samme Mand, i det samme Hus, naar han vilde indskrænke hende i den fulde Nydelse af denne Verdens Goder. Dage og Aar svinde hen og fornyes igjen, medens en Kone sidder i det samme melancholske Hus hos sin Mand. Der er ingen Afvexling, ingen Forandring for hende — slet ingen! —

Det bliver betragtet som en stor Ulykke for et Fruentimmer, ikke at have fortrolige Venner af hendes egel Kjøn, og Enhver kjæmper haardt for at undgaa en saa ulykkelig Skjæbne. Et Fruentimmer, som døer uden Veninder eller Sladdersøstre, kommer ikke i Himmerig, hvorimod den Kvinde er lykkelig, der har tilbragt hele sit Liv i fortroligt Samkvem med ømme Veninder; thi hun kommer sikkerlig i Paradis. Hvad ligner den Kones Lyksalighed, hvis daglige Beskjæftigelse er, Haand i Haand med Veninder, at vanke om i Rosenhaver og duftende Lunde, og besøge Steder, som ei kunne andet end udvide og opmuntre Hjertet? Paa Opstandelsens Dag vil hun, i Salighedens Egne, dandse med sine fordums Legesøstre paa Jorden; thi netop den Omstændighed, at hun har levet i en saadan selskabelig Frihed og Harmoni, er altid istand til at skaffe hende Syndernes Forladelse. Dersom en ung Pige døer, førend hun har samlet sig en Kreds af Fortrolige, til hvem hun kan meddele sine hemmeligste Tanker og Handlinger, kan den anden Verden aldrig blive et Lyksalighedsliv for hende; men har hun været saa lykkelig, vil enhver Bøn om Tilgivelse have Englebønners Virkning, og saaledes blive de Fruentimmer belønnede, som her i Livet dyrke selskabelige Forbindelser og omsnoes af Venskabs ømme Baand." —

Hvor ubetydeligt det her omtalte lille Værk i og for sig end kan synes, er det dog umuligt at gjennemblade det, uden at føle, at det med sin Sladdren bedre gjør os bekjendte med de persiske Fruentimmers Skikke, end alvorlige og lærde Afhandlinger. Livet bestaaer af Smaating, især det huslige Liv, i hvilket neppe een Dag er forskjellig fra den foregaaende eller den efterfølgende. Fremmede kunne meget sieldent trænge ind i det orientalske Familieliv, og indfødte Skribenter tænke sieldent paa at beskrive Ting, som høre til Dagens Orden, og som derfor mangle Nyhedens Anbefaling.

Indiske Bryllupsskikke.

Intetsteds kan Brylluppperne være kostbarere end i Indien. Den engelske Oberst Steeman bekræfter dette for kort Tid siden. „Det Tog," siger han, „hvormed den unge Raschah besøgte sin Brud, bestod af over hundrede Elephanter og over femten tusind Mennesker. Brudgommen havde ved dette Besøg alene udgivet en Sum af 600,000 Rupin (Gylden). Paa hele Veien skulde udstrøes Penge; indtil 7 (engelske) Mile fra Brudgommens Bolig skulde der udstrøes Kobbermønter; herfra og ind til Festporten, Sølvmønter; fra Porten indtil Paladsets Indgang, Guldmønter og Juveler. Guldmønterne og Juvelerne udstrøede Høvdingen selv, Kobber- og Sølvmønternes Uddeling var derimod overladt til simplere Folk. Brudens Families Udgifter ere endnu langt større end Brudgommens; thi den skal underholde Brudgommens Gjæster som deres egne, saalænge de blive og desuden gav Brudens Fader, ved denne Leilighed Enhver af de Tilstedeværende, hvad enten han var indbuden eller ei, en Rupie. Naturligvis havde en uhyre Folkemasse indfundet sig for at erholde denne Foræring eller for at snappe nogle af de udkastede Penge. Endelig var hele Forraadet af Smaapenge udøst, og førend der kunde skaffes noget nyt hid, havde endnu over 30,000 Personer indfundne sig.

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 23.

Jonathan Wild.

Den bekjendte Roman „Jack Sheppard" af Ainsworth har romantiseret denne Konge for alle Londons Tyveknegte og Skurke, og hans Liv indeholdt saa mange Momenter, at det er enestaaende i Historien og er saa meget mærkeligere, som England beherskedes af et Politi, som var endnu langt strengere, end det nu er. Men hans Optræden var ledsaget af saa storartede Forhold og indgjød Enhver saa stor Frygt, at ikke engang de høieste Embedsmænd vovede at give sig i Kast med ham, da de ikke kunde være sikkre paa, at han kunde vende Forholdet saaledes om, at de selv bleve de Anklagede istedetfor Anklagerne.

Jonathan Wild var ikke Tyv eller Røver og ikke heller Hæler, men han var Formand for en Anstalt, hvor Enhver, som var bestjaalet, kunde gjøre Anmeldelse om sit Tab og for visse Procenter faa det Bestjaalne tilbage. Han kjøbte altsaa ikke Tyvekoster, men skaffede dem tilvéie fra Tyvene, over hvem han lidt efter lidt erhvervede sig et Herredømme, der gjorde, at de frygtede ham mere end Politiet.

Jonathan var Søn af en Tømmermand i Birmingham og blev tidlig sat til et Haandværk, som dog ikke fandt hans Behag og efter forskjellige Tilskikkelser vilde han forsøge sin Lykke i London, men Skjæbnen vilde ikke heller her være ham gunstig, og han kom kort Tid derefter i Gjældsarrest, hvor han gjennemgik de første Studier til sin tilkommende Løbebane. Her lærte han nemlig at kjende en Glædespige, Mary Millener, som var vel bevandret i alle Londonnerthyvenes Kneb og Bedragerier. Efterat de vare komne ud af Arresten, giftede de sig sammen, rigtignok uden Præstens Velsignelse, og da Mary var smuk, forsøgte de paa en særegen Maade at gjøre dette frugtbringende. Hun lokkede nemlig unge rige Adelsmand til sig, og naar de vare i Besøg hos hende, bleve de — efter Aftale — overraskede af den skinsyge Ægtemand, som rasende truede dem med Politiet og tilsidst kun ved en klækkelig Pengesum lod sig stille tilfreds. Denne Trafik blev dreven med saa stor Fordel, at de saae sig i Stand til at kjøbe et Hus og føre en temmelig flot Levemaade. Paa Grund af sin Kones tidligere Forbindelser kom Jonathan i Bekjendtskab med flere af de større Lommetyve, og, snedig som han var, blev han snart indviet i alle deres Hemmeligheder og paa Grund af de særegne Forhold, forstod han at benytte dette til at skaffe sig et Herredømme over dem, som indbragte ham umaadelige Fordele. Paa denne Tid var der nemlig udgaaet en Parlamentsakt, som bestemte, at Hæleren var ligesaa god som Stjæleren. Tidligere havde Hæleren ikke været Straf underkastet, og Tyvene kunde saaledes med Lethed faa deres Koster afsatte til Kludekræmmere og Lignende, som uden Risiko kunde bringe deres Varer til Torvs. Parlamentsakten satte en Grændse for denne Frihed og indjog de Handlende en saadan Skræk, at de kun for en meget billig Pris vilde kjøbe Kosterne, og Tyvene vare udsatte for at maatte sulte ihjel. Jonathans Opfindsomhed udkastede en Plan, som skulde hjælpe dem ud af denne Knibe, og sammenkaldte

en Forsamling af de mest anseete Tyve, hvori han meddelte dem denne Plan med følgende Ord:

„I vide, mine vakkre Venner, at I, saaledes som Handelen nu gaaer, kun have de jammerligste Udsigter. Thi om I ogsaa have hugget Et og Andet, og I saa bringe det til vore Kludekræmmere og Pantelaanere, saa lade disse samvittighedsløse Skakrere med fremmed Gods Eder i det Høieste kun smage en Fjerdedel af, hvad Tingen er værd. Men falbyde I det til en Fremmed, saa kan man vædde ti mod een paa, at han vil spørge Eder, hvor I have faaet det fra. Hvor kan vel et Menneske under en saa sørgelig Tilstand leve af sin Fortjeneste? Thi har han ikke Lyst til at sulte ihjel, saa udsætter han sig for at blive nappet, og det er en fordømt hæslig Historie. — Men hvis I ville følge min Anvisning, saa skal jeg vise Eder en Udvei. — Naar I nu engang har været ude paa en Spadseretur, og I ere komne til at snakke med en eller anden Ting, saa lader mig vide Alt, hvad der hænger sammen dermed, saa vil jeg forpligte mig til at faa den Skjelm, som tidligere havde disse Sager, til at indfri dem og saa skaffe Eder mere for dem i Løsepenge, end I nogensinde kunde have ventet at faa for dem af hele dette kjæltringeagtige Kludekræmmerpak. Seer blot til, I kunne vogte Eders Skind, saa skal jeg nok klare det for Eder."

Som man kan tænke sig, fandt Forslaget et uhyre Bifald, og Planen blev strax sat i Værk. Naar et Tyveri var begaaet, fik Jonathan strax Meddelelse derom og alle Kosterne bleve afleverede paa et passende Sted. Jonathan eller hans Kone gik Dagen derefter til den Bestjaalne og fortalte dem, at en af deres Venner, forresten en meget skikkelig Mand, havde fortalt dem, at han havde antruffet nogle Sager, som syntes at være stjaalne. Maaskee kunde disse just være de Ting, som vare bortstjaalne, og hvis man vilde give den ærlige Mand Noget for hans Uleilighed, var der ingen Tvivl om, at han kunde skaffe dem tilveie. Den Bestjaalne var glad ved for en rimelig Betaling at faa sin Eiendom igjen og gik i Almindelighed ind paa de stillede Betingelser.

Men viste den Bestjaalne sig mistroisk og gjorde han formange Spørgsmaal, saa satte Jonathan sig paa den høie Hest og svarede: „Min Herre, jeg kom her for at være Dem til Nytte. Har De en anden Mening om mig, saa maa jeg lade Dem vide, at De befinder Dem i Vildfarelse. Jeg sagde Dem, at en mistænkelig Person har falbudt nogle Effekter, og at Pantelaaneren har været saa redelig at anholde dem. Hvis De altsaa, min Herre, gjør mig Spørgsmaal om Tyve, saa har jeg ikke mere at tilføie, end at jeg maa gjøre Dem Regnskab angaaende mig selv. Mit Navn er Wild, mit Hus ligger der og der, hvor De hver Dag i Ugen kan træffe mig, og jeg er Deres ærbødigste Tjener." Et saadant Sprog forfeilede ikke sin Virkning. Man indlod sig nu med ham, saaledes som han vilde, og i dette Tilfælde pleiede han da at skrue sine Fordringer betydeligt i Veiret.

Lidt efter lidt udbredte Jonathans Ry sig iblandt Publikum og hans Forretninger stege i en utrolig Grad. Nu gik han ikke længere til de Bestjaalne, men indrettede et Kontor, hvor man kunde henvende sig. Entreen hertil kostede strax en Sum Penge og man maatte underkastes et Forhør, som kunde give ham alle Oplysninger om Tyvene, om de Personer, man havde mistænkt osv., og Alt blev ført til Protokols, hvorefter han lovede at skulle gjøre sig al mulig Umage. Disse Forhører skaffede ham en Fordel, nemlig over hans Kammerater, som saaledes ikke vare i Stand til at skjule Noget for ham, og

han fik saaledes mange Ting at vide, der kunde befæste hans Magt over dem.

Et særligt Fif anvendte han ofte for at vise sin Uegennyttighed. Naar Folk nemlig bød ham en stor Sum, vægrede han sig ved at modtage den, og lovede, at han nok skulde skaffe Sagerne tilveie for langt ringere Kjøb; „han vidste, hvorledes man skulde behandle disse Tyveknegte; de skulde nok blive nødte til at udlevere det Stjaalne uden at trække Folk op. Han selv havde naturligvis ingen Fordel deraf, men det skulde glæde ham meget, naar han ved sine Anstrængelser formaaede at bringe Alt til en lykkelig Ende." En saadan Fremgangsmaade var naturligvis endnu mere skikket til at skaffe hans Navn Ære og Berømmelse.

Tyvene arbeidede nu med sikkert Haab om at faa deres Koster afsatte, og adlød ham punktlig, idet de indviede ham i alle deres Røveriers Hemmeligheder og leverede ham deres Bytte, for at han kunde disponere over det, hvorimod han gav dem den Forsikkring, at de ganske kunde forlade sig paa hans Beskyttelse; og han havde virkelig saa megen Æresfølelse, at han gjorde Alt, hvad der stod i hans Magt, for at holde, hvad han havde lovet dem. Denne strenge Fastholden ved sit Ord befæstede i den Grad hans Kredit, at Enhver, han sendte Bud efter, med Løfte om, at han ikke skulde have Noget at befrygte, øieblikkelig indfandt sig hos ham, endskjøndt han ret godt vidste, at Jonathan, naar han vilde, kunde bringe ham i Galgen. Naar de kom til ham og bleve enige med ham, saa skiltes de som de bedste Venner, men viste de sig stridige, saa sagde han: „Jeg har givet Eder mit Ord for, at I kunde komme og gaa sikker, og derfor kan I nu gaa — men tag Eder i Agt, for naar I seer mig igjen, saa seer I mig som en Fiende."

De havde ogsaa god Grund til at tro ham, thi ved sine mangfoldige Forbindelser havde han skaffet sig Magt til enten at bringe dem i Galgen eller lade dem smutte bort, naar det lystede ham. Fulgte de hans Raad, saa vare de sikkre, og han lod dem være i Fred og Ro; bleve de forfulgte af Andre, saa kunde de stole paa, at han snart bragte dem i Sikkerhed. Naar det kneb allermest for hans Yndlinge, saa forstod han at sætte igjennem, at de bleve valgte til Kronvidner, idet han igjennem sine mange Kanaler forstod at insinuere Øvrigheden, at de vidste nøie Besked med de andre Forbrydere, man gik paa Spor efter. Vidste de ikke noget Tilstrækkeligt, saa var det ham, som gjorde dem bekjendte med det Fornødne. Vilde det ikke lykkes paa denne Maade, saa forstod han altid at skaffe Hovedvidnet af Veien i rette Tid, og saa bleve de frifundne formedelst Mangel paa Bevis.

Derimod var han ubøielig streng imod de uafhængige Tyve. Den, der havde stjaalet Noget og pantsatte eller solgte det, uden at tage ham paa Raad med, den, der ikke vilde gaa ind paa hans Betingelser, eller paa nogensomhelst Maade satte sig op imod hans Autoritet, kunde være vis paa, at han vilde komme til at føle Følgerne deraf. Jonathan fordoblede sin Opmærksomhed, for at opdage disse Forbrydere og overlevere dem til Justitsen, og da han havde Øinene med sig overalt, saa faldt det meget haardt at kunne undslippe ham. Han fik derfor den Belønning, Øvrigheden havde udsat. Det var dog det, som mindst ansporede ham; hans egentlige Belønning var den meer og meer tiltagende Respekt, Tyvepakket nærede for ham, og det Hensyn, Politiet nødvendigvis maatte tage til en Mand, som gjorde saa Meget for den offentlige Sikkerhed.

Imidlertid vakte Jonathans Fremgangsmaade altfor megen Opsigt, til at det kunde blive skjult, hvorledes egentlig Sammenhængen var, og skjøndt han

flere Gange greb endog nogle af sine egne Folk og overleverede dem i Rettens Hænder, var hans Handel med Tyvekoster dog for bekjendt til, at den længere kunde taales. Parlamentet udstedte derfor i Aaret 1718 en Akt, hvorved det paa det Strengeste blev forbudt at tage imod Douceurer af de Bestjaalne under Paaskud af at ville hjælpe dem til deres Eiendele, medmindre man virkelig forfulgte og greb Tyvene. Man troede nu, at det vilde være forbi med Jonathans Haandtering, men hele Følgen deraf var, at han blev mere forsigtig, og hans Forretninger blomstrede ligesaa meget som før. Han lod nu, som om han slet ikke havde mindste Kjendskab til Tyvene, og naar han endelig skulde indlade sig paa Affairen, saa raadede han den Bestjaalne til at indfinde sig i den eller den Gade; der vilde han maaskee træffe Folk, som for saa og saa mange Penge vilde skaffe det Bestjaalne. Naar Folk da indfandt sig paa det betegnede Sted, kunde de ganske rigtig være sikkre paa at træffe en Ubekjendt, som modtog Pengene og tilbageleverede en Pakke, som indeholdt Sagerne. I andre Tilfælde vilde Jonathan ikke vide noget af Sagen, undskyldte sig med, at han udsatte sig for altfor stor Fare ved at indlade sig i den Affaire, og bevirkede derved, at den Bestjaalne maatte gjøre det første Skridt og offentligt anmelde, at den, som bragte Jonathan Wild de bortkomne Sager, skulde faa saa og saa Meget i Douceur. Derved blev da Wild bemyndiget til uden videre Efterforskning at modtage Sagerne.

Naar den Bestjaalne nu havde faaet sine Sager igjen og spurgte ham, hvad han var ham skyldig for hans Uleilighed, saa svarede Wild med den ligegyldigste Mine, „at det kom ganske an paa ham selv; han forlangte ikke Noget. Det glædede ham, at han havde kunnet gjøre ham en Tjeneste, og hvad han havde gjort, det havde han gjort af Grundsætning, uden Hensyn til Fordel. Vilde han endelig gjøre ham en Foræring, saa stod det ham jo frit for, men han betragtede det blot som en ren Gavmildhed fra hans Side og vilde derfor ogsaa modtage det, ikke som en Belønning, men ene og alene som en Gunstbevisning."

Paa denne Maade tiltoge endog hans Forretninger, og da Kunderne strømmede til fra alle Dele af Staden, oprettede han til deres og sin egen Bekvemmelighed et Underkontor paa den anden Side af Themsen, ved hvilken han indsatte en tro Ven, Abraham, til Bureauchef.

Blandt de mangfoldige Historier, som vise hans Dygtighed til at finde ud af de mest forviklede Historier, ville vi anføre følgende:

En Silkehandler fra Lombardstreet sendte sin Karl i Byen med en Kasse kostbare Varer, til et Beløb af meer end 200 Pund Sterling. Tre Tyve fulgte ham i Hælene og havde stor Lyst til at snakke med denne Kasse. „Heida, Kammerat," raabte den ene af dem, „vil Du fortjene en Sixpence?" — „Ja, hvorfor ikke," svarede Karlen. — „Saa løb da hurtigt hen til Værtshuset der i Enden af Gaden og lad Opvarteren give Dig den Roquelaure, som denne Herre glemte der. For at de kunne see, at det forholder sig rigtigt, saa kan Du tage mit Uhr med til Tegn derpaa. Men skynd Dig nu, sæt Din Kasse der, jeg skal imidlertid passe paa den. Skynd Dig blot, skynd Dig, ellers kan det ikke nytte os noget."

Det var velklædte Herrer, og Karlen havde Uhret i Haanden, hvad skulde han saa være bange for? Han satte Kassen paa Jorden og løb, alt hvad han kunde. Men i Værtshuset vidste Ingen af nogen Roquelaure at sige. „Ja, ja, I tro mig vel ikke" sagde Karlen, „men jeg har faaet et godt Pant af Herren !— og det er hans Gulduhr!" — „Naa, saa det er Guld!"

— det var forgyldt Tin. Karlen, som blev ganske betuttet, styrtede afsted til det Sted, hvor han havde forladt Herrerne ved sin Kasse. — Men der var hverken Herrer eller Kasse. Den ulykkelige Karl gik nu paa Raad med sig selv om, hvad der var at gjøre. Hvad skulde han sige til sin Herre? Skulde han tilstaa, at han havde været en saadan Dosmer og havde ladet sig tage ved Næsen paa en saa plump Maade? Saa var det ude med ham, og derfor tænkte han, at det nok var bedst at lyve. Han tog en rask Beslutning. Gaden var dygtig snavset, og han lagde sig ned og væltede sig om i Skarnet. I denne Tilstand kom han nu hylende og tudende hjem og fortalte Herren en Historie om, hvorledes han var bleven overfaldet af tre Karle, som havde givet ham et Slag i Hovedet, kastet ham om i Skarnet og derpaa vare løbne deres Vei med Kassen.

Denne Historie var saa sandsynlig, at Silkehandleren ikke tvivlede om, at det jo forholdt sig saaledes, og henvendte sig derfor strax til Jonathan Wild. Denne hørte ganske rolig paa ham. „Det forekommer mig,“ sagde Wild, da Silkehandleren var færdig med sin Fortælling, „at Deres Karl er en Løgnhals. Tillader De, at jeg lader ham hente, saa haaber jeg at kunne overbevise Dem derom.“ Da Karlen kom, blev han af Abraham ført ind i et Værelse, som kun ved en tynd Brædevæg var skilt fra det, hvor hans Herre og Jonathan befandt sig. Abraham examinerede ham. Karlen fortalte meget omstændeligt, hvorledes disse tre frygtelige Karle havde overfaldet ham, slaaet ham til Jorden og saa vare løbne deres Vei med Kassen. Abraham trak paa Skuldrene og mente, at det var et slemt Tilfælde, thi hvis det havde været et aabenbart Roveri, saa vilde de ikke indfinde sig, for saa gjaldt det Livet. „Men vi komme vel nok efter Sandheden,“ vedblev Abraham. „Sig mig engang, gave de Dig Uhret, da de havde slaaet Dig omkuld, eller medens Du endnu var paa Benene?“ — „Uhret?“ gjentog den forbavsede Karl. — „Ja vist, det, de gave Dig med som Pant, da Du skulde hente Roquelauren.“ — „Men hvor Djævelen veed I da det?“ udbrød Karlen og bekjendte nu, hvad han havde været for en Dosmer. Paa samme Maade fik Wild Gjerningsmændene til at bekjende, idet han foranledige et Klammeri mellem Mand og Kone, eller i det mindste belurede det. Silkehandleren fik sine Varer, Wild fik sin Douceur, og Tyvene slap for videre Tiltale.

Jonathans opfindsomme Aand havde en kort Tid med meget Held drevet en anden storartet Forretning. Ligesom den store Highwayman Watkins, drev han nemlig en betydelig Handel med Holland og Flandern, hvor han sendte alle de stjaalne Uhre, Ringe, Tobaksdaaser, og alt Sølvtøiet hen, ja endog undertiden, som man sagde, Bankosedler, som en eller anden Highwayman havde snakket med paa Landeveien. Til denne Handel havde han kjøbt en Schaluppe og sat Roger Johnson, en paa sin Tid berømt Eventyrer, til Kapitain paa den; det var en Mand, der var ligesaa dristig til Lands som til Vands, naar det gjaldt fremmed Eiendom. Den fornemste Handelshavn var Ostende, hvorfra han transporterede Varerne til Brügge, Gent og Brüssel og derfor tiltuskede sig hollandsk Lærred og Knipplinger. Varerne bleve altid bragte i Land om Natten, og Johnson gjorde sjældent Toldbetjentene Uleilighed med Visitation. Men efterat denne Handel var gaaet fortræffeligt i to Aar, var han saa uheldig at miste to Baller Lærred, og han ansaa det da for det bedste at overføre dette Tab paa en anden Mands Konto. Derover blev bemeldte Mand saa forbittret, at han paa Stedet angav Johnsons Toldsvig, hvorpaa Skibet blev konfiskeret, og John=

son idømt en Mulkt af 700 Pund. Det gjorde rigtignok Ende paa denne Handel, men ikke paa Venskabet imellem Jonathan og Johnson. Den Sidste kom tidt i Klammeri med sine gode Venner og Kammerater, som plyndrede ham og spærrede ham inde. Han behøvede blot at underrette Wild derom, saa vidste denne strax en Udvei, for at hjælpe ham ud af Klemmen. Enten sendte han Slagsbrodre derhen, som maatte yppe Klammeri, under hvilken Tumult den Indespærrede da slap bort, eller ogsaa skaffede han sig i en Hast, da han stod sig saa godt med Politiet og kjendte alle Vedkommendes Hemmeligheder, en Arrestordre mod Johnsons Fiende, en Maneuvre, hvorved hans Ven da fik Luft.

Men med Alt dette var dog Jonathans Mod sunket betydeligt i den senere Tid, og netop i Følge et saadant Klammeri, ved hvilken Leilighed han havde taget Parti for Johnson, havde dennes Modstander, som følte sig fornærmet, fundet et legalt Middel, ved hvilket han kunde forfølge Wild, der nu blev nødt til at holde sig skjult i tre Uger. Da han var saa uforsigtig at forlade sit Skjul for tidlig, blev han arresteret. Han slap vel løs igjen, men Lykken vilde ikke længere staa ham bi. Pint af Gigten, som næsten gjorde ham lam, tabte han selv Tilliden til sin Lykke, da nu saa Meget slog ham feil. Og saaledes gik det da til, at han, den fine Kjæltring, indlod sig paa det plumpe Anslag, han meddelte en fra Irland for nylig ankommen Tyv, som han endnu ikke havde sat paa Prøve, og hvorved han gjorde ham til Herre over hans Skjæbne.

I Februar 1725 blev der reist en frygtelig Anklage mod ham, og i den vare hans Forbrydelser affattede i elleve Artikler. Han blev arresteret og bragt til Newgate.

Processen kunde være bleven vidtløftig. Det var muligt, at han kunde blive frikjendt, eller blot overbevist om saadanne Gjerninger, som medførte en ringere Straf, men da begik han i Fængselet Newgate en Forbrydelse, for hvilken Lovene dikterede Dødsstraf. Hvor ubetydelig denne endog var i Forhold til, hvad han tidligere havde begaaet, saa greb man den dog med Begjærlighed og formerede ham Proces blot i denne Anledning, fordi man ved den kunde komme ligesaa vidt, som naar man anklagede ham for alle hans Forbrydelser, hvad der under disse Omstændigheder af den engelske Justits blev anseet for Tidsspilde.

Den egentlige Klage gik ud paa, at han havde stjaalet 50 Alen Kniplinger til en Værdi af 40 Pund Sterling — og at han af Eierinden, Catharina Stetham, paa en bedragerisk Maade havde modtaget 10 Guineer for at hjælpe hende til hendes Eiendom, men ikke senere havde gjort Noget for at opdage eller gribe Tyvene. To af hans Kammerater optraadte som Kronvidner, og der var al Udsigt til, at Sagen maatte faa et uheldigt Udfald, og Jonathan maatte altsaa gribe til usædvanlige Midler for at vinde de Edsvorne. Han forfattede og lod trykke et Forsvarsskrift, der indeholdt en Fortegnelse over alle de Stratenrøvere, Tyve osv., som han havde overleveret i Retfærdighedens Hænder, og man saae deraf, at disses Antal var i det Hele 67 Personer, og „paa Grund af det Had, som han derved havde udsat sig for, vilde nu nogle ham fiendske Personer søge at berøve ham Livet."

Hvad den første Anklage angik, viste det sig, at Jonathan ikke selv havde stjaalet Kniplingerne, men kun fortalt Tyvene, at han vidste, hvor der boede et gammelt blindt Kvindemenneske med sin Datter „og naar I ville gjøre Eder den Uleilighed at gaa ind i hendes Boutik, saa kunne I komme til at snakke med en Æske Kniplinger." En saadan Opfordring var naturligvis ikke at for=

agte, og da Tyvene vare komne ind i Boutiken, forlangte de at see forskjellige Sager og, medens den gamle Kone vendte Ryggen til dem, snappede den ene af dem en Æske med Kniplinger. Da dette var skeet, fandt de Alt for dyrt i Boutiken og forføiede sig hjem til Jonathan, som tilbød at ville skille dem af med Varerne, men for en meget ringe Pris, hvilken de dog modtog, da de vare temmelig blottede.

Jonathans Defensor viste nu, at Jonathan ikke havde stjaalet dem, men kun givet de Andre en Anvisning, hvor de kunde stjæle dem, og Retten fandt ogsaa, at man maatte betragte denne Sag fra en formildende Side.

Det andet Klagepunkt var derimod værre. Som Anklagerinde optraadte Catharina Stetham og afgav følgende Forklaring:

„Saasnart jeg om Eftermiddagen savnede Æsken med Kniplingerne, begav jeg mig til Jonathan Wilds Hus og anmeldte det, skjøndt Jonathan ikke var hjemme. Da jeg vidste Besked, saa lovede jeg en Douceur af 15 Pund Sterling, naar Kniplingerne bleve tilbageleverede, og at der ikke skulde blive videre Tale derom. Da jeg ikke hørte noget fra ham, gik jeg igjen derhen, og nu traf jeg Jonathan hjemme. Han forlangte en Beskrivelse over de Personer, min Mistanke var falden paa, lovede at ville gjøre sig al mulig Flid og bad mig komme igjen om et Par Dage. Da jeg indfandt mig, kunde han endnu ikke sige mig noget Bestemt derom, men udlod sig med, at han havde en vis Kelly mistænkt. Den Dag, Jonathan blev arresteret, talte jeg sidste Gang med ham i hans Hus og erklærede, at det ikke skulde komme an paa 20 eller 25 Guineer, naar jeg blot kunde faa mine Kniplinger igjen.

„Min gode Kone," afbrød Jonathan mig, „hvorfor overile sig? Maaskee kan jeg hjælpe Eder for meget mindre, og kan jeg det, saa skal jeg det ogsaa. Nu ere de Folk, som have Eders Kniplinger, ikke i Staden, men jeg skal nok sende dem et Tordenveir paa Halsen, og saa skal I faa Eders Eiendom igjen for saameget bedre Kjøb." Den 10de Marts sendte han mig Bud fra Newgate og bad mig komme til sig i Fængselet med 10 Guineer. Det gjorde jeg, og han opfordrede mig nu til at sende en Kommissionair med det Brev, han gav mig, og de 10 Guineer til Adressaten. Jeg kaldte paa den første den bedste, og efter en Stund kom han virkelig tilbage med en Æske, som rigtignok ikke var min, men i hvilken dog mine Kniplinger laa, med Undtagelse af et Stykke. „Nu, Mr. Wild," sagde jeg i min Glæde, „hvad er jeg Dem nu skyldig for Deres Uleilighed?" — „Ikke en Skilling, Madame. Jeg gjør ikke saadant Noget for jordisk Fordel, men for at tjene de stakkels Mennesker, som ere komne i en saadan Ulykke. I skal ikke gjøre Eder nogen videre Sorg over det Stykke, som er blevet borte, det skal jeg ogsaa om kortere eller længere Tid faa fat paa. Ja, det er meget muligt, at jeg ikke alene forhjælper Eder til de 10 Guineer, men ogsaa skaffer Eder fat paa Tyven. Gid det altid maa gaa Eder vel! Da I er Enke og et godt Christenmenneske, saa forlanger jeg ikke Andet af Eder, end at I beder for mig; det vil jeg være Eder særdeles taknemmelig for. Jeg har saamange Fiender, og Gud skal vide, hvad Enden vil blive paa mit Fangenskab."

Faktum var tilfulde bevist. Jonathan Wilds Advokat søgte at forsvare ham ved Hjælp af Lovens Bogstav, men Retten var af en ganske anden Mening. Juryen frikjendte ham med Hensyn til det første Klagepunkt, men erklærede ham skyldig med Hensyn til det sidste. Han blev da dømt fra Livet.

Jonathan opførte sig ikke i Fængselet med den Karakteerfasthed, man

maaskee skulde have ventet efter den Rolle, han havde spillet med saa megen Snuhed. Han var baade legemligt og aandigt ødelagt. Men istedetfor at hans Synder skulde have nedtrykket ham, pukkede han paa de Tjenester, han havde vist det Offentlige. „Hans Forretning — svarede han den Geistlige paa hans Formaninger — havde jo blot været, at skaffe bortkomne Sager tilveie. Han troede at have fortjent en bedre Skjæbne, siden han havde skaffet saamange Hertuger, Grever og Lorder deres Eiendom igjen. Han, der havde fanget de farligste Røvere, som havde været en Plage for England, og til Løn derfor ikke havde faaet Andet end Saar og Skrammer i Hovedet og paa hele sit Legeme, følte næsten bestandig en indvortes Forvirring, som ikke kunde komme af Andet end af disse Saar, han havde faaet i Fædrenelandets Tjeneste."

I Fængslet pleiede han med den Geistlige at afhandle theologiske Materier af en temmelig spidsfindig Natur, og saaledes kom ogsaa Talen paa Selvmord, og Præsten fremstillede det Ugudelige i en saadan Handling. Jonathan syntes ogsaa enig med ham deri, men det viste sig, at han havde andre Tanker. Aftenen før sin Henrettelse havde han nemlig vidst at skaffe sig noget Opium, og om Morgenen Kl. 2 nedslugte han en Dosis deraf. Det bevirkede dog ikke hans Død, men han blev saa søvnig, at det var ham umuligt at holde Øinene aabne, og at hans Hoved sank ned paa hans Bryst. To af hans Medfanger søgte at reise ham op og faa ham til at gaa, idet de toge ham under Armene. Det vækkede ham for en Del, men han blev pludselig meget bleg, kom til at svede stærkt og faldt i Afmagt. Naturen hjalp nu ved en heftig Opkastelse, og han var reddet, for — at dø i Galgen.

Endnu ganske søvnig og døsigt stirrende, blev han løftet op i den Karre, som skulde bringe ham til Tyburn. Pøbelen i England er for det meste medlidende, naar Delinquenter kjøres til deres sidste Lidelse, og det er kun engang imellem, at den jubler af Harme og Forbittrelse. Dette var Tilfældet ved Jonathan Wilds Henrettelse. Folket fnyste og forbandede ham. Man overøste ham med Stene og Skarn, da han sad paa Karren, ja endog under hans sidste Trækninger i Galgen. Han var paa Veien til Retterstedet nogenlunde kommen til sig selv igjen, men da de Andre, som skulde hænges tillige med ham, stege ned af Karren, og Boddelen opfordrede ham til det Samme, syntes det, som om han igjen blev overvældet af Søvnen eller af en total Apathi. Han blev siddende ganske ubevægelig. Men nu blev Pøbelen rasende og truede med at slaa Hovedet itu paa Bøddelen, hvis han længere havde Medlidenhed med ham. For ikke at udsætte sig selv for Fare, maatte han ruske i ham, indtil han fik ham vækket. Jonathan Wild blev hængt den 24de Mai 1725. Hans Lig blev begravet paa Pankratiuskirkegaarden. Men et Par Dage derefter blev det formodentlig stjaalet af Chirurgerne; idetmindste saae man ved Midnatstid sex Personer der i Nærheden med en Bærebør, og om Morgenen fandt man en tom Ligkiste.

Foruden sin første Kone, som han var viet til, havde Jonathan Wild havt fem andre Koner, og han ventede ikke altid med det ny Ægteskab, indtil den sidste Kone var død. Med sin første Kone havde han en Søn, som var 19 Aar, da Faderen blev hængt, og besad et saa heftigt Temperament, at man ansaa det for nødvendigt, at indespærre ham, indtil Henrettelsen var forbi, af Frygt for, at han skulde afstedkomme Tumult iblandt Pøbelen.

ANNA NIELSEN.

Anna Nielsen,
født 1803, død 1856.

(Med Portrait.)

Anna Helene Dorothea Nielsen var en Datter af Seilmagermester Brenøe. Hendes Debut var „Dyvekes" Rolle, den 10de Februar 1821, og herefter udvidede hun sit Repertoire til Lystspillet og Syngespillet, skjøndt Tragoedien og særligt den nordiske Tragoedie, maa betragtes som hendes egentlige Fag. De Egenskaber, som især udmærkede hendes Fremstillinger, vare en kvindelig Ynde og Sjælsadel, der understøttedes af en Fuldendthed og Sikkerhed i Udførelsen, der gjorde et uudsletteligt Indtryk paa Skuespilkunstens Yndere. Kun en kort Tid overtog hun Roller i Syngespillet, men hvem der har seet hende som Agathe i „Jægerbruden", forglemmer ikke den Romantik og Jomfruelighed, som hun forstod at give denne Charakteer.

I et Tidsrum af 35 Aar prydede hendes Talent Skuepladsen, og den Yndest, hun Aar for Aar erhvervede sig, viste sig ved den Modtagelse, hun efter længere Tids Sygdom i forrige Aar fik, da hun atter betraadte Scenen.

Hun var en af vor Scenes mest fremragende Personligheder, og længe vil hendes Navn svæve paa Alles Læber, naar Talen er om fuldendt og sand Skuespilkunst.

Billeder af Naturens Liv.

3. Bierne.

Mennesket, Jordens Behersker, har taget Dyrene i sin Tjeneste, især de Dyr, som Pattedyr og Fugle, der staa det nærmest i de levende Væseners Række, da det er disse, der vise sig brugbare og villige. De fleste Arter af de lavere Dyreklasser har Mennesket derimod i Regelen ingen Brug for, og giver dem derfor Navnet „Utøi", et Navn, hvormed det kunde have Lyst til at benævne meget Andet, der ikke er tilbøieligt til at rette sig efter dets begjærlige Stræben. Det er dog fornemmelig Insekterne, der blive beærede med denne Benævnelse; thi af dem anvender Mennesket kun tre Arter til sin umiddelbare Nytte efter en større Maalestok, nemlig Bien, Silkeormen og Cochenillen.

Førend Europæerne endnu kjendte Silke og den kostbare Farve, man faaer af Cochenillen, havde de allerede stiftet Bekjendtskab med Bierne og vidste at drage Nytte af deres Arbeide. I Aartusinder har Bikuben været et for Mennesket uforklarligt Vidunder i Naturen, et Billede paa en vel indrettet Stat og paa rastløs Flid; men disse utrættelige Arbeidsdyrs egentlige Væsen blev længe skjult for Menneskets Videbegjærlighed. Alt, hvad de Gamle kjendte dertil, Alt, hvad Aristoteles og Plinius troede at vide derom, lyder i vore Dage saa latterligt, at man af Hensyn til disse berømte Mænd helst lader være at omtale det. Først for omtrent 150 Aar siden begyndte man at iagttage Bierne med et roligt og fordomsfrit Blik, og først fra den Tid af er Biernes Naturhistorie traadt ud af det tidligere tykke Mørke. Hollænderen Swammerdam, Franskmanden Réaumur, Sachseren Riem og Sveitseren Huber ere Navnene paa de Mænd, der vel endnu ikke fuldstændigt have løst

den tusindaarige Gaade, men dog forberedt dens Løsning og gjort den mulig.

Af alle de Dyr, Mennesket benytter til sin Tjeneste, forlanger intet til Gjengjæld mindre Omkostning og Besværlighed end Bien. Hestene, Køerne, Faarene, Svinene, Gjæssene, Hønsene o. s. v. gjøre for deres Tjeneste Fordring paa Næring og Rogt fra Menneskets Side; kun Bien søger selv sin Næring; den blomstrende Natur er dens Græsgang, og denne gjør Ingen Afbræk. Derfor kan man ikke let tænke sig nogen mere indbringende Beskjæftigelse end Biavl; den kan saa at sige begyndes med tomme Hænder, og derfor kan man let tænke sig, at den har blomstret i umindelige Tider, og at der har været Landsbyer, hvor flere hundrede Bistader bleve tagne op om Vinteren. Dengang manglede Honningen ikke i noget Kjøkken eller paa noget Bord. Med Sukkerraffinaderiernes Udbredelse sank Biavlen, da Honningen nu uden stor Bekostning kunde erstattes af Sukker og Sirup; desuden lagde man mere og mere Vind paa Agerdyrkningen, saa at denne optog Landmændenes Tid og Interesse; thi under den nuværende Pris paa Korn skulle der mange Pund Honning og Vox til at opveie Udbyttet af en Tønde Hvede eller Rug. Maaskee ogsaa en Række af fugtige og kolde Sommere have bidraget til at udbrede den Mening, at Biavlen ikke lønner sig.

Vist er det imidlertid, at denne lette og i Almindelighed indbringende Erhverskilde ikke mere flyder saa rigeligt i mange Egne som før, og det paa en Tid, da Klagerne over Næringsløshed bliver lydeligere og lydeligere, en uforklarlig og meget beklagelig Omstændighed.

Hvor Biavlen endnu drives blandt Almuen paa Landet, hersker der Vildfarelser og Mangel paa Kjendskab til Biernes Natur, og den udøves med en Grusomhed, der ligesaalidt som hine gjør vor Tid Ære.

Uvidenhed med Hensyn til Biernes Natur er en nødvendig Følge af Mangel paa en Kundskab, der forresten ikke er saa let at erholde; Vildfarelserne ere blevne udbredte og befæstede ved en Mængde Skrifter, hvis Forfattere kun have anstillet flygtige Jagttagelser eller endogsaa sat deres egen Indbildningskrafts Fostere istedetfor Erfaringens Udbytte og paa den Maade gjort Biernes Naturhistorie til et Virvar af Urigtigheder, Modsigelser og Pudseerligheder.

Selv de første Bivogtere kunde det ikke undgaa, at der leve tre Slags Bier i en Bikube; af det første Slags fandt de kun een eneste, af hvis Liv og Velbefindende Selskabets Bestaaen var afhængig, hvorfor de ganske naturligt kaldte den Kongen eller „Viseren". Det andet Slags var Vandbierne, der blive dræbte hvert Aar, og hvoraf ny komme frem hvert Foraar; det tredie Slags udgjør det overveiende Flertal, nemlig Arbeidsbierne. Viseren tillagde man Regjeringen, ligesom de menneskelige Konger føre denne; Vandbierne holdt man for Kongens Musikanter, Tjenere eller Livvagt, og Arbeidsbierne betragtedes for det simple Folk.

Denne Vildfarelse har hersket længe og bestaaer tildels endnu; men saasnart Jagttagelsen af Bierne blev anstillet med Nøiagtighed og paa en videnskabelig Maade, erfarede Bivogterne af den dannede Classe, at Kongen ikke var af Hankjøn, men af Hunkjøn, endogsaa den eneste Hun i Kuben, der alene lægger Æg nemlig til Dronningen, Arbeidsbier og Vandbier; at Vandbierne derimod ere Hanner, der befrugte Dronningen, og at Arbeidsbierne ikke have noget bestemt Kjøn.

Dette er endnu de fleste Menneskers Grundbetragtning af Biernes Naturhistorie, og den har holdt sig i næsten 100 Aar, uagtet det Uholdbare ved

den er iøinefaldende og den lader saa mange af den sunde Menneskeforstands Spørgsmaal ubesvarede, f. Ex., naar Vandbierne ere Hanner, der maa befrugte Dronningens Æg, hvorfra komme de da om Foraaret, naar Dronningen er i Begreb med at lægge Æg, da de allesammen dræbes om Efteraaret?

Endvidere strider det mod Naturens Love, da et saadant Tilfælde ikke finder Sted ved noget andet Dyr; herefter bliver Bidronningen et rent Uhyre; i sin sunde Tilstand frembringer Naturen endeligt ingen kjønsløse Skabninger; den stræber overalt at forplante og bevare Slægten, hvorfor de enkelte Dyr ere istand til enten i Forbindelse med andre eller ved sig selv at vedligeholde deres Slægt. Fra denne Lov skulde altsaa Naturen have gjort en besynderlig Undtagelse ved Bierne, Myrerne og nogle andre Insecter, og foragte sig selv i den Grad, at den frembringer kjønsløse Skabninger lige imod sine egne Love.

Her gaaer det imidlertid, som i saa mange andre Grene af den menneskelige Viden; det er ikke Naturen, der har frembragt det Afvigende, det Regelløse, men Mennesket, der med sine upaalidelige Jagttagelser, sine Vildfarelser og sin udmalende Indbildningskraft har paadigtet den sig selv altid lige Moder saadanne Vidundere; at dette ogsaa er Tilfældet med Biernes Naturhistorie, bekræfte nyere Forskninger fra alle Sider.

Dronningen er visselig en Hun, men ikke den eneste i hele Bisamfundet; Arbeidsbierne ere ligeledes Hunner, om end ikke fuldt udviklede, fordi deres Fødested er for lille dertil og der blev givet dem utilstrækkelig Næring baade med Hensyn til Mængde og Beskaffenhed. Bringes Ægget til en Arbeidsbi i en Dronnings store Celle, og fodres Larven med kongelig Føde, have flere Forsøg godtgjort, at der fremkommer en Dronning. Dronningen, den fuldkomne og udviklede Hun, lægger mange tusinde Æg; komme de i store Celler, blive de til Dronninger, bringes de til smaa Celler, fremkomme kun Arbeidsbier deraf. Arbeidsbierne ere saaledes ufuldkomne Hunner, der ogsaa lægge Æg, men af disse Æg komme kun Hanner, Vandbier.

Erfaringen har endvidere lært, at gamle, udlevede Dronninger kun kunne lægge Æg til Vandbier, og heraf kan man forklare sig, at de Stader gaa ud, hvor der kun udklækkes Hanbier og ingen Arbeidsbier. At Vandbierne iøvrigt befrugte Dronningens Æg, kan der ikke være nogen Tvivl om; Meningerne ere kun delte om, hvorvidt Arbeidsbierne parre sig med Vandbierne, eller hvorvidt de, som mange af de lavere Dyr, uden Parring lægge frugtbare Æg; i første Tilfælde maa de allerede om Efteraaret lægge Æggene til Foraarets første Vandbier, i sidste Tilfælde forklarer det sig selv, hvorledes Vandbierne kunne komme frem om Foraaret.

Denne Betragtning af Bierne er fremgaaet af nøiagtige Jagttagelser; men da enhver menneskelig Jagttagelse er udsat for Vildfarelse, saa gjør denne Opfattelsesmaade heller ikke ubetinget Fordring paa Ufeilbarlighed, imidlertid kommer den ikke i samme Grad i Strid med Naturens Love som den gamle Anskuelse om Biernes Natur.

Det beroer endvidere paa en Vildfarelse, at Dronningen regjerer i Samfundet, hvorimod Dyrene ledes af deres Instinkt; dette kan heller ikke godt være anderledes, da Byden og Lyden forudsætte Forstand og Villie. Naar Bierne forlade den Kube, hvor der ingen Dronning er, skeer det, fordi deres Livs Formaal, Slægtens Forplantelse, ikke kan opfyldes i et saadant Samfund.

Iøvrigt har Naturen ved Dyrenes Instinkt ikke Vellevnet, Magelighed og Ro for Øie, men Opnaaelsen af de

alvorlige Formaal, der kunne tjene til deres Bevarelse. Det er temmelig indlysende, at Honning er Biernes Hovednæring; thi om Foraaret fodrer man dem ofte udelukkende dermed og holder paa den Maade Liv i dem; at Honningen hentes umiddelbart af Blomsterne, er utvivlsomt, da Mennesket selv finder Honning i Blomsterne. Mere tvivlsomt er det, hvorfra Bierne tage Stoffet til Vox og hvorledes dette bliver tilberedet. Man seer Bier, der ere overtrukne med Blomsterstøv, flyve ind i Kuben, og man finder et Stof, der ligner Blomsterstøv, i de saakaldte Strømper, hvilke Bierne i Smaaknuder bære paa Bagbenene.

Denne Jagttagelse gav uden Betænkning Anledning til at antage, at Bierne tilberede Vox af Blomsterstøv; imod denne Antagelse hævede sig dog grundede Betænkeligheder. For det Første brænder Vox fuldkomment med Flamme, medens Blomsterstøv, der kommer i Ilden, kun forkuller og næsten ikke giver nogen Flamme. Dernæst staaer Massen af det Blomsterstøv, Bierne i Løbet af Sommeren bære ind i Kuben, ingenlunde i Forhold til det tilveiebragte Kvantum Vox.

Disse Jagttagelser førte til den Antagelse, at Blomsterstøv, blandet med Honning, giver Bierne deres Næring, ja en umiddelbar Anskuelse viste, at Yngelen blev fodret med en saadan Blanding, hvilken man gav Navnet Bibrød. Dermed vare da alle Traade til at udfinde Voxets Dannelsesmaade overskaarne. Nu lærte omhyggelige Jagttagelser, at Cellerne bleve byggede og altsaa ogsaa Voxet opstod, idet Bierne lade en Skum komme ud af Munden. For nu at forklare, hvorfra Bierne fik denne Skum, tog man igjen sin Tilflugt til Blomsterstøvet, og der opstod den Antagelse, der i lang Tid ikke blev betvivlet, at Bierne nøde Blomsterstøvet og derpaa udsvedte det, hvilken Sved igjen blev aftagen af andre Bier og nydt af dem, hvorpaa den som Skum kom frem af deres Mund.

Denne Anskuelse førte igjen til mange Uoverensstemmelser f. Ex.: Æde Bierne altid Blomsterstøv eller kun til visse Tider? Æde alle Bier Blomsterstøv eller kun nogle af dem, især de, der lave Vox? Da dog Yngelen æder Blomsterstøv (Bibrød) burde den give Vox fra sig, og hvorfor gjør den det ikke ligesaavel som de udvoxne Bier osv.

Alle disse Antagelser lide af Usikkerhed og Unaturlighed, hvorimod Jagttagelser og Naturlovenes Regelbundethed have ført mig til en Betragtningsmaade, der mindre lider af disse Mangler, og som jeg anbefaler til Andres omhyggelige Prøvelse: Blomsterstøv, blandet med Honning, udgjør som Bibrød Yngelens Næring. Fremtidige Undersøgelser maa afgjøre, om ogsaa den udviklede Bi nyder deraf i den hede Sommer; om Efteraaret, Vinteren og Foraaret skeer det ikke, da der paa de Tider intet Bibrød findes i Kuben. Voxet er uden Tvivl et rent Udbytte af Biernes Liv, der ved en vis Varmegrad fremkommer i deres Legeme, og hvilket de som Skum lade komme ud af Munden. Dette Stof har maaskee slet ikke noget at gjøre med Blomsterstøv, og er der indtraadt en vis Varmegrad, fremkommer Voxet i alle Biers Legemer; thi der findes neppe særegne Voxbier, Honningbier osv., da Naturen altid er saa ligefrem og ikke i sine Love sammensat, idetmindste forlader den ikke uden Nødvendighed Simpelhedens Vei. Endnu er der dog Meget i Biernes Virksomhed, som trænger til en Forklaring, f. Ex. hvorledes Blomsterstøvet bliver dannet til Strømper og bragt til Bagbenene. Dette skeer neppe paa mechanisk Maade; det skulde da være, at Bierne tage Blomsterstøvet i Munden, gjøre det vaadt og derpaa drype det af paa det bestemte Sted af Bagfødderne.

Vildtfangeren David.

(Af Emile Souvestre.)

I.

Aldrig saasnart var Solen staaet op, førend de fleste Indbyggere i den lille By Franklin ved Missouri vare paa Benene og forberedte sig til Dagens Gjerning. Overalt kunde man iagttage den driftige og regelmæssige Virksomhed, der hos Amerikanerne i Vesten synes at hidrøre ligesaa meget fra deres Natur som fra Opdragelsen. Arbeiderne begave sig til deres Værksteder med Værktøiet paa Nakken; Kjøbmændene aabnede deres Boutiker, og Tjenestepigerne vare nylig blevne færdige med at pudse Vinduerne og feie Fortovene.

Midt i den almindelige Travlhed stode to unge Mennesker paa omtrent 24 Aar i Enden af Hovedgaden uden at bestille Noget. Den Største, hvis lasede Paaklædning, nedtraadte Fodtøi og uredte Haar antydede Skjødesløhed og Uorden, lænede sig til Væggen af et Hus med Hænderne bag paa Ryggen, halvaaben Mund og de næsten lukkede Øine vendte mod hans Kammerat; denne, der var mindre, men stærkt bygget, havde en mørk Ansigtsfarve, et livligt Blik og et ufortrødent Udseende. Han bar Grændsejægernes Dragt, det vil sige, grøn Kjole, lange Lædergamascher, en brun Kappe og sin Bøsse i en Skulderrem. Hans Navn var David Ramsay; han havde nylig indgaaet en Forpligtelse med et Selskab Bæverjægere, der samme Dag skulde samles høiere oppe ved Fortet Osage ved Konzafloden, for derfra at drage til Stenbjergene.

Førend vi imidlertid gaa videre, maa vi meddele nogle Oplysninger om disse Tog og den Jagt, som de have til Maal.

Det uhyre Antal Bævere, man træffer ved Missouris og Colombias Bifloder, har i Vest givet Anledning til en Handel med Pelsværk, der beskjæftiger flere Hundrede Rødhuder og Europæere. Disse Sidste ere bekjendte under Navnet Vildtfangere, fordi de fange Bævere ved Fælder eller Snarer; hvert Aar drage de ud fra en af Grændsestaterne under en Anfører, som Handelsselskaberne vælge, og rykke tvers over Stepperne frem til hin Side Stenbjergene. Til en af disse Skarer Eventyrere havde den unge David sluttet sig, en Beslutning, hans Ven og Nabo, den dorske Jonathan, ikke kunde fatte.

„Du er altsaa fuldt og fast besluttet paa, at udsætte Dig for Farerne ved dette omstreifende Liv," sagde han, idet han med et forbavset Blik betragtede Davids ny Dragt.

„Ja," svarede denne; „man tilbyder mig Fordele, jeg ellers ikke kunde opnaa; naar Jagten er forbi, faaer jeg en lille Ansættelse, og jeg ønsker snart at sætte Foden under mit eget Bord."

„Hvorfor det? Kan Du ikke leve i Fred og Ro hos Din Moder?"

David rystede paa Hovedet.

„Min Moder," bemærkede han, „har hidindtil født og opdraget mig; det er nu den høie Tid, at jeg arbeider for at skaffe hende en sorgfri Alderdom; det vilde være en Skam for et ungt Menneske paa min Alder at være til Byrde for en Kone, hvis Haar ere graa og hvis Hænder begynde at ryste."

Jonathan trak paa Skuldrene.

„Saadanne Betænkeligheder har jeg ikke," sagde han med et plumpt Smil; „min Tante kan underholde mig, saalænge det behager hende, uden at jeg bestiller Noget; det skal jeg ikke sætte mig imod; man maa være saa tosset som Du, David, for at finde paa at udsætte sig for alle Besværlighederne ved Grændsejægerlivet, naar man har en god Moder, der laver Ens Mad efter bedste Evne."

„Det vil med andre Ord sige, at man efter Din Mening altid skal ved-

blive at være et Barn," svarede Ramsay; „tag Dig iagt, det er en farlig Vei; naar man er ung og stærk, skal man ikke hengive sig til Magelighed. Din Tante ældes ligesaavel som min Moder, Jonathan, og det er nu Din Pligt, at arbeide for To. Havde Du været klog, saa havde Du modtaget Hr. Sablettes Tilbud, og vi kunde have taget afsted sammen."

„Nei, nei," indvendte det unge Menneske og rystede paa Hovedet; „jeg holder nok af at faa Kjød til mit Brød, sove i en Seng og kun gaa for min Fornøielse. Bæverjægerne have fortalt mig om deres Strabadser i Ørkenen, og jeg længes ikke efter at føre saadant et Liv."

„Men hvad vil Du da gjøre for Fremtiden?"

„Spise af min gode Tantes Gryde som tilforn."

„Og saa?"

„Saa vil det altid være tidsnok at tage fat paa Arbeidet."

„Tro ikke det, Jonathan; man kan lettere faa en Rødhud hvid, end gjøre den arbeidsom, der har vænnet sig til Lediggang. Forresten vil Alt, hvad jeg kunde sige Dig om denne Sag, være talt hen i Vind og Veir. Gud give Dig bedre Forstand paa Dit eget Vel! Jeg for min Part reiser."

„Farvel da, Nabo," sagde Jonathan med en vis Spot; „naar Du kommer tilbage, skal Du sige mig, om Bisonoxernes Kjød kan hamle op med vor Svinekarbonade."

David rakte ham Haanden uden at svare og begav sig paa Veien til Fortet Osage.

Han fandt her Kapitain Sablette i Spidsen for omtrent 200 Eventyrere, af hvilke nogle Vildtfangere kun vare hvervede for een Jagttur. Man kunde let kjende dem paa deres solbrændte Ansigter, deres Dragt og deres hele Udrustning, som ganske lignede de indianske Krigeres. De havde alle langt Haar, flettet med Strimler af Odderskind eller forskjelligt farvede Baand; en Bluse af Skind naaede til deres Knæ; paa Benene havde de Gamascher, der vare prydede med Snore, Fryndser og Bjælder; paa Fødderne havde de Moccasiner (indiansk Fodtøi), der vare broderede med Glasperler; den røde Kappe, der hang ned fra deres Skulder, knyttedes sammen af et Belte, hvori de havde deres Pistoler og deres indianske Tobakspibe siddende. Deres Heste vare smykkede med blinkende Glassager, med Kokarder og Ørnefjedre, og de vare malede med røde og hvide Streger.

Kapitain Sablette, som allerede havde staaet i Spidsen for flere Jagttog til de ubeboede Egne, havde taget alle mulige Forsigtighedsregler; Muldyr, der vare belæssede med Kjøbmandsvarer, Klædningsstykker, Krudt og Levnetsmidler, skulde gaa midt imellem Vildtfangerne, der alle vare beredne og bevæbnede. Nogle Delaware-Indianere og nogle Mestizer, bekjendte som dygtige Jægere, havde sluttet sig til Karavanen. Endelig gav Anføreren Tegnet til Afreise.

I de første Dage traf de paa enkelte Forpagterboliger, der laa i en vis Afstand fra hinanden, som Civilisationens Forposter paa Grændserne. Naar Jægerne kom forbi disse ensomt liggende Boliger, undlode de aldrig at udstøde det indianske Krigsskrig, hvorpaa Beboerne svarede med et lignende Skrig og med et Ønske om en lykkelig Reise. Endelig forsvandt den sidste Hytte og Steppen laa for dem med sin dybe Stilhed, sine skjulte Farer og store Besværligheder.

Hidtil havde Flokkens larmende Munterhed forhindret enhver ordentlig Samtale; men Vanskelighederne bragte endelig endog de mest Støiende til Tavshed, og David kunde tænke paa, at skaffe sig Underretning om Steppens Farer og Midlerne derimod.

Han holdt sig derfor nær til en af de ældste Vildtfangere, ved Navn Pierre, hvis Erfaring han havde hørt blive rost af Kapitainen selv, for at kunne benytte den første den bedste Leilighed til at udsporge ham. Denne kom af sig selv; thi da Pierre saae ham i sin Nærhed, vendte han sig om i Sadlen, og idet han støttede sin Haand paa Hestens Kryds, sagde han:

„Nuvel, min Gut! vi have sagt Farvel til Ægyptens Kjødgryder og befinde os paa den virkelige Steppe. Hvad siger Du til denne Slette, der fra det Sted, hvor vi nu ere, viser sig ligesaa jevn som et Billard."

„Man bør ikke yttre sig om, hvad man ikke kjender," svarede Ramsay roligt.

Pierre smilede.

„Hvis Alle vare ligesaa fornuftige, som Du," vedblev han, „vilde vi ikke see saa mange Ben bleges i Ørkenen; men hvert Aar drage nogle hundrede Tosser herud i den Formening, at det gaaer ligesaa nemt, som at seile med Dampbaaden til New-York, og naar man siger dem Navnene paa de farlige Steder i Ørkenen, tro de, at det er store Gjæstgiversteder. Ørkenen ligner Havet, seer Du; for at kunne komme igjennem den, maa man forstaa at stille Seilene og styre Roret."

„Det er en Færdighed, jeg haaber at lære af de Erfarne," svarede Ramsay.

„Det kan Du godt," lød den gamle Vildtjægers Svar; „Du er en Gut med en god Forstand; det har jeg bemærket lige fra Reisens Begyndelse, da jeg saae, hvorledes Du passede Din Hest, medens hine Ubesindige forsømme deres Dyr, saa at Ryggen sidder i eet Saar paa dem, inden vi rigtig have faaet begyndt paa vort Tog. En Jægers Hest, David, er mere end hans Ven, det er hans eneste Haab om Frelse; han maa spare ligesaa meget paa den, som paa sit Krudt, det vil sige, mere end paa sit eget Blod. Med den jager han Bøfler, ved dens Hjælp kan han undfly sine Fiender; thi Sletterne og Bjergene, vi skulle over, ere opfyldte af Indianere, der betragte os som Erobrere af deres Jagtdistrikter og behandle os i Overensstemmelse dermed."

„Have vi da ligemeget at frygte af alle Stammer?" spurgte David.

„Nei, Sortfødderne, Ravnene og Tykmaverne ere de eneste, som i Virkeligheden ere farlige; Fladhovederne ere deres Fiender og følgelig vore Forbundne; men selv Din bedste indianske Ven vilde ikke tage i Betænkning, naar han kunde komme afsted dermed, at stjæle Din Hest og lade Dig dø af Hunger i en Klippekløft. Hav derfor et aabent Øie og Din Haand nærved Din Bøsse."

Kapitain Sablettes Trop drog langs med Nebraska, snart over udstrakte Sletter, hvor der fandtes enkelte Pile- og Bomuldstræer, snart gjennem snevre Dale, omkrandsede af de Granskove, der bedækkede Bjergene. Langhornede Geder og uldne Faar kom af og til tilsyne paa de lavere Klipper, betragtede Karavanen i Afstand og flygtede, forskrækkede ved den mindste Larm, Vinden førte over til dem. Endelig tvang de steile Flodbredder Jægerne til at tage en anden Retning for at komme ind i det Indre af Landet.

De naaede en uhyre Slette, hvor saa at sige ethvert Spor af Plantevæxt forsvandt; den saae ud, som om der nylig var vendt op og ned paa den ved en voldsom Jordomvæltning. Blokke af hvid Sandsten, der syntes udslyngede af Jordens Indre, laa omspredte paa den rødlige Bund; hvert Øieblik standsedes Fremrykningen af Klippestykker eller Skrænter; man maatte bane sig Vei, tage Byrderne af Muldyrene og læsse dem paa igjen, gjøre lange Omveie paa Lykke og Fromme, thi i disse Egne findes ikke Spor til Veie.

(Fortsættes.)

Blandinger.

Lablaches Adspredthed.

Den store Kunstners Talent er vist bekjendt nok, men, at han var distrait i høieste Grad, er mindre bekjendt. Da han sidste Gang var i Neapel, blev han en Formiddag opfordret til at komme til Audients hos Kongen, hvad der ofte skete og altsaa ikke var noget Usædvanligt. Kongen lo gjerne og meget over Kunstnerens Spøg og uudtømmelige gode Lune. Lablache fulgte ogsaa denne Dag Indbydelsen og blev en Tidlang i Forværelset med flere af Hoffets Herrer. Da han kjendte dem Alle og var dem Alle bekjendt, saa bad han de Tilstedeværende om, at han maatte beholde sin Hat paa, da han led af Rheumatisme. Efterat man havde talt sammen omtrent et Kvarteer, viste Kammertjeneren sig hurtigt og meldte, at Kongen ønskede strax at tale med Hr. Lablache. Denne tænkte i Skyndsomheden ikke paa, at han havde sin Hat paa Hovedet, og tog den første den bedste Hat, han fandt, i Haanden. Saaledes traadte han ind til Kongen, som naturligvis strax gav sig til at bryde ud i en høi Latter, da han saae Lablache. Denne blev forbløffet ved den kongelige Munterhed og spurgte endelig underdanig, hvad der i den Grad fik Hans Majestæt til at lee. „Sig mig, kjære Lablache," svarede Kongen, „hvilken af de to Hatte er Deres, den, som De har paa Hovedet, eller den, De holder i Haanden?" — „Fordømt!" brummede Lablache hen for sig i en komisk Fortvivlelse, efterat han havde bemærket, hvilken Streg hans Distraktion igjen havde spillet ham, „to Hatte ere to Gange formeget for den, der har mistet sit Hoved." — Kongen lo paany over denne naturlige Undskyldning.

Skinnet bedrager.

En gammel Dame traf paa Jernbanen fra Rouen til Paris en ung fattig Mand, som syntes at have Dannelse, og hun indbød ham til at benytte et Værelse i hendes Bolig i Paris, under hans korte Ophold der, for at han ikke skulde fortære for mange Penge i Hotellerne. Dette Forslag var den unge Mand meget kjærkomment. Han fulgte Damen til hendes Hjem, hvor hun snart lod ham være alene og gik ud for at besørge det Nødvendige til sin Gjæst. Men hvor stor var hendes Forskrækkelse ikke, da hun kom hjem, og saae alle Kister og Skuffer opbrudte og alt hendes Tøi ligge rundt om adspredt i Værelset. Tillige faldt et Stykke Papir hende i Øinene, hvorpaa der laa nogle Penge, og hvorpaa der var skrevet med Blyant:

„Værdige Dame! Skinnet bedrager hyppigt og selv Tyve ere Skuffelser underkastede. Jeg har taget feil; thi jeg holdt Dem for rig. Men De er fattig og redelig. Med saadanne Fortrinheder har jeg egentlig Intet at gjøre, men fordi jeg har gjennemsøgt hele Deres Hus og Intet fundet uden nogle Pantsedler paa udsatte Smykker, saa lægger jeg hundrede Francs herved, forat De igjen kan indløse Deres Eiendom. Undsee Dem ikke for at modtage denne Bagatel. Jeg gjør i Regelen kun gode Forretninger, og kommer sjældent saaledes paa det Tørre, som det har været Tilfælde hos Dem."

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 24.

Sydpolarlandet.

Ved Beretninger om de Forsøg, som ere gjorte for at befri den uforfærdede Sømand Sir John Franklin af hans Fængsel, eller for at opdage hans Ben, have Aviser og Bøger saa ofte omtalt Nordpolaregnene, saa at det neppe vil være vore Læsere uvelkomment, naar vi i de efterfølgende Linier ville føre dem til den modsatte Ende af Jorden, til Sydpolen. Dets Hav er langt mindre befaret end det nordlige, hvor først Udsigten til Opdagelsen af Nordvestpassagen og senere en menneskeligere Interesse lokkede Søfarerne hen, medens i Syd intet langt fremragende Kontinent opholder Skibene i deres Løb, og kun kjække Hvalfangere og til videnskabelige Øiemed udrustede Expeditioner have Anledning til at besøge disse høie Breder. Derfor kjende vi langt mindre til den antarktiske Region end til den arktiske, men selv dette Lidet giver et meget væsentligt Bidrag til Løsningen af nogle af de vigtigste physiske og naturhistoriske Spørgsmaal, og er tilstrækkelig til at beklæde Sydpolen med en fra Nordpolen ganske forskjellig Charakter. Medens Nordpolen, som man af Strømningernes Retning og forskjellige andre Phænomener kan slutte med næsten absolut Vished, omgives af et stort Basin af 2400 geographiske Mil i Gjennemsnit, hvis Grændser danne den nordlige Rand af de tre Kontinenter Amerika, Asien og Europa, stiger i Syden alt under den 67de Bredegrad en uoverstigelig Mur af vulkanske Masser frem, som efter al Sandsynlighed er Randen af et hele Sydpolen omgivende Kontinent.

Alt i forrige Aarhundrede troede man at have fundet dette ny Kontinent, da i Aaret 1772 en fransk Søofficier, Kerguelen, opdagede den efter ham benævnte Ø; men Cook rettede denne Vildfarelse. Skjøndt denne Ø endnu ligger langt fra Sydpolarkredsen og ikke engang naaer til den 50de Bredegrad, bærer den dog Præget af det antarktiske Kontinents tvende mest fremragende Charakterer: den reent vulkanske Dannelse og den sparsommelige Udvikling af alt organisk Liv. Medens man paa Mellevilleøen under 75° nordlig Brede og paa Spitzbergen under 80° nordlig Brede finder respektive 67 og 43 Arter Phanerogamer, kan Kerguelens Ø kun opvise 18, hvoraf over Halvdelen tilhører de lavere Græsarter. Træer eller Buske mangle ganske, og den største Plante, der findes, er en antiskorbutisk Umbellifera. Større Landdyr findes ei heller, kun Havet vrimler af Hvalfiske, Søelephanter og forskjellige andre Fiskearter, og Strandkysten af Maager, Pinguiner, Albatrosser etc. Ogsaa heri har den nordlige Halvkugle Fortrinet; thi Rensdyret og Bisamoxen forekomme indtil den 75de Bredegrad, paa MelleviIleøen voxer endnu Dvergpilen, og selv paa Spitsbergen finder Rensdyret tilstrækkelig Føde.

Paa samme Reise (1775), hvor Cook berigtigede Kerguelens Opdagelse, fandt han selv 10° sydligere, men under 28° vestlig Længde, en Øgruppe, Sandwichsland. Først 1818 gjorde man i denne Region ny Fremskridt, idet Kapitain Smith med Briggen „William" opdagede

Ny-Sydskotland. Derved syntes Søfarernes Iver paany at oplives. Russeren Bellinghausen opdagede 1821 Petersøen, fremdeles noget nordligere Kysterne af Alexander den 1stes Land, der senere er fundet at være en Ø, og bagved denne fik Biscoe Øie paa en Kyststrækning noget længere mod Øst, hvilket han kaldte Grahamsland, og som syntes at strække sig uafbrudt indtil i Nærheden af Ny-Sydskotland. Den samme Søfarer opdagede ligeledes imellem 47de og 53de østlige Længdegrad en Kyststrækning, hvis Sammenhæng med senere Opdagelser, om hvilke vi strax skulle tale, endnu ikke er paavist.

I tyve lange Aar tilhørte Æren for at have naaet det sydligst bekjendte Land paa Jorden den russiske Marine og Kapitain Bellinghausen, da i Aarene 1839—40 næsten samtidigt tre Expeditioner, en engelsk, en fransk og en amerikansk, bleve udrustede, af hvilke det var den førstnævnte beskjæret at trænge langt videre mod Syd, end nogen af dens Forgjængere, at opdage det antarktiske Kontinent og bestemme den magnetiske Sydpol. Den lykkelige Sydfarer var James C. Ross, en Neveu af den bekjendte J. Ross, og allerede i Forveien berømt ved 5 Nordpolarreiser og for paa en af dem at have opdaget den magnetiske Nordpol og at have staaet paa det Sted, hvor Magnetnaalen staaer lodret. Han og hans Ledsager, Kapitain Crozner, bleve udsendte med Skibene „Erebus“ og „Terror“ for videre at udføre den af Humboldt og Gauß udkastede Plan til samstemmende magnetiske Jagttagelser over hele Jorden, og til den Ende at indrette magnetiske Observatorier i forskjellige engelske Besiddelser paa den sydlige Halvkugle og at anstille en Række Jagttagelser i de antarktiske Bredegrader. De tvende Skibe, som den 29de September 1839 vare afseilede fra England, naaede dernæst, efter et Ophold paa St. Helena, paa Cap og paa forskjellige Punkter af Australien, først den 1ste Januar 1840 Sydpolarkredsen og tillige Randen af Pakisen, et tre Grader bredt Belte af svømmende, sønderbrudte, sammentrængte og optaarnede Isskoller, som man kun kan trænge igjennem ved Hjælp af smalle Kanaler og ved at sønderbryde de svagere Isflager. Denne Gang brugte de vel kun faa Dage til at overvinde denne Hindring, men sjældent stille Forholdene sig i disse Polaregne saa gunstigt, og snarere gjælder det, som de Reisende erfarede ved deres andet Forsøg paa at trænge frem til Sydpolen, som et Exempel paa de Farer, hvorfor Søfarerne ere udsatte i disse Regioner. Skjøndt de paa denne anden Reise kom i samme Aarstid 7 Bredegrader nordligere og 35 Grader længer mod Øst til Pakisen, fandt de dog denne saa bred, at de i 36 Dage forbleve indesluttede i den, og trods den stærke nordlige Strøm, der ofte drev Skibene tilligemed Isskollerne tilbage, tilbagelagde 7 Bredegrader mod Syd. En Gang overfaldt dem i denne Stilling om Aftenen Kl. 9 en heftig Storm fra Nord. Søen gik frygteligt høit og brød sig over de høieste Isbjerge. Strax efter Midnat befandt Skibene sig i et Hav af rullende Ismasser, haarde som svømmende Graniiklipper, som, drevne af Vinden, sloge mod Skibene med en saadan Magt, at Masterne zittrede, som skulde de ved hvert nyt Stød styrte overbord. Skibenes Undergang syntes uundgaaelig. Men vi ville lade Sir James selv fortælle: „Stormen naaede sit Høidepunkt Klokken 2 om Natten. Skjøndt vi vare blevne drevne mange Mile ind i Pakisen, lod der sig ikke mærke nogen Aftagen af Tykkelsen, og vore Skibe rullede og knagede mellem de svære Masser af sønderknusende Bjerge, over hvilke Havet larmede med sine gigantiske Bølger, optaarnede den ene Masse over den anden og dernæst begravede dem i sine skummende Vover,

slyngende dem med frygtelig Magt mod hverandre. Det rædselfuldt Ophøiede ved slig en Scene kan hverken lade sig tænke eller beskrives, endnu mindre de Indtryk, Tilskuerne maatte føle. Enhver holdt sig fast paa Dækket og ventede sin Skjæbne med Hengivelse i den Høiestes Villie, der ene kunde opholde og redde os af Faren. Med tilbageholdt Aandedræt, i ængstelig Forventning iagttoge vi Virkningen af ethvert nyt Stød og de vaklende Masters zittrende Bevægelser, hvert Øieblik ventende at see dem styrte overbord. Skjøndt Stormens Magt noget var aftagen Kl. 4 om Eftermiddagen, blæste den dog med Heftighed, Stødene lagde Skibet ganske paa Siden og truede med at rive Stormseilene i Pjalter; tillykke vare de ganske ny, ellers havde de ikke kunnet udholde saa frygtelige Stød. Ved denne Tid var „Terror" os saa nær, at naar det hævede sig paa Toppen af en Bølge, befandt „Erebus" sig paa Spidsen af den næste; Afgrunden imellem dem var opfyldt med rullende Isstykker, og naar Skibene skjøde ned i Dybet mellem Bølgerne, kunde man fra det enes Dæk endnu see det andets Mers over Kammen af den sig mellem dem værende Bølge. Heraf kan man gjøre sig et Begreb om Bølgernes Høide og vor Stillings Farefuldhed." Først efter 28 Timers Forløb lagde Stormen sig, i hvilken begge Skibene havde mistet deres Ror. Efterat Skaden var udbedret, trængte de videre frem til den indre Rand af Isen, hvor Ismasserne laa endnu høiere optaarnede, og en frygtelig Brænding endmere forøgede Faren. Først efter slige Anstrængelser kan man i disse Regioner naa det fri Hav, som tilsteder en uhindret og rask Fremtrængen mod Syd; men meget ofte slutter Pakisen sig saa tæt sammen, at man ikke kan tænke paa at komme videre, medens chaotisk optaarnede Ismasser gjøre ethvert Forsøg paa tilfods at trænge videre umuligt. Men ved deres første Fart mod Syd gjennembrøde dog „Erebus" og „Terror" Isbeltet i faa Dage, og de befandt sig nu i et fuldkomment isfrit Hav, hvorpaa de uhindret kunde styre mod Syd. Allerede nu troede de i disse Regioner Fremmede at see Land, nemlig en takket med Snee bedækket Bjergrække, men som ikke var Andet end den øvre Del af en Sky, som ved sin uregelmæssige Kontur betegner den Grændse, hvortil de atmosphæriske Dunster kunne hæve sig i disse Regioner; forneden staa Dunsterne i enhver Grad af Kondensation, foroven det klare, kolde Rum, hvori de aldrig kunne trænge. Synet er saa skuffende, at kun det ved et langt Ophold i Polaregnene øvede Øie kan erkjende Sandheden. Først den 11te Januar viste sig virkelig Land, hvis almindelige Omrids strax lod ane dets vulkanske Charakteer. En uhyre Bjergkjede hævede sig, Top over Top, bedækket med evigt Sne, steilt fra Oceanet, og trængte sig sammen i talrige Grupper, som en gigantisk og chrystalliseret Masse, der, belyst af Solstraalerne, afgav et uforligneligt prægtigt Skuespil. Kjæden var 7—10,000 Fod høi, og Gletscherne, som udfyldte Mellemdalene og allerede begyndte i Nærheden af Toppene, rækkede paa flere Steder mange Mile ud i Havet og løbe ud i høie, lodret nedstyrtende Klipper. Blot her, hvor hverken Is eller Sne kunde hefte fast, viste sig den dyb sorte Basalt eller Lava, som hvilede under dette Dække af evig Is. Den mod Nordvest stigende Bjergkjæde erholdt Navnet: „Admiralitetsbjergene", og dens høieste Spidser „Mont Minto" og „Mont Sabine"; det sidste er 9036 Fod høit og ligger i en Afstand af 30 engelske Mile fra Kysten. Paa en lille Ø, der fik Navnet „Possessionsøen", blev iværksat en Landgang. Landets formodede vulkanske Formation bekræftede sig her ved det første Øiekast, thi hele Øen bestod af et vulkansk Konglomerat af oppustet Lava og Basalt, og var omtrent 300

Fod høi. Ikke det ringeste Spor af Vegetation var at see, derimod bedækkede talløse Skarer af Pingviner i tættrængte Masser hele Øen, Klipperandene, ja selv Klippespidserne, og med deres skarpe Næb hakkede de efter de Landende, der søgte at trænge imellem deres Rækker, og tvang ved denne slette Modtagelse, ved deres raa og ildelydende Skrig, ved Stanken, der udbredtes af deres i tykt Lag liggende Excrementer, hine til en hurtig Rømning af den neppe i Besiddelse tagne Øe. Foruden Hvalfiske, Robber, Strandmaager, forskjellige Stormfugle og de disse Skabninger til Føde tjenende Mollusker, ere disse Pingviner de eneste Beboere af disse ensomme for evig dødsstille Egne. Disse store Fugle, der veie 60—75 Pund, ere overmaade talrige; de ere yderst enfoldige og lade Jægerne komme sig saa nær, at han kan slaa dem med en kort Stok paa Hovedet; mangen Gang, naar de ere faldne i Vandet, klattre de atter op og gjøre Mine til at styrte løs paa deres Forfølger, for hvem de dog ikke kunne blive farlige. Deres vaklende Gang er meget langsom, men rutschende paa Bugen forstaa de hurtigt at komme hen over den dybe Sne, ved hvilken Leilighed de støde sig frem med deres bagadvendte, vidt udstrakte Fødder. Deres Liv er saa seigt, at de Reisende paa „Erebus" foretrak at dræbe dem med Hydrocyansyre, hvoraf en Spiseskefuld i et Minut gjorde Ende paa deres Liv. Hvalfiskene ere i disse fjerne Bredegrader saa lidt sky, at de ikke engang gaa af Veien for Skibene, og saa hyppige, at man fra „Erebus" paa samme Tid saae 30 i forskjellige Retninger.

Kysterne af det uopdagede, „Victorialand" benævnte Sydpolarkontinent strække sig fra dets nordligste Spidse, Cap North, under 70° 31 s. B. og 165° 28′ østl. L. i sydøstlig Retning og dernæst sydlig til Murdobugten. Paa den sydlige Halvdel af denne Strækning syntes Landet, saavidt den langt i Havet fremskudte Pakis tillader at bedømme, at træde betydeligt tilbage mod Vest og viste de Forbisarende en temmelig langt i Baggrunden liggende høi Bjergkjede, som erholdt Navnet „Albertskjeden", og i hvis Midte den magnetiske Sydpol efter alle Beregninger maa ligge. Desværre viste Kysterne sig overalt utilgjængelige, idet alle Indskjæringer vare udfyldte af de fra Bjergene nedstigende Gletschere, der satte en lodret Ismur af 100 Fod mod ethvert Landgangsforsøg. Havde denne Hindring ikke været, saa havde Sir J. Ross overvintret her for at fortsætte sine Opdagelser tillands, medens han lod Skibene lægge bi.

Fra Murdobugten vender Landet sig mod Øst og her hæver sig, 12,367 Fod høi, en endnu virksom Vulkan, „Erebus", og noget længere mod Øst en udslukket, næsten 11,000 Fod høi, der erholdt Navnet „Terror". Seet i Frastand tog den af Erebus' Krater opstigende Røg sig ud som et af Vinden ophvirvlet Snefog, men alt som Skibene kom nærmere, kunde man tydeligt kjende saavel Røg som Flammer. Dagen efter Opdagelsen (den 28de Januar) var Vulkanen ganske overordentlig virksom og frembød et i Sandhed storartet Syn. En stor Røgsøile blev med stor Magt fra Tid til Tid stødt vel 1500 til 2000 Fod op over Kratermundingen, indtil den øvre Del begyndte at kondensere sig i den kolde Luft, og atter sank ned som Dunst eller Sne og lidt efter lidt atter adspredtes, for efter omtrent ½ Times Forløb at blive erstattet med et nyt ligesaa storartet Skuespil. Denne Røgsøiles Gjennemsnit maatte vel være mellem 2—300 Fod, og saa ofte Røgen fortrak, saae man ganske tydeligt den røde, Kratermundingen udfyldende Flamme; nogle Officierer troede endog at see Lavastrømme vælte sig ned af Skraaningen, indtil de tabte sig under Sneen, der

begyndte nogle hundrede Fod under Krateret og strakte sin lodrette nedstyrtende Isklippe flere (engelske) Mile ud i Havet. Mount Terror var langt mere frit for Sne, især dets østlige Side, hvor man saae talrige, smaa, kegledannede Kratere.

Alt bekræftede Landets vulkanske Charakter, skjøndt de Reisende kun eengang til havde Leilighed til at lande, og det paa en lille, temmelig langt fra Fastlandet beliggende Ø, der erholdt Navn af Frankenø, og som for Øiet kun frembød steile, 5—600 Fod høie, sorte Klipper, hvorpaa end ikke det svageste Spor af Vegetation fandtes, ikke engang en Mos- eller Græsart, og denne Mangel paa organisk Liv saavel her som paa Possessionsøen berettiger til den Slutning, at det vegetabilske Liv ganske ophører under disse Breder. Som den yderste Grændse for samme viste sig Cockburnøen (64° 12′ s. B. og 56° 49′ v. L.), hvis Flora bestaaer af 19 Species, hvoraf 7 ere eiendommelige for Øen. Det er lutter Kryptogamer af Mossernes og Algernes Ordner; hyppigst forefindes de ogsaa i den nordlige Halvkugle indtil den tempererede Zone forekommende Bryum argenteum, ulva crispa, lecidea atroalba og lecanora miniala. Denne for Botanikere mærkværdige Lokalitet hæver sig kraterformet af Havet til en Høide af 2700 Fod, hvis øvre Deel rager frem over den nedre, der er bedækket med Rullesteen indtil Stranden. I den Smule Jord, der samler sig herimellem og som selv om Sommeren ved Solstraalernes umiddelbare Indflydelse kun tøer paa Overfladen, finder den sparsomme Vegetation sin Næring.

I østlig Retning fra de tvende Vulkaner Erebus og Terror strækker sig 450 engelske Mile langt en lodret, uafbrudt Isvold paa 100 til 200 Fods Høide. En mere solid udseende Ismasse kan man ikke tænke sig; ikke det svageste Spor af en Spalte eller Ridse var at opdage paa den glatte Væg, og kun kæmpestore Istapper, der hænge ned fra ethvert Fremspring af de lodrette Klipper, forraade, at de ofte tø, hvilket de Reisende efter den ved deres Nærværelse der herskende Temperatur ellers ikke vilde have troet, thi i Februar, der svarer til August i Europa, stod Barometret paa 12° Fahrenheit og steg ved Middagstid ikke over 14° (÷ 9 og 8° R.), en Kulde, der er langt betydeligere end den forekommer i Nordpolaregnene, hvor om Sommeren Strømme af Vand flyde fra hvert Isbjerg. Foran Ismuren laae utallige Ruiner af samme, som Havets bestandigt modslaaende Bølger havde løsbrudt. Naturligvis hindrede denne uigjennemtrængelige Ismur enhver videre Fremtrængen mod Syd, og dens store Høide tillod ikke engang at erkjende, om der laa Land bag samme; kun en eneste Gang kunde man fra Masttoppen overskue den øvre Flade, der viste sig ganske glat og saae ud som en umaadelig Slette af mat Sølv. Ved det østligste Punkt, som Sir J. Ross først naaede paa sin anden Reise mod Syd den følgende Sommer, hvor Muren vender sig noget mod Nord og neppe var 80 Fod høi, syntes den lidt efter lidt at hæve sig mod Syd, som om Landet bagved bestod af meget høie, ganske med Sne bedækkede Bjergtoppe. Sir J. Ross troer dog ikke med Bestemthed at turde paastaa, at her virkelig var Land, da Synet af bølgeformede Forhøininger og de forskjellige Schatteringer vare den eneste Grund til denne Formodning og ingen blottet Klippetinde eller Væg paa en Strækning af 30 Grader var at see. Paa denne Reise trængte Ross frem til det sydligste Punkt, som hidtil nogen Søfarer har naaet, nemlig 78° 9½′ s. B. under 161° 27′ v. L.

Da Ross maatte opgive alle videre Forsøg paa at trænge frem i Øst, vendte han endnu engang tilbage for

at erfare noget Nærmere om Victorialandets Udstrækning mod Vest og, om muligt, herfra at naa den magnetiske Sydpol. Men ogsaa her vare alle Kystens Bugter fuldstændigt udfyldte med fast, nogle hundrede Fod tyk Is, hele Linien viste sig som en Række af lodrette, 2—300 Fod høie Isklipper. Her havde man en Eftermiddag fra Skibene et smukt Skue over den nordlige Spidse af Victorialandet ved Cap North. Veiret var fuldkommen klart, og en høi Bjergkjede aftegnede sig i skarpe Omrids mod den skyfri Himmel og omendskjøndt af pletløs Hvidhed, uden det mindste Sted af det blottede Fjeld, frembragte dog Overfladens Ujevnheder, de talrige, kegleformede Spidser, smaa Høie og dybtindskaarne Dale en smuk Afvexling af Lys og Skygge i det blændende Snedækkes ellers ensformige Glands, som vanskeligt lader sig beskrive. Længere mod Vest saae man endnu enkelte Spidser, der ligesaa godt kunde være Øer som Bjergtoppe paa det faste Land, men den paa den allerede langt fremrykkede Aarstid stedse fastere blivende Pakis forbød at gjøre videre Fremskridt i denne Retning, hvilket først lykkedes 3 Grader længere mod Nord. Her er Terrainet for de af den amerikanske og franske Expedition under Lieutenant Wilkes og d'Urville gjorte Opdagelser. Lieutenant Wilkes saae her paa forskjellige Steder høit, bjergfuldt Land, og d'Urville opdagede Adelaidelandet og Clarencekysten. Begge kunde imidlertid netop paa Grund af en slig Ismur, som spærrer al videre Fremtrængen mod Syd, ikke lande. Maaskee hænge de af Biscoe opdagede Kyststrækninger sammen med det Kontinent, Hvalfangeren Bolleny allerede opdagede i Februar 1839, og som han gav Navn af Sabrinaland. Ross kom i disse Regioner ikke langt nok sydpaa for nærmere at kunne undersøge disse Opdagelser.

Ogsaa i de ligefor Cap Horn beliggende Polaregne søgte Sir J. Ross at udvide vore geographiske Kundskaber og navnlig at udforske det af Kapitain Durmont d'Urville opdagede Ludvig Philips=Land, syd for Ny=Skotland, hvilket muligvis er den østlige Spidse af det af Biscoe opdagede Grahamsland. Det er ligeledes af vulkansk Formation, som Alt, hvad man hidtil har opdaget af Land ved Sydpolen, men viser langtfra saa dristige Omrids eller saa høie Bjergspidser som Victorialandet; det høieste Bjerg, Haddington, er noget over 7000 Fod høit. Her ligger ogsaa den tidligere omtalte Cockburnø, den sydligste Plet, hvor man opdager Spor af Vegetation.

I Nord= og Sydpolaregnenes forskjellige geologiske Charakter afpræger sig deres Forskjellighed stærkest. Med Undtagelse af Vulkanen paa Jan=Magersø, øst for Grønland, findes der indenfor Nordpolarkredsen intet Spor af yngre vulkansk Virksomhed, og af ældre vulkanske Stenarter forekommer kun den secundære Trapformation. Neptunske Dannelser ere afgjort fremherskende. I Sydpolarkredsen har man derimod ikke fundet noget Spor af den sidste. Vistnok er Leiligheden for Geologerne til umiddelbart at skaffe sig Prøver af Klipperne meget sjelden, men til Gjengjæld ere Pingvinerne meget flittige geologiske Samlere, og i deres Maver kan man stedse være sikker paa at finde et rigeligt Forraad af Stene, ofte til over et Pund. Disse bestaae stedse af Basalt, Grønsten, Porphyr, Granit, Lava, Pimpsteen, men aldrig af neptunsk Sten, saa at ogsaa heri, som i Landets almindelige Omrids, dets vulkanske Charakter viser sig.

Napoleon i Ægypten.

(Hermed et Lithographi.)

Seirherren i Italien var vendt tilbage bedækket med Hæder, og man ventede nu, at han vilde vende sine Vaaben mod Britanien, den franske Republiks mægtigste Fiende. I alle Havne herskede ogsaa den største Virksomhed med Udrustninger og Bonaparte selv bereiste Nordkysten, som for at undersøge den. Medens den offentlige Opmærksomhed blev hendragen paa dette Punkt, var det ingen Hemmelighed, at der ved Toulon var sammentrukket 20,000 Mand Kjærnetropper af den italienske Armee, og at der ved Udrustningen bleve gjorte mange Anstalter, som mere tydede paa en Expedition til fjerne Verdensegne end paa et Tog til England; saaledes f. Ex. skulde en Mængde Lærde og Kunstnere, især Naturkyndige, Oldgranskere og Tegnere tage Del i Expeditionen. Man tvivlede derfor om, at den foregivne Hensigt med Expeditionen var den sande, og iblandt de mange Formodninger om den, nævnte man ogsaa Ægyptens Erobring; men det engelske Kabinet ansaae Sandheden for usandsynlig og Forberedelserne i Toulon for et Blændværk, hvorved man vilde svække de britiske Forsvarsanstalter og vildlede de Flaader, som dækkede Kongeriget. Pludselig indfandt Bonaparte sig i Toulon, hvor han blev modtagen med Begeistring af den italienske Armee, som ikke havde seet ham i otte Maaneder, og hvor hans Nærværelse gav Indskibningen Vinger. Ti Dage derefter, den 19de Mai 1798, gik han under Seil med en Transportflaade af henved 200 Seilere, som konvoyeredes af Admiral Brueys med 13 Linieskibe og 8 Fregatter. Flaaden styrede først til Genua, for at trække den Konvoy til sig, som laa der i Havnen under Baraguay d'Hilliers' Kommando, dernæst til Ajaccio, for at forene sig med Konvoyen under Vaubois' Kommando, hvorpaa den styrede ud i det toskanske Hav, for at trække Desaix' Konvoy fra Civita Vecchia til sig. Englænderne havde ventet at møde denne store Expedition, som man troede først skulde gaa til Cadix og derfra til Brest, i Strædet ved Gibraltar, men den tog østlig Retning og styrede til Malta og videre til Ægypten.

Paa Overfarten blev Bonaparte ledet af sin sædvanlige Lykkestjerne. Den store engelske Flaade under Lord St. Vincents Kommando laa ved Cadix for at bevogte Strædet; en mindre Eskadre af 3 Linieskibe under Admiral Nelsons Kommando, som havde været stationeret paa Høiden af Toulon, var den 17de Mai af en Storm bleven dreven hen i de sardinske Farvande; derfor stødte ogsaa de øvrige Divisioner af den franske Transportflaade uden Hindring til Hovedflaaden. Vel vendte Nelson, nogle Dage efterat den franske Flaade var løben ud, tilbage til sin Station, og Lord Vincent sendte ham strax 10 Linieskibe til Forstærkning, med den Ordre, saa hurtigt som muligt at forfølge Fienden; men han gjennemkrydsede forgjæves hele Middelhavet, uden at finde den franske Flaade. Den 9de Juni besandt Bonaparte sig for Malta, og fire Dage efter var han Herre over Øen.

I den Formening, ved Besiddelsen af denne viglige Ø, hvor han efterlod 3000 Mand under Vaubois Kommando, at have sikkret sin Forbindelse med Frankrig, seilede Bonaparte nu fra Malta den 20de Juni og styrede til Ægypten, hvor han ankom den 1ste Juli, to Dage efter at Nelson havde været der, som da han ikke traf Franskmændene satte Kursen til Karamanien, hvor han haabede at finde dem. Landgangen foretoges, uagtet der blæste en Storm, i Nærheden af Alexandrien, i Marabutbugten, med ligesaa megen Dulighed som Mod. Da øinede man en Seiler paa Horizonten,

og man troede, at det var en Englænder. „Lykke, vil Du forlade mig!" udbrød Bonaparte. „Kun endnu fem Dage!" Men Lykken forlod ikke sin Yndling; det var en fransk Fregat. Om Aftenen vare 5000 Mand landsatte, og Bonaparte ilede nu mod Alexandrien, som blev tagen med Storm. I en Proklamation forkyndte han det ægyptiske Folk, at Franskmændene vare komne for at befri Landet fra Mamelukkernes Tyranni og stille det under dets sande Hersker. „Kadier, Scheiker og Imaner — hed det i denne Proklamation — siger Folket, at ogsaa vi ere sande Muselmænd. Have vi ikke tilintetgjort Paven, som sagde, at man til alle Tider skulde bekrige Muselmændene? Have vi ikke altid været Storherrens Venner og Fiender af hans Fiender? Have derimod ikke Mamelukkerne stedse trodset Storherren, og vedblive de ikke at negte ham Lydighed? Trefold lykkelige de, som holde med os, thi de ville tiltage i Formue og Anseelse! Lykkelige de, som ikke tage noget Parti, thi de ville have Tid til at lære at kjende os og træde over til os! Men Vee, trefold Vee dem, der væbne sig for Mamelukkerne og kjæmpe mod os!" Virkelig forholdt Indvaanerne sig rolige, fordi Tyrkerne og Araberne, som udgjorde Hovedmassen, ikke vidste, hvad de skulde tænke om alt dette, og ikke havde synderlig Lyst til at opoffre sig for Mamelukkerne, disse saa ilde lidte Herskere. Kopterne, de christne Ægyptere, der levede under et saa haardt Tryk, kom ikke i Betragtning, da selv en Forandring af Hersker ikke syntes at kunne bringe nogen Forandring i deres Tilstand. Kun af Mamelukkerne, som man umiddelbar havde forkyndt Krig, kunde Franskmændene vente nogen betydelig Modstand, og de to mægtigste af deres Beyer, Murad og Ibrahim, havde ogsaa, i Følge de Efterretninger, Nelson ved sin Ankomst til den ægyptiske Kyst havde meddelt dem, trukket deres Tropper sammen ved Cairo. Bonaparte besluttede at forekomme dem. Allerede den 4de Juli brød han op, og for at tage den kortere Vei, førte han Hæren igjennem Ørkenen ved Damahur, hvor den, uophørlig omsværmet af Mamelukker og Beduiner, ganske glemte Fiendens Drillerier over de Plager, den maatte udholde af Hunger og Tørst. De faa Brønde, den fandt underveis, vare enten udtørrede eller ødelagte, og først efter fire Dages Marsch igjennem Ørkenen ankom den til Byen Ramanjeh ved Nilen. Ved Synet af Floden glemte Soldaterne de Møisommeligheder, de havde udstaaet, og en stor Mængde styrtede sig i Vandet, for at vederkvæge sig ved et Bad. Efter nogle Rastdage havde Armeen igjen faaet Kræfter, og i to Træfninger kom de smukt bevæbnede og fortræffeligt beredne Mamelukskarer tilkort imod det franske Infanteries koldblodige Tapperhed. For den anden, som leveredes den 21de Juli ved Landsbyen Embabeh, i Nærheden af Pyramiderne, imod henved 10,000 Mameluker og er bekjendt under det Navn: „**Slaget ved Pyramiderne**," talte Bonaparte til sine Krigere disse paa deres Sindsbeskaffenhed velberegnede Ord; „**Soldater, betænker, at fyrretyve Aarhundreder skue ned paa Eder fra Toppen af disse Mindesmærker!**" Mamelukernes Leir og et rigt Bytte faldt i Seirherrens Hænder. Murad Bey flygtede til Over-Ægypten, Ibraham Bey, der havde holdt Cairo besat, til Syrien. Den følgende Dag droge de Franske ind i Ægyptens Hovedstad og Bonaparte tog Murad Beys Pallads i Besiddelse.

Bonaparte i Ægypten.

Vildtfangeren David.

(Af Emile Souvestre.)

(Fortsat.)

Kapitain Sablette førte sin Trop til Stenbjergene og vidste, at disse laa imod Vest; dette var tilstrækkeligt; Resten afhang af hans Kløgt og af Hændelsen.

Efterhaanden som man kom videre frem, hævede Landet sig lidt efter lidt, og Luften blev tør og kold; Hestene fandt ingen anden Næring end en Slags knortet Malurt, kjendt af de Vilde og Jægerne under Navn af Salvie; Levnetsmidler begyndte det ogsaa at skorte paa, og man maatte være betænkt paa at skaffe dem tilveie. Sablette, der havde sagtnet Marschen noget, sendte de bedst beredne Folk ud efter Hjorte og Antiloper, der fandtes i Bjergene.

David fulgte Pierre paa en af disse Udflugter; men de havde allerede søgt en Del af Dagen, uden at støde paa andet Vildt end nogle Desmerdyr, som de ikke fandt det Umagen værd at skyde. Solen var nær ved at gaa ned, da de skuffede begave sig paa Veien til det Sted, Sablette havde bestemt til Natteleir; men idet de dreiede om en lille Høi, standsede Pierre pludseligt sin Hest.

„Hvad er der paafærde?“ spurgte David.

„Rødhuder,“ mumlede den gamle Vildtfanger.

„Hvoraf veed Du det?“

„Seel“

David vendte sine Øine mod Jorden og bemærkede virkelig ganske friske Spor i den lerede Jordbund.

„Hvilken Jæger kan have taget denne Vei?“ bemærkede David.

„Han vilde have reist til Hest,“ indvendte Pierre, „og dette er Spor af Mokkasiner, der kun tilhøre Sortfødderne; thi de alene foretage deres Krigstog tilfods, for bedre at kunne skjule sig og lettere bortføre deres Fienders Heste; men det kan kun være en lille Afdeling, da Sporene ikke ere talrige. I ethvert Tilfælde ville vi tage vore Forholdsregler, da de ikke kunne være langt borte herfra.“

Efter at have talt disse Par Ord, stod den gamle Jæger af Hesten. Han undersøgte nu den Retning, Rødhuderne havde taget, stillede sin Hest mellem dem og sig, saa at den dannede et Skjold for ham, lagde sin Bøsse paa Dyrets Hals og begyndte nu at bevæge sig langsomt fremad.

David gjorde ligesaa og fulgte ham i nogle Skridts Afstand: paa den Maade kom de helt omkring Høien og ind i en Dal, der var bevoxet med Piletræer. De vare neppe komne halvt ind i den, førend Pierre, hvis Øie bestandigt speidede omkring, standsede uroligt nogle Skridt borte; midt i et Buskads af Citrontræer skinnede et stort Baal, hvorom et Dusin Rødhuder dandsede; tæt ved dem stode tre Heste bundne, paa hvis hele Opsadling Pierre strax saae, at de tilhørte tre Vildtfangere af Kapitain Sablettes Afdeling.

De Vilde førte en levende Samtale, og syntes iøvrigt beskjæftigede med et eller andet vigtigt Foretagende. Pierre og David standsede et Øieblik og betragtede dem i Stilhed; derpaa vendte den første sig om mod sin Kammerat og yttrede:

„Det er umuligt at komme forbi uden at blive bemærket, og paa den anden Side er det den eneste Vei, ad hvilken vi i Aften kunne naa til Kapitainens Leir.“

„Hvad skulle vi da gjøre?“ spurgte David.

„Det Klogeste vilde maaskee være at angribe disse Røvere pludseligt og at tage de tre Heste fra dem, som de have berøvet vore Kammerater; men saa vilde det være nødvendigt nøie at kjende deres Antal og hvorledes de ere bevæbnede.“

„Kan man ikke komme nærmere hen til dem?"

„Upaatvivlelig, naar Du vil være forsigtig og behændig."

„Jeg skal prøve derpaa."

„Først ville vi skjule vore Heste i disse Siv, dernæst skal Du gjøre ligesom jeg."

De trak deres Heste ind mellem Rørene, som ganske skjulte dem, og bandt dem fast. Derpaa hængte den gamle Vildtfanger sin Bøsse i Remmen, og krybende paa Hænder og Fødder nærmede han sig et Krat af Bomuldstræer uden at blive opdaget.

David og han vare lige ved at naa det, da de Vilde udstødte et høit Skrig. De troede begge To, at man havde seet dem, standsede og grebe til deres Bøsser; men Rødhuderne gik hen imod et Træ, ved Foden af hvilket de opdagede en indiansk Kriger, hvis Hænder vare bundne. Han reiste sig op, da hans Fiender kom nærmere, og henvendte nogle haanlige Ord til dem.

„Hvad er det for et Menneske og hvad ville de gjøre med ham?" spurgte David med sagte Stemme.

„Det er en Kansaskriger, de ville pine," svarede Pierre.

„Men det maa forhindres," udbrød den unge Mand livligt.

„Lad Ulvene opsluge hverandre indbyrdes," sagde Pierre ligegyldigt.

I dette Øieblik havde en af de Vilde nærmet sig Fangen og satte en brændende Fakkel imod hans Bryst; Krigeren gjorde ikke en Bevægelse, men smilede med Foragt og sagde:

„Mit Hjerte er stærkt; Du kan ikke tilføie mig nogen Smerte."

En anden Vild saarede ham med sin Kniv.

„Det er Intet," vedblev Fangen, uden Tegn paa Følelse derfor; „dens Eg kan ikke skjære."

Og i Forhold som Stikkene bleve talrigere, hævede hans Stemme sig.

„Jeg mærker ingen Smerte," raabte han; „I kunne ikke faa Nogen til at lide; begynder igjen. Vi pinte ganske anderledes Eders Slægtninge; thi vi fik dem til at skrige som Pattebørn. Men Sortfødderne ere feige; min Wigwam er fuld af deres Hovedhuder."

Da han havde sagt disse Ord, fik et Hug af en Tomahavk ham til at segne i Knæ; nu kunde David ikke holde sig længere.

„Om jeg saa skal miste Livet, vil jeg ikke lade denne Ulykkelige hugge i Stykker," sagde han og spændte sin Bøsse.

„Tag Dig iagt," afbrød Vildtfangeren ham.

En Vild hævede sin Kølle, for at gjøre det af med Fangen; David fyrede og Indianeren styrtede til Jorden.

Sortfødderne vendte sig med et Skrig til den Side, hvorfra Skuddet var kommet, og bemærkede de to Hvide; men førend de kunde søge Tilflugt bag Træerne, dræbte et nyt Skud en af deres Krigere. Alle styrtede nu til forskjellige Sider ind i det tætte Buskads.

David løb hen til Kansaskrigeren, skjar hans Baand over og satte ham op paa en af de Heste, Jægeren hurtigt havde løst fra Pælen. De banede sig nu Vei hen til det Sted, hvor de havde efterladt deres Heste, kastede sig i Sadlen og rede bort saa hurtigt som muligt.

Alt dette var skeet i en saadan Fart, at Sortfødderne ikke havde faaet Tid tit at komme sig af deres Overraskelse eller sætte sig til Modværge; de affyrede vel nogle Skud efter de Hvide og Fangen, men uden at kunne naa dem. Den halv besvimede Kansaskriger holdt sig krampagtigt fast paa Hesten ved Banens Hjælp. De slap ud af Dalen, rede over nogle Høie, og idet de dreiede mod Øst, saae de ved Enden af Sletten Kapitain Sablettes Leir, som de naaede efter nogle Minuters Forløb.

Det Første, David besørgede, var at faa den Saarede hen til Ilden, hvor en Eventyrer fra Mississippi, der engang havde tjent hos en Apotheker, undersøgte hans Saar. Nogle af dem vare dybe, men intet af dem dødeligt; Leilighedslægen vadskede dem, lagde den første Forbinding paa dem, og erklærede, at Krigeren vilde komme sig.

Der stod nu tilbage at afgjøre, hvad der skulde blive af ham saalænge; hans Saar tillode ham ikke tilfods at følge med Kapitain Sablettes Trop, og der var ingen ledig Hest, man kunde overlade ham. At forlade ham i den Stilling, hvori han befandt sig, vilde paa den anden Side være at lade ham falde i hans Fienders Hænder

Pierre forestillede sin unge Kammerat alle mulige Vanskeligheder, men denne havde fast besluttet at underkaste sig alle Følgerne af sin gode Handliug og ikke forsømme Noget, forat den kunde faa et heldigt Udfald. Han erklærede, at han vilde afstaa sin Hest til Soko, det var Indianerens Navn, og selv følge med tilfods, hvilket han ogsaa satte i Værk næste Dag.

Pierre, der havde mange Fordomme imod Indianerne, rystede paa Hovedet.

„Du handler som en Christen, men ikke som en klog Mand; thi det er ligesaa sjældent at finde Taknemmelighed i en Indianers Hjerte, som en fed Lax i Nebraskafloden."

„Der maa komme ud deraf, hvad der vil; jeg gjør med denne Rødhud, hvad jeg vil have, en Rødhud skulde gjøre med mig under lignende Omstændigheder."

Den gamle Vildtfanger trak paa Skuldrene og gik sin Vei.

Kansasindianeren, der i Stilhed havde hørt det Hele, løftede Hovedet i Veiret, vendte sig mod den unge Mand og sagde med svag Stemme:

„En Kansaskriger er ingen Hund; den Mand, der har frelst hans Liv, er for ham den store Aand; dersom Soko nogensinde kommer til at affyre en Bøsse eller svinge en Øre, vil han for det blege Ansigt være, hvad en afrettet Hest er for dens Herre."

II.

Nær ved la Platafiodens Kilder delte Kapitain Sablette sine Folk i flere mindre Afdelinger, hvilke skulde undersøge de vigtigste Flodgebeter. Men førend Jægerne skiltes ad, viste han dem forskjellige hemmelige Skjulesteder, hvor han anbragte den Munition og Oppakning, man ikke behøvede for Øieblikket. Saadanne Huller i Jorden, omhyggeligt bedækkede med Græs eller Buske, ere de eneste Oplagssteder i Ørkenen. Man tager Mærke efter nogle Træer eller Klippespidser og finder dem saaledes let igjen; selv de Vilde have ingen andre Midler til at opbevare det Pelsværk, hvormed de handle. Kunsten at gjøre disse Gjemmesteder vanskelige at opdage, have Jægerne drevet til en saadan Fuldkommenhed, at Sorteføddernes Snuhed og Færdighed i at speide, sjældent er istand til at opdage dem.

Det var imidlertid ikke nok at skille sig ved den overflødige Oppakning; man maatte ogsaa forsyne sig med tilstrækkelige Fødemidler, hvorfor Kapitain Sablette bestemte, at en stor Bøffeljagt skulde finde Sted, førend man skiltes ad. Friske Spor viste, at en Flok var i Nærheden; alle Jægerne gjorde en Omvei for at møde den og vente paa den ved Bredderne af et Vandløb, hvor den skulde komme over.

Det varede ikke ret længe, inden dens Ankomst tilkjendegaves ved store Støvskyer, en stærk Moskuslugt og den eiendommelige Bragen, Bøflernes Løb frembringer. Der var flere Tusinde, der bevægede sig fremad uden Orden, i en stor Klump, ligesom en Hær af Vilde. Jægerne opstillede sig strax i en Halvkreds, medens de bedst beredne Vildt=

fangere styrtede sig imod Flokken og syntes at blive borte midt i den. Kort efter kom de dog igjen tilsyne og dreve omtrent 100 Bøfler foran sig, hvilke de havde faaet skilte fra de øvrige, og som de joge henimod deres Kammerater. Nu begyndte en Kamp, hvorom man ikke let kan danne sig nogen Forestilling; Bøsseskud blandedes med Jægernes Skrig, Hestenes Vrinsken og Bøflernes Brølen. Da endelig Støien sagtnedes lidt, og Røg og Støv vare trukne bort, saae man en Del af Sletten bedækket med døde og døende Bøfler.

Af Tyrene tog man kun Tungen og Leveren, men Qvierne bleve helt huggede istykker; de bedste Dele bleve opbevarede til særegne Forfriskninger; man tog Marven ud af de største Ben, da den betragtes som en sand Lækkerbidsken i Ørkenen; efterat endelig det Hele var saltet, blev det læsset paa Muldyrene, og hver Afdeling drog til den for den bestemte Egn.

Den, hvortil David hørte, blev stillet under Pierres Anførsel og drog til den saakaldte Hesteslette; Soko fulgte med, da han nu næsten var kommen sig af sine Saar.

Allerede den første Marschdag traf de i en Dal, de reiste igjennem, en herreløs Hest, som Indianeren bemægtigede sig, hvorpaa David opfordrede ham til at vende tilbage til sin Stamme.

„Er min Broder da kjed af mig?“ spurgte Soko alvorligt.

„Ingenlunde,“ svarede David, „men der maa iblandt Dine være Nogen, Du længes efter og savner.“

Sokos Øine funklede og hans Næseboer udvidede sig af Bevægelse.

„Jeg har en Søster,“ udbrød han, „der er smuk, god og behændig som en Bæver.“

„Hvorfor vil Du da ikke tilbage til hende?“

Soko forblev et Øieblik tavs, hvorpaa han sagde:

„Min Broder har aldrig opstillet Snarer ved Vandløbene, og jeg vil være hans Lærer.“

„Jeg takker Dig; men Andre ville lære mig, hvad jeg ikke veed; vend tilbage til Din Søster og berolige hende med Hensyn til Din Skjæbne.“

„Soko gjør, hvad han har lovet sig selv,“ svarede den Vilde kort og lod sig ikke bringe fra sit Forsæt ved Davids Forestillinger.

Det var tydeligt, at Kansasindianeren havde bestemt sig til at vise sin Taknemmelighed mod Ramsay ved at hjælpe ham med Jagten og vaage over hans Sikkerhed, og en saadan Beslutning er uigjenkaldelig, som Pierre bemærkede, hvem den unge Amerikaner havde fortalt Sagens Sammenhæng.

„Du har truffet paa en god Natur,“ tilføiede Vildtfangeren, „og det maa Du takke Gud for; thi de røde Mænd ere enten helt gode eller helt onde. De Flestes Hjerter ligne Kridtsletterne, hvor man kun finder Vandsvælg og Klippestykker; men nogle af dem ere ogsaa bedre og ligne Bøffelegnene, der vandes af Floder, beskygges af Træer og ere bedækkede af Grønsvær.“

Imidlertid var Pierres Afdeling kommen til Floderne og tog fat paa de forberedende Arbeider. Speiderne havde opdaget Moskusdyr, hvilke man i Almindelighed kun træffer paa Grændserne af de paa Bæverne rige Egne; Alt tydede saaledes paa en heldig Jagt, da en Mand af Fortroppen kom galopperende og raabte: Pæle! Pæle!

Pierre ilede hen til det betegnede Sted og bemærkede virkelig Grene, der vare stukne ned i Dyndet, hvilket beviste, at andre Vildtfangere allerede havde taget denne Vei. Snart bekræftede Alt denne første Opdagelse; efterhaanden som de rykkede frem, fandt de Bæverboligerne tomme, Bøflerne adsplittede, og endogsaa Spor af nylig forladte Leirpladser. Pierre indsaa, at hvis han vedblev at følge denne Ret-

ning, vilde han forspilde enhver Udsigt til Udbytte. Han forandrede derfor sin Plan og styrede hen til Slangefloden.

Uheldigvis var Veien derhen lang og besværlig; lidt efter lidt blev Egnen mere klippefuld, Græsset sjældnere og tilsidst fandt man ingen anden Føde for Hestene end Pilebark og vild Salvie; de bleve derfor saa udmattede, at de ikke kunde bære deres Ryttere; Ulykken blev fuldstændig, da Levnetsmidler og Vand slap op.

Man slagtede et Muldyr og derpaa et til, i Haab om at komme til mindre øde Egne. Endelig standsede den næsten vansmægtende Flok paa en Slette, hvor Øiet, saalangt det kunde naa, kun saae Høie, der vare ligesom stillede ovenpaa hverandre; de af Hunger, Tørst og Mathed svækkede Jægere kastede sig ned paa den stenede Jordbund i stum Fortvivlelse; selv Pierre havde tabt Modet.

Soko alene stod opreist med Øinene stivt heftede paa Horizonten, som om han nøie undersøgte Bjergenes mærkelige Dannelse; han nærmede sig den gamle Vildtfanger og spurgte ham:

„Seer min Broder ikke den blaa Dunst, der hæver sig mellem to Bjergspidser?"

„Jo, hvad saa?"

„Hvad saa? hvor en saadan Dunst stiger i Veiret, er der et Vandløb, og hvor der er et Vandløb, mangler der aldrig Græs eller Bøfler."

Jægeren rystede paa Hovedet med en vantro Mine.

„Hvis min Broder vil give mig den mindst trætte Hest og en Bøsse, skal jeg inden Nattens Frembrud bringe gode Efterretninger."

Pierre overlod ham det Forlangte og han forsvandt i Bjergkløsterne.

Efter nogle Timers Forløb kom han tilbage med et Daadyr hængende over Hestens Hals og en Lædersæk med Vand paa dens Ryg. Ved dette Syn udstødte Jægerne et Glædesskrig; de antændte en Ild af tørre Urter, Daadyret blev stegt og et Øieblik efter var det fortæret.

Soko fortalte derpaa, hvorledes han til Venstre havde fundet en saa snever Dal, at han antog den for et udtørret Flodleie; den var bevoxet med tæt og fint Græs. Han tvivlede ikke om, at man ved at følge denne Fordybning mellem Bjergene, vilde lettere og hurtigere komme ud til Sletten. Pierre var af samme Mening, og saasnart de vare komne lidt til Kræfter, droge de videre gjennem den af Indianeren opdagede Dal.

De tilbragte Natten der og vedbleve næste Dag at stige nedad. Man havde paany betroet Soko den bedste Hest og den bedste Bøsse, og om Aftenen kom han tilbage med to Faar til sine Medreisendes Aftensmad. Alle de følgende Dage sørgede han for Afdelingens Føde, uden at opholde deres Marsch, indtil de den tiende Dag opdagede Sletten.

Det var rigtignok Nat, men Jægerne havde et saadant Hastværk med at naa Floden, at de begyndte at vandre over den udstrakte Slette, som adskilte dem derfra, uden at oppebie Solens Opgang. De droge afsted i Mørke, med slappe Toiler, og talte sammen med Eventyreres sorgløse Munterhed, der nylig ere undslupne en stor Fare, da de pludseligt standsedes af et høit Skrig. De vendte sig om og bemærkede Soko, der kom hen imod dem, saa stærkt hans Hest kunde rende.

„Hvad gaaer der dog af Indianeren?" sagde Pierre og satte igjen sin Hest i Trav.

„Stands! Stands!" raabte den Vilde paany.

Dette gjorde David og vendte sig om.

„Tilbage, hvis Eders Liv er Eder kjært," raabte Soko, der nu var kommen tæt hen til dem; „I ere ved Kanten af Afgrundene paa Lavasletten."

„Er det muligt?" spurgte Pierre.

„See selv!"

Han løftede en brændende Malurtgren i Veiret, som han holdt i Haanden, og Jægerne vege tilbage med et Skrig. Nogle Skridt fra dem aabnede sig et bundløst Svælg, der spærrede Veien i en tredie Del af Slettens Udstrækning.

„Ved Himlen, uden Rødhudens Hjælp vilde vi nu Alle være i den store Aands Rige," udbrød den forbavsede Pierre.

„Naar mine hvide Brødre ville vende om til Bjergets Fod, ville de finde en Kilde og en god Leirplads."

Han førte dem virkelig til Bredden af en Bæk, der styrtede ned fra Klipperne og tabte sig i den uhyre Kløft paa Lavasletten. Der havde han efterladt to Antiloper, der tjente dem til Aftensmad.

Den næste Dag maatte de gjøre en lang Omvei uden om Afgrunden; derpaa styrede de mod Vest og naaede en Egn, hvor de kunde haabe at gjøre en rig Jagt.

III.

De Tjenester, Soko, havde ydet, havde skaffet ham Tillid hos alle Davids Kammerater; man udrustede ham fuldstændigt som en fri Vildtfanger, gav ham den kraftigste Hest og den bedste Bøsse og overdrog ham at sørge for Levnetsmidler.

En Aften kom han sildigere tilbage end sædvanligt og paalagde Pierre at være forsigtig. Han havde mødt en Flok af de vilde Hunde, der sædvanlig følge i Rødhudernes Spor, hvilket syntes at tyde paa Nærheden af en eller anden indiansk Trop. Jægerne lovede at være paa deres Post.

Den følgende Morgen drog Soko tidlig bort, men vendte ikke tilbage om Aftenen. Vildtfangerne bleve urolige og ventede længe paa ham; endelig lagde de sig til Hvile, overvældede af Søvnen, dog med det Forsæt næste Dag at sende Speidere ud for at opsøge Indianeren.

David, som havde Vagt, stod opreist for at holde sig vaagen. Efter de af Soko forrige Aften givne Raad vare Hestene samlede bundne til Pæle; Ilden, hvorom man havde spist til Aften, kastede kun et svagt Skin, og den unge Amerikaner, som kjæmpede med Søvnen, gik omkring den med stive Øine. Pludseligt faldt hans Blik paa to Hjorte, der vare komne ind i Leiren og fredeligt græssede tæt ved Hestene.

Strax faldt det Ramsay ind at skyde paa dem, men den Sløvhed, hvori han var hensunken, holdt ham tilbage derfra. Idet han imidlertid saae en af dem komme forbi sig, greb han til sin Bøsse; ved den Larm, han frembragte, idet han spændte den, gjorde Dyret et Spring og forsvandt med sin Kammerat. Det forekom ogsaa David, at de paa Flugten reiste sig iveiret; men han skød Skylden for denne Skuffelse paa Søvnen, han næsten ikke kunde værge sig imod, og idet han tog sin Bøsse ved Foden, satte han sig ned og lod sit Hoved synke ned paa sine Knæ.

Han begyndte at tabe Bevidstheden om, hvad der omgav ham, da et frygteligt Skrig gjenlød i hans Øren; hurtigt sprang han op, og samtidigt faldt der ti Bøsseskud, hvoraf et rev ham hans Pelsværkshue af Hovedet.

Ved de første Skrig flygtede Hestene til alle Sider, da de som Hjorte udklædte Indianere havde skaaret Linerne over. De pludseligt vækkede Jægere kom til i det Øieblik, da Ramsay forsvarede sig mod flere Vildes Angreb. Sortfødderne undslap, men skjulte sig bagved Fyrretræerne, hvorfra de længe vedbleve at fyre. De, der havde forfulgt Hestene, kom snart tilbage og angrebe Leiren; nu maatte Jægerne trække sig tilbage til Floden, som de svømmede over, hvorpaa de forskandsede sig paa den nærmeste Ø, men

paa dette Tilbagetog bleve to af dem dødeligt saarede.

Saaledes bleve Sortfødderne Herrer over Leiren; hvor de igjen antændte et Baal og dandsede omkring det med høie Glædesskrig; først henimod Morgenstunden droge de bort og toge alt deres Bytte med sig.

Vi ville ikke forsøge paa at skildre Vildtfangernes Sorg og Forlegenhed, da de saaledes mistede Frugten af deres Bestræbelser uden Udsigt til at kunne faa dette store Tab erstattet. Da de vare berøvede Heste, Oppakning, Vaaben, kunde de hverken fortsætte deres Jagt eller komme tilbage til Kapitain Sablette. De vare omgivne af Fiender, uden Midler til Flugt eller Modstand, og deres Undergang syntes uundgaaelig.

Natten henrandt med disse sørgelige Betragtninger; først henimod Solens Opgang bleve de vakte ved Lyden af Hestegalop langs med Flodbredden. Snart bemærkede de ved det voxende Dagslys en Vild, der svømmede ud til Øen; Pierre vilde lige til at sende ham en Kugle, da Ramsay, der havde gjenkjendt Soko, holdt ham tilbage.

Han kom fra Leiren, hvor han havde fundet den slukkede Ild og de to Jægeres Lig; han havde strax gjættet Alt. Den Afdeling Sortfødder, der nylig havde angrebet de Hvide, havde forhindret ham i forrige Aften at komme tilbage til Leiren. Han medbragte et Daadyr, der blev stegt, og hørte uden at sige et Ord paa Jægernes Beklagelser; men da disse havde faaet lidt mere Mod efter at være blevne mættede, spurgte han dem, om de vilde tilbageerobre deres Oppakning, Munition, Snarer og Heste.

„Hvorledes det?" raabte de Alle som Een.

„Intet er lettere; I kunne ikke angribe Sortfødderne; men her i Nærheden er en anden Indianerstamme, som heller end gjerne vil tage Del i et Foretagende mod deres Fiender. Jeg kjender Høvdingen; det er en tapper Mand."

Dette Forslag blev med Glæde modtaget af Pierre og hans Kammerater. Deres Forbittrelse var saa stor, at de alle vare villige til at udsætte sig for de største Farer, naar de kun kunde faa tilbage, hvad der var berøvet dem paa en saa pludselig og ydmygende Maade.

Anførte af Soko, forlode de strax Øen og toge Veien henimod denne Indianerstamme.

Den boede omtrent 5 Mil borte i en lille Dal ved Floden Malade; Høvdingen, der hed Ulveøie, modtog dem med oprigtig Hjertelighed. Soko fortalte ham det Passerede og spurgte ham, om han ikke vilde hjælpe Jægerne med at angribe Sortfødderne. Ulveøie henvendte sig til de Ældste, og efter en lang Raadslagning blev det besluttet, at man vilde hjælpe de blege Ansigter; men det blev tillige bestemt, at man vilde oppebie Nattens Frembrud.

Pierre, som frygtede for, at denne Opsættelse skulde forhindre dem i at indhente Sortfødderne, prøvede paa at faa Beslutningen forandret, men alle hans Anstrængelser vare forgjæves.

„Min Broder kan ikke formaa Rødhuderne til at udsætte sig for Døden uden Nødvendighed," sagde Soko til ham; „om Dagen ramme ikke alle Skud, men Nattens Mørke gjør det muligt at overrumple sin Fiende. Det er ikke alene Høvdingens Pligt at seire, men ogsaa at skaane sine Krigere."

Man maatte da finde sig i at vente; der blev kun udsendt Speidere for at følge Sortføddernes Spor og finde deres Leirplads. Disse kom om Aftenen tilbage med alle ønskelige Oplysninger; de to Afdelinger bleve enige om deres Angrebsplan, bevæbnede sig i Tavshed og droge afsted ad to forskjellige Veie.

(Fortsættes.)

Blandinger.

Den let straffede Tyv.

Om en bekjendt Taskenspiller fortæller man følgende Anekdote: Han befandt sig i Industriudstillingen i Paris, vandrede omkring i Trængselen og bemærkede snart en Bevægelse ved sin Uhrlomme. Han greb strax efter sit Uhr, men det var allerede forsvundet. En elegant Herre, som længe havde holdt sig ved Siden af ham, var pludselig forsvunden. Han saae ham imidlertid endnu engang og søgte igjen at nærme sig ham; endelig knyttede han en Samtale med ham, og da de saaledes vare komne i Nærheden af Politibureauet, som befandt sig i Udstillingsbygningen, vinkede han ad en Politibetjent, som strax satte sig i Besiddelse af den Mistænkte. „Den Herre har stjaalet mit Uhr", sagde Taskenspilleren; „han har det endnu hos sig; undersøg ham." Tyven blegnede og stammede nogle Undskyldningsord, da han vidste, at Uhret, som han endnu havde hos sig, maatte bevirke hans Fordømmelse. Men hvad tog Politibetjenten ud af hans Lomme? Et Uhr? Nei — et Løg, som den behændige Taskenspiller havde vidst at praktisere ned i Lommen istedetfor hans Uhr, der allerede i lang Tid igjen befandt sig paa dets sædvanlige Plads. Lommetyven benyttede den almindelige Forbavselse til at slippe bort, og Taskenspilleren fortalte selv Politiet den lille Mystifikation, for hvilken Tyven havde været et Offer. „For denne Gang er han straffet tilstrækkeligt ved den Angst, han har udstaaet; forbedrer han sig ikke, saa vil det være Dem let igjen at gribe ham."

Kjærlighedens Magt.

Et Brudepar kom nylig tilligemed deres Forældre til en Notar, for at lade deres Ægteskabskontrakt udfærdige. Brudgommens Ansigt straalede af Kjærlighed og Lykke. Kontrakten blev opsat til Alles Tilfredshed, og Maria, Bruden, undertegnede den med sikker Haand. Brudgommen derimod skrev kun et simpelt Kors og sagde, det kunde være nok. Bruden, som saae dette, traadte eftertænksom tilbage og erklærede derpaa ligefrem, at hun tog sit Ord tilbage. „Min Brudgom," sagde hun, „kan ikke skrive, og en Mand, der i vore Dage er saa langt tilbage i sine Kundskaber, svarer ikke til de Forventninger, jeg nærer om en Mand." Brudgommen rødmede, stammede og gik skamfuld og forlegen bort; men allerede 14 Dage efter erholdt Maria et smukt skrevet Brev fra ham, som beviste hende, at Brudgommen Dag og Nat havde øvet sig for at lære at skrive, for saaledes at blive værdig til hendes Agtelse. Bryllupet fandt strax derpaa Sted.

En Officier spillede med Prindsregenten af England og tabte betydelige Summer. Pludselig stod han op med forstyrret Ansigt og vilde Blik. „Hvor vil De hen?" spurgte Prindsen ham. „Jeg maa gaa ind i Sideværelset og bande en Gang. I Deres Nærværelse tør jeg ikke gjøre det."

L. Levins Bogtrykkeri.

Napoleon i Ægypten.

(Fortsat.)

Saasnart Napoleon efter Slaget ved Pyramiderne havde taget Ægyptens Hovedstad i Besiddelse, beskjæftigede han sig, medens Dessaix forfulgte Mamelukkerne til Øvreægypten, med saameget som muligt at organisere Alt paa fransk Fod. Afgifternes Indkrævelse blev ordnet, der stiftedes et Nationalinstitut — Monge blev dets Præsident — og en Nationalgarde, og der indsattes et Divan, som bestod af de fornemste Sheiker og de mest ansete Indvaanere; det skulde besørge alle indvortes Anliggender og Politiforretninger. Ved en lykkelig Blanding af Høihed og Venlighed forstod den franske Feltherre at indgyde de Indfødte en særdeles Ærefrygt for ham; den Agtelse, han viste Arabernes Sheiker og sóm blev gjengjældt med den største Hengivenhed, gjorde ham til Landets virkelige Herre. Folket kaldte ham „Sultan Kebir", Ild-Sultanen, og han har senere tilstaaet, at han, hvis Omstændighederne havde krævet det, ikke vilde have taget i Betænkning, ved at antage Islam at vinde dets uindskrænkede Tillid. Turde Henrik den Fjerde sige, at Paris vel var en Messe værd, hvorfor turde han da ikke være af den Mening, at hele Asiens Betvingelse og Herredømmet over Orienten vel kunde være en Turban og et Par lange Benklæder værd; thi dertil vilde det til Slutningen være faldet ud, da de fornemste Sheiker ganske vilde have været i den Stemning, at gjøre ham Sagen let, ved at tillade ham at drikke Vin og fritage ham for andre Formaliteter. Armeen vilde ikke have negtet sit Samtykke og blot fundet Stof til Latter i denne Begivenhed. Thi det var virkelig kommet saavidt med Franskmændene, at de aldrig talte om Religionen uden i en spøgende Tone, og at en Christen og en Jøde, en Rabbiner og en Biskop i deres Øine vare lige foragtelige.

Midt under disse Verdenserobringsplaner blev Bonaparte ved Efterretningen om sin Flaades Undergang erindret om det Usikkre i menneskelige Beregninger. Nelson var igjen (den 1ste August) ankommen til den ægyptiske Kyst, hvor den franske Flaade laa for Anker paa Rheden ved **Abukir**.

Admiral Brueys var i den Grad tryg, at hans Skibe, som siden den 1ste i Maaneden allerede vare signaliserede Englænderne, neppe havde Halvdelen af det til Batteriernes Betjening nødvendige Mandskab, og han lod Folkene, istedetfor at øve dem i Skydning, beskjæftige sig med at male Skibene. Da Nelsons Eskadre var i Opseiling, i kampfærdig Stand, var Brueys fuldtop beskjæftiget med Forberedelserne til et glimrende Gjæstebud, som han vilde give nogle af Armeens høiere Officierer.

Da den franske Flaade formedelst de Hindringer, som tilspærrede Indgangen, ikke havde kunnet løbe ind i Alexandriens Havn, var den af Admiralen bleven ført nogle Lieues østlig til Bugten ved Abukir. Denne Bugt, hvis Kyster ere meget grundede, er kun tilgængelig for store Skibe til omtrent en Lieues Afstand fra Land. Aaben for alle Vinde, yder den de Fartøier, som ty derhen, kun en precair Beskyttelse.

En eneste lille Ø, som er beliggende ved den yderste vestlige Ende af Halvmaanen, frembyder et nyttigt Forsvarspunkt.

Dette var just ikke nogen fordelagtig militair Stilling; dog kunde Brueys, han, som paa den Dag, hans Flaade ankom til Ægypten, og ved Underretningen om Fiendens Nærmelse, ikke havde frygtet for at oppebie Englænderne med sine ved den aabne Kyst og 3 Lieues ude i Havet liggende Skibe, allerede holde sig for sikker der!

Tvertimod Admiral Blanquet-Duchaylas' og Kapitain Aristides Dupetit-Thouars' Anskuelser, besluttede Brueys at oppebie Fienden paa Rheden og bekæmpe ham, liggende for Anker. Denne Beslutning var saa meget mere uforklarlig, som Kysten ved Abukir ikke var besat med noget Batteri eller noget Fort, med Undtagelse af Kastellet paa Vestpynten, der imidlertid under nærværende Omstændigheder ikke kunde være til nogen Nytte. I ethvert Tilfælde burde Admiralen omhyggelig have studeret Terrainet, paa hvilket han stod i Begreb med at levere et Slag, for at see, om de engelske Skibe ikke kunde smutte imellem de franske og Landet. Han havde næsten havt en Maaneds Tid til at lægge sine Skibe fast, at forsyne de fremspringende Forbjerge med Batterier, at forstærke og indøve sit Skibmandskab og at sørge for at spærre enhver Tilgang imellem Kysten og Têten af hans Linie. Men af alt dette var Intet skeet. Brueys forblev ørkesløs og fast overbevist om, at Fienden ikke vilde vove sig ind i Bugten, som kun var lidet kjendt af selve Landets Fartøier.

Den allerede omtalte lille Ø Abukir blev kun besat med to Tolvpundiger og tre Morterer, og dog var den det for Flaadens Tête valgte Støttepunkt. Det første Skib laa 1200 Favne fra den lille Ø, hvilket øiensynlig var en for lang Distance, og de øvrige Skibe laa hver 80 Favne fra hverandre. Fra Centrum af, som Admiralskibet dannede, trak Linien sig indad imod Kysten, saaledes at Eskadren dannede en stump Vinkel, hvis høire Side var vendt imod det aabne Hav.

Den letsattelige Slagorden havde uhyre og iøiefaldende Svagheder. — Têten af Flaaden var for langt fra Øen; thi Vandets Dybde i det Rum, der var ladet frit, var tilstrækkelig for de større Skibe, og de paa Klipperne opplantede fire Stykker Skyts vare sandelig ikke tilstrækkelige til at opholde en Fiende, om han end ikke havde hørt til de Dristigste. Skibene laa ogsaa for langt fra hverandre, idet der mellem en Afstand af 80 Favne kunde komme tre til fire Skibe igjennem i Front, og Linien følgelig var let at bryde. Ogsaa Centrums Stilling forud var forbunden med mere end een Fare. Kort, de af Brueys trufne Dispositioner vare af det Slags, at flere Skribenter have troet, at den franske Befalingsmand ogsaa endnu, da han saae den engelske Eskadre for fulde Seil styre ind i Bugten ved Abukir, havde anseet det for umuligt, at den kunde komme til ham, og endnu mindre slaa ham.

Medens den franske Flaade, man veed ikke af hvilken Grund, blev liggende i Nærheden af Alexandrien, havde Nelson søgt efter Bonaparte i alle Kroge af Middelhavet. Den hidsige Englænder forfulgte ham med det Raseri, hvormed en blodgjerrig Sporhund forfølger et Dyr, som dens morderiske Tand vil sønderslide. Al hans Higen og Stræben gik, som Nelsons Panegyrist i hans Levnetsbeskrivelse siger, ud paa at tage Bonaparte tilfange. I en Skrivelse til den første Admiralitetslord yttrer den britiske Helt, med Hensyn til den republikanske Eskadre: „Om han ogsaa skulde være gaaet til Antipoderne, vil

jeg dog ikke opgive at forfølge ham, og Deres Excellence kan regne paa min Utaalmodighed efter at levere ham en Træfning."

Da Nelson den 1ste August 1798 fik Alexandrien i Sigte, hvis Rhed laa fuld af Transportskibe, følte han, som man siger, en usigelig Glæde. Han opsøgte Flaaden, og da han havde fundet den, lod han sit Bord servere, for at drikke paa Franskmændenes Ødelæggelse og, som en god Englænder, at bringe Bacchus, de britiske Vaabens Skytspatron, et Offer. „Imorgen," udraabte han, „har jeg erhvervet mig Pairsværdigheden eller en Plads i Westminster!" Den Ære, maaskee at være udkaaret til at nedstøde en Mand, som Italiens Seirherre, fra Toppen af hans Storhed og hans Illusioner, kildrede altfor meget Nelsons Forfængelighed, og den Tanke, at han skulde bekæmpe Franskmænd, forøgede det Had, han nærede mod denne Nation. Stolthed og Hævn vare de tvende Drivefjedre til alle denne Mands Handlinger, til hele hans Fremgangsmaade. Den første af disse to Følelser bragte ham til at begaa subordinationsstridige Handlinger, som hos enhver anden engelsk Sømand vilde være blevne straffede med Døden, idetmindste med Afsættelse. Hvad Hævnen angaaer, da nærede han denne Lidenskab til den yderste Grad. Hans Had imod Frankrig var instinktmæssigt og saa rasende, at det alene vilde have været tilstrækkeligt til at give ham Geni.

Eskadren styrede for fulde Seil imod Abukirs Rhed. Nelson, eller snarere en af hans Officierer vilde gjøre Forsøg paa at bryde igjennem, mellem Têten af den franske Magt og Kysten. Dette var et fortvivlet Foretagende, fordi de engelske Skibe havde kunnet blive aldeles ødelagte i denne snevre og med Grunde oversaaede Passage; og dersom de vare trængte ind imellem den franske Linie og Landet, kunde de blive omringede ved en halvkredsformet Bevægelse af den nederste Ende af den republikanske Flaade. Den engelske Admiral indsaa sikkert denne Fare, men fortsatte desuagtet sin Manøver. Vinden begunstigede ham, idet den gjorde det muligt, at hans Eskadre ikke alene kunde seile op til den franske Linies Tête, men endogsaa komme forbi dens første Skibe, og saaledes give den dristige Tanke Næring, som maatte sikkre den britiske Flaade Seiren. „Culloden", der seilede forrest i den engelske Eskadre, kom paa Grund; men de øvrige Skibe trængte frem uden nogen Forhindring, og Brueys maatte til sin Skræk see, hvorledes Skibene, som dannede hans Avantgarde og hans Centrum, pludselig saae sig mellem en dobbelt Ild, altsaa i den farligste Stilling. Nu maatte han bittert angre den Beslutning, at kæmpe liggende for Anker, en Beslutning, som paa ingen Maade blev retfærdiggjort ved Omstændighederne.

Omendskjøndt Signalet til Kamp allerede var blevet givet Kl. 5½, begyndte dog selve Ilden først Kl. 6. Nu var det øiensynligt, at al de franske Sømænds Tapperhed ikke kunde redde dem; thi en Del af Brueys Flaade var indesluttet af hele den britiske Magt. Kun en Bevægelse af Arrieregarden, som stod under Kontreadmiral Villeneuve's Kommando, havde kunnet hjælpe dem; men denne Arrieregarde rørte sig ikke og var en rolig Tilskuer til Kampen!...

Brueys var allerede i Kampens første Time bleven saaret, dog kun let, i Ansigtet og paa Haanden. Han stod paa „Orients" Agterdæk, omgiven af sin Flagkapitain Casa-Bianca, Flaadens Ordonnateur Joubert og Officiererne af sin Stab. Klokken 8 blev han truffen af en fiendtlig Kugle, som rev ham midt over. Man vilde bære ham ned for at forbindes, men han vilde dø paa den Plads, hvor han var falden, og raabte, saa stærkt, som det var ham muligt: „En fransk Admiral maa dø

paa sin Post!" Nogle Minuter efter var han død; en Lykke for ham, at han havde kunnet udsone sit Misgreb ved en hæderlig Død. Ogsaa Kapitain Casa=Bianca faldt haardt saaret.

Klokken $9^1/_4$ udbrød der Ild i Kahytten paa det franske Admiralskibs Agterdæk. Besætningen havde maattet romme det tredie Batteri, for at kunne betjene de to andre, hvorfor det øverste Dæk paa „Orient" næsten var forladt, da Ilden viste sig, saa at der ikke strax var behørig Hjælp ved Haanden. Af en ubegribelig Fatalitet, eller snarere ved Brueys' Uforsigtighed, vare hele Spande med den Farve, hvormed Skibet nylig var blevet malet, og Krukker med Olie, blevne staaende paa Agterdækket. Den ved deres Indhold nærede Flamme udbredte sig med rædselvækkende Hurtighed. Englænderne, som for deres egen Skyld frygtede Følgerne af denne Begivenhed, opgave pludselig Beskydningen af Tredækkeren og gik „Franklin" og „Tonnant" tillivs, som havde deres Standpunkt umiddelbart bag Bruey's Skib. Kapitainen paa det første havde, truffen af en Musketkugle, maattet aftræde sin Kommando til Kapitain Martinet. Ogsaa paa dette Skib udbrød der Ild, men den blev itide slukket, og Kampen derpaa fortsat endnu hidsigere end forhen. Hvad „Tonnant" angaaer, saa havde det allerede afskudt Masterne paa et af de fiendtlige Skibe, „Majestic", og medtaget det slemt. Da dette havde indtaget sin Post ved Siden af Dupetit=Thouars' Skib, var det med Enden af sit Bugspryd raget uklar med Takkelagen paa Modstanderens Stormast. Det havde saaledes i næsten ti Minuter udholdt de frygtelige Salver, hvormed Franskmændene beskode det langskibs. Da det endelig var lykkedes „Majestic" igjen at blive klar, ilede det saa hurtigt som muligt med at komme bort fra det farlige Naboskab, og vexlede, lammet som det var, endnu kun nogle Skud med et af Skibene i den franske Arrieregarde.

Men „Tonnants" Stilling blev yderst kritisk, da de Skibe, som indtil da havde holdt „Orient" i Schach, ogsaa faldt over det. Dupetit=Thouars saae nu paa engang sit Skib omgivet og truet af Ilden. En Hagel af Jern og Bly faldt paa hans Skib, kastede hans Vaabenbrødre rundt omkring ham til Jorden og sønderrev hans Takkelage. Midt under dette Uveir, som udbredte Død og Fordærvelse, hørte man af og til Udraabet: „Republiken leve!" og strax derpaa et frygteligt Brag. Det var den til vildt Raseri opirrede Løve, som med sin heltemodige Heftighed ogsaa forenede sin truende Stemmes Torden. Forundrede over en Bravour, som denne, holdt Englænderne et Øieblik inde med Skydningen, men lode snart igjen alle Stykker spille. Hvad der i dette afgjørende Øieblik foregik paa det franske Skib, har Ingen nogensinde erfaret, ikke engang kunnet see, idet Natten bedækkede dette Myrderi og disse Rædsler med sit Slør. Men hvad der ikke kunde forblive skjult for „Tonnants" Mandskab, var dets Kapitains beklagelsesværdige og berømmelige Død. Efterat en Kanonkugle havde bortrevet hans venstre Arm, borttog en anden begge hans Ben. Da man bar Helten bort, raabte han til sine Folk: „Vakkre Mænd paa „Tonnant", sværger mig, at I aldrig ville stryge Eders Flag, og at ville kaste mit Lig i Havet, forat det ikke skal lide den Tort, at falde i Englændernes Hænder!"

Som Arving til Kommandoen opflammede Lieutenant Belliard paany Modet hos sit Mandskab, der ved sin Kapitains Død et Øieblik var blevet rystet. Snart forenede nu næsten hele den fiendtlige Eskadre sig mod denne uovervindelige Kæmper. Men Belliard ilede med at kappe sit Toug, for at komme ud af Admiralskibets Nærhed,

da dette stod paa Nippet til at springe i Luften.

Branden paa „Orient" havde virkelig angrebet dette skjønne Skibs Master. Ved Skinnet af Flammerne saae man, at Franskmændene ikke undlode at beskyde Fienden, og at de, naar de af Fienden vare fordrevne fra et Sted, ilede til et andet, hvor de endnu kunde holde sig. Fordrevne af Hede og Røg fra Batteriet, hvor Fireogtyvepundingerne stode, gik de over til Sexogtredivepundiger-Batteriet, og da de et Ovarteer efter heller ikke kunde holde sig der, saae man dem styrte sig igjennem Kanonportene ud i Havet. Nogle bleve opfiskede af Englænderne; Andre naaede svømmende Landet; der gaves ogsaa dem, der ikke vilde skille sig fra det ædle Skib, som Flammerne fortærede, og iblandt disse befandt sig Kapitain Casa-Biancas Søn. Forgjæves vilde man fjerne den unge Mand fra Faderens Lig; han knugede sig fast dertil, for tilligemed det at blive begravet i Bølgerne!

Begge Eskadrerne havde, i Forventning af den skrækkelige Katastrophe, som forestod „Orient," ophørt med deres Ild. Klokken $10^3/_4$ saae man pludselig en uhyre Ildsøile skyde op imod Himlen, og en Explosion, som om der paa engang affyredes femhundrede Kanoner, bragte Skibene, som vare adspredte paa denne gruelige Valdplads, til at ryste i alle deres Dele. Den første Lyd, som atter afbrød denne Stilhed, foraarsagede Levningerne af „Orient," der igjen faldt ned i Vandet fra den umaadelige Høide, hvortil de vare stegne. Havet lukkede sig sprudlende over de gruelige Spor, sprungne Kanoner, Brudstykker af gloende Jern, blodige Lig, Stykker af formløst sønderrevne menneskelige Lemmer. Ogsaa hvilede Vaabnene, saa længe denne Hagel af Ruiner og Lig varede; men da gjorde denne øieblikkelige Forbavselse atter Plads for Raseriet, og snart lød Kanonaden paany fra alle Kanter af Bugten ved Abukir.

Nu bleve „Tonnant" og „Franklin" og nogle Skibe af Arrieregarden, hvoriblandt ogsaa Kapitain Lajoaille's („Genereux") ødelagte af Fjendens koncentrerede Magt. Angrebet af fem engelske Skibe, næsten aldeles masteløst, og med alle Stykker i sit andet Batteri demonterede, værgede „Franklin" sig paa den mest fortvivlede Maade. Skjøndt berøvet Synet og Hørelsen ved Blessuren i Hovedet, opflammede Kontreadmiral Duchayla dog uafladelig sine Folk. „Kommandant," sagde en af hans Officerer til ham, „vi have endnu kun tre Sexogtredivepundigere til vort Forsvar." — „Lige meget, kun bestandig fyret," svarede Duchayla ham; „maaskee dog vor sidste Kugle endnu kan blive fordærvelig for Fjenden!" I dette Øieblik skrede Englænderne, som vel kunde ane Mandskabets Udmattelse, til Entring, og Fregat-Kapitain Martinet overgav sin Kaarde.

Gjennemboret af Kasteskyts, sløifet som en Ponton og stuvet fuld af Døde og Saarede, forsvarede „Tonnant" sig endnu en lang Tid. Paa Grund af dets haardnakkede Modstand lede de sidste tre Skibe i den franske Linie kun ubetydeligt Tab, fordi det havde draget alle Fjendens Anstrengelser paa sig og beskjæftiget ham. Endelig lod Kommandanten Billiard anden Gang sit Toug kappe, og satte Skibet paa Grund paa Kysten. Det var Klokken $3^1/_2$ om Morgenen, og „Tonnant" havde siden Klokken 6 om Morgenen uafbrudt været i Ilden.

Slaget udstrakte sig til Arrieregarden, uden at Admiral Villeneuve deltog i det; thi han blev indtil Enden ved sit Ikkeinterventions-Princip. Kapitain Lajoaille holdt der alene Stand med den ufuldstændige Understøttelse fra „Mercure" og Heureux," som, da de sad fast med Forenderne, blot kunde gjøre Brug af deres agterste Kanoner.

Da Villeneuve saae det slette Udfald, som han formodentlig havde kunnet forhindre, gav han Signal til at gaa under Seil til de Skibe, paa hvilke endnu Flaget vaiede. Derpaa stak „Genereux," fulgt af „Guillaume Tell", „Justice" og „Diana," hvorpaa Kontreadmiral Decres befandt sig, i Søen. Ikkun et eneste Skib af den engelske Eskadre kunde forfølge dem; saaledes var Nelsons Flaade bleven tilredet af de franske Søfolk. Den seirrige Admiral erklærede selv, at han ikke havde to Skibe tilovers, som endnu havde kunnet manøvrere. Deraf lader sig slutte, hvorledes det vilde være gaaet uden de Misgreb, som gave Englænderne Seiren i Hænderne.

Endnu hele Dagen den 2den August vaiede det trefarvede Flag fra de tiloversblevne Stumper af Masterne paa „Tonnant" og „Timoleon", som vare strandede paa Kysten. Først den 3die om Morgenen, da Englænderne, saa godt det vilde gaa, udbedrede deres Havarier, og ved et Te Deum havde takket Himlen for den Seir, de havde vundet, tænkte de paa, ogsaa at gjøre det af med disse tvende sønderskudte Skibe, der endnu syntes at trodse dem. Chefen paa „Timoleon" havde havt Tid til at lade sit Skib rømme, og da han, den Sidste, om Middagen forlod det, stak han det i Brand. Men paa „Tonnant" havde Mandskabet ikke villet forlade Skibet. Da en fra Nelson, som Parlamentair afsendt Officier derfor opfordrede den vakre Belliard til at overgive sig, forlangte denne, med hele sit Mandskab, ombord i et engelsk Skib at blive ført tilbage til Frankrig. Enhver Anden end Nelson vilde have beundret disse Mænds Mod, idet de, efter saa tappert at have forsvaret deres Flag, endnu ansaae sig berettigede til en Kapitulation; men Albions uforsonlige Søn kjendte lidet til Høimodighed. Han vilde ikke vide af nogen Betingelse, og afsendte et Par Skibe, for at give Vraget den sidste Rest. Belliard og hans Kammerater beredte sig i Forstningen til at forsvare sig til det Yderste; dog gave de endelig efter for en ny Affendings Forestillinger, og strøge deres Flag.

Bonaparte modtog Efterretningen om dette skrækkelige Nederlag med den Fatning, hans Stilling bød ham, og hans Sjælsstyrke tillod ham. Han indsaa ret godt, at Herredømmet over Middelhavet nu var tabt, Forbindelsen med Moderlandet afskaaren, og Kysten aaben for Landgang af Tyrker og Englændere, medens han kjæmpede med Mamelukkerne i det Indre af Landet; men paa hans Ansigt læste man ikke noget Tegn til Bestyrtelse, og han vogtede sig for i mindste Maade at vise Modfaldenhed, den farligste Fiende for Soldaten. Armeen hørte hvad der var skeet som en sædvanlig Nyhed, og uophørlig Sysselsættelse gav den ikke Tid til lange Betragtninger.

Dog ikke blot et saadant Øieblik, men hele Foretagendet var en afgjørende Prøve paa Bonapartes Herskeraand og hans fortryllende Magt over Gemytterne. Ingen Armee — det fortæller han selv, og man kan vel ikke tage i Betænkning at tro ham — passede mindre til Ægypten end den italienske. Enhver troede at have gjort Sit og gjorde Fordring paa Nydelse og Ære, ikke paa ny, uhørte Strabadser og Besværligheder. Saasnart den betraadte Ægypten, herskede der en almindelig Ulyst, Misfornøielse, Tungsindighed og Fortvivlelse. Bonaparte saae selv to Dragoner træde ud af Geledet og i fuld Fart styrte sig i Nilen. Men i hans Fraværelse bleve ogsaa engang imellem hans mest ansete Generaler saa rasende, at de i Paasyn af Soldaterne kastede deres gallonerede Hatte i Sandet og traadte paa dem. Mere end een Gang havde man i Sinde, at bemægtige sig Fanen og marschere til Alexandrien, og kun Anførernes aandige Overlegenhed og Navn kunde holde de Missor-

nøiede i Tomme. En Dag, da Bonaparte ogsaa blev henreven af sin Harme, traadte han midt ind iblandt sine knurrende Generaler og udbrød med Heftighed, idet han vendte sig til en bomstærk iblandt dem — formodentlig Kleber — „Her er brugt oprørske Yttringer. Vogt Dem, at jeg ikke erindrer mig min Pligt! Deres halvfjerdsindstyve Tommer skulle ikke hindre mig fra at lade Dem skyde!"

Ogsaa det, han altid havde anseet for det Farligste og ved alle Klogskabens Midler søgt at forhindre, nemlig en Folkeopstand, der for en fra Moderlandet afskaaren Hær let kan blive Forspillet til en total Undergang, indtraadte som en Følge af Søslaget ved Abukir. Saasnart Efterretningen derom var kommen til Konstantinopel, havde Divanet laant Øre til Englands og Ruslands Opfordringer og den 12te September 1798 erklæret Frankrig Krig, fordi det havde brudt Freden. Ved en vidtløftig Firman, der formodentlig var flydt af en europæisk Pen, bleve alle Troende underrettede om den franske Revolutions Ugudelighed, samt hvor aldeles urigtigt det var, at de i Ægypten landede Franskmænd vare Portens Allierede og Prophetens Tilbedere.

Den 22de Octb. udbrød der en Opstand i Cairo, paa en Tid, da Overgeneralen ikke var tilstede i Staden. Men Oprørerne vare kun 15,000 i Tallet, som ikke vare istand til at faa Bugt med Garnisonen, og da Bonaparte næste Dag ilede til, blev Sagen endt med stor Blodsudgydelse, idet man beskjød og stormede en Moschee, i hvilken Muselmændene havde forskandset sig. Fem Scheiker bleve som Ophavsmænd eller Deltagere henrettede, og Divanet opløst, til Straf for dets Ligegyldighed. Men to Maaneder senere, da Bonaparte mente at have opnaaet sin Hensigt med disse strenge Forholdsregler og tilstrækkeligt sat Skræk i Mængden, lod han det igjen træde i Virksomhed og ledsagede denne Akt med en Proklamation, i hvilken han betegnede sig som et Slags Prophet.

„I Scheiker, Ulemaer og Talere i Moscheerne, belærer Folket, at de, som erklære sig for mine Fiender, ville ikke finde et Tilflugtssted hverken i denne eller hin Verden. Skulde et Menneske være saa blind, at han ikke skulde kunne see, at Skjæbnen leder alle mine Foretagender? Skulde Nogen være saa vantro, at han kunde tvivle om, at Alt i denne store Verden staaer under Skjæbnens Magt? Belærer Folket, hvad der staaer skrevet om mig fra Verdens Begyndelse, at jeg, efter at have udryddet Islams Fiender og omstyrtet Korsene, vilde komme fra det fierne Vesten for at opfylde min Bestemmelse. Viser Folket, at Koranens hellige Bog paa mere end tyve Steder forkynder, hvad der er skeet og vil skee! Lad dem, som alene af Frygt for vore Vaaben afholdes fra at forbande os, skifte Sind; thi idet de opsende Ønsker til Himmelen imod os, bønfalde de om deres egen Fordømmelse; de sande Troende bede for vore Vaabens Lykke! Jeg kunde drage Enhver af Eder til Regnskab for hans hemmeligste Tanker, thi jeg veed Alt, selv det, han ikke har sagt til Nogen. Men der vil komme en Dag, da hele Verden vil kunne see, at jeg bliver ledet af høiere Befalinger, og at Menneskekræfter ikke formaa Noget imod mig. Salige ere de, der ere de Første til med et oprigtigt Hjerte at slutte sig til mig!" Paa Ruinerne af sin Herlighed har Bonaparte selv imellemstunder spøget med sine Proklamationer, og især erklæret ovennævnte for et Markskrigeri i en storartet Stil, som havde været bestemt til at oversættes paa Arabisk af en af de lærdeste Scheiker.

Hitterdals Kirke.

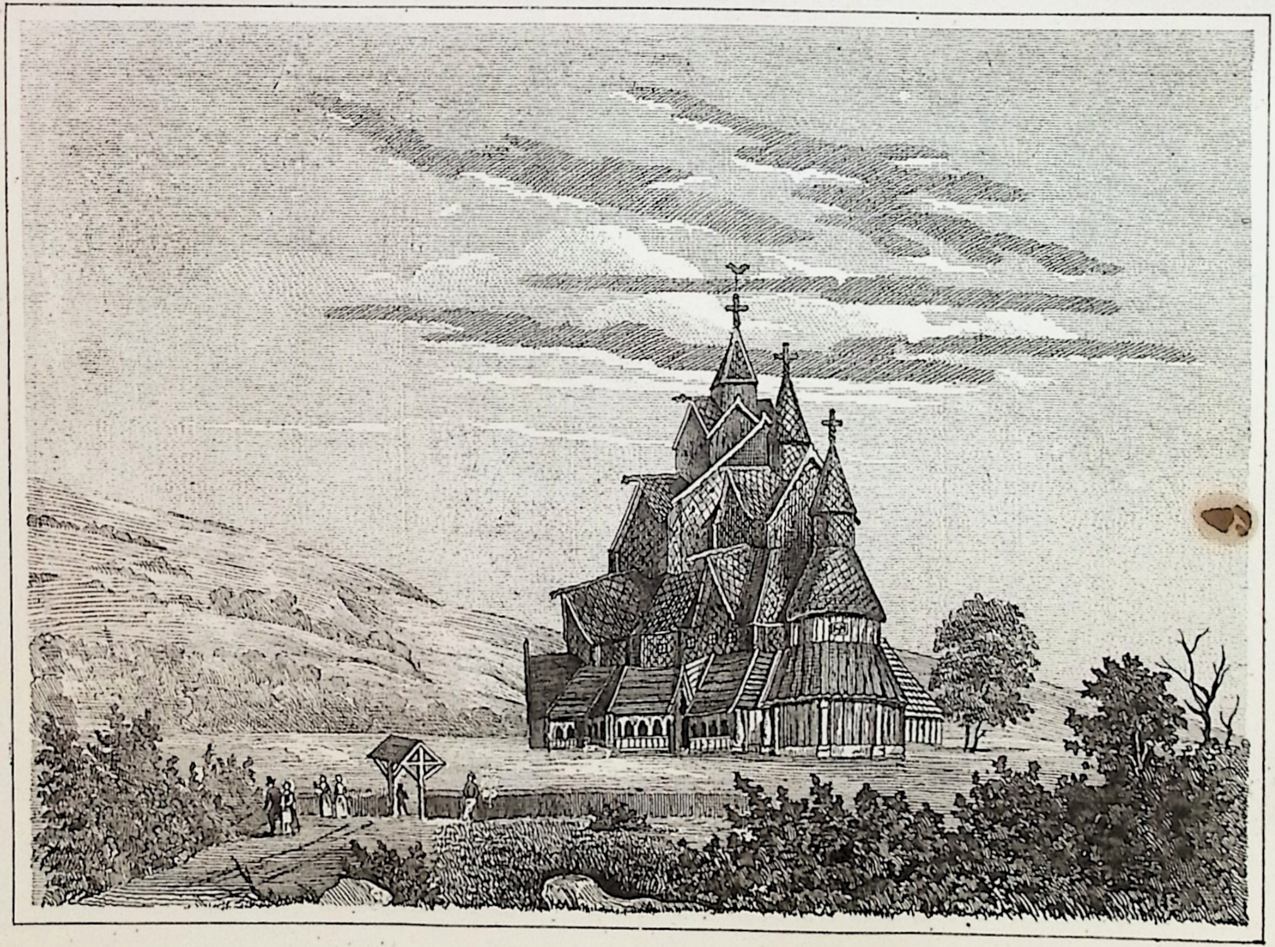
(Hermed et Lithographi.)

Hitterdals Hovedkirken i Nedre Tellemarken er af de saakaldte Stav- eller Reisværks-Kirker. Den bestaaer af Stokværk med en Svalgang rundt omkring nedentil. Dens Døre ere omtrent 6 Alen høie og 1$^1/_4$ Alen brede, med en Indfatning, som, Dørens Bredde iberegnet, udgjør 3 Alen. Denne Indfatning er forsiret med Ornamenter af store sammenslyngede Slanger, af hvilke nogle have Vinger og Bladsirater, andre bide over og om hverandre. Hist og her er der strøet Rosetter af 6 til 8 Slangehoveder, der bide i en liden Frugt eller Knop. Alt er anbragt med en Anordning, som ene synes at have havt til Hensigt at udfylde Pladsen. Om Dørene løbe smalle Søiler eller Lister, bedækkede med udtungede Blade paa tvers over Listen. Disse Listers Kapitæl, der hvor Buen begynder, bestaaer af sammenslyngede kæmpende Mennesker og Dyr eller af et Brystbillede, dog Alt uden egentlig Kunstforstand eller naturlige Forhold, men røber dog et Slags Fantasi. Det Indvendige af Kirken er altsammen nyt og forandret, paa tvende Mastetræer nær, der naa op fra Grunden af og formodentlig lige op i Taarnene. Enderne af Tagrygbedækningerne ere forsirede med et Hoved, som ikke bestemt antyder enten Hunde- eller Hestehoved, men dog har Noget af begge. Paa Taarnet ere derimod fire smaa Kors anbragte. Svalgangens Bueaabninger have smaa gothiske Piller. Taget er tækket med stumpt afskaarne Spaan, Væggene derimod med tilspidsede. I Taarnet findes tvende Klokker, der bekæmpe dets Fasthed og true med at ødelægge det Hele, dersom man ikke endnu itide er betænkt paa at nedflytte dem i et særskilt bygget Kapel.

Sjelden har vel Træbygningskunsten udviklet sig ud over det Nødtørftige og hævet sig til en høiere Skjønhed og Fuldkommenhed, og endnu sjeldnere have Monumenter af denne Art vedligeholdt sig fra den fjerne Oldtid til vore Dage. Norges gamle Landsbykirker fortjene af denne Grund megen Opmærksomhed, saameget mere som Nyhedsaanden true disse Oldtidslevninger med en nærforestaaende Undergang.

Den norske Træbygningskunsts Stil synes at være sammensat af forskjellige Elementer. Man miskjender ikke let den latinske christelige Architekturs Forbillede i enkelte Forsiringer, især i Kapitælernes afrundede Krandse. I andre Forsiringer synes Tegningen at antyde endnu ældre hedenske Forbilleder af nordisk Oprindelse; det viser sig tydeligt, at de gamle Normænd ikke alene have havt en Digtekunst, men ogsaa en bildende Kunst, hvoraf man kan danne sig et Begreb om Udseendet af Kongernes og Jarlernes Træborge i de tidligste Aarhundreder, om ellers ikke denne Kunst alt da var dannet efter et fremmed orientalsk Mønster.

Ofte vare disse Kirker kun Annexkirker, hvor der kun nogle Gange om Aaret holdtes Gudstjeneste, og hvis Vedligeholdelse efter Omstændighederne var overladt til Almuen eller Privatmænd. Man gjorde af denne Grund kun de allernødvendigste Reparationer, og indskrænkede sig ikke sjeldent til at overstryge Træværket med Tjære, hvilket høiligen bidrog til dets Vedligeholdelse. Ved Reparationer blev ofte Hovedformen vedligeholdt, dels formedelst Mangel paa Kjendskab til nogen anden, dels af Sædvane, ja man kunde gjerne sige af Overtro.

Hitterdals Kirke.

Vildtfangeren David.

(Af Emile Souvestre.)

(Sluttet.)

Pierres Trop i Forening med Rødhuderne ankom til Sortføddernes Leir henimod Midnat; Alt var stille, og nogle Krigere havde allerede listet sig hen til Pælene for at løse Hestene, da en Hund gav sig til at gjø.

Indianerne kom strax paa Benene; men Pierre og hans Afdeling havde allerede styrtet sig ind i Leiren med Sablen i Haanden og nedhuggede Alt, hvad der mødte dem; de saaledes overraskede Sortfødder vilde flygte, men stødte nu paa Indianerne, der dræbte en Del af dem; de, der undslap, svømmede over Floden, og man forsikkrede sig næste Dag om, at de havde begivet sig hjem.

I Begyndelsen af Kampen havde Soko holdt sig i Nærheden af David, men inden ret længe blev han skilt fra ham. Efter at have forfulgt de Flygtende nogle Bøsseskud fra Leiren, vendte han tilbage, da han hørte Skrig, der kom fra et Buskads. Han løb derhen og saae en af de fiendtlige Indianere ifærd med at slæbe en ung Indianerinde bort med sig. Ved Synet af Soko gjorde hun ny Anstrængelser for at undslippe sin Bortfører, og da denne saae sig nærved at miste sit Bytte, rettede han sin Kniv imod hende; men Sokos Skud forhindrede ham i at fuldføre sit Forsæt; han faldt, og den unge Pige ilede hen til sin Befrier.

Idet Maanen, der just brød frem af Skyerne, oplyste hendes Ansigt, traadte denne et Skridt tilbage med et Udraab af Overraskelse.

„Nehala!" sagde han. — „Min Broder!" svarede den unge Pige. Han aabnede sine Arme og trykkede hende længe til sit Bryst.

„Du her," sagde han endelig, „som Sortføddernes Fange?"

„I tre Maaneskifter," lød Svaret.

„Og de have skaanet Dit Liv?"

„Jeg skulde have været en Høvdings Viv."

„Den store Aand har vaaget over os," bemærkede Broderen og omfavnede hende paany.

Der blev en dobbelt Glæde blandt Jægerne og de med dem forbundne Indianere, da man erfarede, at Soko ved et heldigt Sammentræf havde fundet sin Søster. Den øvrige Del af Natten blev anvendt til af Nehala at erfare Omstændighederne ved hendes Fangenskab; om Morgenen tidlig skred man til at dele Byttet.

Jægerne toge kun, hvad der tilhørte dem, og overlode alt det Øvrige til deres Forbundne; men da de vilde vise sig erkjendtlige mod Soko for den ny Tjeneste, han havde gjort dem, besluttede de enstemmig, at hans Søster skulde udstyres paa deres Bekostning. Som en Følge heraf tog man den smukkeste Hest og smykkede den med et Ridetøi der var besat med Perler og Bjælder; paa hver Side af Sadlen anbragtes store Lommer til at optage Fruentimmerpynt, og det Hele blev behængt med et smukt rødt Bomuldsdækken. Derpaa gik man over til Paaklædningen, og blandt de Gjenstande, man vilde have benyttet til Tuskhandel med de Vilde eller til at betale Jægerne med, valgtes en Hat med forskjelligtfarvede Fjer, en ulden Kjole, Halsbaand, Armbaand, en rød Kappe og Mokkasiner, der vare broderede med Guldtraad.

Det vilde være vanskeligt at udtrykke den unge Indianerindes Glæde ved Modtagelsen af disse Foræringer; Soko var ude af sig selv af Henrykkelse; han takkede Jægerne med et Barns Bevægelse, trykkede deres Hænder og svor paa, at han vilde gaa i Døden for dem.

Nehala gik bort for at flette sit Haar og prøve sin Stads; men da hun i Afreisens Øieblik viste sig i sin ny Dragt, udstødte Jægerne og Indianerne et beundrende Raab; i Ørkenen havde de aldrig truffet en saa ædel og yndig Skjønhed. David blev blændet af den.

„Din Søster ligner Himlens skjønneste Stjerne," sagde han til Soko, der smilede med Stolthed og svarede:

„Du seer kun Ansigtet; lær først hendes Hjerte at kjende, og Du vil finde hende langt smukkere."

IV.

Efter hvad der var foregaaet, kunde Pierre ikke tænke paa at blive i denne Egn. De flygtende Sortfødder vare vendte tilbage til deres Stamme og vilde upaatvivlelig komme igjen for at hævne sig; naar man reiste bort, udsatte man sig paa den anden Side for at træffe andre allerede besatte Jagtgebeter, og saaledes forspilde Udbyttet af Jagttiden. Pierre og hans Folk vidste ikke, hvad de skulde bestemme sig til, da Indianerhøvdingen, underrettet om deres Forlegenhed, foreslog at føre dem til en Dal, gjennemstrømmet af en nordlig Arm af Laxefloden, hvor de vare i Sikkerhed for deres Fiender, og hvor Jagten vilde være rigeligere end noget andet Sted.

„Mine Brødre, de hvide Ansigter," sagde Ulveøie, „ville der finde Hjorte i Overflødighed; Høiene ere rige paa Geder, og man behøver ikke at fjerne sig ret langt for at træffe paa Bøfler; Bæverne ere ligesaa talrige som Bladene paa Piletræerne om Foraaret."

Pierre lod sig lokke af denne Beskrivelse og indvilgede i at begive sig til dette Paradis for Jægere.

De kom derhen efter en lang, men ikke besværlig Marsch, og bleve ganske overraskede over, at den Vildes Løfter slet ikke vare overdrevne, men ganske overensstemmende med Sandheden.

Nu begyndte de Jagten, der faldt ud til stor Fordel for dem. Det er bekjendt, at Bæverne forene sig ved rindende Vande, hvoraf de ved fældede Træer danne Damme, i Midten af hvilke de bygge deres Hytter; disse danne et Slags Byer i Vandet, som Beboerne forsvare mod ethvert Anfald af andre Bævere. I Fældetiden, henimod Foraarets Begyndelse, forlader Hannen sin Hytte for at foretage sig en Lystreise. Den følger de Vandløb, den træffer paa sin Vei, afgnaver de unge Poppelskud, besøger Smaaøerne og følger Sletten et langt Stykke. Naar Sommeren nærmer sig, opgiver den sit Ungkarleliv, og idet den erindrer sig sine Pligter som Familiens Overhoved, vender den tilbage til sin Mage og sine Unger, for at føre dem an til at samle Vinterforraad. Paa den Tid tager ogsaa Jagten sin Begyndelse.

Den øvede Jæger kjender Bævernes Nærværelse af det letteste Spor, og om deres Boliger end ere nok saa godt skjulte under Piletræerne, skeer det sjældent, at han ikke opdager dem ved første Øiekast. Nu stiller han sin Snare to til tre Tommer uder Vandets Overflade, og gjør den med en Lænke fast ved en i Mudderet nedsænket Pæl. Derpaa tager han en lille Gren, hvis Bark er skrabet af, dypper den ene Ende i en vellugtende Blanding og gjør den anden fast i Indgangen til Snaren. Bæveren lokkes ved det lugtende Middel, svømmer derhen, og idet den griber Kvisten, der hæver sig op over Vandet, blive dens Fødder indviklede i Snaren; i sin Forskrækkelse dukker den under, men den til Pælen fastgjorte Snare holder den tilbage; den kommer igjen op, dukker paany under, kjæmper saaledes i nogen Tid og drukner tilsidst.

David blev af Soko veiledet til at kjende Sporene og stille Snarerne, saa at han snart ikke stod tilbage for sine Kammerater. De Floder, ved hvilke

de havde leiret sig, vare forresten rige paa Hytter, og Pierres Flok gjorde snart en udmærket Fangst; men Indianerne gjorde dem opmærksomme paa, at de skyndte sig for stærkt, og at Bæverne, gjorte kloge af Erfaringen, inden kort Tid vilde lære at undgaa Lokkemaden, hvilket ogsaa kort efter indtraf. Vildtfangerne opgave da at lade dem indtage Medicin, det egentlige Kunstudtryk, og nøiedes med at stille deres Snarer paa de mest besøgte Steder. Soko gjentog forgjæves, at hvis de udspændte deres Snarer flere Gange i Rad paa det samme Sted, vilde Bæverne undgaa dem; man hørte ikke paa ham. De første Dage gik Alt godt; men da hver Bæverfamilie havde mistet nogle Medlemmer, bleve de andre mere forsigtige; de opdagede Snarerne, der vare opstillede paa de Steder, hvor deres Kammerater vare blevne fangne, og undgik dem; ja de gjorde endnu mere, de rokkede ved Pælene og vælede dem; nogle løsnede endog Kjederne fra Staverne og slæbte dem hjem med sig, hvor de gravede dem ned i Dyndet.

Imidlertid havde David, understøttet af Soko, været langt heldigere, end han havde ventet, og hans Forraad af Pelsværk overgik de ældste Jægeres. Det Forhold, hvori han stod til Indianeren, havde givet ham Leilighed til at sande hans Beretning om Nehala, og han havde opdaget, at hendes Skjønhed i Virkeligheden var hendes mindste Fortrin. Ved bedre at lære den unge Pige at kjende, glemte man den for hendes Blidhed, Livlighed og kjærlige Sind. Da hun havde faaet at vide, hvad David havde gjort for Soko, søgte hun paa enhver Maade at vise den unge Hvide sin Erkjendtlighed, og sørgede ligesaagodt for ham som for sin Broder. David var altid i Nærheden af hende paa Marschen, for at vaage over hendes Bekvemmelighed og Sikkerhed. Han nærede en Hengivenhed for hende, hvormed forenede sig en Følelse af Agtelse og en Lyst til at hjælpe hende, der søgte at lægge sig for Dagen ved enhver Leilighed.

Den unge Indianerinde modtog disse Beviser paa Hengivenhed med beskeden, men synlig Glæde, og Soko lo ved sig selv uden at tale, som om Alt gik ganske efter hans Ønske.

Imidlertid vare Dage med godt Veir blevne sjældnere, og Vinteren begyndte at indfinde sig; Pierre ansaae det nu for at være paa Tiden at føre sin Afdeling til det af Kapitain Sablette bestemte Samlingssted.

Skindene bleve derfor omhyggeligt indpakkede og læssede paa Muldyrene; man tog Afsked med Høvdingen Ulveøie, med hvem den gamle Vildtfanger byttede Bøsse, hvilket var Tegn paa Venskab; derpaa styrede man sin Kurs henimod den hvide Kridtslette, hvor hele Selskabet skulde samles.

Men da de naaede Bjergene, fandt Pierre allerede Gjennemgangene spærrede af Sne, der havde optaarnet sig i en Høide af 20 Fod; man kunde ikke vove paa at reise der igjennem, uden Fare for at omkomme i Sneen. Efter flere unyttige Forsøg standsede Flokken i høi Grad urolig og forlegen. Enhver gav sin Mening tilkjende og foreslog Midler, der strax viste sig at være uudførlige. Soko alene tav stille med den de indianske Krigere eiendommelige Tilbageholdenhed. Endelig spurgte Pierre ham, om han ikke øinede nogen Udvei til at komme over Bjergene.

„Kunne mine hvide Brødre ikke," spurgte Indianeren, „først klattre over de lavere Høie og paa den Maade naa Bjergkjedens Top?"

„Det er ikke umuligt," svarede Pierre, „men naar vi saa ere deroppe, hvorledes skulle vi da komme ned?"

„Fører Skraaningen paa den anden Side ikke ned til Sletten?"

„Upaatvivlelig; men hvorledes bære vi os ad med vor Oppakning og vore Heste?"

„Min Broder veed sikkert, at denne Skraaning er ganske bedækket med frossen Sne?"

„Skulde det være en Lettelse mere?"

„Ja, hvis min Broder vil benytte en Slæde."

„En Slæde," gjentog Pierre forbavset; „har Du nogensinde seet den blive anvendt i lignende Tilfælde?"

„Ja!"

„Vil Du paatage Dig at føre os fra Toppen ned ad den anden Side?"

„Med Fornøielse!"

„Velan, fremad," raabte Pierre muntert; „thi Soko er ikke en Kanadier og lover kun, hvad han kan holde."

Troppen gav sig da til at klattre op ad Bjergene og leirede sig næste Dag paa Toppen af dem.

Soko udvalgte nu et Sted, hvor Bjergskraaningen var afdelt i flere Hoisletter, der dannede ligesom Etager over hverandre. En Slags Slæde blev dannet, man bandt et Muldyr dertil og lod det ved Hjælp af Reb glide ned paa den nærmeste Afsats; paa den Maade gik Slæden op og ned, indtil hele Reiseselskabet havde naaet den øverste Etage; dernæst kom man ligeledes ned paa den anden, saa paa den tredie og endelig til Sletten, som man havde opgivet Haabet om at naa.

Ved deres Ankomst fandt Jægerne allerede de forskjellige Afdelinger samlede, som feirede deres Forening om de saakaldte Ølkilder, hvilket Navn Eventyrerne havde givet Kridtslettens sprudlende Kilder. Det brusende Vand fyldte deres Tinbægere, og selv de ældste af dem sang af fuld Hals en Ballade, der var digtet til Ære for Ørkenens Øl.

Pierres og hans Afdelings Ankomst bragte Jægernes Glæde til det Høieste, og alle de tilbageblevne Herligheder, som Rum, Sukker og Skibstvebakker, sattes frem for at høitideligholde denne lykkelige Tilbagekomst.

Faa Dage efter indfandt sig Handelsselskabets Agenter, der efter gammel Skik bragte Munition, Vaaben, Levnetsmidler og en ny Ladning Kjøbmandsvarer. Snart ankom ogsaa de venskabeligt sindede Stammer, som vilde bytte deres Pelsværk bort for Glassmykker, Perler, Bøsser, Krudt og vævede Tøier; ligeledes de fri Vildtfangere med Udbyttet af deres Jagt.

Hele Sletten blev til et sandt Marked; Handelsbetjentene fornyede Forpligtelserne med Jægerne for næste Jagttid og opgjorde Regnskaberne for den nylig tilendebragte. Sablette havde bestemt sig til at føre en Del af sine Varer paa Bøffelskindsbaade ned ad Missouri; han foreslog David, hvis Redelighed og Klogskab han kjendte, at overtage Ledelsen af dette Tog, og lovede at medgive ham Folk, der vare vante til denne Seilads; dette var en nem Maade for Ramsay at komme tilbage til Franklin, hvor Selskabet havde tilsikkret ham en lille Ansættelse; derfor modtog han Tilbudet.

Da Soko hørte det, blev han først meget forundret, derpaa mørk og tankefuld, endelig tog han den unge Mand tilside og spurgte ham:

„Er min Broder bestemt paa at vende tilbage til det opdyrkede Land?"

„Det er nødvendigt; nu er det snart et Aar siden, jeg forlod min Moder."

„Vil min Broder ikke længes efter Noget af det, han efterlader paa Stepperne?"

„Jeg vil længes efter Dig, Soko, hvem jeg holder af."

Indianeren slog Øinene iveiret og saae stivt paa ham.

„Min Broder tale uden Omsvøb, vil han ikke erindre sig Nehala, naar han kommer tilbage til menneskelige Boliger?"

David rødmede.

„Det veed Du godt," mumlede han sagte; „Din Søster og min Moder ere dem, jeg elsker og agter mest i Verden; jeg vilde give den ene Halvdel af mit Liv for at kunne tilbringe den anden hos dem."

„Hvorfor bliver min Broder da ikke paa Sletten? Troer han ikke, at Nehala kan være en fri Vildtfangers Hustru?"

„Det troer jeg nok; men jeg har lovet min Moder at komme hjem, hun venter mig, trænger til mig, og selv med Opoffrelse af min egen Lykke vil jeg ikke svigte mit Løfte."

„Min Broder kan tage Nehala med sig."

„Ak Du kjender ikke Civilisationens Jammerligheder. I min lille Bestilling hos Handelsselskabet, vil jeg ikke være istand til at ernære Din Søster og min Moder. Her skaffer Steppen Eder Alt, hvad I trænger til, og det Øvrige lærer Vanen Eder at undvære. I ere altid rige nok til at vælge den til Hustru, I elske. Vi andre Hvide kunne ikke gifte os, fordi Hjertet tilskynder os dertil; vi maa iforveien have erhvervet os Midler nok til dermed at underholde To. At tage Nehala med for at lade hende dele de Lidelser og den Ydmygelse, der følger med Fattigdommen hos os, vilde ikke vidne om Kjærlighed, men om Ubetænksomhed og Egenkjærlighed. Jeg maa opfylde mine gamle Pligter, førend jeg paatager mig ny; først maa jeg huske paa min Moder, og da mit Arbeide og min Virksomhed kun kunne sikkre hendes Velbefindende, vilde enhver frivilligt overtagen Byrde være en daddelværdig Uforsigtighed. Jeg siger det med Bekymring, Soko; thi jeg reiser herfra med et tungt Hjerte og vil aldrig glemme Nehala; Din Søsters Billede vil altid følge mig, og idet jeg giver Afkald paa hende, opgiver jeg maaskee ethvert Haab om Lykke i Fremtiden; men de Hvide have en Religion, der viser dem Livet som en Prøvetid, ikke som en Glædesfest, og der lærer dem at gjøre det Gode, selv om de skulle lide derfor."

Disse sidste Ord havde David fremført med Taarer i Øinene og bevæget Stemme. Indianeren tøvede noget med at svare; med sænket Hoved og Armene korslagte over Brystet syntes han at tænke over den unge Mands Ord og at anstrenge sig for at forstaa deres Betydning; endelig hævede han Hovedet og sagde:

„Altsaa vilde min Broder være glad ved at tage Nehala med sig, hvis han var rig nok til at leve som de andre Hvide, uden Savn og Ringeagt?"

„Kan Du tvivle derom?"

„Godt," bemærkede Indianeren med fast Stemme og gik bort.

Samme Aften erfarede den unge Mand, at han havde forladt Leiren og begivet sig ud i Ørkenen.

Han spurgte Nehala om Aarsagen til hans Afreise, men hun var ganske uvidende derom; otte Dage gik hen, uden at han lod sig see; hans Søsters Uro var nærved at gaa over til Fortvivlelse, og David delte hendes Ængstelse, da Soko en Morgen indfandt sig i Leiren og udstødte sin Stammes Seirsskrig.

Saasnart han saae sin Søster og David, kaldte han paa dem.

„Min Broder tage fire Muldyr og følge mig," sagde han til den unge Jæger.

„Hvorfor det?" spurgte David.

„For at opsøge Nehalas Medgift."

„Hvad mener Du dermed?" udbrød den unge Pige.

„At her er det ikke Manden, der beriger sin udvalgte Hustrues Slægtninge, som ellers er Skik og Brug, men Slægtningene, der berige Manden. Men hurtigt; et Ophold kan faa det Hele til at gaa overstyr; gjør fire Muldyr istand!"

„Hvad har Du opdaget?"

„Et hemmeligt Oplag af Pelsværk, der tilhører Sortfødderne."

V.

David og Soko droge derpaa afsted med de fire Muldyr og kom tre Dage efter tilbage med en Ladning Bæverskind til en Værdi af flere tusinde Dollars. Indianeren solgte dem til Handelsselskabets Agenter og tvang David til at modtage Betalingen for dem.

„Min Broder vil dog ikke forhindre Nehalas Lykke,“ sagde han; „den unge Pige har en Hvids Hjerte; Livet i Ørkenen forekommer hende alt for raat; hendes Plads er i et hvidt Ansigts Hytte, og hun har valgt Din.“

Den unge Indianerinde bekræftede sin Broders Ord, og David havde ikke flere Indvendinger mod en Forening, der opfyldte hans høieste Ønske.

Imidlertid rykkede Aarstiden frem; Kompagniets Agenter havde endt deres Tuskhandel; man forberedte sig til at sende den bedste Del af Pelsværket ned ad Missouri, som man var bleven enig om, og man byggede dertil et Dusin Baade af Huder.

Disse Baade vare 18 Fod lange og 5 Fod brede og byggede af et let Træstillads, hvorover udspændtes 3 Bøffelskind; Sømmene, der forenede dem, bleve omhyggeligt indgnedne med Talg og Aske, og naar Baaden var ladet, stak den kun to Fod dybt; i hver af dem var der tre Mand.

Afreisens Øieblik kom, og David indskibede sig med Nehala. Soko, der havde ledsaget dem til Flodbredden, kunde ikke skille sig fra sin Søster. Efter en lang Omfavnelse satte han sig i Bunden af Baaden, strakte Haanden ud imod David og sagde med en Tone, hvis Alvor kun slet skjulte hans Bevægelse:

„Jeg beder min Broder om at gjøre hende lykkelig; hendes Hjerte er vant til at høre Andres Hjerte banke, hendes Haand til at trykke Andres Hænder. Min Broder vil maaskee finde, at hun er en fordringsfuld og stolt Kone; men Soko havde kun een Søster, og han har gjort sig selv til hendes Slave; jeg beder min Broder om at være overbærende med hendes Feil. Jeg veed, at de blege Ansigter behandle deres Kvinder og Børn godt, at de ikke forlange af dem, hvad der overstiger Deres Kræfter; derfor ønskede jeg, at Nehala skulde ægte en Hvid. Værer lykkelige, begge To; jeg bliver nu ene i Ørkenen.“

Her brød den unge Indianerinde ud i lydelig Hulken og strakte Armene ud mod Broderen.

„Hvorfor kan min Broder ikke følge med?“ spurgte David rørt; „kan han ikke som Nehala være lykkelig hos de blege Ansigter?“

Soko rystede paa Hovedet.

„En Kvindes Fædreland er der, hvor den Mand, hun har valgt, opholder sig; men en Indianers Fædreland er, hvor man jager Bøfler og skalperer Sortfødder. For at leve behøver Nehala kun min Broders Blik og Smil, Soko derimod Luften paa Stepperne.“

„Skulle vi da ikke mere sees?“

„Nei, denne Adskillelse er som Døden for os Alle.“

Da han saae de andre Baade gjøre sig færdige til at seile, tilføiede Indianeren hurtigt:

„Farvel, farvel, elsker altid hinanden!“

Nehala vilde styrte hen imod ham, men han stødte med Foden til Baaden, som strax gled afsted med Strømmen.

David greb i sine Arme den unge Pige, som udstødte fortvivlede Skrig, og forsøgte at berolige hende.

„Min Broder gjøre hende lykkelig!“ gjentog Soko langt borte.

Den unge Jæger vilde svare, men Bevægelsen hindrede ham deri; han kunde kun svare ved at lægge Haanden paa Nehalas Hoved.

I dette Øieblik vare alle Baadene komne midt ud i Floden og fjernede

sig hurtigt. Indianeren blev staaende paa samme Sted, saalænge man kunde øine ham; da endelig den sidste Baad var forsvunden bag Skovkanten, gik han langsomt bort, steg til Hest og red ind mellem Bjergene.

Imidlertid fortsatte den lille Flaade sin Reise ned ad Floden. Nehalas Sorg formildedes lidt efter lidt, og om end Davids Ømhed ikke fik hende til at glemme sin Broder, hjalp den hende dog idetmindste til bedre at finde sig i den uundgaaelige Skilsmisse.

Den Paapassenhed, en saadan Reise fordrede, og de utallige Farer, de vare udsatte for, forhindrede forresten baade hende og David i at hengive sig til denne Erindring. Der krævedes uafbrudt Aarvaagenhed og Behændighed for at undgaa Strømmehvirvler, Skjær, og Sandbanker. Fiendtlige Indianere gjorde begge Bredder usikkre, og vore Reisende havde Alt at frygte af deres Grumhed.

Den ottende Dag efter Afreisen bemærkede David, som var forud, henimod Aften en ved Bredden opstigende Røg. Han gjorde strax det aftalte Tegn til Baadene; disse seilede over til den modsatte Side og skjulte sig under Piletræerne. Derpaa listede de sig forsigtigt videre og bemærkede strax efter ved høire Side en Flok fiendtlige Indianere, der havde leiret sig.

David vilde benytte en Ø, der kunde skjule dem, og beredte sig til at slippe forbi ved at holde sig tæt til den venstre Bred, da han gjennem en Støvsky bemærkede omtrent 100 Ryttere af samme Stamme, hvilke droge frem paa denne Side.

Neppe havde han faaet Tid til at bringe Baadene ind mellem Buskene og Sivene ved Bredden, førend hele Rytterskaren kom ned til Floden.

De to Flokke havde opdaget hinanden og hilste hinanden med høie Skrig. Nogle af de Nysankomne dreve deres Heste ud i Missouri for at komme over til Leiren paa den modsatte Side og kom Baadene paa nogle Skridt nær uden at bemærke dem; de fleste leirede sig paa den venstre Bred, hvor de antændte en stor Ild.

Saaledes var David stillet imellem en dobbelt Ild, og befandt sig i en saameget større Fare, som han ikke kunde træde i Forbindelse med de andre Baade. Den indtrædende Nat formindskede ikke hans Forlegenhed; den mindste Larm kunde høres paa begge Bredder, den mindste Bevægelse opdages i den stjerneklare Nat. Ramsay besluttede at lade de Vilde begive sig til Ro.

Han oppebiede med Taalmodighed Midnat; da endelig den sidste Støi var ophørt, kom han med Forsigtighed frem af det Tilflugtsted, der hidtil havde skjult ham. I samme Øieblik lod en let Støi sig høre i nogen Afstand, og han bemærkede de andre Baade, der stille glede frem i Strømmen; de havde seet hans Bevægelse og vilde forene sig med ham.

Den lille Flaade var snart kommen paa Høiden af Øen, og saaledes udsat for begge Leirene. David var hele Tiden i Spidsen og saae uafbrudt fra den ene Side til den anden; han var lige ved at komme forbi den sidste Ild, da der pludselig hørtes et Skrig tæt ved ham. Han styrtede hen i Forenden af Baaden; en Indianer, der vilde svømme over Floden, var ligeved Stavnen og udstødte allerede et nyt Skrig om Hjælp, men fik ikke Tid til at fuldende det, idet David tog fat paa det Hoved, der viste sig ovenover Vandet, og fik det til at forsvinde.

Nu begyndte en stum og frygtelig Kamp; den Vilde kæmpede for at komme løs og holdt sig saa fast ved den unge Mands Arm, at han trak ham med sig.

„Slip ham,“ udbrød Pierre, der befandt sig i samme Baad.

„Nei,“ svarede David, „han vilde styrte os i Fordærvelse.“

Idet han fremførte disse Ord, gjorde Indianeren en sidste Anstrængelse. Baa-

den hældede stærkt til Siden og den unge Amerikaner forsvandt i Vandet. Nehala udstødte et Skrig og den anden Jæger standsede Baaden.

Vandets Bevægelse angav det Sted, hvor David nylig var forsvunden, og beviste, at Kampen fortsattes under Overfladen. Pludselig hævedes Indianerens to Arme for strax at synke igjen, og et Hoved kom tilsyne.

„David!" udbrød den næsten halvdøde Nehala.

„Her er jeg!" lød den unge Mands Stemme.

„Og den Vilde?" spurgte Pierre.

„Hos Fiskene!" var Svaret.

De to Vildtfangere hjalp ham op i Baaden, hvor den unge Indianerinde kastede sig i hans Arme.

„Lader os hurtig komme ud i Strømmen," bemærkede den unge Mand; „man maa allerede være underrettet om vor Nærværelse i Leiren."

Paa Strandbredden hørte man virkelig en dump Larm og nogle Skygger reiste sig op; men det varede kun et Øieblik, og Alt blev strax stille igjen.

Natten gik hen uden nogen ny Hændelse, og næste Morgen landede den lille Flaade ved Foden af Fortet Cass, det første, der er opført ved Missouri.

Nu vare de største Hindringer overvundne, og den øvrige Del af Reisen frembød ingen Vanskeligheder.

Læseren har udentvivl ikke glemt det første Kapitel, i hvilket vi fremstillede Jonathan og David talende sammen i en af Byen Franklins Gader, og beredende sig den Ene til et virksomt, den Anden til et uvirksomt Liv.

Efter et Aars Forløb stode de to Venner paa samme Sted, men i helt forskjellige Stillinger og med ganske forskjellige Tanker.

Alle Davids Træk aandede Lykke og Rolighed, medens Jonathan, der stod med korslagte Arme og sænket Hoved, syntes henfalden til mørk Fortvivlelse.

„Din stakkels Tantes Sygdom har altsaa nødt hende til at lukke Boutiken?" sagde Ramsay, idet han fortsatte den begyndte Samtale.

„Og efter hvad jeg kan regne, er Alt gaaet til Kreditorerne," tilføiede Jonathan, „saa at vi nu ere uden Hjælpekilder."

„Kan Du ikke arbeide?" spurgte David.

„Hvorpaa?" svarede Jonathan ærgerligt; „er jeg i en Stilling? Du taler i Ro og Mag om Andres Elendighed, fordi Du har en Ansættelse og Penge anbragte hos Handelsselskabet. Du mangler ikke Noget; Din Moder er lykkelig; Du har ægtet den skjønneste Indianerinde, man nogensinde har seet; Alle agte Dig, Alt lykkes for Dig."

„Det er sandt, at jeg skylder Gud Meget," svarede Daved blidt, „men jeg har idetmindste handlet saaledes, at man ikke kan bebreide mig denne Lykke. Den heldige Stilling, jeg indtager, har jeg erhvervet mig; Nehala er min, fordi jeg har opfyldt mine Pligter som Menneske imod hendes Broder, og er min Moder lykkelig, er det, fordi jeg altid har sat hendes Lykke over min. Tro mig, Jonathan, Virksomhed og Menneskekjærlighed ere de bedste Veie."

„Maa jeg være fri for Dine Prædikener!" udbrød den unge Mand.

„Jeg har tilbudt Dig min Hjælp."

„Behold den for Dig selv," svarede Jonathan mørkt, „jeg vil ikke have Noget af Dig."

Med disse Ord forlod han hurtigt Ramsay, og samme Aften fik man at vide, at han havde forladt Byen og sin fattige syge Tante.

Saasnart David erfarede dette, ilede han hen til den gamle Kone. „Min Moder trænger til Selskab af en jevnaldrende Veninde," sagde han til hende; „kom og lev hos hende, og De skal i mig finde en Søn."

L. Levins Bogtrykkeri.

Illustreret Folkeblad 1856. Nr. 26.

Napoleon i Ægypten.

(Sluttet.)

I Begyndelsen af Februar Maaned brød Bonaparte op til Syrien, for at standse de ved Englændernes Medvirken fremmede Foretagender, hvormed han truedes af den tyrkiske Gouverneur i Acre — der under Navnet Djezzar-Pascha har opnaaet en ufortjent Berømmelse — og ved dette Lands Erobring fuldstændiggjøre og sikkre Ægyptens Besiddelse. Efter at have erobret El-Arisch, Gaza og Jaffa, rykkede han for Fæstningen Saint Jean d'Acre, som ligger ved Foden af Bjerget Carmel. Jordan og Tabor, ved hvilket Bjerg 25,000 Bjergboere fra Naplusa bleve totalt slaaede af 6000 Franskmænd under Bonaparte og Klebers Anførsel, bleve efter fem Aarhundreders Forløb igjen Scenen for Occidentens Krigsbedrifter; men Beleiringen for St. Jean d'Acre strandede paa den Bistand, den europæiske Tapperhed og Krigskunst ydede den tyrkiske Uvidenhed: Englænderen Sir Sidney Smith og de franske Emigranter Philippeaux og Trommelin ledede Fæstningens Forsvar med Bonapartes eget Beleiringsskyts, som skulde transporteres tilsøes og var bragt op af Englænderne.

Angaaende Beleiringen hidsætte vi følgende Anekdote:

Otte Dage efterat den franske Armee havde begyndt Beleiringen, fremtraadte for Bonaparte en Sergeant, som meddelte ham, at den Post, til hvilken han hørte, og som var den længst fremrykkede, ved følgende List allerede havde mistet tyve af sine bedste Folk. Der viste sig daglig i Nærheden af denne Posts yderste Skildvagter en ægyptisk Rytter, en Mameluk, som ved en eiendommelig Manøver forstod at tilegne sig Skildvagtens Hoved. Han vakte nemlig dennes Opmærksomhed ved de Spring og Kaprioler, han gjorde med sin Hest, og ved de Pistolskud, han paa Maa og Faa affyrede, men holdt sig derhos stedse omhyggelig udenfor Geværskuds Distance. Dette drev han saa længe, indtil den opirrede Skildvagt ogsaa paa sin Side løsnede et Skud, som naturligvis ikke traf ham; men nu styrtede Rytteren løs paa sin Fiende, førend denne fik Tid til at flygte eller til at lade paany, og affyrede sin Pistol; efterat han dernæst havde afskaaret hans Hoved og hængt det ved sin Sadelknap, jog han afsted med sit Bytte. Bonaparte grundede et Øieblik, og skrev derpaa en Seddel til Lieutenant Monot, Chefen for Posten, hvori han lovede Den, som ryddede denne Hovedafskærer af Veien, at han skulde avancere en Grad. Endnu samme Aften traf Turen til at besætte Posten en endnu meget uerfaren Soldat fra Champagne; hans Kammerater, som kjendte hans ringe Behjertethed, anbefalede ham at gjøre sit Testament. Den gode Champagner var nærmere ved at græde end ved at lee; imidlertid gjorde han sig reisefærdig, da Lieutenanten traadte hen til ham og befriede ham fra hans Angst. „Græd ikke, Tossehoved," sagde han, „jeg vil gaa i Dit Sted. Giv mig derfor Din Uniform, og tag min i Stedet." Alle vare forbavsede over dette Tilbud, og søgte at afholde Lieutenanten derfra; men han blev ved sin

Beslutning, og lod sig desuden af Soldaterne give det Løfte, at de ikke maatte røbe hans Handling til Nogen, hvem det endogsaa var. Derpaa tog han to Geværer, et i hver Haand, og gik til Posten, hvor han lagde det ene Gevær paa Jorden, medens han gik op og ned med det andet i Armen. En halv Time var saaledes hengaaet, da Mamelukken lod sig see i det Fjerne og begyndte sin sædvanlige Manøver. Men vor Lieutenant var bedre forberedt end de tidligere Skildvagter; ogsaa han skød efter ham, uden at træffe ham, men imedens Mameluken jog ind paa ham, og var i Begreb med at affyre en Pistol, havde Lieutenanten hurtigt taget sit andet Gevær op fra Jorden, og strakte dermed Modstanderen død i Sandet. Strax derpaa kom Sergeanten med nogle Folk til. Lieutenanten blev med Jubel ført tilbage til Leiren, efterat man havde berøvet Mamelukken hans kostbare Rustning. Sit Forsæt, at iagttage den strengeste Hemmelighed med Hensyn til sin Daad, forblev den brave Lieutenant tro, dels af høimodig Selvfornegtelse, dels af sand Agtelse for den militaire Disciplin, som ikke tillader nogen Postkommandeur at staa Skildvagt. Bonaparte blev underrettet om Mamelukkens Død. Istedetfor altsaa selv at gjøre Fordring paa den belovede Gradforhøielse, lod den brave Lieutenant Soldaten fra Champagne, med hvem han havde byttet Rolle, udnævne til Korporal."

Efter flere forgjæves Storme og bestemt ved den i Leiren rasende Pest og ved betænkelige Efterretninger fra Ægypten, førte Bonaparte Hæren, som havde mistet henved 4000 Mand, tilbage igjennem den syriske Ørk. Den 14de Juni holdt han sit Indtog i Cairo, og den 25de Juli slog han en tyrkisk Armee paa 18,000 Mand, der under Anførsel af Mustapha, Pascha af Rumelien, var landet ved Abukir, saa totalt, at kun 3000 Mand bleve tilbage af den. Levningerne blev nogle Dage efter tagne tilfange i Fortet Abukir, som Tyrkerne i Forveien havde bemægtiget sig. Ved denne Leilighed var det, at Kleber, der ankom, efterat Tyrkerne vare tilintetgjorte, greb Bonaparte om Livet og i en begeistret Tone sagde til ham: „General, De er stor som Verden!" Under det Paaskud, at ville underhandle om disse Fangers Udvexling, sendte Bonaparte en Parlamentair til den tyrkiske Flaade, egentlig for at skaffe sig Efterretninger om, hvad der foregik i Europa; thi ingen af Direktoriets eller hans Brødres Depescher vare komne ham tilhænde. Parlamentairen blev anholdt af Sidney Smith, som, da han fik at vide, at Bonaparte var aldeles uvidende om Begivenhederne i Europa, gjorde sig en skadefro Fornøielse af at give ham en Pakke Aviser med til Generalen, som tilbragte en hel Nat med at gjennemløbe dem. Da han var overbevist om, at Ægypten ogsaa uden ham kunde forsvares imod de jammerlige tyrkiske Krigsmidler og deres slet anførte Armeer, besluttede han øieblikkelig at vende tilbage til Frankrig, for der at overtage den store Rolle, til hvilken, som hans rigtige Blik erkjendte, Fædrelandets Fare og Direktoriets uundgaaelige Fald kaldte ham. Hans Fiender have senere fremstillet denne hans Beslutning fra det Synspunkt, at det var en feig Flugt og en egenmægtig strafværdig Fratrædelse; men Aarsag til Flugt har han aldrig havt mindre end dengang, da den hurtige Tilintetgjørelse af en længe frygtet Fiende paa det Fuldkomneste beroligede ham med Hensyn til de Hærmasser, Storveziren paa den Tid var ifærd med at samle i Syrien; og det Egenmægtige i hans Afreise faaer et andet Udseende ved den uindskrænkede Fuldmagt, han efter hvad han paastaaer, har været i Besiddelse af. I ethvert Tilfælde er det urigtigt for et Forhold, som det

Generalen stod i til den faldefærdige Republik, at ville tage til Maalestok de snevre Lydighedens Grændser, hvis Jagttagelse en fast begrundet Regjering gjør sine Generaler til Pligt.

Det blev, endnu førend Bonaparte selv havde ventet det, gjort ham lettere at udføre den Beslutning, han havde taget, idet Sir Sidney Smith, som kommanderede den engelske Eskadre ved den ægyptiske Kyst og, fordi han stolede paa et heldigt Udfald af den tyrkiske Landgang, ikke havde provianteret sig tilstrækkeligt, nu maatte seile til Cypern, for at afhjælpe denne Mangel. Paa Efterretningen herom forlod Bonaparte den 18de August, under det Paaskud at ville inspicere Delta, Cairo, hvor han havde begivet sig hen efter Slaget ved Abukir, og drog sig ledsaget af Berthier, Lannes, Murat, Marmont, Bessieres, Andreossi, Berthollet, Monge, Arnaud og flere Officierer til Alexandrien, hvor han paa et assides liggende Sted paa Kysten forefandt nogle Baade, der satte ham ud til Fregatterne „Muiron" og „Carrere", som Admiral Ganteaume havde gjort færdige og holdt seilklare, for, som det foregaves, at bringe Berthier til Europa. Den dybeste Hemmelighed blev iagttaget med Hensyn til deres egentlige Bestemmelse; thi det vilde rigtignok have været vanskeligt at faa Tropperne til at fatte det høiere politiske Øiemed for hans Afreise og forhindre Udbruddet af en farlig Utilfredshed, naar de saae ham seile bort, til hvis Navn og Lykkestjerne de havde sat hele deres Tillid. Først da han om Natten til den 22de August gik ombord, udstedte han en kort Bekjendtgjørelse til Armeen af det Indhold, at han maatte forlade den, dog kun for en Tid, og at den General, som efter ham overtog Kommandoen, besad hans og Regjeringens fulde Tillid. Det var Kleber, han havde udseet til sin Efterfølger, og selv han fik først sin Bestemmelse at vide ved en Skrivelse af 23de August, der indeholdt hans Instrux og det Løfte, at han med det Første skulde faa Forstærkning. Middelhavet var fuldt af engelske Krydsere, men ogsaa denne Gang undgik Bonapartes Eskadre dem ligesom ved en høiere Styrelse, maaskee fordi Ganteaume holdt sig saa nær ved Kysten, at de større Krigsskibe ikke kunde møde ham. I Farvandet ved Corsica, hvor han i flere Dage blev opholdt af Modvind, og hvor der især var mange fiendtlige Krydsere, stod hans Lykke paa den farligste Spidse; men ogsaa denne Gang viste den sig tro. Bonaparte blev nogle Dage i Ajaccio, hans Fødeby, og naaede derfra den 9de Oktober 1799 Havnen ved Frejus i Provence. Uden at tage Hensyn til de ellers saa ubønhørlige Quarantainebestemmelser, gik han i Land, og samme Dags Aften var han med Berthier paa Veien til Paris. Formedelst den Frygt, Krigens betænkelige Stilling og det Indfald, man i næste Felttog kunde vente af Østerrigerne, havde fremkaldt, blev den længe savnede Feltherre, som man ansaa for uovervindelig, overalt modtagen med den største Begeistring. „Da Efterretningen udbredte sig om hans Reise, fyldtes Landeveiene med Tilskuere, der ringedes med Klokkerne i Landsbyerne og Stæderne, Fanerne vaiede fra Taarnene, og om Natten flammede Blus fra Høiene. Det var ikke en Borger, ikke en seirrig Feltherre, der vendte tilbage til sit Fædreland; det var en Hersker, som kom hjem til sit Rige." Det fortæller han selv, og man kan ikke tvivle derom; thi efter et ni Aars republikansk Liv kunde Folket vel længes efter en Monark. Men denne rigtige Følelse var hos de Fleste langt fra at kunne aflægge Regnskab om sig selv, langt fra at ville nævne sig ved sit rette Navn. Den revolutionaire Overtro havde gjort Tronen til et spøgelseagtigt Skrækkebillede for en stor Del af Nationen, og efter alle de Skuffelser

og Plager, man hidtil havde oplevet, forestod endnu den sidste og største, at den eneste for Frankrig passende Forfatning ikke skulde indtræde i Livet under den milde Form af et christeligt retmæssigt Monarki, men under den mørke Skikkelse af en gammelromersk Magistratur eller et Diktatur.

Kleber, der af Bonaparte var bleven indsat til Overstkommanderende i Ægypten, var imidlertid bleven urolig over de Efterretninger, der indløb fra Europa, og havde opgivet alt Haab om Understøttelse. Med Storveziren og den engelske Kommodore Sir Sidney Smith havde han afsluttet en Traktat i El-Arasch, om at rømme Ægypten, imod at den franske Armee drog bort med al militair Honneur, med Vaaben og Bagage, og kunde lande hvor den vilde paa Fastlandet, for strax at yde Republiken Hjælp; men da den i Middelhavet kommanderende engelske Admiral Keith, efter det engelske Kabinets Ordre, ikke vilde ratificere Traktaten uden paa den Betingelse, at den franske Armee skulde være krigsfangen, blev Kleber yderst opbragt over denne nedværdigende Fordring, bekjendtgjorde Admiral Keiths Brev for Armeen og tilføiede blot de faa Ord: „Soldater! Paa saadanne Uforskammenheder svarer man kun med Seire; bereder Eder til Kamp!" Endskjøndt Storveziren allerede havde besat flere faste Punkter, angreb Kleber — han var imidlertid bleven underrettet om Begivenhederne den 8de Brumaire — med kun 10,000 Mand den henved 80,000 Mand stærke tyrkiske Hær ved Landsbyen El Matarieh, i Nærheden af det gamle Heliopolis' Ruiner, slog den totalt (20de Marts 1800), tilbageerobrede Cairo og underkastede sig paany hele Ægypten. Selv den af Bonaparte ubetvungne Murad Bey sluttede nu Fred med ham og forpligtede sig til at hjælpe ham med Tropper og Penge. Men den 14de Juni, paa Marengodagen, blev Kleber, da han spaserede paa Terrassen i sin Have, snigmyrdet af en ung Muhamedaner, Suleiman fra Aleppo, der ved denne Handling troede at have fundet den sikkreste Vei til Paradis. General Menou, som overtog Kommandoen, var, hvad allerede hans formelige Overgang til Islam vidner om, et forskruet Menneske, hvis urigtige Forholdsregler kom den engelske Armee til Gode, som i Begyndelsen af Marts Maaned 1801 landede ved Abukir. Den seirede den 21de Marts i Nærheden af Alexandrien, men mistede 2000 Mand og sin Feltherre Abercrombie. Menou holdt sig, selv efterat Cairo var blevet erobret i Juni Maaned, i Alexandrien til langt ind i August, og da han tilsidst kapitulerede (2den September), skete det paa den Betingelse, at hans Tropper, uden at være Krigsfanger, skulde med Vaaben og Bagage føres paa engelske Skibe tilbage til Frankrig. Antallet af de hjemvendende Franskmænd beløb sig til henved 24,000 Mand, hvilket, hvis denne Angivelse er rigtig, aflagde et vægtigt Vidnesbyrd enten for det ægyptiske Klimas Sundhed eller for de europæiske Krigeres større Livskraft. Hele Tabet i Aarene 1800 og 1801, efter Bonapartes Afreise, havde beløbet sig til 4000 Mand. England undte imidlertid gjerne sin Fiende denne Trøst, da det var blevet befriet fra den Frygt, den franske Koloni i Ægypten havde sat det i med Hensyn til dets Herredømme i Ostindien. Dette storartede Foretagende, af hvilket de, der hyldede Bonapartes Genius, ventede sig hele Orientens Gienfødelse, forsvandt saaledes sporløst, med Undtagelse af det Udbytte, Oldgranskere og Kunstnere vandt iblandt Ruinerne af Kurnu, Luxor, Medinat-Abu og Karnac, nemlig Undersøgelsen af den anskuelige Fremstilling af disse oprindelige Punkter for den gamle ægyptiske Herlighed.

Billeder af Naturens Liv.

4. Dyrenes Omsorg for deres Yngel.

Næst efter den Naturdrift hos Dyrene, der gaaer ud paa at skaffe Næring tilveie, er ingen saa almindelig som den, hvis Formaal det er at opholde Yngelen. Paa de lavere Trin i Dyreverdenen indskrænker denne instinktmæssige Omsorg sig mest til at opsøge et passende Sted for Æggene, hvor Ungerne, naar de komme frem, strax kunne finde det Nødvendige til Livets Ophold. Paa denne Maade sørges der for Afkommet af de fleste Insekter, der aldrig opleve deres Ungers Fødsel og aldrig have seet deres Forældre, fordi deres Liv er forbi, naar der er sørget for Forplantningen af Slægten. Deres Æg lægge de dels paa Steder, hvor Ungerne let kunne udruges af Solens Varme eller hvor de efter deres Fødsel med Lethed finde Materialet til deres Bygninger, dels i de forraadnede eller endnu levende Legemer af andre Dyr, forat Yngelen strax kan finde det Opholdssted og den Næring, der passe for den, dels omgive de Æggene med et varmt Spind, for at beskytte dem mod Vinterkulden. Kun hos nogle Insekter, der føre et vidunderligt Samfundsliv, f. Ex. Bier og Myrer, finde vi denne Omhu udstrakt til de allerede udkrøbne Unger, saalænge deres Larve- og Puppetilstand varer. Her see vi Arbeiderne paa det Omhyggeligste beskjæftigede med at sørge for Æggene, men ogsaa med at opklække Larverne og bevare Pupperne.

Hos Fiskene og Amphibierne staaer denne Drift ikke paa noget synderligt høit Trin, og der findes kun sparsomme Spor til Omsorg for Afkommet efter Fødselen. Hunnerne anbringe deres Æg paa passende Steder og bekymre sig i Regelen ikke videre derom. Mærkeligt er det, at Hannerne blandt Fiskene vise større Iver for at bevare Æggene, da de ofte vogte dem hele Uger og modigt forsvare dem mod Fiender.

Fuglenes Liv begynder allerede at udfolde sig paa en langt friere og mere aandelig Maade, og navnlig træffe vi hos dem paa de første Spor til et Familieliv, der ofte er ledsaget af meget overraskende Træk. De fleste Fugle bygge med øm Omhyggelighed en varm Rede for deres tilkommende Yngel og udruge deres Æg med mønsterværdig Udholdenhed. Blive Ungerne i Reden, til de kunne flyve, ere de Gamle utrættelige i at bringe dem Føde; kunne Ungerne strax løbe omkring, naar de komme ud af Æggene, føre de dem ved Lokketoner til passende Næring og veilede dem til i Fremtiden selv at finde deres Føde. Men hos mange Fugle strækker Forældrenes Undervisning sig endnu videre end til Opsøgning af den daglige Næring; mange veilede ogsaa deres Unger i de Kunster, der senere ere dem nødvendige til deres Livsophold. Alker, Lommer og andre Søfugle udruge deres Æg paa de utilgjængelige Klipper og Skjær ved Nordsøen. Naar Ungerne ere omtrent en Maaned gamle, styrte de sig ned i Havet; de bekymrede Gamle følge ængstelige efter og prøve deres Færdighed i at svømme og dykke under. Disse Øvelser blive fortsatte saalænge, indtil Ungerne have gjort de behørige Fremskridt. Storkene, hos hvilke vi vel overhovedet kunne iagttage det mest udviklede Familieliv blandt Fuglene, undervise deres Unger med stor Dygtighed og Taalmodighed. Først komme Øvelserne til Fods, der blive foretagne i Reden eller paa Rygningen af Huset. Den eiendommelige Styltegang, at staa paa eet Ben, Halsens Dreining, Vingernes Stilling, Alt dette koster mangen en Læretime, og de, der ere meget ubehændige, paadrage sig Revselser af Forældrene, hvilke disse tildele dem med Næbet. Idet de derpaa i smaa Kredse

flyve omkring Reden, vise de dem de nødvendige Bevægelser med Vingerne, og hermed vedblive de saa længe, indtil deres Børn kunne gjøre dem det efter. Fra Trin til Trin maa de derpaa gjennemgaa de vanskelige Øvelser, indtil de kunne følge med Forældrene ned paa Jorden og tage Del i Jagten.

Lignende Exempler findes endnu hyppigere iblandt Pattedyrene, hos hvilke de aandelige Anlæg ogsaa udfolde og yttre sig friere, paa Grund af de mere udviklede Sandser. Selv de, der ganske ere henviste til Vandet, som deres Opholdssted, staa heri ikke tilbage for Landpattedyrene. Hvalfiskene vise sig i en meget høi Grad modtagelige for Kjærlighed til deres Mage og deres Børn. De leve parvis, oplære deres Unger med stor Omhyggelighed og forsvare dem mod Angreb med opoffrende Mod. Er Ungen saaret, er Moderen den behjælpelig med at flygte, tager den under sine Luffer og forlader den ikke selv i den mest truende Fare. Ogsaa hos Marsvinene vise sig de tydeligste Spor til et Familieliv. Hannen og Hunnen holde trolig sammen, lære Ungerne at svømme, lege og spøge med dem. Bjørnene give overraskende Beviser paa Kjærlighed til deres Unger og paa Oplærelse af deres Afkom. Paa de Vandringer, som Isbjørnene undertiden foretage sig gjennem Havet og over Isen, maa Hunnerne bære de spæde Unger i Munden. Forsømme de denne Pligt, blive de ofte haardt straffede af Hannerne og med Heftighed slyngede mod Klipperne, saa at de blive liggende ganske bedøvede. Ere de igjen komne til sig selv, krybe de ydmygt hen til den vrede Mages Fødder for at formilde ham. Denne gaaer brummende omkring med rullende Øine og kaster Hovedet fra den ene Side til den anden, indtil Vreden giver Plads for mildere Følelser.

Landbjørnehunnen føder i Almindelighed to Unger, en Han og en Hun, og det allerede i Januar og Februar Maaned. Hun passer omhyggeligt paa dem, at ikke den gamle Hanbjørn skal komme til dem, da denne ikke sjeldent æder dem op, og hun driver ham bort med kraftige Slag, naar han prøver paa at nærme sig til dem. Hele Sommeren igjennem maa Ungerne følge Moderen overalt, hun fører dem paa Jagt og viser dem, hvorledes de i Fare kunne redde sig ved at klattre op i Træerne. Om Efteraaret lader hun den unge Hunbjørn skjøtte sig selv, og beholder blot den unge Han hos sig, der næste Aar maa hjælpe hende med at passe de ny Unger. Han maa bære de smaa Sødskende igjennem rindende Vande, Sumpe eller andre besværlige Steder, søge Foder til dem og yde dem alleslags andre Tjenester. Viser han sig engang imellem forsømmelig i sin Tjeneste, revser Moderen ham alvorligt. I Rusland og Sibirien kaldes derfor den eetaarige Han „Pestum", hvilket betyder Barnepige.

Det er bekjendt nok, hvorledes Katten veileder sine Unger til at fange Mus. En Mus, der er saa ulykkelig at blive fangen levende, er det Offer, med hvilket Killingerne anstille deres første ubehændige Øvelser. Mange Gange bliver den sluppen løs af den gamle Kat og igjen fangen, indtil Ungerne lære at gjøre det rette Spring for at faa fat paa den.

Saaledes aabenbarer Bevarelsens Grundsætning, den mægtige Drift til Slægtens Opholdelse, sig i Dyreriget stedse mere frit og aandeligt, indtil den paa de høiere Trin allerede antager Skikkelse af sand opoffrende Kjærlighed.

Kænguruhen.

Kænguruhen.

(Hermed et Lithographi.)

Kænguruhen hører til de plante-ædende Pungdyr, er det største indenlandske Dyr paa Nyholland og er omtrent saa stort som et Faar; Bagkroppen meget tyk, Forkroppen meget tynd; staaende paa de overordentlig lange Bagben, er den mandshøi, og Skindet er næsten graat. Den har en meget stærk Hale, som tjener den til femte Ben; Forbenene ere meget smaa, og man seer den derfor sjelden gaa paa fire. Dens Gang er fordetmeste springende paa Bagbenene, hvorved den bliver understøttet af Halen. Den kan springe 18 til 20 Fod i Længden, og over Buske paa 6 til 8 Fods Høide, sætter den med en saadan Lethed, at ingen Hund kan gjøre den det efter.

Paa Nyholland bliver der meget hyppigt jaget efter den, uagtet Kjødet dog ikke er velsmagende, men dog spiseligt; Skinnet er godt. Den veed at forsvare sig udmærket mod Hundene, idet den opriver Bugen med de skarpe Bagkløer, og bider med Tænderne godt om sig; med Halen kan den brække et Ben eller en Arm. Ikke sjelden flygter Kænguruhen, forfulgt af Hundene, ud i Vandet saa langt, at den endnu kan staa, imedens Hundene maa svømme, og da griber den dem med Forbenene og drukner dem. Naar den bliver fangen ung, lader den sig tæmme. Hunnen bringer 4 til 5 Unger til Verden, og fostrer dem med stor Omhyggelighed, og ved hver Fare lader den dem smutte ind i Pungen. Ungerne ere i Begyndelsen meget smaa, neppe saa store, som en Mus, og Moderen beholder dem omtrent 3/4 Aar hos sig. Kænguruher ere hyppigt bragt levende til Europa.

Sparekassebogen.

(Af Berthold Auerbach.)

„Vistnok", sagde Smedemester Verner, „vistnok skeer der ikke mere Undere i vore Dage; men mangen Gang staaer man dog ved Randen af en Afgrund og drages bort derfra af en Haand, der har mere Magt end et Menneskes Arm, og naar man saa faaer Tid til ret at tænke sig om, forekommer det dog En som et Under. Det sortner endnu for mine Øine, naar jeg tænker paa, hvad der kunde være blevet af mig, hvis ikke den Hellig Aand, der virker i ethvert godt Menneske, havde grebet mig, og hvis der ikke endnu havde været Noget hos mig, den kunde faa fat i."

„Ja, Nabo Væver, Eders jaqvardske Væverstole ere kunstige nok, og endnu forstaaer jeg ikke, hvorledes Bunden og Mønsteret blive til paa samme Tid; men Verdens store Væverstol, paa hvilken saadant et menneskeligt Levnetsløb kun er en eneste Traad, er endnu kunstigere sammensat, endnu vanskeligere at finde rede i, og naar man rigtig seer paa saadan en menneskelig Livstraad, bliver man vaer, hvad jeg for nylig i et Forstørrelsesglas har seet paa en virkelig Spindevævstraad, at den er spunden sammen af flere andre Traade. Jeg vil fortælle Eder, hvorledes min Traad er bleven spunden, og hvorledes der nær var bleven en stor Knude paa den, eller den nær var gaaet helt istykker.

I veed, at jeg er voxet op som et Vaisenhusbarn og Ingen havde at holde mig til i Verden. Jeg var et ungt, lystigt Blod, da jeg var Svend hos Oldermanden for Smedelauget. Mesteren — I har jo nok kjendt ham — var en stille alvorlig Mand, der ikke gjorde megen Snak om en Ubetydelighed; men derfor var det ogsaa saa

meget vigtigere, naar han blot nikkede, eller engang imellem talte et Par Ord til En. Da han betalte mig min første Ugeløn, sagde han: „Peter, Du kan godt nøies med det Halve; det Øvrige beholder jeg og lægger det sammen, indtil vi kunne sætte det i Sparekassen.“ Og saaledes skete det ogsaa. Naar Mesteren sagde Noget, havde Ingen Mod til at gjøre Indvendinger.

Palmesøndag før Kirketid gik han med mig hen til Sparekassen. Mit Navn blev indført i en stor Bog og jeg fik en lille Bog, hvori mit Navn igjen stod skrevet med kjønne Bogstaver, og paa det andet Blad Beløbet af mine sammensparede Skillinger. Det var syv Daler. Den lille Bog, der var indbundeu i glat graasprængt Papir, var saa behagelig at føle paa og Bladene sluttede saa tæt sammen, at jeg ikke kan sige, hvor kjær den var mig. Saaledes yttrede sig min første barnlige Glæde over at have lagt Noget tilside for mig selv, og der gives vist ingen lykkeligere Følelse, end første Gang at kunne sige til sig selv: „Du har og er endnu noget Mere, end hvad der saadan gaaer synlig omkring; Dig tilhører endnu Noget, som man ikke kan see paa Dig og som Du selv har erhvervet Dig.“

Jeg tog bestandig igjen min Bog frem, og paa Veien til Kirken læste jeg vist hundrede Gange mit Navn og min Kapital, og det forekom mig besynderligt, at Navnet derinde var mit, at jeg hed Peter Verner, at Tallet syv Daler betydede det og det, og at det var mig og at det Altsammen tilhørte mig, og ligemed Eet gik det op for mig, hvor det dog er forunderligt, at det ene Menneske giver det andet sin Eiendom for noget Skrevet, og han gjemmer det for ham og giver ham det igjen og ovenikjøbet endnu Mere til. Det var mig, som om jeg først nu var kommen til Verden og første Gang saae, hvorledes det Hele hang sammen.

Aldrig har nogen Foraarstid været glædeligere for mig end i det Aar 46, der ogsaa var et godt Viinaar. Naar jeg saae, hvorledes Alt derude spirede og voxede saa hurtigt, saa faldt den Tanke mig altid igjen ind: „Du har ogsaa en Ager, om end Ingen seer den, og paa den voxer ogsaa Noget, og din Ager er — din Sparekassebog.“

Jeg var saa inderlig fornøiet, at jeg ophørte at ryge Tobak. Der var faret en sand Besparelsesaand ind i mig, og jeg havde hverken Rist eller Ro, førend jeg igjen havde noget Klækkeligt samlet, og Dagen før Jakobsdag bar jeg igjen en rund Sum hen til Finantsraad Menninger, der af Menneskekjærlighed bestyrede Sparekassen; han ønskede mig til Lykke og indførte det Modtagne med de Ord: „Modtaget idag fem Daler.“

Men hvor underligt! Da jeg læste det andet Indskud, var min Glæde ikke nær saa stor som første Gang. „Det gaaer dog langsomt,“ tænkte jeg hemmeligt, „der skal gaa lang Tid, inden det bliver til noget Ordentligt“ —, men jeg fik Tanken bragt til Tavshed og var igjen lystig og veltilmode.

Naar jeg om Dagen, men især om Aftenen gik forbi den Bygning, hvori Sparekassen var, sagde jeg næsten ganske høit hen for mig: „See saa, deroppe ere I, mine Penge; I hvile hverken Dag eller Nat og fortjene Renter; det er godt, det hjælper mig, og jeg vil til Gjengjæld hjælpe Eder og sende ny Rekrutter.“

Gid jeg altid kun havde talt saaledes med mig selv! Men snart sagde jeg det ogsaa til en Kammerat, en Pfalzer, der var kommen reisende til os; han trak paa Skuldrene og lo haanligt ad min barnlige Nøisomhed.

„Hvad vil Du begynde paa med de Klatskillinger?“ sagde han; „kun de rige Folk have det godt; de spise og drikke og sove, og lade imidlertid deres Penge arbeide, og naar de vaagne tidligt om Morgenen, kunne de sige: God

Morgen Fridag! Saalænge man ikke kan det, er man en fattig Skjælm."

Jeg bekymrede mig kun lidt om hans Snak, jeg var jo ikke fattig og heller ingen Skjelm; men hvordan det end gik, Noget blev der dog hængende ved. Der er to Mennesker i hvert Menneske, og det kommer an paa, hvilket man henvender sig til. Jeg lod mig forlede til igjen at ryge lidt Tobak og tillige ikke at undgaa andre smaa Udgifter; jeg vilde nyde mit unge Liv, og det varer dog saa længe, inden man har lagt noget Klækkeligt tilside. Alligevel var jeg ikke lykkelig, og til min Trøst tog jeg ofte Søndag Morgen min Sparekassebog op af min Kiste og glædede mig over, at Alt stod fast deri og ikke kunde løbe bort mellem Fingrene paa mig. I den lille Bog var en trykt Renteberegning og jeg vilde nu regne ud, hvormeget min Rigdom allerede havde indbragt; det stod Altsammen nøie udregnet for Aar og Maaneder, men jeg havde ikke sat ind til samme Tid, eiheller den første i Maaneden, og med Dage, Uger og Brøker kunde jeg ikke komme ud af det. Min Pfalzer kunde derimod regne og skrive godt, sagde mig til Hvid og Skilling, hvad jeg havde at fordre, og foresang mig hele min Rigdom i en lystig Jægermelodie, kastede Bogen op til Loftet og raabte: „Der flyver den store Kapitalist Peter Verners hele Rigdom!"

Den lille Bog faldt ned paa den forreste Side, og mig var det, som om der var tilføiet den en Krænkelse. Jeg havde gjerne bedet den om Forladelse, da jeg tørrede den af og puttede den i min Kiste; jeg viste den ikke mere til min Kammerat.

Henimod Juul opkom der en stor Ildebrand i Byen, og førend man kunde bringe Hjælp, sloge Luerne ud af det Hus, hvori Sparekassen var. Det var, som om man stak mig i Hjertet, da jeg saae det, og jeg græd, da jeg hørte, at Hovedbogen var brændt. Min hele Eiendom var med Eet gaaet op i Flammer. Men min Kammerat lo mig ud og sagde: „Din Nar, hvad græder Du for? Staten har jo garanteret Sparekassen og Du har jo Din Qvittering. Staten maa betale Dig."

Jeg var mere beroliget; thi desværre er det jo endnu saaledes med mange Mennesker, at de mene, at hvad Staten maa yde, kommer fra en usynlig Pung, der hænger ned fra Himlen, og hvoraf man kun behøver at tage, uden nogensinde at komme Noget deri. Nu viste jeg igjen Pfalzeren min Bog, men lod ham ikke faa Fingre i den, og han fandt Alt i Orden.

Men da vi om Natten sov i god Ro, vækkede han mig og raabte: „Peter, vi ville begge To blive rige Folk og vi kunne ogsaa bringe det til, at vore Penge arbeide for os og at vi ikke behøve at bestille Andet end kjøre Lysttoure."

Jeg mente, at han endnu drømte, men han forklarede mig, at vi Begge skulde udvandre til Californien, hvor man graver Guldet op af Jorden. Det vilde jeg gjerne, men vidste kun ikke, hvor vi skulde faa Reisepenge fra. Dertil svarede han, at mine Sparepenge kunde strække til. „Du har jo skjældt dem ud for nogle usle Skillinger," sagde jeg. „Det ere de ikke længer," svarede han, idet han tændte Lys. „I Søvne er det faldet mig ind, hvorledes man skal bære sig ad. Kom, staa op, ræk mig engang Din Smule Bog."

Det forekom mig selv, som om de skrevne Tal ved et Underværk kunde have forvandlet sig til Hundreder og Tusinder; jeg sprang ud af Sengen, lukkede min Kiste op og tog min lille Bog frem.

„Rigtigt!" raabte Pfalzeren. „Det er godt! Prægtigt! Det vil intet Menneske kunne komme efter. Her staaer: „Modtaget idag fem Daler." Det Ord „idag" bliver ellers aldrig skrevet. Du skal see, hvor jeg kan hexe. Jeg forandrer

det til „Hundrede", saa have vi nok og kunne da spille Boldt med Guldklumper."

Jeg rystede over hele mit Legeme og udbrød: „Det gjør jeg ikke! Det kan Du ikke! Det maa man ikke! Det kan man ikke!"

„Giv hid, og jeg skal vise Dig det," sagde han.

Endnu gjorde jeg Modstand, men den onde Aand rørte sig i mig som Nysgjærrighed, og jeg sagde: „Hvorledes vil Du bære Dig ad dermed? Prøv først paa et andet Stykke Papir, ellers fordærver Du min Bog og jeg kommer i Forlegenhed og mister ovenikjøbet, hvad der hører mig til."

Den onde Villies Feighed indgav mig denne Bemærkning; jeg haabede, at han ikke var istand dertil, for saaledes at blive befriet for min syndige Begjærlighed, og ønskede dog ogsaa, at han kunde gjøre hvad han sagde. I en saadan Tilstand er man som besat, som greben af en Hvirvelvind.

„Giv hid!" skreg Pfalzeren, „og gjør mig ikke vred, ellers ryster min Haand og jeg fordærver det Hele til ingen Nytte."

Jeg kunde ikke længere modstaa ham; jeg pressede de foldede Hænder sammen og stod og saae bævende til, hvorledes han med fast Haand rettede i min hellige lille Bog, og da han holdt den op til Ansigtet for med Munden at aande paa Blækket, var jeg tilmode, som om han slugte min Sjæl.

Jeg læste, der stod ganske rigtigt: Modtaget hundrede og fem Daler, og intet Menneske, som ikke vidste deraf, kunde falde paa, at her var forandret Noget, og Hovedbogen var jo brændt.

Pfalzeren jublede og snurrede mig rundt paa Kammergulvet og raabte i Et væk: „Nu begynder den lystige Dands, og den bliver spillet hele Livet igjennem, og vi dandse gjennem Verden med Lystighed lige til Kehraussen."

Vi laa igjen i Mørke i vore Senge, og Pfalzeren forstod at fremtrylle for mig en hel Verden fuld af Lystighed og Herlighed. Jeg var allerede paa Havet; jeg spillede allerde Boldt med Guldklumper; jeg kjørte i en Karet med fire Skimler for, og paa Bagsædet sad en Tjener, der paa et Vink puttede frisktoppede, sølvbeslagne Meerskumspiber i Munden paa mig og tændte dem for mig, og en anden Tjener skjænkede Champagne for mig, og min Kone sad ved Siden af mig og havde et grønt Slør paa Hatten.

Min Pfalzer faldt snart i Søvn, da han havde anstrængt sig stærkt for at forgjøgle mig alleslags Drømme; jeg slumrede ogsaa halvt ind, da foer pludselig en Gysen igjennem mig og jeg vaagnede op som af en Rus. Det var mig ganske klart, hvad der var skeet, min Kiste stod jo aaben og en klar Straale af Maanen faldt skraat hen paa min Sparekassebogs skinnende Bind og hvilede ligesom bævende paa den. Jeg sprang ud af Sengen. Nei, det skal ikke skee, hellere vil jeg miste Alt, jeg river mit Klenodie istykker. Men hvor besynderligt! Det gjorde mig ondt for den lille Bog, som jeg havde elsket saa høit; jeg tog den med i Seng og sov endelig ind.

Mester spurgte mig ofte, hvad jeg feilede, jeg saae saa forstyrret og forvaaget ud. Jeg kunde ikke sige ham det, og naar Mesterens Kone og Børnene sagde et venligt Ord til mig, var det, som et tveægget Sværd gjennemborede mit Hjerte, og jeg tænkte: de ansee dig endnu altid for en brav Karl, de vide ikke, hvad du har gjort og hvad du har isinde at gjøre. Du skuffer deres Godhed; de vilde jage dig bort, hvis de vidste, hvorledes du egentlig er. Ofte naar jeg sad tilbords, forekom det mig, at en Politibetjent maatte komme, lægge mig i Lænker og bringe mig i evigt Fængsel.

Jeg holdt ofte Haanden for Munden og foer pludselig sammen; thi jeg blev bange for, at jeg uvilkaarligt skulde sige Alt, hvad der var foregaaet. Jeg kunde slet ikke begribe, hvorledes jeg kunde holde Ordene tilbage, og hvad det var, hvormed jeg holdt dem i Tvang, hvorfor jeg sagde det Ene og ikke tillige det Andet. Jeg troede ofte, at jeg havde forraadt Alt, jeg vidste ikke mere, hvad der var bekjendt om mig og hvad ikke. Spurgte man mig om Noget, stammede jeg, da jeg iforveien maatte skyde de Tanker og Ord tilside, der først vilde frem.

Endnu den Dag idag bebreides det mig ofte, og min Cathrine driller mig især meget dermed, at jeg hellere gjør Alt, hvad det skal være, end lader mig blive betroet en Hemmelighed. Og sandt er det, at naar jeg veed Noget, jeg maa holde skjult, forekommer det mig altid, at jeg har et Glas i Lommen og at det uforvarende bliver slaaet istykker for mig. I kan altsaa nok tænke Eder, hvor haardt det holdt for mig at bevare en tung Hemmelighed om mig selv.

At jeg nu ikke mere satte i Sparekassen, forstaaer sig af sig selv; ja jeg gik hellere en lang Omvei end komme igjennem den Gade, hvor nu Sparekassen fandtes.

Om min Sjælekval kunde jeg ikke tale med Andre end med Pfalzeren, og da jeg engang en stille Nat spurgte ham, om han troede, der gaves Mennesker, som havde begaaet en Forbrydelse og dog levede i Munterhed og Tilfredshed, lo han mig ud og havde hundrede Historier at fortælle om Løgn og Bedrageri, og sagde, at den var en Nar, der ikke tog, hvor han kunde faa Noget.

Mesteren antog flere Svende; thi vi havde meget Arbeide med Indretningen af det ny Arbeidshus, og nu var der saa mange Fremmede i Sovekammeret og alle Steder hos os, at jeg sjelden kunde tale i Enrum med Pfalzeren. Da vi engang arbeidede i det nysnævnte Hus, fik han dog Leilighed til at sige: „Seer Du! Her komme de dumme fattige Djævle ind; vi derimod, vi høre til de Fornemme og kjøre i Karet ligesom de.“

Jeg saae, at Verden ikke mærker noget til det, der foregaaer i En, og endelig kom der en vis Rolighed over mig. Kun naar Mesterens Børn henimod Juul om Aftenen hoppede og sprang omkring mig og raabte: „Jeg veed Noget, men jeg tør ikke sige det!“ foer det som et Lyn fra Himlen, nei, som et Sværd gjennem mit Hjerte. Disse gode Børn vidste Besked om Foræringer, der bleve forberedte for Mesteren og os Svende, og deres aabne Barnesind legede Skjul med deres Hemmelighed, de maatte idetmindste sige, at de havde en Hemmelighed og derved gjøre Byrden lettere, og jeg — hvor langt var jeg ikke fjernet fra den barnlige Uskyldighedstilstand, og jeg, jeg var en hemmelig Forbryder, om end ikke hele Forbrydelsen var skeet, jeg var det dog alligevel indvortes, for min Samvittighed, for Gud.

Juleaften kom Finantsraad Menningers Tjenestepige hen til os; jeg stod ved Døren og hun sagde til mig, at jeg strax skulde komme hen til Finantsraadens og tage mit Værktøi med.

„Jeg? Hvorfor netop jeg?“

„Jo Du, netop Du; eller er Du for god dertil? Skynd Dig kun og kom strax bag efter mig!“

„Nei, vent, jeg følger med.“

Strax da Pigen nævnede mit Navn, foer jeg sammen. Er Din Gjerning da allerede bekjendt, og maa Du allerede ud med den? Du vilde dog vente til Foraaret!

Den indre Angst og Fortvivlelse seer altid og maa altid see Spøgelser. Det er det egne Hjertes onde Aander, der dandse omkring En. Ikke engang den Tanke kunde berolige mig, at der vilde være kommen en Rettens Betjent og

ikke en Tjenestepige, hvis man havde kjendt min Forbrydelse.

Jeg var ganske angst, frygtede for Enhver og for Alt.

Jeg gik med Pigen, et muntert venligt Væsen, i hvis Øine allerede Julekjerterne skinnede.

„Hvorfor seer Du saa stivt paa mig?" spurgte jeg underveis.

„Min Fader var ogsaa Smed," lød Svaret, „og han sagde ofte, at Smeden lignede Præsten og Doktoren, hin betroede man sin Sjæl, denne sit Legeme, og Smeden sin Formue. Den hellige Peter er vort Laugs Beskytter, og Mange ansee ikke hans Himmelnøgler for Andet end for Nøglerne til deres Pengeskrin."

„Du er flink; hvad hedder Du?"

„Paa Grund af vor Flinkhed, kunde jeg gjerne hedde Lise og Du Hans; ellers er mit Navn Cathrine."

„Ganske som min salig Moder."

Imidlertid vare vi naaede hen til Finantsraadens Hus. Jeg steg op ad en bred Trappe, Alt var oplyst og opvarmet. Jeg blev ført ind i et Værelse, hvor Gulvet var belagt med bløde Tæpper. Paa Væggene hang Billeder i forgyldte Rammer, i Midten af Værelset stod en Sopha, betrukken med rødt Fløiel og omgiven med blomstrende Potteplanter. Saaledes have de Rige det, tænkte jeg og mit Hjerte holdt op at banke.

Finantsraaden bragte mig et med Guld indlagt Skrin og sagde, at jeg skulde aabne det, da Nøglen var brukken itu. Det var en engelsk Laas, jeg havde ikke saa lille en Dirk og maatte igjen hjem for at hente en. Da jeg kom tilbage i Forstuen, sagde Finansraaden: „Cathrine, jeg har Noget at ordne. Har Du Tid til at gaa ind med Smeden og blive hos ham?"

„Ja vel, Herre!"

Jeg gik med Cathrine ind i Værelset og uvilkaarligt sagde jeg:

„Her kan man have det godt; men det gjør mig ondt for Dig, naar Du engang skal bort fra disse Tæpper til Din egen lille ringe Husholdning."

„Det har gode Veie," sagde Cathrine; „men jeg indseer nok, hvorfor Du lægger Dig efter at give Andre Vidnesbyrd for Fermhed; Du anseer Dig selv for at være et godt Stykke fermere. Dog det forstaaer Du endnu ikke; i al denne Herlighed og Pragt lærer man, at det kommer ud paa Et, om man spiser med en Tinskee eller med en Sølvskee, løber om paa et Tæppe eller paa et Gulv, man selv har vadsket; det kommer an paa, om man lever i Fred og Retskaffenhed og har en god Samvittighed."

Ved disse Ord faldt mit Bundt Dirke paa Jorden, og jeg kunde ikke mere finde Nøglehullet, saaledes blinkede det for mine Øine, og Cathrine lo mig ud og sagde, at jeg nok ikke hørte til de Behændigste. Endelig efter mange Forsøg dreiede Laasen sig, Laaget gik op og det glimrede for vore Øine som Dugdraaber i Solskin.

Imidlertid traadte Finantsraaden ind i Værelset og gik strax hen til Skrinet, men hvem kan beskrive min Forfærdelse, da han udraabte:

„Der mangler jo et Smykke! — Det maa I have stjaalet!"

Jeg rystede som et Espeløv og Nøgleknippet i min Haand klapprede; jeg var lige ved at synke i Knæ, da vækkede Cathrines Røst mig:

„Hvorledes kan De tro? Jeg var jo .."

„Stille! Det vil vise sig, at Turen ogsaa kommer til Dig. Nu siger Du ikke et Ord og gaaer ikke af Stedet. Du bliver her," svarede Finantsraaden. Han kaldte paa sin Kone; hun kom, og han forklarede hende, at han havde villet forære hende sin salig Moders Smykker, men at her var foregaaet Noget, som strax maatte undersøges; det Kostbareste manglede.

„Det staaer Dig frit for," vendte han sig til mig, „at gjøre Indsigelser og overlade Domstolene Sagen; i modsat Tilfælde vil jeg undersøge, om Du ikke har stukket Noget tilside, og min Kone vil gjøre det Samme ved Cathrine."

„Mig, mig ogsaa?" raabte Cathrine, og den Tanke, at ogsaa hun, der havde talt saa frimodigt og retskaffent, rigtigt af Hjertensgrune, var givet til Pris for en skammelig Mistanke, fik mig til at glemme, hvad man beskyldte mig for. Jeg stillede mig fast hen, bed Tænderne sammen og man gjennemsøgte mig.

Jeg kan ikke sige, hvorledes jeg var tilmode, og endnu gjennemfarer det mig som en ubeskrivelig Gysen, naar jeg tænker paa, hvorledes hele mit Legeme blev beføIt og undersøgt. Jeg forekom mig selv at være en Slave, et Dyr, jeg var intet Menneske mere, jeg var ikke længer den, jeg ellers var. Den Bebreidelse, jeg tidligere gjorde mig selv, var forstummet; der var tilføiet mig en himmelraabende Uret; det, jeg havde gjort, var ubetydeligt, latterligt, jeg kunde have udført tusinde Gange mere.

Dette Sidste har jeg rigtignok først tænkt senere, thi mine Lidelser bleve endnu større, da ogsaa Cathrine blev undersøgt. Det var en Forhaanelse, intet Menneske kan forsvare, og den anden Pige kom til og raabte, at Cathrine vist havde gjemt Smykket i sine Haarfletninger, og da de nu løste hendes Haar op og hun stod der dødbleg, med udslagne Haar, forbandede jeg den hele Verden, Fornemme og Ringe, fordi de Alle gik ud paa at fordærve et stakkels uskyldigt Menneske. Og vore Jevnlige ere endnu værre end de Fornemme; thi disse vide ikke, hvad de gjøre, naar de træde vor Ære under Fødder; men hun der, denne Medtjenerske, er det ikke en Fest, en Triumph for hende, at give sin Standsfælle til Pris for Skammen og selv staa ved Siden med Palmer i Hænderne? Ja, jeg forbandede hele Verden, og mig selv fremfor Alle.

Man fandt naturligvis Intet, og jeg veed ikke mere, hvad jeg tænkte; kun det erindrer jeg mig endnu, at jeg sagde til Cathrine: „Bær det med Taalmodighed! Jeg vilde gjerne gjøre godt igjen, hvad Du har maattet udstaa for min Skyld."

Jeg blev ved at rase og løb som besat gjennem Gaderne, ja, mit Hjerte var som revet ud af mig. Overalt brændte der Lys, overalt var der Juleglæde; men i mig var det indre Lys slukket.

Min Pfalzer jublede, da jeg fortalte ham, hvad der var skeet. „Der seer Du nu," udbrød han, „der seer Du nu, Din godmodige Tosse, hvad de Fornemme tage sig for med os. Den, der ikke er rig og fornem, er ikke Andet for dem end en Tyv, der endnu ikke er hængt. Nu vil Du ikke gjøre Dig nogen Samvittighed af at tage fra dem Alt, hvad Du kan."

Den Forhaanelse, der var tilføiet mig, hjalp mig nu rigtignok til at bringe den indre Stemme til Tavshed, og da jeg Dagen derefter gik ledig over Gaden, Klokkerne ringede og jeg igjen forbandede mine Medmennesker, der nu gik i Kirke og ikke tænkte paa, hvorledes de havde krænket et stakkels Menneskehjerte, mødte jeg pludselig Cathrine.

„Jeg kan ikke gaa i Kirke," sagde hun til mig; „gaa Du for mig og bed for mig, at Gud vil bevare vore Hjerter for Bitterhed og Had, og tilgiv Du dem, der have krænket Dig, ligesom jeg gjør."

Hun smuttede hurtigt bort, og jeg gik i Kirke. Jeg maatte bilde Pfalzeren Noget ind, da jeg kom tilbage. For Cathrine bad jeg, for mig selv kunde jeg ikke bede, og dog kom der igjen ligesom Fred og Ro over mig.

Jeg passede fremdeles paa Cathrine, hvor jeg kunde, men hun vilde aldrig

standse; kun een Gang sagde hun til mig, at hun ikke kunde give sig af med mig, man lurede paa os, og der vilde saa falde mere Mistanke paa os.

En Løverdag Morgen stod jeg i Værkstedet og arbeidede paa en stor Dobbeltlaas til Tugthuset, da kom Cathrine med en Hængelaas, hvortil hun havde tabt Nøglen, og sagde, at jeg skulde bringe den om Aftenen.

Jeg gik til Finantsraadens Hus, hvor Cathrine just skurede Trapperne. Hun tørrede hurtigt sin Haand af, rakte mig den og sagde: „Gud være lovet, at vi begge ere retfærdiggjorte, der er kommen en Pakke og et Brev fra Herrens Søster, hvori hun skriver, at hun har forglemt at lægge Smykket i det lille Skrin."

„Og den fornemme Herre kommer ikke og beder mig om Forladelse?" spurgte jeg.

„Han har villet gjøre det; nei," svarede Cathrine stammende, „han har paalagt mig at underrette Dig derom.

Jeg indsaae, hvad Cathrine ogsaa tilsidst tilstod, at det kun var en Udflugt, men hun besvor mig, ikke at bære Nag derover; jeg skulde ikke regne det saa nøie, jeg havde vist ogsaa engang i mit Liv gjort Noget, der ikke var kommet for en Dag, om det ogsaa kun havde været en ubetydelig Uret, og nu maatte jeg bøde derfor paa en anden Maade.

Jeg var allerede lige ved igjen at rose hendes Klogskab; men jeg vovede det ikke mere og sagde kun, at jeg skulde lægge mig det paa Hjerte. Cathrine glædede sig derover og anførte mig et Mundheld af hendes salig Moder, som jeg aldrig før havde hørt, og det passede, som var det et Ord fra Himlen! „Den, der beskjæmmer En i Andres Nærværelse, tager hans Synder af hans Skuldre."

Hvilke retskafne Forældre maa ikke Cathrine have havt! Hvad har hun ikke i faa Ord fortalt mig om sin Fader og Moder.

Catharine havde ikke arvet noget Diamantsmykke efter sin Moder som Finantsraadens Kone; men den skjønneste Prydelse, der gjør et Barn rigt og velbehageligt for Andre, er en god Tanke fra Forældrenes Hjerte, indklædt i en smuk Form; den gaaer i Arv fra Børn til Børnebørn og behøver ikke noget Skrin.

Jeg skammede mig dybt for Cathrine og sagde kun til hende, at jeg vilde ønske, hendes Forældre levede endnu, forat jeg ogsaa kunde komme til at kalde dem Fader og Moder.

Paa Finantsraadens Trappe, som jeg var gaaet op og ned ad i Angst, Bekymring og Fortvivlelse, kom jeg nu ind i Himlen; en Skjærsild brændte vel endnu i mit Hjerte, men jeg befandt mig dog i Selskab med alle Salige, der allerede vare døde, og med en Lyksalig, der endnu var ilive og anden Gang rakte mig Haanden. Jeg var hende imidlertid ikke værd.

Det var nu en dobbelt Glæde, der satte mit Hjerte i Bevægelse, da jeg forlod Cathrine; den var sammensat af to Bestanddele. For det Første var Uskyldigheden kommen for en Dag, og nu var Turen til den fornemme Herre at gjøre sig Bebreidelser, og dernæst burde jeg takke ham derfor; thi kun ved ham havde jeg lært Cathrine at kjende, og hun havde lovet at gaa til Dands med mig den følgende Fastelavnsmandag.

I mine Levedage havde jeg aldrig været gladere end denne Fastelavnsmandag. Jeg fortalte Cathrine, at jeg nok skulde gjøre Lykke og hente hende i en Karet med fire Skimler for; hun lovede at vente paa mig, om jeg ogsaa kom med Apostlenes Heste.

Endnu rørte sig Noget indeni mig, naar jeg tænkte paa, hvad der stod tilbage at gjøre for at naa mit Maal,

men Vin, Kjærlighed og min lystige Kammerat hjalp mig ud derover.

Min Gjerning forekom mig stedse ubetydeligere; thi jeg havde saa Meget at tilgive Verden, ikke Verden mig.

Det var igjen Palmesøndag Morgen, da jeg efter min Kammerats indtrængende Opfordring endelig besluttede mig til at hæve mine Penge, for derpaa i den vide Verden at erobre min Lykke og med den Cathrine.

Solen skinnede klart paa Himlen, da jeg gik hen til det Hus, hvor Sparekassen nu fandtes. Jeg vilde have, at Pfalzeren skulde følge med, men han lod sig ikke bevæge dertil.

Da jeg kom nærmere hen til Huset, bankede mit Hjerte stærkere. En Bogfinke sad paa Taget og sang lystigt, og da man i saadanne Øieblikke gjerne er lidt overtroisk, tog jeg den til Varsel og sagde: „Bliver Fuglen ved at synge, indtil du kommer ind i Huset, gaaer du rask ind og det lykkes; men holder den op og flyver bort, da er det et Tegn paa, at du kommer i Ulykke; du vender da om, brænder din Bog og vil ikke have mere med den Sag at gjøre.“ Da jeg nærmede mig Huset, holdt Fuglen virkelig op med at synge og fløi bort. Jeg rystede, men tog snart Mod til mig igjen og tænkte: „Hvad skal den dumme Overtro til? Hvorledes kan du bekymre dig om saadant Noget? Nu gjør du det netop og til Trods; kun frisk Mod, det maa og skal lykkes.“

Jeg traadte ind i Værelset. Finantsraad Menninger stod bagved et Bord og udbetalte flere Indskud, der bleve hævede. En Anden indførte, hvad der blev sat ind. At det netop var Menninger, forskrækkede mig i Begyndelsen, men strax derpaa ophidsede det mig, da det jo var den Mand, der havde begaaet en saa stor Synd imod mig.

Jeg ventede stille, Angestens Sved perlede paa min Pande, min lille Bog klæbede fast til min Haand, som om den slet ikke vilde skilles fra mig.

Endelig kom Turen til mig, jeg rakte stille min Bog hen; Finantsraaden skjød Brillerne fra Øinene op paa Panden, saae et Øieblik i den lille Bog, Alt var roligt, kun Uhrets ensformige Slag kunde høres, mit Hjerte bankede hørligt i mit Bryst.

„Du har sparet godt sammen,“ sagde endelig Finantsraaden; „kom kun nærmere!“

Jeg gik bag efter ham ind i et Værelse indenfor, hvor den aabne Pengekasse stod.

„Vil Du have Papirspenge eller Sølv?“

„Papirspenge.“

„Store eller smaa Sedler?“

„Smaa.“

Han gav mig en lille Pakke med en trykt Papirseddel omkring, hvorpaa stod: „100 Daler.“ Han bad mig om at tælle efter, medens han regnede det Øvrige ud. Jeg kunde ikke faae de enkelte Sedler fra hinanden, saaledes bævede jeg, og da han vendte sig om med det Spørgsmaal: „Er det rigtigt?“, nikkede jeg roligt. Derpaa lagde han endnu nogle Sedler paa Bordet, men pludselig sagde han, idet han igjen trak Brillerne ned for Øinene: „Er De ikke den Smedesvend, der ved Juletid var i mit Hus?“

„Jo!“

„Det glæder mig at træffe Dem. Jeg har allerede ofte bebreidet mig, at jeg endnu ikke har gjort Dem en Undskyldning for en Mistanke, jeg dengang nærede til Dem, og som maa have krænket Dem i Øieblikket. Men som det pleier at gaa, da jeg havde forsømt det i længere Tid, bildte jeg mig ind, at De ikke mere var i Byen. Jeg beder Dem om nu at modtage min Undskyldning, og kan jeg tjene Dem med Et eller Andet, skeer det med Fornøielse. Jeg har gjort Dem Uret, og

De gjør mig en Glæde, naar De ... Men hvad feiler De? Befinder De Dem ikke vel?"

Ja, hvem kan sige, hvorledes et Hjerte er sat i Bevægelse i et saadant Øieblik? Der stod jeg og holdt krampagtigt Pengene i Haanden; saa mange havde jeg endnu aldrig havt mellem mine Fingre, og foran mig paa Bordet laa flere Mynter, der dandsede op og ned, og Alt det var mit.

Noget i mig var i Begreb med at juble, men noget Andet rev Alt ud af Haanden paa mig, og jeg havde gjerne givet min Sjæl hen. At den Mand, hvem jeg turde hade og for hvis Skyld jeg turde gjøre alle Mennesker Uret, at netop han kom mig imøde med venlig Mildhed og viste mig en Velvillie, der ikke skyede nogen Bekjendelse, nogen Ydmygelse, det bøiede mig, hvor jeg havde næret mit Had og fordærvet mig selv. Jeg var beseiret og befriet, thi jeg indsaae min Slethed. En høiere Magt havde overvundet mig og baaret mig sønderknust hen for den Eviges Domstol.

Jeg faldt paa Knæ og skreg: „Nei, Nei! Jeg er et slet Menneske. Tag, tag Pengene!"

Jeg fortalte det Hele.

Finantsraaden trøstede mig venligt og med Inderlighed; han saae min Sønderknuselse og holdt mig opret med velvillige Ord; men i een Ting havde jeg en haard Kamp med ham, han vilde overgive Pfalzeren til Domstolene, og kun den Betragtning, at jeg da heller ikke vilde undgaa Straf, bevægede ham til at afstaa derfra.

Pfalzeren blev sendt til sit Hjem med et Tvangspas. Min Forlovelse med Cathrine blev høitideligholdt i Finantsraadens Hus, men min Bog blev brændt, førend vi forlode Sparekassen. Finantsraaden har vedblevet at være mig en trofast Ven og har hjulpet mig til at bosætte mig her."

Naturforskeren Dr. Troost.

En af de mest udmærkede Naturforskere i Amerika er Dr. Troost i Tennassee. Han besidder en fabelagtig Pasion for alle slangeagtige Dyr, hvorfor han ogsaa bestandig bærer et Antal Slanger, som han har tæmmet, i Lommerne og under Vesten. Hans største Fornøielse bestaaer i at gynge sig frem og tilbage i sin Gyngestol og tale om Geologi, og dertil at stryge en stor Slanges Hoved, som har slynget sig om hans Hals. Hvert Aar gjør han en Udflugt til Bjergene. Ved en saadan Leilighed lod han sig optage tilligemed en Kurv, hvis Laag var fast tillukket, i en Postvogn, hvori der sadde flere Reisende til Washington. Ved Siden af Kurven sad en Geistlig, som, da han efter nogen Tid vaagnede af en urolig Søvn, saae til sin ubeskrivelige Forbavselse to Klapperslanger strække deres frygtelige Hoveder ud af Kurven. Han styrtede hen til Kusken, som sprang ud tilligemed ham, saasnart han havde hørt dette. Herrerne i Vognen bleve, da de erfarede, hvad der var i Veien, ligeledes intet Minut længere siddende, og snart var Doktoren alene med sine Klapperslanger. Han lagde ganske roligt sin Kappe over Kurven, bandt den til med sit Lommetørklæde, idet han sagde: „Stiger De kun ind igjen, mine Herrer! de stakkels Tingester gjøre Dem ikke Noget; kun skal De ikke lade Dem bide af dem!"

L. Levins Bogtrykkeri.